

Dziennik Urzędowy L 150

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Legislacja

Rocznik 66
9 czerwca 2023

Spis treści

I Akty ustawodawcze

ROZPORZĄDZENIA

- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1113 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i niektórych kryptoaktywów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2015/849 ⁽¹⁾ 1

- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 ⁽¹⁾ 40

- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010 ⁽¹⁾ 206

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG.

PL

Akty, których tytuły wydrukowano zwykłą czcionką, odnoszą się do bieżącego zarządzania sprawami rolnictwa i generalnie zachowują ważność przez określony czas.

Tytuły wszystkich innych aktów poprzedza gwiazdka, a drukuje się je czcionką pogrubioną.

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/1113

z dnia 31 maja 2023 r.

w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i niektórych kryptoaktywów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2015/849

(wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 ⁽⁴⁾ zostało znacząco zmienione ⁽⁵⁾. Ze względu na konieczność wprowadzenia dalszych zmian i w celu zapewnienia jasności rozporządzenie to powinno zostać przekształcone.
- (2) Rozporządzenie (UE) 2015/847 przyjęto w celu zapewnienia jednolitego stosowania w całej Unii wymogów Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) dotyczących dostawców usług w zakresie elektronicznych transferów środków pieniężnych, a w szczególności spoczywającego na dostawcach usług płatniczych obowiązku dołączania do transferów środków pieniężnych informacji o płatniku i odbiorcy. Na podstawie najnowszych, wprowadzonych w czerwcu 2019 r., zmian w standardach FATF dotyczących nowych technologii, mających na celu uregulowanie aktywów wirtualnych i dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych,

⁽¹⁾ Dz.U. C 68 z 9.2.2022, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 89.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 20 kwietnia 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 16 maja 2023 r.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 1).

⁽⁵⁾ Zob. załącznik I.

wprowadzono nowe i podobne obowiązki dla dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych w celu ułatwienia możliwości śledzenia transferów aktywów wirtualnych. W następstwie tych zmian dostawcy usług w zakresie aktywów wirtualnych mają dołączać do transferów aktywów wirtualnych informacje o inicjatorach i beneficjentach tych transferów. Dostawcy usług w zakresie aktywów wirtualnych są również zobowiązani uzyskiwać, przechowywać i przekazywać te informacje kontrahentowi obsługującemu drugą stronę transferu aktywów wirtualnych, a także udostępniać je na żądanie właściwym organom.

- (3) Biorąc pod uwagę, że rozporządzenie (UE) 2015/847 ma obecnie zastosowanie wyłącznie do transferów środków pieniężnych, to jest do banknotów i monet, zapisów księgowych i pieniądza elektronicznego zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE ⁽⁶⁾, należy rozszerzyć zakres stosowania rozporządzenia (UE) 2015/847, tak aby objąć nim również transfery aktywów wirtualnych.
- (4) Przepływy pieniędzy pochodzących z nielegalnych źródeł realizowane za pomocą transferów środków pieniężnych i aktywów wirtualnych mogą szkodzić integralności, stabilności i wiarygodności sektora finansowego oraz stanowić zagrożenie dla rynku wewnętrznego Unii, jak również rozwoju międzynarodowego. Pranie pieniędzy, finansowanie terroryzmu i przestępczość zorganizowana nadal stanowią poważny problem, którym należy się zająć na szczeblu Unii. Działania przestępców i ich współników, podejmowane czy to w celu ukrycia pochodzenia dochodów z przestępstwa, czy też w celu przekazania środków pieniężnych lub aktywów wirtualnych na działalność przestępczą lub cele terrorystyczne, mogą stanowić poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania, integralności i stabilności systemu transferu środków pieniężnych i aktywów wirtualnych oraz dla zaufania do systemu finansowego jako całości.
- (5) O ile na poziomie Unii nie zostaną przyjęte określone środki koordynujące, osoby zajmujące się praniem pieniędzy oraz osoby finansujące terroryzm będą wykorzystywać swobodę przepływu kapitału w ramach unijnego zintegrowanego obszaru finansowego, aby ułatwić prowadzenie swojej działalności przestępczej. Międzynarodowa współpraca w ramach FATF oraz powszechna realizacja jej zaleceń mają zapobiegać praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu przy dokonywaniu transferów środków pieniężnych lub aktywów wirtualnych.
- (6) Ze względu na skalę działań, jakie mają zostać podjęte, Unia powinna zapewnić jednolite stosowanie w całej Unii Międzynarodowych standardów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz proliferacji przyjętych przez FATF w dniu 16 lutego 2012 r., a następnie zmienionych w dniu 21 czerwca 2019 r. (zwanym dalej „zmienionymi zaleceniami FATF”), i w szczególności zalecenia FATF nr 15 w sprawie nowych technologii, zalecenia FATF nr 16 w sprawie elektronicznych transferów środków pieniężnych oraz zmienionych not internetacyjnych dotyczących tych zaleceń, oraz powinna w szczególności zapobiec dyskryminacyjnemu lub odmiennemu traktowaniu z jednej strony płatności krajowych lub krajowych transferów aktywów wirtualnych realizowanych w obrębie danego państwa członkowskiego i płatności transgranicznych lub transgranicznych transferów aktywów wirtualnych pomiędzy państwami członkowskimi z drugiej strony. Nieskoordynowane działanie w obszarze transgranicznych transferów środków pieniężnych i aktywów wirtualnych podejmowane samodzielnie przez państwa członkowskie mogłoby mieć znaczący wpływ na sprawne funkcjonowanie systemów płatniczych oraz usług w zakresie aktywów wirtualnych na poziomie Unii i w związku z tym mogłoby wyrządzić szkodę wewnętrznemu rynkowi usług finansowych.
- (7) W celu promowania spójnego podejścia w kontekście międzynarodowym i poprawienia skuteczności zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu dalsze działania Unii powinny uwzględniać rozwój wydarzeń na szczeblu międzynarodowym, w szczególności zmienione zalecenia FATF.
- (8) Globalny zasięg aktywów wirtualnych, szybkość, z jaką można dokonywać transakcji, oraz możliwość zachowania anonimowości, jaką oferuje transfer aktywów wirtualnych, sprawiają że są one szczególnie podatne na wykorzystanie w celach przestępczych, w tym w sytuacjach transgranicznych. Aby skutecznie przeciwdziałać ryzyku wykorzystywania aktywów wirtualnych do prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, Unia powinna promować stosowanie na szczeblu globalnym standardów wdrożonych na mocy niniejszego rozporządzenia oraz rozwój międzynarodowego i transgranicznego wymiaru ram regulacyjnych i nadzorczych dotyczących transferów aktywów wirtualnych w związku z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE (Dz.U. L 267 z 10.10.2009, s. 7).

- (9) Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849⁽⁷⁾ zmienioną dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843⁽⁸⁾ wprowadzono definicję walut wirtualnych, a także zaliczono podmioty zajmujące się świadczeniem usług wymiany walut pomiędzy walutami wirtualnymi a walutami fiducyjnymi oraz dostawców kont walut wirtualnych do podmiotów podlegających wymogom w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na podstawie prawa Unii. W świetle ostatnich zmian na szczeblu międzynarodowym, w szczególności w ramach FATF, zaistniała konieczność uregulowania dodatkowych kategorii dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych, których jeszcze nie uwzględniono, oraz rozszerzenia obecnej definicji waluty wirtualnej.
- (10) Definicja kryptoaktywów w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114⁽⁹⁾ odpowiada definicji aktywów wirtualnych określonej w zmienionych zaleceniach FATF, a wykaz usług w zakresie kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów objętych zakresem tego rozporządzenia zawiera również dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych uznanych za takich przez FATF, w odniesieniu do których występują obawy związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Aby zapewnić spójność unijnego prawa w tej dziedzinie, w niniejszym rozporządzeniu należy stosować te same definicje kryptoaktywów, usług w zakresie kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów co w rozporządzeniu (UE) 2023/1114.
- (11) Wdrożenie i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia są właściwymi i skutecznymi środkami na potrzeby zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz ich zwalczania.
- (12) Celem niniejszego rozporządzenia nie jest nakładanie zbędnych obciążeń lub kosztów na dostawców usług płatniczych, na dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub na osoby korzystające z ich usług. W tym względzie należy przyjąć podejście prewencyjne, które będzie ukierunkowane, proporcjonalne i w pełni zgodne ze swobodnym przepływem kapitału, który jest zagwarantowany w całej Unii.
- (13) W nowej unijnej strategii walki z finansowaniem terroryzmu z dnia 17 lipca 2008 r. (zwanej dalej „nową strategią”) stwierdzono konieczność kontynuowania działań mających na celu zapobieganie finansowaniu terroryzmu i kontrolowanie wykorzystywania przez osoby podejrzane o terroryzm ich własnych zasobów finansowych. Uznano, że FATF ciągle dąży do udoskonalenia swoich zaleceń oraz prowadzi działania zmierzające do wypracowania wspólnego stanowiska co do sposobów ich wdrożenia. W nowej strategii odnotowano, że wdrożenie zmienionych zaleceń FATF przez wszystkich członków FATF i członków podobnych do FATF organów regionalnych podlega regularnej ocenie i w związku z tym ważne jest sformułowanie wspólnego podejścia do ich wdrażania przez państwa członkowskie.
- (14) Ponadto w komunikacie z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie planu działania na rzecz kompleksowej unijnej polityki zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu Komisja określiła sześć obszarów priorytetowych, w których konieczne jest podjęcie pilnych działań mających na celu usprawnienie unijnego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w tym ustanowienie spójnych ram regulacyjnych dla tego systemu w Unii, co ma prowadzić do uzyskania bardziej szczegółowych i zharmonizowanych przepisów, w szczególności w celu uwzględnienia skutków innowacji technologicznych i zmian w standardach międzynarodowych oraz uniknięcia rozbieżności we wdrażaniu istniejących przepisów. Z prac prowadzonych na szczeblu międzynarodowym wynika, że należałoby rozszerzyć zakres sektorów lub podmiotów objętych tym systemem i zbadać, w jaki sposób system ten powinno się stosować wobec dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, którzy dotychczas nie są nim objęci.

(7) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

(8) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 43).

(9) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów i zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 40).

- (15) W celu zapobiegania finansowaniu terroryzmu wprowadzono środki mające na celu zamrożenie funduszy i zasobów gospodarczych niektórych osób, grup i podmiotów, które obejmują m.in. rozporządzenia Rady (WE) nr 2580/2001⁽¹⁰⁾, (WE) nr 881/2002⁽¹¹⁾ oraz (UE) nr 356/2010⁽¹²⁾. W tym samym celu wprowadzono środki zmierzające do ochrony systemu finansowego przed kierowaniem środków pieniężnych i zasobów gospodarczych na cele terrorystyczne. Dyrektywa (UE) 2015/849 zawiera kilka takich środków. Środki te nie zapobiegają jednak całkowicie możliwości uzyskania przez terrorystów lub innych przestępców dostępu do systemów płatniczych w celu transferu ich środków pieniężnych.
- (16) Możliwość prześledzenia transferów środków pieniężnych i kryptoaktywów może być niezwykle ważnym i cennym narzędziem służącym zapobieganiu przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywaniu tych przypadków oraz prowadzeniu postępowań przygotowawczych w ich sprawie; a także w kontekście wdrażania środków ograniczających, zwłaszcza środków nałożonych w drodze rozporządzeń (WE) nr 2580/2001, (WE) nr 881/2002 oraz (UE) nr 356/2010. W celu zapewnienia przekazywania informacji na każdym etapie łańcucha płatności lub łańcucha transferu kryptoaktywów należy w związku z tym przewidzieć system zobowiązujący dostawców usług płatniczych do dołączania do transferów środków pieniężnych informacji o płatniku i odbiorcy oraz zobowiązujący dostawców usług w zakresie kryptoaktywów do dołączania do transferów kryptoaktywów informacji o inicjatorze i beneficencie.
- (17) Niektóre transfery kryptoaktywów wiążą się ze szczególnymi czynnikami wysokiego ryzyka dotyczącymi prania pieniędzy, finansowania terroryzmu i innej działalności przestępczej, w szczególności transfery związane z produktami, transakcjami lub technologiami mającymi na celu zwiększenie anonimowości, takimi jak prywatne portfele lub usługi miksowania. Aby zapewnić możliwość prześledzenia takich transferów, Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – EUNB), ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010⁽¹³⁾ powinien w szczególności wyjaśnić, w jaki sposób dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów mają brać pod uwagę czynniki ryzyka wymienione w załączniku III do dyrektywy (UE) 2015/849, w tym przy przeprowadzaniu transakcji z podmiotami spoza Unii, które nie są regulowane, nie są zarejestrowane ani nie są licencjonowane w państwie trzecim, lub przy dokonywaniu transakcji z adresami niehostowanymi. W przypadku stwierdzenia sytuacji wyższego ryzyka EUNB powinien wydać wytyczne określające wzmocnione środki należytej staranności, których zastosowanie powinny rozważyć podmioty zobowiązane w celu ograniczenia takiego ryzyka, w tym przyjęcie odpowiednich procedur, takich jak użycie narzędzi analitycznych opartych na technologii rozproszonego rejestru (DLT), w celu wykrywania pochodzenia lub przeznaczenia kryptoaktywów.
- (18) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie bez uszczerbku dla krajowych środków ograniczających oraz unijnych środków ograniczających nałożonych w drodze rozporządzeń opartych na art. 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, takich jak rozporządzenia (WE) nr 2580/2001, (WE) nr 881/2002 i (UE) nr 356/2010, i rozporządzenia Rady (UE) nr 267/2012⁽¹⁴⁾, (UE) 2016/1686⁽¹⁵⁾ i (UE) 2017/1509⁽¹⁶⁾, które mogą wymagać, by dostawcy usług płatniczych płatników lub odbiorców, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatorów i beneficjentów, pośredniczący dostawcy usług płatniczych, a także pośredniczący dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podjęli stosowne działania w celu zamrożenia określonych środków

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2580/2001 z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych środków restrykcyjnych skierowanych przeciwko niektórym osobom i podmiotom mających na celu zwalczanie terroryzmu (Dz.U. L 344 z 28.12.2001, s. 70).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 881/2002 z dnia 27 maja 2002 r. wprowadzające niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom związanym z organizacjami ISIL (Daisy) i Al-Kaida (Dz.U. L 39 z 29.5.2002, s. 9).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 356/2010 z dnia 26 kwietnia 2010 r. wprowadzające określone szczególne środki ograniczające wobec określonych osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów w związku z sytuacją w Somalii (Dz.U. L 105 z 27.4.2010, s. 1).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 267/2012 z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie środków ograniczających wobec Iranu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 961/2010 (Dz.U. L 88 z 24.3.2012, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2016/1686 z dnia 20 września 2016 r. nakładające dodatkowe środki ograniczające przeciwko ISIL (Daisy) i Al-Kaidzie oraz osobom fizycznym i prawnym, podmiotom lub organom z nimi związanym (Dz.U. L 255 z 21.9.2016, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1509 z dnia 30 sierpnia 2017 r. dotyczące środków ograniczających skierowanych przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 329/2007 (Dz.U. L 224 z 31.8.2017, s. 1).

pieniężnych i kryptoaktywów lub by przestrzegali szczególnych ograniczeń dotyczących określonych transferów środków pieniężnych lub kryptoaktywów. Dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni posiadać wewnętrzne polityki, procedury i mechanizmy kontroli w celu zapewnienia wdrożenia tych środków ograniczających, w tym w zakresie wyszukiwania w unijnych i krajowych wykazach wskazanych osób. EUNB powinien wydać wytyczne określające te wewnętrzne polityki, procedury i mechanizmy kontroli. Przewiduje się, że wymogi niniejszego rozporządzenia dotyczące wewnętrznych polityk, procedur i mechanizmów kontroli związanych ze środkami ograniczającymi zostaną w niedalekiej przyszłości uchylone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

- (19) Przetwarzanie danych osobowych na podstawie niniejszego rozporządzenia powinno odbywać się w pełnej zgodności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽¹⁷⁾. Należy bezwzględnie zakazać dalszego przetwarzania danych osobowych do celów handlowych. Wszystkie państwa członkowskie uznają, że zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu stanowi ważny interes publiczny. Przy stosowaniu niniejszego rozporządzenia przekazywanie danych osobowych do państwa trzeciego musi przebiegać zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia (UE) 2016/679. Ważne jest, aby dostawcom usług płatniczych oraz dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów działającym w wielu jurysdykcjach, posiadającym oddziały lub jednostki zależne poza terytorium Unii, nie uniemożliwiać przekazywania danych o podejrzanych transakcjach w obrębie tej samej organizacji, pod warunkiem że stosują oni odpowiednie zabezpieczenia. Ponadto dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora i beneficjenta, dostawcy usług płatniczych płatnika i odbiorcy oraz pośredniczący dostawcy usług płatniczych i pośredniczący dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni dysponować odpowiednimi środkami technicznymi i organizacyjnymi w celu ochrony danych osobowych przed przypadkową utratą, zmianą lub nieuprawnionym ujawnieniem lub dostępem.
- (20) Osoby, które dokonują jedynie konwersji dokumentów papierowych na dane w formie elektronicznej i które działają na podstawie umowy z dostawcą usług płatniczych, a także osoby, które jedynie dostarczają dostawcom usług płatniczych systemy przesyłania komunikatów lub inne systemy wsparcia na potrzeby przekazywania środków pieniężnych lub systemy rozliczeniowe i systemy rozrachunku, nie powinny być objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (21) Osoby, które jedynie zapewniają infrastrukturę pomocniczą, takie jak dostawcy usług w zakresie sieci i infrastruktury internetowej i dostawcy usług chmurowych lub twórcy oprogramowania, umożliwiających innemu podmiotowi świadczenie usług transferu kryptoaktywów, nie powinny być objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, chyba że dokonują transferu kryptoaktywów.
- (22) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do transferów kryptoaktywów między osobami dokonywanych bez udziału dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub w przypadkach gdy zarówno inicjator, jak i beneficjent są dostawcami usług transferu kryptoaktywów działającymi we własnym imieniu.
- (23) Transfery środków pieniężnych odpowiadające usługom, o których mowa w art. 3 lit. a)–m) i lit. o) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 ⁽¹⁸⁾, nie są objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia. Z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia należy również wyłączyć transfery środków pieniężnych i tokenów będących pieniądzem elektronicznym zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2023/1114, które stwarzają niskie ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Wyłączenia takie powinny obejmować karty płatnicze, instrumenty pieniądza elektronicznego, telefony komórkowe lub inne urządzenia cyfrowe lub informatyczne (w systemie abonamentowym lub przedpłaconym) o podobnych właściwościach, w przypadku gdy wykorzystywane są wyłącznie w celu nabycia towarów lub usług, a numer karty, instrumentu lub urządzenia towarzyszy wszystkim transferom. Korzystanie z karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego, telefonu komórkowego lub innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego (w systemie abonamentowym lub przedpłaconym) o podobnych właściwościach do realizacji transferu środków pieniężnych lub tokenów będących pieniądzem elektronicznym między osobami fizycznymi działającymi w charakterze konsumentów w celach innych niż działalność handlowa, gospodarcza lub zawodowa jest jednak objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia. Ponadto wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia powinny być wypłaty z bankomatów, płatności podatków, grzywien lub innych należności, transfery środków pieniężnych dokonanych za pomocą wymiany cyfrowych obrazów czeków, w tym czeków przekształconych w formę elektroniczną, lub za pomocą weksli oraz transfery środków pieniężnych, w przypadku których zarówno płatnik, jak i odbiorca są dostawcami usług płatniczych działającymi we własnym imieniu.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

- (24) Kryptoaktywa, które są unikalne i niezamienne, nie podlegają wymogom niniejszego rozporządzenia, chyba że są one sklasyfikowane jako kryptoaktywa lub środki pieniężne na mocy rozporządzenia (UE) 2023/1114.
- (25) Bankomaty obsługujące kryptoaktywa (kryptobankomaty) mogą umożliwić użytkownikom dokonywanie transferów kryptoaktywów na adres kryptoaktywów poprzez deponowanie gotówki, często bez jakiegokolwiek formy identyfikacji i weryfikacji klienta. Kryptobankomaty szczególnie wiążą się z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, ponieważ gwarantowane przez nie anonimowość i możliwość posługiwania się gotówką nieznanego pochodzenia czynią je idealnym narzędziem nielegalnej działalności. Ze względu na rolę kryptobankomatów w oferowaniu lub aktywnym ułatwianiu transferów kryptoaktywów, transfery kryptoaktywów dokonywane za ich pośrednictwem powinny być objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (26) W celu uwzględnienia specyfiki krajowych systemów płatności oraz pod warunkiem że zawsze istnieje możliwość przesłania drogi transferu środków pieniężnych z powrotem do płatnika, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia określonych krajowych transferów środków pieniężnych o niskiej wartości, w tym płatności elektronicznych, wykorzystywanych w celu nabycia towarów lub usług.
- (27) Ze względu na nieodłączny ponadgraniczny charakter i globalny zasięg transferów kryptoaktywów oraz świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów nie ma obiektywnych powodów, aby dokonać rozróżnienia między traktowaniem ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w ramach transferów krajowych a traktowaniem takiego ryzyka w ramach transferów transgranicznych. Aby uwzględnić te szczególne cechy kryptoaktywów, nie należy dokonywać wyłączenia z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia krajowych transferów kryptoaktywów o niskiej wartości, zgodnie z wymogiem FATF, aby wszystkie transfery kryptoaktywów traktować jako transfery transgraniczne.
- (28) Dostawcy usług płatniczych oraz dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni zapewnić, aby nie brakowało informacji o płatniku i odbiorcy lub o inicjatorze i beneficjencie oraz by informacje te były kompletne.
- (29) Aby sprawność systemów płatniczych nie uległa pogorszeniu i aby wypośrodkować rozwiązanie między ryzykiem wyparcia transakcji do szarej strefy wskutek nakładania zbyt surowych wymogów identyfikacyjnych a potencjalnym zagrożeniem terrorystycznym, które stwarzają transfery środków pieniężnych opiewające na niewielkie kwoty, obowiązek weryfikacji, czy informacje o płatniku lub odbiorcy są poprawne, powinien – w przypadku transferów środków pieniężnych, których weryfikacji jeszcze nie przeprowadzono – być nakładany jedynie względem pojedynczych transferów środków pieniężnych na kwotę przekraczającą 1 000 EUR, chyba że dany transfer wydaje się powiązany z innymi transferami środków pieniężnych, które łącznie opiewałyby na kwotę przekraczającą 1 000 EUR, dane środki pieniężne otrzymano lub wypłacono w gotówce lub w postaci anonimowego pieniądza elektronicznego lub w przypadku gdy istnieją uzasadnione powody, by podejrzewać pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu.
- (30) W porównaniu z transferami środków pieniężnych transfery kryptoaktywów można przeprowadzać w wielu jurysdykcjach na większą skalę i szybciej ze względu na ich globalny zasięg i cechy technologiczne. Oprócz pseudoanonimowości kryptoaktywów te cechy transferów kryptoaktywów dają przestępcom możliwość dokonywania bardzo szybkich nielegalnych transferów przy jednoczesnym obchodzeniu obowiązków w zakresie możliwości śledzenia transferów i unikaniu wykrycia poprzez rozłożenie dużej transakcji na mniejsze kwoty, z wykorzystaniem wielu pozornie niepowiązanych adresów DLT, w tym jednorazowych adresów DLT, i procesów zautomatyzowanych. Większość kryptoaktywów jest również wysoce niestabilna, a ich wartość może ulegać znacznym wahaniom w bardzo krótkim czasie, co powoduje, że obliczanie wartości powiązanych transakcji jest bardziej niepewne. Aby uwzględnić te szczególne cechy, transfery kryptoaktywów powinny podlegać tym samym wymogom niezależnie od ich kwoty i od tego, czy są one transferami krajowymi czy transgranicznymi.

- (31) W odniesieniu do transferów środków pieniężnych lub transferów kryptoaktywów, w przypadku których uznaje się, że weryfikacja została przeprowadzona, dostawcy usług płatniczych oraz dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie powinni być zobowiązani do weryfikowania poprawności informacji o płatniku lub odbiorcy przekazywanych wraz z każdym transferem środków pieniężnych lub informacji o inicjatorze i beneficjencie przekazywanych wraz z każdym transferem kryptoaktywów, o ile wypełnione zostały obowiązki określone w dyrektywie (UE) 2015/849.
- (32) W kontekście unijnych aktów ustawodawczych regulujących dziedzinę usług płatniczych – rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012⁽¹⁹⁾, dyrektywy (UE) 2015/2366 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1230⁽²⁰⁾ – wystarczające powinno być dostarczenie jedynie uproszczonych informacji przy okazji transferów środków pieniężnych w obrębie Unii, takich jak numer rachunku płatniczego lub niepowtarzalny identyfikator transakcji.
- (33) Aby umożliwić organom odpowiedzialnym za zwalczanie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w państwach trzecich wyśledzenie źródła środków pieniężnych lub kryptoaktywów wykorzystywanych w tych celach, transferom środków pieniężnych lub transferom kryptoaktywów przesyłanych z Unii poza Unię powinny towarzyszyć pełne informacje o płatniku i odbiorcy, w odniesieniu do transferów środków pieniężnych, oraz o inicjatorze i beneficjencie, w odniesieniu do transferów kryptoaktywów. Pełne informacje o płatniku i odbiorcy powinny obejmować identyfikator podmiotu prawnego (LEI) lub dowolny równoważny oficjalny identyfikator, gdy identyfikator ten płatnik przekazał swojemu dostawcy usług płatniczych, ponieważ umożliwiłyby on lepszą identyfikację stron uczestniczących w transferze środków pieniężnych i można by go łatwo włączyć do istniejących formatów komunikatów płatniczych, takich jak formaty opracowane przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną na potrzeby elektronicznej wymiany danych między instytucjami finansowymi. Organom odpowiedzialnym za zwalczanie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w państwach trzecich należy przyznać dostęp do pełnych informacji o płatniku i odbiorcy lub o inicjatorze i beneficjencie, stosownie do przypadku, jedynie w celach zapobiegania przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywania tych przypadków i prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie.
- (34) Kryptoaktywa funkcjonują w ponadgranicznej rzeczywistości wirtualnej i mogą być przenoszone do dowolnego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, bez względu na to, czy jest on zarejestrowany w danej jurysdykcji. Wiele jurysdykcji spoza Unii posiada przepisy dotyczące ochrony danych i ich egzekwowania różniące się od przepisów w Unii. Przy transferze kryptoaktywów w imieniu klienta do dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, który nie jest zarejestrowany w Unii, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora powinien ocenić zdolność dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługującego beneficjenta do otrzymywania i zatrzymywania informacji wymaganych na mocy niniejszego rozporządzenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, wykorzystując w stosownych przypadkach opcje dostępne w rozdziale V rozporządzenia (UE) 2016/679. Europejska Rada Ochrony Danych powinna, po konsultacji z EUNB, wydać wytyczne dotyczące praktycznego wdrażania wymogów w zakresie ochrony danych w odniesieniu do przekazywania danych osobowych do państw trzecich w kontekście transferów kryptoaktywów. Mogą wystąpić sytuacje, w których dane osobowe nie mogą zostać przesłane, ponieważ nie można spełnić wymogów rozporządzenia (UE) 2016/679. EUNB powinien wydać wytyczne dotyczące odpowiednich procedur ustalania, czy transfer kryptoaktywów należy w takich przypadkach wykonać, odrzucić lub wstrzymać.
- (35) Organy państw członkowskich odpowiedzialne za zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz właściwe organy sądowe i organy ścigania w państwach członkowskich i na szczeblu Unii powinny zacieśnić współpracę między sobą oraz z właściwymi organami państw trzecich, w tym z organami w krajach rozwijających się, aby dodatkowo zwiększać przejrzystość oraz wymianę informacji i najlepszych praktyk.
- (36) Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora powinien zapewnić, aby do transferów kryptoaktywów dołączano imię i nazwisko/nazwę inicjatora, adres rozproszonego rejestru inicjatora, w przypadku gdy transfer kryptoaktywów jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię, numer rachunku kryptoaktywów inicjatora, w przypadku gdy taki rachunek istnieje i jest wykorzystywany do obsługi transakcji, adres inicjatora, w tym nazwę państwa, numer urzędowego dokumentu osobistego oraz numer identyfikacyjny

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009 (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 22).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1230 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie płatności transgranicznych w Unii (Dz.U. L 274 z 30.7.2021, s. 20).

klienta lub, alternatywnie, datę i miejsce urodzenia inicjatora oraz – pod warunkiem że w odpowiednim formacie komunikatu płatniczego znajduje się odpowiednie pole i że inicjator dostarczy ten identyfikator swojemu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów – nadany inicjatorowi aktualny LEI lub, w przypadku jego braku, dowolny inny dostępny równoważny oficjalny identyfikator inicjatora. Informacje te powinny być przekazywane w sposób bezpieczny oraz przed dokonaniem transferu kryptoaktywów, wraz z nim lub równocześnie z nim.

- (37) Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora powinien również zapewnić, aby do transferów kryptoaktywów dołączano imię i nazwisko/nazwę beneficjenta, adres rozproszonego rejestru beneficjenta, w przypadku gdy transfer kryptoaktywów jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię, numer rachunku beneficjenta, w przypadku gdy taki rachunek istnieje i jest wykorzystywany do obsługi transakcji, oraz – pod warunkiem że w odpowiednim formacie komunikatu płatniczego znajduje się odpowiednie pole i że inicjator dostarczy ten identyfikator swojemu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów – nadany beneficjentowi aktualny LEI lub, w przypadku jego braku, dowolny inny dostępny równoważny oficjalny identyfikator beneficjenta. Informacje te powinny być przekazywane w sposób bezpieczny oraz przed dokonaniem transferu kryptoaktywów, wraz z nim lub równocześnie z nim.
- (38) W odniesieniu do transferów kryptoaktywów wymogi niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie do wszystkich transferów, w tym transferów kryptoaktywów do adresu niehostowanego lub z takiego adresu, jeżeli tylko bierze w nich udział dostawca usług w zakresie kryptoaktywów.
- (39) W przypadku transferu do lub z adresu niehostowanego dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinien gromadzić informacje zarówno o inicjatorze, jak i beneficjencie, zwykle od swojego klienta. Od dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie powinno się co do zasady wymagać weryfikacji informacji o użytkowniku adresu niehostowanego. Niemniej w przypadku transferu, którego wysokość przekracza 1 000 EUR i który jest wysyłany lub otrzymywany w imieniu klienta dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do adresu niehostowanego lub z takiego adresu, ten dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinien sprawdzić, czy ten adres niehostowany jest faktycznie własnością tego klienta lub jest przez niego skutecznie kontrolowany.
- (40) W odniesieniu do transferów środków pieniężnych kierowanych przez pojedynczego płatnika do kilku odbiorców, wysyłanych w postaci transferów zbiorczych obejmujących pojedyncze transfery środków pieniężnych z Unii poza Unię, należy wprowadzić przepis stanowiący, że takie pojedyncze transfery środków pieniężnych mogą zawierać jedynie numer rachunku płatniczego płatnika lub jego niepowtarzalny identyfikator transakcji, jak również pełne informacje o odbiorcy, pod warunkiem że transfer zbiorczy zawiera pełne informacje o płatniku, które zweryfikowano pod kątem poprawności, i pełne informacje o odbiorcy, które można całkowicie prześledzić.
- (41) W odniesieniu do transferów zbiorczych kryptoaktywów przekazywanie informacji na temat inicjatora i beneficjenta w sposób zbiorczy powinno być akceptowane, o ile to przekazanie następuje niezwłocznie i w bezpieczny sposób. Nie należy zezwalać na przekazywanie wymaganych informacji po wykonaniu transferu, ponieważ przekazanie informacji musi nastąpić przed dokonaniem transakcji lub w momencie jej sfinalizowania, przy czym dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub inne podmioty zobowiązane powinni przekazywać wymagane informacje jednocześnie z danym transferem zbiorczym kryptoaktywów.
- (42) Aby sprawdzić, czy wymagane informacje o płatniku i odbiorcy są dołączane do transferów środków pieniężnych, oraz pomóc w identyfikowaniu podejrzanych transakcji, dostawca usług płatniczych odbiorcy i pośredniczący dostawca usług płatniczych powinni posiadać skuteczne procedury pozwalające wykryć ewentualny brak lub niekompletność informacji o płatniku i odbiorcy. Procedury te powinny obejmować monitorowanie, stosownie do przypadku, po wykonaniu transferu lub w trakcie jego realizacji. Właściwe organy powinny zatem zapewnić, aby dostawcy usług płatniczych zamieszczali wymagane informacje o transakcji w elektronicznych transferach środków pieniężnych lub powiązanych komunikatach na każdym etapie łańcucha płatności.
- (43) W odniesieniu do transferów kryptoaktywów dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta powinien wdrożyć skuteczne procedury wykrywania braku lub niekompletności informacji o inicjatorze lub beneficjencie. Procedury te powinny obejmować, stosownie do przypadku, monitorowanie po wykonaniu transferu lub w trakcie jego realizacji. Nie należy wymagać, aby informacje dołączano bezpośrednio do samego transferu kryptoaktywów, o ile są przekazywane przed dokonaniem transferu kryptoaktywów, wraz z nim lub równocześnie z nim, oraz są udostępniane na żądanie odpowiednim organom.

- (44) Ze względu na potencjalne zagrożenie praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu, jakie stwarzają transfery anonimowe, dostawców usług płatniczych należy zobowiązać do tego, by żądali podania informacji o płatniku i odbiorcy, a dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, by żądali podania informacji o inicjatorze i beneficjencie. Zgodnie z opracowanym przez FATF podejściem opartym na analizie ryzyka należy określić obszary charakteryzujące się wyższym i niższym ryzykiem w celu skuteczniejszej identyfikacji ryzyk związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta, dostawca usług płatniczych odbiorcy, pośredniczący dostawca usług płatniczych oraz pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinni zatem posiadać skuteczne procedury oparte na analizie ryzyka mające zastosowanie w przypadkach, gdy transfer środków pieniężnych nie zawiera wymaganych informacji o płatniku lub odbiorcy, lub w przypadkach, gdy transfer kryptoaktywów nie zawiera wymaganych informacji o inicjatorze lub beneficjencie, pozwalających temu dostawcy usług na zdecydowanie, czy dany transfer należy wykonać, odrzucić lub wstrzymać, oraz aby określić stosowne dalsze kroki, jakie należy podjąć.
- (45) Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, podobnie jak wszystkie podmioty zobowiązane, powinni oceniać i monitorować ryzyko związane ze swoimi klientami, produktami i kanałami dostaw. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni również oceniać ryzyko związane z transakcjami realizowanymi przy użyciu ich usług, w tym w przypadku dokonywania transferów do adresu niehostowanego lub z niego. W przypadku gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów wie lub dowiaduje się, że informacje o inicjatorze lub beneficjencie korzystającym z adresu niehostowanego są niepoprawne, lub gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ma do czynienia z nietypowymi lub podejrzanymi wzorcami transakcji lub sytuacjami wyższego ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związanymi z transferami z wykorzystaniem adresów niehostowanych, ten dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinien wdrożyć, w stosownych przypadkach, wzmocnione środki należytej staranności w celu odpowiedniego zarządzania ryzykiem i ograniczenia go. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinien wziąć te okoliczności pod uwagę przy ocenie, czy transfer kryptoaktywów lub powiązana transakcja są nietypowe i muszą zostać zgłoszone jednostce analityki finansowej (FIU) zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849.
- (46) Aby zapewnić spójność z odpowiednimi przepisami, niniejsze rozporządzenie należy poddać przeglądowi w kontekście przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić, mających na celu zapobieganie wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz uchylającej dyrektywę (UE) 2015/849 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu i zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 1095/2010.
- (47) Dostawca usług płatniczych odbiorcy, pośredniczący dostawca usług płatniczych, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta lub pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinni – dokonując oceny ryzyk – zachowywać szczególną czujność, gdy stwierdzą brak lub niekompletność informacji o płatniku lub odbiorcy lub, stosownie do przypadku, o inicjatorze lub beneficjencie, lub w przypadku gdy transfer kryptoaktywów należy uznać za podejrzan w oparciu o pochodzenie lub przeznaczenie danych kryptoaktywów, oraz powinni zgłaszać właściwym organom podejrzaną transakcję zgodnie z obowiązkami zgłaszania określonymi w dyrektywie (UE) 2015/849.
- (48) Podobnie jak w przypadku transferów środków pieniężnych między dostawcami usług płatniczych transfery kryptoaktywów z udziałem pośredniczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów mogą ułatwiać transfery jako element pośredni w łańcuchu transferu kryptoaktywów. Zgodnie ze standardami międzynarodowymi tacy pośredniczący dostawcy powinni również podlegać wymogom określonym w niniejszym rozporządzeniu, podobnie jak istniejącym obowiązkom, którym podlegają pośredniczący dostawcy usług płatniczych.
- (49) Przepisy dotyczące transferów środków pieniężnych oraz transferów kryptoaktywów, którym towarzyszą niekompletne informacje o płatniku lub odbiorcy bądź o inicjatorze lub beneficjencie lub gdy brak takich informacji oraz przepisy dotyczące transferów kryptoaktywów, które należy uznać za podejrzan na podstawie pochodzenia lub przeznaczenia odnośnych kryptoaktywów, mają zastosowanie bez uszczerbku dla wszelkich – spoczywających na

dostawcach usług płatniczych, pośredniczących dostawcach usług płatniczych, dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów oraz pośredniczących dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów – obowiązków odrzucenia lub wstrzymania transferów środków pieniężnych i transferów kryptoaktywów, które naruszają przepisy prawa cywilnego, administracyjnego lub karnego.

- (50) Aby zapewnić neutralność technologiczną, niniejsze rozporządzenie nie powinno nakazywać stosowania konkretnej technologii do przekazywania informacji o transakcjach przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Aby zapewnić skuteczne wdrożenie wymogów mających zastosowanie do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów na mocy niniejszego rozporządzenia, kluczowe znaczenie będą miały inicjatywy w zakresie określania standardów z udziałem branży kryptoaktywów lub przez nią prowadzone. Rozwiązania będące wynikiem tych inicjatyw powinny być interoperacyjne poprzez wykorzystanie norm międzynarodowych lub ogólnounijnych, aby umożliwić szybką wymianę informacji.
- (51) EUNB powinien wydać wytyczne, aby pomóc dostawcom usług płatniczych i dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów we wprowadzeniu skutecznych procedur w celu wykrywania przypadków, w których otrzymują transfery środków pieniężnych lub transfery kryptoaktywów z brakującymi lub niekompletnymi informacjami o płatniku, odbiorcy, inicjatorze lub beneficjencie, oraz aby podjąć skuteczne działania następcze.
- (52) W celu umożliwienia podejmowania szybkich działań w walce z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu dostawcy usług płatniczych oraz dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni niezwłocznie odpowiadać na żądania udzielenia informacji o płatniku i odbiorcy lub o inicjatorze i beneficjencie kierowane przez organy odpowiedzialne za zwalczanie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w państwach członkowskich, w których ci dostawcy usług płatniczych mają siedziby lub w których ci dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów mają swoje siedziby statutowe.
- (53) Liczba dni przewidzianych na udzielenie odpowiedzi na żądanie udzielenia informacji o płatniku uzależniona jest od liczby dni roboczych upływających w państwie członkowskim dostawcy usług płatniczych płatnika.
- (54) Ponieważ w przypadku postępowań przygotowawczych ustalenie wymaganych danych lub zaangażowanych osób może zająć wiele miesięcy, a nawet lat po wykonaniu pierwotnego transferu środków pieniężnych lub transferu kryptoaktywów, oraz w celu umożliwienia dostępu do istotnych dowodów w kontekście postępowań przygotowawczych, dostawców usług płatniczych oraz dostawców usług w zakresie kryptoaktywów należy zobowiązać do przechowywania przez określony okres czasu informacji o płatniku i odbiorcy lub o inicjatorze i beneficjencie do celów zapobiegania przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywania takich przypadków oraz prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie. Okres ten nie powinien przekraczać pięciu lat, a po jego upływie wszystkie dane osobowe należy usunąć, chyba że prawo krajowe stanowi inaczej. Jeżeli jest to konieczne do celów zapobiegania przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywania takich przypadków lub prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie, oraz po dokonaniu oceny konieczności i proporcjonalności danego środka, państwa członkowskie powinny mieć możliwość dopuszczania lub wymagania dalszego zatrzymywania danych przez dodatkowy okres nieprzekraczający 5 lat, bez uszczerbku dla krajowych przepisów prawa karnego dotyczących dowodów, mających zastosowanie do trwających postępowań przygotowawczych i postępowań sądowych oraz w pełnej zgodności z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680⁽²¹⁾. Środki te mogłyby zostać poddane przeglądowi w świetle przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
- (55) W celu lepszego przestrzegania niniejszego rozporządzenia i zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 9 grudnia 2010 r. zatytułowanym „Wzmocnienie systemów sankcji w branży usług finansowych” należy wzmocnić uprawnienia właściwych organów do przyjmowania środków nadzorczych oraz nakładania kar. Należy przewidzieć kary i środki administracyjne, a zważywszy na znaczenie walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu państwa członkowskie powinny ustanowić kary i środki, które są skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie powinny powiadomić o nich Komisję oraz wewnętrzny stały komitet ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk, o którym mowa w art. 9a ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

- (56) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽²²⁾.
- (57) Niektóre państwa i terytoria, które nie są częścią terytorium Unii, są połączone unią walutową z państwem członkowskim, wchodzą w skład obszaru walutowego państwa członkowskiego lub podpisały konwencję walutową z Unią reprezentowaną przez państwo członkowskie i działają w nich dostawcy usług płatniczych uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w systemach płatniczych i systemach rozrachunku danego państwa członkowskiego. W celu uniknięcia znaczącego negatywnego wpływu na gospodarkę tych państw lub terytoriów, jaki mogłoby mieć stosowanie niniejszego rozporządzenia do transferów środków pieniężnych pomiędzy zainteresowanymi państwami członkowskimi a tymi państwami lub terytoriami, należy przewidzieć możliwość traktowania takich transferów środków pieniężnych jak transferów środków pieniężnych w obrębie zainteresowanych państw członkowskich.
- (58) Biorąc pod uwagę potencjalne wysokie ryzyko związane z adresami niehostowanymi oraz ich złożoność technologiczną i regulacyjną, między innymi z punktu widzenia weryfikacji informacji dotyczących własności, do dnia 1 lipca 2026 r. Komisja powinna ocenić potrzebę wprowadzenia dodatkowych szczegółowych środków mających na celu ograniczenie ryzyka stwarzanego przez transfery do lub z adresów niehostowanych lub do lub od podmiotów niemających siedziby w Unii, w tym potrzebę wprowadzenia ewentualnych ograniczeń, a także ocenić skuteczność i proporcjonalność mechanizmów wykorzystywanych do weryfikacji poprawności informacji dotyczących własności adresów niehostowanych.
- (59) Obecnie dyrektywa (UE) 2015/849 ma zastosowanie wyłącznie do dwóch kategorii dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, a mianowicie do dostawców kont waluty wirtualnej oraz do dostawców zajmujących się świadczeniem usług wymiany walut między walutami wirtualnymi a walutami fiducyjnymi. Aby zlikwidować istniejące luki w ramach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz dostosować prawo unijne do zaleceń międzynarodowych, należy zmienić dyrektywę (UE) 2015/849, tak by uwzględnić wszystkie kategorie dostawców usług w zakresie kryptoaktywów zdefiniowanych w rozporządzeniu (UE) 2023/1114, które obejmuje szerszy zakres dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. W szczególności, z myślą o zapewnieniu, by dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podlegali tym samym wymogom i poziomowi nadzoru co instytucje kredytowe i finansowe, należy zaktualizować wykaz podmiotów zobowiązanych, włączając dostawców usług w zakresie kryptoaktywów do kategorii instytucji finansowych do celów dyrektywy (UE) 2015/849. Ponadto, ze względu na to, że tradycyjne instytucje finansowe również objęte są zakresem definicji dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, gdy oferują takie usługi, uznanie dostawców usług w zakresie kryptoaktywów za instytucje finansowe pozwala na stosowanie jednego spójnego zbioru przepisów do podmiotów świadczących zarówno tradycyjne usługi finansowe, jak i usługi w zakresie kryptoaktywów. Dyrektywę (UE) 2015/849 należy również zmienić w celu zapewnienia, by dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów byli w stanie odpowiednio ograniczać ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, na jakie są narażeni.
- (60) Relacje ustanowione między dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów a podmiotami z siedzibą w państwach trzecich w celu wykonywania transferów kryptoaktywów lub świadczenia podobnych usług w zakresie kryptoaktywów są podobne do bankowych relacji korespondenckich ustanowionych z instytucją będącą respondentem z państwa trzeciego. Ponieważ relacje te charakteryzują się ciągłym i powtarzalnym charakterem, należy je uznać za rodzaj relacji korespondenckiej i zastosować wobec nich szczególne wzmocnione środki należytej staranności podobne co do zasady do środków stosowanych w kontekście usług bankowych i finansowych. W szczególności dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni, ustanawiając nowe relacje korespondenckie z podmiotem będącym respondentem, stosować szczególne wzmocnione środki należytej staranności w celu zidentyfikowania i oceny narażenia tego respondenta na ryzyko w oparciu o jego reputację, jakość nadzoru i prowadzone przez

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

nego kontrole w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Na podstawie zgromadzonych informacji dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów będący korespondentami powinni wdrożyć odpowiednie środki ograniczające ryzyko, które powinny uwzględniać w szczególności potencjalne wyższe ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu stwarzane przez niezarejestrowane i nielicencjonowane podmioty. Jest to szczególnie istotne, dopóki wdrażanie standardów FATF dotyczących kryptoaktywów na szczeblu globalnym pozostanie nierównomierne, co stwarza dodatkowe zagrożenia i wyzwania. EUNB powinien przedstawić wytyczne dotyczące sposobu, w jaki dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni stosować wzmocnioną należytą staranność, oraz powinien określić odpowiednie środki ograniczające ryzyko, w tym minimalne działania, które należy podjąć w kontaktach z niezarejestrowanymi lub nielicencjonowanymi podmiotami świadczącymi usługi w zakresie kryptoaktywów.

- (61) W rozporządzeniu (UE) 2023/1114 ustanowiono kompleksowe ramy regulacyjne dla dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, które harmonizują przepisy dotyczące udzielania zezwoleń dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów i prowadzenia przez nich działalności w całej Unii. W celu uniknięcia powielania wymogów należy zmienić dyrektywę (UE) 2015/849, aby znieść wymogi rejestracji w odniesieniu do tych kategorii dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zostaną objęci jednolitym systemem licencjonowania na mocy rozporządzenia (UE) 2023/1114.
- (62) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, w tym poprzez wdrożenie standardów międzynarodowych oraz zapewnienie dostępności podstawowych informacji o płatnikach i odbiorcach transferów środków pieniężnych oraz o inicjatorach i beneficjentach transferów kryptoaktywów, nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na szczeblu Unii, może ona przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (63) Niniejsze rozporządzenie stosuje się z zastrzeżeniem przepisów rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 oraz (UE) 2018/1725⁽²³⁾. Nie narusza ono praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznawanymi w Kartce praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności z prawem do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 7), prawem do ochrony danych osobowych (art. 8), prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47), oraz jest zgodne z zasadą *ne bis in idem*.
- (64) W celu zapewnienia spójności z rozporządzeniem (UE) 2023/1114 niniejsze rozporządzenie powinno być stosowane począwszy od daty rozpoczęcia stosowania tego rozporządzenia. Do tego dnia państwa członkowskie powinny również dokonać transpozycji zmian w dyrektywie (UE) 2015/849.
- (65) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię dnia 22 września 2021 r.⁽²⁴⁾

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przedmiot, zakres stosowania i definicje

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie określa przepisy dotyczące informacji o płatnikach i odbiorcach, które towarzyszą transferom środków pieniężnych w dowolnej walucie, oraz informacji o inicjatorach i beneficjentach, które towarzyszą transferom kryptoaktywów, w celu zapobiegania przypadkom prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, wykrywania tych przypadków i prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie, w sytuacji gdy co najmniej jeden z dostawców usług płatniczych lub dostawców usług w zakresie kryptoaktywów biorących udział w danym transferze środków pieniężnych lub transferze kryptoaktywów ma siedzibę w Unii lub, w stosownych przypadkach, ma siedzibę statutową w Unii. Ponadto w niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy dotyczące wewnętrznych polityk, procedur i mechanizmów kontroli w celu zapewnienia wdrożenia środków ograniczających, w przypadku gdy co najmniej jeden z dostawców usług płatniczych lub dostawców usług w zakresie kryptoaktywów biorących udział w transferze środków pieniężnych lub transferze kryptoaktywów ma siedzibę w Unii lub, w stosownych przypadkach, ma siedzibę statutową w Unii.

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 524 z 29.12.2021, s. 10.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do transferów środków pieniężnych w dowolnej walucie, wysyłanych lub otrzymywanych przez dostawcę usług płatniczych lub pośredniczącego dostawcę usług płatniczych mających siedzibę w Unii. Ma również zastosowanie do transferów kryptoaktywów, w tym transferów kryptoaktywów dokonywanych za pomocą kryptobankomatów, w przypadku gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów lub pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora albo beneficjenta ma siedzibę statutową w Unii.

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do usług wymienionych w art. 3 lit. a)–m) i o) dyrektywy (UE) 2015/2366.

3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do transferów środków pieniężnych ani do transferów tokenów będących pieniądzem elektronicznym zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2023/1114 wykonywanych przy użyciu karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego lub telefonu komórkowego lub jakiegokolwiek innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego (w systemie abonamentowym lub przedpłaconym) o podobnych właściwościach, pod warunkiem że spełnione są następujące warunki:

- a) dana karta, dany instrument lub dane urządzenie są wykorzystywane wyłącznie do dokonania zapłaty za towary lub usługi; oraz
- b) numer tej karty, tego instrumentu lub urządzenia towarzyszy wszystkim transferom będącym następstwem danej transakcji.

Niniejsze rozporządzenie ma jednak zastosowanie, w przypadku gdy karta płatnicza, instrument pieniądza elektronicznego lub telefon komórkowy lub jakiegokolwiek inne urządzenie cyfrowe lub informatyczne (w systemie abonamentowym lub przedpłaconym) o podobnych właściwościach są wykorzystywane do wykonania transferu środków pieniężnych lub tokenów będących pieniądzem elektronicznym między osobami fizycznymi działającymi w charakterze konsumentów w celach innych niż działalność handlowa, gospodarcza lub zawodowa.

4. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do osób, które nie prowadzą działalności innej niż konwersja dokumentów papierowych na dane w formie elektronicznej i które działają na podstawie umowy z dostawcą usług płatniczych, ani do osób, które nie prowadzą działalności innej niż dostarczanie dostawcom usług płatniczych systemów przesyłania komunikatów lub innych systemów wsparcia na potrzeby przekazywania środków pieniężnych lub dostarczanie im systemów rozliczeniowych i systemów rozrachunku.

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do transferu środków pieniężnych, jeżeli spełniony jest którykolwiek z poniższych warunków:

- a) wiąże się on z wypłatą przez płatnika gotówki ze swojego rachunku płatniczego;
- b) stanowi on transfer środków pieniężnych na rzecz organów publicznych jako płatność z tytułu podatków, grzywien lub innych należności w państwie członkowskim;
- c) zarówno płatnik, jak i odbiorca są dostawcami usług płatniczych działającymi na własny rachunek;
- d) jest on dokonywany za pomocą wymiany cyfrowych obrazów czeków, w tym czeków przekształconych w formę elektroniczną.

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do transferu kryptoaktywów, jeżeli spełniony jest którykolwiek z poniższych warunków:

- a) zarówno inicjator, jak i beneficjent są dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów działającymi na własny rachunek;
- b) transfer stanowi transfer kryptoaktywów między osobami dokonywany bez udziału dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia tokeny będące pieniądzem elektronicznym zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2023/1114 traktuje się jako kryptoaktywa.

5. Państwo członkowskie może podjąć decyzję o niestosowaniu niniejszego rozporządzenia do transferów środków pieniężnych w obrębie swojego terytorium na rachunek płatniczy odbiorcy umożliwiając dokonywanie płatności wyłącznie za dostawę towarów lub usług, jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) dostawca usług płatniczych odbiorcy podlega dyrektywie (UE) 2015/849;
- b) dostawca usług płatniczych odbiorcy jest w stanie przy pomocy niepowtarzalnego identyfikatora transakcji przesłać wstecz, poprzez odbiorcę, dany transfer środków pieniężnych pochodzący od osoby, która zawarła z odbiorcą umowę na dostawę towarów lub usług;
- c) kwota danego transferu środków pieniężnych nie przekracza 1 000 EUR.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „finansowanie terroryzmu” oznacza finansowanie terroryzmu zdefiniowane w art. 1 pkt 5 dyrektywy (UE) 2015/849;
- 2) „pranie pieniędzy” oznacza czynności o charakterze prania pieniędzy, o których mowa w art. 1 pkt 3 i 4 dyrektywy (UE) 2015/849;
- 3) „płatnik” oznacza osobę, która jest posiadaczem rachunku płatniczego i zezwała na wykonanie transferu środków pieniężnych z tego rachunku płatniczego, lub w przypadku gdy rachunek płatniczy nie istnieje – osobę fizyczną lub prawną, która składa zlecenie wykonania transferu środków pieniężnych;
- 4) „odbiorca” oznacza osobę będącą zamierzonym odbiorcą danego transferu środków pieniężnych;
- 5) „dostawca usług płatniczych” oznacza kategorie dostawców usług płatniczych, o których mowa w art. 1 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/2366, osoby fizyczne lub prawne objęte wyłączeniem na podstawie art. 32 tej dyrektywy oraz osoby prawne objęte wyłączeniem na podstawie art. 9 dyrektywy 2009/110/WE, świadczące usługi transferu środków pieniężnych;
- 6) „pośredniczący dostawca usług płatniczych” oznacza dostawcę usług płatniczych, który nie jest dostawcą usług płatniczych płatnika ani odbiorcy oraz który otrzymuje i przekazuje transfer środków pieniężnych w imieniu dostawcy usług płatniczych płatnika lub odbiorcy lub innego pośredniczącego dostawcy usług płatniczych;
- 7) „rachunek płatniczy” oznacza rachunek płatniczy zdefiniowany w art. 4 pkt 12 dyrektywy (UE) 2015/2366;
- 8) „środki pieniężne” oznaczają środki pieniężne zdefiniowane w art. 4 pkt 25 dyrektywy (UE) 2015/2366;
- 9) „transfer środków pieniężnych” oznacza dowolną transakcję przynajmniej częściowo realizowaną drogą elektroniczną w imieniu płatnika za pośrednictwem dostawcy usług płatniczych w celu udostępnienia środków pieniężnych odbiorcy za pośrednictwem dostawcy usług płatniczych, bez względu na to, czy płatnik i odbiorca jest tą samą osobą, i niezależnie od tego, czy dostawca usług płatniczych płatnika jest tożsamy z dostawcą usług płatniczych odbiorcy, w tym:
 - a) polecenie przelewu zdefiniowane w art. 4 pkt 24 dyrektywy (UE) 2015/2366;
 - b) polecenie zapłaty zdefiniowane w art. 4 pkt 23 dyrektywy (UE) 2015/2366;
 - c) krajową lub transgraniczną usługę przekazu pieniężnego zdefiniowaną w art. 4 pkt 22 dyrektywy (UE) 2015/2366;

- d) transfer wykonywany przy wykorzystaniu karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego, telefonu komórkowego lub innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego (w systemie abonamentowym lub przedpłaconym) o podobnych właściwościach;
- 10) „transfer kryptoaktywów” oznacza dowolną transakcję mającą na celu przeniesienie kryptoaktywów z jednego adresu rozproszonego rejestru, rachunku kryptoaktywów lub innego urządzenia umożliwiającego przechowywanie kryptoaktywów na inny adres, rachunek lub inne urządzenie, dokonywaną przez co najmniej jednego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów działającego w imieniu inicjatora albo beneficjenta, niezależnie od tego, czy inicjator i beneficjent są tą samą osobą, oraz niezależnie od tego, czy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora jest tożsamy z dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów obsługującym beneficjenta;
- 11) „transfer zbiorczy” oznacza pakiet kilku pojedynczych transferów środków pieniężnych lub transferów kryptoaktywów zgrupowanych na potrzeby przekazania;
- 12) „niepowtarzalny identyfikator transakcji” oznacza kombinację liter, liczb lub symboli określoną przez dostawcę usług płatniczych zgodnie z protokołami systemów płatności i rozrachunku lub systemów przekazywania komunikatów wykorzystywanych do transferu środków pieniężnych lub określoną przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, która zapewnia możliwość prześledzenia przebiegu transakcji z powrotem do płatnika i odbiorcy lub możliwość prześledzenia transferu kryptoaktywów z powrotem do inicjatora i beneficjenta;
- 13) „transfer kryptoaktywów między osobami” oznacza transfer kryptoaktywów bez udziału dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów;
- 14) „kryptoaktywo” oznacza kryptoaktywo zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia (UE) 2023/1114, z wyjątkiem sytuacji, gdy należy ono do kategorii wymienionych w art. 2 ust. 2, 3 i 4 tego rozporządzenia lub w inny sposób kwalifikują się jako środki pieniężne;
- 15) „dostawca usług w zakresie kryptoaktywów” oznacza dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów zdefiniowanego w art. 3 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2023/1114, który świadczy co najmniej jedną usługę w zakresie kryptoaktywów zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 pkt 16 tego rozporządzenia;
- 16) „pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów” oznacza dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, który nie jest dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów obsługującym inicjatora ani beneficjenta oraz który otrzymuje i przekazuje transfer kryptoaktywów w imieniu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługującego inicjatora lub beneficjenta lub innego pośredniczącego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów;
- 17) „bankomaty obsługujące kryptoaktywa” lub „kryptobankomaty” oznaczają fizyczne lub internetowe terminale elektroniczne, które umożliwiają dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów wykonywanie w szczególności czynności w zakresie usług transferu kryptoaktywów, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 16 lit. j) rozporządzenia (UE) 2023/1114;
- 18) „adres rozproszonego rejestru” oznacza kod alfanumeryczny identyfikujący adres w sieci wykorzystującej technologię rozproszonego rejestru (DLT) lub podobną technologię, w której kryptoaktywa mogą być wysyłane lub otrzymywane;
- 19) „rachunek kryptoaktywów” oznacza rachunek prowadzony przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów na rzecz co najmniej jednej osoby fizycznej lub prawnej, który może być wykorzystywany do wykonywania transferów kryptoaktywów;
- 20) „adres niehostowany” oznacza adres rozproszonego rejestru niepowiązany z żadnym z poniższych:
- a) dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów;
- b) podmiotem niemającym siedziby w Unii i świadczącym usługi podobne do usług dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów;

- 21) „inicjator” oznacza osobę, która posiada rachunek kryptoaktywów u dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, adres rozproszonego rejestru lub urządzenie umożliwiające przechowywanie kryptoaktywów, i zezwala na transfer kryptoaktywów z tego rachunku, adresu rozproszonego rejestru lub urządzenia lub – w przypadku braku takiego rachunku, adresu rozproszonego rejestru lub urządzenia – osobę, która składa zlecenie transferu kryptoaktywów lub go inicjuje;
- 22) „beneficjent” oznacza osobę będącą zamierzonym odbiorcą danego transferu kryptoaktywów;
- 23) „identyfikator podmiotu prawnego” lub „LEI” oznacza nadany podmiotowi prawnemu niepowtarzalny alfanumeryczny kod referencyjny oparty na normie ISO 17442;
- 24) „technologia rozproszonego rejestru” lub „DLT” oznacza technologię rozproszonego rejestru zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2023/1114.

ROZDZIAŁ II

Obowiązki dostawców usług płatniczych

Sekcja 1

Obowiązki dostawcy usług płatniczych płatnika

Artykuł 4

Informacje towarzyszące transferom środków pieniężnych

1. Dostawca usług płatniczych płatnika zapewnia, by transferowi środków pieniężnych towarzyszyły następujące informacje o płatniku:
 - a) imię i nazwisko/nazwa płatnika;
 - b) numer rachunku płatniczego płatnika;
 - c) adres płatnika, w tym nazwa państwa, numer urzędowego dokumentu osobistego oraz numer identyfikacyjny klienta lub, alternatywnie, data i miejsce urodzenia płatnika; oraz
 - d) aktualny LEI płatnika, o ile w odpowiednim formacie komunikatu płatniczego istnieje wymagane pole, a płatnik przekazał ten identyfikator swojemu dostawcy usług płatniczych lub w razie jego braku – dowolny dostępny równoważny oficjalny identyfikator.
2. Dostawca usług płatniczych płatnika zapewnia, by transferom środków pieniężnych towarzyszyły następujące informacje o odbiorcy:
 - a) imię i nazwisko/nazwa odbiorcy;
 - b) numer rachunku płatniczego odbiorcy; oraz
 - c) aktualny LEI odbiorcy, o ile w odpowiednim formacie komunikatu płatniczego istnieje wymagane pole, a płatnik przekazał ten identyfikator swojemu dostawcy usług płatniczych lub w razie jego braku – dowolny dostępny równoważny oficjalny identyfikator.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 lit. b) oraz ust. 2 lit. b), w przypadku transferu, który nie został wykonany na rachunek płatniczy ani z rachunku płatniczego, dostawca usług płatniczych płatnika zapewnia, by danemu transferowi środków pieniężnych towarzyszył – zamiast numeru rachunku płatniczego – niepowtarzalny identyfikator transakcji.
4. Przed transferem środków pieniężnych dostawca usług płatniczych płatnika weryfikuje poprawność informacji, o których mowa w ust. 1, oraz, w stosownych przypadkach, w ust. 3, na podstawie dokumentów, danych lub informacji uzyskanych z wiarygodnego i niezależnego źródła.
5. Uznaje się, że weryfikację, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, przeprowadzono, gdy:
 - a) tożsamość płatnika zweryfikowano zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, a informacje uzyskane w ramach tej weryfikacji są przechowywane zgodnie z art. 40 tej dyrektywy;
 - b) do płatnika zastosowanie ma art. 14 ust. 5 dyrektywy (UE) 2015/849.
6. Bez uszczerbku dla odstępstw przewidzianych w art. 5 i 6 dostawca usług płatniczych płatnika nie może wykonać jakiegokolwiek transferu środków pieniężnych, dopóki nie spełni wymogów niniejszego artykułu.

Artykuł 5

Transfery środków pieniężnych w obrębie Unii

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 1 i 2, w przypadku gdy wszyscy dostawcy usług płatniczych uczestniczący w łańcuchu płatności mają siedzibę w Unii, transferem środków pieniężnych towarzyszą co najmniej numer rachunku płatniczego zarówno płatnika, jak i odbiorcy lub, w przypadku gdy zastosowanie ma art. 4 ust. 3, niepowtarzalny identyfikator transakcji, bez uszczerbku – w stosownych przypadkach – dla wymogów dotyczących informacji określonych w rozporządzeniu (UE) nr 260/2012.
2. Niezależnie od ust. 1 dostawca usług płatniczych płatnika udostępnia w terminie trzech dni roboczych od otrzymania wniosku o udzielenie informacji od dostawcy usług płatniczych odbiorcy lub pośredniczącego dostawcy usług płatniczych:
 - a) w przypadku transferów środków pieniężnych, których kwota przekracza 1 000 EUR, niezależnie od tego, czy takie transfery są dokonywane jako jedna lub kilka transakcji, które wydają się powiązane – informacje o płatniku lub odbiorcy zgodnie z art. 4;
 - b) w przypadku transferów środków pieniężnych, których kwota nie przekracza 1 000 EUR i które nie wydają się powiązane z innymi transferami środków pieniężnych, które – łącznie z przedmiotowym transferem – opiewają na kwotę przekraczającą 1 000 EUR – co najmniej:
 - (i) imiona i nazwiska/nazwy płatnika i odbiorcy; oraz
 - (ii) numery rachunków płatniczych płatnika i odbiorcy lub, w przypadku gdy zastosowanie ma art. 4 ust. 3, niepowtarzalny identyfikator transakcji.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 4 w przypadku transferów środków pieniężnych, o których mowa w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, dostawca usług płatniczych płatnika nie musi weryfikować informacji o płatniku, chyba że dostawca usług płatniczych płatnika:
 - a) otrzymał środki pieniężne, które mają być przedmiotem transferu, w gotówce lub w postaci anonimowego pieniądza elektronicznego; lub
 - b) ma uzasadnione powody, by podejrzewać pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu.

Artykuł 6

Transfery środków pieniężnych poza Unię

1. W przypadku transferu zbiorczego inicjowanego przez pojedynczego płatnika, w sytuacji gdy dostawcy usług płatniczych odbiorców mają siedzibę poza Unią, do pojedynczych transferów zgrupowanych w ramach transferu zbiorczego nie stosuje się art. 4 ust. 1, pod warunkiem że transfer zbiorczy zawiera informacje, o których mowa w art. 4 ust. 1, 2 i 3 i które zostały zweryfikowane zgodnie z art. 4 ust. 4 i 5, a pojedyncze transfery opatrzone są numerem rachunku płatniczego płatnika lub, w przypadku gdy zastosowanie ma art. 4 ust. 3, niepowtarzalnym identyfikatorem transakcji.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 1 i bez uszczerbku – w stosownych przypadkach – dla informacji wymaganych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 260/2012, w przypadku gdy dostawca usług płatniczych odbiorcy ma siedzibę poza Unią, transferom środków pieniężnych, których kwota nie przekracza 1 000 EUR i które nie wydają się powiązane z innymi transferami środków pieniężnych, które – łącznie z przedmiotowym transferem – opiewają na kwotę przekraczającą 1 000 EUR, towarzyszą co najmniej następujące informacje:

- a) imiona i nazwiska/nazwy płatnika i odbiorcy; oraz
- b) numery rachunków płatniczych płatnika i odbiorcy lub, w przypadku gdy zastosowanie ma art. 4 ust. 3, niepowtarzalny identyfikator transakcji.

Na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 4, dostawca usług płatniczych płatnika nie musi weryfikować informacji o płatniku, o których mowa w niniejszym ustępie, chyba że dostawca usług płatniczych płatnika:

- a) otrzymał środki pieniężne, które mają być przedmiotem transferu, w gotówce lub w postaci anonimowego pieniądza elektronicznego; lub
- b) ma uzasadnione powody, by podejrzewać pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu.

Sekcja 2

Obowiązki dostawcy usług płatniczych odbiorcy

Artykuł 7

Wykrywanie brakujących informacji o płatniku lub odbiorcy

1. Dostawca usług płatniczych odbiorcy wdraża skuteczne procedury pozwalające wykryć, czy pola dotyczące informacji o płatniku i odbiorcy w systemie przesyłania komunikatów lub systemie płatności i rozrachunku wykorzystywanym do realizacji transferu środków pieniężnych zostały podane z użyciem znaków lub danych wejściowych dopuszczalnych w ramach konwencji tego systemu.

2. Dostawca usług płatniczych odbiorcy wdraża skuteczne procedury, w tym, stosownie do przypadku, monitorowanie po wykonaniu transferu lub w trakcie jego realizacji, pozwalające wykryć ewentualny brak następujących informacji o płatniku lub odbiorcy:

- a) w odniesieniu do transferów środków pieniężnych, w sytuacji gdy dostawca usług płatniczych płatnika ma siedzibę w Unii – informacji, o których mowa w art. 5;
- b) w odniesieniu do transferów środków pieniężnych, w sytuacji gdy dostawca usług płatniczych płatnika ma siedzibę poza Unią – informacji, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 4 ust. 2 lit. a) i b);
- c) w odniesieniu do transferów zbiorczych, w sytuacji gdy dostawca usług płatniczych płatnika ma siedzibę poza Unią – informacji, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 4 ust. 2 lit. a) i b) w odniesieniu do tego transferu zbiorczego.

3. W przypadku transferów środków pieniężnych, których kwota przekracza 1 000 EUR, niezależnie od tego, czy transfery te są dokonywane jako jedna transakcja lub kilka transakcji, które wydają się powiązane, przed uznaniem rachunku płatniczego odbiorcy lub udostępnieniem odbiorcy środków pieniężnych dostawca usług płatniczych odbiorcy weryfikuje poprawność informacji o odbiorcy, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, na podstawie dokumentów, danych lub informacji uzyskanych z wiarygodnego i niezależnego źródła, bez uszczerbku dla wymogów określonych w art. 83 i 84 dyrektywy (UE) 2015/2366.

4. W przypadku transferów środków pieniężnych, których kwota nie przekracza 1 000 EUR i które nie wydają się powiązane z innymi transferami środków pieniężnych, które – łącznie z przedmiotowym transferem – opiewają na kwotę przekraczającą 1 000 EUR, dostawca usług płatniczych odbiorcy nie musi weryfikować poprawności informacji o odbiorcy, chyba że dostawca usług płatniczych odbiorcy:

- a) dokonuje wypłaty środków pieniężnych w gotówce lub w postaci anonimowego pieniądza elektronicznego; lub
- b) ma uzasadnione powody, by podejrzewać pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu.

5. Uznaje się, że weryfikację, o której mowa w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu, przeprowadzono, gdy:

- a) tożsamość odbiorcy zweryfikowano zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, a informacje uzyskane w ramach tej weryfikacji są przechowywane zgodnie z art. 40 tej dyrektywy;
- b) do odbiorcy stosuje się art. 14 ust. 5 dyrektywy (UE) 2015/849.

Artykuł 8

Transfery środków pieniężnych z brakującymi lub niekompletnymi informacjami o płatniku lub odbiorcy

1. Dostawca usług płatniczych odbiorcy wdraża skuteczne procedury oparte na analizie ryzyka, w tym procedury oparte na uwzględnieniu ryzyka, o których mowa w art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, do celów podejmowania decyzji, czy należy wykonać, odrzucić lub wstrzymać transfer środków pieniężnych, w przypadku którego brakuje pełnych wymaganych informacji o płatniku i odbiorcy, oraz do celów podejmowania stosownych dalszych kroków.

Jeżeli dostawca usług płatniczych odbiorcy, otrzymując transfer środków pieniężnych, stwierdzi brak lub niekompletność informacji, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c), art. 4 ust. 2 lit. a) i b), art. 5 ust. 1 lub art. 6, lub stwierdzi, że informacje te nie zostały podane z użyciem znaków lub danych wejściowych dopuszczalnych w ramach konwencji danego systemu przesyłania komunikatów lub systemu płatności i rozrachunku, zgodnie z art. 7 ust. 1, dostawca usług płatniczych odbiorcy, z uwzględnieniem ryzyka:

- a) odrzuca taki transfer; lub
- b) zwraca się o przekazanie wymaganych informacji o płatniku i odbiorcy przed uznaniem rachunku płatniczego odbiorcy lub udostępnieniem mu środków pieniężnych, bądź po takim uznaniu lub udostępnieniu.

2. Jeżeli przypadki nieprzekazywania przez danego dostawcę usług płatniczych wymaganych informacji o płatniku lub odbiorcy powtarzają się, dostawca usług płatniczych odbiorcy:

- a) podejmuje działania, które mogą początkowo obejmować ostrzeżenia i wyznaczenie terminów, a następnie przystępuje do odrzucania transferów, ograniczenia lub zerwania stosunków gospodarczych zgodnie z lit. b), jeżeli wymagane informacje w dalszym ciągu nie są przekazywane;
- b) bezpośrednio odrzuca wszelkie kolejne transfery środków pieniężnych od tego dostawcy usług płatniczych lub ogranicza lub zrywa swoje stosunki gospodarcze z tym dostawcą usług płatniczych.

Dostawca usług płatniczych odbiorcy informuje o nieprzekazaniu informacji oraz o podjętych działaniach właściwy organ odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Artykuł 9

Ocena i zgłaszanie

Dostawca usług płatniczych odbiorcy uwzględnia brakujące lub niekompletne informacje o płatniku lub odbiorcy jako jeden z czynników swojej oceny tego, czy dany transfer środków pieniężnych lub jakakolwiek związana z nim transakcja budzą podejrzenia i muszą zostać zgłoszone jednostce analityki finansowej zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849.

Sekcja 3

Obowiązki pośredniczących dostawców usług płatniczych

Artykuł 10

Zachowywanie informacji o płatniku i odbiorcy towarzyszących transferowi środków pieniężnych

Pośredniczący dostawcy usług płatniczych zapewniają zachowywanie wraz z transferem środków pieniężnych wszystkich otrzymanych informacji o płatniku i odbiorcy, które towarzyszą temu transferowi.

Artykuł 11

Wykrywanie brakujących informacji o płatniku lub odbiorcy

1. Pośredniczący dostawca usług płatniczych wdraża skuteczne procedury w celu wykrycia, czy pola dotyczące informacji o płatniku i odbiorcy w systemie przesyłania komunikatów lub systemie płatności i rozrachunku wykorzystywanym do realizacji transferu środków pieniężnych wypełniono z użyciem znaków lub danych wejściowych dopuszczalnych zgodnie z konwencją tego systemu.
2. Pośredniczący dostawca usług płatniczych wdraża skuteczne procedury, w tym, w stosownych przypadkach, monitorowanie po wykonaniu transferów lub w trakcie ich realizacji, pozwalające wykryć ewentualny brak następujących informacji o płatniku lub odbiorcy:
 - a) w odniesieniu do transferów środków pieniężnych, w sytuacji gdy dostawcy usług płatniczych płatnika i odbiorcy mają siedzibę w Unii – informacji, o których mowa w art. 5;
 - b) w odniesieniu do transferów środków pieniężnych, w sytuacji gdy dostawca usług płatniczych płatnika lub odbiorcy ma siedzibę poza Unią – informacji, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 4 ust. 2 lit. a) i b);
 - c) w odniesieniu do transferów zbiorczych, w sytuacji gdy dostawca usług płatniczych płatnika lub odbiorcy ma siedzibę poza Unią – informacji, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 4 ust. 2 lit. a) i b) w odniesieniu do tego transferu zbiorczego.

Artykuł 12

Transfery środków pieniężnych z brakującymi informacjami o płatniku lub odbiorcy

1. Pośredniczący dostawca usług płatniczych ustanawia skuteczne procedury oparte na analizie ryzyka umożliwiające stwierdzenie, czy wykonać, odrzucić lub wstrzymać transfer środków pieniężnych, w przypadku którego brakuje wymaganych informacji o płatniku oraz odbiorcy, oraz podjęcie stosownych dalszych kroków.

Jeżeli pośredniczący dostawca usług płatniczych, otrzymując transfer środków pieniężnych, stwierdzi brak informacji, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c), art. 4 ust. 2 lit. a) i b), art. 5 ust. 1 lub art. 6, lub stwierdzi, że informacje te nie zostały podane z użyciem znaków lub danych wejściowych dopuszczalnych w ramach konwencji danego systemu przesyłania komunikatów lub systemu płatności i rozrachunku, zgodnie z art. 7 ust. 1, pośredniczący dostawca usług płatniczych, z uwzględnieniem ryzyka:

- a) odrzuca taki transfer; lub
- b) zwraca się o przekazanie wymaganych informacji o płatniku i odbiorcy, przed przekazaniem transferu środków pieniężnych, lub po takim przekazaniu.

2. Jeżeli przypadki nieprzekazywania przez danego dostawcę usług płatniczych wymaganych informacji o płatniku lub odbiorcy powtarzają się, pośredniczący dostawca usług płatniczych:

- a) podejmuje działania, które mogą początkowo obejmować ostrzeżenia i wyznaczenie terminów, a następnie przystępuje do odrzucania transferów, ograniczenia lub zerwania stosunków gospodarczych zgodnie z lit. b), jeżeli wymagane informacje w dalszym ciągu nie są przekazywane; lub
- b) bezpośrednio odrzuca wszelkie kolejne transfery środków pieniężnych od tego dostawcy usług płatniczych lub ogranicza lub zrywa swoje stosunki gospodarcze z tym dostawcą usług płatniczych.

Pośredniczący dostawca usług płatniczych informuje o nieprzekazaniu informacji i podjętych działaniach właściwy organ odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Artykuł 13

Ocena i zgłaszanie

Pośredniczący dostawca usług płatniczych uwzględnia brakujące informacje o płatniku lub odbiorcy jako jeden z czynników swojej oceny tego, czy transfer środków pieniężnych lub jakakolwiek związana z nim transakcja budzą podejrzenia i muszą zostać zgłoszone jednostce analityki finansowej zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849.

ROZDZIAŁ III

Obowiązki dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

Sekcja 1

Obowiązki dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługującego inicjatora

Artykuł 14

Informacje towarzyszące transferom kryptoaktywów

1. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora zapewnia, by transferowi kryptoaktywów towarzyszyły następujące informacje o inicjatorze:
 - a) imię i nazwisko/nazwa inicjatora;
 - b) adres rozproszonego rejestru inicjatora, w przypadkach gdy transfer kryptoaktywów jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię, oraz numer rachunku kryptoaktywów inicjatora, jeżeli taki rachunek istnieje i jest wykorzystywany do obsługi transakcji;
 - c) numer rachunku kryptoaktywów inicjatora, w przypadkach gdy transfer kryptoaktywów nie jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię;
 - d) adres inicjatora, w tym nazwa państwa, numer urzędowego dokumentu osobistego oraz numer identyfikacyjny klienta lub, alternatywnie, data i miejsce urodzenia inicjatora; oraz
 - e) aktualny LEI, o ile w odpowiednim formacie komunikatu płatniczego istnieje wymagane pole, a inicjator przekazał ten identyfikator swojemu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub w razie jego braku – dowolny inny dostępny równoważny oficjalny identyfikator inicjatora.

2. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora zapewnia, by transferom kryptoaktywów towarzyszyły następujące informacje o beneficjencie:

- a) imię i nazwisko/nazwa beneficjenta;
- b) adres rozproszonego rejestru beneficjenta, w przypadkach gdy transfer kryptoaktywów jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię, oraz numer rachunku kryptoaktywów beneficjenta, jeżeli taki rachunek istnieje i jest wykorzystywany do obsługi transakcji;
- c) numer rachunku kryptoaktywów beneficjenta, w przypadkach gdy transfer kryptoaktywów nie jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię; oraz
- d) aktualny LEI, o ile w odpowiednim formacie komunikatu płatniczego istnieje wymagane pole, a inicjator przekazał ten identyfikator swojemu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub w razie jego braku – dowolny inny dostępny równoważny oficjalny identyfikator beneficjenta.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 lit. c) i ust. 2 lit. c) w przypadku transferu kryptoaktywów, który nie jest rejestrowany w sieci wykorzystującej DLT lub podobną technologię oraz który nie jest realizowany na rachunek kryptoaktywów lub z takiego rachunku, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora zapewnia, by danemu transferowi kryptoaktywów towarzyszył niepowtarzalny identyfikator transakcji.

4. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, przekazuje się przed dokonaniem transferu kryptoaktywów, wraz z nim lub równocześnie z nim w sposób bezpieczny i zgodny z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, nie muszą być dołączone bezpośrednio do transferu kryptoaktywów ani w nim zawarte.

5. W przypadku transferu kryptoaktywów dokonanego na adres niehostowany, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora uzyskuje i przechowuje informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz zapewnia możliwość indywidualnej identyfikacji transferu kryptoaktywów.

Bez uszczerbku dla szczególnych środków ograniczających ryzyko podjętych zgodnie z art. 19 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/849, w przypadku transferu kwoty przekraczającej 1 000 EUR, na adres niehostowany, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora podejmuje odpowiednie środki w celu oceny, czy taki adres jest własnością inicjatora lub jest przez niego kontrolowany.

6. Przed transferem kryptoaktywów dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora weryfikuje poprawność informacji, o których mowa w ust. 1, na podstawie dokumentów, danych lub informacji uzyskanych z wiarygodnego i niezależnego źródła.

7. Uznaje się, że weryfikację, o której mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, przeprowadzono, gdy:

a) tożsamość inicjatora zweryfikowano zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, a informacje uzyskane w wyniku tej weryfikacji są przechowywane zgodnie z art. 40 tej dyrektywy;

b) do inicjatora zastosowanie ma art. 14 ust. 5 dyrektywy (UE) 2015/849.

8. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora nie zezwala na zainicjowanie lub wykonanie transferu kryptoaktywów, dopóki nie spełni wymogów niniejszego artykułu.

Artykuł 15

Transfery zbiorcze kryptoaktywów

W przypadku transferu zbiorczego kryptoaktywów inicjowanego przez pojedynczego inicjatora, do pojedynczych transferów zgrupowanych w ramach transferu zbiorczego nie stosuje się art. 14 ust. 1, pod warunkiem że transfer zbiorczy zawiera informacje, o których mowa w art. 14 ust. 1, 2 i 3 i które zostały zweryfikowane zgodnie z art. 14 ust. 6 i 7, a pojedyncze transfery opatrzone są adresem rozproszonego rejestru inicjatora, w przypadku gdy ma zastosowanie art. 14 ust. 2 lit. b), numerem rachunku kryptoaktywów inicjatora, w przypadku gdy ma zastosowanie art. 14 ust. 2 lit. c), lub niepowtarzalnym identyfikatorem transakcji, w przypadku gdy zastosowanie ma art. 14 ust. 3.

Sekcja 2

Obowiązki dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługującego beneficjenta

Artykuł 16

Wykrywanie brakujących informacji o inicjatorze lub beneficjencie

1. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta wdraża skuteczne procedury, obejmujące, w stosownych przypadkach, monitorowanie po wykonaniu transferu lub w jego trakcie, pozwalające wykryć, czy informacje, o których mowa w art. 14 ust. 1 i 2, dotyczące inicjatora i beneficjenta zawarto w transferze lub transferze zbiorczym kryptoaktywów lub przekazano tuż po wykonaniu takiego transferu lub transferu zbiorczego.

2. W przypadku transferu kryptoaktywów dokonanego z adresu niehostowanego, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta uzyskuje i przechowuje informacje, o których mowa w art. 14 ust. 1 i 2, oraz zapewnia możliwość indywidualnej identyfikacji transferu kryptoaktywów.

Bez uszczerbku dla szczególnych środków ograniczających ryzyko podjętych zgodnie z art. 19 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/849, w przypadku transferu kwoty przekraczającej 1 000 EUR, z adresu niehostowanego, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta podejmuje odpowiednie środki w celu oceny, czy taki adres jest własnością beneficjenta lub jest przez niego kontrolowany.

3. Przed udostępnieniem kryptoaktywów beneficjentowi dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta weryfikuje poprawność informacji o beneficjencie, o których mowa w art. 14 ust. 2, na podstawie dokumentów, danych lub informacji uzyskanych z wiarygodnego i niezależnego źródła.

4. Uznaje się, że weryfikację, o której mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, przeprowadzono, gdy:

a) tożsamość beneficjenta zweryfikowano zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, a informacje uzyskane w wyniku tej weryfikacji są przechowywane zgodnie z art. 40 tej dyrektywy;

b) do beneficjenta zastosowanie ma art. 14 ust. 5 dyrektywy (UE) 2015/849.

Artykuł 17

Transfery kryptoaktywów z brakującymi lub niekompletnymi informacjami o inicjatorze lub beneficjencie

1. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta wdraża skuteczne procedury oparte na analizie ryzyka, w tym procedury oparte na uwzględnieniu ryzyka, o których mowa w art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, do celów podejmowania decyzji, czy należy wykonać, odrzucić, zwrócić lub wstrzymać transfer kryptoaktywów, w przypadku którego brakuje pełnych wymaganych informacji o inicjatorze i beneficjencie, oraz do celów podejmowania stosownych dalszych kroków.

Jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta stwierdzi brak lub niekompletność informacji, o których mowa w art. 14 ust. 1 lub 2, lub art. 15, ten dostawca usług w zakresie kryptoaktywów, z uwzględnieniem ryzyka i bez zbędnej zwłoki:

- a) odrzuca taki transfer lub zwraca transferowane kryptoaktywa na rachunek kryptoaktywów inicjatora; lub
- b) zwraca się o przekazanie wymaganych informacji o inicjatorze i beneficjencie przed udostępnieniem kryptoaktywów beneficjentowi.

2. Jeżeli przypadki nieprzekazywania przez danego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów wymaganych informacji o inicjatorze lub beneficjencie powtarzają się, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta:

- a) podejmuje działania, które mogą początkowo obejmować ostrzeżenia i wyznaczenie terminów, a następnie przystępuje do odrzucenia transferów, ograniczenia lub zerwania stosunków gospodarczych zgodnie z lit. b), jeżeli wymagane informacje w dalszym ciągu nie są przekazywane; lub
- b) bezpośrednio odrzuca wszelkie przyszłe transfery kryptoaktywów do lub od tego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub ogranicza lub zrywa stosunki gospodarcze z tym dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów.

Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta informuje o nieprzekazaniu informacji oraz o podjętych działaniach właściwy organ odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Artykuł 18

Ocena i zgłaszanie

Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący beneficjenta uwzględnia brakujące lub niekompletne informacje o inicjatorze lub beneficjencie jako jeden z czynników swojej oceny tego, czy dany transfer kryptoaktywów lub jakkolwiek związana z nim transakcja budzą podejrzenia i muszą zostać zgłoszone jednostce analityki finansowej zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849.

Sekcja 3

Obowiązki pośredniczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

Artykuł 19

Zachowywanie informacji o inicjatorze i beneficjencie towarzyszących transferowi

Pośredniczący dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniają, aby wraz z transferem przekazano wszystkie otrzymane informacje o inicjatorze i beneficjencie towarzyszące transferowi kryptoaktywów, oraz aby dokumentacja zawierająca takie informacje była przechowywana i udostępniana na żądanie właściwym organom.

Artykuł 20

Wykrywanie brakujących informacji o inicjatorze lub beneficjencie

Pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów wdraża skuteczne procedury, w tym, w stosownych przypadkach, monitorowanie po transferze lub w jego trakcie, w celu wykrycia, czy informacje o inicjatorze lub beneficjencie określone w art. 14 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 14 ust. 2 lit. a), b) i c) zostały przekazane przed transferem lub transferem zbiorczym kryptoaktywów, są przekazywane wraz z nim lub równocześnie z nim, w tym w przypadku gdy transfer jest dokonywany na adres niehostowany lub z adresu niehostowanego.

Artykuł 21

Transfery kryptoaktywów z brakującymi informacjami o inicjatorze lub beneficjencie

1. Pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ustanawia skuteczne procedury oparte na analizie ryzyka, w tym procedury oparte na uwzględnieniu ryzyka, o których mowa w art. 13 dyrektywy (UE) 2015/849, do celów podejmowania decyzji, czy należy wykonać, odrzucić, zwrócić lub wstrzymać transfer kryptoaktywów, w przypadku którego brakuje wymaganych informacji o inicjatorze i beneficjencie, oraz do celów podejmowania stosownych dalszych kroków.

Jeżeli pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów stwierdzi, w momencie otrzymywania transferu kryptoaktywów, brak lub niekompletność informacji, o których mowa w art. 14 ust. 1 lit. a), b) i c), art. 14 ust. 2 lit. a), b) i c) lub art. 15 ust. 1, dostawca ten z uwzględnieniem ryzyka i bez zbędnej zwłoki:

- a) odrzuca taki transfer lub zwraca transferowane kryptoaktywa; lub
- b) zwraca się o wymagane informacje o inicjatorze i beneficjencie przed przekazaniem transferu kryptoaktywów.

2. Jeżeli przypadki nieprzekazywania przez danego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów wymaganych informacji o inicjatorze lub beneficjencie powtarzają się, pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów:

- a) podejmuje działania, które mogą początkowo obejmować ostrzeżenia i wyznaczanie terminów, a następnie przystępuje do odrzucenia transferów, ograniczenia lub zerwania stosunków gospodarczych zgodnie z lit. b), jeżeli wymagane informacje w dalszym ciągu nie są przekazywane; lub
- b) bezpośrednio odrzuca wszelkie przyszłe transfery kryptoaktywów do lub od tego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub ogranicza lub zrywa stosunki gospodarcze z tym dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów.

Pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów informuje o nieprzekazaniu informacji oraz o podjętych działaniach właściwy organ odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Artykuł 22

Ocena i zgłaszanie

Pośredniczący dostawca usług w zakresie kryptoaktywów uwzględnia brakujące informacje o inicjatorze lub beneficjencie jako jeden z czynników swojej oceny tego, czy transfer kryptoaktywów lub jakakolwiek związana z nim transakcja budzą podejrzenia i muszą zostać zgłoszone jednostce analityki finansowej zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849.

ROZDZIAŁ IV

Wspólne środki mające zastosowanie do dostawców usług płatniczych i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

Artykuł 23

Wewnętrzne polityki, procedury i mechanizmy kontroli służące zapewnieniu wdrażania środków ograniczających

Dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadają wewnętrzne polityki, procedury i mechanizmy kontroli w celu zapewnienia wdrożenia unijnych i krajowych środków ograniczających przy dokonywaniu transferów środków pieniężnych i kryptoaktywów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) wydaje wytyczne do dnia 30 grudnia 2024 r. określające środki, o których mowa w niniejszym artykule.

ROZDZIAŁ V

Informacje, ochrona danych i przechowywanie dokumentacji

Artykuł 24

Przekazywanie informacji

Dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów udzielają niezwłocznie – również za pośrednictwem centralnego punktu kontaktowego zgodnie z art. 45 ust. 9 dyrektywy (UE) 2015/849, o ile taki punkt kontaktowy został wyznaczony – i zgodnie z wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym państwa członkowskiego, w którym ci dostawcy mają siedzibę lub, w stosownych przypadkach, siedzibę statutową, pełnej odpowiedzi wyłącznie na zapytania organów tego państwa członkowskiego odpowiedzialnych za zwalczanie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, dotyczące informacji wymaganych na mocy niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 25

Ochrona danych

1. Do przetwarzania danych osobowych na podstawie niniejszego rozporządzenia stosuje się rozporządzenie (UE) 2016/679. Do przetwarzania przez Komisję lub EUNB danych osobowych na podstawie niniejszego rozporządzenia stosuje się rozporządzenie (UE) 2018/1725.
2. Dane osobowe przetwarzane są przez dostawców usług płatniczych i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów na podstawie niniejszego rozporządzenia wyłącznie do celów zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i nie mogą być dalej przetwarzane w sposób niezgodny z tymi celami. Przetwarzanie danych osobowych na podstawie niniejszego rozporządzenia do celów handlowych jest zabronione.
3. Przed nawiązaniem stosunków gospodarczych lub przed przeprowadzeniem sporadycznej transakcji dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów dostarczają nowym klientom informacje wymagane zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) 2016/679. Informacje te przekazywane są w zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2016/679 i obejmują w szczególności ogólne powiadomienie o obowiązkach prawnych spoczywających na dostawcach usług płatniczych i dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów na podstawie niniejszego rozporządzenia przy przetwarzaniu danych osobowych do celów zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
4. Dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniają w każdym momencie, aby przekazywanie wszelkich danych osobowych stron biorących udział w transferze środków pieniężnych lub w transferze kryptoaktywów odbywało się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

Europejska Rada Ochrony Danych, po konsultacji z EUNB, wydaje wytyczne dotyczące praktycznego wdrażania wymogów w zakresie ochrony danych w odniesieniu do przekazywania danych osobowych do państw trzecich w kontekście transferów kryptoaktywów. EUNB wydaje wytyczne dotyczące odpowiednich procedur ustalania, czy należy wykonać, odrzucić, zwrócić lub wstrzymać transfer kryptoaktywów w sytuacjach, w których nie można zapewnić zgodności z wymogami ochrony danych w odniesieniu do przekazywania danych osobowych do państw trzecich.

Artykuł 26

Przechowywanie dokumentacji

1. Informacji o płatniku i odbiorcy lub o inicjatorze i beneficjencie nie można przechowywać dłużej, niż jest to bezwzględnie konieczne. Dostawcy usług płatniczych płatnika oraz odbiorcy przechowują dokumentację zawierającą informacje, o których mowa w art. 4–7, a dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora i beneficjenta – dokumentację zawierającą informacje, o których mowa w art. 14–16, przez okres pięciu lat.
2. Po upływie okresu przechowywania dokumentacji, o którym mowa w ust. 1, dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniają usunięcie danych osobowych, chyba że przepisy krajowe stanowią inaczej i określają okoliczności, w jakich dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów mogą lub muszą w dalszym ciągu zatrzymywać takie dane. Państwa członkowskie mogą zezwolić na dalsze zatrzymywanie danych lub wymagać takiego dalszego ich zatrzymania jedynie po dokonaniu gruntownej oceny konieczności i proporcjonalności takiego dalszego zatrzymania i, po stwierdzeniu, że jest to konieczne do zapobiegania przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywania takich przypadków lub prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie. Taki okres dalszego zatrzymywania danych nie może przekroczyć pięciu lat.

3. W przypadku gdy w dniu 25 czerwca 2015 r. w państwie członkowskim toczy się postępowanie sądowe dotyczące zapobiegania podejrzanym przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywania takich przypadków, prowadzenia w ich sprawie postępowań przygotowawczych lub ich ścigania, a dostawca usług płatniczych posiada informacje lub dokumenty związane z tym toczącym się postępowaniem, może on zatrzymać takie informacje lub dokumenty zgodnie z przepisami krajowymi przez okres pięciu lat od dnia 25 czerwca 2015 r. Państwa członkowskie mogą – bez uszczerbku dla krajowych przepisów prawa karnego dotyczących dowodów, mających zastosowanie do trwających postępowań przygotowawczych i postępowań sądowych – zezwolić na przechowywanie takich informacji lub dokumentów na dalszy okres pięciu lat lub wymagać takiego przechowywania, w przypadku gdy stwierdzono, że takie dalsze przechowywanie jest konieczne i proporcjonalne do zapobiegania podejrzanym przypadkom prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, wykrywania takich przypadków, prowadzenia w ich sprawie postępowań przygotowawczych lub ich ścigania.

Artykuł 27

Współpraca między właściwymi organami

Wymiana informacji na podstawie niniejszego rozporządzenia między właściwymi organami oraz z odpowiednimi organami państw trzecich podlega dyrektywie (UE) 2015/849.

ROZDZIAŁ VI

Kary i monitorowanie

Artykuł 28

Kary i środki administracyjne

1. Bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do ustanawiania i nakładania sankcji karnych państwa członkowskie przyjmują przepisy dotyczące kar i środków administracyjnych mających zastosowanie do naruszeń przepisów niniejszego rozporządzenia oraz podejmują wszelkie konieczne działania, by zapewnić ich wykonanie. Przewidziane kary i środki muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające, a ponadto spójne z karami określonymi zgodnie z rozdziałem VI sekcja 4 dyrektywy (UE) 2015/849.

Państwa członkowskie mogą zdecydować o niewprowadzaniu przepisów dotyczących kar lub środków administracyjnych w przypadku naruszeń niniejszego rozporządzenia, które podlegają sankcjom karnym na podstawie ich prawa krajowego. W takim przypadku państwa członkowskie powiadamiają Komisję o odpowiednich przepisach swojego prawa karnego.

2. W odniesieniu do obowiązków dostawców usług płatniczych i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów – w przypadku naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia – państwa członkowskie zapewniają możliwość stosowania kar lub środków zgodnie z prawem krajowym wobec członków organu zarządzającego danego dostawcy usług i wobec wszelkich innych osób fizycznych odpowiedzialnych za naruszenie w świetle prawa krajowego.

3. Państwa członkowskie powiadamiają o przepisach, o których mowa w ust. 1, Komisję oraz wewnętrzny stały komitet ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk, o którym mowa w art. 9a ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010. Państwa członkowskie powiadamiają bez zbędnej zwłoki Komisję i ten wewnętrzny stały komitet o wszelkich późniejszych zmianach tych przepisów.

4. Zgodnie z art. 58 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849 właściwe organy posiadają wszelkie uprawnienia nadzorcze i dochodzeniowe konieczne do wykonywania ich funkcji. Wykonując swoje uprawnienia do nakładania kar i środków administracyjnych, właściwe organy ściśle ze sobą współpracują w celu zapewnienia, by te kary lub środki administracyjne przynosiły pożądaną wyniki, oraz koordynowania swoich działań w przypadkach o charakterze transgranicznym.

5. Państwa członkowskie zapewniają, by osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności za naruszenia, o których mowa w art. 29, popełnione na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę działającą indywidualnie lub jako członek organu danej osoby prawnej i pełniącą funkcje kierownicze w ramach tej osoby prawnej, na podstawie dowolnego z poniższych:

- a) uprawnienia do reprezentowania danej osoby prawnej;
- b) upoważnienia do podejmowania decyzji w imieniu danej osoby prawnej;
- c) upoważnienia do sprawowania kontroli w ramach danej osoby prawnej.

6. Państwa członkowskie zapewniają również, by osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności, w przypadku gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, umożliwił popełnienie jednego z naruszeń, o których mowa w art. 29, na korzyść danej osoby prawnej, przez osobę pozostającą pod jej zwierzchnictwem.

7. Właściwe organy wykonują swoje uprawnienia do nakładania kar i środków administracyjnych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w dowolny z następujących sposobów:

- a) bezpośrednio;
- b) we współpracy z innymi organami;
- c) w drodze przekazania uprawnień takim innym organom, przy czym właściwe organy zachowują odpowiedzialność za wykonanie tych zadań;
- d) poprzez zwracanie się do właściwych organów sądowych.

Wykonując swoje uprawnienia do nakładania kar i środków administracyjnych, właściwe organy ściśle ze sobą współpracują w celu zapewnienia, by te kary lub środki administracyjne przynosiły pożądane wyniki, oraz koordynowania swoich działań w przypadkach o charakterze transgranicznym.

Artykuł 29

Przepisy szczegółowe

Państwa członkowskie zapewniają, by kary i środki administracyjne obejmowały co najmniej kary i środki określone w art. 59 ust. 2 i 3 dyrektywy (UE) 2015/849 w przypadku następujących naruszeń niniejszego rozporządzenia:

- a) powtarzających się lub systematycznych przypadków niedołączania do transferów środków pieniężnych przez dostawcę usług płatniczych wymaganych informacji o płatniku lub odbiorcy, z naruszeniem art. 4, 5 lub 6, lub niedołączania do transferów kryptoaktywów przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów wymaganych informacji o inicjatorze i beneficjencie, z naruszeniem art. 14 lub 15;
- b) powtarzających się lub systematycznych lub poważnych przypadków niezapewnienia przez dostawcę usług płatniczych lub dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów przechowywania dokumentacji z naruszeniem art. 26;
- c) niewprowadzenia skutecznych procedur opartych na analizie ryzyka przez dostawcę usług płatniczych z naruszeniem art. 8 lub 12 lub przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów z naruszeniem art. 17;
- d) poważnego naruszenia przez pośredniczącego dostawcę usług płatniczych wymogów art. 11 lub 12 lub przez pośredniczącego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów wymogów art. 19, 20 lub 21.

Artykuł 30

Publikacja informacji o nałożonych karach i środkach

Zgodnie z art. 60 ust. 1, 2 i 3 dyrektywy (UE) 2015/849 właściwe organy bez zbędnej zwłoki publikują informacje o karach administracyjnych i środkach nałożonych w przypadkach, o których mowa w art. 28 i 29 niniejszego rozporządzenia, w tym informacje o rodzaju i charakterze naruszenia oraz tożsamości osób odpowiedzialnych za naruszenie, jeżeli po dokonaniu indywidualnej oceny każdego przypadku okazuje się to konieczne i proporcjonalne.

*Artykuł 31***Stosowanie kar i środków przez właściwe organy**

1. Przy ustalaniu rodzaju kar lub środków administracyjnych oraz wysokości administracyjnych kar pieniężnych właściwe organy uwzględniają wszelkie istotne okoliczności, w tym okoliczności wymienione w art. 60 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849.
2. W odniesieniu do kar i środków administracyjnych nakładanych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem zastosowanie ma art. 62 dyrektywy (UE) 2015/849.

*Artykuł 32***Zgłaszanie naruszeń**

1. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne mechanizmy sprzyjające zgłaszaniu właściwym organom naruszeń niniejszego rozporządzenia.

Mechanizmy te obejmują co najmniej mechanizmy określone w art. 61 ust. 2 dyrektywy (UE) 2015/849.

2. Dostawcy usług płatniczych i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów – we współpracy z właściwymi organami – ustanawiają odpowiednie wewnętrzne procedury umożliwiające ich pracownikom lub osobom o porównywalnym statusie wewnętrzne zgłaszanie naruszeń za pomocą bezpiecznego, niezależnego, specjalnego i zapewniającego anonimowość kanału, proporcjonalnie do charakteru i wielkości danego dostawcy usług płatniczych lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

*Artykuł 33***Monitorowanie**

1. Państwa członkowskie zobowiązują właściwe organy do skutecznego monitorowania przestrzegania wymogów niniejszego rozporządzenia i podejmowania niezbędnych środków w celu zapewnienia przestrzegania tych wymogów oraz zachęcają za pomocą skutecznych mechanizmów do zgłaszania właściwym organom naruszeń przepisów niniejszego rozporządzenia.
2. Do dnia 31 grudnia 2026 r., a następnie co trzy lata Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania przepisów rozdziału VI ze szczególnym uwzględnieniem przypadków transgranicznych.

ROZDZIAŁ VII

Uprawnienia wykonawcze*Artykuł 34***Procedura komitetowa**

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Zapobiegania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ VIII

Odstępstwa*Artykuł 35***Umowy z państwami i terytoriami, które nie są częścią terytorium Unii**

1. Komisja może upoważnić dowolne państwo członkowskie do zawarcia umowy z państwem trzecim lub terytorium poza zakresem terytorialnym stosowania Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), o którym mowa w art. 355 TFUE (zwanym dalej „danym państwem lub terytorium”), zawierającej odstępowania od przepisów niniejszego rozporządzenia, aby umożliwić traktowanie transferów środków pieniężnych pomiędzy danym państwem lub terytorium a danym państwem członkowskim jak transferów środków pieniężnych w obrębie tego państwa członkowskiego.

Upoważnienie do zawarcia takiej umowy może zostać udzielone tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) dane państwo lub terytorium są połączone unią walutową z danym państwem członkowskim, wchodzi one w skład obszaru walutowego tego państwa członkowskiego lub podpisały konwencję walutową z Unią reprezentowaną przez państwo członkowskie;
- b) dostawcy usług płatniczych w danym państwie lub na danym terytorium uczestniczą bezpośrednio lub pośrednio w systemach płatności i rozrachunku w tym państwie członkowskim;
- c) dane państwo lub terytorium wymagają od dostawców usług płatniczych podlegających ich jurysdykcji stosowania takich samych przepisów jak te, które ustanowiono na mocy niniejszego rozporządzenia.

2. Państwo członkowskie zamierzające zawrzeć umowę, o której mowa w ust. 1, kieruje odpowiedni wniosek do Komisji i przekazuje jej wszystkie informacje niezbędne do jego rozpatrzenia.

3. Po otrzymaniu przez Komisję takiego wniosku transfery środków pieniężnych pomiędzy tym państwem członkowskim a państwem lub terytorium, których dotyczy wniosek, są tymczasowo – do czasu podjęcia decyzji zgodnie z niniejszym artykułem – traktowane jak transfery środków pieniężnych w obrębie tego państwa członkowskiego.

4. Jeżeli w terminie dwóch miesięcy od otrzymania wniosku Komisja uzna, że nie posiada wszystkich informacji niezbędnych do rozpatrzenia wniosku, zwraca się do danego państwa członkowskiego i określa wymagane dodatkowo informacje.

5. W terminie miesiąca od otrzymania wszystkich informacji, które uzna ona za konieczne do rozpatrzenia wniosku, Komisja powiadamia państwo członkowskie, które złożyło wniosek, o tym fakcie i przekazuje kopie wniosku pozostałym państwom członkowskim.

6. W terminie trzech miesięcy od powiadomienia, o którym mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, Komisja podejmuje w drodze aktu wykonawczego zgodnie z art. 34 ust. 2 decyzję, czy udzielić danemu państwu członkowskiemu upoważnienia do zawarcia umowy, której dotyczy wniosek.

Komisja przyjmuje decyzję, o której mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, w terminie 18 miesięcy od otrzymania wniosku.

ROZDZIAŁ IX

Pozostałe przepisy

Artykuł 36

Wytyczne

EUNB wydaje wytyczne skierowane do właściwych organów i dostawców usług płatniczych zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, dotyczące środków, jakie należy zastosować zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w szczególności w celu wykonania art. 7, 8, 11 i 12 niniejszego rozporządzenia. Do dnia 30 czerwca 2024 r. EUNB wyda wytyczne skierowane do właściwych organów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów dotyczące środków, które należy zastosować w celu wykonania art. 14–17 i 19–22 niniejszego rozporządzenia.

EUNB wydaje wytyczne określające techniczne aspekty stosowania niniejszego rozporządzenia do poleceń zapłaty, a także środki, które na podstawie niniejszego rozporządzenia mają podejmować dostawcy świadczący usługę inicjowania płatności, zdefiniowani w art. 4 pkt 18 dyrektywy (UE) 2015/2366, z uwzględnieniem ich ograniczonej roli w transakcjach płatniczych.

EUNB wydaje wytyczne, skierowane do właściwych organów dotyczące charakterystyki opartego na analizie ryzyka podejścia do nadzoru nad dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów oraz kroków, jakie należy podjąć przy prowadzeniu takiego nadzoru.

EUNB zapewnia regularny dialog z zainteresowanymi stronami na temat rozwoju interoperacyjnych rozwiązań technicznych w celu ułatwienia wdrożenia wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 37

Przegląd

1. Najpóźniej 12 miesięcy po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu Komisja dokonuje przeglądu niniejszego rozporządzenia i w stosownych przypadkach proponuje zmiany w celu zapewnienia spójnego podejścia i dostosowania do rozporządzenia w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
2. Do dnia 1 lipca 2026 r. Komisja, po konsultacji z EUNB, sporządzi sprawozdanie oceniające ryzyko wynikające z transferów na adresy niehostowane lub z takich adresów lub do podmiotów niemających siedziby w Unii lub od takich podmiotów, a także potrzebę wprowadzenia szczególnych środków w celu ograniczenia tego ryzyka, oraz zaproponuje, w stosownych przypadkach, zmiany do niniejszego rozporządzenia.
3. Do dnia 30 czerwca 2027 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat stosowania i egzekwowania przepisów niniejszego rozporządzenia wraz z ewentualnym wnioskiem ustawodawczym.

Sprawozdanie, o którym mowa w akapicie pierwszym, zawiera następujące elementy:

- a) ocenę skuteczności środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu oraz przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez dostawców usług płatniczych i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów;
- b) ocenę rozwiązań technologicznych służących spełnianiu obowiązków nałożonych na dostawców usług w zakresie kryptoaktywów na mocy niniejszego rozporządzenia, w tym najnowszych osiągnięć w zakresie sprawnych technologicznie i interoperacyjnych rozwiązań służących zapewnieniu przestrzegania niniejszego rozporządzenia, oraz wykorzystania narzędzi analitycznych opartych na DLT do identyfikacji pochodzenia i przeznaczenia transferów kryptoaktywów i do przeprowadzania oceny „know your transaction” (KYT);
- c) ocenę skuteczności i adekwatności progów *de minimis* w odniesieniu do transferów środków pieniężnych, w szczególności dotyczącą zakresu stosowania i zestawu informacji towarzyszących transferom, oraz ocenę potrzeby obniżenia lub zniesienia takich progów;
- d) ocenę kosztów i korzyści wynikających z wprowadzenia progów *de minimis* w odniesieniu do zestawu informacji towarzyszących transferom kryptoaktywów, w tym ocenę związanego z tym ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
- e) analizę tendencji w wykorzystywaniu adresów niehostowanych do dokonywania transferów bez udziału osoby trzeciej wraz z oceną związanego z tym ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz oceną potrzeby, skuteczności i możliwości egzekwowania dodatkowych środków ograniczających to ryzyko, takich jak szczególne obowiązki dla dostawców portfeli sprzętowych i opartych na oprogramowaniu oraz ograniczenie, kontrola lub zakaz transferów z wykorzystaniem adresów niehostowanych.

W sprawozdaniu tym uwzględnia się najnowsze zmiany w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a także odpowiednie analizy, oceny i sprawozdania w tej dziedzinie sporządzone przez organizacje międzynarodowe i podmioty wyznaczające standardy, organy ścigania i agencje wywiadowcze, dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub pochodzące z innych wiarygodnych źródeł.

ROZDZIAŁ X

Przepisy końcowe

Artykuł 38

Zmiany w dyrektywie (UE) 2015/849

W dyrektywie (UE) 2015/849 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 1 pkt 3 uchyla się lit. g) i h);

2) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) w pkt 2 dodaje się literę w brzmieniu:

„g) dostawców usług w zakresie kryptoaktywów;”;

b) pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) »relacje korespondenckie« oznaczają:

a) świadczenie usług bankowych przez jeden bank jako »korespondenta« na rzecz innego banku jako »respondenta«, w tym świadczenie usług rachunku bieżącego lub innego rachunku zobowiązań oraz usług pokrewnych, takich jak usługi związane z zarządzaniem środkami pieniężnymi, z międzynarodowymi transferami środków pieniężnych, rozliczaniem czeków, rachunkami przejściowymi oraz usługi wymiany walut;

b) relacje między instytucjami kredytowymi, między instytucjami finansowymi oraz między instytucjami kredytowymi i finansowymi, w tym w przypadku gdy podobne usługi są świadczone przez instytucję będącą korespondentem na rzecz instytucji będącej respondentem, w tym relacje, które zostały ustanowione na potrzeby transakcji dotyczących papierów wartościowych lub na potrzeby transferów środków pieniężnych lub relacje ustanowione na potrzeby transakcji na kryptoaktywach lub na potrzeby transferów kryptoaktywów;”;

c) pkt 18 i 19 otrzymują brzmienie:

„18) »kryptoaktywo« oznaczają kryptoaktywo zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 (*), z wyjątkiem sytuacji, gdy należy ono do kategorii wymienionych w art. 2 ust. 2, 3 i 4 tego rozporządzenia lub w inny sposób kwalifikuje się jako środki pieniężne;

19) »dostawca usług w zakresie kryptoaktywów« oznacza dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2023/1114, który świadczy co najmniej jeden rodzaj usługi w zakresie kryptoaktywów zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 16 tego rozporządzenia, z wyjątkiem doradztwa w zakresie kryptoaktywów, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 16 lit. h) tego rozporządzenia;

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 40).”;

d) dodaje się punkt w brzmieniu:

„20) »adres niehostowany« oznacza adres niehostowany zgodnie z definicją w art. 3 pkt 20 rozporządzenia (UE) 2023/1113 (*).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1113 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i niektórych kryptoaktywów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2015/849 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 1).”;

3) w art. 18 dodaje się ustępy w brzmieniu:

„5. Do dnia 30 grudnia 2024 r. EUNB wydaje wytyczne dotyczące zmiennych ryzyka i czynników ryzyka, które mają być uwzględniane przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów przy nawiązywaniu stosunków gospodarczych lub przeprowadzaniu transakcji na kryptoaktywach.

6. EUNB wyjaśnia w szczególności, w jaki sposób dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów uwzględniają czynniki ryzyka wymienione w załączniku III, w tym przy przeprowadzaniu transakcji z osobami i podmiotami, które nie są objęte niniejszą dyrektywą. W tym celu EUNB zwraca szczególną uwagę na produkty, transakcje i technologie, które mają potencjał, by sprzyjać anonimowości, takie jak prywatne portfele oraz usługi miksowania.

W przypadku stwierdzenia sytuacji wyższego ryzyka wytyczne, o których mowa w ust. 5, obejmują wzmocnione środki należytej staranności, których zastosowanie mają rozważyć podmioty zobowiązane w celu ograniczenia takiego ryzyka, w tym przyjęcie odpowiednich procedur wykrywania pochodzenia lub przeznaczenia kryptoaktywów.”;

4) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 19a

1. Państwa członkowskie wymagają od dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, aby identyfikowali i oceniali ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związane z transferami kryptoaktywów kierowanymi do adresu niehostowanego lub pochodzącymi z takiego adresu. W tym celu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadają wewnętrzne polityki, procedury i środki kontroli. Państwa członkowskie wymagają od dostawców usług w zakresie kryptoaktywów stosowania środków ograniczających ryzyko proporcjonalnych do zidentyfikowanego ryzyka. Te środki ograniczające ryzyko obejmują co najmniej jeden z poniższych środków:

a) podejmowanie środków opartych na analizie ryzyka w celu identyfikacji i weryfikacji tożsamości inicjatora lub beneficjenta transferu dokonanego z adresu niehostowanego lub na taki adres lub beneficjenta rzeczywistego takiego inicjatora lub beneficjenta, w tym poprzez poleganie na osobach trzecich;

b) żądanie dodatkowych informacji na temat pochodzenia i przeznaczenia transferowanych kryptoaktywów;

c) prowadzenie wzmocnionego bieżącego monitorowania tych transakcji;

d) wszelkie inne środki mające na celu ograniczenie ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz zarządzanie nim, a także ryzyka niewdrożenia i uchylania się od stosowania ukierunkowanych sankcji finansowych i ukierunkowanych sankcji finansowych związanych z finansowaniem proliferacji.

2. Do dnia 30 grudnia 2024 r. EUNB wydaje wytyczne w celu określenia środków, o których mowa w niniejszym artykule, w tym kryteriów i środków identyfikacji i weryfikacji tożsamości inicjatora lub beneficjenta transferu dokonanego z adresu niehostowanego lub na taki adres, w szczególności poprzez poleganie na osobach trzecich, z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć technologicznych.

Artykuł 19b

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 19, w odniesieniu do transgranicznych relacji korespondenckich obejmujących wykonywanie usług w zakresie kryptoaktywów, zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia (UE) 2023/1114, z wyjątkiem usług określonych w lit. h) tego punktu, z podmiotem będącym respondentem niemającym siedziby w Unii i świadczącym podobne usługi, w tym transferów kryptoaktywów, państwa członkowskie, oprócz środków należytej staranności wobec klienta określonych w art. 13 niniejszej dyrektywy, wymagają od dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, aby przy nawiązywaniu stosunków gospodarczych z takim podmiotem:

- a) ustalili, czy podmiot będący respondentem posiada zezwolenie lub jest zarejestrowany;
- b) zgromadzili wystarczające informacje o podmiocie będącym respondentem w celu zrozumienia w pełni charakteru jego działalności oraz ustalenia na podstawie publicznie dostępnych informacji wiarygodności podmiotu oraz jakości nadzoru;
- c) ocenili środki kontroli w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu stosowane przez podmiot będący respondentem;
- d) uzyskiwali zgodę kadry kierowniczej wyższego szczebla przed ustanowieniem nowej relacji korespondenckiej;
- e) sporządzali dokumentację określającą odpowiednie zakresy odpowiedzialności każdej ze stron relacji korespondenckiej;
- f) w odniesieniu do przejściowych rachunków kryptoaktywów – upewnienie się, że podmiot będący respondentem przeprowadził weryfikację tożsamości i na bieżąco stosował środki należytej staranności wobec klientów mających bezpośredni dostęp do rachunków podmiotu będącego korespondentem oraz że ma on możliwość udostępnienia na żądanie podmiotu będącego korespondentem stosownych danych dotyczących środków należytej staranności wobec klienta.

W przypadku gdy dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podejmują decyzję o zakończeniu transgranicznych relacji korespondenckich z powodów związanych z polityką przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, dokumentują i rejestrują swoją decyzję.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów regularnie aktualizują informacje dotyczące należytej staranności w odniesieniu do relacji korespondenckiej lub w przypadku pojawienia się nowego ryzyka w odniesieniu do podmiotu będącego respondentem.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów uwzględniali informacje, o których mowa w ust. 1, w celu określenia, z uwzględnieniem ryzyka, odpowiednich środków, które należy podjąć w celu ograniczenia ryzyka związanego z podmiotem będącym respondentem.

3. Do dnia 30 czerwca 2024 r. EUNB wydaje wytyczne w celu określenia kryteriów i elementów, które dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów uwzględniają przy przeprowadzaniu oceny, o której mowa w ust. 1, oraz środków ograniczających ryzyko, o których mowa w ust. 2, w tym minimalnych działań, które mają zostać podjęte przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, w przypadku gdy podmiot będący respondentem nie jest zarejestrowany ani nie jest licencjonowany.”;

5) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 24a

Do dnia 1 stycznia 2024 r. EUNB wydaje wytyczne określające, w jaki sposób stosuje się wzmocnione środki należytej staranności wobec klienta określone w niniejszej sekcji, gdy podmioty zobowiązane świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia (UE) 2023/1114, z wyjątkiem usług określonych w lit. h) tego punktu, jak również transfery kryptoaktywów zdefiniowane w art. 3 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2023/1113. W szczególności EUNB określa, w jaki sposób i kiedy te podmioty zobowiązane uzyskują dodatkowe informacje o inicjatorze i beneficjencie.”;

6) art. 45 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby emitenci pieniądza elektronicznego zdefiniowani w art. 2 pkt 3 dyrektywy 2009/110/WE, dostawcy usług płatniczych, zdefiniowani w art. 4 pkt 11 dyrektywy (UE) 2015/2366, oraz dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów mający na terytorium tych państw siedzibę w postaci innej niż oddział oraz posiadający siedzibę zarządu w innym państwie członkowskim, wyznaczyli na ich terytorium centralny punkt kontaktowy. Centralny punkt kontaktowy zapewnia, w imieniu podmiotu prowadzącego działalność transgraniczną, przestrzeganie przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz ułatwia nadzór ze strony organów nadzoru, w tym poprzez dostarczanie organom nadzoru dokumentów i informacji na żądanie.”;

7) art. 47 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kantory wymiany walut i biura realizujące чеки oraz podmioty świadczące usługi na rzecz trustów lub spółek podlegały obowiązkowi uzyskania zezwolenia lub rejestracji, a podmioty świadczące usługi w zakresie gier hazardowych były regulowane.”;

8) w art. 67 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Państwa członkowskie przyjmują i publikują do dnia 30 grudnia 2024 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 2 ust. 1 pkt 3, art. 3 pkt 2 lit. g), art. 3 pkt 8, 18, 19 i 20, art. 19a ust. 1, art. 19b ust. 1 i 2, art. 45 ust. 9 oraz art. 47 ust. 1. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 30 grudnia 2024 r.”.

Artykuł 39

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2015/847 traci moc z dniem rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia.

Odesłania do uchylonego rozporządzenia traktuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji znajdującą się w załączniku II.

*Artykuł 40***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 30 grudnia 2024 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 31 maja 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

R. METSOLA

Przewodnicząca

W imieniu Rady

P. KULLGREN

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

UCHYLONE ROZPORZĄDZENIE Z UWZGLĘDNIENIEM PÓŹNIEJSZYCH ZMIAN

Rozporządzenie (UE) 2015/847 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 1).	
Rozporządzenie (UE) 2019/2175 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 334 z 27.12.2019, s. 1).	(tylko art. 6)

ZAŁĄCZNIK II

TABELA KORELACJI

Rozporządzenie (UE) 2015/847	Niniejsze rozporządzenie
art. 1	art. 1
art. 2 ust. 1, 2 i 3	art. 2 ust. 1, 2 i 3
art. 2 ust. 4 akapity pierwszy i drugi	art. 2 ust. 4 akapity pierwszy i drugi
—	art. 2 ust. 4 akapity trzeci i czwarty
art. 2 ust. 5	art. 2 ust. 5
art. 3 formuła wprowadzająca	art. 3 formuła wprowadzająca
art. 3 pkt 1–9	art. 3 pkt 1–9
—	art. 3 pkt 10
art. 3 pkt 10	art. 3 pkt 11
art. 3 pkt 11	art. 3 pkt 12
art. 3 pkt 12	—
—	art. 3 pkt 13–24
art. 4 ust. 1 formuła wprowadzająca	art. 4 ust. 1 formuła wprowadzająca
art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c)	art. 4 ust. 1 lit. a), b) i c)
—	art. 4 ust. 1 lit. d)
art. 4 ust. 2 formuła wprowadzająca	art. 4 ust. 2 formuła wprowadzająca
art. 4 ust. 2 lit. a) i b)	art. 4 ust. 2 lit. a) i b)
—	art. 4 ust. 2 lit. c)
art. 4 ust. 3–6	art. 4 ust. 3–6
art. 5–13	art. 5–13
—	art. 14–23
art. 14	art. 24

Rozporządzenie (UE) 2015/847	Niniejsze rozporządzenie
art. 15 ust. 1, 2 i 3	art. 25 ust. 1, 2 i 3
art. 15 ust. 4 jedyny akapit	art. 25 ust. 4 akapit pierwszy
—	art. 25 ust. 4 akapit drugi
art. 16	art. 26
—	art. 27
art. 17	art. 28
art. 18	art. 29
art. 19	art. 30
art. 20	art. 31
art. 21	art. 32
art. 22	art. 33
art. 23	art. 34
art. 24 ust. 1–6	art. 35 ust. 1–6
art. 24 ust. 7	—
art. 25 jedyny akapit	art. 36 akapit pierwszy
—	art. 36 akapity drugi, trzeci i czwarty
—	art. 37
—	art. 38
art. 26	art. 39
art. 27	art. 40
załącznik	—
—	załącznik I
—	załącznik II

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/1114**z dnia 31 maja 2023 r.****w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Ważne jest zapewnienie, aby unijne akty ustawodawcze dotyczące usług finansowych były dostosowane do epoki cyfrowej, a także przyczyniały się do powstania gospodarki gotowej na przyszłe wyzwania, która będzie przynosić korzyści obywatelom, w tym poprzez umożliwienie korzystania z innowacyjnych technologii. Opracowywanie i promowanie wykorzystania przełomowych technologii w sektorze finansowym, w tym wykorzystania technologii rozproszonego rejestru (DLT), leży w interesie politycznym Unii. Oczekuje się, że dzięki licznym i wciąż nie do końca poznanym zastosowaniom technologii rozproszonego rejestru, w tym technologii blockchain, nadal będą powstawać nowe rodzaje działalności gospodarczej i modele biznesowe, które wraz z samą branżą kryptoaktywów przyczynią się do wzrostu gospodarczego i nowych możliwości zatrudnienia obywateli Unii.
- (2) Jednym z głównych zastosowań technologii rozproszonego rejestru są kryptoaktywa. Kryptoaktywa są cyfrowymi przedstawieniami wartości lub praw, które mogą przynieść znaczne korzyści uczestnikom rynku, w tym detalicznym posiadaczom kryptoaktywów. Przedstawienia wartości obejmują zewnętrzną, nieinherentną wartość przypisywaną kryptoaktywom przez zainteresowane strony lub uczestników rynku, co oznacza, że wartość ta jest subiektywna i oparta jedynie na zainteresowaniu nabywcy kryptoaktywa. Oferty kryptoaktywów usprawniają procesy pozyskiwania kapitału i zwiększają konkurencję, dzięki czemu mogą umożliwić innowacyjny i inkluzywny sposób finansowania, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Kryptoaktywa wykorzystywane jako środek płatniczy mogą stwarzać możliwości, jeśli chodzi o realizowanie płatności w sposób tańszy, szybszy i wydajniejszy, w szczególności w wymiarze transgranicznym, dzięki ograniczeniu liczby pośredników.
- (3) Niektóre kryptoaktywa, w szczególności te, które kwalifikują się jako instrumenty finansowe zdefiniowane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE ⁽⁴⁾, objęte są zakresem stosowania obowiązujących aktów ustawodawczych Unii dotyczących usług finansowych. W związku z tym pełny zbiór przepisów unijnych ma już zastosowanie do emitentów takich kryptoaktywów i do firm prowadzących działalność związaną z takimi kryptoaktywami.

⁽¹⁾ Dz.U. C 152 z 29.4.2021, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 155 z 30.4.2021, s. 31.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z 20 kwietnia 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 16 maja 2023 r.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

- (4) Jednak inne kryptoaktywa nie są objęte zakresem stosowania unijnych przepisów dotyczących usług finansowych. Oprócz przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy obecnie nie istnieją przepisy dotyczące świadczenia usług związanych z takimi nieuregulowanymi kryptoaktywami, w tym funkcjonowania platform obrotu kryptoaktywami, wymiany kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa oraz zapewniania przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów. Brak takich przepisów naraża posiadaczy tych kryptoaktywów na ryzyko, w szczególności w obszarach nieobjętych przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów. Brak takich przepisów może również powodować znaczne zagrożenie dla integralności rynku, w tym zagrożenie nadużyciami na rynku i przestępstwami finansowymi. Aby przeciwdziałać tym ryzykom, niektóre państwa członkowskie wprowadziły szczegółowe przepisy dotyczące wszystkich – lub części – kryptoaktywów, które nie są objęte zakresem stosowania unijnych aktów ustawodawczych dotyczących usług finansowych, a inne państwa członkowskie rozważają wprowadzenie przepisów dotyczących kryptoaktywów.
- (5) Brak ogólnych ram unijnych dotyczących rynków kryptoaktywów może prowadzić do braku zaufania użytkowników do tych aktywów, co mogłoby znacznie zahamować rozwój rynku tych aktywów i skutkować utratą możliwości w zakresie innowacyjnych usług cyfrowych, alternatywnych instrumentów płatniczych lub nowych źródeł finansowania dla przedsiębiorstw unijnych. Ponadto przedsiębiorstwa wykorzystujące kryptoaktywa nie miałyby pewności prawa co do tego, w jaki sposób ich kryptoaktywa będą traktowane w poszczególnych państwach członkowskich, co szkodziłoby ich wysiłkom na rzecz wykorzystania kryptoaktywów do celów innowacji cyfrowych. Brak ogólnych unijnych ram prawnych dotyczących rynków kryptoaktywów mógłby również prowadzić do fragmentacji regulacyjnej, która zakłócałaby konkurencję na jednolitym rynku, utrudniałaby dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów zwiększenie skali działalności w wymiarze transgranicznym i prowadziłaby do arbitrażu regulacyjnego. Rynki kryptoaktywów nadal są stosunkowo niewielkie i obecnie nie stanowią zagrożenia dla stabilności finansowej. Możliwe jest jednak, że kryptoaktywa, których celem jest ustabilizowanie ich ceny względem danego aktywa lub koszyka aktywów, mogłyby w przyszłości zostać powszechnie przyjęte przez posiadaczy detalicznych, a taka sytuacja mogłaby stworzyć dodatkowe wyzwania w zakresie stabilności finansowej, należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej.
- (6) Niezbędne jest zatem określenie na szczeblu unijnym specjalnych zharmonizowanych ram dla rynków kryptoaktywów, aby zapewnić szczegółowe przepisy dotyczące kryptoaktywów i powiązanych usług i działań, które nie są jeszcze objęte unijnymi aktami ustawodawczymi dotyczącymi usług finansowych. Takie ramy powinny służyć wspieraniu innowacji i uczciwej konkurencji, a jednocześnie zapewniać wysoki poziom ochrony posiadaczy detalicznych i integralności rynków kryptoaktywów. Jasne ramy powinny umożliwić dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów zwiększenie skali ich działalności w wymiarze transgranicznym oraz ułatwić im dostęp do usług bankowych, aby mogli sprawniej prowadzić swoją działalność. Unijne ramy dotyczące rynków kryptoaktywów powinny przewidywać proporcjonalne traktowanie emitentów kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, zapewniając tym samym równe szanse wejścia na rynek oraz bieżący i przyszły rozwój rynków kryptoaktywów. Powinny one także wspierać stabilność finansową i należyte funkcjonowanie systemów płatniczych, a także przeciwdziałać zagrożeniom dla polityki pieniężnej, jakie mogą stwarzać kryptoaktywa, których celem jest stabilizacja ich ceny względem danego aktywa lub koszyka aktywów. Właściwe regulacje utrzymują konkurencyjność państw członkowskich na światowych rynkach finansowych i technologicznych oraz zapewniają klientom znaczne korzyści w postaci dostępu do tańszych, szybszych i bezpieczniejszych usług finansowych i zarządzania aktywami. Unijne ramy prawne dotyczące rynków kryptoaktywów nie powinny regulować technologii bazowej. W aktach ustawodawczych Unii należy unikać nakładania zbędnych i nieproporcjonalnych obciążeń regulacyjnych na stosowanie technologii, ponieważ Unia i państwa członkowskie dążą do utrzymania konkurencyjności na globalnym rynku.
- (7) Mechanizmy konsensusu stosowane do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach mogą powodować główne niekorzystne skutki dla klimatu oraz inne niekorzystne skutki związane ze środowiskiem. Takie mechanizmy konsensusu powinny zatem wdrażać rozwiązania bardziej przyjazne dla środowiska i zapewniać, aby emitenci kryptoaktywów i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów odpowiednio identyfikowali i ujawniali wszelkie główne niekorzystne skutki, które mechanizmy te mogą mieć dla klimatu, oraz wszelkie inne niekorzystne skutki środowiskowe. Przy ustalaniu, czy negatywne skutki można uznać za główne, należy wziąć pod uwagę zasadę proporcjonalności oraz liczbę i wolumen wyemitowanych kryptoaktywów. Należy zatem upoważnić Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych) (ESMA) ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010⁽⁵⁾, we współpracy z Europejskim Urzędem Nadzoru (Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego) (EUNB) ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/77/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 84).

i Rady (UE) nr 1093/2010⁽⁶⁾, do opracowania projektu regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania treści, metod i prezentacji informacji dotyczących wskaźników zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do niepożądanego oddziaływania na klimat i innych niepożądanych oddziaływań związanych ze środowiskiem oraz w celu określenia kluczowych wskaźników energetycznych. Projekt regulacyjnych standardów technicznych powinien również zapewnić spójność podawania informacji przez emitentów kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Opracowując projekt regulacyjnych standardów technicznych, ESMA powinien wziąć pod uwagę różne rodzaje mechanizmów konsensusu stosowanych do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach, ich cechy i różnice między nimi. ESMA powinien również uwzględnić istniejące wymogi dotyczące ujawniania informacji, zapewnić komplementarność i spójność oraz unikać zwiększania obciążeń dla przedsiębiorstw.

- (8) Rynki kryptoaktywów mają charakter globalny, a zatem są z natury transgraniczne. W związku z tym Unia powinna nadal wspierać międzynarodowe wysiłki na rzecz promowania konwergencji w traktowaniu kryptoaktywów i usług w zakresie kryptoaktywów za pośrednictwem organizacji lub organów międzynarodowych, takich jak Rada Stabilności Finansowej, Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego i Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.
- (9) Unijne akty ustawodawcze dotyczące usług finansowych powinny kierować się zasadą „taka sama działalność, takie samo ryzyko, takie same przepisy” i zasadą neutralności technologicznej. W związku z tym kryptoaktywa, które objęte są zakresem obowiązujących unijnych aktów ustawodawczych dotyczących usług finansowych, powinny pozostać regulowane obowiązującymi ramami regulacyjnymi, niezależnie od technologii wykorzystanej do ich emisji lub transferu, a nie niniejszym rozporządzeniem. W związku z tym niniejsze rozporządzenie wyraźnie wyłącza ze swojego zakresu stosowania kryptoaktywa kwalifikujące się jako instrumenty finansowe zdefiniowane w dyrektywie 2014/65/UE, kryptoaktywa kwalifikujące się jako depozyty zdefiniowane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE⁽⁷⁾, w tym lokaty strukturyzowane zdefiniowane w dyrektywie 2014/65/UE, kryptoaktywa kwalifikujące się jako środki pieniężne zdefiniowane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366⁽⁸⁾, chyba że kwalifikują się one jako tokeny będące pieniądzem elektronicznym (zwane dalej „tokenami będącymi e-pieniędzem”), kryptoaktywa kwalifikujące się jako pozycje sekurytyzacyjne zdefiniowane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402⁽⁹⁾ oraz kryptoaktywa kwalifikujące się jako umowy ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie lub umowy ubezpieczenia na życie, produkty lub programy emerytalne lub systemy zabezpieczenia społecznego. Mając na uwadze fakt, że pieniądz elektroniczny i środki pieniężne otrzymane w zamian za pieniądz elektroniczny nie powinny być traktowane jako depozyty zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE⁽¹⁰⁾, tokeny będące e-pieniędzem nie mogą być traktowane jako depozyty wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (10) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do kryptoaktywów, które są unikalne i które nie są zamienne z innymi kryptoaktywami, w tym do sztuki cyfrowej i przedmiotów kolekcjonerskich. Wartość takich unikalnych i niezamiennych kryptoaktywów można przypisać wyjątkowym cechom każdego kryptoaktywa i użyteczności, jaką daje on posiadaczowi tokena. Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć również zastosowania do kryptoaktywów reprezentujących usługi lub aktywa rzeczowe, które są unikalne i niezamienne, takie jak gwarancje produktów lub nieruchomości. Chociaż unikalne i niezamienne kryptoaktywa mogą być przedmiotem obrotu na rynkach i mogą być gromadzone do celów spekulacyjnych, nie są one łatwo wymienne, a względna wartość jednego takiego kryptoaktywa w stosunku do innego, z których każde jest unikalne, nie może być ustalona poprzez porównanie z istniejącym rynkiem lub równoważnym aktywem. Takie cechy ograniczają zakres,

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 149).

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniające dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 347 z 28.12.2017, s. 35).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE (Dz.U. L 267 z 10.10.2009, s. 7).

w jakim te kryptoaktywa mogą być wykorzystywane do celów finansowych, ograniczając tym samym ryzyko dla posiadaczy i systemu finansowego oraz uzasadniając ich wyłączenie z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia.

- (11) Ułamkowych części unikalnego i niezamiennego kryptoaktywa nie należy uznawać za unikalne i niezamienne. Emisję kryptoaktywów jako niezamiennych tokenów w ramach dużej serii lub kolekcji należy uznać za wskaźnik ich zamienności. Samo przypisanie unikalnego identyfikatora do danego kryptoaktywa nie wystarcza, by sklasyfikować je jako unikalne oraz niezamienne. Aby dane kryptoaktywo można było uznać za unikalne i niezamienne, reprezentowane przez nie aktywa lub prawa również powinny być unikalne i niezamienne. Wyłączenie unikalnych i niezamiennych kryptoaktywów z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia pozostaje bez uszczerbku dla kwalifikacji takich kryptoaktywów jako instrumentów finansowych. Niniejsze rozporządzenie powinno mieć również zastosowanie do kryptoaktywów, które wydają się unikalne i niezamienne, ale których faktyczne cechy lub cechy związane z ich faktycznym wykorzystaniem czyniłyby je zamiennymi lub nieunikalnymi. Zatem oceniając i klasyfikując kryptoaktywa, właściwe organy powinny przyjąć podejście oparte na zasadzie przewagi treści nad formą, zgodnie z którym o klasyfikacji danego kryptoaktywa decydują jego cechy, a nie jego oznaczenie przez emitenta.
- (12) Należy wyłączyć niektóre transakcje wewnątrzgrupowe i niektóre podmioty publiczne z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, ponieważ nie stwarzają one ryzyka dla ochrony inwestorów, integralności rynku, stabilności finansowej, należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej ani suwerenności monetarnej. Do publicznych organizacji międzynarodowych objętych wyłączeniem należą Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Bank Rozrachunków Międzynarodowych.
- (13) Aktywa cyfrowe emitowane przez banki centralne działające w charakterze organu kształtującego politykę pieniężną, w tym pieniądź banku centralnego w formie cyfrowej, lub kryptoaktywa emitowane przez inne organy publiczne, w tym administrację centralną, regionalną i lokalną, nie powinny podlegać unijnym ramom dotyczącym rynków kryptoaktywów. Tym ramom unijnym nie powinny także podlegać powiązane usługi świadczone przez takie banki centralne działające w charakterze władz monetarnych lub inne organy publiczne.
- (14) Aby zapewnić wyraźne rozgraniczenie między kryptoaktywami objętymi niniejszym rozporządzeniem a instrumentami finansowymi, ESMA powinien być upoważniony do wydawania wytycznych dotyczących kryteriów i warunków kwalifikowania kryptoaktywów jako instrumentów finansowych. Wytyczne te powinny również umożliwić lepsze zrozumienie przypadków, w których jako instrumenty finansowe można zakwalifikować kryptoaktywa, które w przeciwnym razie uznano by za unikalne i niezamienne z innymi kryptoaktywami. Aby promować wspólne podejście do klasyfikacji kryptoaktywów, EUNB, ESMA i Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych) (EIOPA) ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010⁽¹¹⁾ (zwane dalej „Europejskimi Urzędami Nadzoru”) powinny sprzyjać dyskusjom na temat takiej klasyfikacji. Właściwe organy powinny mieć możliwość zwracania się do Europejskich Urzędów Nadzoru o opinie na temat klasyfikacji kryptoaktywów, w tym klasyfikacji zaproponowanych przez oferujących lub osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu. Oferujący lub osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu ponoszą główną odpowiedzialność za prawidłową klasyfikację kryptoaktywów, która może zostać zakwestionowana przez właściwe organy zarówno przed datą publikacji oferty, jak i w dowolnym późniejszym terminie. W przypadku gdy klasyfikacja danego kryptoaktywa wydaje się niezgodna z niniejszym rozporządzeniem lub innymi odpowiednimi aktami ustawodawczymi Unii dotyczącymi usług finansowych, Europejskie Urzędy Nadzoru powinny skorzystać ze swoich uprawnień wynikających z rozporządzeń (UE) nr 1093/2010, (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 1095/2010 w celu zapewnienia spójnego podejścia do takiej klasyfikacji.
- (15) Zgodnie z art. 127 ust. 2 tiret czwarte Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), jednym z podstawowych zadań Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) jest popieranie należytego funkcjonowania systemów płatniczych. Zgodnie z art. 22 załączonego do traktatów protokołu (nr 4) w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego Europejski Bank Centralny (EBC) może uchylać rozporządzenia w celu zapewnienia skuteczności i rzetelności systemów rozliczeń i systemów płatniczych w ramach Unii i z innymi krajami. W związku z tym EBC przyjął rozporządzenia w sprawie wymogów dotyczących systemów płatności o znaczeniu systemowym. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków EBC oraz krajowych banków centralnych w ramach ESBC w zakresie zapewniania skutecznych i rzetelnych systemów rozliczeń i systemów płatniczych w ramach Unii oraz z państwami trzecimi. W związku z tym, aby uniknąć tworzenia równoległych zbiorów zasad, EUNB, ESMA i EBC powinny ściśle ze sobą współdziałać przy opracowywaniu odnośnych projektów standardów technicznych na mocy niniejszego rozporządzenia. Kluczowe znaczenie dla EBC i krajowych banków centralnych ma także dostęp do informacji podczas wykonywania zadań związanych z nadzorem nad systemami płatniczymi, w tym nad rozliczaniem płatności. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013⁽¹²⁾ i powinno być interpretowane w taki sposób, aby nie było sprzeczne z tym rozporządzeniem.

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r. powierzające Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi (Dz.U. L 287 z 29.10.2013, s. 63).

- (16) Wszelkie przyjęte akty ustawodawcze w obszarze kryptoaktywów powinny być szczegółowe, dostosowane do przyszłych wyzwań, powinny być w stanie dotrzymać kroku innowacjom i postępowi technicznemu oraz powinny kierować się podejściem opartym na zachętach. W związku z tym należy opracować możliwie jak najszerze definicje terminów „kryptoaktywa” i „technologia rozproszonego rejestru”, aby obejmowały one wszystkie rodzaje kryptoaktywów nieobjętych obecnie zakresem stosowania unijnych aktów ustawodawczych dotyczących usług finansowych. Wszelkie akty ustawodawcze w obszarze kryptoaktywów powinny także przyczynić się do osiągnięcia celu, jakim jest przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Z tego powodu podmioty oferujące usługi objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia powinny również przestrzegać obowiązujących unijnych przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które obejmują normy międzynarodowe.
- (17) Aktywa cyfrowe, których nie można przenieść na innych posiadaczy, nie są objęte zakresem definicji kryptoaktywów. W związku z tym aktywa cyfrowe, które są akceptowane wyłącznie przez emitenta lub oferującego i których przeniesienie bezpośrednio na innych posiadaczy jest technicznie niemożliwe, powinny zostać wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia. Za przykład takich aktywów cyfrowych mogą służyć programy lojalnościowe, w których punkty lojalnościowe można wymieniać na korzyści wyłącznie z emitentem tych punktów lub z oferującym te punkty.
- (18) Niniejsze rozporządzenie dokonuje podziału na trzy rodzaje kryptoaktywów, które należy rozróżnić i które powinny podlegać różnym wymogom w zależności od związanego z nimi ryzyka. Klasyfikacja opiera się na tym, czy kryptoaktywa mają utrzymywać stabilną wartość dzięki powiązaniu z innymi aktywami. Pierwszy rodzaj obejmuje kryptoaktywa, które mają utrzymywać stabilną wartość dzięki powiązaniu z tylko jedną walutą urzędową. Takie kryptoaktywa pełnią funkcję bardzo podobną do tej, jaką pełni pieniądź elektroniczny zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2009/110/WE. Podobnie jak pieniądź elektroniczny takie kryptoaktywa są elektronicznym substytutem monet i banknotów i mogą służyć do dokonywania płatności. Te kryptoaktywa należy zdefiniować w niniejszym rozporządzeniu jako „tokeny będące e-pieniądem”. Drugim rodzajem kryptoaktywów są „tokeny powiązane z aktywami”, które mają utrzymywać stabilną wartość dzięki powiązaniu z inną wartością lub prawem lub ich kombinacją, w tym z co najmniej jedną walutą urzędową. Ten drugi rodzaj obejmuje wszystkie inne kryptoaktywa inne niż tokeny będące e-pieniądem, których wartość jest zabezpieczona aktywami, aby uniknąć obchodzenia przepisów i dostosować niniejsze rozporządzenie do przyszłych wyzwań. Trzecim rodzajem są kryptoaktywa, które nie są tokenami powiązanymi z aktywami ani tokenami będącymi e-pieniądem i obejmują szeroką gamę kryptoaktywów, w tym tokeny użytkowe.
- (19) Obecnie mimo podobieństw pieniądź elektroniczny i kryptoaktywa, które są powiązane z walutą urzędową, różnią się od siebie w pewnych zasadniczych kwestiach. Posiadaczom pieniądza elektronicznego zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2009/110/WE zawsze przysługuje prawo do roszczenia wobec emitenta pieniądza elektronicznego oraz prawo umowne do żądania wykupu w dowolnym momencie i według wartości nominalnej wartości pieniężnej posiadanego pieniądza elektronicznego. Z kolei posiadaczom niektórych kryptoaktywów, które są powiązane z walutą urzędową, nie przysługuje takie prawo do roszczenia wobec emitentów takich kryptoaktywów, a zatem kryptoaktywa te mogą nie być objęte zakresem stosowania dyrektywy 2009/110/WE. W przypadku innych kryptoaktywów, które są powiązane z walutą urzędową, nie przysługuje prawo do roszczenia według wartości nominalnej waluty, z którą te aktywa są powiązane, lub ograniczony jest okres wykupu. Fakt, że posiadaczom takich kryptoaktywów nie przysługuje prawo do roszczenia wobec emitenta takich kryptoaktywów lub że takie roszczenie nie przysługuje według wartości nominalnej waluty, z którą te kryptoaktywa są powiązane, może podważyć zaufanie posiadaczy tych kryptoaktywów. Zatem aby uniknąć obchodzenia przepisów określonych w dyrektywie 2009/110/WE, ewentualna definicja „tokenów będących e-pieniądem” powinna być możliwie szeroka, aby obejmowała wszystkie rodzaje kryptoaktywów powiązanych z jedną walutą urzędową. Ponadto aby uniknąć arbitrażu regulacyjnego, należy ustanowić rygorystyczne warunki w odniesieniu do emisji tokenów będących e-pieniądem, w tym wymóg, aby takie tokeny będące e-pieniądem były emitowane albo przez instytucję kredytową posiadającą zezwolenie na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE⁽¹³⁾, albo przez instytucję pieniądza elektronicznego uprawnioną na podstawie dyrektywy 2009/110/WE. Z tego samego względu emitenci tokenów będących e-pieniądem powinni także zapewnić posiadaczom takich tokenów możliwość skorzystania z prawa do żądania ich wykupu w dowolnym momencie w walucie powiązanej z tymi tokenami i według wartości nominalnej. Ponieważ tokeny będące e-pieniądem są kryptoaktywami i mogą nieść ze sobą nowe wyzwania dla ochrony posiadaczy detalicznych i integralności rynku, one także powinny podlegać przepisom określonym w niniejszym rozporządzeniu w celu sprostania takim wyzwaniom.

⁽¹³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

- (20) Biorąc pod uwagę różne zagrożenia i możliwości, z jakimi wiąże się kryptoaktywa, niezbędne jest ustanowienie przepisów dotyczących oferujących kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem i osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu takich kryptoaktywów, a także emitentów tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniędzem; Emitenci kryptoaktywów są podmiotami, które mają kontrolę nad tworzeniem kryptoaktywów.
- (21) Należy koniecznie określić przepisy szczegółowe dotyczące podmiotów, które świadczą usługi związane z kryptoaktywami. Pierwsza kategoria takich usług obejmuje prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami, wymianę kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, zapewnienie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów oraz świadczenie usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów. Druga kategoria takich usług obejmuje plasowanie kryptoaktywów, przyjmowanie lub przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów, wykonywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów, świadczenie doradztwa w zakresie kryptoaktywów i zarządzanie portfelami kryptoaktywów. Każdą osobę, która profesjonalnie świadczy takie usługi w zakresie kryptoaktywów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, należy uznawać za „dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów”.
- (22) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do osób fizycznych i prawnych i niektórych innych przedsiębiorstw oraz do usług i działalności w zakresie kryptoaktywów, które te osoby i przedsiębiorstwa prowadzą, świadczą lub kontrolują, bezpośrednio lub pośrednio, w tym w przypadku, gdy część takiej działalności lub usług jest realizowana w sposób zdecentralizowany. Jeżeli usługi w zakresie kryptoaktywów są świadczone w sposób w pełni zdecentralizowany bez pośredników, nie powinny one być objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia. Niniejsze rozporządzenie obejmuje prawa i obowiązki emitentów kryptoaktywów, oferujących, osób ubiegających się o dopuszczenie kryptoaktywów do obrotu oraz dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Jeżeli kryptoaktywa nie mają możliwego do zidentyfikowania emitenta, nie powinny one być objęte zakresem stosowania tytułu II, III lub IV niniejszego rozporządzenia. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczący usługi w zakresie takich kryptoaktywów powinni jednak być objęci niniejszym rozporządzeniem.
- (23) Aby zapewnić odpowiednie monitorowanie wszystkich ofert publicznych kryptoaktywów – innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem – które mogą być potencjalnie wykorzystywane do celów finansowych, lub wszystkich dopuszczeń kryptoaktywów do obrotu na platformie obrotu kryptoaktywami (zwanymi dalej „dopuszczeniami do obrotu”) w Unii oraz odpowiedni nadzór nad tymi ofertami lub dopuszczeniami przez właściwe organy, wszyscy oferujący lub osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu powinni być osobami prawnymi.
- (24) W celu zapewnienia ochrony potencjalnym detalicznym posiadaczom kryptoaktywów należy informować ich o specyfice i funkcji kryptoaktywów, które zamierzają nabyć, a także o zagrożeniach, jakie te kryptoaktywa ze sobą niosą. Dokonując oferty publicznej kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem lub ubiegając się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu w Unii oferujący lub osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu powinni sporządzić, zgłosić swojemu właściwemu organowi i opublikować dokument informacyjny (zwany dalej „dokumentem informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa”) zawierający obowiązkowe informacje, jakie należy ujawnić. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa powinien zawierać ogólne informacje na temat emitenta, oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu, projektu, jaki ma być realizowany z wykorzystaniem pozyskanego kapitału, oferty publicznej kryptoaktywów lub ich dopuszczenia do obrotu, praw i obowiązków związanych z kryptoaktywami, technologii bazowej wykorzystywanej do takich kryptoaktywów, a także związanego z nimi ryzyka. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie powinien jednak zawierać opisu zagrożeń, które są nieprzewidywalne i bardzo mało prawdopodobne. Informacje zawarte w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa i w odnośnych materiałach marketingowych, w tym w przekazach reklamowych i komunikatach marketingowych, udostępnianych również za pośrednictwem nowych kanałów, takich jak platformy mediów społecznościowych, powinny być rzetelne, jasne i niewprowadzające w błąd. Przekazy reklamowe i komunikaty marketingowe powinny być spójne z informacjami zawartymi w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.
- (25) Dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów, w tym ich podsumowania, oraz zasady funkcjonowania platform obrotu kryptoaktywami sporządza się w co najmniej jednym z języków urzędowych macierzystego państwa członkowskiego i dowolnego przyjmującego państwa członkowskiego lub alternatywnie w języku zwyczajowo używanym w sferze finansów międzynarodowych. W chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia językiem zwyczajowo używanym w sferze finansów międzynarodowych jest język angielski, co może jednak ulec zmianie w przyszłości.
- (26) W celu zapewnienia proporcjonalnego podejścia żadne wymogi niniejszego rozporządzenia nie powinny mieć zastosowania do ofert kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem oferowanych nieodpłatnie lub tworzonych automatycznie jako wynagrodzenie za utrzymywanie rozproszonego rejestru lub zatwierdzanie transakcji w kontekście mechanizmu konsensusu. Ponadto żadne wymogi nie powinny mieć zastosowania w przypadku ofert tokenów użytkowych zapewniających dostęp do istniejącego towaru lub usługi, umożliwiającym posiadaczowi odbiór towaru lub korzystanie z usługi, ani w przypadku, gdy posiadacz kryptoaktywów ma prawo do korzystania z nich wyłącznie w zamian za towary i usługi w ograniczonej sieci akceptantów, którzy zawarli ustalenia umowne z oferującym. Wyjątki takie nie powinny obejmować

kryptoaktywów reprezentujących składowane towary, które nie są przeznaczone do odbioru przez nabywcę po ich nabyciu. Wyłączenie z tytułu ograniczonej sieci nie powinno również mieć zastosowania do kryptoaktywów, które są zazwyczaj projektowane dla stale rozwijającej się sieci dostawców usług. Wyłączenie z tytułu ograniczonej sieci powinno być oceniane przez właściwy organ za każdym razem, gdy oferta lub łączna wartość więcej niż jednej oferty przekracza określony próg, co oznacza, że nowa oferta nie powinna automatycznie korzystać z wyłączenia przyznanego poprzedniej ofercie. Wyłączenia te powinny przestać mieć zastosowanie, gdy oferujący lub inna osoba działająca w imieniu oferującego poinformuje o zamiarze ubiegania się przez oferującego o dopuszczenie do obrotu lub gdy wyłączone kryptoaktywa zostają dopuszczone do obrotu.

- (27) Aby zapewnić proporcjonalne podejście, wymogi niniejszego rozporządzenia dotyczące opracowania i opublikowania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa nie powinny mieć zastosowania do ofert kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem, które są kierowane do mniej niż 150 osób na państwo członkowskie lub które są adresowane wyłącznie do inwestorów kwalifikowanych, w przypadku, gdy kryptoaktywa mogą posiadać wyłącznie tacy inwestorzy kwalifikowani. Nie należy nakładać nadmiernych i nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych na MŚP oraz przedsiębiorstwa typu start-up. Oferty publiczne kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem w Unii, których całkowita wartość nie przekracza 1 000 000 EUR w okresie 12 miesięcy, należy zatem zwolnić z obowiązku opracowywania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa.
- (28) Samo dopuszczenie do obrotu lub publikacja cen kupna i sprzedaży nie powinny być same w sobie uznawane za publiczną ofertę kryptoaktywów. Takie dopuszczenie lub publikacja powinny stanowić ofertę publiczną kryptoaktywów wyłącznie w przypadku, gdy obejmują komunikat stanowiący publiczną ofertę na mocy niniejszego rozporządzenia.
- (29) Mimo że niektóre oferty kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem są zwolnione z różnych obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu, akty ustawodawcze Unii zapewniające ochronę konsumentów, takie jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/29/WE⁽¹⁴⁾ lub dyrektywa Rady 93/13/EWG⁽¹⁵⁾, w tym wszelkie zawarte w nich obowiązki informacyjne, nadal mają zastosowanie do ofert publicznych kryptoaktywów, w których zachodzą relacje między przedsiębiorcami i konsumentami.
- (30) W przypadku gdy oferta publiczna dotyczy tokenów użytkowych w odniesieniu do towarów, które jeszcze nie istnieją, lub usług, które nie są jeszcze realizowane, czas trwania oferty publicznej opisany w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa nie powinien być dłuższy niż 12 miesięcy. Takie ograniczenie czasu trwania oferty publicznej pozostaje bez związku z momentem, w którym towary lub usługi pojawiają się lub zaczynają być realizowane i mogą być wykorzystane przez posiadacza tokena użytkowego po wygaśnięciu oferty publicznej.
- (31) Aby umożliwić nadzór, przed jakąkolwiek ofertą publiczną kryptoaktywów w Unii lub przed dopuszczeniem tych kryptoaktywów do obrotu oferujący i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem powinni zgłosić swój dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, na żądanie właściwego organu, swoje materiały marketingowe właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym mają siedzibę statutową, lub, jeżeli nie mają siedziby statutowej w Unii, właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym mają oddział. Oferujący, którzy mają siedzibę w państwie trzecim, powinni zgłosić swój dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, na żądanie właściwego organu, swoje materiały marketingowe właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym zamierzają oferować kryptoaktywa.
- (32) Operator platformy obrotu powinien być odpowiedzialny za spełnienie wymogów tytułu II niniejszego rozporządzenia w przypadku, gdy kryptoaktywo zostało dopuszczone do obrotu z jego własnej inicjatywy, a dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie został jeszcze opublikowany w przypadkach wymaganych na mocy niniejszego rozporządzenia. Operator platformy obrotu powinien być również odpowiedzialny za spełnienie tych wymogów w przypadku, gdy zawarł w tym celu pisemną umowę z osobą ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu. Osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu powinna pozostać odpowiedzialna, jeżeli przekaże operatorowi platformy obrotu informacje wprowadzające w błąd. Osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu powinna pozostać również odpowiedzialna za kwestie, których nie powierzyła operatorowi platformy obrotu.

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).

- (33) Aby uniknąć nadmiernych obciążeń administracyjnych, nie należy wymagać zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa przez właściwe organy przed jego opublikowaniem. Właściwe organy powinny jednak być uprawnione do żądania zmian w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa i we wszelkich materiałach marketingowych oraz, w razie potrzeby, do żądania ujęcia dodatkowych informacji w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.
- (34) Właściwe organy powinny mieć możliwość zawieszenia lub zakazania oferty publicznej kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem bądź też zawieszenia lub zakazania dopuszczenia takich kryptoaktywów do obrotu w przypadku, gdy dana oferta publiczna lub dane dopuszczenie do obrotu nie spełniają mających zastosowanie wymogów niniejszego rozporządzenia, także w przypadkach gdy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa lub materiały marketingowe są nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd. Właściwe organy powinny też być uprawnione do publikowania – na ich stronie internetowej albo w formie komunikatu prasowego – ostrzeżenia przed oferującym lub osobą ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu, którzy nie spełniają tych wymogów.
- (35) Dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów, które zostały należycie zgłoszone właściwemu organowi, należy opublikować. Po takiej publikacji oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem oraz osoby ubiegające się o dopuszczenie tych kryptoaktywów do obrotu powinni mieć możliwość oferowania tych kryptoaktywów w całej Unii oraz ubiegania się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu w Unii.
- (36) Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem powinni wprowadzić skuteczne rozwiązania w zakresie monitorowania i zabezpieczenia środków pieniężnych lub innych kryptoaktywów pozyskanych podczas oferty publicznej. Rozwiązania te powinny również zapewniać, aby wszelkie środki pieniężne lub inne kryptoaktywa pozyskane od posiadaczy lub potencjalnych posiadaczy były jak najszybciej zwracane w przypadku anulowania z jakiegokolwiek powodu oferty publicznej. Oferujący powinien zapewnić, by środki finansowe lub inne kryptoaktywa pozyskane podczas oferty publicznej były zabezpieczone przez osobę trzecią.
- (37) W celu zapewnienia ochrony detalicznych posiadaczy kryptoaktywów należy przyznać posiadaczom detalicznym, którzy nabywają kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem bezpośrednio od oferującego lub od dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów dokonującego plasowania kryptoaktywów w imieniu oferującego, prawo do odstąpienia przez określony czas po nabyciu tych kryptoaktywów. Aby zapewnić sprawną finalizację ograniczonej w czasie oferty publicznej kryptoaktywów, posiadacz detaliczny nie powinien korzystać z prawa do odstąpienia po zakończeniu okresu subskrypcji. Ponadto prawo do odstąpienia nie powinno mieć zastosowania w przypadku, gdy kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem dopuszczono do obrotu przed nabyciem przez posiadacza detalicznego, ponieważ w takim przypadku cena takich kryptoaktywów zależeć będzie od wahań na rynku kryptoaktywów. W przypadku gdy posiadaczowi detalicznemu przysługuje prawo do odstąpienia na mocy niniejszego rozporządzenia, prawo odstąpienia na mocy dyrektywy 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁶⁾ nie powinno mieć zastosowania.
- (38) Oferujący i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem powinni działać uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie, przekazywać posiadaczom i potencjalnym posiadaczom kryptoaktywów rzetelne, jasne i niewprowadzające w błąd informacje, identyfikować i ujawniać konflikty interesów, a także zapobiegać im i zarządzać nimi oraz wprowadzać skuteczne rozwiązania administracyjne, aby ich systemy i protokoły bezpieczeństwa spełniały normy unijne. Aby wspomóc właściwe organy w realizacji ich zadań nadzorczych, ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, powinien być zobowiązany do wydania wytycznych dotyczących takich systemów i protokołów bezpieczeństwa w celu doprecyzowania wspomnianych norm unijnych.
- (39) W celu zapewnienia dodatkowej ochrony posiadaczy kryptoaktywów, do oferujących i osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu oraz członków ich organu zarządzającego powinny mieć zastosowanie przepisy dotyczące odpowiedzialności cywilnej za informacje podawane do wiadomości publicznej w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.
- (40) Tokeny powiązane z aktywami mogą być szeroko wykorzystywane przez posiadaczy do przenoszenia wartości lub jako środek wymiany i tym samym mogą nieść ze sobą większe zagrożenia dla ochrony posiadaczy kryptoaktywów, zwłaszcza posiadaczy detalicznych, i integralności rynku niż inne kryptoaktywa. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni zatem podlegać bardziej rygorystycznym wymogom niż emitenci innych kryptoaktywów.

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. L 271 z 9.10.2002, s. 16).

- (41) Jeżeli kryptoaktywa objęte są zakresem definicji tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniądzem, zastosowanie powinny mieć przepisy tytułu III lub IV niniejszego rozporządzenia, niezależnie od sposobu, w jaki emitent zamierza zaprojektować dane kryptoaktywo, w tym od mechanizmu utrzymywania stabilnej wartości danego kryptoaktywa. Taka sama zasada ma zastosowanie do tak zwanych algorytmicznych stabilnych kryptowalut, które mają utrzymywać stabilną wartość względem waluty urzędowej lub względem co najmniej jednego aktywa dzięki wykorzystaniu protokołów umożliwiających zwiększenie lub zmniejszenie podaży takich kryptoaktywów w reakcji na zmiany popytu. Oferujący kryptoaktywa algorytmiczne lub osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu, których celem nie jest utrzymanie stabilnej wartości kryptoaktywów dzięki powiązaniu z co najmniej jednym aktywem, powinni w każdym przypadku przestrzegać przepisów tytułu II niniejszego rozporządzenia.
- (42) Aby zapewnić odpowiedni nadzór nad ofertami publicznymi tokenów powiązanych z aktywami oraz ich odpowiednie monitorowanie, emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni mieć siedzibę statutową w Unii.
- (43) Oferty publiczne tokenów powiązanych z aktywami w Unii lub ubieganie się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu powinno być dozwolone jedynie w przypadku, gdy właściwy organ udzielił odpowiedniego zezwolenia emitentowi takich kryptoaktywów i zatwierdził odnośny dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa. Wymóg dotyczący zezwolenia nie powinien jednak mieć zastosowania w przypadku, gdy tokeny powiązane z aktywami są oferowane jedynie inwestorom kwalifikowanym lub gdy oferta publiczna tokenów powiązanych z aktywami ma wartość poniżej progu 5 000 000 EUR. W takich przypadkach w dalszym ciągu należy wymagać, aby emitent takich tokenów powiązanych z aktywami sporządził dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa w celu przekazania nabywcom informacji na temat specyfiki takich tokenów powiązanych z aktywami oraz zagrożeń, jakie ze sobą niosą, a także aby przed opublikowaniem dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgłosił go swojemu właściwemu organowi.
- (44) Instytucje kredytowe posiadające zezwolenie na mocy dyrektywy 2013/36/UE nie powinny potrzebować innego zezwolenia na mocy niniejszego rozporządzenia, aby oferować tokeny powiązane z aktywami lub ubiegać się o ich dopuszczenie do obrotu. Procedury krajowe ustanowione na mocy tej dyrektywy powinny mieć zastosowanie, ale należy je uzupełnić o wymóg powiadamiania właściwego organu macierzystego państwa członkowskiego wyznaczonego na mocy niniejszego rozporządzenia o elementach umożliwiających temu organowi weryfikację zdolności emitenta do oferowania tokenów powiązanych z aktywami lub ubiegania się o ich dopuszczenie do obrotu. Instytucje kredytowe oferujące tokeny powiązane z aktywami lub ubiegające się o ich dopuszczenie do obrotu powinny podlegać wszystkim wymogom mającym zastosowanie do emitentów tokenów powiązanych z aktywami z wyjątkiem wymogów dotyczących zezwolenia, wymogów w zakresie funduszy własnych i procedury zatwierdzenia w odniesieniu do posiadaczy znacznego pakietu akcji, ponieważ kwestie te są objęte dyrektywą 2013/36/UE i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013⁽¹⁷⁾. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządzony przez taką instytucję kredytową powinien przed publikacją zostać zatwierdzony przez właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego. Instytucje kredytowe oferujące tokeny powiązane z aktywami lub ubiegające się o ich dopuszczenie do obrotu, które posiadają zezwolenie na mocy przepisów prawa krajowego transponujących dyrektywę 2013/36/UE, powinny podlegać uprawnieniom organów administracyjnych określonym na mocy tej dyrektywy oraz na mocy niniejszego rozporządzenia, obejmującym między innymi ograniczenie działalności instytucji kredytowej oraz zawieszenie lub zakazanie oferty publicznej tokenów powiązanych z aktywami. Jeżeli obowiązki mające zastosowanie do takich instytucji kredytowych na mocy niniejszego rozporządzenia pokrywają się z obowiązkami określonymi w dyrektywie 2013/36/UE, instytucje kredytowe powinny spełniać bardziej szczegółowe lub bardziej rygorystyczne wymogi, co zapewni zgodność z obydwojema zbiorami przepisów. Procedura powiadamiania przewidziana dla instytucji kredytowych zamierzających oferować tokeny powiązane z aktywami lub ubiegać się o ich dopuszczenie do obrotu na podstawie niniejszego rozporządzenia powinna pozostawać bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego transponujących dyrektywę 2013/36/UE, które określają procedury udzielania instytucjom kredytowym zezwolenia na świadczenie usług wymienionych w załączniku I do tej dyrektywy.
- (45) Właściwy organ powinien odmówić udzielenia zezwolenia z obiektywnych i wyraźnych powodów, w tym w przypadku, gdy model biznesowy emitenta tokenów powiązanych z aktywami ubiegającego się o zezwolenie może stanowić poważne zagrożenie dla integralności rynku, stabilności finansowej lub należytego funkcjonowania systemów płatniczych. Przed udzieleniem zezwolenia lub podjęciem decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia właściwy organ powinien skonsultować się z EUNB, ESMA, ECB, a w przypadku, gdy emitent ma siedzibę w państwie członkowskim, w którym walutą urzędową nie jest euro, lub gdy token powiązany z aktywami jest powiązany z walutą urzędową państwa członkowskiego inną niż euro, także z bankiem centralnym tego państwa członkowskiego. Niewiążące opinie EUNB i ESMA powinny dotyczyć klasyfikacji kryptoaktywów, natomiast EBC i, w stosownych przypadkach, bank centralny danego państwa członkowskiego powinny przedstawić właściwemu organowi opinię na temat ryzyka dla stabilności finansowej, należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej. Właściwe organy powinny odmówić udzielenia zezwolenia w przypadkach,

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

gdy EBC lub bank centralny państwa członkowskiego wyda negatywną opinię ze względu na ryzyko dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej. W przypadku udzielenia zezwolenia emitentowi tokenów powiązanych z aktywami ubiegającemu się o zezwolenie dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządzony przez tego emitenta również należy uznać za zatwierdzony. Zezwolenie udzielone przez właściwy organ powinno być ważne w całej Unii i powinno umożliwiać emitentowi tokenów powiązanych z aktywami oferowanie takich kryptoaktywów na rynku wewnętrznym oraz ubieganie się o dopuszczenie do obrotu. Analogicznie również dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa powinien być ważny w całej Unii bez możliwości nakładania dodatkowych wymogów przez państwa członkowskie.

- (46) W kilku przypadkach, gdy przeprowadza się konsultacje z EBC na mocy niniejszego rozporządzenia, jego opinia powinna być wiążąca w zakresie, w jakim zobowiązuje właściwy organ do odmowy udzielenia, cofnięcia lub ograniczenia zezwolenia emitenta tokenów powiązanych z aktywami lub do nałożenia szczególnych środków na emitenta tokenów powiązanych z aktywami. Artykuł 263 akapit pierwszy TFUE stanowi, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwany dalej „Trybunałem Sprawiedliwości”) kontroluje legalność aktów EBC innych niż zalecenia lub opinie. Należy jednak przypomnieć, że do Trybunału Sprawiedliwości należy dokonanie wykładni tego przepisu w świetle treści i skutków opinii EBC.
- (47) W celu zapewnienia ochrony posiadaczy detalicznych emitentów tokenów powiązanych z aktywami powinni zawsze przekazywać posiadaczom takich tokenów pełne, rzetelne, jasne i niewprowadzające w błąd informacje. Dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów sporządzone w odniesieniu do tokenów powiązanych z aktywami powinny zawierać informacje na temat mechanizmu stabilizacji, polityki inwestycyjnej dotyczącej aktywów rezerwowych, rozwiązań w zakresie przechowywania aktywów rezerwowych oraz praw przysługujących posiadaczom.
- (48) Oprócz informacji zawartych w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni także na bieżąco informować posiadaczy takich tokenów. W szczególności powinni publikować na swojej stronie internetowej informacje na temat liczby tokenów powiązanych z aktywami będących w obiegu oraz wartości i struktury aktywów rezerwowych. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni również informować o wszelkich zdarzeniach, które mają lub mogą mieć znaczący wpływ na wartość tokenów powiązanych z aktywami lub na aktywa rezerwowe, niezależnie od tego, czy takie kryptoaktywa zostały dopuszczone do obrotu.
- (49) W celu zapewnienia ochrony posiadaczy detalicznych emitentów tokenów powiązanych z aktywami powinni zawsze działać uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie oraz w najlepszym interesie posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni też wprowadzić jasną procedurę rozpatrywania skarg zgłaszanych przez posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami.
- (50) Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni wprowadzić politykę służącą identyfikowaniu konfliktów interesów, jakie mogą pojawić się w ich relacjach z jakimkolwiek ich akcjonariuszem lub udziałowcem niezależnie od tego, czy bezpośrednim, czy pośrednim – który posiada znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały, lub z członkami ich organu zarządzającego, ich pracownikami, posiadaczami tokenów powiązanych z aktywami lub zewnętrznymi dostawcami usług, zapobieganiu takim konfliktom, zarządzaniu nimi i ich ujawnianiu.
- (51) Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni stosować solidne zasady zarządzania obejmujące jasną strukturę organizacyjną z dobrze określonymi, przejrzystymi i spójnymi obszarami odpowiedzialności oraz skuteczne procesy służące rozpoznawaniu ryzyka, na jakie są lub mogą oni być narażeni, zarządzaniu tym ryzykiem, monitorowaniu i zgłaszaniu tego ryzyka. Członkowie organu zarządzającego takiego emitenta powinni spełniać wymogi dotyczące kompetencji i reputacji, a w szczególności nie powinni być skazani za żadne przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu ani za inne przestępstwo, które mogłoby mieć wpływ na ich dobrą opinię. Akcjonariusze lub udziałowcy – niezależnie od tego, czy są bezpośredni, czy pośredni, i czy są osobami fizycznymi, czy prawnymi –którzy posiadają znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w takich emitentach, powinni cieszyć się wystarczająco dobrą opinią, a w szczególności nie powinni być skazani za przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu ani za inne przestępstwo, które mogłoby mieć wpływ na ich dobrą opinię. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni wykorzystywać zasoby proporcjonalnie do skali swojej działalności i powinni zawsze zapewniać ciągłość i regularność w działaniach. W tym celu emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni ustanowić politykę ciągłości działania, która ma na celu zapewnienie w przypadku przerwy w funkcjonowaniu ich systemów i procedur realizację ich podstawowych działań dotyczących tokenów powiązanych z aktywami. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni również posiadać silne mechanizmy kontroli wewnętrznej i skuteczne procedury zarządzania ryzykiem, a także system gwarantujący integralność i poufność otrzymywanych informacji. Obowiązki te mają na celu ochronę posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami, w szczególności posiadaczy detalicznych, bez tworzenia niepożądanych barier.

- (52) Emitenci tokenów powiązanych z aktywami zwykle znajdują się w centrum sieci podmiotów, które zapewniają emisję takich kryptoaktywów, ich transfer i dystrybucję na rzecz posiadaczy. W związku z tym należy nałożyć na emitentów tokenów powiązanych z aktywami wymóg, aby uzgodnili z takimi podmiotami zewnętrznymi odpowiednie warunki umowne mające na celu zapewnienie mechanizmu stabilizacji i inwestowania aktywów rezerwowych zabezpieczających wartość tokenów, zapewnienie przechowywania takich aktywów rezerwowych oraz, w stosownych przypadkach, dystrybucji publicznej tokenów powiązanych z aktywami, a także wymóg aby utrzymywali w mocy te warunki umowne.
- (53) W celu ograniczenia zagrożenia dla stabilności finansowej szerszego systemu finansowego emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni podlegać wymogom w zakresie funduszy własnych. Takie wymogi powinny być proporcjonalne do wielkości emisji tokenów powiązanych z aktywami, a w związku z tym należy je obliczyć jako wartość procentową rezerwy aktywów zabezpieczających wartość tokenów powiązanych z aktywami. Właściwe organy powinny jednak mieć możliwość zwiększenia kwoty funduszy własnych wymaganej na podstawie między innymi ewaluacji procesu oceny ryzyka i mechanizmów kontroli wewnętrznej emitenta, jakości i wahań wartości aktywów rezerwowych zabezpieczających tokeny powiązane z aktywami lub zagregowanej wartości i liczby transakcji rozliczonych w tokenach powiązanych z aktywami.
- (54) W celu zabezpieczenia odpowiedzialności względem posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni ustanowić i utrzymywać rezerwę aktywów współmierną do ryzyka objętego ich odpowiedzialnością. Rezerwa aktywów powinna być wykorzystywana na rzecz posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami wtedy, gdy emitent nie jest w stanie wypełnić swoich zobowiązań względem posiadaczy, tak jak w przypadku niewypłacalności. Rezerwa aktywów powinna być tworzona i zarządzana w taki sposób, aby objąć ryzyko rynkowe i ryzyko walutowe. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni ostrożnie zarządzać taką rezerwą aktywów, a w szczególności zapewnić, aby wartość rezerwy odpowiadała co najmniej wartości tokenów znajdujących się w obiegu oraz aby zmian w rezerwie dokonywać odpowiednio, by uniknąć negatywnego wpływu na rynki aktywów rezerwowych. W związku z tym emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni przyjąć jasne i szczegółowe polityki określające między innymi strukturę rezerwy aktywów, alokację zawartych w niej aktywów, kompleksową ocenę ryzyka związanego z aktywami rezerwowymi, procedurę emisji i wykupu tokenów powiązanych z aktywami, procedurę zwiększania i zmniejszania aktywów rezerwowych oraz, w przypadku inwestowania aktywów rezerwowych, przyjętą przez emitentów politykę inwestycyjną. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami, które są wprowadzane do obrotu zarówno w Unii, jak i w państwach trzecich, powinni zapewnić dostępność ich rezerwy aktywów na zabezpieczenie odpowiedzialności emitentów wobec posiadaczy z Unii. Wymóg utrzymywania rezerwy aktywów u firm podlegających prawu Unii powinien zatem mieć zastosowanie proporcjonalnie do odsetka tokenów powiązanych z aktywami, który ma być wprowadzany do obrotu w Unii.
- (55) Aby zapobiec ryzyku poniesienia strat, jakie niosą ze sobą tokeny powiązane z aktywami, oraz aby utrzymać wartość tych aktywów, emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni przyjąć odpowiednią politykę dotyczącą przechowywania ich aktywów rezerwowych. Polityka ta powinna gwarantować, że aktywa rezerwowe będą zawsze całkowicie oddzielone od własnych aktywów emitenta, aby aktywa rezerwowe nie były obciążone ani oddane w zastaw jako zabezpieczenie oraz aby emitent tokenów powiązanych z aktywami miał szybki dostęp do tych aktywów rezerwowych. Aktywa rezerwowe powinny, w zależności od ich charakteru, być przechowywane przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, przez instytucję kredytową posiadającą zezwolenie na mocy dyrektywy 2013/36/UE lub przez firmę inwestycyjną posiadającą zezwolenie na mocy dyrektywy 2014/65/UE. Nie powinno to wykluczać możliwości powierzenia przechowywania aktywów rzeczowych innemu podmiotowi. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe lub firmy inwestycyjne, które działają w charakterze powierników aktywów rezerwowych, powinni ponosić odpowiedzialność za utratę takich aktywów rezerwowych przed emitentem lub posiadaczami tokenów powiązanych z aktywami, chyba że udowodnią, że taka utrata nastąpiła w wyniku zdarzeń zewnętrznych będących poza ich kontrolą. Należy unikać koncentracji powierników aktywów rezerwowych. W niektórych sytuacjach może to jednak nie być możliwe ze względu na brak odpowiednich rozwiązań alternatywnych. W takich przypadkach tymczasową koncentrację należy uznać za dopuszczalną.
- (56) W celu zapewnienia ochrony posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami przed spadkiem wartości aktywów zabezpieczających wartość tokenów emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni inwestować aktywa rezerwowe wyłącznie w bezpieczne aktywa o niskim ryzyku, charakteryzujące się minimalnym ryzykiem rynkowym i kredytowym oraz minimalnym ryzykiem koncentracji. Ponieważ tokeny powiązane z aktywami mogą być wykorzystywane jako środek wymiany, to emitent tokenów powiązanych z aktywami powinien osiągać wszystkie zyski lub ponosić wszystkie straty z inwestycji aktywów rezerwowych.

- (57) Posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami powinno przysługiwać stałe prawo do żądania wykupu, tak aby emitent był zobowiązany do wykupu tokenów powiązanych z aktywami w dowolnym momencie, na żądanie posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami. Emitent tokenów powiązanych z aktywami powinien dokonać wykupu w drodze płatności w środkach pieniężnych innych niż pieniądź elektroniczny, odpowiadającej wartości rynkowej aktywów powiązanych z tokenami powiązanymi z aktywami, albo poprzez dostarczenie aktywów powiązanych z tymi tokenami. Emitent tokenów powiązanych z aktywami powinien zawsze umożliwiać posiadaczowi wykup tokenów powiązanych z aktywami w środkach pieniężnych innych niż pieniądź elektroniczny denominowanych w tej samej walucie urzędowej, którą emitent zaakceptował przy sprzedaży tokenów. Emitent powinien dostarczyć wystarczająco szczegółowe i łatwo zrozumiałe informacje na temat różnych dostępnych form wykupu.
- (58) Aby ograniczyć ryzyko wykorzystywania tokenów powiązanych z aktywami jako środka przechowywania wartości, emitenci tokenów powiązanych z aktywami i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów – świadcząc usługi w zakresie kryptoaktywów związane z tokenami powiązanymi z aktywami – nie powinni oferować posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami odsetek naliczanych na podstawie długości okresu posiadania tych tokenów przez takich posiadaczy.
- (59) Tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniędзем należy uznać za znaczące, jeżeli spełniają lub prawdopodobnie spełnią określone kryteria, obejmujące dużą bazę klientów, wysoką kapitalizację rynkową lub dużą liczbę transakcji. Takie tokeny mogłyby być wykorzystywane przez dużą liczbę posiadaczy, a ich stosowanie mogłoby wiązać się ze szczególnymi wyzwaniami w zakresie stabilności finansowej, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej. Te znaczące tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniędзем powinny zatem podlegać bardziej rygorystycznym wymogom niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędзем, których nie uznaje się za znaczące. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami powinni w szczególności podlegać ściślejszym wymogom kapitałowym i wymogom w zakresie interoperacyjności, a także powinni ustanowić politykę zarządzania płynnością. Odpowiedniość progów umożliwiających sklasyfikowanie tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędзем jako znaczącego powinna zostać poddana przeglądowi przez Komisję w ramach przeglądu stosowania niniejszego rozporządzenia. W stosownych przypadkach przeglądowi powinien towarzyszyć wniosek ustawodawczy.
- (60) Kompleksowe monitorowanie całego ekosystemu emitentów tokenów powiązanych z aktywami jest istotne dla ustalenia prawdziwej skali i wpływu takich tokenów. Aby uwzględnić wszystkie transakcje przeprowadzane w odniesieniu do danego tokena powiązanego z aktywami, monitorowanie takich tokenów obejmuje monitorowanie wszystkich rozliczanych transakcji, niezależnie od tego, czy rozlicza się je w rozproszonym rejestrze („on-chain”) czy poza rozproszonym rejestrem („off-chain”), w tym transakcje między klientami tego samego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.
- (61) Szczególnie ważne jest oszacowanie transakcji rozliczanych za pomocą tokenów powiązanych z aktywami skojarzonych z zastosowaniami jako środka wymiany w obszarze jednej waluty, mianowicie transakcji powiązanych ze spłatą długów, w tym w kontekście transakcji z akceptantami. Transakcje te nie powinny obejmować transakcji powiązanych z funkcjami i usługami inwestycyjnymi, takimi jak wymiana na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, chyba że istnieją dowody na to, że dany token powiązany z aktywami wykorzystywany jest do rozrachunku transakcji na innych kryptoaktywach. Zastosowanie do rozrachunku transakcji na innych kryptoaktywach miałyby miejsce w przypadkach, gdy transakcja dotycząca dwóch składników kryptoaktywów, które nie są tokenami powiązanymi z aktywami, jest rozliczana w tokenach powiązanych z aktywami. Ponadto w przypadku gdy tokeny powiązane z aktywami są powszechnie stosowane jako środek wymiany w obszarze jednej waluty, emitenci powinni być zobowiązani do ograniczenia zasięgu działalności. Token powiązany z aktywami należy uznać za powszechnie stosowany jako środek wymiany, jeżeli średnia dzienna liczba i średnia łączna dzienna wartość transakcji powiązanych z zastosowaniami tokena jako środka wymiany w obszarze jednej waluty wynoszą więcej niż, odpowiednio, 1 milion transakcji i 200 000 000 EUR.
- (62) Jeżeli tokeny powiązane z aktywami stanowią poważne zagrożenie dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, mechanizmu transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej, banki centralne powinny mieć możliwość zwrócenia się do właściwego organu o cofnięcie zezwolenia udzielonego emitentowi tych tokenów powiązanych z aktywami. W przypadku, gdy tokeny powiązane z aktywami stanowią zagrożenie dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, mechanizmu transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej, banki centralne powinny móc zażądać od właściwego organu ograniczenia liczby tych tokenów powiązanych z aktywami, które mają zostać wyemitowane, lub wprowadzenia minimalnej kwoty nominalnej.
- (63) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów krajowych regulujących korzystanie z walut krajowych i zagranicznych w operacjach między rezydentami, przyjętych przez państwa członkowskie spoza strefy euro w ramach wykonywania ich prerogatywy w zakresie suwerenności monetarnej.

- (64) Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni przygotować plan naprawy przewidujący środki, jakie ma podjąć emitent, by ponownie zapewnić zgodność z wymogami mającymi zastosowanie do rezerwy aktywów, w tym w przypadkach gdy realizacja zleceń wykupu tymczasowo zakłóca równowagę rezerwy aktywów. Właściwy organ powinien mieć prawo tymczasowo zawiesić wykup tokenów powiązanych z aktywami, aby chronić interesy posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami i stabilność finansową.
- (65) Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powinni dysponować planem uporządkowanego wykupu tokenów, aby zapewnić ochronę praw posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami w przypadku, gdy emitenci nie są w stanie wypełnić swoich obowiązków, w tym w razie zaprzestania emisji tokenów powiązanych z aktywami. Jeżeli emitent tokenów powiązanych z aktywami jest instytucją kredytową lub podmiotem objętym zakresem stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE⁽¹⁸⁾, właściwy organ powinien skonsultować się z odpowiednim organem ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Temu organowi ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji należy zezwolić na przeanalizowanie planu wykupu w celu zidentyfikowania wszelkich jego elementów, które mogłyby negatywnie wpłynąć na możliwość przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji emitenta, strategię restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji emitenta lub wszelkie działania przewidziane w planie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji emitenta, oraz na przedstawienie właściwemu organowi zaleceń w odniesieniu do tych kwestii. Organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji powinien mieć przy tym również możliwość rozważenia, czy konieczne są jakiegokolwiek zmiany w planie lub strategii restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zgodnie z przepisami dyrektywy 2014/59/UE i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 806/2014⁽¹⁹⁾, stosownie do przypadku. Taka analiza ze strony organu ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji nie powinna mieć wpływu na uprawnienia organu nadzoru ostrożnościowego ani, w stosownych przypadkach, organu ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji do podejmowania środków w zakresie zapobiegania kryzysom lub środków w zakresie zarządzania kryzysowego.
- (66) Emitenci tokenów będących e-pieniędzem powinni posiadać zezwolenie albo jako instytucja kredytowa na podstawie dyrektywy 2013/36/UE, albo jako instytucja pieniądza elektronicznego na podstawie dyrektywy 2009/110/WE. Tokeny będące e-pieniędzem należy uznać za „pieniądz elektroniczny”, zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2009/110/WE, a ich emitenci powinni, o ile w niniejszym rozporządzeniu nie określono inaczej, spełniać określone w dyrektywie 2009/110/WE odpowiednie wymogi dotyczące podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, a także wymogi dotyczące emisji i możliwości wykupu tokenów będących e-pieniędzem. Emitenci tokenów będących e-pieniędzem powinni sporządzić dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa i przekazać go swojemu właściwemu organowi. Wyłączenia z tytułu ograniczonej sieci, dotyczące niektórych transakcji dokonywanych przez dostawców sieci łączności elektronicznej oraz dotyczące instytucji pieniądza elektronicznego emitujących jedynie ograniczoną maksymalną ilość pieniądza elektronicznego, oparte na fakultatywnych wyłączeniach określonych w dyrektywie 2009/110/WE, powinny mieć również zastosowanie do tokenów będących e-pieniędzem. Emitenci tokenów będących e-pieniędzem powinni jednak wciąż być zobowiązani do sporządzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa w celu poinformowania nabywców o cechach tokenów będących e-pieniędzem oraz o związanym z nimi ryzykiem, jak również do zgłoszenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywów właściwemu organowi przed jego publikacją.
- (67) Posiadaczom tokenów będących e-pieniędzem należy zapewnić możliwość roszczeń wobec emitenta tokenów będących e-pieniędzem. Posiadaczom tokenów będących e-pieniędzem powinno zawsze przysługiwać prawo do żądania wykupu w środkach pieniężnych – denominowanych w walucie urzędowej powiązanej z danym tokenem będącym e-pieniędzem – według wartości nominalnej. Przepisy dyrektywy 2009/110/WE dotyczące możliwości pobrania opłaty z tytułu wykupu nie mają zastosowania w kontekście tokenów będących e-pieniędzem.
- (68) Aby ograniczyć ryzyko wykorzystywania tokenów będących e-pieniędzem jako środka przechowywania wartości, emitenci tokenów będących e-pieniędzem i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, gdy świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów związane z tokenami będącymi e-pieniędzem, nie powinni oferować posiadaczom tokenów będących e-pieniędzem odsetek, w tym odsetek, które nie są powiązane z długością okresu posiadania tych tokenów przez takich posiadaczy.

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 190).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. ustanawiające jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych w ramach jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 225 z 30.7.2014, s. 1).

- (69) Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządzony przez emitenta tokenów będących e-piędzdem powinien zawierać wszystkie informacje na temat tego emitenta oraz oferty tokenów będących e-piędzdem lub ich dopuszczenia do obrotu, które są niezbędne do umożliwienia potencjalnym nabywcom podjęcia świadomej decyzji o nabyciu oraz zrozumienia ryzyka, z jakim wiąże się dana oferta tokenów będących e-piędzdem. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa powinien również wyraźnie odnosić się do prawa posiadaczy tokenów będących e-piędzdem do żądania wykupu ich tokenów będących e-piędzdem w zamian za środki pieniężne denominowane w walucie urzędowej, z którą są powiązane tokeny będące e-piędzdem, według wartości nominalnej i w dowolnym momencie.
- (70) Aby uniknąć ryzyka walutowego, w przypadku gdy emitent tokenów będących e-piędzdem inwestuje środki pieniężne otrzymane w zamian za tokeny będące e-piędzdem, środki te należy inwestować w aktywa denominowane w tej samej walucie co waluta urzędowa powiązana z danymi tokenami będącymi e-piędzdem.
- (71) Znaczące tokeny będące e-piędzdem mogą stwarzać większe zagrożenie dla stabilności finansowej niż tokeny będące e-piędzdem, które nie są znaczące, i tradycyjny pieniądz elektroniczny. Emitenci znaczących tokenów będących e-piędzdem, którzy są instytucjami pieniądza elektronicznego, powinni zatem podlegać dodatkowym wymogom. Tacy emitenci znaczących tokenów będących e-piędzdem powinni w szczególności podlegać ściślejszym wymogom kapitałowym niż emitenci innych tokenów będących e-piędzdem, podlegać wymogom w zakresie interoperacyjności, a także ustanowić politykę zarządzania płynnością. Powinny one również spełniać niektóre z tych samych wymogów, które mają zastosowanie do emitentów tokenów powiązanych z aktywami w odniesieniu do rezerwy aktywów, na przykład wymogi w odniesieniu do przechowywania i inwestowania rezerwy aktywów. Te wymogi dotyczące emitentów znaczących tokenów będących e-piędzdem powinny mieć zastosowanie zamiast art. 5 i 7 dyrektywy 2009/110/WE. Ponieważ te przepisy dyrektywy 2009/110/WE nie mają zastosowania do instytucji kredytowych emitujących e-piędzdz, dodatkowe wymogi dotyczące znaczących tokenów będących e-piędzdem określone w niniejszym rozporządzeniu także nie powinny mieć zastosowania.
- (72) Emitenci tokenów będących e-piędzdem powinni opracować plan naprawy i plan wykupu w celu zapewnienia ochrony praw posiadaczy tokenów będących e-piędzdem, w przypadku gdy emitenci nie są w stanie wywiązywać się ze swoich zobowiązań.
- (73) W większości państw członkowskich świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów nie jest jeszcze regulowane pomimo potencjalnych ryzyk, jakie stwarzają one dla ochrony inwestorów, integralności rynku i stabilności finansowej. Aby zapobiec takim ryzykom, niniejsze rozporządzenie ustanawia wymogi operacyjne, organizacyjne i ostrożnościowe na poziomie Unii mające zastosowanie do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.
- (74) Aby umożliwić skuteczny nadzór i wyeliminować możliwość unikania lub obchodzenia nadzoru, usługi w zakresie kryptoaktywów powinny być świadczone wyłącznie przez osoby prawne posiadające siedzibę statutową w państwie członkowskim, w którym prowadzą istotną działalność gospodarczą, w tym świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów. Przedsiębiorstwom niebędącym osobami prawnymi, takim jak spółki osobowe, należy również pod pewnymi warunkami zezwolić na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów. Istotne jest, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów skutecznie zarządzali swoją działalnością w Unii, tak by uniknąć osłabienia skutecznego nadzoru ostrożnościowego i zapewnić egzekwowanie wymogów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu mających na celu zapewnienie ochrony inwestorów, integralności rynku i stabilności finansowej. Zasadniczym elementem takiego nadzoru powinny być regularne bliskie bezpośrednie kontakty między organami nadzoru a odpowiedzialnym kierownictwem dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Dlatego miejsce faktycznego zarządu dostawców usług w zakresie kryptoaktywów powinno znajdować się w Unii, a co najmniej jeden z dyrektorów powinien mieć miejsce zamieszkania w Unii. Miejsce faktycznego zarządu oznacza miejsce, w którym podejmowane są najważniejsze decyzje zarządcze i handlowe niezbędne do prowadzenia działalności.
- (75) Niniejsze rozporządzenie nie powinno wpływać na możliwość korzystania przez osoby mające siedzibę w Unii, z ich własnej inicjatywy, z usług w zakresie kryptoaktywów świadczonych przez firmy z państw trzecich. W przypadku gdy firma z państwa trzeciego świadczy usługi w zakresie kryptoaktywów z inicjatywy osoby mającej siedzibę w Unii, usługi w zakresie kryptoaktywów nie powinny być uznawane za świadczone na terytorium Unii. W przypadku gdy firma z państwa trzeciego prowadzi akwizycję wśród klientów lub potencjalnych klientów w Unii lub promuje bądź reklamuje usługi lub działalność w zakresie kryptoaktywów w Unii, jego usługi nie powinny być uznawane za usługi w zakresie kryptoaktywów świadczone z własnej inicjatywy klienta. W takim przypadku należy udzielić firmie z państwa trzeciego zezwolenia na działanie jako dostawca usług w zakresie kryptoaktywów.

- (76) Biorąc pod uwagę dotychczas stosunkowo niewielką skalę działalności dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, uprawnienie do udzielania zezwolenia i nadzorowania takich dostawców usług należy przyznać właściwym organom krajowym. Udzielenie, odmowa udzielenia lub cofnięcie zezwolenia na działanie jako dostawca usługi w zakresie kryptoaktywów powinno leżeć w gestii właściwego organu państwa członkowskiego, w którym odnośny podmiot ma swoją siedzibę statutową. W przypadku udzielenia zezwolenia należy w nim wskazać usługi w zakresie kryptoaktywów, w odniesieniu do których udziela się zezwolenia dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, a zezwolenie to powinno być ważne w całej Unii.
- (77) Aby zapewnić stałą ochronę systemu finansowego Unii przed ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, konieczne jest zapewnienie, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przeprowadzali wzmożone kontrole operacji finansowych z udziałem klientów i instytucji finansowych z państw trzecich wymienionych jako państwa trzecie wysokiego ryzyka, ponieważ są to jurysdykcje mające strategiczne braki w ich krajowych systemach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które to braki stwarzają znaczące zagrożenia dla systemu finansowego Unii o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 ⁽²⁰⁾.
- (78) Niektóre firmy podlegające unijnym aktom ustawodawczym dotyczącym usług finansowych powinny mieć możliwość świadczenia wszystkich lub niektórych usług w zakresie kryptoaktywów bez konieczności uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów na mocy niniejszego rozporządzenia, jeżeli przekażą właściwym organom określone informacje przed rozpoczęciem świadczenia tych usług. W takich przypadkach firmy te należy uznać za dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, a odpowiednie uprawnienia administracyjne przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, w tym uprawnienie do zawieszenia lub zakazania niektórych usług w zakresie kryptoaktywów, powinny mieć do nich zastosowanie. Firmy te powinny podlegać wszystkim wymogom mającym zastosowanie do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów na mocy niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem wymogów dotyczących zezwoleń, wymogów w zakresie funduszy własnych i procedury zatwierdzania w odniesieniu do akcjonariuszy lub udziałowców posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały, ponieważ kwestie te są objęte odpowiednimi aktami ustawodawczymi Unii, na mocy których firmy te uzyskały zezwolenie. Procedura powiadamiania dla instytucji kredytowych zamierzających świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów na podstawie niniejszego rozporządzenia powinna pozostawać bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego transponujących dyrektywę 2013/36/UE, które określają procedury udzielania instytucjom kredytowym zezwolenia na świadczenie usług wymienionych w załączniku I do tej dyrektywy.
- (79) W celu zapewnienia ochrony konsumentów, integralności rynku i stabilności finansowej dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni zawsze działać uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie oraz w najlepszym interesie swoich klientów. Usługi w zakresie kryptoaktywów należy uznać za „usługi finansowe” zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2002/65/WE, jeżeli spełniają one kryteria określone w tej dyrektywie. W przypadku gdy usługi te są sprzedawane na odległość, umowy między dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów a konsumentami powinny także podlegać dyrektywie 2002/65/WE, chyba że niniejsze rozporządzenie wyraźnie stanowi inaczej. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni przekazywać swoim klientom pełne, rzetelne, jasne i niewprowadzające w błąd informacje oraz ostrzegać ich o ryzyku związanym z kryptoaktywami. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni opublikować swoje polityki cenowe, ustanowić procedurę rozpatrywania skarg i przyjąć solidną politykę służącą identyfikowaniu i ujawnianiu konfliktów interesów oraz zapobieganiu takim konfliktom i zarządzaniu nimi.
- (80) Aby zapewnić ochronę konsumentów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy uzyskali zezwolenie na podstawie niniejszego rozporządzenia, powinni spełniać pewne wymogi ostrożnościowe. Te wymogi ostrożnościowe należy określić w formie stałej kwoty lub proporcjonalnie do stałych kosztów pośrednich poniesionych przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów w poprzednim roku, w zależności od rodzaju świadczonej usługi.
- (81) Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni podlegać surowym wymogom organizacyjnym. Członkowie organu zarządzającego dostawców usług w zakresie kryptoaktywów powinni spełniać wymogi dotyczące kompetencji i reputacji, a w szczególności nie powinni być skazani za żadne przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu ani za inne przestępstwo, które mogłoby mieć wpływ na ich dobrą opinię. Akcjonariusze lub udziałowcy – niezależnie od tego, czy są bezpośredni, czy pośredni, i czy są osobami fizycznymi, czy prawnymi – którzy posiadają znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów,

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

powinni cieszyć się wystarczająco dobrą opinią, a w szczególności nie powinni być skazani za przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu ani za inne przestępstwo, które mogłoby mieć wpływ na ich dobrą opinię. Ponadto w przypadku, gdy wpływ wywierany przez akcjonariuszy lub udziałowców posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów może mieć negatywne skutki dla prawidłowego i ostrożnego zarządzania dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów, biorąc pod uwagę między innymi ich wcześniejszą działalność, ryzyko ich zaangażowania w nielegalną działalność bądź wpływ lub kontrolę ze strony rządu państwa trzeciego, właściwe organy powinny być uprawnione do zapobiegania tym ryzykom. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni zatrudniać członków organu zarządzającego i pracowników o odpowiedniej wiedzy, umiejętnościach i doświadczeniu, a także powinni podejmować wszystkie rozsądne działania przy pełnieniu swoich funkcji, w tym poprzez przygotowanie planu ciągłości działania. Powinni oni wprowadzić skuteczne mechanizmy kontroli wewnętrznej i oceny ryzyka, a także odpowiednie systemy i procedury zapewniające integralność i poufność otrzymywanych informacji. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni wprowadzić odpowiednie uzgodnienia dotyczące dokumentowania wszystkich oferowanych przez nich transakcji, zleceń i usług związanych ze świadczonymi przez nich usługami w zakresie kryptoaktywów. Powinni także wprowadzić systemy wykrywania potencjalnych nadużyć na rynku popełnianych przez klientów.

- (82) W celu zapewnienia ochrony swoich klientów dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni wprowadzić odpowiednie uzgodnienia dotyczące zabezpieczenia praw własności klientów do posiadanych przez nich pakietów kryptoaktywów. W przypadku gdy model biznesowy wymaga, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przechowywali należące do ich klientów środki pieniężne zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie (UE) 2015/2366 w postaci banknotów, monet, zapisów księgowych lub pieniądza elektronicznego, wówczas dostawcy ci powinni przekazać te środki pieniężne instytucji kredytowej lub bankowi centralnemu, jeżeli dostępne jest konto w banku centralnym. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni być uprawnieni do dokonywania transakcji płatniczych w związku ze świadczonymi przez siebie usługami w zakresie kryptoaktywów tylko pod warunkiem że uzyskali zezwolenie jako instytucja płatnicza zgodnie z tą dyrektywą.
- (83) W zależności od świadczonych usług i ze względu na szczególne ryzyko, jakie niosą ze sobą te rodzaje usług, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni podlegać szczególnym wymogom w zakresie tych usług. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniający przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów powinni zawrzeć ze swoimi klientami umowę zawierającą określone obowiązkowe postanowienia, a także powinni ustanowić i wdrożyć politykę przechowywania, która musi być udostępniana klientom – w formacie elektronicznym – na ich wniosek. W takiej umowie należy określić między innymi charakter świadczonej usługi, która może obejmować przechowywanie kryptoaktywów należących do klientów lub dysponowanie środkami dostępu do takich kryptoaktywów, w którym to przypadku klient może zachować kontrolę nad przechowywanymi kryptoaktywami. Kryptoaktywa lub środki dostępu do nich można również przekazać pod pełną kontrolę dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy przechowują kryptoaktywa należące do klientów lub dysponują środkami dostępu do takich kryptoaktywów, powinni zapewnić, aby te kryptoaktywa nie były wykorzystywane do ich własnych celów. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni zapewnić, aby wszystkie posiadane kryptoaktywa były zawsze wolne od obciążeń. Tacy dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni też ponosić odpowiedzialność za wszelkie straty wynikające z incydentów związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (ICT), w tym incydentów spowodowanych cyberatakami, kradzieżą lub jakąkolwiek awarią. Dostawcy sprzętu lub oprogramowania dla portfeli niepowierniczych nie powinni być objęci zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (84) Aby zapewnić sprawne funkcjonowanie rynku kryptoaktywów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów prowadzący platformę obrotu kryptoaktywami powinni stosować szczegółowe przepisy operacyjne, zapewnić odpowiednią odporność swoich systemów i procedur, powinni podlegać wymogom w zakresie przejrzystości przedtransakcyjnej i postransakcyjnej dostosowanym do rynku kryptoaktywów oraz powinni ustanowić przejrzyste, niedyskryminacyjne i oparte na obiektywnych kryteriach zasady regulujące dostęp do ich platform. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów prowadzący platformę obrotu kryptoaktywami powinni także posiadać przejrzystą strukturę opłat za świadczone usługi, aby uniknąć składania zamówień, które mogłyby przyczynić się do nadużyć na rynku lub zakłóceń obrotu. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów prowadzący platformę obrotu kryptoaktywami powinni mieć możliwość prowadzenia rozrachunku transakcji zrealizowanych na platformach obrotu on-chain i off-chain i powinni zapewniać terminowy rozrachunek. Rozrachunek transakcji powinien być inicjowany w ciągu 24 godzin od realizacji transakcji na platformie obrotu. W przypadku rozrachunku off-chain rozrachunek powinien rozpocząć się tego samego dnia roboczego, natomiast w przypadku rozrachunku on-chain rozrachunek może trwać dłużej, ponieważ nie jest kontrolowany przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów prowadzącego platformę obrotu.
- (85) W celu zapewnienia ochrony konsumentów dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą wymianę kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa z wykorzystaniem własnego kapitału, powinni ustanowić niedyskryminacyjną politykę handlową. Powinni publikować gwarantowane kwotowania albo metody, które wykorzystują do ustalania ceny kryptoaktywów, które chcą wymienić; powinni także publikować wszelkie limity, które zamierzają nałożyć na kwotę podlegającą wymianie. Powinni też podlegać wymogom w zakresie przejrzystości posttransakcyjnej.

- (86) Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia dotyczące kryptoaktywów w imieniu klientów, powinni ustanowić politykę wykonywania zleceń, a ich celem zawsze powinno być osiągnięcie możliwie najlepszych wyników dla ich klientów, w tym w przypadkach, gdy działają jako kontrahent klienta. Powinni podjąć wszystkie niezbędne działania, aby uniknąć niewłaściwego wykorzystania informacji dotyczących zleceń klientów przez swoich pracowników. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy otrzymują zlecenia i przekazują je do innych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, powinni wdrożyć procedury szybkiego i odpowiedniego przesyłania takich zleceń. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie powinni otrzymywać żadnych korzyści pieniężnych lub niepieniężnych za przekazywanie takich zleceń do jakiegokolwiek konkretnej platformy obrotu kryptoaktywami lub do jakiegokolwiek innego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów. Powinni oni monitorować skuteczność swoich uzgodnień dotyczących wykonywania zleceń i polityki wykonywania zleceń, oceniając, czy systemy wykonywania zleceń ujęte w polityce wykonywania zleceń uzyskują możliwie najlepszy dla klienta wynik oraz czy konieczne jest wprowadzenie zmian do uzgodnień dotyczących wykonywania zleceń, oraz powinni powiadamiać klientów, z którymi łączą ich bieżące relacje, o wszelkich istotnych zmianach w uzgodnieniach dotyczących wykonywania zleceń lub polityce wykonywania zleceń.
- (87) Jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów wykonujący zlecenia dotyczące kryptoaktywów w imieniu klientów jest kontrahentem klienta, mogą istnieć podobieństwa do usług wymiany kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa. Jednak w przypadku wymiany kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa cena za takie wymiany jest swobodnie ustalana przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów jak w przypadku wymiany walut. Natomiast w przypadku wykonywania zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powinien zawsze zapewniać osiągnięcie możliwie najlepszych wyników dla swojego klienta, w tym w przypadkach, gdy działa jako kontrahent klienta, zgodnie z polityką najlepszego wykonywania zleceń. Wymiana kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa dokonywana przez emitenta lub oferującego nie powinna być usługą w zakresie kryptoaktywów.
- (88) Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy dokonują plasowania kryptoaktywów dla potencjalnych posiadaczy, powinni przed zawarciem umowy przekazywać takim osobom informacje na temat tego, w jaki sposób zamierzają wykonywać tę usługę. W celu zapewnienia ochrony ich klientów dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy posiadają zezwolenie na plasowanie kryptoaktywów, powinni wprowadzić szczegółowe i odpowiednie procedury, by zapobiegać konfliktom interesów, monitorować je, zarządzać nimi i je ujawniać w przypadku, gdy konflikty te wynikają z kierowania plasowania kryptoaktywów do własnych klientów oraz z faktu, że proponowana cena plasowania kryptoaktywów została zawyżona lub zaniżona. Plasowania kryptoaktywów w imieniu oferującego nie należy uznawać za odrębną ofertę.
- (89) Aby zapewnić ochronę konsumentów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą usługi doradztwa w zakresie kryptoaktywów na wniosek klienta lub z własnej inicjatywy lub którzy świadczą usługi zarządzania portfelami kryptoaktywów, powinni ocenić, czy te usługi w zakresie kryptoaktywów lub te kryptoaktywa są odpowiednie dla klientów, mając na względzie ich doświadczenie, wiedzę, cele i zdolność do ponoszenia strat. W przypadku gdy klienci nie przekażą dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów informacji na temat swojego doświadczenia, swojej wiedzy, swoich celów i swojej zdolności do ponoszenia strat lub gdy jest oczywiste, że dane kryptoaktywa nie są odpowiednie dla tych klientów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie powinni polecać tym klientom takich usług w zakresie kryptoaktywów ani takich kryptoaktywów, ani też nie powinni rozpoczynać świadczenia usługi zarządzania portfelem kryptoaktywów. Świadcząc doradztwo w zakresie kryptoaktywów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni dostarczać klientom sprawozdanie, które powinno zawierać ocenę odpowiedniości precyzującą udzielane porady oraz sposób, w jaki porady te odpowiadają preferencjom i celom klientów. Świadcząc usługi zarządzania portfelami kryptoaktywów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów powinni przedstawiać swoim klientom okresowe oświadczenia, które powinny obejmować przegląd ich działalności i wyników portfela, a także zaktualizowane oświadczenie dotyczące oceny odpowiedniości.
- (90) Niektóre usługi w zakresie kryptoaktywów, w szczególności zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów, plasowanie kryptoaktywów oraz usługi transferu dla kryptoaktywów w imieniu klientów mogą pokrywać się z usługami płatniczymi zdefiniowanymi w dyrektywie (UE) 2015/2366.
- (91) Narzędzia udostępniane klientom przez emitentów pieniądza elektronicznego w celu zarządzania tokenem będącym e-pieniądem mogą nie odróżniać się od działalności w zakresie świadczenia usług przechowywania i administrowania regulowanych niniejszym rozporządzeniem. W związku z tym instytucje pieniądza elektronicznego powinny mieć możliwość świadczenia usług przechowywania bez uprzedniego uzyskania zezwolenia na mocy niniejszego rozporządzenia w celu świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów, lecz wyłącznie w odniesieniu do emitowanych przez nie tokenów będących e-pieniądem.

- (92) Działalność tradycyjnych dystrybutorów pieniądza elektronicznego, a mianowicie dystrybucja pieniądza elektronicznego w imieniu emitentów, stanowiłaby działalność polegającą na plasowaniu kryptoaktywów do celów niniejszego rozporządzenia. Osoby fizyczne lub prawne, którym zezwolono na dystrybucję pieniądza elektronicznego na mocy dyrektywy 2009/110/WE, powinny jednak również mieć możliwość dystrybucji tokenów będących e-pieniądem w imieniu emitentów tokenów będących e-pieniądem bez konieczności uzyskania uprzedniego zezwolenia na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów na podstawie niniejszego rozporządzenia. Tacy dystrybutorzy powinni w związku z tym być zwolnieni z wymogu ubiegania się o uzyskanie zezwolenia jako dostawca usług w zakresie kryptoaktywów do celów działalności polegającej na plasowaniu kryptoaktywów.
- (93) Dostawca usług transferu kryptoaktywów powinien być podmiotem zapewniającym transfer kryptoaktywów w imieniu klienta z jednego adresu lub rachunku rozproszonego rejestru do innego. Taka usługa transferu nie powinna obejmować podmiotów zatwierdzających, węzłów ani górników, którzy mogą być częścią procesu zatwierdzania transakcji i aktualizacji stanu rozproszonego rejestru. Wielu dostawców usług w zakresie kryptoaktywów oferuje również pewne usługi transferu kryptoaktywów w ramach, na przykład, usługi zapewniania przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów, wymiany kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa lub wykonywania zleceń dotyczących kryptoaktywów w imieniu klientów. W zależności od konkretnych cech usług związanych z transferem tokenów będących e-pieniądem usługi takie mogą być objęte zakresem definicji usług płatniczych zawartej w dyrektywie (UE) 2015/2366. W takich przypadkach transferów powinien dokonywać podmiot posiadający zezwolenie na świadczenie usług płatniczych zgodnie z tą dyrektywą.
- (94) Niniejsze rozporządzenie nie powinno dotyczyć udzielania i zaciągania pożyczek w kryptoaktywach, w tym w tokenach będących e-pieniądem, i w związku z tym nie powinno stanowić uszczerbku dla mającego zastosowanie prawa krajowego. Należy dokładniej ocenić wykonalność i konieczność uregulowania takiej działalności.
- (95) Ważne jest, aby zapewnić zaufanie do rynku kryptoaktywów oraz integralność rynku. W związku z tym niezbędne jest określenie przepisów zapobiegających nadużyciom na rynku związanym z kryptoaktywami dopuszczonymi do obrotu. Ponieważ jednak emitentami kryptoaktywów i dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów często są MŚP, stosowanie do nich wszystkich przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014⁽²¹⁾ byłoby nieproporcjonalne. W związku z tym należy koniecznie ustanowić przepisy szczegółowe zakazujące niektórych zachowań, które mogą podważyć zaufanie użytkowników do rynków kryptoaktywów i zaburzyć integralność tych rynków, takich jak wykorzystywanie informacji poufnych, bezprawne ujawnianie informacji poufnych i manipulacje na rynku związane z kryptoaktywami. Takie dostosowane do potrzeb przepisy dotyczące nadużyć na rynku popełnianych w związku z kryptoaktywami powinny mieć zastosowanie również do dopuszczania kryptoaktywów do obrotu.
- (96) Należy zwiększyć pewność prawa dla uczestników rynków kryptoaktywów poprzez określenie cech dwóch elementów niezbędnych do zdefiniowania informacji poufnych, a mianowicie dokładnego charakteru tych informacji i znaczenia ich potencjalnego wpływu na ceny kryptoaktywów. Elementy te należy również rozważyć, by zapobiec nadużyciom na rynku w kontekście rynków kryptoaktywów i ich funkcjonowania, biorąc pod uwagę na przykład korzystanie z mediów społecznościowych, stosowanie inteligentnych umów do realizacji zleceń oraz koncentrację pul wydobyczych.
- (97) Instrumenty pochodne, które kwalifikują się jako instrumenty finansowe na mocy dyrektywy 2014/65/UE i których aktywem bazowym jest kryptoaktywo, podlegają przepisom rozporządzenia (UE) nr 596/2014, jeżeli są przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, wielostronnej platformie obrotu lub zorganizowanej platformie obrotu. Kryptoaktywa objęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, które są aktywami bazowymi tych instrumentów pochodnych, powinny podlegać przepisom niniejszego rozporządzenia dotyczącym nadużyć na rynku.
- (98) Właściwe organy powinny też posiadać wystarczające uprawnienia do nadzorowania emisji, publicznego oferowania oraz dopuszczania do obrotu kryptoaktywów, w tym tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądem, a także do nadzorowania dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Uprawnienia te powinny obejmować uprawnienie do zawieszenia lub zakazania oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu kryptoaktywów lub świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów, a także do prowadzenia dochodzeń w sprawie naruszeń przepisów dotyczących nadużyć na rynku. Emitenci kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądem nie powinni być objęci nadzorem na mocy niniejszego rozporządzenia w przypadku, gdy emitent nie jest oferującym ani osobą ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu.

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 1).

- (99) Właściwe organy powinny też być uprawnione do nakładania kar na emitentów, oferujących i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów, w tym tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądzem, i na dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Określając rodzaj i wysokość kary administracyjnej lub innego środka administracyjnego, właściwe organy powinny brać pod uwagę wszystkie istotne okoliczności, w tym wagę i czas trwania naruszenia oraz to, czy zostało ono popełnione umyślnie.
- (100) Biorąc pod uwagę transgraniczny charakter rynków kryptoaktywów, właściwe organy powinny współpracować ze sobą w celu wykrywania wszelkich naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz w celu odstraszenia od popełniania takich naruszeń.
- (101) Aby zwiększyć przejrzystość w odniesieniu do kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, ESMA powinien ustanowić rejestr dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów, emitentów tokenów powiązanych z aktywami, emitentów tokenów będących e-pieniądzem i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.
- (102) Znaczące tokeny powiązane z aktywami mogą być wykorzystywane jako środek wymiany oraz w celu realizacji dużych wolumenów transakcji płatniczych. Ponieważ takie duże wolumeny mogą stwarzać szczególne ryzyko dla kanałów transmisji polityki pieniężnej i suwerenności monetarnej, należy powierzyć EUNB zadanie sprawowania nadzoru nad emitentami tokenów powiązanych z aktywami po sklasyfikowaniu takich tokenów jako znaczące. Powierzenie tego zadania powinno uwzględniać bardzo szczególny charakter ryzyka stwarzanego przez tokeny powiązane z aktywami i nie powinno stanowić precedensu dla żadnych innych aktów ustawodawczych Unii dotyczących usług finansowych.
- (103) Nadzór nad emitentami tokenów będących e-pieniądzem powinny sprawować właściwe organy odpowiedzialne za nadzór na podstawie dyrektywy 2009/110/WE. Biorąc jednak pod uwagę możliwe powszechne korzystanie ze znaczących tokenów będących e-pieniądzem jako ze środka płatniczego oraz zagrożenia, jakie tokeny te mogą stwarzać dla stabilności finansowej, niezbędne jest zapewnienie podwójnego nadzoru nad emitentami znaczących tokenów będących e-pieniądzem zarówno przez właściwe organy jak i przez EUNB. EUNB powinien nadzorować spełnianie przez emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądzem dodatkowych szczegółowych wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do takich tokenów. Ponieważ dodatkowe szczegółowe wymogi powinny mieć zastosowanie wyłącznie do instytucji pieniądza elektronicznego emitujących znaczące tokeny będące e-pieniądzem, instytucje kredytowe emitujące znaczące tokeny będące e-pieniądzem, do których takie wymogi nie mają zastosowania, powinny pozostać nadzorowane przez ich odpowiednie właściwe organy. Podwójny nadzór powinien uwzględniać bardzo szczególny charakter ryzyka stwarzanego przez tokeny będące e-pieniądzem i nie powinien stanowić precedensu dla żadnych innych aktów ustawodawczych Unii dotyczących usług finansowych.
- (104) Znaczące tokeny będące e-pieniądzem denominowane w walucie urzędowej państwa członkowskiego innej niż euro, które są wykorzystywane jako środek wymiany i do rozrachunku dużych wolumenów transakcji płatniczych, mogą – chociaż jest to mało prawdopodobne – stwarzać szczególne ryzyko dla suwerenności monetarnej państwa członkowskiego, w którego walucie są denominowane. W przypadku gdy co najmniej 80 % posiadaczy znaczących tokenów będących e-pieniądzem i wolumenu transakcji w tych tokenach jest skoncentrowane w państwie członkowskim pochodzenia, uprawnień nadzorczych nie należy przenosić na EUNB.
- (105) EUNB powinien ustanowić kolegium organów nadzoru dla każdego emitenta znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądzem. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądzem zwykle znajdują się w centrum sieci podmiotów, które zapewniają emisję takich kryptoaktywów, ich transfer i dystrybucję, dlatego członkami kolegium organów nadzoru dla każdego emitenta powinny być między innymi właściwe organy najistotniejszych platform obrotu kryptoaktywami, jeżeli znaczące tokeny powiązane z aktywami i znaczące tokeny będące e-pieniądzem są dopuszczone do obrotu, oraz właściwe organy najistotniejszych podmiotów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądzem w imieniu ich posiadaczy i administrowanie takimi tokenami. Kolegium organów nadzoru dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądzem powinno ułatwiać współpracę i wymianę informacji między jego członkami i powinno wydawać niewiążące opinie między innymi na temat zmian w zakresie zezwoleń dla takich emitentów lub środków nadzorczych dotyczących takich emitentów.
- (106) Aby sprawować nadzór nad emitentami znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądzem, EUNB powinien mieć uprawnienia między innymi do przeprowadzania kontroli na miejscu, wprowadzania środków nadzorczych i nakładania kar pieniężnych.

- (107) W celu pokrycia swoich kosztów, w tym kosztów pośrednich, EUNB powinien pobierać opłaty od emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz znaczących tokenów będących e-pieniądem. W przypadku emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami opłata ta powinna być proporcjonalna do wielkości ich rezerwy aktywów. W przypadku emitentów tokenów będących e-pieniądem opłata ta powinna być proporcjonalna do ilości środków finansowych otrzymanych w zamian za znaczące tokeny będące e-pieniądem.
- (108) Aby zapewnić skuteczność niniejszego rozporządzenia, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do doprecyzowania technicznych elementów definicji określonych w niniejszym rozporządzeniu w celu ich dostosowania do zmian zachodzących na rynku i postępu technicznego, w odniesieniu do doprecyzowania pewnych kryteriów służących ustaleniu, czy dany token powiązany z aktywami lub token będący e-pieniądem można sklasyfikować jako znaczący, w odniesieniu do ustalenia, czy istnieje poważna obawa dotycząca ochrony inwestorów lub zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania oraz integralności rynków kryptoaktywów lub stabilności całości lub części systemu finansowego Unii, w odniesieniu do doprecyzowania przepisów proceduralnych dotyczących wykonywania uprawnień EUNB do nakładania kar pieniężnych lub okresowych kar pieniężnych, a także terminów przedawnienia w zakresie nakładania i egzekwowania kar pieniężnych i okresowych kar pieniężnych, jak również w odniesieniu do doprecyzowania rodzaju i wysokości opłat, jakie EUNB może pobierać od emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniądem. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽²²⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (109) W celu wspierania spójnego stosowania niniejszego rozporządzenia w całej Unii, w tym należytej ochrony posiadaczy kryptoaktywów i klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, zwłaszcza jeśli są oni konsumentami, należy opracować standardy techniczne. Skuteczne i właściwe jest powierzenie EUNB i ESMA, jako organom dysponującym wysokim poziomem wiedzy specjalistycznej, opracowania projektów regulacyjnych standardów technicznych, które nie wymagają podejmowania decyzji politycznych, w celu przedłożenia Komisji.
- (110) Komisja powinna zostać upoważniona do przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych opracowanych przez EUNB i ESMA w odniesieniu do: treści, metod i prezentacji informacji w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa na temat głównych niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych mechanizmu konsensusu stosowanego do emisji kryptoaktywów; procedury zatwierdzania dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów przedłożonych przez instytucje kredytowe przy emisji tokenów powiązanych z aktywami; informacji, jakie powinny być zawarte we wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności jako emitent tokenów powiązanych z aktywami; metod szacowania w ujęciu kwartalnym średniej dziennej liczby i średniej łącznej dziennej wartości transakcji związanych z wykorzystaniem tokenów powiązanych z aktywami oraz tokenów będących e-pieniądem denominowanych w walucie, która nie jest walutą urzędową państwa członkowskiego, jako środka wymiany w każdym obszarze jednej waluty; wymogów, szablonów i procedur rozpatrywania skarg posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami i klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów; wymogów dotyczących polityk i procedur mających na celu wykrywanie konfliktów interesów emitentów tokenów powiązanych z aktywami, zapobieganie im, zarządzanie nimi i ich ujawnianie, a także szczegółów i metod dotyczących treści ujawnianych informacji; procedury i ram czasowych dla emitenta tokenów powiązanych z aktywami oraz znaczących tokenów będących e-pieniądem w celu dostosowania się do wyższych wymogów w zakresie funduszy własnych, kryteriów dotyczących wymogu wyższych funduszy własnych, minimalnych wymogów dotyczących opracowywania programów testów warunków skrajnych; wymogów płynnościowych dotyczących rezerwy aktywów; instrumentów finansowych, w które można zainwestować rezerwę aktywów; szczegółowej treści informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny planowanego nabycia znacznego pakietu akcji lub znaczących udziałów w emitencie tokenów powiązanych z aktywami; wymogów dotyczących dodatkowych obowiązków dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami; informacji przekazywanych właściwym organom przez instytucje kredytowe, centralne depozyty papierów wartościowych, firmy inwestycyjne, operatorów rynku, instytucje pieniądza elektronicznego, spółki zarządzające UCITS i zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, którzy mają zamiar świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów; informacji zawartych we wniosku o udzielenie zezwolenia dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów; treści, metod i prezentacji informacji udostępnianych publicznie przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów i dotyczących głównych niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych mechanizmu konsensusu stosowanego do emisji każdego kryptoaktywa, w związku z którym świadczą usługi; środków zapewniających ciągłość i regularność świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów oraz rejestrów, które należy prowadzić w odniesieniu do wszystkich realizowanych usług, zleceń i transakcji w zakresie kryptoaktywów; wymogów dotyczących polityk mających na celu wykrywanie konfliktów interesów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, zapobieganie im, zarządzanie nimi i ich ujawnianie, a także szczegółów i metod dotyczących treści ujawnianych informacji; sposobu oferowania danych dotyczących przejrzystości operatora platformy obrotu oraz treści i formatu zapisów z arkusza zleceń dotyczących platformy obrotu; szczegółowej treści informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny planowanego

⁽²²⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

nabycia znacznego pakietu akcji lub znacznych udziałów w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów; odpowiednich rozwiązań, systemów i procedur monitorowania i wykrywania nadużyć na rynku, wzoru zgłoszenia na potrzeby zgłaszania podejrzeń nadużycia na rynku oraz procedury koordynacji między odpowiednimi właściwymi organami w celu wykrywania nadużyć na rynku; informacji wymienianych między właściwymi organami; wzoru porozumień o współpracy między właściwymi organami państw członkowskich i odpowiednimi właściwymi organami państw trzecich; danych niezbędnych do celów klasyfikacji dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów w rejestrze ESMA oraz praktycznych kwestii służących zapewnieniu, by dane takie nadawały się do odczytu maszynowego; warunków uznawania niektórych członków kolegium organów nadzoru dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądzem za najistotniejszych w ich kategorii oraz warunków, na jakich uznaje się, że tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem są wykorzystywane na dużą skalę do celów kwalifikowania niektórych członków tego kolegium, jak również szczegółowych informacji na temat praktycznych ustaleń dotyczących funkcjonowania tego kolegium. Komisja powinna przyjmować te regulacyjne standardy techniczne w drodze aktów delegowanych zgodnie z art. 290 TFUE oraz zgodnie z odpowiednio art. 10–14 rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010.

- (111) Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych opracowanych przez EUNB i ESMA w odniesieniu do: ustanawiania standardowych formularzy, formatów i szablonów dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów; ustanawiania standardowych formularzy, szablonów i procedur na potrzeby przekazywania informacji do celów wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności jako emitent tokenów powiązanych z aktywami; ustanawiania standardowych formularzy, formatów i szablonów do celów zgłaszania tokenów powiązanych z aktywami oraz tokenów będących e-pieniądzem denominowanych w walucie niebędącej walutą urzędową państwa członkowskiego, które są emitowane, o wartości wyższej niż 100 000 000 EUR; ustanawiania standardowych formularzy, szablonów i procedur na potrzeby powiadamiania właściwych organów przez instytucje kredytowe, centralne depozyty papierów wartościowych, firmy inwestycyjne, operatorów rynku, instytucje pieniądza elektronicznego, spółki zarządzające UCITS i zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, którzy zamierzają świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów; oraz ustanowienia standardowych formularzy, szablonów i procedur na potrzeby wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawców usług w zakresie kryptoaktywów; określenia technicznych środków podawania informacji poufnych do wiadomości publicznej oraz opóźniania podawania informacji poufnych do wiadomości publicznej; standardowych formularzy, szablonów i procedur na potrzeby współpracy i wymiany informacji między właściwymi organami oraz między właściwymi organami, EUNB i ESMA. Komisja powinna przyjmować te wykonawcze standardy techniczne w drodze aktów wykonawczych zgodnie z art. 291 TFUE oraz zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 i art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.
- (112) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie rozwiązanie problemu rozdrobnienia ram prawnych mających zastosowanie do oferujących kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniądzem lub osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu takich kryptoaktywów, emitentów tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądzem oraz dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, a także zapewnienie należytego funkcjonowania rynków kryptoaktywów, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony posiadaczy kryptoaktywów i klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych, jak również ochrony integralności rynku i stabilności finansowej, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii poprzez utworzenie ram, w oparciu o które mógłby rozwinąć się większy transgraniczny rynek dla kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (113) W celu uniknięcia zakłócania działalności uczestników rynku świadczących usługi i prowadzących działalność w zakresie kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniądzem, które zostały wyemitowane przed datą rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia, należy zwolnić emitentów takich kryptoaktywów z obowiązku opublikowania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa i z pewnych innych wymogów niniejszego rozporządzenia. Niektóre obowiązki powinny jednak mieć zastosowanie w przypadku, gdy takie kryptoaktywa zostały dopuszczone do obrotu przed datą rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia. Aby uniknąć zakłóceń dla istniejących uczestników rynku, konieczne są przepisy przejściowe dla emitentów tokenów powiązanych z aktywami, którzy prowadzili już działalność w momencie rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia.

- (114) Ponieważ krajowe ramy regulacyjne mające zastosowanie do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów przed rozpoczęciem stosowania niniejszego rozporządzenia różnią się w zależności od państwa członkowskiego, istotne jest, aby te państwa członkowskie, w których nie obowiązują obecnie surowe wymogi ostrożnościowe dla dostawców usług w zakresie kryptoaktywów działających obecnie na podstawie ich ram regulacyjnych, miały możliwość nałożenia na takich dostawców usług w zakresie kryptoaktywów wymogów surowszych niż wymogi przewidziane w krajowych ramach regulacyjnych. W takich przypadkach państwom członkowskim należy zezwolić na pominięcie lub skrócenie 18-miesięcznego okresu przejściowego, który w przeciwnym razie umożliwiłby dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów świadczenie usług na podstawie ich obowiązujących krajowych ram regulacyjnych. Taka możliwość dla państw członkowskich nie powinna stanowić precedensu dla żadnych innych aktów ustawodawczych Unii dotyczących usług finansowych.
- (115) Sygnaliści powinni mieć możliwość zwrócenia uwagi właściwych organów na nowe informacje, co pomaga tym organom w wykrywaniu przypadków naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz w nakładaniu za nie kar. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem zapewnić ustanowienie odpowiednich warunków umożliwiających sygnalistom ostrzeganie właściwych organów o faktycznych lub potencjalnych naruszeniach niniejszego rozporządzenia oraz chroniących te osoby przed środkami odwetowymi. Należy tego dokonać poprzez zmianę dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937⁽²³⁾ polegającą na rozszerzeniu jej zastosowania, tak aby obejmowała naruszenia niniejszego rozporządzenia.
- (116) Biorąc pod uwagę, że EUNB powinien sprawować bezpośredni nadzór nad emitentami znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-piędzdem, a ESMA powinien korzystać ze swoich uprawnień w odniesieniu do znaczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, należy zapewnić, aby EUNB i ESMA były w stanie korzystać ze wszystkich uprawnień i wykonywać wszystkie zadania, aby realizować swoje cele w zakresie ochrony interesu publicznego poprzez przyczynianie się do krótko-, średnio- i długoterminowej stabilności i skuteczności systemu finansowego, z korzyścią dla gospodarki Unii, jej obywateli i przedsiębiorstw, a także aby gwarantować objęcie emitentów kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów rozporządzeniami (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010. W związku z tym rozporządzenia te należy odpowiednio zmienić.
- (117) Emisja i oferowanie kryptoaktywów lub ubieganie się o dopuszczenie kryptoaktywów do obrotu oraz świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów mogą wiązać się z przetwarzaniem danych osobowych. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych na mocy niniejszego rozporządzenia powinno odbywać się zgodnie ze stosownym prawem Unii w zakresie ochrony danych osobowych. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla praw i obowiązków ustanowionych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽²⁴⁾ i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽²⁵⁾.
- (118) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię dnia 24 czerwca 2021 r.⁽²⁶⁾
- (119) W celu umożliwienia przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, wykonawczych standardów technicznych i aktów delegowanych niezbędnych do doprecyzowania niektórych elementów niniejszego rozporządzenia należy odroczyć datę rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEDMIOT, ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE

Artykuł 1

Przedmiot

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się jednolite wymogi dotyczące oferty publicznej i dopuszczania do obrotu na platformie obrotu kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-piędzdem, tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-piędzdem, a także wymogi w odniesieniu do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.

⁽²³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 337 z 23.8.2021, s. 4.

2. W szczególności w niniejszym rozporządzeniu ustanawia się:
- wymogi dotyczące przejrzystości i ujawniania informacji w odniesieniu do emisji, oferty publicznej i dopuszczania kryptoaktywów do obrotu na platformie obrotu kryptoaktywami (zwanego dalej „dopuszczaniem do obrotu”);
 - wymogi dotyczące udzielania zezwolenia dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów, emitentom tokenów powiązanych z aktywami i emitentom tokenów będących e-piędzdem, sprawowania nad nimi nadzoru, a także dotyczące ich działalności, organizacji i zasad zarządzania nimi;
 - wymogi dotyczące ochrony posiadaczy kryptoaktywów w ramach emisji, oferty publicznej i dopuszczania kryptoaktywów do obrotu;
 - wymogi dotyczące ochrony klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów;
 - środki zapobiegające wykorzystywaniu informacji poufnych, bezprawnemu ujawnianiu informacji poufnych i manipulacjom na rynku związanym z kryptoaktywami, aby zapewnić integralność rynków kryptoaktywów.

Artykuł 2

Zakres stosowania

- Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do osób fizycznych i prawnych oraz niektórych innych przedsiębiorstw uczestniczących w emisji, ofercie publicznej i dopuszczaniu do obrotu kryptoaktywów lub świadczących usługi związane z kryptoaktywami w Unii.
- Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:
 - osób, które świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów wyłącznie na rzecz swoich jednostek dominujących, swoich jednostek zależnych lub innych jednostek zależnych swoich jednostek dominujących;
 - likwidatorów lub administratorów działających w ramach postępowania upadłościowego, z wyjątkiem przypadków stosowania na potrzeby art. 47;
 - EBC, banków centralnych państw członkowskich, gdy działają one w charakterze organów kształtujących politykę pieniężną, oraz innych organów publicznych państw członkowskich;
 - Europejskiego Banku Inwestycyjnego i jego jednostek zależnych;
 - Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej oraz Europejskiego Mechanizmu Stabilności;
 - publicznych organizacji międzynarodowych.
- Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do kryptoaktywów, które są unikalne i nie są zamienne z innymi kryptoaktywami.
- Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do kryptoaktywów, które należą do co najmniej jednej z poniższych kategorii:
 - instrumenty finansowe;
 - depozyty, w tym lokaty strukturyzowane;
 - środki pieniężne, chyba że kwalifikują się one jako tokeny będące e-piędzdem;
 - pozycje sekurytyzacyjne w kontekście sekurytyzacji zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402;
 - ubezpieczenia na życie lub ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie, należące do grup ubezpieczeń wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE⁽²⁷⁾, lub umowy reasekuracji i retrocesji, o których mowa w tej dyrektywie;
 - produkty emerytalne uznane w prawie krajowym za mające za główny cel zapewnienie inwestorowi dochodu na emeryturze i uprawniające inwestora do określonych świadczeń;
 - oficjalnie uznane pracownicze programy emerytalne objęte zakresem stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2341⁽²⁸⁾ lub dyrektywy 2009/138/WE;

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1).

⁽²⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2341 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (IORP) (Dz.U. L 354 z 23.12.2016, s. 37).

- h) indywidualne produkty emerytalne, w przypadku których prawo krajowe wymaga wkładu finansowego od pracodawcy, a pracodawca lub pracownik nie ma możliwości wyboru produktu emerytalnego lub jego dostawcy;
- i) ogólnoeuropejski indywidualny produkt emerytalny zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 ⁽²⁹⁾;
- j) systemy zabezpieczenia społecznego objęte rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 ⁽³⁰⁾ i (WE) nr 987/2009 ⁽³¹⁾.

5. Do dnia 30 grudnia 2024 r. ESMA do celów ust. 4 lit. a) niniejszego artykułu wyda zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne dotyczące warunków i kryteriów kwalifikowania kryptoaktywów jako instrumentów finansowych.

6. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) nr 1024/2013.

Artykuł 3

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:
- 1) „technologia rozproszonego rejestru” lub „DLT” oznacza technologię umożliwiającą funkcjonowanie i korzystanie z rozproszonych rejestrów;
 - 2) „rozproszony rejestr” oznacza repozytorium informacji, w ramach którego prowadzony jest rejestr transakcji i który jest udostępniany w obrębie zbioru węzłów sieci DLT i synchronizowany między węzłami sieci DLT z zastosowaniem mechanizmu konsensusu;
 - 3) „mechanizm konsensusu” oznacza zasady i procedury, na podstawie których między węzłami sieci DLT zostaje uzgodnione zatwierdzenie transakcji;
 - 4) „węzeł sieci DLT” oznacza urządzenie lub proces, które są częścią sieci i które dysponują kompletną lub częściową repliką zapisów wszystkich transakcji w rozproszonym rejestrze;
 - 5) „kryptoaktywo” oznacza cyfrowe odzwierciedlenie wartości lub prawa, które da się przenieść i przechowywać w formie elektronicznej z wykorzystaniem technologii rozproszonego rejestru lub podobnej technologii;
 - 6) „token powiązany z aktywami” oznacza rodzaj kryptoaktywa, który nie jest tokenem będącym pieniądzem elektronicznym i który ma utrzymywać stabilną wartość dzięki temu, że jest powiązany z inną wartością lub prawem bądź ich kombinacją, w tym z co najmniej jedną walutą urzędową;
 - 7) „token będący pieniądzem elektronicznym” lub „token będący e-pienniędzem” oznacza rodzaj kryptoaktywa, który ma utrzymywać stabilną wartość dzięki temu, że jest powiązany z jedną walutą urzędową;
 - 8) „waluta urzędowa” oznacza walutę urzędową państwa, która jest wyemitowana przez bank centralny lub inny organ kształtujący politykę pieniężną;
 - 9) „token użytkowy” oznacza rodzaj kryptoaktywa, który ma jedynie zapewnić dostęp do danego towaru lub usługi dostarczanych przez jego emitenta;
 - 10) „emitent” oznacza osobę fizyczną lub prawną lub inne przedsiębiorstwo, które emitują kryptoaktywa;
 - 11) „emitent ubiegający się o zezwolenie” oznacza emitenta tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pienniędzem, który ubiega się o zezwolenie na publiczną ofertę tych kryptoaktywów lub o dopuszczenie ich do obrotu;
 - 12) „oferta publiczna” oznacza komunikat skierowany do odbiorców w dowolnej formie i za pomocą dowolnych środków, przedstawiający wystarczające informacje na temat warunków oferty i oferowanych kryptoaktywów, by umożliwić potencjalnym posiadaczom podjęcie decyzji, czy nabyć te kryptoaktywa;
 - 13) „oferujący” oznacza osobę fizyczną lub prawną, inne przedsiębiorstwo bądź emitenta, którzy dokonują oferty publicznej kryptoaktywów;
 - 14) „środki pieniężne” oznaczają środki pieniężne zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 25 dyrektywy (UE) 2015/2366;

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE) (Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 1).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1).

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1).

- 15) „dostawca usług w zakresie kryptoaktywów” oznacza osobę prawną lub inne przedsiębiorstwo, których działalność zawodowa lub działalność gospodarcza polega na profesjonalnym świadczeniu co najmniej jednej usługi w zakresie kryptoaktywów na rzecz klientów i którym zezwolono na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów zgodnie z art. 59;
- 16) „usługa w zakresie kryptoaktywów” oznacza następujące usługi lub rodzaje działalności związanej z kryptoaktywami:
 - a) zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów;
 - b) prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami;
 - c) wymiana kryptoaktywów na środki pieniężne;
 - d) wymiana kryptoaktywów na inne kryptoaktywa;
 - e) wykonywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów;
 - f) plasowanie kryptoaktywów;
 - g) przyjmowanie i przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów;
 - h) doradztwo w zakresie kryptoaktywów;
 - i) zarządzanie portfelem kryptoaktywów;
 - j) świadczenie usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów;
- 17) „zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów” oznacza sprawowanie pieczy nad kryptoaktywami lub środkami dostępu do takich kryptoaktywów, w stosownych przypadkach w postaci prywatnych kluczy kryptograficznych, lub sprawowanie nad nimi kontroli w imieniu klientów;
- 18) „prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami” oznacza zarządzanie co najmniej jednym systemem wielostronnym, który skupia interesy wielu stron trzecich związane z nabywaniem i sprzedażą kryptoaktywów lub który ułatwia skupianie takich interesów – w ramach tego systemu i zgodnie z jego zasadami – w sposób skutkujący zawarciem umowy, albo w drodze wymiany kryptoaktywów na środki pieniężne albo w drodze wymiany kryptoaktywów na inne kryptoaktywa;
- 19) „wymiana kryptoaktywów na środki pieniężne” oznacza zawieranie z klientami umów nabycia lub sprzedaży kryptoaktywów w zamian za środki pieniężne, z użyciem własnego kapitału;
- 20) „wymiana kryptoaktywów na inne kryptoaktywa” oznacza zawieranie z klientami umów nabycia lub sprzedaży kryptoaktywów w zamian za inne kryptoaktywa, z użyciem własnego kapitału;
- 21) „wykonywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów” oznacza zawieranie w imieniu klientów umów nabycia lub sprzedaży co najmniej jednego kryptoaktywa lub umów subskrypcji w imieniu klientów co najmniej jednego kryptoaktywa i obejmuje zawieranie umów sprzedaży kryptoaktywów w momencie ich oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu;
- 22) „plasowanie kryptoaktywów” oznacza oferowanie kryptoaktywów nabywcom w imieniu lub na rachunek oferującego bądź osoby powiązanej z oferującym;
- 23) „przyjmowanie i przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów” oznacza przyjmowanie od danej osoby zleceń kupna lub sprzedaży co najmniej jednego kryptoaktywa bądź subskrypcji co najmniej jednego kryptoaktywa oraz przekazywanie takiego zlecenia do wykonania osobie trzeciej;
- 24) „doradztwo w zakresie kryptoaktywów” oznacza oferowanie, udzielanie lub zgodę na udzielanie klientowi spersonalizowanych zaleceń – na żądanie klienta, albo z własnej inicjatywy dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczącego doradztwo – w odniesieniu do co najmniej jednej transakcji związanej z kryptoaktywami lub korzystania z usług w zakresie kryptoaktywów;
- 25) „zarządzanie portfelem kryptoaktywów” oznacza zarządzanie portfelami zgodnie z upoważnieniami udzielonymi przez klientów wedle swobodnego uznania poszczególnych klientów, w przypadku gdy portfele te obejmują co najmniej jedno kryptoaktywo;
- 26) „świadczenie usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów” oznacza świadczenie, w imieniu osoby fizycznej lub prawnej, usług transferu kryptoaktywów z jednego adresu lub rachunku w rozproszonym rejestrze do innego;

- 27) „organ zarządzający” oznacza organ bądź organy emitenta, oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, które są powołane zgodnie z prawem krajowym, uprawnione do formułowania strategii podmiotu, jego celów i ogólnego kierunku jego działalności, nadzorują i monitorują proces podejmowania decyzji w zakresie zarządzania oraz składają się z osób faktycznie kierujących działalnością podmiotu;
- 28) „instytucja kredytowa” oznacza instytucję kredytową zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 posiadającą zezwolenie na podstawie dyrektywy 2013/36/UE;
- 29) „firma inwestycyjna” oznacza firmę inwestycyjną zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 posiadającą zezwolenie na podstawie dyrektywy 2014/65/UE;
- 30) „inwestorzy kwalifikowani” oznaczają osoby lub podmioty wymienione w sekcji I pkt 1–4 załącznika II do dyrektywy 2014/65/UE;
- 31) „bliskie powiązania” oznaczają bliskie powiązania zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 35 dyrektywy 2014/65/UE;
- 32) „rezerwa aktywów” oznacza koszyk aktywów rezerwowych zabezpieczających roszczenia wobec emitenta;
- 33) „macierzyste państwo członkowskie” oznacza:
- a) w przypadku gdy oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-piędzdem lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu ma swoją siedzibę statutową w Unii – państwo członkowskie, w którym ten oferujący lub ta osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu ma siedzibę statutową;
 - b) w przypadku gdy oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-piędzdem lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu nie ma siedziby statutowej w Unii, lecz ma co najmniej jeden oddział w Unii – państwo członkowskie wybrane przez tego oferującego lub tę osobę ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu spośród państw członkowskich, w których mają oni oddziały;
 - c) w przypadku gdy oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-piędzdem lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu ma siedzibę w państwie trzecim i nie ma oddziału w Unii – albo państwo członkowskie, w którym kryptoaktywa mają być po raz pierwszy przedmiotem oferty publicznej, albo państwo członkowskie, w którym został złożony pierwszy wniosek o dopuszczenie do obrotu tych kryptoaktywów, wedle uznania oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu;
 - d) w przypadku emitentów tokenów powiązanych z aktywami – państwo członkowskie, w którym emitent tokenów powiązanych z aktywami ma siedzibę statutową;
 - e) w przypadku emitentów tokenów będących e-piędzdem – państwo członkowskie, w którym emitent tokenów będących e-piędzdem uzyskał zezwolenie jako instytucja kredytowa na podstawie dyrektywy 2013/36/UE lub jako instytucja pieniądza elektronicznego na podstawie dyrektywy 2009/110/WE;
 - f) w przypadku dostawców usług w zakresie kryptoaktywów – państwo członkowskie, w którym dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ma siedzibę statutową;
- 34) „przyjmujące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, w którym oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu dokonali oferty publicznej kryptoaktywów lub ubiegają się o dopuszczenie kryptoaktywów do obrotu bądź w którym dostawca usług w zakresie kryptoaktywów świadczy usługi w zakresie kryptoaktywów, jeżeli nie jest to macierzyste państwo członkowskie;
- 35) „właściwy organ” oznacza organ lub organy:
- a) wyznaczone przez każde państwo członkowskie zgodnie z art. 93 w odniesieniu do oferujących, osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokenów będących e-piędzdem, emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub dostawców usług w zakresie kryptoaktywów;

- b) wyznaczone przez każde państwo członkowskie w celu stosowania dyrektywy 2009/110/WE w odniesieniu do emitentów tokenów będących e-pieniędzem;
- 36) „znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały” oznaczają posiadane bezpośrednio lub pośrednio akcje lub udziały w emitencie tokenów powiązanych z aktywami lub w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, stanowiące co najmniej 10 % kapitału lub praw głosu, jak określono odpowiednio w art. 9 i 10 dyrektywy 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³²⁾, z uwzględnieniem warunków dotyczących ich agregacji określonych w art. 12 ust. 4 i 5 tej dyrektywy, bądź umożliwiające wywieranie znaczącego wpływu na zarządzanie danym emitentem tokenów powiązanych z aktywami lub danym dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów;
- 37) „posiadacz detaliczny” oznacza osobę fizyczną działającą w celach, które nie mieszczą się w ramach jej działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej;
- 38) „interfejs internetowy” oznacza oprogramowanie, w tym stronę internetową bądź jej część lub aplikację, które jest obsługiwane przez oferującego lub dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów bądź w ich imieniu i które służy do zapewnienia posiadaczom kryptoaktywów dostępu do ich kryptoaktywów oraz zapewnienia klientom dostępu do usług w zakresie kryptoaktywów;
- 39) „klient” oznacza osobę fizyczną lub prawną, na rzecz której dostawca usług w zakresie kryptoaktywów świadczy usługi w zakresie kryptoaktywów;
- 40) „obróć polegający na zestawianiu zleceń” oznacza obróć polegający na zestawianiu zleceń zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 38 dyrektywy 2014/65/UE;
- 41) „usługa płatnicza” oznaczają usługę płatniczą zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 3 dyrektywy (UE) 2015/2366;
- 42) „dostawca usług płatniczych” oznacza dostawcę usług płatniczych zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 11 dyrektywy (UE) 2015/2366;
- 43) „instytucja pieniądza elektronicznego” oznacza instytucję pieniądza elektronicznego zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 dyrektywy 2009/110/WE;
- 44) „pieniądz elektroniczny” oznacza pieniądz elektroniczny zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 2 dyrektywy 2009/110/WE;
- 45) „dane osobowe” oznaczają dane osobowe zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2016/679;
- 46) „instytucja płatnicza” oznacza instytucję płatniczą zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 4 dyrektywy (UE) 2015/2366;
- 47) „spółka zarządzająca UCITS” oznacza spółkę zarządzającą zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE ⁽³³⁾;
- 48) „zarządzający alternatywnym funduszem inwestycyjnym” oznacza ZAFI zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE ⁽³⁴⁾.
- 49) „instrument finansowy” oznacza instrument finansowy zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 15 dyrektywy 2014/65/UE;
- 50) „depozyt” oznacza depozyt zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 3 dyrektywy 2014/49/UE;
- 51) „lokata strukturyzowana” oznacza lokatę strukturyzowaną zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 43 dyrektywy 2014/65/UE.

2. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 139 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia w drodze doprecyzowania elementów technicznych definicji zawartych w ust. 1 niniejszego artykułu oraz w celu dostosowania tych definicji do zmian zachodzących na rynku oraz do postępu technologicznego.

⁽³²⁾ Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38).

⁽³³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. L 302 z 17.11.2009, s. 32).

⁽³⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 1).

TYTUŁ II

KRYPTOAKTYWA INNE NIŻ TOKENY POWIĄZANE Z AKTYWAMI LUB TOKENY BĘDĄCE E-PIENIĄDZEM

Artykuł 4

Oferty publiczne kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem

1. Zakazane jest składanie w Unii oferty publicznej kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-pieniądzem, chyba że osoba składająca taką ofertę publiczną:

- a) jest osobą prawną;
- b) sporządziła w odniesieniu do tego kryptoaktywa dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zgodnie z art. 6;
- c) zgłosiła dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zgodnie z art. 8;
- d) opublikowała dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zgodnie z art. 9;
- e) sporządziła ewentualne materiały marketingowe dotyczące tego kryptoaktywa zgodnie z art. 7;
- f) opublikowała ewentualne materiały marketingowe dotyczące tego kryptoaktywa zgodnie z art. 9;
- g) spełnia wymogi dotyczące oferującego określone w art. 14.

2. Ust. 1 lit. b), c), d) oraz f) nie mają zastosowania do następujących ofert publicznych dotyczących kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem:

- a) oferta skierowana do mniej niż 150 osób fizycznych lub prawnych na państwo członkowskie, w przypadku gdy osoby te działają na własny rachunek;
- b) w okresie 12 miesięcy od rozpoczęcia oferty łączna wartość oferty publicznej kryptoaktywa w Unii nie przekracza 1 000 000 EUR lub równowartości tej kwoty w innej walucie urzędowej lub w kryptoaktywach;
- c) oferta kryptoaktywa skierowana wyłącznie do inwestorów kwalifikowanych, jeżeli tylko tacy inwestorzy kwalifikowani mogą posiadać to kryptoaktywo.

3. Przepisy niniejszego tytułu nie mają zastosowania do ofert publicznych dotyczących kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, jeżeli spełniony jest którykolwiek z poniższych warunków:

- a) kryptoaktywo jest oferowane nieodpłatnie;
- b) kryptoaktywo jest tworzone automatycznie jako wynagrodzenie za utrzymywanie rozproszonego rejestru lub zatwierdzanie transakcji;
- c) oferta dotyczy tokena użytkowego zapewniającego dostęp do istniejącego towaru lub realizowanej usługi;
- d) posiadacz kryptoaktywa ma prawo do korzystania z niego wyłącznie w zamian za towary i usługi w ograniczonej sieci akceptantów, którzy zawarli ustalenia umowne z oferującym.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) kryptoaktywa nie uznaje się za oferowanego nieodpłatnie w przypadku gdy od nabywców wymaga się, by przekazali lub zobowiązali się do przekazania oferującemu swoich danych osobowych w zamian za to kryptoaktywo lub w przypadku gdy w zamian za kryptoaktywo oferujący je otrzymuje od potencjalnych posiadaczy tego kryptoaktywa jakiegokolwiek opłaty, prowizje lub korzyści pieniężne lub niepieniężne.

Jeżeli w każdym 12-miesięcznym okresie, licząc od początku pierwszej oferty publicznej, łączna wartość oferty publicznej kryptoaktywa w Unii w okolicznościach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d), przekracza 1 000 000 EUR, oferujący powiadamia o tym właściwy organ wraz z opisem oferty i wyjaśnieniem, dlaczego ta oferta jest zwolniona z wymogów zawartych w niniejszym tytule na podstawie akapitu pierwszego lit. d).

Na podstawie powiadomienia, o którym mowa w akapicie trzecim, właściwy organ podejmuje należycie uzasadnioną decyzję, jeżeli uzna, że dana działalność nie jest objęta wyłączeniem z tytułu ograniczonej sieci na podstawie akapitu pierwszego lit. d), i informuje o tym oferującego.

4. Wyłączenia wymienione w ust. 2 i 3 nie mają zastosowania w przypadku, gdy oferujący lub inna osoba działająca w jego imieniu ogłosi w dowolnym komunikacie zamiar ubiegania się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będące e-piędzdem.

5. Zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów na podstawie art. 59 nie jest wymagane do zapewniania przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów ani do świadczenia usług transferu kryptoaktywów w odniesieniu do kryptoaktywów, których oferty publiczne podlegają wyłączeniu na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu, chyba że:

- a) istnieje inna oferta publiczna tych samych kryptoaktywów i oferta ta nie podlega wyłączeniu; lub
- b) oferowane kryptoaktywo zostało dopuszczone do obrotu na platformie obrotu.

6. W przypadku gdy oferta publiczna kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-piędzdem dotyczy tokena użytkowego dającego dostęp do towarów i usług, które jeszcze nie istnieją lub nie są jeszcze realizowane, czas trwania oferty publicznej opisany w dokumencie informacyjnym dotyczącym tego kryptoaktywa nie może być dłuższy niż 12 miesięcy od dnia opublikowania dokumentu informacyjnego dotyczącego tego kryptoaktywa.

7. Kolejną ofertę publiczną kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-piędzdem uznaje się za oddzielną ofertę publiczną, do której mają zastosowanie wymogi określone w ust. 1, bez uszczerbku dla ewentualnego zastosowania ust. 2 lub 3 do tej kolejnej oferty publicznej.

Na potrzeby kolejnej oferty publicznej kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-piędzdem nie jest wymagany dodatkowy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o ile dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa został opublikowany zgodnie z art. 9 i 12, a osoba odpowiedzialna za sporządzenie takiego dokumentu informacyjnego wyrazi na piśmie zgodę na jego wykorzystanie.

8. Przepisy niniejszego tytułu mają zastosowanie w przypadku gdy oferta publiczna kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-piędzdem jest zwolniona z obowiązku publikacji dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa na podstawie ust. 2 lub 3, ale mimo to dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa został sporządzony dobrowolnie.

Artykuł 5

Dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-piędzdem

1. Zakazane jest ubieganie się o dopuszczenie do obrotu w Unii kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-piędzdem, chyba że osoba ubiegająca się o takie dopuszczenie do obrotu:

- a) jest osobą prawną;
- b) sporządziła dokument informacyjny dotyczący tego kryptoaktywa zgodnie z art. 6;
- c) zgłosiła dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zgodnie z art. 8;
- d) opublikowała dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zgodnie z art. 9;
- e) sporządziła ewentualne materiały marketingowe dotyczące tego kryptoaktywa zgodnie z art. 7;
- f) opublikowała ewentualne materiały marketingowe dotyczące tego kryptoaktywa zgodnie z art. 9;
- g) spełnia wymogi dotyczące osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu określone w art. 14.

2. Jeżeli kryptoaktywo zostanie dopuszczone do obrotu z inicjatywy operatora platformy obrotu, a dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie został opublikowany zgodnie z art. 9 w przypadkach wymaganych niniejszym rozporządzeniem, operator tej platformy obrotu kryptoaktywami musi spełniać wymogi określone w ust. 1 niniejszego artykułu.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-piędzdem oraz odpowiedni operator tej platformy obrotu kryptoaktywami mogą uzgodnić na piśmie, że to operator platformy obrotu jest zobowiązany do spełnienia wszystkich lub części wymogów, o których mowa w ust. 1 lit. b)–g).

W pisemnych uzgodnieniach, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, wyraźnie stwierdza się, że osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu jest zobowiązana do przekazania operatorowi platformy obrotu wszelkich niezbędnych informacji umożliwiających mu spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 1 lit. b)–g), stosownie do przypadku.

4. Ust. 1 lit. b), c) i d) nie mają zastosowania w przypadku gdy:
- a) kryptoaktywo zostało już dopuszczone do obrotu na innej platformie obrotu kryptoaktywami w Unii; oraz
 - b) dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa został sporządzony zgodnie z art. 6, zaktualizowany zgodnie z art. 12, a osoba odpowiedzialna za sporządzenie takiego dokumentu informacyjnego wyraziła na piśmie zgodę na jego wykorzystanie.

Artykuł 6

Treść i forma dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa

1. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera wszystkie następujące informacje, określone szczegółowo w załączniku I:

- a) informacje na temat oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu;
- b) informacje na temat emitenta, jeżeli nie jest nim oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu;
- c) informacje na temat operatora platformy obrotu w przypadkach, gdy to on sporządza dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa;
- d) informacje na temat projektu kryptoaktywa;
- e) informacje na temat oferty publicznej kryptoaktywa lub dopuszczenia go do obrotu;
- f) informacje na temat kryptoaktywa;
- g) informacje na temat praw i obowiązków związanych z kryptoaktywem;
- h) informacje na temat technologii bazowych;
- i) informacje na temat ryzyka;
- j) informacje na temat głównych niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych mechanizmu konsensusu zastosowanego do emisji kryptoaktywa.

W przypadku gdy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie został sporządzony przez osoby, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) i c), dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa podaje również dane identyfikacyjne osoby, która sporządziła dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, oraz powód sporządzenia go przez tę osobę.

2. Wszystkie informacje wymienione w ust. 1 muszą być rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie może mieć istotnych braków i przedstawia się go w zwięzłej i zrozumiałej formie.

3. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera na pierwszej stronie następujące jasne i widoczne oświadczenie:

„Niniejszy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie został zatwierdzony przez żaden właściwy organ w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa ponosi oferujący kryptoaktywo.”.

Jeżeli dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa jest sporządzony przez osobę ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu lub operatora platformy obrotu, w oświadczeniu, o którym mowa w akapicie pierwszym, zamiast o „oferującym kryptoaktywa” jest mowa o „osobie ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów” lub o „operatorze platformy obrotu kryptoaktywami”.

4. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie może zawierać twierdzeń na temat przyszłej wartości kryptoaktywa z wyjątkiem oświadczenia, o którym mowa w ust. 5.

5. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera jasne i jednoznaczne oświadczenie, że:
- kryptoaktywo może częściowo lub całkowicie stracić na wartości;
 - kryptoaktywo może nie zawsze być zbywalne;
 - kryptoaktywo może utracić płynność;
 - w przypadku gdy oferta publiczna dotyczy tokena użytkowego – że taki token użytkowy może nie podlegać wymianie na towary lub usługi obiecanie w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa, w szczególności w razie niepowodzenia projektu kryptoaktywa lub zaprzestania jego realizacji;
 - kryptoaktywo nie jest objęte systemami rekompensat dla inwestorów na mocy dyrektywy 97/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁵⁾;
 - kryptoaktywo nie jest objęte systemami gwarancji depozytów na mocy dyrektywy 2014/49/UE.

6. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera oświadczenie organu zarządzającego oferującego, osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu lub operatora platformy obrotu. W oświadczeniu tym, umieszczonym po oświadczeniu, o którym mowa w ust. 3, potwierdza się, że dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa spełnia wymogi niniejszego tytułu oraz że zgodnie z najlepszą wiedzą organu zarządzającego informacje przedstawione w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa są rzetelne, jasne i nie wprowadzają w błąd oraz że w dokumencie tym nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na jego znaczenie.

7. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera podsumowanie – umieszczone po oświadczeniu, o którym mowa w ust. 6 – które w zwięzłym i niespecjalistycznym języku przedstawia kluczowe informacje na temat oferty publicznej kryptoaktywa lub planowanego dopuszczenia go do obrotu. Podsumowanie musi być łatwo zrozumiałe oraz przedstawione i sformułowane w jasnej i zrozumiałej formie przy użyciu czcionki o czytelnej wielkości. Podsumowanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zawiera odpowiednie informacje na temat charakterystyki danego kryptoaktywa, aby pomóc potencjalnym posiadaczom tego kryptoaktywa w podjęciu świadomej decyzji.

Podsumowanie zawiera ostrzeżenie, że:

- należy je traktować jako wprowadzenie do dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa;
- potencjalny posiadacz powinien podejmować wszelkie decyzje o nabyciu kryptoaktywów w oparciu o treść całego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, a nie jedynie na podstawie podsumowania;
- oferta publiczna kryptoaktywa nie stanowi oferty ani zachęty do nabycia instrumentów finansowych oraz że wszelkich tego rodzaju ofert lub zachęt można dokonywać tylko za pośrednictwem prospektu lub innego dokumentu emisyjnego zgodnie z obowiązującym prawem krajowym;
- dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie stanowi prospektu, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 ⁽³⁶⁾, ani innego dokumentu emisyjnego zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym.

8. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera datę jego zgłoszenia i spis treści.

9. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządza się w języku urzędowym macierzystego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo przyjętym w sferze finansów międzynarodowych.

Jeżeli kryptoaktywa oferuje się także w państwie członkowskim innym niż macierzyste państwo członkowskie, dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządza się również w języku urzędowym przyjmującego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo przyjętym w sferze finansów międzynarodowych.

10. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa udostępnia się w formacie nadającym się do odczytu maszynowego.

11. ESMA we współpracy z EUNB opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych, aby określić standardowe formularze, formaty i szablony na potrzeby ust. 10.

⁽³⁵⁾ Dyrektywa 97/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 marca 1997 r. w sprawie systemów rekompensat dla inwestorów (Dz.U. L 84 z 26.3.1997, s. 22).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE (Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 12).

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

12. ESMA we współpracy z EUNB opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych dotyczących treści, metod i prezentacji informacji, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. j), w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju dotyczących niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków związanych ze środowiskiem.

Opracowując projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, ESMA bierze pod uwagę różne rodzaje mechanizmów konsensusu stosowanych do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach, ich strukturę zachęt oraz zużycie energii, energii odnawialnej i zasobów naturalnych, produkcję odpadów i emisje gazów cieplarnianych. ESMA aktualizuje te regulacyjne standardy techniczne w świetle zmian przepisów i postępu technologicznego.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia w drodze przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 7

Materiały marketingowe

1. Wszelkie materiały marketingowe dotyczące oferty publicznej kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-pieniędzem bądź dopuszczenia takiego kryptoaktywa do obrotu muszą spełniać wszystkie poniższe wymogi:

- a) materiały marketingowe są wyraźnie oznaczone jako takie;
- b) informacje zawarte w materiałach marketingowych są rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd;
- c) informacje zawarte w materiałach marketingowych są zgodne z informacjami zawartymi w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa, jeśli taki dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa jest wymagany na podstawie art. 4 lub 5;
- d) w materiałach marketingowych wyraźnie informuje się, że opublikowany został dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, i w czytelny sposób podaje się w nich adres strony internetowej oferującego, osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu lub operatora platformy obrotu danym kryptoaktywem, a także kontaktowy numer telefonu i adres e-mail tej osoby;
- e) materiały marketingowe zawierają następujące jasne i widoczne oświadczenie:

„Niniejszy materiał marketingowy dotyczący kryptoaktywa nie został poddany przeglądowi ani nie został zatwierdzony przez żaden właściwy organ w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Wyłączną odpowiedzialność za treść niniejszego materiału marketingowego dotyczącego kryptoaktywa ponosi oferujący kryptoaktywo.”.

Jeżeli materiał marketingowy sporządza osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu lub operator platformy obrotu, w oświadczeniu, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. e), zamiast o „oferującym kryptoaktywa” jest mowa o „osobie ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów” lub o „operatorze platformy obrotu kryptoaktywami”.

2. Jeżeli zgodnie z art. 4 lub 5 konieczny jest dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, materiały marketingowe nie mogą być rozpowszechniane przed publikacją takiego dokumentu informacyjnego. Nie ma to wpływu na możliwość prowadzenia badań rynku przez oferującego, osobę ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu lub operatora platformy obrotu.

3. Właściwy organ państwa członkowskiego, w którym rozpowszechniane są materiały marketingowe, jest uprawniony do oceny zgodności tych materiałów marketingowych z ust. 1.

W razie potrzeby właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego wspomaga właściwy organ państwa członkowskiego, w którym rozpowszechniane są materiały marketingowe, w przeprowadzeniu oceny spójności materiałów marketingowych z informacjami zawartymi w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.

4. O skorzystaniu z uprawnień nadzorczych i dochodzeniowych określonych w art. 94 w związku z egzekwowaniem przepisów niniejszego artykułu przez właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego powiadamia się bez zbędnej zwłoki właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego oferującego, osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu lub operatora platformy obrotu kryptoaktywami.

Artykuł 8

Zgłaszanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa oraz materiałów marketingowych

1. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem, osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu lub operatorzy platform obrotu takimi kryptoaktywami zgłaszają swój dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa właściwemu organowi swojego macierzystego państwa członkowskiego.

2. Materiały marketingowe są zgłaszane, na żądanie, właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego i właściwemu organowi przyjmującego państwa członkowskiego, gdy są one skierowane do potencjalnych posiadaczy kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem w tych państwach członkowskich.

3. Właściwy organ nie wymaga uprzedniego zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa przed opublikowaniem go ani zatwierdzenia materiałów marketingowych dotyczących kryptoaktywa przed ich opublikowaniem.

4. Zgłoszeniu dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, o którym mowa w ust. 1, towarzyszy wyjaśnienie, dlaczego kryptoaktywa opisanego w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa nie należy uznawać za:

- a) kryptoaktywo wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 2 ust. 4;
- b) token będący e-pieniędzem; ani
- c) token powiązany z aktywami.

5. Elementy, o których mowa w ust. 1 i 4, zgłasza się właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego co najmniej na 20 dni roboczych przed datą publikacji dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa.

6. Wraz ze zgłoszeniem, o którym mowa w ust. 1, oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem i osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu przekazują właściwemu organowi swojego macierzystego państwa członkowskiego wykaz ewentualnych przyjmujących państw członkowskich, w których zamierzają dokonywać ofert publicznych swoich kryptoaktywów lub w których zamierzają ubiegać się o dopuszczenie do obrotu. Przekazują także właściwemu organowi swojego macierzystego państwa członkowskiego informację o dacie rozpoczęcia planowanej oferty publicznej lub planowanego dopuszczenia do obrotu oraz o wszelkich zmianach tej daty.

Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego powiadamia pojedynczy punkt kontaktowy przyjmujących państw członkowskich o planowanej ofercie publicznej lub o planowanym dopuszczeniu do obrotu i przekazuje temu pojedynczemu punktowi kontaktowemu odnośny dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa w terminie pięciu dni roboczych od otrzymania wykazu przyjmujących państw członkowskich, o którym mowa w akapicie pierwszym.

7. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego przekazuje ESMA informacje, o których mowa w ust. 1, 2 i 4, a także informuje o dacie rozpoczęcia planowanej oferty publicznej lub planowanego dopuszczenia do obrotu oraz o wszelkich zmianach tej daty. Przekazuje takie informacje w terminie pięciu dni roboczych od otrzymania ich od oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu.

ESMA udostępniła dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa w rejestrze, zgodnie z art. 109 ust. 2, najpóźniej w dniu rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.

Artykuł 9

Publikowanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa oraz materiałów marketingowych

1. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem i osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu publikują dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów oraz, w stosownych przypadkach, materiały marketingowe na swojej stronie internetowej, która musi być publicznie dostępna, w rozsądnym terminie poprzedzającym dzień rozpoczęcia oferty publicznej tych kryptoaktywów lub dopuszczenia takich kryptoaktywów do obrotu, a w każdym razie przed tym dniem. Dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów oraz, w stosownych przypadkach, materiały marketingowe muszą być dostępne na stronie internetowej oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu tak długo, jak długo dane kryptoaktywa pozostają w posiadaniu ogółu inwestorów.

2. Opublikowane wersje dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów oraz, w stosownych przypadkach, materiałów marketingowych muszą być identyczne jak ich wersje zgłoszone właściwemu organowi zgodnie z art. 8 lub w stosownych przypadkach jak ich wersje zmienione zgodnie z art. 12.

Artykuł 10

Wynik oferty publicznej i rozwiązania w zakresie zabezpieczeń

1. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, którzy ograniczają czasowo swoją ofertę publiczną tych kryptoaktywów, publikują wyniki oferty publicznej na swojej stronie internetowej w ciągu 20 dni roboczych od zakończenia okresu subskrypcji.

2. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, którzy nie ograniczają czasowo swojej oferty publicznej tych kryptoaktywów, publikują na swojej stronie internetowej na bieżąco, a co najmniej raz na miesiąc, liczbę jednostek kryptoaktywów w obiegu.

3. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, którzy ograniczają czasowo swoją ofertę publiczną kryptoaktywów, wprowadzają skuteczne rozwiązania na potrzeby monitorowania i zabezpieczenia środków pieniężnych lub innych kryptoaktywów pozyskanych w ramach takiej oferty publicznej. W tym celu tacy oferujący zapewniają, by środki pieniężne lub kryptoaktywa pozyskane w ramach oferty publicznej były przechowywane przez jeden lub oba z poniższych podmiotów:

- a) instytucję kredytową, w przypadku gdy w ramach oferty publicznej pozyskiwane są środki pieniężne;
 - b) dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów zapewniającego przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów.
4. Jeżeli oferta publiczna nie jest ograniczona czasowo, do czasu wygaśnięcia prawa do odstąpienia przysługującego posiadaczowi detalicznemu na podstawie art. 13 oferujący musi przestrzegać ust. 3 niniejszego artykułu.

Artykuł 11

Prawa oferujących kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem oraz osób ubiegających się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu

1. Po opublikowaniu dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 9 oraz, w stosownych przypadkach, dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zmienionego zgodnie z art. 12 oferujący mogą oferować kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem w całej Unii i takie kryptoaktywa mogą być dopuszczane do obrotu na platformach obrotu kryptoaktywami w Unii.

2. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem i osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu, które opublikowały dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zgodnie z art. 9 oraz, w stosownych przypadkach, dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zmieniony na podstawie art. 12, nie podlegają dalszym wymogom informacyjnym w odniesieniu do oferty publicznej tego kryptoaktywa lub dopuszczenia go do obrotu.

Artykuł 12

Zmiana opublikowanej wersji dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa oraz materiałów marketingowych

1. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu lub operatorzy platform obrotu takimi kryptoaktywami zmieniają swoje opublikowane dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów, a w stosownych przypadkach również swoje opublikowane materiały marketingowe, jeżeli pojawi się nowy istotny czynnik bądź zaistnieje istotny błąd lub istotna niedokładność, które mogą mieć wpływ na wycenę kryptoaktywów. Wymóg ten ma zastosowanie przez cały okres trwania oferty publicznej lub tak długo, jak kryptoaktywo jest dopuszczone do obrotu.

2. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, osoby ubiegające się o dopuszczenia takich kryptoaktywów do obrotu lub operatorzy platformy obrotu takimi kryptoaktywami zgłaszają właściwemu organowi swojego macierzystego państwa członkowskiego zmienione dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów oraz, w stosownych przypadkach, zmienione materiały marketingowe, informując o planowanej dacie ich publikacji i o przyczynach zmiany, w terminie co najmniej siedmiu dni roboczych przed ich publikacją.

3. W dniu publikacji lub wcześniej, jeżeli wymaga tego właściwy organ, oferujący, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu lub operator platformy obrotu niezwłocznie podają do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej fakt zgłoszenia do właściwego organu swojego macierzystego państwa członkowskiego zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa i zamieszczają podsumowanie przyczyn, dla których zgłosili zmianę dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa.

4. Kolejność informacji zawartych w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, w zmienionych materiałach marketingowych muszą być zgodne z informacjami zawartymi w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa lub materiałach marketingowych opublikowanych zgodnie z art. 9.

5. W terminie pięciu dni roboczych od otrzymania zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego zgłasza właściwym organom przyjmujących państw członkowskich, o których mowa w art. 8 ust. 6, zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, zmienione materiały marketingowe, po czym powiadamia ESMA o zgłoszeniu i o dacie publikacji.

Po publikacji ESMA udostępnia zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa w rejestrze zgodnie z art. 109 ust. 2.

6. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem, osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu lub operatorzy platform obrotu takimi kryptoaktywami publikują na swojej stronie internetowej zgodnie z art. 9 zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, zmienione materiały marketingowe, z podaniem przyczyn takich zmian.

7. Zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, zmienione materiały marketingowe muszą być opatrzone znacznikiem czasu. Najnowsze wersje zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, zmienionych materiałów marketingowych muszą być oznaczone jako wersje obowiązujące. Wszystkie zmienione dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, zmienione materiały marketingowe są dostępne tak długo, jak długo odnośnie kryptoaktywa pozostają w posiadaniu ogółu inwestorów.

8. W przypadku gdy oferta publiczna dotyczy tokena użytkowego dającego dostęp do towarów i usług, które jeszcze nie istnieją lub nie są jeszcze realizowane, zmiany dokonane w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, w zmienionych materiałach marketingowych nie skutkują wydłużeniem okresu 12 miesięcy, o którym mowa w art. 4 ust. 6.

9. Starsze wersje dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa i materiałów marketingowych pozostają publicznie dostępne na stronie internetowej oferujących, osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu lub operatorów platform obrotu przez okres co najmniej 10 lat od daty publikacji tych starszych wersji, z wyraźnym ostrzeżeniem, że nie są już ważne, oraz z hiperłączem do specjalnej sekcji na stronie internetowej, na której jest opublikowana najnowsza wersja tych dokumentów.

Artykuł 13

Prawo do odstąpienia

1. Posiadacze detaliczni, którzy nabywają kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem bezpośrednio od oferującego lub od dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów dokonującego plasowania kryptoaktywów w imieniu tego oferującego, mają prawo do odstąpienia.

Posiadaczom detalicznym przysługuje okres 14 dni kalendarzowych na odstąpienie od umowy nabycia kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem bez ponoszenia jakichkolwiek opłat lub kosztów i bez konieczności podawania przyczyny. Okres, w którym można odstąpić od umowy, liczy się od dnia wyrażenia przez posiadacza detalicznego zgody na nabycie tych kryptoaktywów.

2. Wszystkie płatności otrzymane od posiadacza detalicznego, w tym – w przypadku gdy ma to zastosowanie – wszelkie opłaty, muszą zostać zwrócone bez zbędnej zwłoki, a w każdym razie nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym oferujący lub dostawca usług w zakresie kryptoaktywów dokonujący plasowania kryptoaktywów w imieniu tego oferującego został poinformowany o decyzji posiadacza detalicznego o odstąpieniu od umowy nabycia tych kryptoaktywów.

Takiego zwrotu płatności dokonuje się przy użyciu takich samych środków płatniczych, których użył posiadacz detaliczny w pierwotnej transakcji, chyba że posiadacz detaliczny wyraźnie zgodzi się na inne rozwiązanie i pod warunkiem że posiadacz detaliczny nie zostanie obciążony żadnymi opłatami ani kosztami w związku z takim zwrotem.

3. Oferujący kryptoaktywa przekazują informacje o prawie do odstąpienia, o którym mowa w ust. 1, w swoim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.

4. Prawo do odstąpienia, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania w przypadku, gdy kryptoaktywa zostały dopuszczone do obrotu przed ich nabyciem przez posiadacza detalicznego.

5. Jeżeli oferujący ograniczyli w czasie swoją ofertę publiczną tych kryptoaktywów zgodnie z art. 10, po zakończeniu okresu subskrypcji nie ma możliwości skorzystania z prawa do odstąpienia.

Artykuł 14

Obowiązki oferujących kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem oraz osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu takich kryptoaktywów

1. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem i osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu są zobowiązane:

- a) do działania w sposób uczciwy, rzetelny i profesjonalny;
- b) do przekazywania posiadaczom i potencjalnym posiadaczom kryptoaktywów rzetelnych, jasnych i niewprowadzających w błąd informacji;
- c) do identyfikowania wszelkich konfliktów interesów, jakie mogą wystąpić, zapobiegania takim konfliktom, zarządzania nimi i ujawniania ich;
- d) do utrzymywania wszystkich swoich systemów i protokołów bezpiecznego dostępu w zgodności z odpowiednimi normami unijnymi.

Do celów akapitu pierwszego lit. d) ESMA we współpracy z EUNB wyda do dnia 30 grudnia 2024 r. zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne precyzujące te normy unijne.

2. Oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem i osoby ubiegające się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu działają w najlepszym interesie posiadaczy tych kryptoaktywów i traktują ich jednakowo, chyba że w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, w materiałach marketingowych zostaną zawarte informacje na temat preferencyjnego traktowania niektórych posiadaczy oraz powody takiego preferencyjnego traktowania.

3. W razie anulowania oferty publicznej kryptoaktywa innego niż token powiązany z aktywami lub token będący e-pieniądzem oferujący takie kryptoaktywo zapewniają, by wszelkie środki pieniężne pozyskane od posiadaczy lub potencjalnych posiadaczy zostały im należycie zwrócone nie później niż po 25 dniach od dnia anulowania oferty.

Artykuł 15

Odpowiedzialność za informacje podane w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa

1. W przypadku gdy oferujący, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu lub operator platformy obrotu naruszyli art. 6, podając w swoim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa lub w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa informacje, które są niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd, ten oferujący, ta osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu lub ten operator platformy obrotu oraz członkowie ich organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych ponoszą odpowiedzialność wobec posiadacza takiego kryptoaktywa za wszelkie straty poniesione w wyniku tego naruszenia.

2. Wszelkie umowne wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w ust. 1, nie wywierają skutków prawnych.

3. Jeżeli dokument informacyjny i materiały marketingowe dotyczące kryptoaktywa zostały sporządzone przez operatora platformy obrotu zgodnie z art. 5 ust. 3, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu również ponosi odpowiedzialność w razie, gdy przekaze operatorowi platformy obrotu niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzające w błąd informacje.

4. Obowiązkiem posiadacza kryptoaktywa jest przedstawienie dowodów wskazujących na to, że oferujący kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem, osoba ubiegająca się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu lub operator platformy obrotu takimi kryptoaktywami naruszyli art. 6, gdyż przekazali informacje, które są niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd, oraz że poleganie na takich informacjach miało wpływ na decyzję posiadacza o nabyciu, sprzedaży lub wymianie wspomnianego kryptoaktywa.

5. Oferujący, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu lub operator platformy obrotu oraz członkowie ich organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego nie ponoszą odpowiedzialności wobec posiadacza kryptoaktywa za straty poniesione w wyniku polegania na informacjach przedstawionych w podsumowaniu zgodnie z art. 6 ust. 7, w tym w ich tłumaczeniu, z wyjątkiem sytuacji, gdy podsumowanie:

- a) odczytywane łącznie z pozostałymi częściami dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa wprowadza w błąd, jest nieprecyzyjne lub niespójne; lub
- b) odczytywane łącznie z pozostałymi częściami dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa nie przedstawia kluczowych informacji mających pomóc potencjalnym posiadaczom kryptoaktywa w podjęciu decyzji, czy nabyć takie kryptoaktywo.

6. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkiej innej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z prawa krajowego.

TYTUŁ III

TOKENY POWIĄZANE Z AKTYWAMI

ROZDZIAŁ 1

Zezwolenie na ofertę publiczną tokenów powiązanych z aktywami i na ubieganie się o ich dopuszczenie do obrotu

Artykuł 16

Zezwolenie

1. Zakazane jest dokonywanie na terenie Unii oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami oraz ubieganie się o dopuszczenie go do obrotu, chyba że osoba dokonująca takiej oferty publicznej lub ubiegająca się o takie dopuszczenie do obrotu jest emitentem tego tokena powiązanego z aktywami oraz jest:

- a) osobą prawną lub innym przedsiębiorstwem z siedzibą w Unii i uzyskała zezwolenie zgodnie z art. 21 udzielone przez właściwy organ jej macierzystego państwa członkowskiego; lub
- b) instytucją kredytową spełniającą wymogi art. 17.

Niezależnie od akapitu pierwszego za pisemną zgodą emitenta tokena powiązanego z aktywami inne osoby mogą publicznie oferować taki token powiązany z aktywami lub ubiegać się o dopuszczenie go do obrotu. Osoby te muszą spełniać wymogi art. 27, 29 i 40.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) inne przedsiębiorstwa mogą emitować tokeny powiązane z aktywami tylko wówczas, gdy forma prawna tych przedsiębiorstw zapewnia poziom ochrony interesów osób trzecich równoważny poziomowi zapewnianemu przez osoby prawne i gdy przedsiębiorstwa te podlegają równoważnemu nadzorowi ostrożnościowemu odpowiedniemu dla ich formy prawnej.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku gdy:

- a) w okresie 12 miesięcy, licząc na koniec każdego dnia kalendarzowego, średnia wartość wyemitowanych przez emitenta tokena powiązanego z aktywami pozostających w obrocie nigdy nie przekracza kwoty 5 000 000 EUR lub odpowiadającej jej równowartości w innej walucie, a emitent nie ma powiązań z siecią innych wyłączonych emitentów; lub
- b) oferta publiczna tokena powiązanego z aktywami jest skierowana wyłącznie do inwestorów kwalifikowanych i tylko tacy inwestorzy kwalifikowani mogą posiadać taki token powiązany z aktywami.

Jeżeli niniejszy ustęp ma zastosowanie, emitenci tokenów powiązanych z aktywami sporządzają dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o którym mowa w art. 19, i zgłaszają ten dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, na żądanie, wszelkie materiały marketingowe właściwemu organowi swojego macierzystego państwa członkowskiego.

3. Zezwolenie udzielone przez właściwy organ osobie, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), jest ważne w całej Unii i umożliwia emitentowi tokena powiązanego z aktywami publiczne oferowanie w całej Unii tokena powiązanego z aktywami, w odniesieniu do którego uzyskał on zezwolenie, lub ubieganie się o dopuszczenie do obrotu takiego tokena powiązanego z aktywami.

4. Zatwierdzenie przez właściwy organ sporządzonego przez emitenta dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa na podstawie art. 17 ust. 1 lub art. 21 ust. 1 lub dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zmienionego na podstawie art. 25 jest ważne w całej Unii.

Artykuł 17

Wymogi dotyczące instytucji kredytowych

1. Token powiązany z aktywami emitowany przez instytucje kredytowe może być oferowany publicznie lub dopuszczony do obrotu, jeżeli instytucja kredytowa:

- a) sporządzi dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o którym mowa w art. 19, dla tego tokena powiązanego z aktywami, przedłoży ten dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa do zatwierdzenia przez właściwy organ swojego macierzystego państwa członkowskiego zgodnie z procedurą określoną w regulacyjnych standardach technicznych przyjętych na podstawie ust. 8 niniejszego artykułu, a właściwy organ zatwierdzi ten dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa;
- b) co najmniej 90 dni roboczych przed wyemitowaniem po raz pierwszy danego tokena powiązanego z aktywami powiadomi odpowiedni właściwy organ, dostarczając mu następujące informacje:
 - (i) program działalności określający model biznesowy, który instytucja kredytowa zamierza wdrożyć;
 - (ii) opinię prawną stwierdzającą, że token powiązany z aktywami nie kwalifikuje się jako żadne z poniższych:
 - kryptoaktywo wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 2 ust. 4,
 - token będący e-pieniądzem;
 - (iii) szczegółowy opis zasad zarządzania, o których mowa w art. 34 ust. 1;
 - (iv) polityki i procedury wymienione w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy;
 - (v) opis ustaleń umownych z podmiotami zewnętrznymi, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit drugi;
 - (vi) opis polityki ciągłości działania, o której mowa w art. 34 ust. 9;
 - (vii) opis mechanizmów kontroli wewnętrznej i procedur zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 34 ust. 10;
 - (viii) opis systemów i procedur zapewniających dostępność, autentyczność, integralność i poufność danych, o których to systemach i procedurach jest mowa w art. 34 ust. 11;

2. Instytucja kredytowa, która już wcześniej powiadomiła właściwy organ zgodnie z art. 1 lit. b), w razie emisji innego tokena powiązanego z aktywami nie jest zobowiązana do przedkładania informacji, które już uprzednio przedłożyła właściwemu organowi, jeżeli informacje te są identyczne. Przedkładając informacje wymienione w ust. 1 lit. b), instytucja kredytowa wyraźnie potwierdza, że nieprzedłożone ponownie informacje są nadal aktualne.

3. Właściwy organ otrzymujący powiadomienie, o którym mowa w ust. 1 lit. b), ocenia w terminie 20 dni roboczych od otrzymania wymienionych tam informacji, czy zostały dostarczone wszystkie informacje wymagane zgodnie z tą literą. Jeżeli właściwy organ stwierdzi, że powiadomienie nie jest kompletne ze względu na brak niektórych informacji, niezwłocznie informuje o tym powiadamiającą instytucję kredytową i wyznacza termin, w którym ta instytucja kredytowa jest zobowiązana do przekazania brakujących informacji.

Termin przekazania wszelkich brakujących informacji nie może przekraczać 20 dni roboczych od daty ich zażądania. Do czasu upływu tego terminu zawieszają się bieg terminu określonego w ust. 1 lit. b). Właściwy organ może wystosować według własnego uznania ewentualne dalsze żądania uzupełnienia lub doprecyzowania informacji, jednak żądania te nie powodują zawieszenia biegu terminu określonego w ust. 1 lit. b).

Instytucja kredytowa nie może oferować publicznie ani może ubiegać się o dopuszczenie do obrotu tokena powiązanego z aktywami, dopóki powiadomienie pozostaje niekompletne.

4. Instytucja kredytowa emitująca tokeny powiązane z aktywami, w tym znaczące tokeny powiązane z aktywami, nie podlegają przepisom art. 16, 18, 20, 21, 24, 35, 41 i 42.

5. Właściwy organ niezwłocznie przekazuje kompletne informacje otrzymane na podstawie art. 1 EBC, a jeżeli instytucja kredytowa ma siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą urzędową nie jest euro, lub jeżeli token powiązany z aktywami jest powiązany z walutą urzędową państwa członkowskiego inną niż euro, również bankowi centralnemu tego państwa członkowskiego.

EBC i, w stosownych przypadkach, bank centralny państwa członkowskiego, o którym mowa w akapicie pierwszym, w terminie 20 dni roboczych od otrzymania kompletnych informacji wydają opinię na temat tych informacji i przekazują ją właściwemu organowi.

Właściwy organ nakazuje, by instytucja kredytowa nie oferowała publicznie ani nie ubiegała się o dopuszczenie do obrotu tokena powiązanego z aktywami w przypadku, gdy EBC lub, w stosownych przypadkach, bank centralny państwa członkowskiego, o którym mowa w akapicie pierwszym, wyda negatywną opinię ze względu na ryzyko dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej.

6. Po sprawdzeniu kompletności informacji otrzymanych na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu właściwy organ przekazuje ESMA informacje określone w art. 109 ust. 3.

ESMA udostępnia te informacje w rejestrze zgodnie z art. 109 ust. 3 najpóźniej w dniu rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.

7. Odpowiedni właściwy organ informuje ESMA o cofnięciu zezwolenia udzielonego instytucji kredytowej, która emituje tokeny powiązane z aktywami, w terminie dwóch dni roboczych od cofnięcia tego zezwolenia. ESMA bez zbędnej zwłoki udostępnia informacje o takim cofnięciu w rejestrze zgodnie z art. 109 ust. 3.

8. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA i EBC, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania procedury zatwierdzania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, o którym mowa w ust. 1 lit. a).

EUNB przedłoży Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia w drodze przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 18

Wniosek o zezwolenie

1. Osoby prawne lub inne przedsiębiorstwa zamierzające złożyć ofertę publiczną tokenów powiązanych z aktywami lub ubiegać się o dopuszczenie do obrotu takich tokenów składają do właściwego organu swojego macierzystego państwa członkowskiego wniosek o zezwolenie, o którym mowa w art. 16.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera wszystkie następujące informacje:
 - a) adres emitenta ubiegającego się o zezwolenie;
 - b) identyfikator osoby prawnej emitenta ubiegającego się o zezwolenie;
 - c) w stosownych przypadkach statut lub umowę spółki emitenta ubiegającego się o zezwolenie;
 - d) program działań określający model biznesowy, jaki emitent ubiegający się o zezwolenie zamierza wdrożyć;
 - e) opinię prawną stwierdzającą, że token powiązany z aktywami nie kwalifikuje się jako żadne z poniższych:
 - (i) kryptoaktywo wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 2 ust. 4; lub
 - (ii) token będący e-pieniądzem;
 - f) szczegółowy opis zasad zarządzania przyjętych przez emitenta ubiegającego się o zezwolenie, o których mowa w art. 34 ust. 1;
 - g) gdy istnieje współpraca z konkretnymi dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów – opis stosowanych przez nich mechanizmów kontroli wewnętrznej i procedur mających zapewnić wywiązywanie się z obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na mocy dyrektywy (UE) 2015/849;
 - h) dane identyfikacyjne członków organu zarządzającego emitenta ubiegającego się o zezwolenie;
 - i) dowód potwierdzający, że osoby, o których mowa w lit. h), cieszą się wystarczająco dobrą opinią oraz mają odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie, aby zarządzać emitentem ubiegającym się o zezwolenie;

- j) dowód na to, że akcjonariusz lub udziałowiec – niezależnie od tego, czy bezpośredni, czy pośredni – posiadający znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały w emitencie ubiegającym się o zezwolenie cieszy się wystarczająco dobrą opinią;
- k) dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o którym mowa w art. 19;
- l) polityki i procedury, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy;
- m) opis ustaleń umownych z podmiotami zewnętrznymi, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit drugi;
- n) opis polityki ciągłości działania emitenta ubiegającego się o zezwolenie, o której mowa w art. 34 ust. 9;
- o) opis mechanizmów kontroli wewnętrznej i procedur zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 34 ust. 10;
- p) opis systemów i procedur zapewniających dostępność, autentyczność, integralność i poufność danych, o których to systemach i procedurach jest mowa w art. 34 ust. 11;
- q) opis procedur rozpatrywania skarg przez emitenta ubiegającego się o zezwolenie, o których mowa w art. 31;
- r) w stosownych przypadkach, wykaz przyjmujących państw członkowskich, w których emitent ubiegający się o zezwolenie zamierza oferować publicznie token powiązany z aktywami lub ubiegać się o dopuszczenie do obrotu tokena powiązanego z aktywami.

3. Emitenci, którzy uzyskali już zezwolenie w odniesieniu do jednego tokena powiązanego z aktywami, nie są zobowiązani do przedkładania na potrzeby uzyskania zezwolenia w odniesieniu do innego tokena powiązanego z aktywami informacji, które już uprzednio przedłożyli właściwemu organowi, jeżeli informacje te są identyczne. Przedkładając informacje wymienione w ust. 2, emitent wyraźnie potwierdza, że nieprzedłożone ponownie informacje są nadal aktualne.

4. Właściwy organ potwierdza na piśmie emitentowi ubiegającemu się o zezwolenie otrzymanie wniosku zgodnie z ust. 1 niezwłocznie, a w każdym razie w ciągu dwóch dni roboczych od otrzymania wniosku.

5. Do celów ust. 2 lit. i) i j) emitent tokena powiązanego z aktywami ubiegający się o zezwolenie przedstawia dowody potwierdzające wszystkie następujące informacje:

- a) w odniesieniu do wszystkich członków organu zarządzającego – że dana osoba nie widnieje w rejestrze karnym jako osoba, wobec której wydano wyrok skazujący, ani nie nałożono na nią kar na podstawie mających zastosowanie przepisów prawa handlowego, prawa dotyczącego niewypłacalności oraz przepisów dotyczących usług finansowych, lub przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, zwalczania nadużyć finansowych lub odpowiedzialności zawodowej;
- b) że członkowie organu zarządzającego emitenta tokena powiązanego z aktywami ubiegającego się o zezwolenie mają odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie do zarządzania emitentem tokena powiązanego z aktywami oraz że osoby te są zobowiązane poświęcać wystarczająco dużo czasu na wykonywanie swoich obowiązków;
- c) w odniesieniu do wszystkich akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w emitencie ubiegającym się o zezwolenie – że dana osoba nie widnieje w rejestrze karnym jako osoba, wobec której wydano wyrok skazujący, ani nie nałożono na nią kar na podstawie mających zastosowanie przepisów prawa handlowego, prawa dotyczącego niewypłacalności oraz przepisów dotyczących usług finansowych, lub przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, zwalczania nadużyć finansowych lub odpowiedzialności zawodowej.

6. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA i EBC, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania informacji, o których mowa w ust. 2.

EUNB przedłoży Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia w drodze przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

7. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA, opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu określenia standardowych formularzy, szablonów i procedur w związku z informacjami, które mają być zawarte we wniosku, w trosce o zapewnienie jednolitości w całej Unii.

EUNB przedłoży Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 19

Treść i forma dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa sporządzanego dla tokenów powiązanych z aktywami

1. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządzany dla tokena powiązanego z aktywami zawiera wszystkie następujące informacje, określone szczegółowo w załączniku II:

- a) informacje o emitencie tokena powiązanego z aktywami;
- b) informacje o tokenie powiązanym z aktywami;
- c) informacje na temat oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczenia go do obrotu;
- d) informacje na temat praw i obowiązków związanych z tokenem powiązanym z aktywami;
- e) informacje na temat technologii bazowej;
- f) informacje na temat ryzyka;
- g) informacje na temat rezerwy aktywów;
- h) informacje na temat głównych niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych mechanizmu konsensusu zastosowanego do emisji tokena powiązanego z aktywami.

Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera również dane identyfikacyjne osoby innej niż emitent, która oferuje publicznie tokeny powiązane z aktywami lub ubiega się o dopuszczenie ich do obrotu zgodnie z art. 16 ust. 1 akapit drugi, oraz powód, dla którego ta osoba oferuje token powiązany z aktywami lub ubiega się o dopuszczenie go do obrotu. W przypadku gdy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie został sporządzony przez emitenta, dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa podaje również dane identyfikacyjne osoby, która sporządziła dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, oraz powód sporządzenia go przez tę osobę.

2. Wszystkie informacje wymienione w ust. 1 muszą być rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie może mieć istotnych braków i jest przedstawiany w zwięzłej i zrozumiałej formie.

3. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie może zawierać twierdzeń na temat przyszłej wartości kryptoaktywów z wyjątkiem oświadczenia, o którym mowa w ust. 4.

4. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera jasne i jednoznaczne oświadczenie, że:

- a) token powiązany z aktywami może częściowo lub całkowicie stracić na wartości;
- b) token powiązany z aktywami może nie zawsze być zbywalny;
- c) tokeny powiązane z aktywami mogą utracić płynność;
- d) token powiązany z aktywami nie jest objęty systemami rekompensat dla inwestorów na mocy dyrektywy 97/9/WE;
- e) token powiązany z aktywami nie jest objęty systemami gwarancji depozytów na mocy dyrektywy 2014/49/UE.

5. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera oświadczenie organu zarządzającego emitenta tokena powiązanego z aktywami. W oświadczeniu tym potwierdza się, że dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa spełnia wymogi niniejszego tytułu oraz że zgodnie z najlepszą wiedzą organu zarządzającego informacje przedstawione w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa są rzetelne, jasne i nie wprowadzają w błąd oraz że w dokumencie tym nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na jego znaczenie.

6. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera podsumowanie – umieszczone po oświadczeniu, o którym mowa w ust. 5 – które w zwięzłym i niespecjalistycznym języku przedstawia kluczowe informacje na temat oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami lub planowanego dopuszczenia do obrotu takiego tokena powiązanego z aktywami. Podsumowanie musi być łatwo zrozumiałe oraz przedstawione i sformułowane w jasnej i zrozumiałej formie przy użyciu czcionki o czytelnej wielkości. Podsumowanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zawiera odpowiednie informacje na temat charakterystyki danego tokena powiązanego z aktywami, aby pomóc potencjalnym posiadaczom tego tokena powiązanego z aktywami w podjęciu świadomej decyzji.

Podsumowanie zawiera ostrzeżenie, że:

- a) należy je rozumieć jako wprowadzenie do dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa;
- b) potencjalny posiadacz powinien podejmować wszelkie decyzje o nabyciu tokenów powiązanych z aktywami w oparciu o treść całego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, a nie jedynie na podstawie podsumowania;
- c) oferta publiczna tokena powiązanego z aktywami nie stanowi oferty ani zachęty do nabycia instrumentów finansowych oraz że wszelkich tego rodzaju ofert lub zachęt można dokonywać tylko za pośrednictwem prospektu lub innego dokumentu emisyjnego zgodnie z obowiązującym prawem krajowym;
- d) dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie stanowi prospektu, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2017/1129, ani innego dokumentu emisyjnego na mocy przepisów unijnych lub prawa krajowego.

W podsumowaniu jest mowa o tym, że posiadacze tokenów powiązanych z aktywami mają prawo do żądania wykupu w dowolnym momencie, oraz są określone warunki takiego wykupu.

7. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera datę zgłoszenia go i spis treści.

8. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządza się w języku urzędowym macierzystego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo przyjętym w sferze finansów międzynarodowych.

Jeżeli token powiązany z aktywami oferuje się także w państwie członkowskim innym niż macierzyste państwo członkowskie emitenta, dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządza się również w języku urzędowym przyjmującego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo przyjętym w sferze finansów międzynarodowych.

9. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa udostępnia się w formacie nadającym się do odczytu maszynowego.

10. ESMA we współpracy z EUNB opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych, aby określić standardowe formularze, formaty i szablony na potrzeby ust. 9.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

11. ESMA we współpracy z EUNB opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych dotyczących treści, metod i prezentacji informacji, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. h), w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju dotyczących niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków związanych ze środowiskiem.

Opracowując projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, ESMA bierze pod uwagę różne rodzaje mechanizmów konsensusu stosowanych do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach, ich strukturę zachęt oraz zużycie energii, energii odnawialnej i zasobów naturalnych, produkcję odpadów i emisje gazów cieplarnianych. ESMA aktualizuje te regulacyjne standardy techniczne w świetle zmian przepisów i postępu technologicznego.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia w drodze przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 20

Ocena wniosku o zezwolenie

1. Właściwy organ otrzymujący wniosek o zezwolenie, o którym mowa w art. 18, w ciągu 25 dni roboczych od otrzymania takiego wniosku ocenia, czy wniosek, w tym zawarty w nim dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o którym mowa w art. 19, zawiera wszystkie wymagane informacje. Właściwy organ niezwłocznie informuje emitenta ubiegającego się o zezwolenie, czy we wniosku, w tym zawartym w nim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa, brakuje wymaganych informacji. Jeżeli wniosek, w tym dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, nie jest kompletny, właściwy organ wyznacza termin przekazania przez emitenta ubiegającego się o zezwolenie wszelkich brakujących informacji.

2. W terminie 60 dni roboczych od otrzymania kompletnego wniosku właściwy organ ocenia, czy emitent ubiegający się o zezwolenie spełnia wymogi określone w niniejszym tytule, oraz sporządza w pełni uzasadniony projekt decyzji o udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia. W ciągu tych 60 dni roboczych właściwy organ może zażądać do emitenta ubiegającego się o zezwolenie wszelkich informacji na temat wniosku, w tym na temat dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, o którym mowa w art. 19.

Podczas procesu oceny właściwy organ może współpracować z właściwymi organami ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, jednostkami analityki finansowej lub innymi organami publicznymi.

3. Bieg okresu oceny, o którym mowa w ust. 1 i 2 ulega zawieszeniu się w okresie od daty wystosowania przez właściwy organ żądania przekazania brakujących informacji do momentu uzyskania przez właściwy organ odpowiedzi od emitenta ubiegającego się o zezwolenie. Okres zawieszenia nie przekracza 20 dni roboczych. Właściwy organ może wystosowywać według własnego uznania dalsze żądania uzupełnienia lub wyjaśnienia informacji, jednak nie powodują one zawieszenia biegu okresu oceny, o którym mowa w ust. 1 i 2.

4. Po upływie okresu 60 dni roboczych, o którym mowa w ust. 2, właściwy organ przekazuje projekt decyzji i wniosek o zezwolenie EUNB, ESMA i EBC. Jeżeli emitent ubiegający się o zezwolenie ma siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą urzędową nie jest euro, lub jeżeli token powiązany z aktywami jest powiązany z walutą urzędową państwa członkowskiego inną niż euro, właściwy organ przekazuje projekt decyzji i wniosek o zezwolenie również bankowi centralnemu tego państwa członkowskiego.

5. Na wniosek właściwego organu w terminie 20 dni roboczych od otrzymania projektu decyzji i wniosku o zezwolenie EUNB i ESMA wydają opinię zawierającą ich ocenę opinii prawnej, o której mowa w art. 18 ust. 2 lit. e), i przekazują swoje opinie zainteresowanemu właściwemu organowi.

EBC lub, w stosownych przypadkach, bank centralny, o którym mowa w ust. 4, w terminie 20 dni roboczych od otrzymania projektu decyzji i wniosku o zezwolenie wydaje opinię dotyczącą oceny ryzyka, jakie emisja tego tokena powiązanego z aktywami może stwarzać dla stabilności finansowej, należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej i suwerenności monetarnej, a następnie przekazuje tę opinię zainteresowanemu właściwemu organowi.

Bez uszczerbku dla art. 21 ust. 4 opinie, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim niniejszego ustępu, nie są wiążące.

Właściwy organ należyście uwzględni jednak opinie, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim niniejszego ustępu.

Artykuł 21

Udzielenie lub odmowa udzielenia zezwolenia

1. W terminie 25 dni roboczych od otrzymania opinii, o których mowa w art. 20 ust. 5, właściwy organ przyjmuje w pełni uzasadnioną decyzję o udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia emitentowi ubiegającemu się o zezwolenie oraz w terminie pięciu dni roboczych od przyjęcia tej decyzji informuje o niej emitenta ubiegającego się o zezwolenie. W przypadku udzielenia zezwolenia emitentowi ubiegającemu się o zezwolenie, jego dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa uznaje się za zatwierdzony.

2. Właściwy organ odmawia udzielenia zezwolenia, jeżeli istnieją obiektywne i możliwe do wykazania powody, by sądzić, że:

a) organ zarządzający emitenta ubiegającego się o zezwolenie może stanowić zagrożenie dla skutecznego, prawidłowego i ostrożnego zarządzania tym podmiotem, dla jego ciągłości działania, dla odpowiedniego uwzględniania interesów jego klientów oraz dla integralności rynku;

- b) członkowie organu zarządzającego nie spełniają kryteriów określonych w art. 34 ust. 2;
- c) akcjonariusze lub udziałowcy – niezależnie od tego, czy bezpośredni, czy pośredni – posiadający znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały nie spełniają kryteriów wystarczająco dobrej opinii określonych w art. 34 ust. 4;
- d) emitent ubiegający się o zezwolenie nie spełnia lub istnieje prawdopodobieństwo, że nie spełni któregokolwiek z wymogów określonych w przepisach niniejszego tytułu;
- e) model biznesowy emitenta ubiegającego się o zezwolenie może stwarzać poważne zagrożenie dla integralności rynku, stabilności finansowej, należytego funkcjonowania systemów płatniczych lub narażać emitenta bądź sektor na poważne ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

3. EUNB i ESMA do dnia 30 czerwca 2024 r. wspólnie wydadzą wytyczne zgodnie z odpowiednio art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 oraz art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 dotyczące oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego emitentów tokenów powiązanych z aktywami oraz akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w emitentach tokenów powiązanych z aktywami.

4. Właściwy organ odmawia udzielenia zezwolenia, jeżeli EBC lub w stosownych przypadkach bank centralny państwa członkowskiego wyda negatywną opinię na podstawie art. 20 ust. 5 ze względu na ryzyko dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej.

5. W terminie dwóch dni roboczych od udzielenia zezwolenia właściwy organ przekazuje pojedynczemu punktowi kontaktowemu przyjmującego państwa członkowskiego, ESMA, EUNB, EBC oraz, w stosownych przypadkach, bankowi centralnemu, o którym mowa w art. 20 ust. 4, informacje określone w art. 109 ust. 3.

ESMA udostępnia takie informacje w rejestrze zgodnie z art. 109 ust. 3 najpóźniej w dniu rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.

6. Właściwy organ informuje EUNB, ESMA i EBC oraz, w stosownych przypadkach, bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, o wszystkich odmowach udzielenia zezwolenia oraz podaje uzasadnienie takich decyzji i, w stosownych przypadkach, wyjaśnienie powodów odejścia od opinii, o których mowa w art. 20 ust. 5.

Artykuł 22

Sprawozdawczość dotycząca tokenów powiązanych z aktywami

1. Dla każdego tokena powiązanego z aktywami, którego wartość emisji przekracza 100 000 000 EUR, emitent przekazuje właściwemu organowi co kwartał następujące informacje dotyczące:

- a) liczbę posiadaczy;
- b) wartość wyemitowanego tokena powiązanego z aktywami i wielkość rezerwy aktywów;
- c) średnią dzienną liczbę i średnią łączną dzienną wartość transakcji w odpowiednim kwartale;
- d) szacowaną średnią dzienną liczbę i średnią łączną dzienną wartość transakcji w odpowiednim kwartale powiązanych z jego zastosowaniami jako środka wymiany w obszarze jednej waluty.

Do celów akapitu pierwszego lit. c) i d) transakcja oznacza każdą zmianę osoby fizycznej lub prawnej mającej prawo do tokena powiązanego z aktywami w wyniku transferu tokena powiązanego z aktywami z jednego adresu lub jednego rachunku w rozproszonym rejestrze do innego.

Transakcji, które wiążą się z wymianą na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa dokonywaną z emitentem lub dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów, nie uznaje się za powiązane z zastosowaniami tokena powiązanego z aktywami jako środka wymiany, chyba że istnieją dowody na to, że token powiązany z aktywami wykorzystywany jest do rozrachunku transakcji na innych kryptoaktywach.

2. Właściwy organ może nakazać emitentom tokenów powiązanych z aktywami wywiązanie się z obowiązku sprawozdawczości, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do wyemitowanych tokenów powiązanych z aktywami o wartości mniejszej niż 100 000 000 EUR.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczący usługi związane z tokenami powiązanymi z aktywami przekazują emitentowi tokena powiązanego z aktywami informacje niezbędne do przygotowania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, w tym poprzez zgłaszanie transakcji poza rozproszonym rejestrem.

4. Właściwy organ udostępnia otrzymane informacje EBC oraz, w stosownych przypadkach, bankowi centralnemu, o którym mowa w art. 20 ust. 4, i właściwym organom przyjmujących państw członkowskich.

5. EBC i, w stosownych przypadkach, bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, mogą przekazać właściwemu organowi swoje szacunki, opracowane w ujęciu kwartalnym, dotyczące średniej dziennej liczby i średniej łącznej dziennej wartości transakcji, które są powiązane z zastosowaniami tokena powiązanego z aktywami jako środka wymiany w obszarze jednej waluty.

6. EUNB w ścisłej współpracy z EBC opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających metodę szacowania w ujęciu kwartalnym średniej dziennej liczby i średniej łącznej dziennej wartości transakcji, które są powiązane z zastosowaniami tokena powiązanego z aktywami jako środka wymiany w obszarze jednej waluty.

EUNB przedłoży Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia w drodze przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

7. EUNB opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych, w celu określenia standardowych formułarzy, formatów i szablonów na potrzeby sprawozdawczości zgodnie z ust. 1 oraz przekazywania informacji, o których mowa w ust. 3.

EUNB przedłoży Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 23

Ograniczenia w emisji tokenów powiązanych z aktywami powszechnie używanych jako środki wymiany

1. Gdy w przypadku tokena powiązanego z aktywami szacowana w ujęciu kwartalnym średnia dzienna liczba i średnia łączna dzienna wartość transakcji powiązanych z jego zastosowaniami jako środka wymiany w obszarze jednej waluty są wyższe niż, odpowiednio, 1 mln transakcji i 200 000 000 EUR, emitent:

a) zaprzestaje emisji tego tokena powiązanego z aktywami; oraz

b) w ciągu 40 dni roboczych od osiągnięcia tego progu przedkłada właściwemu organowi plan mający na celu zapewnienie utrzymania szacowanej w ujęciu kwartalnym średniej dziennej liczby i średniej łącznej dziennej wartości tych transakcji na poziomie, odpowiednio, poniżej 1 mln transakcji i 200 000 000 EUR.

2. Właściwy organ wykorzystuje informacje przekazane przez emitenta, własne szacunki bądź szacunki przedstawione przez EBC lub, w stosownych przypadkach, przez bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa, w celu oceny, czy został osiągnięty próg, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli kilku emitentów emituje ten sam token powiązany z aktywami, kryteria, o których mowa w ust. 1, są poddawane ocenie przez właściwy organ po zagregowaniu danych od wszystkich emitentów.

4. Emitent przedkłada plan, o którym mowa w ust. 1 lit. b), do zatwierdzenia właściwemu organowi. W razie potrzeby właściwy organ nakazuje wprowadzenie zmian, takich jak wprowadzenie minimalnej kwoty nominalnej, aby zapewnić szybkie zmniejszenie skali zastosowania tokena powiązanego z aktywami jako środka wymiany.

5. Właściwy organ zezwala emitentowi na wznowienie emisji tokena powiązanego z aktywami dopiero po uzyskaniu dowodów na to, że szacowana w ujęciu kwartalnym średnia dzienna liczba i średnia łączna dzienna wartość transakcji powiązanych z jego zastosowaniami jako środka wymiany w obszarze jednej waluty są niższe niż, odpowiednio, 1 mln transakcji i 200 000 000 EUR.

Artykuł 24

Cofnięcie zezwolenia

1. Właściwy organ cofa zezwolenie udzielone emitentowi tokena powiązanego z aktywami w każdej z poniższych sytuacji:

- a) emitent zaprzestał prowadzenia działalności przez sześć kolejnych miesięcy lub nie korzystał z zezwolenia przez 12 kolejnych miesięcy;
- b) emitent uzyskał zezwolenie w sposób sprzeczny z prawem, na przykład składając fałszywe oświadczenia we wniosku o zezwolenie, o którym mowa w art. 18, lub w którymkolwiek dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa zmienionym zgodnie z art. 25;
- c) emitent nie spełnia już warunków, na których podstawie udzielono mu zezwolenia;
- d) emitent poważnie naruszył przepisy niniejszego tytułu;
- e) emitent podlega planowi wykupu;
- f) emitent jednoznacznie zrzekł się zezwolenia lub podjął decyzję o zaprzestaniu działalności;
- g) działalność emitenta stwarza poważne zagrożenie dla integralności rynku, stabilności finansowej, należytego funkcjonowania systemów płatniczych lub naraża emitenta lub sektor na poważne ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Emitent tokena powiązanego z aktywami powiadamia właściwy organ o każdej z sytuacji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. e) i f).

2. Właściwy organ cofa również zezwolenie udzielone emitentowi tokena powiązanego z aktywami w przypadku gdy EBC lub, w stosownych przypadkach, bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, wydadzą opinię stwierdzającą, że dany token powiązany z aktywami stwarza poważne zagrożenie dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej.

3. Właściwy organ ogranicza liczbę jednostek tokena powiązanego z aktywami do emisji lub określa minimalną kwotę nominalną tokena powiązanego z aktywami w przypadku, gdy EBC lub, w stosownych przypadkach, bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, wyda opinię stwierdzającą, że dany token powiązany z aktywami stwarza zagrożenie dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej lub suwerenności monetarnej, oraz określi stosowny limit lub minimalną kwotę nominalną.

4. Odpowiedni właściwy organ niezwłocznie powiadamia właściwy organ emitenta tokena powiązanego z aktywami o:

- a) utracie przez podmiot zewnętrzny, o którym mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h) niniejszego rozporządzenia, zezwolenia na prowadzenie działalności jako instytucja kredytowa, o której mowa w art. 8 dyrektywy 2013/36/UE, jako dostawca usług w zakresie kryptoaktywów, o którym mowa w art. 59 niniejszego rozporządzenia, jako instytucja płatnicza lub jako instytucja pieniądza elektronicznego;
- b) naruszeniu przez członków organu zarządzającego emitenta lub przez akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w emitencie przepisów prawa krajowego transponujących dyrektywę (UE) 2015/849.

5. Właściwy organ cofa zezwolenie udzielone emitentowi tokena powiązanego z aktywami, jeżeli uznał, że sytuacje, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, wpływają na dobrą opinię członków organu zarządzającego tego emitenta bądź na dobrą opinię akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w emitencie lub wskazują na niewydolność zasad zarządzania lub mechanizmów kontroli wewnętrznej, o których mowa w art. 34.

Po cofnięciu zezwolenia emitent tokena powiązanego z aktywami wdraża procedurę określoną w art. 47.

6. Właściwy organ informuje ESMA o cofnięciu zezwolenia udzielonego emitentowi tokena powiązanego z aktywami, w terminie dwóch dni roboczych od cofnięcia tego zezwolenia. ESMA bez zbędnej zwłoki udostępnia informacje o takim cofnięciu w rejestrze, o którym mowa w art. 109 ust. 3.

Artykuł 25

Zmiana opublikowanych dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów w odniesieniu do tokenów powiązanych z aktywami

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powiadamiają właściwy organ swojego macierzystego państwa członkowskiego o każdej planowanej zmianie modelu biznesowego mogącej mieć istotny wpływ na decyzję posiadacza lub potencjalnego posiadacza tokenów powiązanych z aktywami o nabyciu, która to zmiana nastąpi już po udzieleniu zezwolenia na podstawie art. 21 lub po zatwierdzeniu dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa na podstawie art. 17 oraz w kontekście art. 23. Zmiany takie obejmują między innymi wszelkie istotne zmiany:

- a) zasad zarządzania, w tym podległości służbowych wobec organu zarządzającego i ram zarządzania ryzykiem;
- b) aktywów rezerwowych i przechowywania aktywów rezerwowych;
- c) praw przyznanych posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami;
- d) mechanizmu, za którego pośrednictwem dokonuje się emisji i wykupu tokena powiązanego z aktywami;
- e) protokołów zatwierdzania transakcji na tokenach powiązanych z aktywami;
- f) funkcjonowania własnej technologii rozproszonego rejestru emitenta, jeżeli tokeny powiązane z aktywami są emitowane, przenoszone i przechowywane za pośrednictwem takiej technologii rozproszonego rejestru;
- g) mechanizmów zapewniających płynność tokenów powiązanych z aktywami, w tym polityki i procedur w zakresie zarządzania płynnością w przypadku emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami, o których mowa w art. 45;
- h) ustaleń z podmiotami zewnętrznymi, w tym dotyczących zarządzania aktywami rezerwowymi i inwestowania rezerwy, przechowywania aktywów rezerwowych oraz, w stosownych przypadkach, dystrybucji publicznej tokenów powiązanych z aktywami;
- i) procedury rozpatrywania skarg;
- j) oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz związanych z tym ogólnych strategii i procedur.

Emitenci tokenów powiązanych z aktywami powiadamiają właściwy organ swojego macierzystego państwa członkowskiego na co najmniej 30 dni roboczych przed wejściem w życie planowanych zmian.

2. Po powiadomieniu właściwego organu o planowanej zmianie, o której mowa w ust. 1, emitent tokena powiązanego z aktywami sporządza projekt zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa oraz zapewnia, by kolejność zawartych w nim informacji była spójna z kolejnością informacji zawartych w pierwotnym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.

Emitent tokena powiązanego z aktywami przekazuje projekt zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego.

Właściwy organ jak najszybciej potwierdza drogą elektroniczną otrzymanie projektu zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, jednak nie później niż w ciągu pięciu dni roboczych od jego otrzymania.

Właściwy organ zatwierdza projekt zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa lub odmawia jego zatwierdzenia w ciągu 30 dni roboczych po potwierdzeniu jego otrzymania. Podczas analizy projektu zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa właściwy organ może zwrócić się o udzielenie wszelkich dodatkowych informacji, wyjaśnień lub uzasadnień w odniesieniu do projektu zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa. Jeżeli właściwy organ zwróci się z takim żądaniem, termin 30 dni roboczych rozpoczyna bieg dopiero po uzyskaniu przez właściwy organ żądanych dodatkowych informacji.

3. Jeżeli właściwy organ uzna, że zmiany w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa są potencjalnie istotne dla należytego funkcjonowania systemów płatniczych, transmisji polityki pieniężnej i suwerenności monetarnej, konsultuje się z EBC oraz, w stosownych przypadkach, z bankiem centralnym, o którym mowa w art. 20 ust. 4. W takich przypadkach właściwy organ może również konsultować się z EUNB i ESMA.

EBC lub odpowiedni bank centralny oraz, w stosownych przypadkach, EUNB i ESMA wydają opinię w terminie 20 dni roboczych od otrzymania prośby o konsultację, o której mowa w akapicie pierwszym.

4. W ramach zatwierdzania zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa właściwy organ może zwrócić się do emitenta tokena powiązanego z aktywami o:

- a) wprowadzenie mechanizmów zapewniających ochronę posiadaczy tokena powiązanego z aktywami, jeżeli potencjalna zmiana działalności emitenta może mieć istotny wpływ na wartość, stabilność tego tokena powiązanego z aktywami lub aktywów rezerwowych lub na związane z nimi ryzyko;
- b) podjęcie odpowiednich środków naprawczych w celu zaradzenia obawom związanym z integralnością rynku, stabilnością finansową lub należyтым funkcjonowaniem systemów płatniczych.

Właściwy organ nakazuje emitentowi tokena powiązanego z aktywami podjęcie wszelkich odpowiednich środków naprawczych, by zaradzić obawom związanym ze należyтым funkcjonowaniem systemów płatniczych, transmisją polityki pieniężnej lub suwerennością monetarną, jeżeli takie środki naprawcze zostaną zaproponowane przez EBC lub, w stosownych przypadkach, bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, w ramach konsultacji, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

Jeżeli EBC lub bank centralny, o którym mowa w art. 20 ust. 4, zaproponują środki inne niż te, które nakazuje właściwy organ, proponowane środki podejmuje się łącznie, a jeśli nie jest to możliwe, nakazuje się środek bardziej rygorystyczny.

5. Właściwy organ przekazuje zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa ESMA, pojedynczym punktom kontaktowym przyjmujących państw członkowskich, EUNB i EBC oraz, w stosownych przypadkach, bankowi centralnemu danego państwa członkowskiego w terminie dwóch dni roboczych od zatwierdzenia dokumentu.

ESMA bez zbędnej zwłoki udostępnia zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa w rejestrze, o którym mowa w art. 109.

Artykuł 26

Odpowiedzialność emitentów tokenów powiązanych z aktywami za informacje podane w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa

1. W przypadku gdy emitent naruszy art. 19, podając w swoim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa lub w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa informacje, które są niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd, emitent ten oraz członkowie jego organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego ponoszą odpowiedzialność wobec posiadacza takiego tokena powiązanego z aktywami za wszelkie straty poniesione w wyniku tego naruszenia.

2. Wszelkie umowne wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w ust. 1, nie wywierają skutków prawnych.

3. Obowiązkiem posiadacza tokena powiązanego z aktywami jest przedstawienie dowodów wskazujących, że emitent tego tokena powiązanego z aktywami naruszył art. 19, podając w swoim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa lub w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa informacje, które są niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd, i że poleganie przez posiadacza na tych informacjach miało wpływ na jego decyzję o nabyciu, sprzedaży lub wymianie tego tokena powiązanego z aktywami.

4. Emitent i członkowie jego organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego nie ponoszą odpowiedzialności za straty poniesione w wyniku polegania na informacjach przedstawionych w podsumowaniu zgodnie z art. 19, w tym w ich tłumaczeniu, z wyjątkiem sytuacji, gdy podsumowanie:

- a) odczytywane łącznie z pozostałymi częściami dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa wprowadza w błąd, jest nieprecyzyjne lub niespójne; lub
- b) odczytywane łącznie z pozostałymi częściami dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa nie przedstawia kluczowych informacji mających pomóc potencjalnym posiadaczom w podjęciu decyzji, czy nabyć taki token powiązany z aktywami.

5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkiej innej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z prawa krajowego.

ROZDZIAŁ 2

Obowiązki emitentów tokenów powiązanych z aktywami

Artykuł 27

Obowiązek uczciwego, rzetelnego i profesjonalnego działania zgodnie z najlepiej pojętym interesem posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami postępują uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie oraz przekazują posiadaczom i potencjalnym posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami rzetelne, jasne i niewprowadzające w błąd informacje.
2. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami działają w najlepiej pojętym interesie posiadaczy takich tokenów i traktują ich jednakowo, chyba że w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, w materiałach marketingowych zostaną zawarte informacje na temat preferencyjnego traktowania.

Artykuł 28

Publikowanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa

Emitent tokena powiązanego z aktywami publikuje na swojej stronie internetowej zatwierdzony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o którym mowa w art. 17 ust. 1 lub art. 21 ust. 1, oraz, w stosownych przypadkach, zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, o którym mowa w art. 25. Zatwierdzony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa musi być publicznie dostępny najpóźniej w dniu rozpoczęcia oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczenia tego tokena do obrotu. Zatwierdzony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa oraz, w stosownych przypadkach, zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa muszą być dostępne na stronie internetowej emitenta tak długo, jak długo odnośny token powiązany z aktywami pozostaje w posiadaniu ogółu inwestorów.

Artykuł 29

Materiały marketingowe

1. Wszelkie materiały marketingowe dotyczące oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczenia do obrotu takiego tokena powiązanego z aktywami muszą spełniać wszystkie poniższe wymogi:
 - a) materiały marketingowe są wyraźnie oznaczone jako takie;
 - b) informacje zawarte w materiałach marketingowych są rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd;
 - c) informacje zawarte w materiałach marketingowych są zgodne z informacjami zawartymi w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa;
 - d) w materiałach marketingowych wyraźnie informuje się, że opublikowany został dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, i w czytelny sposób podaje się w nich adres strony internetowej emitenta tokena powiązanego z aktywami, a także kontaktowy numer telefonu i adres e-mail emitenta.
2. Materiały marketingowe zawierają jasne i jednoznaczne oświadczenie, że posiadaczom tokena powiązanego z aktywami przysługuje wobec emitenta prawo do żądania wykupu w dowolnym czasie.
3. Materiały marketingowe i zmiany do nich publikuje się na stronie internetowej emitenta.
4. Właściwy organ nie wymaga uprzedniego zatwierdzenia materiałów marketingowych przed ich publikacją.
5. Materiały marketingowe zgłasza się właściwemu organowi na jego żądanie.
6. Materiałów marketingowych nie rozpowszechnia się przed publikacją dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa. Ograniczenie to nie uniemożliwia emitentowi tokena powiązanego z aktywami prowadzenia badań rynku.

Artykuł 30

Bieżące informowanie posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami zamieszczają w jasny, dokładny i przejrzysty sposób w publicznie i łatwo dostępnym miejscu na swojej stronie internetowej informacje na temat liczby tokenów powiązanych z aktywami będących w obiegu oraz wartości i struktury rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36. Informacje te są aktualizowane co najmniej raz na miesiąc.
2. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami jak najszybciej zamieszczają w publicznie i łatwo dostępnym miejscu na swojej stronie internetowej zwięzłe, jasne, dokładne i przejrzyste podsumowanie raportu z audytu, jak również pełny i niezredagowany raport z audytu w odniesieniu do rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36.
3. Bez uszczerbku dla art. 88, emitenci tokenów powiązanych z aktywami jak najszybciej w jasny, dokładny i przejrzysty sposób publikują w publicznie i łatwo dostępnym miejscu na swojej stronie internetowej informacje na temat wszelkich zdarzeń, które mają lub mogą mieć istotny wpływ na wartość tokenów powiązanych z aktywami lub na rezerwę aktywów, o której mowa w art. 36.

Artykuł 31

Procedury rozpatrywania skarg

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają i utrzymują skuteczne i przejrzyste procedury szybkiego, sprawiedliwego i spójnego rozpatrywania skarg otrzymywanych od posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami i innych zainteresowanych stron, w tym stowarzyszeń konsumentów reprezentujących posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami, oraz publikują opisy tych procedur. W przypadku gdy tokeny powiązane z aktywami są dystrybuowane, w całości lub częściowo, przez podmioty zewnętrzne, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h), emitenci tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają procedury mające również na celu ułatwienie rozpatrywania takich skarg między posiadaczami tokenów powiązanych z aktywami a takimi podmiotami zewnętrznymi.
2. Posiadacze tokenów powiązanych z aktywami muszą mieć możliwość bezpłatnego składania skarg do emitentów ich tokenów powiązanych z aktywami lub, w stosownych przypadkach, do podmiotów zewnętrznych, o których mowa w ust. 1.
3. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami i w stosownych przypadkach podmioty zewnętrzne, o których mowa w ust. 1, opracowują i udostępniają posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami szablony do celów składania skarg oraz prowadzą rejestr wszystkich otrzymanych skarg i wszelkich środków podjętych w odpowiedzi na te skargi.
4. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami badają wszystkie skargi w sposób terminowy i sprawiedliwy oraz informują posiadaczy ich tokenów powiązanych z aktywami o wynikach takich badań w rozsądnym terminie.
5. EUNB w ścisłej współpracy z ESMA opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania wymogów, szablonów i procedur dotyczących rozpatrywania skarg.

EUNB przedłoży Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 32

Identyfikowanie konfliktów interesów, zapobieganie im, zarządzanie nimi i ich ujawnianie

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami wdrażają i utrzymują skuteczną politykę i procedury mające na celu identyfikowanie konfliktów interesów, zapobieganie im i zarządzanie nimi oraz ujawnianie konfliktów interesów, do jakich dochodzi między nimi a:
 - a) ich akcjonariuszami lub udziałowcami;
 - b) akcjonariuszem lub udziałowcem – niezależnie od tego, czy bezpośrednim, czy pośrednim – który posiada w nich znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały;
 - c) członkami ich organu zarządzającego;

- d) ich pracownikami;
- e) posiadaczami tokenów powiązanych z aktywami; lub
- f) osobami trzecimi sprawującymi jedną z funkcji, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h).

2. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami podejmują w szczególności wszelkie odpowiednie działania w celu identyfikowania konfliktów interesów, zapobiegania im i zarządzania nimi oraz ujawniania konfliktów interesów, które powstają wskutek zarządzania rezerwą aktywów, o której mowa w art. 36, i inwestowania tych aktywów.

3. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami w widocznym miejscu na swojej stronie internetowej ujawniają posiadaczom swoich tokenów powiązanych z aktywami informacje na temat ogólnego charakteru i źródeł konfliktów interesów, o których mowa w ust. 1, oraz działań podjętych w celu ograniczenia ich wpływu.

4. Ujawnione informacje, o których mowa w ust. 3, muszą być wystarczająco precyzyjne, aby potencjalni posiadacze tokenów powiązanych z aktywami byli w stanie podjąć świadomą decyzję o nabyciu w odniesieniu do tokenów powiązanych z aktywami.

5. EUNB opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania:

- a) wymogów dotyczących polityki i procedur, o których mowa w ust. 1;
- b) szczegółów i metodyki w odniesieniu do treści ujawnianych informacji, o których mowa w ust. 3.

EUNB przedstawia Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisji przekazuje się uprawnienia do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 33

Powiadamianie o zmianach w organie zarządzającym

Emitenci tokenów powiązanych z aktywami niezwłocznie powiadamiają właściwy organ o wszelkich zmianach w swoim organie zarządzającym i przekazują właściwemu organowi wszelkie informacje niezbędne do oceny zgodności z art. 34 ust. 2.

Artykuł 34

Zasady zarządzania

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami posiadają solidne zasady zarządzania obejmujące jasną strukturę organizacyjną z dobrze określonymi, przejrzystymi i spójnymi zakresami odpowiedzialności, skuteczne procesy służące rozpoznawaniu ryzyka, na które są lub mogą być narażeni, zarządzaniu ryzykiem, monitorowaniu i zgłaszaniu ryzyka oraz odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej obejmujące prawidłowe procedury administracyjne i rachunkowości.

2. Członkowie organu zarządzającego emitenta tokenów powiązanych z aktywami muszą cieszyć się wystarczająco dobrą opinią i posiadać, zarówno indywidualnie jak i kolektywnie, odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie w zakresie wykonywania swoich obowiązków. W szczególności nie mogą być skazani za przestępstwa związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu ani za inne przestępstwa, które mogłyby wpłynąć na ich dobrą opinię. Muszą również wykazać, że są w stanie poświęcić wystarczająco dużo czasu na skuteczne wykonywanie swoich obowiązków.

3. Organ zarządzający emitenta tokenów powiązanych z aktywami ocenia skuteczność ustaleń dotyczących polityki i procedur wprowadzonych w celu wypełnienia obowiązków określonych w rozdziałach 2, 3, 5 i 6 niniejszego tytułu i okresowo dokonuje ich przeglądu oraz stosuje odpowiednie środki w celu wyeliminowania wszelkich niedociągnięć.

4. Akcjonariusze lub udziałowcy – niezależnie od tego, czy bezpośredni, czy pośredni – posiadający znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w emitentach tokenów powiązanych z aktywami muszą cieszyć się wystarczająco dobrą opinią i w szczególności nie mogą być skazani za przestępstwa związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu ani za inne przestępstwa, które mogłyby wpłynąć na ich dobrą opinię.

5. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami przyjmują strategie i procedury dostatecznie skuteczne, aby zapewnić przestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają, utrzymują i wdrażają w szczególności politykę i procedury dotyczące:

- a) rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36;
- b) przechowywania aktywów rezerwowych, w tym wydzielenia aktywów, określonego w art. 37;
- c) praw określonych w art. 39, przyznawanych posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami;
- d) mechanizmu, za którego pośrednictwem dokonuje się emisji i wykupu tokenów powiązanych z aktywami;
- e) protokołów zatwierdzania transakcji na tokenach powiązanych z aktywami;
- f) funkcjonowania własnej technologii rozproszonego rejestru emitenta, jeżeli tokeny powiązane z aktywami są emitowane, przenoszone i przechowywane za pośrednictwem takiej technologii rozproszonego rejestru lub podobnej technologii, którą obsługuje emitent lub osoba trzecia działająca w jego imieniu;
- g) mechanizmów zapewniających płynność tokenów powiązanych z aktywami, w tym polityki i procedur w zakresie zarządzania płynnością dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami, o których mowa w art. 45;
- h) ustaleń z podmiotami zewnętrznymi dotyczących obsługi rezerwy aktywów oraz dotyczących inwestowania aktywów rezerwowych, przechowywania aktywów rezerwowych oraz, w stosownych przypadkach, dystrybucji publicznej tokenów powiązanych z aktywami;
- i) pisemnej zgody emitentów tokenów powiązanych z aktywami udzielonej innym osobom, które mogą oferować lub ubiegać się o dopuszczenie do obrotu tokenów powiązanych z aktywami;
- j) rozpatrywania skarg zgodnie z art. 31;
- k) konfliktów interesów zgodnie z art. 32.

Jeżeli emitenci tokenów powiązanych z aktywami zawierają uzgodnienia, o których mowa w akapicie pierwszym lit. h), uzgodnienia te określa się w umowie z podmiotami zewnętrznymi. W tych ustaleniach umownych określa się role, zadania, prawa i obowiązki zarówno emitentów tokenów powiązanych z aktywami jak i podmiotów zewnętrznych. W ustaleniach umownych, których mogą dotyczyć przepisy różnych państw, konieczne jest jednoznaczne wskazanie wybranego prawa właściwego.

6. W przypadku gdy emitenci tokenów powiązanych z aktywami nie wprowadzili planu wykupu, o którym mowa w art. 47, emitenci stosują odpowiednie i proporcjonalne systemy, zasoby i procedury w celu zapewnienia ciągłego i regularnego wykonania swoich usług i działalności. W tym celu emitenci tokenów powiązanych z aktywami utrzymują wszystkie systemy i protokoły bezpiecznego dostępu zgodnie z odpowiednimi normami unijnymi.

7. Jeżeli emitent tokena powiązanego z aktywami podejmie decyzję o zaprzestaniu świadczenia powiązanych usług i działalności, w tym poprzez zaprzestanie emisji tego tokena powiązanego z aktywami, przedkłada właściwemu organowi do zatwierdzenia plan zaprzestania działalności lub świadczenia usług.

8. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami określają źródła ryzyka operacyjnego i minimalizują te zagrożenia dzięki opracowaniu odpowiednich systemów, kontroli i procedur.

9. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają politykę i plany ciągłości działania zapewniające, w przypadku przerwy w funkcjonowaniu ich systemów ICT i procedur, zachowanie istotnych danych i funkcji oraz utrzymanie ich działalności lub, jeżeli nie jest to możliwe, terminowego przywrócenia takich danych i funkcji oraz terminowego przywrócenia działalności.

10. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami posiadają mechanizmy kontroli wewnętrznej i skuteczne procedury zarządzania ryzykiem, w tym skuteczne mechanizmy kontroli i zabezpieczenia w zakresie zarządzania systemami ICT zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554⁽³⁷⁾. W procedurach tych przewiduje się kompleksową ocenę związaną z uzależnieniem od podmiotów zewnętrznych, o których mowa w ust. 5 akapit pierwszy lit. h) niniejszego artykułu. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami monitorują i regularnie oceniają adekwatność i skuteczność mechanizmów kontroli wewnętrznej i procedur oceny ryzyka oraz podejmują odpowiednie środki w celu wyeliminowania wszelkich niedociągnięć.

11. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami posiadają systemy i procedury, które są odpowiednie do zapewnienia autentyczności, integralności i poufności danych, zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 i są zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Systemy te rejestrują i zabezpieczają właściwe dane i informacje zgromadzone i utworzone w trakcie działalności emitenta.

12. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami zapewniają, by byli oni poddawani regularnym audytom przeprowadzanym przez niezależnych audytorów. Wyniki tych audytów przekazywane są organowi zarządzającemu danego emitenta i udostępniane właściwemu organowi.

13. Do dnia 30 czerwca 2024 r. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA i EBC, wydaje wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 określające minimalną treść zasad zarządzania dotyczących:

- a) narzędzia monitorowania zagrożeń, o których mowa w ust. 8;
- b) planu ciągłości działania, o którym mowa w ust.;
- c) mechanizmu kontroli wewnętrznej, o którym mowa w ust. 10;
- d) audytów, o których mowa w ust. 12, w tym minimalnej dokumentacji, jaką ma być wykorzystywana podczas audytu.

Przy wydawaniu wytycznych, o których mowa w akapicie pierwszym, EUNB uwzględni przepisy dotyczące wymogów w zakresie zarządzania zawarte w innych aktach ustawodawczych Unii dotyczących usług finansowych, w tym w dyrektywie 2014/65/UE.

Artykuł 35

Wymogi w zakresie funduszy własnych

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami przez cały czas posiadają fundusze własne w kwocie co najmniej równej najwyższej z następujących kwot:

- a) 350 000 EUR;
- b) 2 % średniej kwoty rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36;
- c) jednej czwartej stałych kosztów pośrednich z poprzedniego roku.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) średnia kwota rezerwy aktywów oznacza średnią kwotę aktywów rezerwowych na koniec każdego dnia kalendarzowego obliczoną za okres ostatnich sześciu miesięcy.

W przypadku gdy emitent oferuje więcej niż jeden token powiązany z aktywami, kwota, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), jest sumą średniej kwoty aktywów rezerwowych stanowiących zabezpieczenie każdego tokena powiązanego z aktywami.

Kwota, o której mowa w akapicie pierwszym lit. c), podlega corocznemu przeglądowi i jest obliczana zgodnie z art. 67 ust. 3.

2. Fundusze własne, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, składają się z pozycji i instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, o których mowa w art. 26–30 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, po dokonaniu w całości odliczeń zgodnie z art. 36 tego rozporządzenia, bez stosowania progowych wyłączeń, o których mowa w art. 46 ust. 4 i art. 48 tego rozporządzenia.

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 i (UE) 2016/1011 (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 1).

3. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego może wymagać od emitenta tokena powiązanego z aktywami posiadania kwoty funduszy własnych do 20 % wyższej od kwoty wynikającej z zastosowania ust. 1 akapit pierwszy lit. b), w przypadku gdy ocena dowolnego z następujących elementów wskazuje na wyższy stopień ryzyka:

- a) ocena procesów zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli wewnętrznej emitenta tokena powiązanego z aktywami, o których mowa w art. 34 ust. 1, 8 i 10;
- b) jakość i zmienność rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36;
- c) rodzaje praw przyznanych przez emitenta tokena powiązanego z aktywami posiadaczom tokena powiązanego z aktywami zgodnie z art. 39;
- d) w przypadku gdy rezerwa aktywów obejmuje inwestycje – ryzyko związane z polityką inwestycyjną dotyczącą rezerwy aktywów;
- e) łączna wartość i liczba transakcji rozliczonych w tokenie powiązanym z aktywami;
- f) znaczenie rynków, na których token powiązany z aktywami jest oferowany i wprowadzany do obrotu;
- g) w stosownych przypadkach kapitalizacja rynkowa tokena powiązanego z aktywami.

4. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego może wymagać od emitenta tokena powiązanego z aktywami, który nie jest znaczący, spełnienia któregokolwiek z wymogów określonych w art. 45 w przypadku gdy jest to niezbędne do zaradzenia wyższemu ryzyku zidentyfikowanemu na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu lub innym zagrożeniom uwzględnionym zgodnie z art. 45, takim jak ryzyko płynności.

5. Bez uszczerbku dla ust. 3 emitenci tokenów powiązanych z aktywami przeprowadzają regularnie testy warunków skrajnych uwzględniające groźne, choć realistyczne scenariusze finansowych warunków skrajnych, takie jak wstrząsy związane ze stopami procentowymi, oraz elementy pozafinansowe, takie jak ryzyko operacyjne. W oparciu o wyniki takich testów warunków skrajnych właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego wymaga od emitenta tokena powiązanego z aktywami posiadania kwoty funduszy własnych o 20 % – 40 % wyższej od kwoty wynikającej z zastosowania ust. 1 akapit pierwszy lit. b), w pewnych okolicznościach z uwagi na perspektywę ryzyka i wyniki testów warunków skrajnych.

6. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA i EBC, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania:

- a) procedury i ram czasowych dla emitenta tokena powiązanego z aktywami na dostosowanie się do wyższych wymogów w zakresie funduszy własnych, jak określono w ust. 3;
- b) kryteriów dotyczących wymogu posiadania wyższych funduszy własnych zgodnie z ust. 3;
- c) minimalnych wymogów dotyczących opracowywania programów testów warunków skrajnych, uwzględniających wielkość, złożoność i charakter tokena powiązanego z aktywami, w tym między innymi:
 - (i) rodzajów testów warunków skrajnych oraz ich głównych celów i zastosowań;
 - (ii) częstotliwości różnych testów warunków skrajnych;
 - (iii) wewnętrznych zasad zarządzania;
 - (iv) odpowiedniej infrastruktury danych;
 - (v) metodyki i wiarygodności założeń;
 - (vi) stosowania zasady proporcjonalności do wszystkich minimalnych wymogów, zarówno ilościowych, jak i jakościowych; oraz
 - (vii) minimalnej częstotliwości testów warunków skrajnych i wspólnych parametrów referencyjnych scenariuszy testów warunków skrajnych.

EUNB przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisji przekazuje się uprawnienia do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

ROZDZIAŁ 3

Rezerwa aktywów

Artykuł 36

Obowiązek posiadania rezerwy aktywów oraz struktura takiej rezerwy aktywów i zarządzanie nią

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają i stale utrzymują rezerwę aktywów.

Rezerwę aktywów tworzy się i zarządza nią w taki sposób, aby:

- a) uwzględnione było ryzyko związane z aktywami powiązanymi z tokenami powiązanymi z aktywami; oraz
- b) uwzględnione było ryzyko utraty płynności związane z trwałymi prawami do żądania wykupu przysługującymi posiadaczom.

2. Rezerwa aktywów jest prawnie oddzielona od majątku emitenta, jak również od rezerwy aktywów ustanowionej dla innych tokenów powiązanych z aktywami, w interesie posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami zgodnie z prawem właściwym, tak by wierzyciele emitentów nie mogli zaspokajać swoich roszczeń z rezerwy aktywów, w szczególności w przypadku niewypłacalności.

3. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami zapewniają, aby rezerwa aktywów była operacyjnie oddzielona od ich majątku, a także od rezerwy aktywów innych tokenów.

4. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA i EBC, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania wymogów dotyczących płynności, z uwzględnieniem rozmiaru, złożoności i charakteru rezerwy aktywów i samego tokena powiązanego z aktywami.

Regulacyjne standardy techniczne określają w szczególności:

- a) odpowiedni odsetek rezerwy aktywów, którą mają stanowić aktywa o jednodniowym terminie zapadalności, w tym odsetek umów z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, które można rozwiązać za uprzednim wypowiedzeniem w terminie jednego dnia roboczego, lub odsetek środków pieniężnych, które można wycofać za uprzednim wypowiedzeniem w terminie jednego dnia roboczego;
- b) odpowiedni odsetek rezerwy aktywów, którą mają stanowić aktywa o tygodniowym terminie zapadalności, w tym odsetek umów z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, które można rozwiązać za uprzednim wypowiedzeniem w terminie pięciu dni roboczych, lub odsetek środków pieniężnych, które można wycofać za uprzednim wypowiedzeniem w terminie pięciu dni roboczych;
- c) inne istotne terminy zapadalności i ogólne techniki zarządzania płynnością;
- d) minimalne kwoty w każdej walucie urzędowej wymienionej jako depozyty w instytucjach kredytowych, które to kwoty nie mogą być niższe niż 30 % kwoty referencyjnej w każdej walucie urzędowej.

Do celów akapitu drugiego lit. a), b) i c) EUNB uwzględnia między innymi odpowiednie progi określone w art. 52 dyrektywy 2009/65/WE.

EUNB przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisji przekazuje się uprawnienia do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

5. Emitenci, których co najmniej dwa tokeny powiązane z aktywami są przedmiotem oferty publicznej, stosują i utrzymują dla każdego tokena powiązanego z aktywami wydzieloną pulę aktywów rezerwowych. Każdą pulę aktywów rezerwowych zarządza się oddzielnie.

W przypadku gdy różni emitenci tokenów powiązanych z aktywami udostępniają w ramach oferty publicznej ten sam token powiązany z aktywami, emitenci ci stosują i utrzymują tylko jedną rezerwę aktywów dla tego tokena powiązanego z aktywami.

6. Organy zarządzające emitentów tokenów powiązanych z aktywami zapewniają skuteczne i ostrożne zarządzanie rezerwami aktywów. Emitenci zapewniają, aby emisji i wykupowi tokenów powiązanych z aktywami zawsze towarzyszyło odpowiadające im zwiększenie lub zmniejszenie rezerwy aktywów.

7. Emitent tokena powiązanego z aktywami określa łączną wartość rezerwy aktywów z wykorzystaniem cen rynkowych. Ich łączna wartość jest co najmniej równa łącznej wartości roszczeń, jakie mają względem emitenta posiadacze tokena powiązanego z aktywami znajdującego się w obiegu.

8. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami posiadają jasną i szczegółową politykę określającą mechanizm stabilizacji takich tokenów. Ta polityka zwiera w szczególności:

- a) wykaz aktywów powiązanych z tokenami powiązanymi z aktywami oraz skład tych aktywów;
- b) opis rodzaju aktywów i dokładnej alokacji aktywów, które są włączone do rezerwy aktywów;
- c) szczegółową ocenę ryzyka, w tym ryzyka kredytowego, ryzyka rynkowego, ryzyka koncentracji i ryzyka płynności wynikającego z rezerwy aktywów;
- d) opis procedury, zgodnie z którą tworzy się i wykupuje tokeny powiązane z aktywami, oraz procedury, w wyniku której takie tworzenie i wykup spowoduje odpowiednie zwiększenie i zmniejszenie rezerwy aktywów;
- e) informację, czy część rezerwy aktywów jest inwestowana, jak przewidziano w art. 38;
- f) w przypadku gdy emitenci tokenów powiązanych z aktywami inwestują część rezerwy aktywów, jak przewidziano w art. 38 – szczegółowy opis polityki inwestycyjnej i ocenę tego, w jaki sposób ta polityka inwestycyjna może wpłynąć na wartość rezerwy aktywów;
- g) opis procedury nabywania tokenów powiązanych z aktywami i wykupu takich tokenów w zamian za rezerwę aktywów oraz wykaz osób lub kategorii osób, które są do tego uprawnione.

9. Bez uszczerbku dla art. 34 ust. 12, emitenci tokenów powiązanych z aktywami zlecają przeprowadzenie niezależnego audytu rezerwy aktywów co sześć miesięcy, aby ocenić zgodność z przepisami niniejszego rozdziału, począwszy od daty udzielenia im zezwolenia zgodnie z art. 21, lub od daty zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17.

10. Emitent powiadamia o wynikach audytu, o którym mowa w ust. 9, właściwy organ niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu sześciu tygodni od daty referencyjnej wyceny. Emitent publikuje wyniki audytu w ciągu dwóch tygodni od daty powiadomienia właściwego organu. Właściwy organ może polecić emitentowi, aby opóźnił publikację wyników audytu w przypadku, gdy:

- a) emitent zostanie zobowiązany do wdrożenia ustaleń lub środków naprawczych zgodnie z art. 46 ust. 3;
- b) emitent zostanie zobowiązany do wdrożenia planu wykupu zgodnie z art. 47;
- c) zostanie to uznane za konieczne w celu ochrony interesów ekonomicznych posiadaczy tokena powiązanego z aktywami;
- d) zostanie to uznane za konieczne w celu uniknięcia znacznego negatywnego wpływu na system finansowy macierzystego państwa członkowskiego lub innego państwa członkowskiego.

11. Wyceny według cen rynkowych, o której mowa w ust. 7 niniejszego artykułu, dokonuje się w miarę możliwości przy użyciu wyceny według wartości rynkowej, zdefiniowanej w art. 2 pkt 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1131 ⁽³⁸⁾.

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1131 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie funduszy rynku pieniężnego (Dz.U. L 169 z 30.6.2017, s. 8).

Przy stosowaniu wyceny według wartości rynkowej aktywa rezerwowe wycenia się po ostrożniejszym z kursów kupna/sprzedaży, chyba że aktywa rezerwowe można rozliczyć po średnim kursie rynkowym. Wykorzystywane są wyłącznie dane rynkowe dobrej jakości, a takie dane ocenia się na podstawie wszystkich następujących czynników:

- a) liczby i jakości kontrahentów;
- b) wolumenu danego aktywa rezerwowego i obrotu nim na rynku;
- c) wielkości rezerwy aktywów.

12. W przypadku gdy stosowanie wyceny według wartości rynkowej, o której mowa w ust. 11 niniejszego artykułu, nie jest możliwe lub dane rynkowe nie są wystarczająco dobrej jakości, aktywa rezerwowe wycenia się ostrożnie, stosując wycenę według modelu zdefiniowaną w art. 2 pkt 9 rozporządzenia (UE) 2017/1131.

W modelu dokładnie ocenia się wartość wewnętrzną aktywa rezerwowego w oparciu o następujące aktualne, kluczowe czynniki:

- a) wolumen danego aktywa rezerwowego i obrotu nim na rynku;
- b) wielkość rezerwy aktywów;
- c) ryzyko rynkowe, ryzyko zmiany stóp procentowych i ryzyko kredytowe związane z aktywami rezerwowymi.

W przypadku stosowania wyceny według modelu nie stosuje się metody kosztu zamortyzowanego zdefiniowanej w art. 2 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2017/1131.

Artykuł 37

Przechowywanie aktywów rezerwowych

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają, utrzymują i wdrażają zasady, procedury i ustalenia umowne dotyczące przechowywania, które w sposób ciągły zapewniają, aby:

- a) aktywa rezerwowe nie były obciążone ani zastawiane jako uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych zdefiniowane w art. 2 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁹⁾;
- b) aktywa rezerwowe przechowywano zgodnie z ust. 6 niniejszego artykułu;
- c) emitenci tokenów powiązanych z aktywami dysponowali szybkim dostępem do aktywów rezerwowych w celu zrealizowania wszelkich zleceń umorzenia złożonych przez posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami;
- d) nie zachodziła koncentracja u powierników aktywów rezerwowych;
- e) nie występowało ryzyko koncentracji aktywów rezerwowych.

2. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami, którzy emitują co najmniej dwa tokeny powiązane z aktywami w Unii, dysponują polityką przechowywania dla każdej puli aktywów rezerwowych. Różni emitenci tokenów powiązanych z aktywami, którzy wyemitowali ten sam token powiązany z aktywami, stosują i utrzymują jednolitą politykę przechowywania.

3. Aktywa rezerwowe są przechowywane przez okres nie dłuższy niż pięć dni roboczych od daty emisji tokena powiązanego z aktywami przez jeden z następujących podmiotów lub większą ich liczbę:

- a) dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów zapewniającego przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, jeżeli aktywa rezerwowe mają postać kryptoaktywów;
- b) instytucję kredytową w przypadku wszystkich rodzajów aktywów rezerwowych;

⁽³⁹⁾ Dyrektywa 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych (Dz.U. L 168 z 27.6.2002, s. 43).

c) firmę inwestycyjną, która świadczy usługę dodatkową polegającą na sprawowaniu pieczy nad instrumentami finansowymi i administrowaniu nimi na rachunek klientów, o czym mowa w sekcji B pkt 1 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE, w przypadku gdy aktywa rezerwowe przyjmują formę instrumentów finansowych.

4. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami wykazują się należytą fachowością i starannością przy wyborze, wyznaczaniu i kontroli dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych wyznaczonych na powierników aktywów rezerwowych zgodnie z ust. 3. Powiernikiem jest osoba prawna inna niż emitent.

Emitenci tokenów powiązanych z aktywami zapewniają, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne wyznaczone na powierników aktywów rezerwowych, o czym mowa w ust. 3, posiadały niezbędną wiedzę fachową i reputację rynkową umożliwiające działanie w charakterze powierników takich aktywów rezerwowych, biorąc pod uwagę praktyki księgowość, procedury sprawowania pieczy i mechanizmy kontroli wewnętrznej tych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Ustalenia umowne między emitentami tokenów powiązanych z aktywami i powiernikami zapewniają ochronę przechowywanych aktywów rezerwowych przed roszczeniami wierzycieli powierników.

5. Polityki i procedury przechowywania, o których mowa w ust. 1, określają kryteria wyboru w zakresie wyznaczania dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych na powierników aktywów rezerwowych oraz procedurę przeglądu takich wyznaczeń.

Emitenci tokenów powiązanych z aktywami dokonują regularnie przeglądu wyznaczenia dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych na powierników aktywów rezerwowych. Na potrzeby przeglądu emitenci tokenów powiązanych z aktywami oceniają swoje ekspozycje wobec takich powierników, biorąc pod uwagę pełny zakres swoich relacji, oraz na bieżąco monitorują warunki finansowe takich powierników.

6. Powiernicy aktywów rezerwowych, o których mowa w ust. 4, zapewniają przechowywanie tych aktywów rezerwowych w następujący sposób:

- a) instytucje kredytowe przechowują środki pieniężne na rachunku otwartym w księgach instytucji kredytowych;
- b) w przypadku instrumentów finansowych, które mogą być przechowywane, instytucje kredytowe lub firmy inwestycyjne przechowują wszystkie instrumenty finansowe, które mogą być zarejestrowane na rachunku instrumentów finansowych otwartym w księgach instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych, oraz wszystkie instrumenty finansowe, które mogą być fizycznie dostarczone do takich instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych;
- c) w przypadku kryptoaktywów, które mogą być przechowywane, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przechowują kryptoaktywa włączone do aktywów rezerwowych lub środki dostępu do takich kryptoaktywów, w stosownych przypadkach, w postaci prywatnych kluczy kryptograficznych;
- d) w przypadku innych aktywów instytucje kredytowe sprawdzają prawo własności przysługujące emitentom tokenów powiązanych z aktywami i prowadzą rejestr tych aktywów rezerwowych, co do których mają pewność, że emitenci tokenów powiązanych z aktywami są właścicielami tych aktywów rezerwowych.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) instytucje kredytowe zapewniają rejestrację środków pieniężnych w księgach instytucji kredytowych na wydzielonym rachunku zgodnie z przepisami krajowymi transponującymi art. 16 dyrektywy Komisji 2006/73/WE⁽⁴⁰⁾. Rachunek ten jest otwierany w imieniu emitenta tokenów powiązanych z aktywami w celu zarządzania aktywami rezerwowymi każdego tokena powiązanego z aktywami, tak aby przechowywane środki pieniężne można było wyraźnie zidentyfikować jako należące do danej rezerwy aktywów.

Do celów lit. b) akapit pierwszy instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne zapewniają, aby wszystkie instrumenty finansowe, które mogą być zarejestrowane na rachunku instrumentów finansowych otwartym w księgach instytucji kredytowej i księgach firmy inwestycyjnej, były rejestrowane w księgach instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych na wydzielonych rachunkach zgodnie z przepisami krajowymi transponującymi art. 16 dyrektywy 2006/73/WE. Rachunek instrumentów finansowych otwiera się w imieniu emitentów tokenów powiązanych z aktywami w celu zarządzania aktywami rezerwowymi każdego tokena powiązanego z aktywami, tak aby przechowywane instrumenty finansowe można było wyraźnie zidentyfikować jako należące do każdej rezerwy aktywów.

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzająca środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby teże dyrektywy (Dz.U. L 241 z 2.9.2006, s. 26).

Do celów lit. c) akapit pierwszy dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów otwierają rejestr pozycji na rzecz emitentów tokenów powiązanych z aktywami w celu zarządzania aktywami rezerwowymi każdego tokena powiązanego z aktywami, tak aby przechowane kryptoaktywa można było wyraźnie zidentyfikować jako należące do każdej rezerwy aktywów.

Do celów lit. d) akapit pierwszy ocena, czy emitenci tokenów powiązanych z aktywami są właścicielami aktywów rezerwowych, opiera się na informacjach lub dokumentach dostarczonych przez emitentów tokenów powiązanych z aktywami oraz, o ile są one dostępne, na dowodach zewnętrznych.

7. Wyznaczenie dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej na powiernika aktywów rezerwowych zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu potwierdza się ustaleniem umownym, o czym mowa w art. 34 ust. 5 akapit drugi. Owe ustalenia umowne regulują między innymi przepływ informacji niezbędnych w celu umożliwienia emitentom tokenów powiązanych z aktywami, dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów, instytucjom kredytowym i firmom inwestycyjnym pełnienia ich funkcji powiernika.

8. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne, których wyznaczono na powierników zgodnie z ust. 4, postępują w sposób uczciwy, rzetelny, profesjonalny i niezależny oraz działają w interesie emitenta tokenów powiązanych z aktywami oraz posiadaczy takich tokenów.

9. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne, których wyznaczono na powierników zgodnie z ust. 4, nie mogą prowadzić działalności w odniesieniu do emitentów tokenów powiązanych z aktywami, która może powodować konflikty interesów między tymi emitentami, posiadaczami tokenów powiązanych z aktywami oraz nimi samymi, chyba że spełnione zostały wszystkie poniższe warunki:

- a) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe lub firmy inwestycyjne oddzielają pod względem funkcjonalnym i hierarchicznym wykonywanie swoich zadań w zakresie przechowywania aktywów od potencjalnie sprzecznych z nimi zadań;
- b) emitent tokenów powiązanych z aktywami odpowiednio identyfikuje potencjalne konflikty interesów, monitoruje je, zarządza nimi oraz ujawnia je posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami zgodnie z art. 32.

10. W przypadku utraty przechowywanego zgodnie z ust. 6 instrumentu finansowego lub kryptoaktywa dostawca usług w zakresie kryptoaktywów, instytucja kredytowa lub firma inwestycyjna, którzy utracili ten instrument finansowy lub kryptoaktywo, rekompensują lub zwracają emitentowi tokena powiązanego z aktywami bez zbędnej zwłoki instrument finansowy lub kryptoaktywo identycznego rodzaju lub o odpowiadającej im wartości. Dany dostawca usług w zakresie kryptoaktywów, dana instytucja kredytowa lub dana firma inwestycyjna nie są zobowiązane do rekompensaty lub zwrotu, jeśli mogą udowodnić, że utrata powstała w wyniku pozostającego poza ich racjonalną kontrolą zdarzenia zewnętrznego, którego skutki byłyby nieuniknione mimo wszystkich racjonalnych działań podjętych w celu zapobieżenia mu.

Artykuł 38

Inwestowanie rezerwy aktywów

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami, którzy inwestują część rezerwy aktywów, inwestują wyłącznie w wysoce płynne instrumenty finansowe o minimalnym ryzyku rynkowym, ryzyku kredytowym i ryzyku koncentracji. Inwestycje te muszą być możliwe do upłynnienia w krótkim terminie przy minimalnym negatywnym wpływie na cenę.

2. Jednostki uczestnictwa w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) uznaje się za aktywa o minimalnym ryzyku rynkowym, ryzyku kredytowym i ryzyku koncentracji na potrzeby ust. 1, jeżeli to UCITS inwestuje wyłącznie w aktywa określone szczegółowo przez EUNB zgodnie z ust. 5 oraz jeżeli emitent tokena powiązanego z aktywami zapewnia inwestowanie rezerwy aktywów w sposób minimalizujący ryzyko koncentracji.

3. Instrumenty finansowe, w które inwestuje się rezerwę aktywów, przechowuje się zgodnie z art. 37.

4. Wszelkie zyski lub straty, w tym wahania wartości instrumentów finansowych, o których mowa w ust. 1, oraz wszelkie ryzyko kontrahenta lub ryzyko operacyjne wynikające z inwestowania rezerwy aktywów ponosi emitent tokena powiązanego z aktywami.

5. EUNB, we współpracy z ESMA i EBC, opracowuje projekt regulacyjnych standardów technicznych określających instrumenty finansowe, które można uznać za instrumenty wysoce płynne i instrumenty o minimalnym ryzyku rynkowym i kredytowym oraz minimalnym ryzyku koncentracji, o czym mowa w ust. 1. Określając te instrumenty finansowe, EUNB bierze pod uwagę:

- a) poszczególne rodzaje aktywów, które mogą być powiązane z tokenem powiązany z aktywami;
- b) korelację pomiędzy aktywami powiązanymi z tokenem powiązany z aktywami a wysoce płynnymi instrumentami finansowymi, w które może inwestować emitent;
- c) wymóg pokrycia wpływów netto, o którym mowa w art. 412 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, sprecyzowany w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61 ⁽⁴¹⁾;
- d) ograniczenia dotyczące koncentracji i uniemożliwiające emitentowi:
 - (i) inwestowanie więcej niż określonego odsetka aktywów rezerwowych w wysoce płynne instrumenty finansowe o minimalnym ryzyku rynkowym i kredytowym oraz minimalnym ryzyku koncentracji emitowane przez jeden podmiot;
 - (ii) przechowywanie więcej niż określonego odsetka kryptoaktywów lub aktywów u dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub w instytucjach kredytowych należących do tej samej grupy zgodnie z definicją w art. 2 pkt 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE ⁽⁴²⁾ lub w firmach inwestycyjnych.

Do celów akapitu pierwszego lit. d) ppkt (i) EUNB opracowuje odpowiednie limity w celu określenia wymogów dotyczących koncentracji. Limity te uwzględniają między innymi odpowiednie progi określone w art. 52 dyrektywy 2009/65/WE.

EUNB przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisji przekazuje się uprawnienia do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 39

Prawo do żądania wykupu

1. Posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami przysługuje w każdym momencie prawo do żądania wykupu wobec emitentów tokenów powiązanych z aktywami oraz w odniesieniu do aktywów rezerwowych, jeżeli emitenci nie są w stanie wywiązać się ze swoich obowiązków, o których mowa w rozdziale 6 niniejszego tytułu. Emitenci ustanawiają, utrzymują i wdrażają jasne i szczegółowe zasady i procedury dotyczące takiego stałego prawa do żądania wykupu.

2. Na żądanie posiadacza tokena powiązanego z aktywami emitent takiego tokena dokonuje jego wykupu poprzez zapłatę kwoty środków pieniężnych innych niż pieniądz elektroniczny, odpowiadającej wartości rynkowej aktywów powiązanych z posiadanym tokenem powiązany z aktywami, albo poprzez przekazanie aktywów powiązanych z tym tokenem. Emitenci ustanawiają politykę dotyczącą takiego stałego prawa do żądania wykupu, która określa:

- a) warunki, w tym progi, okresy i ramy czasowe, na jakich posiadacze tokenów powiązanych z aktywami mogą wykonywać takie prawo do żądania wykupu;
- b) mechanizmy i procedury mające na celu zapewnienie wykupu tokenów powiązanych z aktywami, w tym w skrajnych warunkach rynkowych, w tym również w kontekście wdrażania planu naprawy, o którym mowa w art. 46, lub w przypadku uporządkowanego wykupu tokenów powiązanych z aktywami, o czym mowa w art. 47;

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (Dz.U. L 11 z 17.1.2015, s. 1).

⁽⁴²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

- c) wycenę lub zasady wyceny tokenów powiązanych z aktywami oraz aktywów rezerwowych, gdy prawo do żądania wykupu wykonuje posiadacz tokenów powiązanych z aktywami, w tym poprzez zastosowanie metodyki wyceny, o której mowa w art. 36 ust. 11;
- d) warunki rozliczenia wykupu; oraz
- e) środki podejmowane przez emitentów w celu odpowiedniego zarządzania zwiększeniem lub zmniejszeniem rezerwy aktywów w celu uniknięcia niekorzystnego wpływu rezerwy aktywów na rynek.

Jeżeli emitenci przy sprzedaży tokena powiązane go z aktywami akceptują płatność w środkach pieniężnych innych niż pieniądź elektroniczny, denominowanych w walucie urzędowej, zawsze zapewniają możliwość wykupu tokena za środki pieniężne inne niż pieniądź elektroniczny, denominowane w tej samej walucie urzędowej.

3. Bez uszczerbku dla art. 46 wykup tokenów powiązanych z aktywami nie podlega opłacie.

Artykuł 40

Zakaz przyznawania odsetek

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami nie przyznają odsetek w odniesieniu do tokenów powiązanych z aktywami.
2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie przyznają odsetek świadcząc usługi w zakresie kryptoaktywów związane z tokenami powiązanymi z aktywami.
3. Na potrzeby ust. 1 i 2 wszelkie wynagrodzenie lub inne korzyści związane z długością okresu, przez jaki posiadacz tokenów powiązanych z aktywami jest w ich posiadaniu, uznaje się za odsetki. Obejmuje to rekompensatę netto lub rabat netto o skutku równoważnym do odsetek otrzymywanych przez posiadacza tokenów powiązanych z aktywami, uzyskiwane bezpośrednio od emitenta lub za pośrednictwem osób trzecich, które są bezpośrednio związane z tokenami powiązanymi z aktywami lub mają formę wynagrodzenia lub wyceny innych produktów.

ROZDZIAŁ 4

Nabycia emitentów tokenów powiązanych z aktywami

Artykuł 41

Ocena planowanych nabyć emitentów tokenów powiązanych z aktywami

1. Osoby fizyczne lub prawne bądź takie osoby działające w porozumieniu, zamierzające nabyć, bezpośrednio lub pośrednio (potencjalny nabywca), znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały w emitencie tokena powiązane go z aktywami lub zwiększyć, bezpośrednio lub pośrednio, taki posiadany znaczny pakiet akcji lub takie posiadane znaczne udziały, w wyniku czego odsetek posiadanych praw głosu lub posiadanego kapitału osiągnąłby bądź przekroczył 20 %, 30 % lub 50 %, lub w wyniku czego emitent tego tokena powiązane go z aktywami stałby się jednostką zależną takiej osoby lub takich osób, powiadamia o tym na piśmie właściwy organ tego emitenta, wskazując wielkość planowanego pakietu akcji lub planowanych udziałów oraz przekazując informacje wymagane na podstawie regulacyjnych standardów technicznych przyjętych przez Komisję zgodnie z art. 42 ust. 4.
2. Osoba fizyczna lub prawna, która postanowiła zbyć, bezpośrednio lub pośrednio, znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały w emitencie tokena powiązane go z aktywami, przed zbyciem akcji lub udziałów informuje o tym na piśmie właściwy organ, wskazując wielkość tego pakietu akcji lub tych udziałów. Osoba ta powiadamia również właściwy organ w przypadku podjęcia decyzji o zmniejszeniu posiadanego znacznego pakietu akcji lub posiadanych znacznych udziałów w taki sposób, że odsetek praw głosu lub posiadanego przez nią kapitału spadłby wówczas poniżej poziomu 10 %, 20 %, 30 % lub 50 %, lub emitent tego tokena powiązane go z aktywami przestałby być jednostką zależną tej osoby.
3. Właściwy organ potwierdza na piśmie otrzymanie powiadomienia zgodnie z ust. 1 niezwłocznie po otrzymaniu tego powiadomienia, a w żadnym razie nie później niż w ciągu dwóch dni roboczych od otrzymania tego powiadomienia.
4. Właściwy organ ocenia planowane nabycie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz informacje wymagane na podstawie regulacyjnych standardów technicznych przyjętych przez Komisję zgodnie z art. 42 ust. 4 w terminie 60 dni roboczych od dnia dokonania pisemnego potwierdzenia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu. Potwierdzając otrzymanie powiadomienia, właściwy organ informuje potencjalnego nabywcę o dacie wpływu okresu oceny.
5. Dokonując oceny, o której mowa w ust. 4, właściwy organ może zwrócić się do potencjalnego nabywcy o udzielenie wszelkich dodatkowych informacji, które są niezbędne do zakończenia tej oceny. Wniosek taki składa się przed zakończeniem oceny, a w każdym razie nie później niż 50. dnia roboczego od dnia dokonania pisemnego potwierdzenia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 3. Wnioski te przekazuje się na piśmie z wyszczególnieniem dodatkowych wymaganych informacji.

Właściwy organ zawiesza okres oceny, o którym mowa w ust. 4, do czasu otrzymania dodatkowych informacji, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Okres zawieszenia nie przekracza 20 dni roboczych. Kolejne wnioski o udzielenie dodatkowych informacji lub wyjaśnienie otrzymanych informacji kierowane przez właściwy organ nie powodują dalszego zawieszenia biegu okresu oceny.

Właściwy organ może przedłużyć zawieszenie, o którym mowa w akapicie drugim niniejszego ustępu, do 30 dni roboczych, jeżeli potencjalny nabywca ma siedzibę poza Unią lub podlega przepisom prawa państwa trzeciego.

6. Właściwy organ, który – po zakończeniu oceny, o której mowa w ust. 4 – postanowi wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia, o którym mowa w ust. 1, powiadamia o tej decyzji potencjalnego nabywcę w terminie dwóch dni roboczych, ale w każdym razie przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 4, przedłużonego w stosownych przypadkach zgodnie z ust. 5 akapity drugi i trzeci. Powiadomienie to zawiera uzasadnienie takiej decyzji.

7. Planowane nabycie uznaje się za zatwierdzone jeżeli właściwy organ nie wyrazi sprzeciwu wobec planowanego nabycia, o którym mowa w ust. 1, przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 4, przedłużonego w stosownych przypadkach zgodnie z ust. 5 akapity drugi i trzeci.

8. Właściwy organ może wyznaczyć maksymalny okres na sfinalizowanie planowanego nabycia, o którym mowa w ust. 1, i w stosownych przypadkach przedłużyć ten maksymalny okres.

Artykuł 42

Przedmiot oceny planowanych nabyć emitentów tokenów powiązanych z aktywami

1. Dokonując oceny, o której mowa w art. 41 ust. 4, właściwy organ ocenia, czy potencjalny nabywca jest odpowiedni oraz ocenia bezpieczeństwo finansowe planowanego nabycia, o którym mowa w art. 41 ust. 1, w oparciu o wszystkie następujące kryteria:

- a) reputację potencjalnego nabywcy;
- b) reputację, wiedzę, umiejętności i doświadczenie wszelkich osób, które będą kierować działalnością emitenta tokena powiązanego z aktywami w wyniku planowanego nabycia;
- c) dobrą kondycję finansową potencjalnego nabywcy, w szczególności w odniesieniu do rodzaju działalności planowanej i prowadzonej przez mającego być przedmiotem nabycia emitenta tokena powiązanego z aktywami;
- d) zdolność emitenta tokena powiązanego z aktywami do przestrzegania, aktualnie i w przyszłości, przepisów niniejszego tytułu;
- e) kwestię, czy istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że w związku z planowanym nabyciem dokonuje się lub dokonano prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w rozumieniu, odpowiednio, art. 1 ust. 3 i 5 dyrektywy (UE) 2015/849 lub usiłuje się lub usiłowano dokonać tego procederu lub też czy planowane nabycie mogłoby zwiększyć ryzyko zaistnienia tego procederu.

2. Właściwy organ może wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia jedynie wówczas, gdy na podstawie kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu istnieją ku temu uzasadnione powody lub jeżeli informacje przekazane zgodnie z art. 41 ust. 4 są niekompletne lub nieprawdziwe.

3. Państwa członkowskie nie nakładają wstępnych warunków dotyczących wielkości znacznego pakietu akcji lub znacznych udziałów, jakie muszą być nabywane na podstawie niniejszego rozporządzenia, ani nie umożliwiają swoim właściwym organom oceny planowanego nabycia pod kątem potrzeb ekonomicznych rynku.

4. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających szczegółową treść informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny, o której mowa w art. 41 ust. 4 akapit pierwszy. Zakres wymaganych informacji musi być istotny dla oceny ostrożnościowej, proporcjonalny i dostosowany do charakteru potencjalnego nabywcy i planowanego nabycia, o których mowa w art. 41 ust. 1.

EUNB przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisji przekazuje się uprawnienia do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

ROZDZIAŁ 5

Znaczące tokeny powiązane z aktywami

Artykuł 43

Klasyfikacja tokenów powiązanych z aktywami jako znaczących tokenów powiązanych z aktywami

1. Tokeny powiązane z aktywami są klasyfikowane jako znaczące tokeny powiązane z aktywami w oparciu o następujące kryteria, jak określono szczegółowo w aktach delegowanych przyjętych na podstawie ust. 11:

- a) liczba posiadaczy tokena powiązanego z aktywami przekracza 10 mln;
- b) wartość wyemitowanego tokena powiązanego z aktywami, kapitalizacja rynkowa takiego tokena powiązanego z aktywami lub wielkość rezerwy aktywów emitenta tokena powiązanego z aktywami przekracza 5 000 000 000 EUR;
- c) średnia liczba i łączna wartość transakcji dziennie w odpowiednim okresie na tym tokenie powiązanym z aktywami przekracza odpowiednio 2 500 000 transakcji i 500 000 000 EUR;
- d) emitent tokena powiązanego z aktywami jest dostawcą podstawowych usług platformowych wyznaczonym jako strażnik dostępu zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 ⁽⁴³⁾;
- e) znaczenie działalności emitenta tokena powiązanego z aktywami w skali międzynarodowej, w tym wykorzystanie tokena powiązanego z aktywami do celów płatności i przekazów pieniężnych;
- f) wzajemne powiązania tokena powiązanego z aktywami lub jego emitentów z systemem finansowym;
- g) fakt, że ten sam emitent emituje co najmniej jeden dodatkowy token powiązany z aktywami lub token będący e-pieniądzem i świadczy co najmniej jedną usługę w zakresie kryptoaktywów.

2. EUNB klasyfikuje tokeny powiązane z aktywami jako znaczące tokeny powiązane z aktywami jeżeli spełnione są co najmniej trzy z kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu:

- a) w okresie objętym pierwszym sprawozdaniem zawierającym informacje, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, po udzieleniu zezwolenia zgodnie z art. 21 lub po zatwierdzeniu dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17; lub
- b) w okresie objętym co najmniej dwoma kolejnymi sprawozdaniami zawierającymi informacje, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu.

3. Jeżeli kilku emitentów emituje ten sam token powiązany z aktywami, spełnienie kryteriów określonych w ust. 1 jest oceniane po zagregowaniu danych od tych emitentów.

4. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta przekazuje EUNB i EBC informacje mające znaczenie dla oceny spełnienia kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym, w stosownych przypadkach, informacje otrzymane zgodnie z art. 22, co najmniej dwa razy w roku.

Jeżeli emitent ma siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą urzędową nie jest euro, lub jeżeli token powiązany z aktywami jest powiązany z walutą urzędową państwa członkowskiego inną niż euro, właściwy organ przekazuje informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, również bankowi centralnemu tego państwa członkowskiego.

5. Jeżeli EUNB uzna, że token powiązany z aktywami zgodnie z ust. 2 spełnia kryteria, o których mowa w ust. 1, sporządza projekt decyzji o sklasyfikowaniu danego tokena powiązanego z aktywami jako znaczącego tokena powiązanego z aktywami i powiadamia o tym projekcie emitenta tego tokena powiązanego z aktywami, właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w ust. 4 akapit drugi, bank centralny danego państwa członkowskiego.

⁽⁴³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 z dnia 14 września 2022 r. w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym oraz zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937 i (UE) 2020/1828 (akt o rynkach cyfrowych) (Dz.U. L 265 z 12.10.2022, s. 1).

Emitent takich tokenów powiązanych z aktywami, odpowiedni właściwy organ, EBC oraz, w stosownych przypadkach, bank centralny danego państwa członkowskiego mają 20 dni roboczych od daty powiadomienia o projekcie decyzji EUNB na przedstawienie uwag i komentarzy w formie pisemnej. EUNB należy uwzględnić te uwagi i komentarze przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

6. EUNB podejmuje ostateczną decyzję w sprawie sklasyfikowania danego tokena powiązanego z aktywami jako znaczącego tokena powiązanego z aktywami w terminie 60 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 5, i niezwłocznie powiadamia o tej decyzji emitenta takiego tokena powiązanego z aktywami oraz odpowiedni właściwy organ.

7. Jeżeli token powiązany z aktywami został sklasyfikowany jako znaczący w drodze decyzji EUNB podjętej zgodnie z ust. 6, uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitenta tego znaczącego tokena powiązanego z aktywami zostają przeniesione z właściwego organu macierzystego państwa członkowskiego emitenta na EUNB w terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tej decyzji.

EUNB i właściwy organ współpracują ze sobą w celu zapewnienia sprawnego przekazania kompetencji nadzorczych.

8. EUNB co roku ponownie ocenia klasyfikację znaczących tokenów powiązanych z aktywami na podstawie dostępnych informacji, w tym wynikających ze sprawozdań, o których mowa w ust. 4, lub informacji otrzymanych zgodnie z art. 22.

Jeżeli EUNB uzna, że określone tokeny powiązane z aktywami zgodnie z ust. 2 nie spełniają już kryteriów, o których mowa w ust. 1, sporządza projekt decyzji o zakończeniu klasyfikowania danych tokenów powiązanych z aktywami jako znaczącego i powiadamia o tym projekcie emitenta tych tokenów powiązanych z aktywami, właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w ust. 4 akapit drugi, bank centralny danego państwa członkowskiego.

Emitent takich tokenów powiązanych z aktywami, odpowiedni właściwy organ, EBC oraz bank centralny, o którym mowa w ust. 4, mają 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tym projekcie decyzji na przedstawienie uwag i komentarzy w formie pisemnej. EUNB należy uwzględnić te uwagi i komentarze przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

9. EUNB podejmuje ostateczną decyzję w sprawie tego, czy zakończyć klasyfikowanie tokena powiązanego z aktywami jako znaczącego, w terminie 60 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 8, i niezwłocznie powiadamia o tej decyzji emitenta takich tokenów powiązanych z aktywami oraz odpowiedni właściwy organ.

10. Jeżeli token powiązany z aktywami nie jest już klasyfikowany jako znaczący na podstawie decyzji EUNB podjętej zgodnie z ust. 9, uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitenta tego tokena powiązanego z aktywami zostają przeniesione z EUNB na właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta w terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tej decyzji.

EUNB i właściwy organ współpracują ze sobą w celu zapewnienia sprawnego przekazania kompetencji nadzorczych.

11. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 139 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez doprecyzowanie kryteriów określonych w ust. 1, na których podstawie token powiązany z aktywami zostaje sklasyfikowany jako znaczący, oraz w celu określenia:

- a) okoliczności, w których działalność emitenta tokena powiązanego z aktywami uznaje się za znaczącą w skali międzynarodowej poza Unią;
- b) okoliczności, w których tokeny powiązane z aktywami i ich emitentów uznaje się za wzajemnie powiązanych z systemem finansowym;
- c) treści i formatu informacji przekazywanych EUNB i EBC przez właściwe organy zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu oraz art. 56 ust. 3;

Artykuł 44

Dobrowolna klasyfikacja tokenów powiązanych z aktywami jako znaczących tokenów powiązanych z aktywami

1. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami ubiegający się o zezwolenie mogą wskazać we wniosku o udzielenie zezwolenia na podstawie art. 18 lub w powiadomieniu na podstawie art. 17, że chcą, aby ich tokeny powiązane z aktywami zostały sklasyfikowane jako znaczące tokeny powiązane z aktywami. W takim przypadku właściwy organ niezwłocznie powiadamia EUNB, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w art. 43 ust. 4, bank centralny danego państwa członkowskiego, o takim wniosku emitenta ubiegającego się o zezwolenie.

Aby token powiązany z aktywami można było sklasyfikować jako znaczący na mocy niniejszego artykułu, potencjalny emitent tokena powiązanego z aktywami wykazuje za pomocą szczegółowego programu działalności, o którym mowa w art. 17 ust. 1 lit. b) ppkt (i) i w art. 18 ust. 2 lit. d), że prawdopodobnie spełni co najmniej trzy kryteria określone w art. 43 ust. 1.

2. W terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, EUNB sporządza projekt decyzji zawierającej jego opinię na podstawie programu działalności, czy token powiązany z aktywami spełnia lub prawdopodobnie spełni przynajmniej trzy kryteria określone w art. 43 ust. 1, i powiadamia o tym projekcie decyzji właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta ubiegającego się o zezwolenie, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w art. 43 ust. 4 akapit drugi, bank danego państwa członkowskiego.

Właściwy organ emitenta takich tokenów powiązanych z aktywami, EBC oraz, w stosownych przypadkach, bank centralny danego państwa członkowskiego mają 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tym projekcie decyzji na przedstawienie uwag i komentarzy w formie pisemnej. EUNB należy uwzględnić te uwagi i komentarze przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

3. EUNB podejmuje ostateczną decyzję w sprawie sklasyfikowania danego tokena powiązanego z aktywami jako znaczącego tokena powiązanego z aktywami, w terminie 60 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, i niezwłocznie powiadamia o tej decyzji ubiegającego się o zezwolenie emitenta takiego tokena powiązanego z aktywami oraz odpowiedni właściwy organ.

4. W przypadku gdy tokeny powiązane z aktywami zostały sklasyfikowane jako znaczące w drodze decyzji EUNB podjętej zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu, uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitentów tych tokenów powiązanych z aktywami zostają przeniesione z właściwego organu na EUNB w dniu podjęcia przez właściwy organ decyzji o udzieleniu zezwolenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1, lub w dniu zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17.

Artykuł 45

Szczególne dodatkowe obowiązki mające zastosowanie do emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami

1. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami przyjmują, wdrażają i prowadzą politykę wynagrodzeń, która promuje rozsądne i skuteczne zarządzanie swoim ryzykiem oraz nie tworzy zachęt do rozluźniania standardów w zakresie zarządzania ryzykiem.

2. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami zapewniają, aby tokeny te mogły być przechowywane przez różnych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów posiadających zezwolenie na zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów, w tym przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów nienależących do tej samej grupy, w rozumieniu art. 2 pkt 11 dyrektywy 2013/34/UE, na uczciwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych zasadach.

3. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami oceniają i monitorują potrzeby w zakresie płynności w celu realizacji zleceń wykupu tokenów powiązanych z aktywami składanych przez ich posiadaczy. W tym celu emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami ustanawiają, utrzymują i wdrażają zasady i procedury zarządzania płynnością. Te zasady i procedury zapewniają, aby aktywa rezerwowe miały charakterystyczny się odpornością profil płynności, który umożliwia emitentom znaczących tokenów powiązanych z aktywami kontynuowanie normalnej działalności, w tym w scenariuszach zaburzenia płynności.

4. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami regularnie przeprowadzają testy warunków skrajnych w zakresie płynności. W zależności od wyniku takich testów EUNB może podjąć decyzję o zaostrzeniu wymogów dotyczących płynności, o których mowa w ust. 7 akapit pierwszy lit. b) niniejszego artykułu i w art. 36 ust. 6.

Jeżeli emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami oferują co najmniej dwa tokeny powiązane z aktywami lub świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów, testy warunków skrajnych obejmują wszystkie te rodzaje działalności w sposób kompleksowy i całościowy.

5. Wartość procentową, o której mowa w art. 35 ust. 1 akapit pierwszy lit. b), dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami ustala się na 3 % średniej kwoty aktywów rezerwowych.

6. W przypadku gdy kilku emitentów oferuje ten sam znaczący token powiązany z aktywami, ust. 1–5 mają zastosowanie do każdego emitenta.

W przypadku gdy emitent oferuje co najmniej dwa tokeny powiązane z aktywami w Unii, a co najmniej jeden z tych tokenów powiązanych z aktywami jest sklasyfikowany jako znaczący, wówczas do tego emitenta stosuje się ust. 1–5.

7. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych, które określają:

- a) minimalną treść zasad zarządzania w odniesieniu do polityki wynagrodzeń, o której mowa w ust. 1;
- b) minimalną treść polityki zarządzania płynnością i procedur, zgodnie z ust. 3, oraz wymogi dotyczące płynności, w tym minimalną kwotę depozytów w każdej powiązanej walucie urzędowej, która to kwota nie może wynosić mniej niż 60 % powiązanej kwoty w każdej walucie urzędowej;
- c) procedurę i ramy czasowe dla emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami na dostosowanie kwoty funduszy własnych zgodnie z ust. 5.

W przypadku instytucji kredytowych EUNB dokonuje dostosowania standardów technicznych, uwzględniając wszelkie możliwe interakcje między wymogami regulacyjnymi ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu a wymogami regulacyjnymi ustanowionymi w innych aktach ustawodawczych Unii.

EUNB przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisji przekazuje się uprawnienia do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

8. EUNB, w ścisłej współpracy z ESMA i EBC, wydaje wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 w celu określenia wspólnych parametrów referencyjnych dla scenariuszy warunków skrajnych, które mają być uwzględniane w testach warunków skrajnych, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu. Wytyczne te są regularnie aktualizowane z uwzględnieniem rozwoju sytuacji na rynku.

ROZDZIAŁ 6

Plan naprawy i plan wykupu

Artykuł 46

Plan naprawy

1. Emitent tokena powiązanego z aktywami ustanawia i utrzymuje plan naprawy przewidujący środki, jakie ma podjąć emitent, by ponownie zapewnić zgodność z wymogami mającymi zastosowanie do rezerwy aktywów w przypadku, gdy emitent nie spełnia tych wymogów.

Plan naprawy obejmuje także utrzymanie usług emitenta związanych z wyemitowanym tokenem powiązanym z aktywami, terminowe przywrócenie działalności i wywiązanie się przez emitenta z obowiązków w przypadku zdarzeń stwarzających poważne ryzyko zakłócenia działalności.

Plan naprawy obejmuje odpowiednie warunki i procedury zapewniające terminową realizację działań naprawczych oraz szeroki wachlarz możliwości naprawy, w tym:

- a) opłatę płynnościową za wykup;
- b) ograniczenia kwoty tokena powiązanego z aktywami, które mogą być wykupione w ciągu jednego dnia roboczego;
- c) zawieszenie wykupu.

2. Emitent tokena powiązanego z aktywami zgłasza plan naprawy właściwemu organowi w terminie sześciu miesięcy od daty udzielenia zezwolenia zgodnie z art. 21 lub w terminie sześciu miesięcy od daty zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17. Właściwy organ wymaga wprowadzenia zmian w planie naprawy, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia jego właściwego wdrożenia, oraz powiadamia emitenta o swojej decyzji wzywającej do wprowadzenia tych zmian w terminie 40 dni roboczych od daty powiadomienia o tym planie. Emitent wykonuje tę decyzję w terminie 40 dni roboczych od daty powiadomienia o niej. Emitent regularnie dokonuje przeglądu i aktualizacji planu naprawy.

W stosownych przypadkach równoległe do zgłoszenia planu naprawy właściwemu organowi emitent zgłasza go także swoim organom ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i organom nadzoru ostrożnościowego.

3. Jeżeli emitent nie spełnia wymogów mających zastosowanie do rezerwy aktywów, o czym mowa w rozdziale 3 niniejszego tytułu, lub ze względu na szybko pogarszającą się kondycję finansową istnieje prawdopodobieństwo, że w najbliższej przyszłości nie spełni tych wymogów, właściwy organ, w celu zapewnienia przestrzegania mających zastosowanie wymogów, jest uprawniony zażądać od emitenta wdrożenia jednego lub większej liczby rozwiązań lub środków określonych w planie naprawy lub aktualizacji takiego planu naprawy, jeżeli okoliczności różnią się od założeń określonych w pierwotnym planie naprawy, oraz wdrożenia – w określonym terminie – jednego lub większej liczby rozwiązań lub środków określonych w zaktualizowanym planie.

4. W okolicznościach, o których mowa w ust. 3, właściwy organ ma prawo tymczasowo zawiesić wykup tokenów powiązanych z aktywami, pod warunkiem że zawieszenie jest uzasadnione ze względu na interesy posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami i na stabilność finansową.

5. W stosownych przypadkach właściwy organ powiadamia organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i organy nadzoru ostrożnościowego właściwe dla emitenta o wszelkich środkach podjętych zgodnie z ust. 3 i 4.

6. EUNB po konsultacji z ESMA wydaje wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 co do określenia formatu planu naprawy i informacji, które mają być w nim zawarte.

Artykuł 47

Plan wykupu

1. Emitent tokena powiązanego z aktywami sporządza i utrzymuje plan operacyjny z myślą o uporządkowanym wykupie każdego tokena powiązanego z aktywami, który to plan ma zostać wdrożony na podstawie decyzji właściwego organu stwierdzającej, że emitent nie jest lub prawdopodobnie nie będzie w stanie wypełnić swoich obowiązków, w tym w przypadku niewypłacalności lub, w stosownych przypadkach, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, lub w przypadku cofnięcia zezwolenia udzielonego emitentowi, bez uszczerbku dla rozpoczęcia stosowania środka w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym lub środka w zakresie zarządzania kryzysowego zdefiniowanych odpowiednio w art. 2 ust. 1 pkt 101 i 102 dyrektywy 2014/59/UE lub działania w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zdefiniowanego w art. 2 pkt 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/23⁽⁴⁴⁾.

2. Plan wykupu wykazuje zdolność emitenta tokena powiązanego z aktywami do dokonania wykupu pozostającego w obrocie wyemitowanego tokena powiązanego z aktywami bez narażania jego posiadaczy na nadmierne straty ekonomiczne oraz bez narażania stabilności rynków aktywów rezerwowych.

Plan wykupu obejmuje ustalenia umowne, procedury i systemy, w tym wyznaczenie tymczasowego administratora zgodnie z obowiązującym prawem, zapewniające sprawiedliwe traktowanie wszystkich posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami oraz terminową wypłatę posiadaczom tokenów powiązanych z aktywami wpływów ze sprzedaży pozostałych aktywów rezerwowych.

Plan wykupu zapewnia ciągłość wszelkich krytycznych operacji niezbędnych do przeprowadzenia uporządkowanego wykupu i które są prowadzone przez emitentów lub dowolny podmiot zewnętrzny.

3. Emitent tokena powiązanego z aktywami zgłasza plan wykupu właściwemu organowi w terminie sześciu miesięcy od daty udzielenia zezwolenia zgodnie z art. 21 lub w terminie sześciu miesięcy od daty zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17. Właściwy organ wymaga wprowadzenia zmian w planie wykupu, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia jego właściwego wdrożenia, oraz powiadamia emitenta o swojej decyzji wzywającej do wprowadzenia tych zmian w terminie 40 dni roboczych od daty powiadomienia o tym planie. Emitent wykonuje tę decyzję w terminie 40 dni roboczych od daty powiadomienia o niej. Emitent regularnie dokonuje przeglądu i aktualizacji planu wykupu.

4. W stosownych przypadkach właściwy organ zgłasza plan wykupu organowi ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i organowi nadzoru ostrożnościowego emitenta.

Organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji może przeanalizować plan wykupu z myślą o zidentyfikowaniu wszelkich działań w planie wykupu, które mogą negatywnie wpłynąć na możliwość przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji emitenta, oraz wydać w tych kwestiach zalecenia dla właściwego organu.

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/23 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ram na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do kontrahentów centralnych oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1095/2010, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 806/2014 i (UE) 2015/2365 oraz dyrektywy 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2007/36/WE, 2014/59/UE i (UE) 2017/1132 (Dz.U. L 22 z 22.1.2021, s. 1).

5. EUNB wydaje wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 w celu określenia:
- treści planu wykupu oraz częstotliwości przeglądów, w zależności od wielkości, złożoności i charakteru tokena powiązanego z aktywami a także modelu biznesowego jego emitenta; oraz
 - przesłanek do rozpoczęcia realizacji planu wykupu.

TYTUŁ IV

TOKENY BĘDĄCE E-PIENIĄDZEM

ROZDZIAŁ 1

Wymogi, które muszą spełniać wszyscy emitenci tokenów będących e-pieniądzem

Artykuł 48

Wymogi dotyczące oferty publicznej tokenów będących e-pieniądzem lub dopuszczenia takich tokenów do obrotu

1. Zakazane jest dokonywanie w Unii oferty publicznej tokena będącego e-pieniądzem lub ubieganie się o dopuszczenie takiego tokena do obrotu, chyba że osoba dokonująca takiej oferty publicznej lub ubiegająca się o takie dopuszczenie do obrotu, jest emitentem takiego tokena będącego e-pieniądzem oraz:

- posiada zezwolenie na prowadzenie działalności jako instytucja kredytowa lub instytucja pieniądza elektronicznego; oraz
- zgłosiła dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa właściwemu organowi i opublikowała go zgodnie z art. 51.

Niezależnie od akapitu pierwszego, za pisemną zgodą emitenta inne osoby mogą oferować publicznie token będący e-pieniądzem lub ubiegać się o dopuszczenie takiego tokena do obrotu. Osoby te stosują się do postanowień art. 50 i 53.

2. Tokeny będące e-pieniądzem uznaje się za pieniądz elektroniczny.

Token będący e-pieniądzem, który powiązany jest z walutą urzędową państwa członkowskiego, uznaje się za będący przedmiotem oferty publicznej w Unii.

3. Tytuły II i III dyrektywy 2009/110/WE mają zastosowanie do tokenów będących e-pieniądzem, chyba że w niniejszym tytule określono inaczej.

4. Ust. 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania do emitentów tokenów będących e-pieniądzem objętych wyłączeniem zgodnie z art. 9 ust. 1 dyrektywy 2009/110/WE.

5. Przepisy niniejszego tytułu, z wyjątkiem ust. 7 niniejszego artykułu oraz art. 51, nie mają zastosowania do tokenów będących e-pieniądzem zwolnionych na podstawie art. 1 ust. 4 i 5 dyrektywy 2009/110/WE.

6. Emitenci tokenów będących e-pieniądzem na co najmniej 40 dni roboczych przed dniem, w którym zamierzają oferować publicznie te tokeny będące e-pieniądzem lub ubiegać się o ich dopuszczenie do obrotu, powiadamiają o tym zamiarze właściwy organ.

7. Jeżeli zastosowanie ma ust. 4 lub 5, emitenci tokenów będących e-pieniądzem sporządzają dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa i zgłaszają go właściwemu organowi zgodnie z art. 51.

Artykuł 49

Emisja i możliwość wykupu tokenów będących e-pieniądzem

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 11 dyrektywy 2009/110/WE do emitentów tokenów będących e-pieniądzem w zakresie emisji i możliwości wykupu tokenów będących e-pieniądzem stosuje się wyłącznie wymogi określone w niniejszym artykule.

2. Posiadaczom tokenów będących e-pieniądzem przysługuje roszczenie wobec emitentów takich tokenów będących e-pieniądzem.

3. Emitenci tokenów będących e-pieniądzem emitują tokeny będące e-pieniądzem według wartości nominalnej w chwili otrzymania środków pieniężnych.

4. Na wniosek posiadacza tokena będącego e-pieniądzem emitent tego tokena będącego e-pieniądzem wykupuje go – w każdym czasie i według wartości nominalnej – poprzez zapłatę wartości pieniężnej posiadanego tokena będącego e-pieniądzem jego posiadaczowi w środkach pieniężnych innych niż pieniądz elektroniczny.
5. Emitenci tokenów będących e-pieniądzem wyraźnie określają warunki wykupu w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa, o którym mowa w art. 51 ust. 1 akapit drugi lit. d).
6. Bez uszczerbku dla art. 46 wykup tokenów będących e-pieniądzem nie podlega opłacie.

Artykuł 50

Zakaz przyznawania odsetek

1. Niezależnie od art. 12 dyrektywy 2009/110/WE emitenci tokenów będących e-pieniądzem nie przyznają odsetek w odniesieniu do tokenów będących e-pieniądzem.
2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie przyznają odsetek świadcząc usługi w zakresie kryptoaktywów związane z tokenami będącymi e-pieniądzem.
3. Na potrzeby ust. 1 i 2 wszelkie wynagrodzenie lub inne korzyści związane z długością okresu, przez jaki posiadacz tokena będącego e-pieniądzem jest w jego posiadaniu, uznaje się za odsetki. Obejmuje to rekompensatę netto lub rabat netto o skutku równoważnym do odsetek otrzymywanych przez posiadacza tokena będącego e-pieniądzem, uzyskiwane bezpośrednio od emitenta lub za pośrednictwem osób trzecich, które są bezpośrednio związane z tokenem będącym e-pieniądzem lub mają formę wynagrodzenia lub wyceny innych produktów.

Artykuł 51

Treść i forma dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa sporządzanego dla tokenów będących e-pieniądzem

1. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa i sporządzany dla tokena będącego e-pieniądzem zawiera wszystkie następujące informacje, określone szczegółowo w załączniku III:
 - a) informacje o emitencie tokena będącego e-pieniądzem;
 - b) informacje na temat tokena będącego e-pieniądzem;
 - c) informacje na temat oferty publicznej tokena będącego e-pieniądzem lub dopuszczenia go do obrotu;
 - d) informacje na temat praw i obowiązków związanych z tokenem będącym e-pieniądzem;
 - e) informacje na temat technologii bazowej;
 - f) informacje na temat ryzyka;
 - g) informacje na temat głównych niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych mechanizmu konsensusu stosowanego do emisji tokenów będących e-pieniądzem.

Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera również dane identyfikacyjne osoby innej niż emitent, która oferuje publicznie token będący e-pieniądzem lub ubiega się o dopuszczenie go do obrotu zgodnie z art. 48 ust. 1 akapit drugi, oraz powód, dla którego ta osoba oferuje ten token będący e-pieniądzem lub ubiega się o dopuszczenie go do obrotu.

2. Wszystkie informacje wymienione w ust. 1 muszą być rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie może mieć istotnych braków i jest przedstawiony w zwięzłej i zrozumiałej formie.
3. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera na pierwszej stronie następujące jasne i widoczne oświadczenie:

„Niniejszy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie został zatwierdzony przez żaden właściwy organ w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Wyłączną odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa ponosi emitent kryptoaktywa”.

4. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera jasne ostrzeżenie, że:
 - a) token będący e-pieniądzem nie jest objęty systemami rekompensat dla inwestorów na mocy dyrektywy 97/9/WE;
 - b) token będący e-pieniądzem nie jest objęty systemami gwarancji depozytów na mocy dyrektywy 2014/49/UE.

5. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera oświadczenie organu zarządzającego emitenta tokena będącego e-pieniądzem. W oświadczeniu tym, umieszczonym po oświadczeniu, o którym mowa w ust. 3, potwierdza się, że dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa spełnia wymogi niniejszego tytułu oraz że zgodnie z najlepszą wiedzą organu zarządzającego informacje przedstawione w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa są pełne, rzetelne i jasne oraz nie wprowadzają w błąd oraz że w dokumencie tym nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na jego znaczenie.

6. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera podsumowanie – umieszczone po oświadczeniu, o którym mowa w ust. 5 – które w zwięzłym i niespecjalistycznym języku przedstawia kluczowe informacje na temat oferty publicznej tokena będącego e-pieniądzem lub planowanego dopuszczenia go do obrotu. Podsumowanie musi być łatwo zrozumiałe oraz przedstawiane i sformułowane w jasnej i zrozumiałej formie przy użyciu czcionki o czytelnej wielkości. Podsumowanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zawiera odpowiednie informacje na temat charakterystyki danych kryptoaktywów, aby pomóc potencjalnym posiadaczom tych kryptoaktywów w podjęciu świadomej decyzji.

Podsumowanie zawiera ostrzeżenie, że:

- a) należy je traktować jako wprowadzenie do dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa;
- b) potencjalny posiadacz powinien podejmować wszelkie decyzje o nabyciu tokenów będących e-pieniądzem w oparciu o treść całego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, a nie jedynie na podstawie podsumowania;
- c) oferta publiczna tokena będącego e-pieniądzem nie stanowi oferty ani zachęty do nabycia instrumentów finansowych oraz że wszelkich tego rodzaju ofert lub zachęt można dokonywać tylko za pośrednictwem prospektu lub innego dokumentu emisyjnego zgodnie z obowiązującym prawem krajowym;
- d) dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie stanowi prospektu, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2017/1129, ani innego dokumentu emisyjnego zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym.

W podsumowaniu podaje się, że posiadacze tokena będącego e-pieniądzem mają prawo do żądania wykupu w dowolnym momencie i według wartości nominalnej, a także określa się warunki wykupu.

7. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa zawiera datę jego zgłoszenia i spis treści.

8. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządza się w języku urzędowym macierzystego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo przyjętym w sferze finansów międzynarodowych.

Jeżeli token będący e-pieniądzem jest oferowany również w państwie członkowskim innym niż macierzyste państwo członkowskie, dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa sporządza się również w języku urzędowym przyjmującego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo używanym w sferze finansów międzynarodowych.

9. Dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa udostępnia się w formacie nadającym się do odczytu maszynowego.

10. ESMA we współpracy z EUNB opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych, aby określić standardowe formy, formaty i wzory do celów ust. 9.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

11. Emitent tokenów będących e-pieniądzem przekazuje odpowiedniemu właściwemu organowi dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa co najmniej 20 dni roboczych przed datą jego publikacji.

Właściwy organ nie wymaga uprzedniego zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa przed jego opublikowaniem.

12. Wszelkie nowe istotne czynniki, istotne błędy lub istotne niedokładności, które mogą mieć wpływ na ocenę tokena będącego e-pieniądzem, są opisywane w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa sporządzonym przez emitenta, zgłaszane odpowiedniemu właściwemu organowi oraz publikowane na stronie internetowej emitenta.

13. Zanim emitent tokena będącego e-pieniądzem zaferuje token będący e-pieniądzem w ramach oferty publicznej w Unii lub wystąpi z wnioskiem o dopuszczenie ich do obrotu, emitent tokena będącego e-pieniądzem publikuje na swojej stronie internetowej dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa.

14. Emitent tokena będącego e-pieniędzem, wraz z zawiadomieniem o dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa zgodnie z ust. 11 niniejszego artykułu, przekazuje właściwemu organowi informacje, o których mowa w art. 109 ust. 4. W terminie pięciu dni roboczych od otrzymania informacji od emitenta właściwy organ przekazuje ESMA informacje określone w art. 109 ust. 4.

Właściwy organ przekazuje też ESMA zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa i informuje ESMA o cofnięciu zezwolenia udzielonego emitentowi tokena będącego e-pieniędzem.

ESMA udostępnia takie informacje w rejestrze, zgodnie z art. 109 ust. 4, najpóźniej w dniu rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu lub – w przypadku zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa lub cofnięcia zezwolenia, bez zbędnej zwłoki.

15. ESMA, we współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych dotyczących treści, metod i prezentacji informacji, o których mowa w ust. 1 lit. g), w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju dotyczących niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków związanych ze środowiskiem.

Opracowując projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, ESMA bierze pod uwagę różne rodzaje mechanizmów konsensusu stosowanych do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach, ich struktury zachęt oraz wykorzystanie energii, energii odnawialnej i zasobów naturalnych, produkcję odpadów i emisje gazów cieplarnianych. ESMA aktualizuje regulacyjne standardy techniczne w świetle zmian w regulacjach i rozwoju technologicznego.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 52

Odpowiedzialność emitentów tokenów będących e-pieniędzem za informacje podane w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa

1. W przypadku gdy emitent tokena będącego e-pieniędzem naruszył art. 51, podając w swoim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa lub w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa informacje, które są niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd, emitent ten oraz członkowie jego organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego ponoszą odpowiedzialność wobec posiadacza takiego tokena będącego e-pieniędzem za wszelkie straty poniesione w wyniku tego naruszenia.

2. Wszelkie umowne wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w ust. 1, nie wywierają skutków prawnych.

3. Obowiązkiem posiadacza tokena będącego e-pieniędzem jest przedstawienie dowodów wskazujących na to, że emitent tego tokena będącego e-pieniędzem naruszył art. 51, podając w swoim dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa lub w zmienionym dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa informacje, które są niepełne, nierzetelne, niejasne lub wprowadzają w błąd, oraz że poleganie na takich informacjach miało wpływ na decyzję posiadacza o nabyciu, sprzedaży lub wymianie tego tokena będącego e-pieniędzem.

4. Emitent i członkowie jego organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego nie ponoszą odpowiedzialności za straty poniesione w wyniku polegania na informacjach przedstawionych w podsumowaniu zgodnie z art. 51 ust. 6, w tym w ich tłumaczeniu, z wyjątkiem sytuacji, gdy podsumowanie:

- a) odczytywane łącznie z pozostałymi częściami dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa wprowadza w błąd, jest nieprecyzyjne lub niespójne; lub
- b) odczytywane łącznie z pozostałymi częściami dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa nie przedstawia kluczowych informacji mających pomóc potencjalnym posiadaczom w podjęciu decyzji, czy nabyć takie tokeny będące e-pieniędzem.

5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkiej innej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z prawa krajowego.

*Artykuł 53***Materiały marketingowe**

1. Materiały marketingowe dotyczące oferty publicznej tokena będącego e-pieniądzem lub dopuszczenia takiego tokena do obrotu muszą spełniać wszystkie poniższe wymogi:

- a) materiały marketingowe są wyraźnie oznaczone jako takie;
 - b) informacje zawarte w materiałach marketingowych są rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd;
 - c) informacje zawarte w materiałach marketingowych są zgodne z informacjami zawartymi w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa;
 - d) w materiałach marketingowych wyraźnie informuje się, że opublikowany został dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa, i w czytelny sposób podaje się w nich adres strony internetowej emitenta tokena będącego e-pieniądzem, a także kontaktowy numer telefonu i adres e-mail emitenta.
2. Materiały marketingowe zawierają jasne i jednoznaczne oświadczenie, że posiadaczom tokena będącego e-pieniądzem przysługuje wobec emitenta prawo do żądania wykupu w dowolnym czasie i według wartości nominalnej.
3. Materiały marketingowe i zmiany w nich publikuje się na stronie internetowej emitenta.
4. Właściwy organ nie wymaga uprzedniego zatwierdzenia materiałów marketingowych przed ich publikacją.
5. Materiały marketingowe zgłaszane są właściwemu organowi na jego żądanie.
6. Materiałów marketingowych nie rozpowszechnia się przed publikacją dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa. Ograniczenie to nie uniemożliwia emitentowi tokena będącego e-pieniądzem prowadzenia badań rynku.

*Artykuł 54***Inwestowanie środków pieniężnych otrzymanych w zamian za tokeny będące e-pieniądzem**

Środki pieniężne otrzymane przez emitentów tokenów będących e-pieniądzem w zamian za tokeny będące e-pieniądzem i objęte ochroną zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2009/110/WE podlegają następującym wymogom:

- a) co najmniej 30 % otrzymanych środków pieniężnych jest zawsze zdeponowane na odrębnych rachunkach w instytucjach kredytowych;
- b) pozostałe otrzymane środki pieniężne są inwestowane w bezpieczne aktywa o niskim ryzyku kwalifikujące się jako wysoce płynne instrumenty finansowe o minimalnym ryzyku rynkowym, ryzyku kredytowym i ryzyku koncentracji, zgodnie z art. 38 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, które są denominowane w tej samej walucie urzędowej co waluta, z którą powiązany jest token będący e-pieniądzem.

*Artykuł 55***Plan naprawy i plan wykupu**

Tytuł III rozdział 6 stosuje się odpowiednio do emitentów tokenów będących e-pieniądzem.

Na zasadzie odstępstwa od art. 46 ust. 2, termin zgłoszenia właściwemu organowi planu naprawy, w odniesieniu do emitentów tokenów będących e-pieniądzem, wynosi sześć miesięcy od daty dokonania oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.

Na zasadzie odstępstwa od art. 47 ust. 3, termin zgłoszenia właściwemu organowi planu wykupu, w odniesieniu do emitentów tokenów będących e-pieniądzem, wynosi sześć miesięcy od daty dokonania oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.

ROZDZIAŁ 2

Znaczące tokeny będące e-pieniędzem

Artykuł 56

Klasyfikacja tokenów będących e-pieniędzem jako znaczących tokenów będących e-pieniędzem

1. EUNB klasyfikuje tokeny będące e-pieniędzem jako znaczące tokeny będące e-pieniędzem, jeżeli spełnione są przynajmniej trzy z kryteriów określonych w art. 43 ust. 1:

- a) w okresie objętym pierwszym sprawozdaniem zawierającym informacje, o których w ust. 3 niniejszego artykułu, po dokonaniu oferty publicznej lub po ubieganiu się o dopuszczenie do obrotu tych tokenów; lub
- b) w okresie objętym co najmniej dwoma kolejnymi sprawozdaniami zawierającymi informacje, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

2. Jeżeli kilku emitentów emituje ten sam token będący e-pieniędzem, spełnienie kryteriów określonych w art. 43 ust. 1 jest oceniane po zagregowaniu danych od tych emitentów.

3. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta przekazuje EUNB i EBC informacje mające znaczenie dla oceny spełnienia kryteriów określonych w art. 43 ust. 1, w tym, w stosownych przypadkach, informacje otrzymane na podstawie art. 22, co najmniej dwa razy w roku.

Jeżeli emitent ma siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą urzędową nie jest euro, lub jeżeli token będący e-pieniędzem jest powiązany z walutą urzędową państwa członkowskiego inną niż euro, właściwy organ przekazuje informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, również bankowi centralnemu tego państwa członkowskiego.

4. Jeżeli EUNB uzna, że token będący e-pieniędzem zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu spełnia kryteria, o których mowa w art. 43 ust. 1, sporządza projekt decyzji o sklasyfikowaniu danego tokena będącego e-pieniędzem jako znaczącego tokena będącego e-pieniędzem i powiadamia o tym projekcie emitenta tokena będącego e-pieniędzem, właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w ust. 3 akapit drugi niniejszego artykułu, bank centralny danego państwa członkowskiego.

Emitent takich tokenów będących e-pieniędzem, odpowiedni właściwy organ, EBC oraz, w stosownych przypadkach, bank centralny danego państwa członkowskiego mają 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tym projekcie decyzji na przedstawienie uwag i komentarzy w formie pisemnej. EUNB należy uwzględnić te uwagi i komentarze przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

5. EUNB podejmuje ostateczną decyzję w sprawie sklasyfikowania danego tokena będącego e-pieniędzem jako znaczącego tokena będącego e-pieniędzem, w terminie 60 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 4, i niezwłocznie powiadamia o tej decyzji emitenta takiego tokena będącego e-pieniędzem oraz odpowiedni właściwy organ.

6. Jeżeli token będący e-pieniędzem został sklasyfikowany jako znaczący w drodze decyzji EUNB podjętej zgodnie z ust. 5, uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitenta tego tokena będącego e-pieniędzem zostają przeniesione z właściwego organu macierzystego państwa członkowskiego emitenta na EUNB zgodnie z art. 117 ust. 4 w terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tej decyzji.

EUNB i właściwy organ współpracują ze sobą w celu zapewnienia sprawnego przekazania kompetencji nadzorczych.

7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6 uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem, denominowanych w walucie urzędowej państwa członkowskiego innej niż euro, w przypadku gdy co najmniej 80 % liczby posiadaczy i wolumenu transakcji dotyczących tych znaczących tokenów będących e-pieniędzem jest skoncentrowane w macierzystym państwie członkowskim, nie są przekazywane EUNB.

Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta co roku przekazuje EUNB informacje na temat przypadków zastosowania odstępstwa, o którym mowa w akapicie pierwszym.

Do celów akapitu pierwszego uznaje się, że transakcja ma miejsce w macierzystym państwie członkowskim, jeżeli płatnik lub odbiorca płatności ma siedzibę w tym państwie członkowskim.

8. EUNB co roku ponownie ocenia klasyfikację tokenów będących e-piędzdem na podstawie dostępnych informacji, w tym zawartych w sprawozdaniach, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, lub informacji otrzymanych zgodnie z art. 22.

Jeżeli EUNB uzna zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, że token będący e-piędzdem nie spełnia już kryteriów, o których mowa w art. 43 ust. 1, sporządza projekt decyzji o zakończeniu klasyfikowania tego tokena będącego e-piędzdem jako znaczącego i powiadamia o tym projekcie emitenta tego tokena będącego e-piędzdem, właściwy organ jego macierzystego państwa członkowskiego, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w ust. 3 akapit drugi niniejszego artykułu, bank centralny danego państwa członkowskiego.

Emitent takich tokenów będących e-piędzdem, odpowiedni właściwy organ, EBC oraz bank centralny danego państwa członkowskiego mają 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tym projekcie decyzji na przedstawienie uwag i komentarzy w formie pisemnej. EUNB należycie uwzględni te uwagi i komentarze przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

9. EUNB podejmuje ostateczną decyzję w sprawie tego, czy zakończyć klasyfikowanie danego tokena będącego e-piędzdem jako znaczącego, w terminie 60 dni roboczych od powiadomienia, o którym mowa w ust. 8, i niezwłocznie powiadamia o tej decyzji emitenta tego tokena będącego e-piędzdem oraz odpowiedni właściwy organ.

10. Jeżeli token będący e-piędzdem nie jest już klasyfikowany jako znaczący na podstawie decyzji EUNB podjętej zgodnie z ust. 9, uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitenta tego tokena będącego e-piędzdem zostają przeniesione z EUNB na właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta w terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tej decyzji.

EUNB i właściwy organ współpracują ze sobą w celu zapewnienia sprawnego przekazania kompetencji nadzorczych.

Artykuł 57

Dobrowolna klasyfikacja tokenów będących e-piędzdem jako znaczących tokenów będących e-piędzdem

1. Emitent tokena będącego e-piędzdem posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności instytucji kredytowej lub instytucji pieniądza elektronicznego, lub ubiegający się o takie zezwolenie, może wskazać, że chce aby jego token będący e-piędzdem został sklasyfikowany jako znaczący token będący e-piędzdem. W takim przypadku właściwy organ niezwłocznie powiadamia o takim wniosku emitenta EUNB oraz, w przypadkach, o których mowa w art. 56 ust. 3 akapit drugi, bank centralny danego państwa członkowskiego.

Aby token będący e-piędzdem można było sklasyfikować jako znaczący na mocy niniejszego artykułu, potencjalny emitent tego tokena będącego e-piędzdem wykazuje za pomocą szczegółowego programu działalności, że prawdopodobnie spełni co najmniej trzy kryteria określone w art. 43 ust. 1.

2. W terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, EUNB sporządza projekt decyzji zawierającej jego opinię na podstawie programu działalności emitenta, czy token będący e-piędzdem spełnia lub prawdopodobnie spełni co najmniej trzy kryteria określone w art. 43 ust. 1, i powiadamia o tym projekcie decyzji właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta, EBC oraz w przypadkach, o których mowa w art. 56 ust. 3 akapit drugi, bank centralny danego państwa członkowskiego.

Właściwy organ emitenta takich tokenów będących e-piędzdem, EBC oraz, w stosownych przypadkach, bank centralny danego państwa członkowskiego mają 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tym projekcie decyzji na przedstawienie uwag i komentarzy w formie pisemnej. EUNB należycie uwzględni te uwagi i komentarze przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

3. EUNB podejmuje ostateczną decyzję w sprawie sklasyfikowania tego tokena będącego e-piędzdem jako znaczącego tokena będącego e-piędzdem, w terminie 60 dni roboczych od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, i niezwłocznie powiadamia o tej decyzji emitenta takiego tokena będącego e-piędzdem oraz odpowiedni właściwy organ.

4. W przypadku gdy token będący e-piędzdem został sklasyfikowany jako znaczący w drodze decyzji EUNB podjętej na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu, uprawnienia nadzorcze w odniesieniu do emitentów tych tokenów będących e-piędzdem zostają przeniesione z właściwego organu na EUNB zgodnie z art. 117 ust. 4 w terminie 20 dni roboczych od daty powiadomienia o tej decyzji.

EUNB i właściwe organy współpracują ze sobą w celu zapewnienia sprawnego przekazania kompetencji nadzorczych.

5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 uprawnień nadzorczych w odniesieniu do emitentów znaczących tokenów będących e-piędzdem, denominowanych w walucie urzędowej państwa członkowskiego innej niż euro, nie przekazuje się EUNB, jeżeli oczekuje się, że co najmniej 80 % liczby posiadaczy i wolumenu transakcji dotyczących tych znaczących tokenów będących e-piędzdem jest lub oczekuje się, że będzie skoncentrowane w macierzystym państwie członkowskim.

Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego emitenta co roku przekazuje EUNB informacje na temat stosowania odstępstwa, o którym mowa w akapicie pierwszym.

Do celów akapitu pierwszego uznaje się, że transakcja ma miejsce w macierzystym państwie członkowskim, jeżeli płatnik lub odbiorca płatności ma siedzibę w tym państwie członkowskim.

Artykuł 58

Szczególne dodatkowe obowiązki mające zastosowanie do emitentów tokenów będących e-piędzdem

1. Instytucje pieniądza elektronicznego emitujące znaczące tokeny będące e-piędzdem podlegają:
 - a) wymogom, o których mowa w art. 36, 37 i 38 oraz w art. 45 ust. 1–4 niniejszego rozporządzenia, zamiast art. 7 dyrektywy 2009/110/WE;
 - b) wymogom, o których mowa w art. 35 ust. 2, 3 i 5 oraz art. 45 ust. 5 niniejszego rozporządzenia, zamiast art. 5 dyrektywy 2009/110/WE.

W stosownych przypadkach na zasadzie odstępstwa od art. 36 ust. 9, w odniesieniu do emitentów znaczących tokenów będących e-piędzdem, zleca się niezależny audyt co sześć miesięcy począwszy od daty decyzji o sklasyfikowaniu tokena będącego e-piędzdem jako znaczącego zgodnie z art. 56 lub 57.

2. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego może wymagać od instytucji pieniądza elektronicznego emitującej tokeny będące e-piędzdem, które nie są znaczącymi tokenami, spełnienia któregośkolwiek z wymogów, o których mowa w ust. 1, gdy jest to konieczne do wyeliminowania różnych rodzajów ryzyka, jakie przepisy te mają wyeliminować, takich jak ryzyko utraty płynności, ryzyko operacyjne lub ryzyko wynikające z nieprzestrzegania wymogów dotyczących zarządzania rezerwą aktywów.

3. Art. 22 i 23 oraz art. 24 ust. 3 mają zastosowanie do tokenów będących e-piędzdem denominowanych w walucie, która nie jest walutą urzędową jednego z państw członkowskich.

TYTUŁ V

ZEZWOLENIE NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W CHARAKTERZE DOSTAWCY USŁUG W ZAKRESIE KRYPTOAKTYWÓW ORAZ WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PRZEZ TYCH DOSTAWCÓW

ROZDZIAŁ I

Udzielanie zezwolenia dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów

Artykuł 59

Zezwolenie

1. Zakazane jest świadczenie w Unii usług w zakresie kryptoaktywów, chyba że osoba świadcząca takie usługi jest:
 - a) osobą prawną lub innym przedsiębiorstwem, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności jako dostawca usług w zakresie kryptoaktywów zgodnie z art. 63; lub
 - b) instytucją kredytową, centralnym depozytem papierów wartościowych, firmą inwestycyjną, uczestnikiem rynku, instytucją pieniądza elektronicznego, spółką zarządzającą UCITS lub zarządzającym alternatywnym funduszem inwestycyjnym, którym zezwolono na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów zgodnie z art. 60.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy uzyskali zezwolenie zgodnie z art. 63, muszą mieć siedzibę główną w państwie członkowskim, w którym prowadzą przynajmniej część swojej działalności związanej z usługami w zakresie kryptoaktywów. Ich miejsce faktycznego zarządu musi znajdować się w Unii, a co najmniej jeden z dyrektorów musi mieć miejsce zamieszkania w Unii.
3. Dla celów ust. 1 lit. a) inne przedsiębiorstwa, które nie są osobami prawnymi, mogą świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów tylko wówczas, jeżeli forma prawna tych przedsiębiorstw zapewnia poziom ochrony interesów osób trzecich równoważny poziomowi zapewnianemu przez osoby prawne i jeżeli przedsiębiorstwa te podlegają równoważnemu nadzorowi ostrożnościowemu odpowiedniemu dla ich formy prawnej.
4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadający zezwolenie udzielone zgodnie z art. 63 muszą stale spełniać warunki udzielenia zezwolenia.
5. Osoba niebędąca podmiotem świadczącym usługi w zakresie kryptoaktywów nie może posługiwać się nazwą ani nazwą handlową, nie może wydawać materiałów marketingowych ani stosować żadnych innych procesów sugerujących, że jest dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów, lub mogących powodować niejasność w tym względzie.
6. Właściwy organ, który udziela zezwolenia zgodnie z art. 63, zapewnia, aby w zezwoleniach takich określano usługi w zakresie kryptoaktywów, do których świadczenia uprawnieni są dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.
7. Dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów zezwala się na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów w całej Unii w ramach swobody przedsiębiorczości, w tym za pośrednictwem oddziału, albo w ramach swobody świadczenia usług. Od dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów w wymiarze transgranicznym, nie wymaga się posiadania fizycznej obecności na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.
8. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów pragnący poszerzyć zakres swojego zezwolenia o usługi w zakresie kryptoaktywów zgodnie z art. 63 zwracają się do właściwego organu, który udzielił pierwotnego zezwolenia, o rozszerzenie zezwolenia, uzupełniając i uaktualniając informacje, o których mowa w art. 62. Wniosek o rozszerzenie zezwolenia podlega rozpatrzeniu zgodnie z art. 63.

Artykuł 60

Świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów przez niektóre podmioty finansowe

1. Instytucja kredytowa może świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów, jeżeli co najmniej 40 dni roboczych przed rozpoczęciem świadczenia tych usług przekaże właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego informacje, o których mowa w ust. 7.
2. Centralny depozyt papierów wartościowych, który uzyskał zezwolenie na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014⁽⁴⁵⁾, może świadczyć usługi przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów tylko wówczas, jeżeli co najmniej 40 dni roboczych przed rozpoczęciem świadczenia takich usług przekaże właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego informacje, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

Do celów akapitu pierwszego niniejszego ustępu, zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów uznaje się za równoważne z udostępnianiem lub prowadzeniem rachunków papierów wartościowych w związku z usługą rozrachunku, o której mowa w sekcji B pkt 3 załącznika do rozporządzenia (UE) nr 909/2014.

3. Firma inwestycyjna może świadczyć w Unii usługi w zakresie kryptoaktywów równoważne usługom inwestycyjnym i działalności inwestycyjnej, w odniesieniu do których posiada wyraźne zezwolenie na podstawie dyrektywy 2014/65/UE, jeżeli co najmniej 40 dni roboczych przed rozpoczęciem świadczenia tych usług przekaże właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego informacje, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

Do celów niniejszego ustępu:

- a) zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów uznaje się za równoważne z usługą dodatkową, o której mowa w sekcji B pkt 1 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- b) prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami uznaje się za równoważne z prowadzeniem wielostronnej platformy obrotu i prowadzeniem zorganizowanej platformy obrotu, o których mowa odpowiednio w sekcji A pkt 8 i 9 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;

⁽⁴⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 1).

- c) wymianę kryptoaktywów na środki pieniężne i inne kryptoaktywa uznaje się za równoważne z zawieraniem transakcji na własny rachunek, o czym mowa w sekcji A pkt 3 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- d) wykonywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów uznaje się za równoważne z wykonywaniem zleceń w imieniu klientów, o którym mowa w sekcji A pkt 2 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- e) plasowanie kryptoaktywów uznaje się za równoważne gwarantowaniu emisji lub subemisji instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji oraz subemisji instrumentów finansowych bez gwarancji przejęcia emisji, o których mowa odpowiednio w sekcji A pkt 6 i 7 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- f) przyjmowanie i przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów uznaje się za równoważne z przyjmowaniem i przekazywaniem zleceń dotyczących co najmniej jednego spośród instrumentów finansowych, o których mowa w sekcji A pkt 1 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- g) doradztwo w zakresie kryptoaktywów uznaje się za równoważne z doradztwem inwestycyjnym, o którym mowa w sekcji A pkt 5 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- h) zarządzanie portfelem kryptoaktywów uznaje się za równoważne z zarządzaniem portfelem, o którym mowa w sekcji A pkt 4 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE.

4. Instytucja pieniądza elektronicznego, która uzyskała zezwolenie na mocy dyrektywy 2009/110/WE, może świadczyć usługi przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów oraz usługi transferu kryptoaktywów w imieniu klientów w odniesieniu do tokenów będących e-pieniędzem, które emituje, jeżeli co najmniej 40 dni roboczych przed rozpoczęciem świadczenia takich usług przekaże właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego informacje, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

5. Spółka zarządzająca UCITS lub zarządzający alternatywnym funduszem inwestycyjnym mogą świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów równoważne usługom w zakresie zarządzania portfelami inwestycyjnymi i usługom pobocznym, w odniesieniu do których posiadają zezwolenie na podstawie dyrektywy 2009/65/WE lub dyrektywy 2011/61/UE, jeżeli co najmniej 40 dni roboczych przed rozpoczęciem świadczenia tych usług przekażą właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego informacje, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

Do celów niniejszego ustępu:

- a) przyjmowanie i przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów uznaje się za równoważne z przyjmowaniem i przekazywaniem zleceń dotyczących instrumentów finansowych, o których mowa w art. 6 ust. 4 lit. b) ppkt (iii) dyrektywy 2011/61/UE;
- b) doradztwo w zakresie kryptoaktywów uznaje się za równoważne z doradztwem inwestycyjnym, o którym mowa w art. 6 ust. 4 lit. b) ppkt (i) dyrektywy 2011/61/UE oraz w art. 6 ust. 3 lit. b) ppkt (i) dyrektywy 2009/65/WE;
- c) świadczenie usług w zakresie zarządzania portfelem kryptoaktywów uznaje się za równoważne usługom, o których mowa w art. 6 ust. 4 lit. a) dyrektywy 2011/61/UE i w art. 6 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2009/65/WE.

6. Uczestnik rynku posiadający zezwolenie na podstawie dyrektywy 2014/65/UE może prowadzić platformę obrotu kryptoaktywami, jeżeli co najmniej 40 dni roboczych przed rozpoczęciem świadczenia takich usług przekaże właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego informacje, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

7. Do celów ust. 1–6 przekazuje się powiadomienie zawierające następujące informacje:

- a) program działania określający rodzaje usług w zakresie kryptoaktywów, które dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza świadczyć, w tym miejsce i sposób świadczenia tych usług;

b) opis:

- (i) mechanizmów kontroli wewnętrznej, polityk i procedur służących zapewnieniu zgodności z przepisami prawa krajowego transponującymi dyrektywę (UE) 2015/849;

- (ii) ram oceny ryzyka na potrzeby zarządzania ryzykiem związanym z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu; oraz
- (iii) planu ciągłości działania;
- c) dokumentację techniczną systemów ICT i rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa oraz ich opis w języku niespecjalistycznym;
- d) opis procedury wyodrębnienia kryptoaktywów i środków pieniężnych klienta;
- e) opis polityki w zakresie przechowywania i administrowania w przypadku zamiaru świadczenia usług w zakresie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów;
- f) opis przepisów operacyjnych platformy obrotu oraz procedur i systemu wykrywania nadużyć na rynku w przypadku zamiaru prowadzenia platformy obrotu kryptoaktywami;
- g) opis niedyskryminacyjnej polityki handlowej regulującej stosunki z klientami oraz opis metody określania ceny kryptoaktywów, które dany podmiot oferuje do wymiany na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa w przypadku zamiaru wymiany kryptoaktywów na środki pieniężne lub na inne kryptoaktywa;
- h) opis polityki realizowania zleceń w przypadku zamiaru realizowania zleceń dotyczących kryptoaktywów w imieniu klientów;
- i) dowody potwierdzające, że osoby fizyczne świadczące usługi doradztwa w imieniu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie lub zarządzające portfelami w imieniu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie posiadają wiedzę ogólną i fachową niezbędną do wywiązania się ze swoich obowiązków w przypadku zamiaru świadczenia usług doradztwa w zakresie kryptoaktywów lub zarządzania portfelem kryptoaktywów;
- j) czy usługa w zakresie kryptoaktywów dotyczy tokenów powiązanych z aktywami, tokenów będących e-pieniędzem czy innych kryptoaktywów;
- k) informacje na temat sposobu świadczenia usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów w przypadku zamiaru świadczenia takich usług transferu.

8. Właściwy organ otrzymujący powiadomienie, o którym mowa w ust. 1–6, ocenia w terminie 20 dni roboczych od otrzymania go, czy przekazano wszystkie wymagane informacje. Jeżeli właściwy organ stwierdzi, że powiadomienie nie jest kompletne, niezwłocznie informuje o tym podmiot powiadamiający i wyznacza termin, w którym podmiot ten jest zobowiązany do przekazania brakujących informacji.

Termin przekazania wszelkich brakujących informacji nie przekracza 20 dni roboczych od daty ich zażądania. Do czasu upływu tego terminu zawieszają się bieg wszystkich terminów określonych w ust. 1–6. Właściwy organ może wystosować według własnego uznania dalsze żądania uzupełnienia lub wyjaśnienia informacji, jednak nie powodują one zawieszenia biegu terminów określonych w ust. 1–6.

Podmiot świadczący usługi w zakresie kryptoaktywów nie rozpoczyna świadczenia tych usług, dopóki powiadomienie jest niekompletne.

9. Podmioty, o których mowa w ust. 1–6, nie są zobowiązane do przedkładania informacji, o których mowa w ust. 7, jeżeli zostały one wcześniej przedłożone właściwemu organowi i są identyczne. Przedkładając informacje, o których mowa w ust. 7, podmioty, o których mowa w ust. 1–6, wyraźnie stwierdzają, że nieprzedłożone ponownie informacje są nadal aktualne.

10. Jeżeli podmioty, o których mowa w ust. 1–6 niniejszego artykułu, świadczą usługi w zakresie kryptoaktywów, nie podlegają one przepisom art. 62, 63, 64, 67, 83 i 84.

11. Prawo do świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów, o którym mowa w ust. 1–6 niniejszego artykułu, ustaje po cofnięciu odpowiedniego zezwolenia, które umożliwiło danemu podmiotowi świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów bez konieczności uzyskania zezwolenia zgodnie z art. 59.

12. Właściwy organ przekazuje ESMA informacje określone w art. 109 ust. 5 po sprawdzeniu kompletności informacji otrzymanych, o których mowa w ust. 7.

ESMA udostępnia takie informacje w rejestrze, o którym mowa w art. 109, najpóźniej w dniu rozpoczęcia planowanego świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów.

13. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu dokładniejszego określenia informacji, o których mowa w ust. 7.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

14. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu określenia standardowych formularzy, wzorów i procedur na potrzeby powiadomienia, o którym mowa w ust. 7.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 61

Świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów z wyłącznej inicjatywy klienta

1. Jeżeli klient mający siedzibę lub znajdujący się w Unii inicjuje z własnej wyłącznej inicjatywy świadczenie usługi w zakresie kryptoaktywów lub prowadzenie działalności w zakresie kryptoaktywów przez firmę z państwa trzeciego, przewidziany w art. 59 wymóg uzyskania zezwolenia nie ma zastosowania do świadczenia tej usługi w zakresie kryptoaktywów lub prowadzenia działalności w zakresie kryptoaktywów przez firmę z państwa trzeciego na rzecz tego klienta, co obejmuje również relacje specyficznie związane ze świadczeniem tej usługi w zakresie kryptoaktywów lub prowadzeniem działalności w zakresie kryptoaktywów.

Bez uszczerbku dla relacji wewnętrzgrupowych, w przypadku gdy firma z państwa trzeciego, w tym za pośrednictwem podmiotu działającego w jej imieniu lub mającego z nią bliskie powiązania bądź innej osoby działającej w imieniu takiego podmiotu, oferuje usługi klientom lub potencjalnym klientom w Unii, niezależnie od wykorzystywanych środków komunikacji, promocji lub reklamy w Unii, nie uznaje się tego za usługę świadczoną z własnej wyłącznej inicjatywy klienta.

Akapit drugi stosuje się niezależnie od wszelkich klauzul umownych lub zastrzeżeń prawnych zawierających odmienne stwierdzenia, włącznie z wszelkimi klauzulami lub zastrzeżeniami, że świadczenie usług przez firmę z państwa trzeciego uznaje się za usługę świadczoną z własnej wyłącznej inicjatywy klienta.

2. Własna wyłączna inicjatywa klienta, o której mowa w ust. 1, nie uprawnia firmy z państwa trzeciego, by w odniesieniu do tego klienta prowadziła obrót nowymi rodzajami kryptoaktywów ani świadczyła na jego rzecz nowe kategorie usług w zakresie kryptoaktywów.

3. Do dnia 30 grudnia 2024 r. ESMA wyda zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne w celu określenia sytuacji, w których uznaje się, że firma z państwa trzeciego prowadzi akwizycję wśród klientów mających siedzibę lub znajdujących się w Unii.

Aby wspierać konwergencję i promować spójny nadzór w odniesieniu do ryzyka nadużyć niniejszego artykułu, ESMA wydaje również zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne dotyczące praktyk nadzorczych w celu wykrywania obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia i zapobiegania mu.

Artykuł 62

Zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów

1. Osoby prawne lub inne przedsiębiorstwa, które zamierzają świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów, składają do właściwego organu swojego macierzystego państwa członkowskiego wnioski o zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera wszystkie następujące informacje:

a) nazwę, w tym nazwę prawną i każdą inną nazwę handlową, która ma być używana, identyfikator osoby prawnej dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie, adres strony internetowej prowadzonej przez tego dostawcę, kontaktowy adres e-mail, numer telefonu kontaktowego oraz jego adres fizyczny;

- b) formę prawną dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie;
- c) w stosownych przypadkach statut lub umowę spółki dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie;
- d) program działania określający rodzaje usług w zakresie kryptoaktywów, które dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza świadczyć, w tym miejsce i sposób świadczenia tych usług;
- e) dowód potwierdzający, że dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie spełnia wymogi dotyczące zabezpieczeń ostrożnościowych określone w art. 67;
- f) opis zasad zarządzania przyjętych przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie;
- g) dowód potwierdzający, że członkowie organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie cieszą się wystarczająco dobrą opinią i posiadają odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie potrzebne do zarządzania tym dostawcą;
- h) tożsamość wszelkich akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie oraz wartość tych pakietów akcji lub tych udziałów, a także dowód, że osoby te cieszą się wystarczająco dobrą opinią;
- i) opis mechanizmów kontroli wewnętrznej dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie, polityki i procedur w zakresie identyfikowania i oceny ryzyka oraz zarządzania nim, i planu ciągłości działania;
- j) dokumentację techniczną systemów ICT i rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa wraz z opisem w języku niespecjalistycznym;
- k) opis procedury wyodrębnienia kryptoaktywów i środków pieniężnych klienta;
- l) opis procedur rozpatrywania skarg przyjętych przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie;
- m) jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza zapewniać przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów – opis polityki w zakresie przechowywania i administrowania;
- n) jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza prowadzić platformę obrotu kryptoaktywami – opis przepisów operacyjnych platformy obrotu oraz procedury i systemu wykrywania nadużyć na rynku;
- o) jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza wymieniać kryptoaktywa na środki pieniężne lub na inne kryptoaktywa – opis niedyskryminującej polityki handlowej regulującej stosunki z klientami oraz opis metody określania ceny kryptoaktywów, które dany dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie oferuje do wymiany na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa;
- p) opis polityki wykonywania zleceń, jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza realizować zlecenia dotyczące kryptoaktywów w imieniu klientów;
- q) jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza świadczyć usługi doradztwa w zakresie kryptoaktywów lub zarządzania portfelem kryptoaktywów – potwierdzenie, że osoby fizyczne udzielające porad w imieniu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie lub zarządzające portfelami w imieniu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie posiadają wiedzę i doświadczenie niezbędne do wywiązania się ze swoich obowiązków;
- r) jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza świadczyć usługi transferu kryptoaktywów w imieniu klientów – informacje na temat sposobu świadczenia takich usług transferu;
- s) rodzaj kryptoaktywów, których dotyczy usługa w zakresie kryptoaktywów.

3. Do celów ust. 2 lit. g) i h) dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie przedstawia dowody potwierdzające wszystkie następujące informacje:

- a) w odniesieniu do wszystkich członków organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie – potwierdzenie, że dana osoba nie widnieje w rejestrze karnym jako osoba, wobec której wydano wyrok skazujący, ani nie nałożono na nią kar na podstawie mających zastosowanie przepisów prawa handlowego, prawa dotyczącego niewypłacalności oraz przepisów dotyczących usług finansowych, lub przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, zwalczania nadużyć finansowych lub odpowiedzialności zawodowej;

- b) że członkowie organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie kolektywnie posiadają odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie do zarządzania dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie oraz że osoby te są zobowiązane poświęcać wystarczająco dużo czasu na wykonywanie swoich obowiązków;
- c) w odniesieniu do wszystkich akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie – potwierdzenie, że dana osoba nie widnieje w rejestrze karnym jako osoba, wobec której wydano wyrok skazujący, ani nie nałożono na nią kar na podstawie mających zastosowanie przepisów prawa handlowego, prawa dotyczącego niewypłacalności oraz przepisów dotyczących usług finansowych, lub przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, zwalczania nadużyć finansowych lub odpowiedzialności zawodowej.
4. Właściwy organ nie wymaga od dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie dostarczenia informacji, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, które już otrzymał na podstawie odpowiednich procedur wydawania zezwoleń zgodnie z dyrektywą 2009/110/WE, dyrektywą 2014/65/UE, dyrektywą (UE) 2015/2366 lub na podstawie prawa krajowego mającego zastosowanie do usług w zakresie kryptoaktywów przed dniem 29 czerwca 2023 r., pod warunkiem że takie uprzednio przedłożone informacje lub dokumenty są nadal aktualne.
5. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania informacji, o których mowa w ust. 2 i 3.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

6. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu ustanowienia standardowych formularzy, wzorów i procedur dotyczących informacji, które należy zawrzeć we wniosku o zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 63

Ocena wniosku o zezwolenie oraz udzielenie lub odmowa udzielenia zezwolenia

1. Właściwy organ niezwłocznie potwierdza na piśmie dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającemu się o zezwolenie otrzymanie wniosku zgodnie z art. 62 ust. 1, a w każdym razie w ciągu pięciu dni roboczych od jego otrzymania.

2. Właściwy organ ocenia w ciągu 25 dni roboczych od otrzymania wniosku zgodnie z art. 62 ust. 1, czy wniosek ten jest kompletny, sprawdzając, czy zawarto w nim informacje wymienione w art. 62 ust. 2.

Jeżeli wniosek nie jest kompletny, właściwy organ określa termin przekazania wszelkich brakujących informacji przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie.

3. Właściwy organ może odmówić rozpatrzenia wniosku, jeżeli pozostaje on niekompletny po upływie terminu określonego zgodnie z ust. 2 akapit drugi.

4. Kiedy wniosek jest kompletny, właściwy organ niezwłocznie powiadamia o tym dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie.

5. Przed udzieleniem lub odmową udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów właściwy organ konsultuje się z właściwym organem konsultuje się z właściwym organem państwa członkowskiego, jeżeli dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie jest w stosunku do instytucji kredytowej, centralnego depozytu papierów wartościowych, firmy inwestycyjnej, uczestnika rynku, spółki zarządzającej UCITS, zarządzającego alternatywnym funduszem inwestycyjnym, instytucji płatniczej, zakładu ubezpieczeń, instytucji pieniądza elektronicznego lub instytucji pracowniczych programów emerytalnych, które posiadają zezwolenie w tym innym państwie członkowskim:

- a) jednostką zależną;

- b) jednostką zależną jednostki dominującej tego podmiotu; lub
- c) kontrolowany przez te same osoby fizyczne lub prawne, które kontrolują ten podmiot.
6. Przed udzieleniem lub odmową udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów właściwy organ:
- a) może konsultować się z właściwymi organami ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz jednostkami analityki finansowej w celu sprawdzenia, czy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie nie był objęty dochodzeniem w sprawie działalności związanej z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu;
- b) zapewnia, aby dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie, który prowadzi zakłady lub korzysta z usług osób trzecich mających siedzibę w państwach trzecich wysokiego ryzyka określonych na podstawie art. 9 dyrektywy (UE) 2015/849, przestrzegał przepisów prawa krajowego transponujących art. 26 ust. 2, art. 45 ust. 3 i art. 45 ust. 5 tej dyrektywy;
- c) w stosownych przypadkach zapewnia, aby dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie wprowadził odpowiednie procedury w celu zapewnienia zgodności z przepisami prawa krajowego transponującymi art. 18a ust. 1 i 3 dyrektywy (UE) 2015/849.
7. W przypadku bliskich powiązań między dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie a inną osobą fizyczną lub prawną właściwy organ udziela zezwolenia tylko wówczas, gdy powiązania te nie stanowią przeszkody w skutecznym wykonywaniu funkcji nadzorczych.
8. Właściwy organ odmawia wydania zezwolenia, jeżeli skuteczne wykonywanie funkcji nadzorczych nie jest możliwe z powodu przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych państwa trzeciego mających zastosowanie do co najmniej jednej z osób fizycznych lub prawnych, z którymi dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ma bliskie powiązania, bądź też z powodu trudności związanych z ich egzekwowaniem.
9. Właściwy organ ocenia w ciągu 40 dni roboczych od otrzymania kompletnego wniosku, czy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie spełnia wymogi określone w niniejszym tytule, oraz przyjmuje w pełni uzasadnioną decyzję o udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów. Właściwy organ powiadamia ubiegającego się o zezwolenie o swojej decyzji w ciągu pięciu dni roboczych od dnia jej wydania. W ocenie tej uwzględnia się charakter, skalę i stopień złożoności usług w zakresie kryptoaktywów, które dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie zamierza świadczyć.
10. Właściwy organ odmawia udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, jeżeli istnieją obiektywne i możliwe do wykazania powody, by sądzić, że:
- a) organ zarządzający dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie stanowi zagrożenie dla skutecznego, prawidłowego i ostrożnego zarządzania tym dostawcą oraz dla ciągłości jego działania, a także dla odpowiedniego uwzględniania interesów jego klientów oraz kwestii integralności rynku lub naraża dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie na poważne ryzyko związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu;
- b) członkowie organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie nie spełniają kryteriów określonych w art. 68 ust. 1;
- c) akcjonariusze lub udziałowcy – niezależnie od tego, czy bezpośredni, czy pośredni – którzy posiadają znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie, nie spełniają kryteriów wystarczająco dobrej opinii określonych w art. 68 ust. 2;
- d) dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ubiegający się o zezwolenie nie spełnia lub istnieje prawdopodobieństwo, że nie spełni któregokolwiek z wymogów niniejszego tytułu.
11. ESMA i EUNB wspólnie wydają zgodnie z odpowiednio art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 oraz art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 wytyczne dotyczące oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie oraz akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającym się o zezwolenie.

ESMA i EUNB wydadzą wytyczne, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

12. Podczas okresu oceny przewidzianego w ust. 9 i nie później niż dwudziestego roboczego dnia tego okresu właściwy organ może zwrócić się o dalsze informacje potrzebne do ukończenia oceny. Wniosek ten przekazuje się na piśmie dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającemu się o zezwolenie z wyszczególnieniem dodatkowych wymaganych informacji.

Okres na dokonanie oceny na podstawie ust. 9 zostaje zawieszony na okres między dniem złożenia przez właściwy organ wniosku o brakujące informacje a otrzymaniem przez niego odpowiedzi na ten wniosek od dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ubiegającego się o zezwolenie. Okres zawieszenia nie przekracza 20 dni roboczych. Właściwy organ może wystosowywać według własnego uznania ewentualne dalsze wnioski o uzupełnienie lub wyjaśnienie informacji, jednak wnioski te nie powodują zawieszenia biegu okresu oceny na podstawie ust. 9.

13. Właściwy organ, w ciągu dwóch dni roboczych od udzielenia zezwolenia, przekazuje ESMA informacje określone w art. 109 ust. 5. Właściwy organ informuje ponadto ESMA o każdej odmowie udzielenia zezwolenia. ESMA udostępnia informację, o której mowa w art. 109 ust. 5 w rejestrze, o którym mowa w tym artykule, najpóźniej w dniu rozpoczęcia świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów.

Artykuł 64

Cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów

1. Właściwy organ cofa zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów:

- a) nie skorzystał z zezwolenia w ciągu 12 miesięcy od jego udzielenia;
- b) jednoznacznie zrzekł się swojego zezwolenia;
- c) przez dziewięć kolejnych miesięcy nie świadczył usług w zakresie kryptoaktywów;
- d) uzyskał zezwolenie w sposób sprzeczny z prawem, na przykład składając fałszywe oświadczenia we wniosku o zezwolenie;
- e) nie spełnia już warunków, na których podstawie zezwolenie zostało udzielone, i nie podjął w określonym terminie działania naprawczego, którego zażądał właściwy organ;
- f) nie dysponuje skutecznymi systemami, procedurami ani mechanizmami służącymi wykrywaniu prania pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i zapobiegania im zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849;
- g) poważnie naruszył przepisy niniejszego rozporządzenia, w tym przepisy dotyczące ochrony posiadaczy kryptoaktywów lub klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub dotyczące integralności rynku.

2. Właściwy organ może cofnąć zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów w każdej z poniższych sytuacji:

- a) dostawca usług w zakresie kryptoaktywów naruszył przepisy krajowe transponujące dyrektywę (UE) 2015/849;
- b) dostawca usług w zakresie kryptoaktywów utracił zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze instytucji płatniczej lub zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze instytucji pieniądza elektronicznego, przy czym dostawca ten nie naprawił tej sytuacji w ciągu 40 dni kalendarzowych.

3. Jeżeli właściwy organ cofa zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów bezzwłocznie powiadamia on o tym fakcie ESMA i pojedyncze punkty kontaktowe przyjmujących państw członkowskich. ESMA udostępnia te informacje w rejestrze, o którym mowa w art. 109.

4. Właściwy organ może ograniczyć cofnięcie zezwolenia do konkretnej usługi w zakresie kryptoaktywów.

5. Przed cofnięciem zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów właściwy organ konsultuje się z właściwym organem innego państwa członkowskiego, w przypadku gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów jest:

- a) jednostką zależną dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadającego zezwolenie w tym innym państwie członkowskim;
- b) jednostką zależną jednostki dominującej dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadającego zezwolenie w tym innym państwie członkowskim;
- c) kontrolowany przez te same osoby fizyczne lub prawne, które kontrolują dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów posiadającego zezwolenie w tym innym państwie członkowskim.

6. Przed cofnięciem zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów właściwy organ może skonsultować się z organem właściwym do nadzorowania przestrzegania przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

7. EUNB, ESMA i dowolny właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego mogą w dowolnym czasie zwrócić się do właściwego organu macierzystego państwa członkowskiego o sprawdzenie, czy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów nadal spełnia warunki, na których podstawie udzielono mu zezwolenia, gdy istnieją powody, by podejrzewać, że już tak nie jest.

8. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ustanawiają, wdrażają i utrzymują odpowiednie procedury zapewniające terminowe i uporządkowane przenoszenie kryptoaktywów i środków pieniężnych swoich klientów do innego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów w przypadku cofnięcia zezwolenia.

Artykuł 65

Transgraniczne świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów

1. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zamierza świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów w więcej niż jednym państwie członkowskim, przedstawia następujące informacje właściwemu organowi macierzystego państwa członkowskiego:

- a) wykaz państw członkowskich, w których dostawca usług w zakresie kryptoaktywów zamierza świadczyć swoje usługi;
- b) usługi w zakresie kryptoaktywów, które dostawca usług w zakresie kryptoaktywów zamierza świadczyć w wymiarze transgranicznym;
- c) datę rozpoczęcia planowanego świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów;
- d) wykaz wszystkich innych rodzajów działalności prowadzonej przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów nieobjętych niniejszym rozporządzeniem.

2. W terminie 10 dni roboczych od otrzymania informacji, o których mowa w ust. 1, właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego przekazuje te informacje pojedynczym punktom kontaktowym przyjmujących państw członkowskich, ESMA oraz EUNB.

3. Właściwy organ państwa członkowskiego, które udzieliło zezwolenia, bezzwłocznie informuje dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów o powiadomieniu, o którym mowa w ust. 2.

4. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów może rozpocząć świadczenie swoich usług w państwie członkowskim innym niż jego macierzyste państwo członkowskie z dniem otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, lub najpóźniej począwszy od piętnastego dnia kalendarzowego od dnia przedłożenia informacji, o których mowa w ust. 1.

ROZDZIAŁ 2

Obowiązki, którym podlegają wszyscy dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów

Artykuł 66

Obowiązek uczciwego, rzetelnego i profesjonalnego działania zgodnie z najlepiej pojętym interesem klientów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów działają uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie zgodnie z najlepiej pojętym interesem swoich klientów i potencjalnych klientów.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przekazują swoim klientom uczciwe, jasne i niewprowadzające w błąd informacje, w tym w materiałach marketingowych, które muszą być oznaczone jako takie. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie mogą, umyślnie lub w wyniku zaniedbania, wprowadzać klienta w błąd w odniesieniu do rzeczywistych lub domniemyanych korzyści związanych z jakimikolwiek kryptoaktywami.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ostrzegają klientów o ryzyku związanym z transakcjami dotyczącymi kryptoaktywów.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, wymieniają kryptoaktywa na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzają portfelem kryptoaktywów, przekazują swoim klientom hiperłącza do wszelkich dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywa, w odniesieniu do których świadczą te usługi.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów udostępniają publicznie swoje polityki w zakresie cen, kosztów i opłat, zamieszczając ją w widocznym miejscu na swojej stronie internetowej.

5. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podają do wiadomości publicznej, w widocznym miejscu na swojej stronie internetowej, informacje dotyczące głównych niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych mechanizmu konsensusu stosowanego do emisji każdego kryptoaktywa, w związku z którym świadczą usługi. Informacje te mogą pochodzić z dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów.

6. ESMA, we współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych dotyczących treści, metod i prezentacji informacji, o których mowa w ust. 5, w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju dotyczących niekorzystnych skutków dla klimatu i innych niekorzystnych skutków środowiskowych.

Opracowując projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, ESMA bierze pod uwagę różne rodzaje mechanizmów konsensusu stosowanych do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach, ich struktury zachęty oraz zużycie energii, energii odnawialnej i zasobów naturalnych, produkcję odpadów i emisje gazów cieplarnianych. ESMA aktualizuje regulacyjne standardy techniczne w świetle zmian w regulacjach i rozwoju technologicznego.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 67

Wymogi ostrożnościowe

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przez cały czas posiadają zabezpieczenie ostrożnościowe co najmniej równe tej z poniższych kwot, która jest wyższa:

a) kwocie stałych minimalnych wymogów kapitałowych wskazanych w załączniku IV, w zależności od charakteru świadczonych usług w zakresie kryptoaktywów;

b) jednej czwartej stałych kosztów pośrednich z poprzedniego roku, podlegających corocznemu przeglądowi.

2. Do celów obliczeń, o których mowa w ust. 1 lit. b), dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy nie prowadzili działalności gospodarczej przez rok od dnia rozpoczęcia świadczenia usług, stosują prognozowane stałe koszty pośrednie zawarte w ich prognozach dotyczących pierwszych 12 miesięcy świadczenia usług, przedstawionych wraz z wnioskiem o zezwolenie.

3. Do celów ust. 1 lit. b) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów obliczają swoje stałe koszty pośrednie poniesione w roku poprzednim, wykorzystując dane liczbowe wynikające z mających zastosowanie standardów rachunkowości, poprzez odjęcie następujących pozycji od łącznych kosztów po wypłacie zysków akcjonariuszom lub udziałowcom wykazanych w najnowszym zbadanym rocznym sprawozdaniu finansowym lub, w przypadku gdy zbadane sprawozdanie finansowe nie jest dostępne, w rocznym sprawozdaniu finansowym zatwierdzonym przez krajowe organy nadzoru:

a) premii pracowniczych i innych wynagrodzeń, w zakresie, w jakim te premie i wynagrodzenia zależą od zysku netto dostawców usług w zakresie kryptoaktywów w danym roku;

b) udziału pracowników, dyrektorów i partnerów w zyskach;

c) innych przyznanych zysków oraz innych zmiennych składników wynagrodzenia w zakresie, w jakim mają one w pełni uznaniowy charakter;

d) jednorazowych kosztów z tytułu działalności innej niż zwykła działalność.

4. Zabezpieczenie ostrożnościowe, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje jedną z następujących form lub ich kombinację:

a) fundusze własne, składające się z pozycji i instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, o których mowa w art. 26–30 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, po dokonaniu w całości odliczeń zgodnie z art. 36 tego rozporządzenia, bez stosowania progowych wyłączeń zgodnie z art. 46 i 48 tego rozporządzenia;

b) polisa ubezpieczeniowa obejmująca terytoria Unii, na których świadczone są usługi w zakresie kryptoaktywów, lub porównywalna gwarancja.

5. Polisa ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 4 lit. b), jest podawana do wiadomości publicznej na stronie internetowej dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów i posiada co najmniej następujące cechy:

- a) jej początkowy okres obowiązywania wynosi nie mniej niż jeden rok;
- b) okres wypowiedzenia umowy wynosi co najmniej 90 dni;
- c) została wykupiona w zakładzie posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym;
- d) jest oferowana przez podmiot zewnętrzny.

6. Polisa ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 4 lit. b), obejmuje ubezpieczenie od ryzyka wystąpienia wszystkich poniższych zdarzeń:

- a) utraty dokumentów;
- b) złożenia fałszywych lub wprowadzających w błąd oświadczeń;
- c) czynów, błędów lub zaniechań powodujących naruszenie:
 - (i) obowiązków prawnych i regulacyjnych;
 - (ii) obowiązku uczciwego, rzetelnego i profesjonalnego działania wobec klientów;
 - (iii) obowiązków zachowania poufności;
- d) braku ustanowienia, wdrożenia i utrzymania odpowiednich procedur zapobiegania konfliktom interesów;
- e) strat wynikających z zakłóceń w działalności gospodarczej lub awarii systemu;
- f) w stosownych przypadkach w odniesieniu do modelu biznesowego – rażących zaniedbań w zakresie ochrony kryptoaktywów i środków pieniężnych klientów;
- g) odpowiedzialności dostawców usług w zakresie kryptoaktywów wobec klientów zgodnie z art. 75 ust. 8.

Artykuł 68

Zasady zarządzania

1. Członkowie organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów muszą cieszyć się wystarczająco dobrą opinią i posiadać, zarówno indywidualnie jak i kolektywnie, odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie do wykonywania swoich obowiązków. W szczególności członkowie organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie mogą być skazani za przestępstwa związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu ani za inne przestępstwa, które mogłyby wpłynąć na ich dobrą opinię. Muszą również wykazać, że są w stanie poświęcić wystarczająco dużo czasu na skuteczne wykonywanie swoich obowiązków.

2. Akcjonariusze lub udziałowcy – niezależnie od tego, czy bezpośredni, czy pośredni – którzy posiadają znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, muszą cieszyć się wystarczająco dobrą opinią i w szczególności nie mogą być skazani za przestępstwa związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu ani za inne przestępstwa, które mogłyby wpłynąć na ich dobrą opinię.

3. W przypadku gdy wpływ wywierany przez akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośredni, czy pośredni – którzy posiadają znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, może być niekorzystny dla prawidłowego i ostrożnego zarządzania tym dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów, właściwy organ podejmuje odpowiednie środki w celu przeciwdziałania tym ryzykom.

Środki takie mogą obejmować wnioski o wydanie nakazów sądowych lub nałożenie sankcji wobec dyrektorów i osób odpowiedzialnych za zarządzanie lub mogą obejmować zawieszenie wykonywania praw głosu przysługujących z akcji lub udziałów posiadanych przez akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – którzy posiadają znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przyjmują polityki i procedury dostatecznie skuteczne, aby zapewnić przestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia.

5. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zatrudniają personel posiadający wiedzę, umiejętności i doświadczenie niezbędne do wykonywania przydzielonych im obowiązków, biorąc pod uwagę skalę, charakter i zakres świadczonych usług w zakresie kryptoaktywów.

6. Organ zarządzający dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów ocenia skuteczność ustaleń dotyczących polityki i procedur wprowadzonych w celu wypełnienia obowiązków określonych w rozdziałach 2 i 3 niniejszego tytułu i okresowo dokonuje ich przeglądu oraz stosuje odpowiednie środki w celu wyeliminowania wszelkich niedociągnięć.

7. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podejmują wszelkie uzasadnione kroki w celu zapewnienia ciągłości i regularności świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów. W tym celu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów stosują odpowiednie i proporcjonalne zasoby i procedury, w tym odporne i bezpieczne systemy ICT, wymagane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ustanawiają politykę ciągłości działania, która obejmuje plany ciągłości działania w zakresie ICT, a także plany reagowania i przywracania sprawności ICT, ustanowione zgodnie z art. 11 i 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554, mające na celu zapewnienie, w przypadku przerwy w funkcjonowaniu ich systemów i procedur ICT, zachowania istotnych danych i funkcji oraz utrzymania usług w zakresie kryptoaktywów lub, jeżeli nie jest to możliwe, odpowiednio szybkiego przywrócenia takich danych i funkcji oraz odpowiednio szybkiego przywrócenia usług w zakresie kryptoaktywów.

8. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadają mechanizmy, systemy i procedury wymagane zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/2554, a także skuteczne procedury i zasady dotyczące oceny ryzyka, w celu zapewnienia zgodności z przepisami prawa krajowego transponującymi dyrektywę (UE) 2015/849. Monitorują oni i regularnie oceniają adekwatność i skuteczność tych mechanizmów, systemów i procedur, z uwzględnieniem skali, charakteru i zakresu świadczonych usług w zakresie kryptoaktywów, oraz podejmują odpowiednie środki w celu wyeliminowania wszelkich niedociągnięć w tym zakresie.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadają systemy i procedury zapewniające dostępność, autentyczność, integralność i poufność danych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/2554.

9. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniają ewidencjonowanie wszystkich usług w zakresie kryptoaktywów, działań, zleceń i transakcji, które realizują, a także wszelkiej prowadzonej przez nich działalności. Taka ewidencja musi być wystarczająca, aby umożliwić właściwemu organowi wypełnianie jego zadań w zakresie nadzoru i podejmowania środków egzekucyjnych, a w szczególności aby ustalić, czy dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów wypełnili wszystkie zobowiązania, w tym zobowiązania dotyczące klientów lub potencjalnych klientów oraz integralności rynku.

Rejestry przechowywane zgodnie z akapitem pierwszym udostępnia się klientom na ich żądanie oraz przechowuje się je przez okres pięciu lat, a w przypadku gdy przed upływem pięciu lat żąda tego właściwy organ, przez okres do siedmiu lat.

10. ESMA opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania:

- a) środków zapewniających ciągłość i regularność świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów, o których mowa w ust. 7;
- b) ewidencjonowania wszystkich usług w zakresie kryptoaktywów, a także realizowanych działań, zleceń i transakcji, o których mowa w ust. 9.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 69

Przekazywanie informacji właściwym organom

Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów niezwłocznie powiadamia swój właściwy organ o wszelkich zmianach w swoim organie zarządzającym, przed podjęciem działalności przez nowych członków, i przekazuje temu właściwemu organowi wszelkie informacje niezbędne do oceny zgodności z art. 68.

Artykuł 70

Sprawowanie pieczy nad kryptoaktywami i środkami pieniężnymi klientów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy posiadają kryptoaktywa należące do klientów lub środki dostępu do takich kryptoaktywów, wprowadzają odpowiednie mechanizmy mające na celu zabezpieczenie praw własności klientów, w szczególności w przypadku niewypłacalności dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, oraz mające na celu zapobieżenie wykorzystywaniu kryptoaktywów należących do klienta na swój własny rachunek.
2. Jeżeli z modeli biznesowych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub z usług w zakresie kryptoaktywów wynika konieczność przechowywania innych niż tokeny będące e-pieniędzem środków pieniężnych klientów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów muszą dysponować odpowiednimi mechanizmami mającymi na celu zabezpieczenie praw własności klientów i zapobieżenie wykorzystywaniu na własny rachunek należących do klientów środków pieniężnych.
3. Do końca dnia roboczego następującego po dniu otrzymania środków pieniężnych klientów innych niż tokeny będące e-pieniędzem dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów deponują te środki pieniężne w instytucji kredytowej lub w banku centralnym.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podejmują wszelkie niezbędne kroki w celu zapewnienia, aby środki pieniężne klientów – inne niż tokeny będące e-pieniędzem – zdeponowane instytucji kredytowej lub w banku centralnym były przechowywane na rachunku dającym się wyodrębnić od wszelkich innych rachunków wykorzystywanych do przechowywania środków pieniężnych należących do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów mogą sami lub za pośrednictwem osoby trzeciej świadczyć usługi płatnicze związane z oferowaną przez siebie usługą w zakresie kryptoaktywów, pod warunkiem że sam dostawca usług w zakresie kryptoaktywów lub osoba trzecia posiadają zezwolenie na świadczenie tych usług na mocy dyrektywy (UE) 2015/2366.

W przypadku świadczenia usług płatniczych dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów informują swoich klientów o wszystkich następujących kwestiach:

- a) charakterze i warunkach korzystania z tych usług, w tym odniesieniach do mającego zastosowanie prawa krajowego oraz do praw klientów;
 - b) czy te usługi są świadczone przez nich bezpośrednio, czy przez osobę trzecią.
5. Przepisy ust. 2 i 3 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, którzy są instytucjami pieniądza elektronicznego, instytucjami płatniczymi lub instytucjami kredytowymi.

Artykuł 71

Procedura rozpatrywania skarg

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów ustanawiają i utrzymują skuteczne i przejrzyste procedury szybkiego, sprawiedliwego i spójnego rozpatrywania skarg otrzymywanych od klientów i publikują opis tych procedur.
2. Klienci muszą mieć możliwość bezpłatnego wnoszenia skarg do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.
3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów informują klientów o możliwości wniesienia skargi. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów udostępniają klientom wzór do wniesienia skargi oraz prowadzą rejestr wszystkich otrzymanych skarg i środków zastosowanych w odpowiedzi na te skargi.
4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów rozpatrują wszystkie skargi w sposób terminowy i sprawiedliwy oraz informują swoich klientów o wyniku rozpatrzenia tych skarg w rozsądnym terminie.
5. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania wymogów, wzorów i procedur dotyczących rozpatrywania skarg.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 72

Identyfikowanie konfliktów interesów, zapobieganie im, zarządzanie nimi i ich ujawnianie

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów wdrażają i utrzymują, z uwzględnieniem skali, charakteru i zakresu świadczonych usług w zakresie kryptoaktywów, skuteczną politykę i procedury identyfikowania konfliktów interesów, zapobiegania im, zarządzania nimi i ich ujawniania, do jakich dochodzi między:

a) nimi a następującymi podmiotami:

(i) ich akcjonariuszami lub udziałowcami;

(ii) jakąkolwiek osobą bezpośrednio lub pośrednio powiązaną z dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów lub ich akcjonariuszami lub udziałowcami poprzez stosunek kontroli;

(iii) członkami ich organu zarządzającego;

(iv) ich pracownikami; lub

(v) ich klientami; lub

b) co najmniej dwoma klientami, których wzajemne interesy kolidują ze sobą.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów w widocznym miejscu na swojej stronie internetowej ujawniają swoim klientom i potencjalnym klientom ogólny charakter i źródła konfliktów interesów, o których mowa w ust. 1, oraz działania podjęte w celu ograniczenia ich wpływu.

3. Ujawniane informacje, o których mowa w ust. 2, muszą być sporządzone w formacie elektronicznym i być wystarczająco szczegółowe, z uwzględnieniem charakteru poszczególnych klientów, aby każdy klient mógł podjąć świadomą decyzję w odniesieniu do usług w zakresie kryptoaktywów w kontekście, w którym te konflikty interesów występują.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów oceniają swoją politykę w zakresie konfliktów interesów i co najmniej raz w roku dokonują jej przeglądu oraz stosują wszelkie odpowiednie środki w celu wyeliminowania wszelkich niedociągnięć w tym zakresie.

5. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania:

a) wymogów dotyczących polityki i procedur, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem skali, charakteru i zakresu świadczonych usług w zakresie kryptoaktywów;

b) szczegółów i metodyki w odniesieniu do treści ujawnianych informacji, o których mowa w ust. 2.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 73

Outsourcing

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zlecają na zasadzie outsourcingu usługi lub działania osobom trzecim do celów wykonywania funkcji operacyjnych, podejmują wszelkie uzasadnione działania mające na celu uniknięcie dodatkowego ryzyka operacyjnego. Pozostają oni w pełni odpowiedzialni za wywiązywanie się ze swoich obowiązków wynikających z niniejszego tytułu i zapewniają, aby w każdym czasie spełnione były poniższe warunki:

a) outsourcing nie prowadzi do przekazania odpowiedzialności spoczywającej na dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów;

b) outsourcing nie zmienia relacji między dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów a ich klientami ani zobowiązań dostawców usług w zakresie kryptoaktywów wobec ich klientów;

c) outsourcing nie zmienia warunków udzielenia zezwolenia dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów;

- d) osoby trzecie zaangażowane w outsourcing współpracują z właściwymi organami macierzystego państwa członkowskiego dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, a outsourcing nie uniemożliwia pełnienia przez funkcji nadzorczych przez właściwe organy, w tym uzyskania dostępu na miejscu do wszelkich odpowiednich informacji niezbędnych do wypełniania tych funkcji;
- e) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów dysponują wiedzą fachową i zasobami niezbędnymi do oceny jakości świadczonych usług, skutecznego nadzorowania zleczanych usług oraz bieżącego zarządzania ryzykiem związanym z outsourcingiem;
- f) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów mają bezpośredni dostęp do odpowiednich informacji na temat zleconych usług;
- g) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniają, aby osoby trzecie zaangażowane w outsourcing spełniały unijne normy ochrony danych.

Do celów lit. g) akapitu pierwszego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów są odpowiedzialni za zapewnienie, aby normy ochrony danych zostały określone w pisemnej umowie, o której mowa w ust. 3.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów posiadają politykę w zakresie outsourcingu, w tym politykę dotyczącą planów awaryjnych i strategii wyjścia, z uwzględnieniem skali, charakteru i zakresu świadczonych usług w zakresie kryptoaktywów.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów określają w pisemnej umowie swoje prawa i obowiązki oraz prawa i obowiązki osób trzecich, którym zlecają na zasadzie outsourcingu usługi lub działania. Umowy w sprawie outsourcingu dają dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów prawo do ich wypowiedzenia.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów i osoby trzecie udostępniają właściwym organom i innym odpowiednim organom, na ich wniosek, wszelkie informacje niezbędne do tego, by umożliwić tym organom ocenę zgodności działań zleconych na zasadzie outsourcingu z wymogami określonymi w niniejszym tytule.

Artykuł 74

Uporządkowana likwidacja dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą usługi, o których mowa w art. 75–79, dysponują planem, który jest odpowiedni, aby wesprzeć uporządkowaną likwidację ich działalności zgodnie z obowiązującym prawem krajowym, w tym ciągłość lub przywracanie wszelkich krytycznych operacji prowadzonych przez tych dostawców usług. Plan ten wykazuje zdolność dostawców usług w zakresie kryptoaktywów do przeprowadzenia uporządkowanej likwidacji bez narażania swoich klientów na nadmierne straty ekonomiczne.

ROZDZIAŁ 3

Obowiązki związane ze świadczeniem określonych usług w zakresie kryptoaktywów

Artykuł 75

Zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, zawierają umowę ze swoimi klientami w celu określenia swoich obowiązków i zakresu odpowiedzialności. Umowa taka zawiera co najmniej następujące elementy:

- a) tożsamość stron umowy;
- b) charakter świadczonej usługi w zakresie kryptoaktywów i jej opis;
- c) polityka w zakresie przechowywania;
- d) środki komunikacji między dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów a klientem, w tym system uwierzytelniania klienta;
- e) opis systemów bezpieczeństwa stosowanych przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów;

f) opłaty, koszty i należności pobierane przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów;

g) prawo właściwe.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, prowadzą otwarty w imieniu każdego klienta rejestr pozycji odpowiadających prawom każdego klienta do kryptoaktywów. W stosownych przypadkach dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów rejestrują w tym rejestrze możliwie jak najszybciej wszelkie operacje wynikające z dyspozycji ich klientów. W takich przypadkach ich procedury wewnętrzne zapewniają, aby każda operacja mająca wpływ na rejestrację kryptoaktywów była udokumentowana transakcją prawidłowo zarejestrowaną w rejestrze pozycji klienta.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, ustanawiają politykę w zakresie przechowywania wraz z wewnętrznymi zasadami i procedurami w celu zapewniania sprawowania pieczy lub kontroli nad takimi kryptoaktywami lub środkami dostępu do nich.

Polityka w zakresie przechowywania, o której mowa w akapicie pierwszym, minimalizuje ryzyko utraty kryptoaktywów klientów lub praw związanych z tymi kryptoaktywami lub środkami dostępu do kryptoaktywów z powodu oszustw, zagrożeń dla cyberbezpieczeństwa lub zaniedbań.

Podsumowanie dotyczące polityki w zakresie przechowywania jest udostępniane klientom na ich wniosek, w formacie elektronicznym.

4. W stosownych przypadkach dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, ułatwiają wykonywanie praw związanych z kryptoaktywami. Wszelkie zdarzenia mogące spowodować powstanie lub zmianę praw klienta są natychmiast rejestrowane w rejestrze pozycji klienta.

W przypadku zmian w leżących u podstaw kryptoaktywów technologiach rozproszonego rejestru lub wszelkich innych zdarzeń, które mogą spowodować powstanie lub zmianę praw klienta, klient jest uprawniony do wszelkich nowo utworzonych kryptoaktywów lub praw na podstawie i w zakresie pozycji klienta w momencie wystąpienia takiej zmiany lub zdarzenia, z wyjątkiem sytuacji, gdy ważna umowa podpisana przed tym zdarzeniem z dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów, który zapewnia przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, zgodnie z ust. 1, wyraźnie stanowi inaczej.

5. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, przekazują swoim klientom, co najmniej raz na trzy miesiące i na żądanie zainteresowanego klienta, informację o stanie kryptoaktywów zarejestrowanych na rzecz tych klientów. Informację tę sporządza się w formacie elektronicznym. W informacji o stanie kryptoaktywów wymienia się dane kryptoaktywa, ich saldo, ich wartość i przeniesienia kryptoaktywów dokonane w danym okresie.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, przekazują swoim klientom możliwie jak najszybciej wszelkie informacje o operacjach dotyczących kryptoaktywów, które wymagają reakcji tych klientów.

6. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, zapewniają istnienie koniecznych procedur, aby kryptoaktywa przechowywane w imieniu ich klientów lub środki dostępu zostały jak najszybciej zwrócone tym klientom.

7. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, oddzielają pakiety kryptoaktywów, które przechowują w imieniu swoich klientów od swoich własnych pakietów i zapewniają, by środki dostępu do kryptoaktywów ich klientów były wyraźnie oznaczone jako takie. Zapewniają oni, aby w rozproszonym rejestrze kryptoaktywa ich klientów były przechowywane oddzielnie od ich własnych kryptoaktywów.

Przechowywane kryptoaktywa są prawnie wydzielone z majątku dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów w interesie klientów dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zgodnie z mającym zastosowanie prawem, tak aby wierzyciele dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów nie mogli zaspokajać swoich roszczeń z kryptoaktywów przechowywanych przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, w szczególności w przypadku niewypłacalności.

Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów zapewnia, aby przechowywane kryptoaktywa były pod względem operacyjnym oddzielone od jego majątku.

8. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, ponoszą wobec swoich klientów odpowiedzialność za utratę kryptoaktywów lub środków dostępu do kryptoaktywów w wyniku incydentu, który można im przypisać. Odpowiedzialność dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów jest ograniczona do wartości rynkowej utraconych kryptoaktywów w momencie wystąpienia utraty.

Incydenty, których nie można przypisać dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, obejmują wszelkie zdarzenia, w odniesieniu do których dostawca usług w zakresie kryptoaktywów wykaże, że miały miejsce niezależnie od świadczenia odpowiedniej usługi lub niezależnie od operacji dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, takie jak problem nieodłącznie związany z eksploatowaniem rozproszonego rejestru, nad którym dostawca usług w zakresie kryptoaktywów nie sprawuje kontroli.

9. Jeżeli dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, korzystają z usług innych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów w ramach tej usługi, korzystają oni wyłącznie z dostawców usług w zakresie kryptoaktywów posiadających zezwolenie udzielone zgodnie z art. 59.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zapewniają przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów oraz korzystają z usług innych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów w ramach tej usługi, informują o tym swoich klientów.

Artykuł 76

Prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, określają, utrzymują i wdrażają jasne i przejrzyste zasady funkcjonowania tej platformy obrotu. Te zasady funkcjonowania określają co najmniej:

- a) procesy zatwierdzania, w tym wymogi należytej staranności wobec klienta proporcjonalne do ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu przedstawionego przez ubiegającego się o zezwolenie zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849, stosowane przed dopuszczeniem kryptoaktywów do obrotu na platformie obrotu;
- b) ewentualne kategorie wykluczenia, które obejmują rodzaje kryptoaktywów, które nie są dopuszczone do obrotu;
- c) politykę i procedury regulujące dopuszczanie do obrotu oraz wysokość ewentualnych opłat z tego tytułu;
- d) obiektywne, niedyskryminacyjne i proporcjonalne kryteria uczestnictwa w obrocie, które wspierają uczciwy i otwarty dostęp do platformy obrotu dla klientów chcących obracać kryptoaktywami;
- e) nieuznaniowe zasady i procedury w celu zapewnienia uczciwego i prawidłowego obrotu oraz obiektywne kryteria skutecznej realizacji zleceń;
- f) warunki, na jakich kryptoaktywa mają pozostać dostępne do obrotu, w tym progi płynności i wymogi dotyczące okresowego ujawniania informacji;
- g) warunki, na jakich można zawiesić obrót kryptoaktywami;
- h) procedury zapewniające skuteczny rozrachunek zarówno kryptoaktywów, jak i środków pieniężnych.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) w zasadach funkcjonowania wyraźnie stwierdza się, że kryptoaktywów nie dopuszcza się do obrotu w przypadku nieopublikowania odpowiedniego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, gdy jest to wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia.

2. Przed dopuszczeniem kryptoaktywów do obrotu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, zapewniają, by dane kryptoaktywa były zgodne z przepisami operacyjnymi platformy obrotu, i oceniają odpowiedniość danego kryptoaktywa. Oceniając odpowiedniość danych kryptoaktywów, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, oceniają w szczególności wiarygodność zastosowanych rozwiązań i potencjalne powiązanie z nielegalnymi lub nieuczciwymi działaniami, z uwzględnieniem doświadczenia, dotychczasowej działalności i reputacji emitenta oraz jego zespołu ds. rozwoju. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu, oceniają również odpowiedniość kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem, o których mowa w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. a)–d).

3. Zasady funkcjonowania platformy obrotu kryptoaktywami uniemożliwiają dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów, które posiadają wbudowaną funkcję anonimizacji, chyba że możliwa jest identyfikacja posiadaczy kryptoaktywów i ich historii transakcji przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami.

4. Zasady funkcjonowania, o których mowa w ust. 1, sporządza się w języku urzędowym macierzystego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo używanym w sferze finansów międzynarodowych.

Jeżeli prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami odbywa się w innym państwie członkowskim, zasady funkcjonowania, o których mowa w ust. 1, sporządza się w języku urzędowym przyjmującego państwa członkowskiego lub w języku zwyczajowo używanym w sferze finansów międzynarodowych.

5. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, nie zawierają transakcji na własny rachunek na platformie obrotu kryptoaktywami, którą prowadzą, w tym w przypadku gdy zapewniają wymianę kryptoaktywów na środki pieniężne lub na inne kryptoaktywa.

6. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, mogą prowadzić obrót polegający na zestawianiu zleceń wyłącznie w przypadku, gdy klient wyraził zgodę na ten proces. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przekazują właściwemu organowi informacje wyjaśniające sposób wykorzystywania przez nich obrotu polegającego na zestawianiu zleceń. Właściwy organ monitoruje zajmowanie się przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów obrotem polegającym na zestawianiu zleceń, zapewnia, by ich działalność w zakresie obrotu polegającego na zestawianiu zleceń była objęta zakresem definicji obrotu polegającego na zestawianiu zleceń oraz aby nie powodowała konfliktów interesów między dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów a ich klientami.

7. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, posiadają skuteczne systemy, procedury i mechanizmy zapewniające, by ich systemy obrotu:

- a) były odporne;
- b) posiadały wystarczającą zdolność do obsługi szczytowych wolumenów zleceń i komunikatów;
- c) były w stanie zapewnić uporządkowany obrót w warunkach ekstremalnie skrajnych warunków rynków;
- d) były w stanie odrzucać zlecenia, które przekraczają uprzednio określone progi wolumenu i ceny lub które są w oczywisty sposób błędne;
- e) były kompleksowo przetestowane w celu zapewnienia spełnienia warunków określonych w lit. a)–d);
- f) były objęte skutecznymi rozwiązaniami z zakresu ciągłości działania w celu zapewnienia ciągłości ich usług w przypadku jakiegokolwiek awarii systemu obrotu;
- g) były w stanie zapobiegać nadużyciom na rynku lub je wykrywać;
- h) były wystarczająco solidne, aby zapobiegać ich wykorzystywaniu do celów prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

8. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, informują swój właściwy organ o stwierdzeniu przypadków nadużyć na rynku lub usiłowania dokonania nadużyć na rynku mających miejsce w ich systemach obrotu lub za pośrednictwem tych systemów.

9. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, podają do publicznej wiadomości wszelkie ceny kupna i sprzedaży oraz poziom zainteresowania zawarciem transakcji po tych cenach, ogłaszane dla kryptoaktywów za pośrednictwem ich platform obrotu. Odnośni dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów podają te informacje do publicznej wiadomości w sposób ciągły w godzinach, w których prowadzony jest obrót.

10. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, podają do wiadomości publicznej cenę, wolumen i czas transakcji wykonanych w odniesieniu do kryptoaktywów będących przedmiotem obrotu na ich platformach obrotu. Dostawcy udostępniają te szczegółowe informacje na temat wszystkich takich transakcji w czasie tak bardzo zbliżonym do czasu rzeczywistego, jak jest to technicznie możliwe.

11. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, podają do publicznej wiadomości informacje publikowane zgodnie z ust. 9 i 10 na rozsądnych warunkach handlowych oraz zapewniają niedyskryminujący dostęp do tych informacji. Informacje te udostępnia się nieodpłatnie 15 minut po publikacji w formacie nadającym się do odczytu maszynowego i pozostają one dostępne przez co najmniej dwa lata.

12. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, inicjują ostateczny rozrachunek transakcji dotyczącej kryptoaktywów w rozproszonym rejestrze w ciągu 24 godzin od momentu, w którym transakcja została zrealizowana na platformie obrotu, lub, w przypadku transakcji rozliczanych poza rozproszonym rejestrze, najpóźniej do momentu zamknięcia obrotu w tym dniu.

13. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, zapewniają, aby ich struktury opłat były przejrzyste, uczciwe i niedyskryminacyjne oraz aby nie stwarzały zachęt do składania, modyfikowania lub anulowania zleceń lub wykonywania transakcji w sposób, który przyczynia się do zakłócenia warunków obrotu lub nadużyć na rynku, o których mowa w tytule VI.

14. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu kryptoaktywami, utrzymują zasoby i posiadają systemy zapasowe umożliwiające im składanie w każdym czasie sprawozdań właściwemu organowi.

15. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy prowadzą platformę obrotu, przechowują do dyspozycji właściwego organu przez co najmniej pięć lat odpowiednie dane dotyczące wszystkich zleceń dotyczących kryptoaktywów, które są ogłaszane za pośrednictwem ich systemów, lub udzielają właściwemu organowi dostępu do arkusza zleceń, tak aby właściwy organ mógł monitorować działalność w zakresie obrotu. Te odpowiednie dane obejmują cechy zlecenia, w tym te, które łączą zlecenie ze zrealizowanymi transakcjami wynikającymi z tego zlecenia.

16. ESMA opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania:

a) sposobu, w jaki mają być prezentowane dane dotyczące przejrzystości, w tym poziomu zdezagregowania danych, które mają być podawane do wiadomości publicznej i o których mowa w ust. 1, 9 i 10;

b) treści i formatu zapisów w arkuszu zleceń, które należy prowadzić zgodnie z ust. 15.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 77

Wymiana kryptoaktywów na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wymieniają kryptoaktywa na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, ustanawiają niedyskryminacyjną politykę handlową, w której wskazuje się, w szczególności, rodzaj klientów, z którymi zgadzają się zawierać transakcje, oraz warunki, które muszą być spełnione przez takich klientów.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wymieniają kryptoaktywa na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, publikują wiążącą cenę kryptoaktywów lub metodę określania ceny kryptoaktywów, które oferują do wymiany na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, oraz wszelkie limity określone przez tego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów mające zastosowanie do kwoty podlegającej wymianie.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wymieniają kryptoaktywa na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, realizują zlecenia klientów po cenach podanych w momencie, gdy zlecenie wymiany staje się ostateczne. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów informują swoich klientów o warunkach uznania ich zlecenia za ostateczne.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wymieniają kryptoaktywa na środki pieniężne lub inne kryptoaktywa, publikują informacje dotyczące zawartych przez siebie transakcji, w tym wolumeny transakcji i ceny transakcyjne.

Artykuł 78

Wykonywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, podejmują wszelkie niezbędne działania w celu uzyskania, podczas wykonywania zleceń, możliwie najlepszych dla swoich klientów wyników, uwzględniając wskaźniki ceny, kosztów, szybkości, prawdopodobieństwa wykonania oraz rozrachunku, wielkości, charakteru, warunków przechowywania kryptoaktywów lub wszelkiego rodzaju inne aspekty istotne z punktu widzenia realizacji zlecenia.

Niezależnie od akapitu pierwszego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, nie są zobowiązani do podejmowania niezbędnych działań, o których mowa w akapicie pierwszym, w przypadkach gdy wykonują zlecenia dotyczące kryptoaktywów zgodnie ze szczególnymi instrukcjami swoich klientów.

2. W celu zapewnienia zgodności z ust. 1 dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, ustanawiają i wdrażają skuteczne ustalenia dotyczące wykonywania zleceń. W szczególności ustanawiają i wdrażają politykę wykonywania zleceń umożliwiającą zapewnienie zgodności z ust. 1. Polityka wykonywania zleceń zapewnia, między innymi, szybkie, uczciwe i sprawne wykonanie zleceń klientów oraz zapobiega nieuprawnionemu wykorzystaniu informacji dotyczących zleceń klientów przez pracowników dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, przekazują swoim klientom odpowiednie i jasne informacje na temat swojej polityki wykonywania zleceń, o której mowa w ust. 2, oraz wszelkich istotnych zmian w tym zakresie. Informacje te zawierają wyraźne, wystarczająco szczegółowe wyjaśnienia umożliwiające klientom łatwe zrozumienie sposobu wykonywania zleceń klientów przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów uzyskują od każdego klienta uprzednią zgodę na politykę wykonywania zleceń.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, są w stanie wykazać swoim klientom, na ich wniosek, że wykonali ich zlecenia zgodnie ze swoją polityką wykonywania zleceń oraz wykazać właściwemu organowi, na jego wniosek, że przestrzegają niniejszego artykułu.

5. W przypadku gdy polityka wykonywania zleceń przewiduje możliwość wykonywania zleceń klientów poza platformą obrotu, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, informują swoich klientów o tej możliwości i uzyskują uprzednią wyraźną zgodę swoich klientów przed przystąpieniem do wykonania ich zleceń poza platformą obrotu, w formie umowy ogólnej lub w odniesieniu do poszczególnych transakcji.

6. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, monitorują skuteczność swoich rozwiązań dotyczących wykonywania zleceń i polityki wykonywania zleceń w celu wykrywania i, w stosownych przypadkach, usuwania wszelkich niedociągnięć w tym zakresie. W szczególności, regularnie dokonują oceny, czy systemy wykonywania zleceń ujęte w polityce wykonywania zleceń uzyskują możliwie najlepszy dla klientów wynik oraz czy konieczne jest wprowadzenie zmian do rozwiązań dotyczących wykonywania zleceń. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy wykonują zlecenia związane z kryptoaktywami w imieniu klientów, powiadamiają klientów, z którymi łączą ich bieżące relacje, o wszelkich istotnych zmianach w uzgodnieniach dotyczących wykonywania zleceń lub polityce wykonywania zleceń.

Artykuł 79

Plasowanie kryptoaktywów

1. Przed zawarciem umowy z oferującym, osobą ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu lub jakąkolwiek osobą trzecią działającą w ich imieniu dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy dokonują plasowania kryptoaktywów, przekazują im następujące informacje:

- a) rodzaj rozważanego plasowania, w tym informacje o tym, czy gwarantowana jest minimalna kwota zakupu;
- b) wskazanie wysokości opłat transakcyjnych związanych z proponowanym plasowaniem;
- c) prawdopodobny czas, proces i cenę proponowanej operacji;
- d) informacje na temat docelowych nabywców.

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy dokonują plasowania kryptoaktywów, przed plasowaniem tych kryptoaktywów uzyskują zgodę emitentów tych kryptoaktywów lub osób trzecich działających w ich imieniu w odniesieniu do informacji umieszczonej w akapicie pierwszym.

2. Obowiązujące dostawców usług w zakresie kryptoaktywów przepisy dotyczące konfliktów interesów, o których mowa w art. 72 ust. 1, muszą zawierać szczegółowe i odpowiednie procedury identyfikowania konfliktów interesów wynikających z poniższych sytuacji, zapobiegania im, zarządzania nimi i ich ujawniania:

- a) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów dokonują plasowania kryptoaktywów do własnych klientów;
- b) proponowana cena plasowania kryptoaktywów została zawyżona lub zaniżona;
- c) oferujący wypłaca lub zapewnia dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów zachęty, w tym zachęty niepieniężne.

Artykuł 80

Przyjmowanie i przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów przyjmujący i przekazujący zlecenia w imieniu klientów, ustanawiają i wdrażają procedury i mechanizmy, które zapewniają szybkie i prawidłowe przekazywanie zleceń klienta do realizacji na platformie obrotu kryptoaktywami lub do innego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy przyjmują i przekazują zlecenia w imieniu osób trzecich, nie otrzymują żadnego wynagrodzenia, rabatu ani korzyści niepieniężnych z tytułu kierowania zleceniami otrzymanymi od klientów na określoną platformę obrotu kryptoaktywami lub do innego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy przyjmują i przekazują zlecenia w imieniu osób trzecich, nie wykorzystują w sposób nieuprawniony informacji dotyczących oczekujących na realizację zleceń otrzymanych od klientów oraz podejmują wszelkie uzasadnione kroki, aby zapobiec nieuprawnionemu wykorzystaniu takich informacji przez któregokolwiek ze swoich pracowników.

Artykuł 81

Świadczenie doradztwa w zakresie kryptoaktywów i zarządzanie portfelem w zakresie kryptoaktywów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzają portfelem w zakresie kryptoaktywów, oceniają, czy usługi w zakresie kryptoaktywów lub kryptoaktywa są odpowiednie dla ich klientów lub potencjalnych klientów, biorąc pod uwagę ich wiedzę i doświadczenie w zakresie inwestowania w kryptoaktywa, ich cele inwestycyjne, w tym ich tolerancję ryzyka i sytuację finansową, jak również ich zdolność do ponoszenia strat.

2. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów, informują potencjalnych klientów z odpowiednim wyprzedzeniem przed świadczeniem usługi doradztwa w zakresie kryptoaktywów, czy dane doradztwo:

- a) jest świadczone w sposób niezależny;
- b) opiera się na szerokiej czy też na bardziej ograniczonej analizie różnych kryptoaktywów, w tym czy doradztwo ogranicza się do kryptoaktywów emitowanych lub oferowanych przez podmioty mające bliskie powiązania z dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów lub jakiegokolwiek inne stosunki prawne lub gospodarcze, takie jak stosunki umowne, które stwarzają ryzyko naruszenia niezależności świadczonego doradztwa.

3. W przypadku gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów, który świadczy doradztwo w zakresie kryptoaktywów, informuje potencjalnego klienta, że doradztwo jest świadczone w sposób niezależny:

- a) ocenia on wystarczający zakres kryptoaktywów dostępnych na rynku, który musi być wystarczająco zróżnicowany, aby zapewnić, by cele inwestycyjne klienta mogły być odpowiednio realizowane i który nie może ograniczać się do kryptoaktywów emitowanych lub dostarczanych przez:
 - (i) tego samego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów;
 - (ii) podmioty mające bliskie powiązania z tym samym dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów; lub
 - (iii) inne podmioty, z którymi ten sam dostawca usług w zakresie kryptoaktywów ma bliskie stosunki prawne lub gospodarcze, w tym stosunki umowne, stwarzające ryzyko naruszenia niezależności świadczonego doradztwa;

- b) nie może przyjmować ani pobierać wynagrodzenia, prowizji ani jakichkolwiek korzyści pieniężnych lub niepieniężnych, wypłacanych lub przekazywanych przez jakąkolwiek osobę trzecią lub osobę działającą w imieniu osoby trzeciej w związku ze świadczeniem tej usługi na rzecz klientów.

Niezależnie od akapitu pierwszego lit. b) drobne korzyści niepieniężne, które mogą zwiększyć jakość usług w zakresie kryptoaktywów świadczonych na rzecz klienta i które mają taką skalę i charakter, że nie wpływają negatywnie na przestrzeganie przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów obowiązku działania zgodnie z najlepiej pojętym interesem jego klienta, są dozwolone w przypadkach, gdy są one wyraźnie ujawniane klientowi.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów, dostarczają również potencjalnym klientom informacje o wszystkich kosztach i związanych z nimi opłatach, w tym kosztach doradztwa, w stosownych przypadkach, kosztach kryptoaktywów polecanych lub sprzedawanych klientowi oraz o tym, w jaki sposób klientowi wolno zapłacić za te kryptoaktywa, z uwzględnieniem również wszelkich płatności dokonywanych przez osoby trzecie.

5. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zarządzają portfelem kryptoaktywów, nie mogą przyjmować i zatrzymywać opłat, prowizji ani żadnych korzyści pieniężnych lub niepieniężnych wypłacanych lub przekazywanych przez emitenta, oferującego, osobę ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu lub jakąkolwiek stronę trzecią lub osobę działającą w imieniu strony trzeciej w związku z zarządzaniem portfelem kryptoaktywów na rzecz swoich klientów.

6. W przypadku gdy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów informuje potencjalnego klienta, że jego doradztwo nie jest świadczone w sposób niezależny, dostawca ten może otrzymywać zachęty, pod warunkiem że płatność lub korzyść:

- a) ma na celu poprawę jakości odpowiedniej usługi świadczonej klientowi; oraz
- b) nie ma negatywnego wpływu na przestrzeganie przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów jego obowiązku uczciwego, sprawiedliwego i profesjonalnego działania zgodnie z najlepiej pojętym interesem klienta.

Istnienie, charakter i wysokość płatności lub korzyści, o których mowa w ust. 4, lub – w przypadku gdy wysokość nie może zostać ustalona – metoda obliczania tej wysokości są wyraźnie ujawniane klientowi w wyczerpujący, dokładny i zrozumiały sposób przed świadczeniem danej usługi w zakresie kryptoaktywów.

7. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów, zapewniają, aby osoby fizyczne udzielające porad lub informacji na temat kryptoaktywów lub usług w zakresie kryptoaktywów w ich imieniu posiadały wiedzę i kompetencje niezbędne do wypełniania ich obowiązków. Państwa członkowskie publikują kryteria stosowane na potrzeby oceny tej wiedzy i tych kompetencji.

8. Do celów oceny odpowiedniości, o której mowa w ust. 1, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczący doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzający portfelem kryptoaktywów uzyskują od swoich klientów lub potencjalnych klientów niezbędne informacje dotyczące ich wiedzy i doświadczenia w inwestowaniu, w tym w zakresie kryptoaktywów, ich celów inwestycyjnych, w tym tolerancji ryzyka, ich sytuacji finansowej, w tym ich zdolności do ponoszenia strat i ich podstawowego zrozumienia ryzyka związanego z nabyciem kryptoaktywów, tak aby umożliwić dostawcom usług w zakresie kryptoaktywów zalecenie klientom lub potencjalnym klientom, czy kryptoaktywa są dla nich odpowiednie, a w szczególności czy są zgodne z ich tolerancją ryzyka i zdolnością do ponoszenia strat.

9. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczący doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzający portfelem kryptoaktywów, ostrzegają klientów lub potencjalnych klientów, że:

- a) wartość kryptoaktywów może ulegać wahaniom;
- b) kryptoaktywa mogą być narażone na całkowite lub częściowe straty;
- c) kryptoaktywa mogą nie być płynne;
- d) w stosownych przypadkach kryptoaktywa nie są objęte systemami rekompensat dla inwestorów na mocy dyrektywy 97/9/WE;
- e) kryptoaktywa nie są objęte systemami gwarancji depozytów na mocy dyrektywy 2014/49/UE.

10. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzają portfelem kryptoaktywów, ustanawiają, utrzymują i wdrażają zasady i procedury umożliwiające im gromadzenie i ocenę wszystkich informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny, o której mowa w ust. 1, w odniesieniu do każdego klienta. Podejmują oni wszystkie odpowiednie kroki w celu zapewnienia wiarygodności informacji zgromadzonych na temat swoich klientów lub potencjalnych klientów.

11. Jeżeli klienci nie dostarczają informacji wymaganych zgodnie z ust. 8 lub jeżeli dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczący doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzający portfelem kryptoaktywów, uznają, że usługi w zakresie kryptoaktywów lub kryptoaktywa nie są odpowiednie dla ich klientów, dostawcy usług nie rekomendują takich usług w zakresie kryptoaktywów ani takich kryptoaktywów, ani nie rozpoczynają świadczenia usług zarządzania portfelem takich kryptoaktywów.

12. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów świadczący doradztwo w zakresie kryptoaktywów lub zarządzający portfelem kryptoaktywów, regularnie dokonują – w odniesieniu do każdego klienta – przeglądu oceny odpowiedniości, o której mowa w ust. 1, przynajmniej co dwa lata po wstępnej ocenie przeprowadzonej zgodnie z tym ustępem.

13. Po przeprowadzeniu oceny odpowiedniości, o której mowa w ust. 1, lub jej przeglądu na podstawie ust. 12 dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą doradztwo w zakresie kryptoaktywów, przekazują klientom sprawozdanie o odpowiedniości, w którym określa się udzielone porady oraz w jaki sposób porady te odpowiadają preferencjom, celom i innym cechom klientów. Sprawozdanie to sporządza się i przekazuje klientom w formacie elektronicznym. W sprawozdaniu tym należy przynajmniej:

- a) zawrzeć aktualne informacje na temat oceny, o której mowa w ust. 1; oraz
- b) przedstawić zarys udzielonych porad.

W sprawozdaniu o odpowiedniości, o którym mowa w akapicie pierwszym, wyraźnie stwierdza się, że doradztwo opiera się na wiedzy i doświadczeniu klienta w zakresie inwestowania w kryptoaktywa, jego celach inwestycyjnych, tolerancji ryzyka, sytuacji finansowej i zdolności do ponoszenia strat.

14. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy zarządzają portfelem kryptoaktywów, dostarczają swoim klientom, w formacie elektronicznym, okresowe sprawozdania z działań w zakresie zarządzania portfelem prowadzonych w imieniu swoich klientów. Te okresowe sprawozdania zawierają rzetelny i wyważony przegląd podjętych działań i wyników portfela w okresie sprawozdawczym, zaktualizowane sprawozdanie na temat tego, w jaki sposób podejmowane działania odpowiadają preferencjom klienta, jego celom i innym jego cechom charakterystycznym, a także zaktualizowane informacje na temat oceny odpowiedniości, o której mowa w ust. 1, lub jej przeglądu na mocy ust. 12.

Okresowe sprawozdanie, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, jest przekazywane co trzy miesiące, z wyjątkiem sytuacji, gdy klient ma dostęp do systemu internetowego, w którym dostępne są aktualne wyceny portfela klienta i aktualne informacje na temat oceny odpowiedniości, o której mowa w ust. 1, a dostawca usług w zakresie kryptoaktywów posiada dowody na to, że klient skorzystał z dostępu do wyceny co najmniej raz w danym kwartale. Taki system internetowy uznaje się za format elektroniczny.

15. ESMA do dnia 30 grudnia 2024 r. wyda zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne określające:

- a) kryteria oceny wiedzy i kompetencji klienta zgodnie z ust. 2;
- b) informacje, o których mowa w ust. 8; oraz
- c) format okresowego sprawozdania, o którym mowa w ust. 14.

Artykuł 82

Świadczenie usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów

1. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczą usługi transferu kryptoaktywów w imieniu klientów, zawierają umowę ze swoimi klientami w celu określenia swoich obowiązków i zakresu odpowiedzialności. Umowa taka zawiera co najmniej następujące elementy:

- a) tożsamość stron umowy;

- b) opis warunków świadczenia usługi transferu;
- c) opis systemów bezpieczeństwa stosowanych przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów;
- d) opłaty pobierane przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów;
- e) prawo właściwe.

2. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, wydaje zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne dla dostawców usług w zakresie kryptoaktywów świadczących usługi transferu kryptoaktywów w imieniu klientów w odniesieniu do procedur i strategii, w tym praw klientów, w kontekście usług transferu kryptoaktywów.

ROZDZIAŁ 4

Nabycie dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

Artykuł 83

Ocena planowanych nabyć dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

1. Osoba fizyczna lub prawna bądź większa liczba takich osób działających w porozumieniu (dalej „potencjalny nabywca”), która postanowiła lub które postanawiają nabyć, bezpośrednio lub pośrednio, znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub zwiększyć, bezpośrednio lub pośrednio, taki posiadany znaczny pakiet akcji lub takie posiadane znaczne udziały, w wyniku czego odsetek posiadanych praw głosu lub posiadanego kapitału osiągnie bądź przekroczy 20 %, 30 % lub 50 % lub dostawca usług w zakresie kryptoaktywów stanie się jednostką zależną takiej osoby lub takich osób, powiadamia o tym na piśmie właściwy organ właściwy dla tego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, wskazując wielkość planowanego znacznego pakietu akcji lub planowanych znacznych udziałów oraz przekazując informacje wymagane na podstawie regulacyjnych standardów technicznych przyjętych przez Komisję zgodnie z art. 84 ust. 4.
2. Osoba fizyczna lub prawna, która postanowiła zbyć, bezpośrednio lub pośrednio, znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały w dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, przed zbyciem akcji lub udziałów informuje o tym na piśmie właściwy organ, wskazując wielkość takiego pakietu akcji lub takich udziałów. Osoba taka powiadamia również właściwy organ w przypadku podjęcia decyzji o zmniejszeniu posiadanego znacznego pakietu akcji lub posiadanych znacznych udziałów w taki sposób, że odsetek praw głosu lub posiadanego przez nią kapitału spadłby wówczas poniżej poziomu 10 %, 20 %, 30 % lub 50 % lub dostawca usług w zakresie kryptoaktywów przestałby być jednostką zależną tej osoby.
3. Właściwy organ potwierdza na piśmie otrzymanie powiadomienia wymaganego zgodnie z ust. 1 niezwłocznie po otrzymaniu tego powiadomienia, a w żadnym razie nie później niż w ciągu dwóch dni roboczych od otrzymania tego powiadomienia.
4. Właściwy organ ocenia planowane nabycie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz informacje wymagane na podstawie regulacyjnych standardów technicznych przyjętych przez Komisję zgodnie z art. 84 ust. 4 w terminie 60 dni roboczych od dnia dokonania pisemnego potwierdzenia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu. Potwierdzając otrzymanie powiadomienia, właściwy organ informuje potencjalnego nabywcę o terminie upływu okresu oceny.
5. Do celów oceny, o której mowa w ust. 4, właściwy organ może konsultować się z właściwymi organami ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz jednostkami analityki finansowej i należycie uwzględnić ich opinie.
6. Dokonując oceny, o której mowa w ust. 4, właściwy organ może zwrócić się do potencjalnego nabywcy o udzielenie wszelkich dodatkowych informacji, które są niezbędne do zakończenia tej oceny. Wniosek taki składa się przed zakończeniem oceny, a w każdym razie nie później niż 50. dnia roboczego od dnia dokonania pisemnego potwierdzenia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 3. Wnioski te przekazuje się na piśmie z wyszczególnieniem dodatkowych wymaganych informacji.

Właściwy organ zawiesza okres oceny, o którym mowa w ust. 4, do czasu otrzymania dodatkowych informacji, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Okres zawieszenia nie przekracza 20 dni roboczych. Kolejne wnioski o udzielenie dodatkowych informacji lub wyjaśnienie otrzymanych informacji kierowane przez właściwy organ nie powodują dalszego zawieszenia biegu okresu oceny.

Właściwy organ może przedłużyć zawieszenie, o którym mowa w akapicie drugim niniejszego ustępu, do 30 dni roboczych, jeżeli potencjalny nabywca ma siedzibę poza Unią lub podlega przepisom prawa państwa trzeciego.

7. Właściwy organ, który – po zakończeniu oceny, o której mowa w ust. 4 – postanowi wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia, o którym mowa w ust. 1, powiadamia o tym potencjalnego nabywcę w terminie dwóch dni roboczych, ale w każdym razie przed terminem, o którym mowa w ust. 4, przedłużonym w stosownych przypadkach zgodnie z ust. 6 akapity drugi i trzeci. Powiadomienie to zawiera uzasadnienie takiej decyzji.

8. W przypadku gdy właściwy organ nie wyrazi sprzeciwu wobec planowanego nabycia, o którym mowa w ust. 1, przed terminem, o którym mowa w ust. 4, przedłużonym w stosownych przypadkach zgodnie z ust. 6 akapity drugi i trzeci, planowane nabycie uznaje się za zatwierdzone.

9. Właściwy organ może wyznaczyć maksymalny termin na sfinalizowanie planowanego nabycia, o którym mowa w ust. 1, i w stosownych przypadkach przedłużyć ten maksymalny termin.

Artykuł 84

Przedmiot oceny planowanych nabyć dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

1. Dokonując oceny, o której mowa w art. 83 ust. 4, właściwy organ ocenia, czy potencjalny nabywca jest odpowiedni oraz ocenia bezpieczeństwo finansowe planowanego nabycia, o którym mowa w art. 83 ust. 1, w oparciu o wszystkie następujące kryteria:

- a) reputację potencjalnego nabywcy;
- b) reputację, wiedzę, umiejętności i doświadczenie wszelkich osób, które będą kierować działalnością dostawców usług w zakresie kryptoaktywów w wyniku planowanego nabycia;
- c) dobrą kondycję finansową potencjalnego nabywcy, w szczególności w odniesieniu do rodzaju działalności planowanej i prowadzonej przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, który ma być przedmiotem nabycia;
- d) zdolność dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do przestrzegania, aktualnie i w przyszłości, przepisów niniejszego tytułu;
- e) kwestię, czy istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że w związku z planowanym nabyciem dokonuje się lub dokonano prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w rozumieniu, odpowiednio, art. 1 ust. 3 i 5 dyrektywy (UE) 2015/849 lub usiłuje się lub usiłowano dokonać tego procederu lub też czy planowane nabycie mogłoby zwiększyć ryzyko zaistnienia tego procederu.

2. Właściwy organ może wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia jedynie wówczas, gdy na podstawie kryteriów określonych w ust. 1 istnieją ku temu uzasadnione powody lub jeżeli informacje przekazane zgodnie z art. 83 ust. 4 są niekompletne lub nieprawdziwe.

3. Państwa członkowskie nie nakładają wstępnych warunków dotyczących wielkości znacznego pakietu akcji lub znacznych udziałów, jakie muszą być nabywane na podstawie niniejszego rozporządzenia, ani nie umożliwiają swoim właściwym organom oceny planowanego nabycia pod kątem potrzeb ekonomicznych rynku.

4. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających szczegółową treść informacji, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny, o której mowa w art. 83 ust. 4 akapit pierwszy. Zakres wymaganych informacji musi być istotny dla oceny ostrożnościowej, proporcjonalny i dostosowany do charakteru potencjalnego nabywcy i planowanego nabycia, o których mowa w art. 83 ust. 1.

ESMA przedstawia Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

ROZDZIAŁ 5

Znaczący dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

Artykuł 85

Identyfikacja znaczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

1. Dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów uznaje się za znaczącego, jeżeli w Unii ma on średnio co najmniej 15 mln aktywnych użytkowników w roku kalendarzowym, przy czym średnią tę oblicza się jako średnią dziennej liczby aktywnych użytkowników w całym poprzednim roku kalendarzowym.
2. Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów powiadamia właściwy organ w terminie dwóch miesięcy od osiągnięcia liczby aktywnych użytkowników określonej w ust. 1. W przypadku gdy właściwy organ zgadza się, że próg określony w ust. 1 został osiągnięty, powiadamia on o tym ESMA.
3. Bez uszczerbku dla obowiązków właściwych organów wynikających z niniejszego rozporządzenia właściwe organy macierzystych państw członkowskich co roku przekazują Radzie Organów Nadzoru ESMA informacje o następujących zmianach w zakresie nadzoru nad dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów:
 - a) udzielanych lub udzielonych zezwoleniach, o których mowa w art. 59;
 - b) trwających lub zakończonych postępowaniach w sprawie cofnięcia zezwoleń, o których mowa w art. 64;
 - c) wykonywaniu uprawnień nadzorczych określonych w art. 94 ust. 1 akapit pierwszy lit. b), c), e), f), g), y) i aa).

Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego może częściej przekazywać Radzie Organów Nadzoru ESMA informacje o zmianach lub powiadamiać ją przed podjęciem decyzji przez właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego w odniesieniu do akapitu pierwszego lit. a), b) lub c).

4. Po udzieleniu informacji, o którym mowa w ust. 3 akapit drugi, może nastąpić wymiana poglądów w Radzie Organów Nadzoru ESMA.
5. W stosownych przypadkach ESMA może skorzystać ze swoich uprawnień na mocy art. 29, 30, 31 i 31b rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

TYTUŁ VI

ZAKAZ NADUŻYĆ NA RYNKU ZWIĄZANYM Z KRYPTOAKTYWAMI I ZAPOBIEGANIE TAKIM NADUŻYCIOM

Artykuł 86

Zakres stosowania przepisów dotyczących nadużyć na rynku

1. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do działań podejmowanych przez dowolną osobę i dotyczących kryptoaktywów, które są dopuszczone do obrotu lub w odniesieniu do których złożono wnioski o dopuszczenie do obrotu.
2. Przepisy niniejszego tytułu mają również zastosowanie do wszelkich transakcji, zleceń lub zachowań dotyczących kryptoaktywów, o których mowa w ust. 1, niezależnie od tego, czy takie transakcje, zlecenia lub zachowania mają miejsce na platformie obrotu.
3. Przepisy niniejszego tytułu mają zastosowanie do działań i zaniechań, w Unii i w państwach trzecich, dotyczących kryptoaktywów, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 87

Informacje poufne

1. Do celów niniejszego rozporządzenia informacje poufne obejmują następujące rodzaje informacji:
 - a) określone w sposób precyzyjny informacje, które nie zostały podane do wiadomości publicznej, dotyczące, bezpośrednio lub pośrednio, co najmniej jednego emitenta kryptoaktywów, oferującego kryptoaktywa, lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie kryptoaktywów do obrotu lub co najmniej jednego kryptoaktywa, które w przypadku podania ich do wiadomości publicznej miałyby prawdopodobnie znaczący wpływ na ceny tych kryptoaktywów lub powiązanych z nimi kryptoaktywów;

b) w przypadku osób odpowiedzialnych za wykonywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów oznacza to także określone w sposób precyzyjny informacje przekazywane przez klienta i odnoszące się do będących w trakcie realizacji zleceń klienta związanych z kryptoaktywami i dotyczące, bezpośrednio lub pośrednio, co najmniej jednego emitenta kryptoaktywów, oferującego kryptoaktywa, lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie kryptoaktywów do obrotu lub co najmniej jednego kryptoaktywa, które w przypadku podania ich do wiadomości publicznej miałyby prawdopodobnie znaczący wpływ na ceny tych kryptoaktywów lub powiązanych z nimi kryptoaktywów.

2. Do celów ust. 1 uznaje się, że informacja jest określona w sposób precyzyjny, jeśli wskazuje na zbiór okoliczności, które istnieją lub zaistnienia których w uzasadniony sposób można się spodziewać, lub na wydarzenie, które wystąpiło lub którego wystąpienia można w uzasadniony sposób się spodziewać, i gdy informacja ta jest wystarczająco konkretna, aby umożliwić wyciągnięcie wniosku dotyczącego możliwego wpływu tego zbioru okoliczności lub wydarzenia na ceny kryptoaktywów. W związku z tym w przypadku rozciągniętego w czasie procesu, którego celem lub wynikiem jest zaistnienie szczególnych okoliczności lub szczególnego wydarzenia, za informacje określone w sposób precyzyjny można uznać te przyszłe okoliczności lub to przyszłe wydarzenie, ale także etapy pośrednie tego procesu, związane z zaistnieniem lub spowodowaniem tych przyszłych okoliczności lub tego przyszłego wydarzenia.

3. Etap pośredni rozciągniętego w czasie procesu jest uznany za informację poufną, jeżeli sam w sobie spełnia kryteria informacji poufnych, o których mowa w ust. 2.

4. Do celów ust. 1 informacje, które w przypadku podania ich do wiadomości publicznej miałyby prawdopodobnie znaczący wpływ na ceny kryptoaktywów, oznaczają informacje, które rozsądny posiadacz kryptoaktywów prawdopodobnie wykorzystałby, by częściowo oprzeć na nich swoje decyzje inwestycyjne.

Artykuł 88

Podawanie informacji poufnych do wiadomości publicznej

1. Emitenci, oferujący i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu jak najszybciej podają do wiadomości publicznej informacje poufne, o których mowa w art. 87, które ich bezpośrednio dotyczą, w sposób umożliwiający ogółowi osób łatwy dostęp do takich informacji oraz ich pełną, prawidłową i terminową ocenę. Emitenci, oferujący i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu nie łączą podawania informacji poufnych do wiadomości publicznej z reklamowaniem swojej działalności. Emitenci, oferujący i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu zamieszczają i utrzymują na swojej stronie internetowej przez okres co najmniej pięciu lat wszystkie informacje poufne, które mają obowiązek podawać do wiadomości publicznej.

2. Emitenci, oferujący i osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu mogą, na własną odpowiedzialność, opóźnić podanie do wiadomości publicznej informacji poufnych, o których mowa w art. 87, pod warunkiem że spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) niezwłoczne ujawnienie informacji mogłoby naruszyć uzasadniony interes emitentów, oferujących lub osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu;
- b) jest mało prawdopodobne, aby opóźnienie podania do wiadomości informacji wprowadziło w błąd opinię publiczną;
- c) emitenci, oferujący lub osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu są w stanie zapewnić poufność takich informacji.

3. W przypadku gdy emitent, oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu opóźnia podanie do wiadomości publicznej informacji poufnych zgodnie z ust. 2, informują oni właściwy organ o opóźnieniu ujawnienia informacji i składają pisemne wyjaśnienie na temat spełnienia warunków określonych w ust. 2 natychmiast po publicznym ujawnieniu tych informacji. Alternatywnie państwa członkowskie mogą przewidzieć, że dokumentacja takiego wyjaśnienia ma być udostępniana dopiero na żądanie właściwego organu.

4. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu ESMA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu określenia technicznych warunków:

- a) właściwego podawania do wiadomości publicznej informacji poufnych, o którym mowa w ust. 1; oraz
- b) opóźniania podawania do wiadomości publicznej informacji poufnych, o którym mowa w ust. 2 i 3.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

*Artykuł 89***Zakaz wykorzystywania informacji poufnych**

1. Do celów niniejszego rozporządzenia uznaje się, że wykorzystywanie informacji poufnych ma miejsce wówczas, gdy dana osoba znajduje się w posiadaniu informacji poufnych i wykorzystuje te informacje, nabywając lub zbywając, na własny rachunek lub na rzecz osoby trzeciej, bezpośrednio lub pośrednio, kryptoaktywa, których informacje te dotyczą. Wykorzystanie informacji poufnych poprzez anulowanie lub zmianę zlecenia dotyczącego kryptoaktywa, którego informacje te dotyczą, w przypadku gdy zlecenie złożono przed wejściem osoby zainteresowanej w posiadanie informacji poufnych, również uznaje się za wykorzystywanie informacji poufnych. Wykorzystanie informacji poufnych obejmuje również złożenie, zmianę lub wycofanie oferty nabycia przez osobę na własny rachunek lub na rachunek osoby trzeciej.

2. Zakazane jest uczestnictwo w wykorzystywaniu informacji poufnych, usiłowanie uczestnictwa w wykorzystywaniu informacji poufnych, a także wykorzystywanie informacji poufnych o kryptoaktywach w celu nabycia lub zbycia tych kryptoaktywów, bezpośrednio lub pośrednio, na własny rachunek lub w imieniu osoby trzeciej. Zakazane jest rekomendowanie innej osobie uczestnictwa w wykorzystywaniu informacji poufnych, a także zachęcanie do uczestnictwa w wykorzystywaniu informacji poufnych.

3. Osoba posiadająca informacje poufne dotyczące kryptoaktywów nie może na podstawie tych informacji poufnych rekomendować innej osobie ani zachęcać jej do:

- a) nabycia lub zbycia tych kryptoaktywów; lub
- b) anulowania lub zmiany zlecenia dotyczącego tych kryptoaktywów.

4. Korzystanie z rekomendacji lub zachęty, o których mowa w ust. 3, stanowi wykorzystywanie informacji poufnych w rozumieniu niniejszego artykułu, jeżeli osoba korzystająca z danej rekomendacji lub zachęty wie lub powinna wiedzieć, że są one oparte na informacjach poufnych.

5. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do wszystkich osób będących w posiadaniu informacji poufnych z racji:

- a) bycia członkiem organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych emitenta, oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu;
- b) posiadania akcji lub udziałów emitenta, oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu;
- c) posiadania dostępu do tych informacji w związku z zatrudnieniem, wykonywaniem zawodu lub obowiązków, lub w związku z rolą tej osoby w odniesieniu do technologii rozproszonego rejestru lub podobnej technologii; lub
- d) zaangażowania w działalność przestępczą.

Niniejszy artykuł ma także zastosowanie do wszystkich osób, które weszły w posiadanie informacji poufnych w okolicznościach innych niż wymienione w akapicie pierwszym, jeżeli osoby te wiedzą lub powinny wiedzieć, że są to informacje poufne.

6. W przypadku gdy osoba, o której mowa w ust. 1, jest osobą prawną, niniejszy artykuł stosuje się zgodnie z prawem krajowym do osób fizycznych, które biorą udział w podejmowaniu decyzji o dokonaniu nabycia, zbycia, anulowania lub zmiany zlecenia, na rachunek tej osoby prawnej.

*Artykuł 90***Zakaz bezprawnego ujawniania informacji poufnych**

1. Zakazane jest bezprawne ujawnianie informacji poufnych przez osobę będącą w posiadaniu informacji poufnych innej osobie, z wyjątkiem przypadków, gdy ujawnienie to odbywa się w ramach normalnych czynności w związku z zatrudnieniem, wykonywaniem zawodu lub obowiązków.

2. Dalsze ujawnienie rekomendacji lub zachęt, o których mowa w art. 89 ust. 4, uznaje się za bezprawne ujawnianie informacji poufnych, gdy osoba ujawniająca rekomendację lub zachętę wie lub powinna wiedzieć, że są one oparte na informacjach poufnych.

*Artykuł 91***Zakaz manipulacji na rynku**

1. Manipulacja na rynku oraz usiłowanie manipulacji na rynku są zakazane.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia manipulacja na rynku obejmuje którekolwiek z poniższych działań:
- a) zawieranie transakcji, składanie zlecenia zawarcia transakcji lub jakiekolwiek inne zachowanie –, chyba że nastąpiły z zasadnych powodów – które:
 - (i) generują lub mogłyby generować fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały dotyczące podaży kryptoaktywów, popytu na takie kryptoaktywa lub ich ceny;
 - (ii) utrzymują lub mogą utrzymywać cenę jednego lub kilku kryptoaktywów na nienaturalnym lub sztucznym poziomie;
 - b) zawieranie transakcji, składanie zlecenia zawarcia transakcji lub inne działanie lub zachowanie wpływające albo mogące wpływać na cenę jednego lub kilku kryptoaktywów, przy użyciu fikcyjnego narzędzia lub innych form wprowadzania w błąd lub podstęp;
 - c) rozpowszechnianie za pośrednictwem mediów, w tym internetu, lub przy użyciu innych środków informacji, które generują lub mogłyby generować fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały dotyczące podaży kryptoaktywów, popytu na takie kryptoaktywa lub ceny jednego lub kilku kryptoaktywów lub które zapewniają lub mogą zapewnić utrzymanie się ceny jednego lub kilku kryptoaktywów na nienaturalnym lub sztucznym poziomie, w tym rozpowszechnianie plotek, w przypadku gdy osoba rozpowszechniająca te informacje wiedziała lub powinna była wiedzieć, że informacje te były fałszywe lub wprowadzające w błąd.
3. Za manipulację na rynku uznaje się między innymi następujące zachowania:
- a) utrzymywanie dominującej pozycji w zakresie podaży lub popytu na kryptoaktywa, które skutkuje albo może skutkować, bezpośrednio lub pośrednio, ustaleniem poziomu cen sprzedaży lub kupna lub stwarza albo może stwarzać nieuczciwe warunki transakcji;
 - b) składanie zleceń na platformie obrotu kryptoaktywami, w tym ich anulowanie lub zmiana, za pomocą wszelkich dostępnych sposobów prowadzenia obrotu, które wywołuje jeden ze skutków, o którym mowa w ust. 2 lit. a), poprzez:
 - (i) zakłócanie lub opóźnianie funkcjonowania platformy obrotu kryptoaktywami lub jakikolwiek działania, które mogą mieć taki skutek;
 - (ii) utrudnianie innym osobom identyfikacji rzeczywistych zleceń na platformie obrotu kryptoaktywami lub jakiegokolwiek działania, które mogą mieć taki skutek, w tym poprzez składanie zleceń skutkujących destabilizacją normalnego funkcjonowania platformy obrotu kryptoaktywami;
 - (iii) tworzenie fałszywego lub wprowadzającego w błąd sygnału co do podaży lub popytu na kryptoaktywa lub ich ceny, w szczególności poprzez składanie zleceń w celu zapoczątkowania lub nasilenia danego trendu lub jakiegokolwiek działania, które mogą mieć taki skutek;
 - c) wykorzystywanie okazjonalnego lub regularnego dostępu do mediów tradycyjnych lub elektronicznych do wygłoszenia opinii na temat kryptoaktywów, po uprzednim zajęciu pozycji w tych kryptoaktywach, a następnie czerpanie zysku ze skutków opinii wygłaszanych na temat ceny tych kryptoaktywów, bez jednoczesnego ujawnienia publicznie tego konfliktu interesów we właściwy i skuteczny sposób.

Artykuł 92

Zapobieganie nadużyciom na rynku i ich wykrywanie

1. Każda osoba zawodowo pośrednicząca w zawieraniu transakcji lub realizująca transakcje związane z kryptoaktywami posiada skuteczne rozwiązania, systemy i procedury służące zapobieganiu nadużyciom na rynku i ich wykrywaniu. Osoba ta podlega przepisom dotyczącym zgłaszania obowiązującym w państwie członkowskim, w którym jest zarejestrowana lub ma siedzibę zarządu, lub, w przypadku oddziału, w państwie członkowskim, w którym znajduje się oddział, oraz niezwłocznie zgłasza właściwemu organowi tego państwa członkowskiego wszelkie uzasadnione podejrzenia dotyczące zlecenia lub transakcji, w tym ich anulowania lub zmiany, oraz innych aspektów funkcjonowania technologii rozproszonego rejestru, takich jak mechanizm konsensusu, w przypadku gdy mogą istnieć okoliczności wskazujące na to, iż nadużycie na rynku zostało popełnione, jest właśnie popełniane lub może zostać popełnione.

Właściwy organ otrzymujący zgłoszenie podejrzanych zleceń lub transakcji niezwłocznie przekazuje takie informacje właściwym organom odnośnych platform obrotu.

2. ESMA opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania:
 - a) właściwych rozwiązań, systemów i procedur dla osób w celu spełnienia wymogów ust. 1;
 - b) wzoru, który ma być wykorzystywany przez osoby w celu spełnienia wymogów ust. 1;
 - c) w przypadku transgranicznych nadużyć na rynku – procedur koordynacji między odpowiednimi właściwymi organami w zakresie wykrywania i karania nadużyć na rynku.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 grudnia 2024 r.

3. W celu zapewnienia spójności praktyk nadzorczych na mocy niniejszego artykułu ESMA do dnia 30 czerwca 2025 r. wyda zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 wytyczne dotyczące praktyk nadzorczych właściwych organów w celu zapobiegania nadużyciom na rynku i ich wykrywania, jeżeli nie są one jeszcze objęte regulacyjnymi standardami technicznymi, o których mowa w ust. 2.

TYTUŁ VII

WŁAŚCIWE ORGANY, EUNB I ESMA

ROZDZIAŁ 1

Uprawnienia właściwych organów oraz współpraca między właściwymi organami, EUNB i ESMA

Artykuł 93

Właściwe organy

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne za wykonywanie funkcji i obowiązków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu. Państwa członkowskie powiadają o tych właściwych organach EUNB i ESMA.
2. W przypadku gdy państwa członkowskie wyznaczają więcej niż jeden właściwy organ zgodnie z ust. 1, określają one zadania poszczególnych organów i wyznaczają jeden właściwy organ jako pojedynczy punkt kontaktowy odpowiedzialny za transgraniczną współpracę administracyjną między właściwymi organami oraz z EUNB i ESMA. Państwa członkowskie mogą wyznaczyć inny pojedynczy punkt kontaktowy dla każdego rodzaju współpracy administracyjnej.
3. ESMA publikuje na swojej stronie internetowej wykaz właściwych organów wyznaczonych zgodnie z ust. 1 i 2.

Artykuł 94

Uprawnienia właściwych organów

1. Aby realizować obowiązki spoczywające na nich na mocy tytułów II–VI niniejszego rozporządzenia, właściwe organy muszą posiadać – zgodnie z prawem krajowym – co najmniej poniższe uprawnienia nadzorcze i dochodzeniowe:
 - a) do zobowiązania dowolnej osoby do przedstawienia informacji i dokumentów, które zdaniem właściwego organu mogą być istotne dla wykonywania spoczywających na nim obowiązków;
 - b) do zawieszenia świadczenia usług przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów lub do zobowiązania dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do zawieszenia świadczenia tych usług na okres każdorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
 - c) do zakazania świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów, w przypadku gdy stwierdzenia, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
 - d) do ujawnienia lub zobowiązania dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do ujawnienia wszystkich istotnych informacji, które mogą mieć wpływ na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów, aby zapewnić ochronę interesów klientów, w szczególności posiadaczy detalicznych lub zapewnić sprawne działanie rynku;
 - e) do podania do publicznej wiadomości faktu, że dostawca usług w zakresie kryptoaktywów nie spełnia swoich obowiązków;
 - f) do zawieszenia świadczenia usług przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów lub do zobowiązania dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do zawieszenia świadczenia tych usług, jeżeli właściwy organ uznaje, że dostawca usług w zakresie kryptoaktywów znajduje się w takiej sytuacji, że świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów byłoby szkodliwe dla interesów klientów, w szczególności posiadaczy detalicznych;

- g) do nałożenia obowiązku przeniesienia istniejących umów do innego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów w przypadkach cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zgodnie z art. 64, z zastrzeżeniem zgody klientów i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, do której umowy te są przenoszone;
- h) do nakazania natychmiastowego zaprzestania działalności bez uprzedniego ostrzeżenia lub wyznaczenia terminu, jeżeli istnieje powód, aby przypuszczać, że dana osoba świadczy usługi w zakresie kryptoaktywów bez zezwolenia;
- i) do nałożenia na oferujących, osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów lub emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądem obowiązku dokonania zmiany swojego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa lub dalszej zmiany zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, w przypadku stwierdzenia, że dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa lub zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa nie zawierają informacji wymaganych na mocy art. 6, 19 lub 51;
- j) do nałożenia na oferujących, osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów lub emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądem obowiązku zmiany swoich materiałów marketingowych, w przypadku stwierdzenia, że materiały marketingowe nie spełniają wymogów określonych w art. 7, 29 lub 53 niniejszego rozporządzenia;
- k) do nałożenia na oferujących, osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów lub emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądem obowiązku uwzględnienia w ich dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa dodatkowych informacji, jeżeli to konieczne dla zapewnienia stabilności finansowej lub dla ochrony interesów posiadaczy kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych;
- l) do zawieszenia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu kryptoaktywów na okres jednorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że naruszone zostały przepisy niniejszego rozporządzenia;
- m) do zakazania dokonania oferty publicznej lub zakazania dopuszczenia do obrotu kryptoaktywów, w przypadku stwierdzenia, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, lub w przypadku gdy istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że mogło dojść do jego naruszenia;
- n) do zawieszenia świadczenia usług przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów lub do zobowiązania dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do zawieszenia świadczenia tych usług na okres każdorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
- o) do zakazania obrotu kryptoaktywami na platformie obrotu kryptoaktywami, w przypadku stwierdzenia, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, lub jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że może dojść do jego naruszenia;
- p) do zawieszenia lub zakazania wykorzystywania materiałów marketingowych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
- q) do zobowiązania oferujących, osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów, emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądem lub odpowiednich dostawców usług w zakresie kryptoaktywów do zaprzestania lub zawieszenia wykorzystywania materiałów marketingowych na okres jednorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
- r) do podania do publicznej wiadomości, że oferujący, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów lub emitent tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniądem nie spełniają swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia;
- s) do ujawnienia lub zobowiązania oferującego, osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywa lub emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniądem do ujawnienia wszystkich istotnych informacji, które mogą mieć wpływ na ocenę kryptoaktywa będącego przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczonych do obrotu, aby zapewnić ochronę interesów posiadaczy kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych, lub zapewnić sprawne działanie rynku;
- t) do zawieszenia świadczenia usług przez odpowiedniego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów lub do zobowiązania dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów do zawieszenia świadczenia tych usług, jeżeli uznają, że oferujący, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywa lub emitent tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniądem znajduje się w takiej sytuacji, że obrót byłby szkodliwy dla interesów posiadaczy kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych;

- u) do nakazania natychmiastowego zaprzestania działalności bez uprzedniego ostrzeżenia lub wskazania terminu, gdy istnieje powód, aby przypuszczać, że osoba dokonuje emisji tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-piędzdem bez zezwolenia lub osoba oferuje kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-piędzdem lub ubiega się o dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu bez zgłoszenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 8;
- v) do zastosowania dowolnego rodzaju środków w celu zapewnienia, aby oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów, emitent tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-piędzdem lub dostawca usług w zakresie kryptoaktywów przestrzegali przepisów niniejszego rozporządzenia, włącznie z żądaniem zaprzestania wszelkich praktyk lub postępowania, które właściwy organ uznaje za sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem;
- w) do przeprowadzania kontroli na miejscu lub dochodzeń w miejscach innych niż prywatne miejsca zamieszkania osób fizycznych, oraz wchodzenia w tym celu do pomieszczeń, aby uzyskać dostęp do dokumentów i innych danych w jakiegokolwiek postaci;
- x) do zlecenia kontroli lub dochodzeń audytorom lub ekspertom;
- y) do wystąpienia o usunięcie osoby fizycznej z organu zarządzającego emitenta tokena powiązanego z aktywami lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów;
- z) do zobowiązania osoby do podjęcia kroków w celu ograniczenia rozmiaru swoich pozycji w kryptoaktywach lub swojej ekspozycji na kryptoaktywa;
- aa) aby zapobiec ryzyku wyrządzenia poważnych szkód interesom klientów lub posiadaczy kryptoaktywów, w przypadku braku innych skutecznych środków prowadzących do zaprzestania naruszenia niniejszego rozporządzenia do zastosowania wszelkich niezbędnych środków, w tym w drodze wystąpienia do osoby trzeciej lub innego organu publicznego o wprowadzenie takich środków, by:
 - (i) usunąć treści lub ograniczyć dostęp do interfejsu internetowego lub nakazać umieszczenie wyraźnego ostrzeżenia dla klientów i posiadaczy kryptoaktywów, jeżeli korzystają z dostępu do interfejsu internetowego;
 - (ii) nakazać dostawcy usług hostingowych usunięcie lub wyłączenie interfejsu internetowego lub ograniczenie dostępu do niego; lub
 - (iii) nakazać rejestrom domen lub rejestratorom domen usunięcie pełnej nazwy domenowej oraz umożliwić danemu właściwemu organowi jej rejestrację;
- ab) do zobowiązania emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-piędzdem, zgodnie z art. 23 ust. 4, art. 24 ust. 3 lub art. 58 ust. 3, do wprowadzenia minimalnej kwoty nominalnej lub do ograniczenia emitowanej kwoty.

2. Uprawnienia nadzorcze i dochodzeniowe wykonywane w odniesieniu do oferujących, osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu, emitentów oraz dostawców usług w zakresie kryptoaktywów pozostają bez uszczerbku dla uprawnień przyznanych tym samym lub innym organom nadzorczym w odniesieniu do tych podmiotów, w tym uprawnień powierzonych odpowiednim właściwym organom na mocy przepisów krajowych transponujących dyrektywę 2009/110/WE i uprawnień w zakresie nadzoru ostrożnościowego powierzonych EBC na mocy rozporządzenia (UE) nr 1024/2013.

3. Aby wywiązywać się z obowiązków spoczywających na nich na mocy przepisów tytułu VI, właściwe organy, oprócz uprawnień, o których mowa w ust. 1, muszą mieć – zgodnie z prawem krajowym – co najmniej poniższe uprawnienia nadzorcze i dochodzeniowe do:

- a) uzyskania dostępu do wszelkich dokumentów i danych w jakiegokolwiek formie oraz uzyskania lub sporządzania ich kopii;
- b) wymagania lub żądania udzielenia informacji od dowolnej osoby, włączając w to osoby, które biorą udział – na kolejnych etapach – w przekazywaniu zleceń lub prowadzeniu operacji, a także od ich przełożonych, oraz, w razie konieczności, do wzywania do stawiennictwa i przesłuchiwania takich osób w celu uzyskania informacji;
- c) wchodzenia do pomieszczeń osób fizycznych i prawnych w celu zajęcia dokumentacji i danych w jakiegokolwiek formie w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że dokumenty lub dane związane z przedmiotem kontroli lub dochodzenia mogą mieć znaczenie dla udowodnienia przypadku wykorzystywania informacji poufnych lub manipulacji na rynku;

- d) przekazywania spraw w celu wszczęcia postępowania karnego;
 - e) żądania, w zakresie dozwolonym prawem krajowym, wydania istniejących rejestrów przesyłu danych przechowywanych przez operatora telekomunikacyjnego, w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszenia i gdy takie rejestry mogą mieć znaczenie dla dochodzenia prowadzonego w sprawie naruszenia art. 88–91;
 - f) żądania zamrożenia lub zajęcia aktywów lub zastosowania obu tych środków;
 - g) wydania czasowego zakazu wykonywania działalności zawodowej;
 - h) stosowania wszelkich środków niezbędnych do zapewnienia prawidłowego poinformowania opinii publicznej, między innymi w drodze sprostowania fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji podanych do wiadomości publicznej, w tym przez zobowiązanie oferującego, osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu, emitenta lub innej osoby, która opublikowała lub rozpowszechniła fałszywe lub wprowadzające w błąd informacje, do opublikowania sprostowania.
4. W przypadku gdy wymaga tego prawo krajowe, właściwy organ może zwrócić się do odpowiedniego sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia w sprawie użycia uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2.
5. Właściwe organy wykonują uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, w którykolwiek z poniższych sposobów:
- a) bezpośrednio;
 - b) we współpracy z innymi organami, w tym organami właściwymi w zakresie zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk;
 - c) w drodze przekazania uprawnień organom, o których mowa w lit. b), zachowując odpowiedzialność za ich wykonanie;
 - d) przez wnoszenie spraw do właściwych sądów.
6. Państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie odpowiednich środków, tak aby właściwe organy mogły wykonywać uprawnienia nadzorcze i dochodzeniowe, które są niezbędne do wypełniania spoczywających na nich obowiązków.
7. Uznaje się, że osoba udostępniająca informacje właściwemu organowi zgodnie z niniejszym rozporządzeniem nie narusza ograniczeń w ujawnianiu informacji nałożonych przez umowę lub przez przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne ani nie podlega odpowiedzialności w związku z takim powiadomieniem.

Artykuł 95

Współpraca między właściwymi organami

1. Właściwe organy współpracują ze sobą na potrzeby niniejszego rozporządzenia. W szczególności właściwe organy udzielają pomocy właściwym organom innego państwa członkowskiego oraz EUNB i ESMA. Wymieniają się informacjami bez zbędnej zwłoki i współpracują przy prowadzeniu czynności dochodzeniowych, nadzorczych i związanych z egzekwowaniem przepisów.

W przypadku gdy państwa członkowskie, zgodnie z art. 111 ust. 1 akapit drugi, ustanowiły sankcje karne za naruszenia niniejszego rozporządzenia, o których mowa w art. 111 ust. 1 akapit pierwszy, zapewniają wprowadzenie odpowiednich środków, tak aby właściwe organy miały wszelkie uprawnienia niezbędne do utrzymywania kontaktów z organami sądowymi, organami ścigania lub organami wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych w granicach ich jurysdykcji w celu otrzymywania szczegółowych informacji dotyczących postępowań przygotowawczych lub postępowań karnych wszczętych w związku z naruszeniami niniejszego rozporządzenia oraz przekazywania takich informacji innym właściwym organom, a także EUNB i ESMA, aby wypełnić spoczywający na nich obowiązek współpracy do celów niniejszego rozporządzenia.

2. Właściwy organ może odmówić podjęcia działań na podstawie wniosku o udzielenie informacji lub wniosku o współpracę w ramach dochodzenia wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) przekazanie odpowiednich informacji mogłoby mieć niekorzystny wpływ na bezpieczeństwo państwa członkowskiego, do którego skierowano żądanie, zwłaszcza w zakresie walki z terroryzmem i innymi poważnymi przestępstwami;
- b) w przypadku gdy pozytywne rozpatrzenie wniosku może mieć niekorzystny wpływ na jego własne czynności dochodzeniowe, czynności związane z egzekwowaniem przepisów lub, w stosownych przypadkach, na postępowanie przygotowawcze;
- c) w przypadku gdy przed sądem państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, wszczęto już postępowanie w odniesieniu do tych samych czynów i przeciwko tym samym osobom fizycznym lub prawnym;

d) w przypadku gdy w państwie członkowskim, do którego skierowano wniosek, wydano już prawomocne orzeczenie w związku z tymi samymi czynami oraz w odniesieniu do tych osób fizycznych lub prawnych.

3. Właściwe organy, na wniosek, bez zbędnej zwłoki przekazują wszelkie informacje wymagane do celów niniejszego rozporządzenia.

4. Właściwy organ może wystąpić o pomoc do właściwego organu innego państwa członkowskiego w odniesieniu do kontroli na miejscu lub dochodzeń.

Właściwy organ występujący o pomoc informuje EUNB i ESMA o każdym wniosku złożonym na podstawie akapitu pierwszego. Właściwy organ, który otrzymał wniosek właściwego organu innego państwa członkowskiego dotyczący przeprowadzenia kontroli na miejscu lub dochodzenia, może:

a) samodzielnie przeprowadzić kontrolę na miejscu lub dochodzenie;

b) zezwolić właściwemu organowi, który wystąpił z wnioskiem, na udział w kontroli na miejscu lub dochodzeniu;

c) zezwolić właściwemu organowi, który wystąpił z wnioskiem, na samodzielne przeprowadzenie kontroli na miejscu lub dochodzenia;

d) wykonać określone zadania związane z działaniami nadzorczymi wspólnie z innymi właściwymi organami.

5. W przypadku kontroli na miejscu lub dochodzenia, o których mowa w ust. 4, ESMA koordynuje kontrolę lub dochodzenie, jeżeli wystąpił o to jeden z właściwych organów.

W przypadku gdy kontrola na miejscu lub dochodzenie, o których mowa w ust. 4, dotyczą emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem lub usług w zakresie kryptoaktywów związanych z tokenami powiązanych z aktywami lub tokenami będącymi e-pieniędzem, EUNB koordynuje kontrolę lub dochodzenie, jeżeli wystąpił o to jeden z właściwych organów.

6. Właściwe organy mogą zwrócić uwagę ESMA na tę kwestię, w sytuacji gdy wniosek o współpracę, w szczególności dotyczący wymiany informacji, został odrzucony lub nie został rozpatrzony rozsądnym terminie. W takich sytuacjach stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6 niniejszego artykułu właściwe organy mogą zwrócić uwagę EUNB na tę kwestię, w sytuacji gdy wniosek o współpracę, w szczególności o udzielenie informacji, dotyczący emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem lub dotyczący usług w zakresie kryptoaktywów związanych z tokenami powiązanych z aktywami lub tokenami będącymi e-pieniędzem, został odrzucony lub nie został rozpatrzony w rozsądnym terminie. W takich sytuacjach stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

8. Właściwe organy ściśle koordynują swoje działania nadzorcze w celu wykrywania i usuwania naruszeń niniejszego rozporządzenia, a także w celu opracowywania i promowania najlepszych praktyk, ułatwiania współpracy, promowania spójnej interpretacji i przedstawiania ocen uwzględniających kontekst transgraniczny w przypadku sporów.

Na potrzeby akapitu pierwszego niniejszego ustępu EUNB i ESMA pełnią rolę koordynatora pomiędzy właściwymi organami i wśród kolegów, o których mowa w art. 119, z myślą o budowaniu wspólnej kultury nadzoru i spójnych praktyk nadzorczych oraz zapewnianiu jednolitych procedur.

9. W przypadku gdy właściwy organ stwierdzi, lub ma powody by przypuszczać, że doszło do naruszenia któregośkolwiek z wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu, w wystarczająco szczegółowy sposób informuje o swoich ustaleniach organ właściwy dla podmiotu lub podmiotów podejrzewanych o takie naruszenie.

10. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu dalszego określenia informacji, które właściwe organy mają między sobą wymieniać na podstawie ust. 1.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

11. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu ustanowienia standardowych formularzy, wzorów i procedur do celów współpracy i wymiany informacji między właściwymi organami.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 96

Współpraca z EUNB i ESMA

1. Do celów niniejszego rozporządzenia właściwe organy ściśle współpracują z ESMA zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1095/2010 oraz z EUNB zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1093/2010. Wymieniają one informacje w celu wykonywania swoich obowiązków na podstawie przepisów niniejszego rozdziału i rozdziałów 2 i 3 niniejszego tytułu.

2. Właściwe organy niezwłocznie przekazują EUNB i ESMA wszelkie informacje niezbędne im do wykonywania obowiązków odpowiednio zgodnie z art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 i zgodnie z art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

3. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu określenia standardowych formularzy, wzorów i procedur do celów współpracy i wymiany informacji między właściwymi organami oraz EUNB i ESMA.

ESMA przedstawi Komisji projekty wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 97

Promowanie konwergencji klasyfikacji kryptoaktywów

1. Do dnia 30 czerwca 2024 r. Europejskie Urzędy Nadzoru wspólnie wydadzą wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 lub art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 w celu określenia treści i formy wyjaśnienia towarzyszącego dokumentowi informacyjnemu dotyczącemu kryptoaktywa, o którym mowa w art. 8 ust. 4, oraz opinii prawnych w sprawie kwalifikowania tokenów powiązanych z aktywami, o których mowa w art. 17 ust. 1 lit. b) ppkt (ii) i w art. 18 ust. 2 lit. e). Wytyczne zawierają wzór wyjaśnienia i opinii oraz standardowy test klasyfikacji kryptoaktywów.

2. Zgodnie z odpowiednio art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 i art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 Europejskie Urzędy Nadzoru wspierają dyskusje między właściwymi organami na temat klasyfikacji kryptoaktywów, w tym na temat klasyfikacji kryptoaktywów wyłączonych z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 2 ust. 3. Europejskie Urzędy Nadzoru identyfikują również źródła potencjalnych rozbieżności w podejściach właściwych organów do klasyfikacji tych kryptoaktywów i, w miarę możliwości, wspierają wspólne podejście w tym zakresie.

3. Właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego lub przyjmującego państwa członkowskiego może w stosownych przypadkach zwrócić się do ESMA, EIOPA lub EUNB o wydanie opinii w sprawie klasyfikacji kryptoaktywów, w tym kryptoaktywów wyłączonych z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 2 ust. 3. Zależnie od przypadku ESMA, EIOPA lub EUNB wydaje taką opinię, zgodnie z art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 lub art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010, odpowiednio, w terminie 15 dni roboczych od otrzymania wniosku właściwego organu.

4. Europejskie Urzędy Nadzoru wspólnie sporządzają roczne sprawozdanie w oparciu o informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 109, oraz o wyniki swoich prac, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, wskazując trudności w klasyfikacji kryptoaktywów oraz rozbieżności w podejściach właściwych organów.

*Artykuł 98***Współpraca z innymi organami**

Jeżeli oferujący, osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu, emitent tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem lub dostawca usług w zakresie kryptoaktywów prowadzą działalność inną niż działalność objęta niniejszym rozporządzeniem, właściwy organ współpracuje z organami odpowiedzialnymi za sprawowanie nadzoru lub kontroli nad tą inną działalnością na podstawie przepisów prawa Unii lub prawa krajowego, w tym z organami podatkowymi i odpowiednimi organami nadzoru państw trzecich.

*Artykuł 99***Obowiązek powiadamiania**

Państwa członkowskie powiadamiają Komisję, EUNB i ESMA o przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych wdrażających przepisy niniejszego tytułu, w tym o odpowiednich przepisach karnych, do dnia 30 czerwca 2025 r. Państwa członkowskie bez zbędnej zwłoki powiadamiają Komisję, EUNB i ESMA o wszelkich późniejszych zmianach tych przepisów.

*Artykuł 100***Tajemnica zawodowa**

1. Wszystkie informacje, które właściwe organy wymieniają między sobą na podstawie niniejszego rozporządzenia, a które dotyczą warunków biznesowych lub operacyjnych oraz innych kwestii gospodarczych lub osobowych, uznaje się za informacje poufne oraz obejmuje się je obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej, z wyjątkiem przypadków, gdy w momencie ich przekazania właściwy organ stwierdzi, że informacje te mogą być ujawnione lub ich ujawnienie jest niezbędne na potrzeby postępowania sądowego lub spraw objętych krajowym prawem podatkowym lub karnym.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej ma zastosowanie do wszystkich osób fizycznych i prawnych, które pracują lub pracowały dla właściwych organów. Informacje objęte tajemnicą zawodową nie mogą być ujawniane innej osobie fizycznej lub prawnej ani innemu organowi, chyba że na mocy unijnych lub krajowych aktów ustawodawczych.

*Artykuł 101***Ochrona danych**

W odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w ramach niniejszego rozporządzenia właściwe organy wykonują swoje zadania na potrzeby niniejszego rozporządzenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

Przetwarzanie danych osobowych przez EUNB i ESMA na potrzeby niniejszego rozporządzenia musi odbywać się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1725.

*Artykuł 102***Środki zapobiegawcze**

1. W przypadku gdy właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego ma wyraźne i możliwe do wykazania powody, aby podejrzewać wystąpienie nieprawidłowości w działaniach oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu kryptoaktywów, emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, powiadamia o tym właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego oraz ESMA.

W przypadku gdy nieprawidłowości, o których mowa w akapicie pierwszym, dotyczą emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem lub usług w zakresie kryptoaktywów związanych z tokenami powiązanymi z aktywami lub tokenami będącymi e-pieniędzem, właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego powiadamia również EUNB.

2. W przypadku gdy mimo środków podjętych przez właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego nieprawidłowości, o których mowa w ust. 1, nadal występują i stanowią naruszenie niniejszego rozporządzenia, właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego, po powiadomieniu właściwego organu macierzystego państwa członkowskiego, ESMA oraz, w stosownych przypadkach, EUNB stosuje odpowiednie środki w celu ochrony klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów i posiadaczy kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych. Środki takie obejmują uniemożliwienie oferującemu, osobie ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu, emitentowi tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów prowadzenia dalszej działalności w przyjmującym państwie członkowskim. Właściwy organ bez zbędnej zwłoki powiadamia o nich ESMA oraz, w stosownych przypadkach, EUNB. ESMA i, w stosownych przypadkach, EUNB bez zbędnej zwłoki informują odpowiednio Komisję.

3. W przypadku gdy właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego nie zgadza się z którymkolwiek ze środków zastosowanych przez właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu, może zwrócić uwagę ESMA na tę kwestię. W takich sytuacjach stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego niniejszego ustępu, w przypadku gdy środki, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, dotyczą emitenta tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem bądź usług w zakresie kryptoaktywów związanych z tokenami powiązanymi z aktywami lub tokenami będącymi e-pieniędzem, właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego może zwrócić uwagę EUNB na tę kwestię. W takich sytuacjach stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 103

Uprawnienia ESMA do tymczasowej interwencji

1. Zgodnie z art. 9 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 ESMA może, jeżeli warunki, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, zostały spełnione, tymczasowo zakazać lub wprowadzić ograniczenia w zakresie:

- a) wprowadzania do obrotu, dystrybucji lub sprzedaży niektórych kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem bądź kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem o pewnych określonych cechach; lub
- b) rodzaju działalności lub praktyki związanej z kryptoaktywami innymi niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem.

Zakaz lub ograniczenie może mieć zastosowanie w niektórych okolicznościach określonych przez ESMA lub z zastrzeżeniem określonych przez ESMA wyjątków.

2. ESMA stosuje środek na podstawie ust. 1, tylko jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) proponowany zakaz lub ograniczenie dotyczy znaczącego problemu w dziedzinie ochrony inwestorów lub zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania i integralności rynków kryptoaktywów lub dla stabilności całego unijnego systemu finansowego lub jego części;
- b) wymogi regulacyjne prawa unijnego, które mają zastosowanie do odpowiednich kryptoaktywów lub usług w zakresie kryptoaktywów, nie przeciwdziałają danemu zagrożeniu;
- c) odpowiedni właściwy organ nie podjął działań, aby przeciwdziałać zagrożeniu, lub podjęte działania nie przeciwdziałają temu zagrożeniu w dostatecznym stopniu.

3. Stosując środek na podstawie ust. 1, ESMA zapewnia, aby dany środek:

- a) nie miał szkodliwego wpływu na efektywność rynków kryptoaktywów ani na posiadaczy kryptoaktywów lub klientów usług w zakresie kryptoaktywów, który byłby niewspółmierny do korzyści płynących z wprowadzenia tego środka; oraz
- b) nie stwarzał ryzyka arbitrażu regulacyjnego.

Jeżeli właściwy organ zastosował środek na podstawie art. 105, ESMA może przyjąć dowolne spośród środków, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, bez wydawania opinii na podstawie art. 106 ust. 2.

4. Przed podjęciem decyzji o zastosowaniu środka na podstawie ust. 1 ESMA powiadamia odpowiednie właściwe organy o środku, który zamierza zastosować.

5. ESMA publikuje na swojej stronie internetowej komunikat o decyzji o zastosowaniu środka na podstawie ust. 1. Komunikat ten zawiera szczegóły wprowadzonego zakazu lub ograniczenia oraz określa liczony od publikacji komunikatu okres, po upływie którego środki wchodzą w życie. Zakaz lub ograniczenie ma zastosowanie tylko do działań podjętych po wejściu w życie danego środka.

6. ESMA dokonuje przeglądu zakazu lub ograniczenia nałożonego na podstawie ust. 1 w odpowiednich odstępach czasu i przynajmniej co sześć miesięcy. Po co najmniej dwóch kolejnych przedłużeniach obowiązywania i na podstawie odpowiedniej analizy oceniającej wpływ na konsumentów ESMA może zdecydować o przedłużeniu obowiązywania zakazu lub ograniczenia co rok.

7. Środki zastosowane przez ESMA na podstawie niniejszego artykułu mają charakter nadrzędny w stosunku do wszelkich wcześniejszych decyzji przyjętych przez właściwe organy w tej samej sprawie.

8. Do celów ust. 2 lit. a) niniejszego artykułu Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 139 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez określenie kryteriów i czynników, które ESMA musi uwzględnić przy ustalaniu, czy istnieje znaczący problem w dziedzinie ochrony inwestorów lub zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania i integralności rynków kryptoaktywów lub dla stabilności całego systemu finansowego Unii lub jego części.

Artykuł 104

Uprawnienia EUNB do tymczasowej interwencji

1. Zgodnie z art. 9 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 EUNB może, w przypadku gdy warunki, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, zostały spełnione, tymczasowo zakazać lub wprowadzić ograniczenia w zakresie:

- a) wprowadzania do obrotu, dystrybucji lub sprzedaży niektórych tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniędzem bądź tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniędzem o pewnych określonych cechach; lub
- b) rodzaju działalności lub praktyki związanej z tokenami powiązanymi z aktywami lub tokenami będącymi e-pieniędzem.

Zakaz lub ograniczenie mogą mieć zastosowanie w niektórych okolicznościach określonych przez EUNB bądź z zastrzeżeniem określonych przezeń wyjątków.

2. EUNB stosuje środek na podstawie ust. 1, tylko jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) proponowany zakaz lub ograniczenie dotyczy znaczącego problemu w dziedzinie ochrony inwestorów lub zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania i integralności rynków kryptoaktywów lub dla stabilności całego unijnego systemu finansowego lub jego części;
- b) wymogi regulacyjne prawa unijnego, które mają zastosowanie do odpowiednich tokenów powiązanych z aktywami, tokenów będących e-pieniędzem lub związanych z nimi usług w zakresie kryptoaktywów, nie przeciwdziałają danemu zagrożeniu;
- c) odpowiedni właściwy organ nie podjął działań, aby przeciwdziałać zagrożeniu, lub podjęte działania nie przeciwdziałają temu zagrożeniu w dostatecznym stopniu.

3. Stosując środek na podstawie ust. 1, EUNB zapewnia, aby dany środek:

- a) nie miał szkodliwego wpływu na efektywność rynków kryptoaktywów ani na posiadaczy tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniędzem, ani na klientów usług w zakresie kryptoaktywów, który byłby niewspółmierny do korzyści płynących z wprowadzenia tego środka; oraz
- b) nie stwarzał ryzyka arbitrażu regulacyjnego.

Jeżeli właściwy organ zastosował środek na podstawie art. 105, EUNB może przyjąć dowolne spośród środków, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, bez wydawania opinii na podstawie art. 106 ust. 2.

4. Przed podjęciem decyzji o zastosowaniu środka na podstawie ust. 1 EUNB powiadamia odpowiednie właściwe organy o środku, który zamierza zastosować.

5. EUNB publikuje na swojej stronie internetowej komunikat o decyzji o zastosowaniu środka na podstawie ust. 1. Komunikat ten zawiera szczegóły wprowadzonego zakazu lub ograniczenia oraz określa liczony od publikacji komunikatu okres, po upływie którego środki wchodzi w życie. Zakaz lub ograniczenie ma zastosowanie tylko do działań podjętych po wejściu w życie danego środka.

6. EUNB dokonuje przeglądu zakazu lub ograniczenia nałożonego na podstawie ust. 1 w odpowiednich odstępach czasu i przynajmniej co sześć miesięcy. Po co najmniej dwóch kolejnych przedłużeniach obowiązywania i na podstawie odpowiedniej analizy oceniającej wpływ na konsumentów EUNB może zdecydować o przedłużeniu obowiązywania zakazu lub ograniczenia co rok.

7. Środki zastosowane przez EUNB na podstawie niniejszego artykułu mają charakter nadrzędny w stosunku do wszelkich wcześniejszych decyzji przyjętych przez właściwy organ w tej samej sprawie.

8. Do celów ust. 2 lit. a) niniejszego artykułu Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 139 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez określenie kryteriów i czynników, które EUNB musi uwzględnić przy ustalaniu, czy istnieje znaczący problem w dziedzinie ochrony inwestorów lub zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania i integralności rynków kryptoaktywów lub dla stabilności całego systemu finansowego Unii lub jego części.

Artykuł 105

Interwencja produktowa właściwych organów

1. Właściwy organ może wprowadzić w odniesieniu do swojego państwa członkowskiego lub czynności dokonywanych z jego terytorium zakazy lub ograniczenia w zakresie:

- a) wprowadzania do obrotu, dystrybucji lub sprzedaży niektórych kryptoaktywów lub kryptoaktywów o pewnych określonych cechach; lub
- b) rodzaju działalności lub praktyki związanej z kryptoaktywami.

2. Właściwy organ stosuje środek na podstawie ust. 1, jeżeli na podstawie uzasadnionych przesłanek stwierdził się, że:

- a) kryptoaktywa powodują znaczące problemy w dziedzinie ochrony inwestorów lub stanowią zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania i integralności rynków kryptoaktywów lub dla stabilności całego systemu finansowego lub jego części w co najmniej jednym państwie członkowskim;
- b) istniejące wymogi regulacyjne w prawie Unii, które mają zastosowanie do danych kryptoaktywów lub danej usługi w zakresie kryptoaktywów, w niewystarczającym stopniu przeciwdziałają zagrożeniom, o których mowa w lit. a), a problem nie zostanie lepiej rozwiązany dzięki lepszemu nadzorowi lub egzekwowaniu istniejących wymogów;
- c) środek jest proporcjonalny, biorąc pod uwagę charakter zidentyfikowanych zagrożeń, poziom wiedzy zainteresowanych inwestorów lub uczestników rynku oraz prawdopodobny skutek środka dla inwestorów i uczestników rynku, którzy mogą mieć lub wykorzystywać dane kryptoaktywa lub daną usługę w zakresie kryptoaktywów, lub odnosić z nich korzyści;
- d) właściwy organ przeprowadził należyte konsultacje z właściwymi organami w innych państwach członkowskich, na które środek może wywrzeć znaczący wpływ; oraz
- e) środek nie ma skutku dyskryminującego w odniesieniu do usług świadczonych lub działalności prowadzonej z innego państwa członkowskiego.

Jeżeli spełnione są warunki, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, właściwy organ może zapobiegawczo nałożyć zakaz lub ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, przed wprowadzeniem kryptoaktywów do obrotu, ich dystrybucją lub sprzedażą klientom.

Właściwy organ może podjąć decyzję o zastosowaniu zakazu lub ograniczenia, o którym mowa w ust. 1, jedynie w określonych okolicznościach lub z zastrzeżeniem określonych wyjątków.

3. Właściwy organ nie wprowadza zakazu lub ograniczenia na podstawie niniejszego artykułu, jeżeli co najmniej miesiąc przed planowaną datą wejścia tego środka w życie nie przekazał pozostałym zainteresowanym właściwym organom oraz ESMA lub EUNB w odniesieniu do tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniędzem w formie pisemnej lub w inny uzgodniony przez organy sposób następujących szczegółów:

- a) kryptoaktywów, działalności lub praktyki, których dotyczy proponowany środek;
- b) dokładnego charakteru proponowanego zakazu lub ograniczenia oraz proponowanej daty jego wejścia w życie; oraz
- c) dowodów, na podstawie których podjął decyzję oraz upewnił się, że spełniony jest każdy z warunków określonych w ust. 2 akapit pierwszy.

4. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli właściwy organ uznaje za to konieczne, aby zapobiec szkodom, jakie mogą wynikać z kryptoaktywów, działalności lub praktyki, o których mowa w ust. 1, może zastosować pilny środek tymczasowy po upływie nie mniej niż 24 godzin od pisemnego powiadomienia – przed planowanym momentem wejścia danego środka w życie – wszystkich innych właściwych organów i ESMA, pod warunkiem że spełnione są wszystkie kryteria wymienione w niniejszym artykule, a ponadto jednoznacznie stwierdzono, że miesięczny okres powiadomienia nie umożliwiłby odpowiedniej reakcji na dany problem lub zagrożenie. Okres stosowania środków tymczasowych nie przekracza trzech miesięcy.

5. Właściwy organ publikuje na swojej stronie internetowej komunikat o decyzji dotyczącej wprowadzenia zakazu lub ograniczenia, o którym mowa w ust. 1. Komunikat ten zawiera szczegóły wprowadzonego zakazu lub ograniczenia oraz określa liczony od publikacji komunikatu okres, po upływie którego środki wchodzi w życie, a także dowody, na podstawie których właściwy organ oparł swoją decyzję oraz stwierdził, że spełniony jest każdy z warunków określonych w ust. 2 akapit pierwszy. Zakaz lub ograniczenie mają zastosowanie tylko do działań podjętych po wejściu w życie tych środków.
6. Właściwy organ cofa zakaz lub ograniczenie, jeżeli warunki wymienione w ust. 2 przestały być spełniane.
7. Do celów ust. 2 akapit pierwszy lit. a) Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 139 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez określenie kryteriów i czynników, które właściwe organy muszą uwzględnić przy ustalaniu, czy istnieje znaczący problem w dziedzinie ochrony inwestorów lub zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania i integralności rynków kryptoaktywów lub dla stabilności całego systemu finansowego lub jego części w co najmniej jednym państwie członkowskim.

Artykuł 106

Koordinacja z ESMA lub EUNB

1. ESMA lub, w przypadku tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądem, EUNB pełni rolę ułatwiającą i koordynującą w odniesieniu do środków zastosowanych przez właściwe organy na podstawie art. 105. ESMA lub, w przypadku tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądem, EUNB zapewnia, aby środki stosowane przez właściwy organ były uzasadnione i proporcjonalne oraz aby w stosownych przypadkach właściwe organy stosowały spójne podejście.
2. Po otrzymaniu zgodnie z art. 105 ust. 3 powiadomienia o środkach, które mają zostać zastosowane na podstawie tego artykułu, ESMA lub, w przypadku tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądem, EUNB wydaje opinię na temat tego, czy zakaz lub ograniczenie są uzasadnione i proporcjonalne. Jeżeli ESMA lub, w przypadku tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądem, EUNB uzna, że dla przeciwdziałania zagrożeniu konieczne jest zastosowanie środka przez inne właściwe organy, stwierdza to w swojej opinii. Opinia publikowana jest na stronie internetowej ESMA lub, w przypadku tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądem, na stronie internetowej EUNB.
3. Jeżeli właściwy organ wbrew opinii wydanej przez ESMA lub EUNB na podstawie ust. 2, proponuje wprowadzenie środków, wprowadza środki lub odmawia ich zastosowania, niezwłocznie publikuje na swojej stronie internetowej komunikat szczegółowo wyjaśniający przyczyny takiego postępowania.

Artykuł 107

Współpraca z państwami trzecimi

1. W stosownych przypadkach właściwe organy państw członkowskich zawierają porozumienia o współpracy z organami nadzoru państw trzecich dotyczące wymiany informacji z tymi organami nadzoru w państwach trzecich oraz egzekwowania obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia w tych państwach trzecich. Te porozumienia o współpracy zapewniają co najmniej skuteczną wymianę informacji umożliwiającą właściwym organom wykonywanie obowiązków spoczywających na nich na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Właściwy organ informuje EUNB, ESMA i pozostałe właściwe organy o zamiarze zawarcia takiego porozumienia.

2. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, w miarę możliwości ułatwia i koordynuje opracowywanie porozumień o współpracy między właściwymi organami i odpowiednimi organami nadzoru państw trzecich.
3. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających wzór porozumień o współpracy, o których mowa w ust. 1, wykorzystywany w miarę możliwości przez właściwe organy państw członkowskich.

ESMA przedstawia Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

4. ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, w miarę możliwości także ułatwia i koordynuje wymianę między właściwymi organami informacji otrzymanych od organów nadzoru państw trzecich, które mogą mieć znaczenie dla stosowania środków na podstawie przepisów rozdziału 3 niniejszego tytułu.

5. Właściwe organy zawierają porozumienia o współpracy w sprawie wymiany informacji z organami nadzoru państw trzecich wyłącznie wówczas, gdy ujawniane informacje są objęte gwarancjami tajemnicy zawodowej, które są co najmniej równoważne gwarancjom określonym w art. 100. Taka wymiana informacji musi służyć realizacji zadań powierzonych tym właściwym organom na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 108

Rozpatrywanie skarg przez właściwe organy

1. Właściwe organy określają procedury umożliwiające klientom i innym zainteresowanym stronom, w tym organizacjom konsumenckim, składanie do nich skarg dotyczących domniemych naruszeń niniejszego rozporządzenia przez oferujących, osoby ubiegające się o dopuszczenie do obrotu, emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub tokenów będących e-pieniądzem lub przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Skargi przyjmuje się w formie pisemnej, w tym elektronicznej, oraz w języku urzędowym państwa członkowskiego, w którym złożono skargę, lub w języku akceptowanym przez właściwe organy tego państwa członkowskiego.

2. Informacje na temat procedur rozpatrywania skarg, o których to procedurach mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, są udostępniane na stronie internetowej każdego właściwego organu i przekazywane EUNB i ESMA. ESMA publikuje w swoim rejestrze kryptoaktywów, o którym mowa w art. 109, linki do części stron internetowych właściwych organów poświęconych procedurom rozpatrywania skarg.

ROZDZIAŁ 2

Rejestr ESMA

Artykuł 109

Rejestr dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów, emitentów tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-pieniądzem oraz dostawców usług w zakresie kryptoaktywów

1. ESMA tworzy rejestr:

- a) dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniądzem;
- b) emitentów tokenów powiązanych z aktywami;
- c) emitentów tokenów będących e-pieniądzem; oraz
- d) dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.

Rejestr ESMA jest publicznie dostępny na stronie internetowej urzędu i regularnie aktualizowany. W celu ułatwienia takiej aktualizacji właściwe organy przekazują do ESMA wszelkie zgłoszone im zmiany dotyczące informacji określonych w ust. 2–5.

Właściwe organy przekazują ESMA dane konieczne do sklasyfikowania dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów w rejestrze zgodnie z ust. 8.

2. W odniesieniu do dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniądzem rejestr zawiera dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów i zmienione dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów. Nieaktualne wersje dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów przechowuje się w oddzielnym archiwum i wyraźnie oznacza jako nieaktualne.

3. W odniesieniu do emitentów tokenów powiązanych z aktywami rejestr zawiera następujące informacje:

- a) nazwę, formę prawną oraz identyfikator podmiotu prawnego emitenta;
- b) nazwę handlową, adres fizyczny, numer telefonu, adres poczty elektronicznej i adres strony internetowej emitenta;
- c) dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów i zmienione dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów, przy czym nieaktualne wersje dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa przechowuje się w oddzielnym archiwum i wyraźnie oznacza jako nieaktualne;

- d) wykaz przyjmujących państw członkowskich, jeżeli emitent ubiegający się o zezwolenie zamierza oferować publicznie token powiązany z aktywami lub ubiega się o dopuszczenie do obrotu tokenów powiązanych z aktywami;
- e) datę rozpoczęcia, a jeżeli nie jest ona dostępna w momencie zawiadomienia przez właściwy organ, planowaną datę rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu;
- f) wszelkie inne usługi świadczone przez emitenta nieobjęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, z odniesieniem do mających zastosowanie przepisów prawa Unii lub prawa krajowego;
- g) datę udzielenia zezwolenia na ofertę publiczną lub ubieganie się o dopuszczenie do obrotu tokena powiązanego z aktywami lub zezwolenia na prowadzenie działalności jako instytucja kredytowa i, w stosownych przypadkach, datę cofnięcia takich zezwoleń.

4. W odniesieniu do emitentów tokenów będących e-pieniądzem rejestr zawiera następujące informacje:

- a) nazwę, formę prawną oraz, jeżeli jest dostępny, identyfikator podmiotu prawnego emitenta;
- b) nazwę handlową, adres fizyczny, numer telefonu, adres poczty elektronicznej i adres strony internetowej emitenta;
- c) dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów i zmienione dokumenty informacyjne dotyczące kryptoaktywów, przy czym nieaktualne wersje dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa przechowywane są w oddzielnym archiwum i wyraźnie oznaczają jako nieaktualne;
- d) datę rozpoczęcia, a jeżeli nie jest ona dostępna w momencie zawiadomienia przez właściwy organ, planowaną datę rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu;
- e) wszelkie inne usługi świadczone przez emitenta nieobjęte zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, z odniesieniem do mających zastosowanie przepisów prawa unijnego lub krajowego;
- f) datę udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności jako instytucja kredytowa lub jako instytucja pieniądza elektronicznego i, w stosownych przypadkach, datę jego cofnięcia.

5. W odniesieniu do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów rejestr zawiera następujące informacje:

- a) nazwę, formę prawną i identyfikator podmiotu prawnego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów oraz, w stosownych przypadkach, oddziałów dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów;
- b) nazwę handlową, adres fizyczny, numer telefonu, adres poczty elektronicznej i adres strony internetowej dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów i, w stosownych przypadkach, platformy obrotu kryptoaktywami prowadzonej przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów;
- c) nazwę i adres właściwego organu, który wydał zezwolenie, oraz jego dane kontaktowe;
- d) wykaz usług w zakresie kryptoaktywów, które świadczy dostawca usług w zakresie kryptoaktywów;
- e) wykaz przyjmujących państw członkowskich, w których dostawca usług w zakresie kryptoaktywów zamierza świadczyć usługi w zakresie kryptoaktywów;
- f) datę rozpoczęcia, a jeżeli nie jest ona dostępna w momencie zawiadamiania przez właściwy organ, planowaną datę rozpoczęcia świadczenia usług w zakresie kryptoaktywów;
- g) wszelkie inne usługi świadczone przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, nieobjęte niniejszym rozporządzeniem, z odniesieniem do mających zastosowanie przepisów prawa unijnego lub krajowego;
- h) datę udzielenia zezwolenia i, w stosownych przypadkach, datę jego cofnięcia.

6. Właściwe organy niezwłocznie powiadamiają ESMA o środkach wymienionych w art. 94 ust. 1 akapit pierwszy lit. b), c), f), l), m), n), o) lub t) i o wszelkich publicznych środkach zapobiegawczych zastosowanych na podstawie art. 102 mających wpływ na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów lub na emisję, ofertę publiczną lub wykorzystywanie kryptoaktywów. ESMA wprowadza te informacje do rejestru.

7. Informację o wszelkich cofnięciach zezwolenia udzielonego emitentowi tokena powiązanego z aktywami, emitentowi tokena będącego e-pieniądzem lub zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów oraz wszelkie środki zgłoszone zgodnie z ust. 6 umieszcza się w rejestrze na okres pięciu lat.

8. ESMA opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu doprecyzowania, jakie dane, w podziale na rodzaje kryptoaktywów, są niezbędne do klasyfikacji dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów w rejestrze, w tym identyfikatory podmiotu prawnego, oraz w celu określenia praktycznych kwestii służących zapewnieniu, by takie dane nadawały się do odczytu maszynowego.

ESMA przedstawi Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

Artykuł 110

Rejestr niespełniających wymogów podmiotów świadczących usługi w zakresie kryptoaktywów

1. ESMA ustanawia niewyczerpujący rejestr podmiotów świadczących usługi w zakresie kryptoaktywów z naruszeniem art. 59 lub 61.
2. Rejestr zawiera co najmniej nazwę handlową lub adres strony internetowej podmiotu niespełniającego wymogów i nazwę właściwego organu, który przekazał informacje.
3. Rejestr jest publicznie dostępny na stronie internetowej ESMA w formacie nadającym się do odczytu maszynowego i jest regularnie aktualizowany w celu uwzględnienia wszelkich zmian okoliczności lub wszelkich informacji, na które zwrócono uwagę ESMA w odniesieniu do zarejestrowanych podmiotów niespełniających wymogów. Rejestr umożliwia scentralizowany dostęp do informacji przekazywanych przez właściwe organy państw członkowskich lub państw trzecich, a także przez EUNB.
4. ESMA aktualizuje rejestr, aby zawierał informacje na temat każdego przypadku naruszenia niniejszego rozporządzenia stwierdzonego z własnej inicjatywy zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010, w którym to przypadku przyjął decyzję na podstawie ust. 6 tego artykułu skierowaną do niespełniającego wymogów podmiotu świadczącego usługi w zakresie kryptoaktywów, lub wszelkie informacje dotyczące podmiotów świadczących usługi w zakresie kryptoaktywów bez niezbędnego zezwolenia lub rejestracji, przekazane przez właściwe organy nadzoru państw trzecich.
5. W przypadkach, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, ESMA może zastosować odpowiednie uprawnienia nadzorcze i dochodzeniowe właściwych organów, o których mowa w art. 94 ust. 1, wobec niespełniających wymogów podmiotów świadczących usługi w zakresie kryptoaktywów.

ROZDZIAŁ 3

Kary administracyjne i inne środki administracyjne nakładane przez właściwe organy

Artykuł 111

Kary administracyjne i inne środki administracyjne

1. Bez uszczerbku dla sankcji karnych oraz bez uszczerbku dla uprawnień nadzorczych i dochodzeniowych właściwych organów wymienionych w art. 94 państwa członkowskie, zgodnie z prawem krajowym, przynajmniej właściwym organom uprawnienia do stosowania odpowiednich kar administracyjnych i innych środków administracyjnych w związku z co najmniej następującymi naruszeniami:
 - a) naruszeniami art. 4–14;
 - b) naruszeniami art. 16, 17, 19, 22, 23 i 25, art. 27–41, art. 46 i 47;
 - c) naruszeniami art. 48–51, art. 53, 54 i 55;
 - d) naruszeniami art. 59, 60, 64 i art. 65–83;
 - e) naruszeniami art. 88–92;
 - f) brakiem współpracy lub niepoddaniem się czynnościom dochodzeniowym, kontroli lub niezastosowaniem się do żądania, o którym mowa w art. 94 ust. 3.

Państwa członkowskie mogą postanowić, że nie określą przepisów dotyczących kar administracyjnych, jeżeli naruszenia, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b), c), d) lub e), objęto już sankcjami karnymi przewidzianymi w prawie krajowym przed dniem 30 czerwca 2024 r. W takim przypadku państwa członkowskie szczegółowo informują Komisję, ESMA i EUNB o odpowiednich przepisach swojego prawa karnego.

Do dnia 30 czerwca 2024 r. państwa członkowskie szczegółowo powiadomią Komisję, EUNB i ESMA o przepisach, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadomiją też Komisję, ESMA i EUNB o wszelkich późniejszych zmianach tych przepisów.

2. Państwa członkowskie zapewniają, zgodnie ze swoim prawem krajowym, aby w odniesieniu do naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a)–d), właściwe organy miały uprawnienia do nakładania co najmniej poniższych kar administracyjnych i innych środków administracyjnych:

- a) podania do wiadomości publicznej informacji wskazującej osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za naruszenie oraz charakter naruszenia;
- b) nakazu zobowiązującego odpowiedzialną osobę fizyczną lub prawną do zaprzestania określonego postępowania stanowiącego naruszenie oraz do powstrzymania się od jego powtarzania;
- c) administracyjnych kar pieniężnych w maksymalnej wysokości co najmniej dwukrotności kwoty korzyści uzyskanych lub strat unikniętych w wyniku naruszenia, o ile można je określić, nawet jeżeli wysokość ta przekracza kwoty maksymalne określone w lit. d) niniejszego ustępu w odniesieniu do osób fizycznych lub w ust. 3 w odniesieniu do osób prawnych;
- d) w przypadku osoby fizycznej – administracyjnych kar pieniężnych w maksymalnej wysokości co najmniej 700 000 EUR lub – w państwach członkowskich, których walutą urzędową nie jest euro – równowartości tej kwoty w walucie urzędowej na dzień 29 czerwca 2023 r.

3. Państwa członkowskie zapewniają, zgodnie z prawem krajowym, aby w odniesieniu do naruszeń popełnianych przez osoby prawne właściwe organy miały uprawnienia do nakładania administracyjnych kar pieniężnych w maksymalnej wysokości co najmniej:

- a) 5 000 000 EUR lub w państwach członkowskich, których walutą urzędową nie jest euro, równowartości tej kwoty w walucie urzędowej na dzień 29 czerwca 2023 r. w odniesieniu do naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a)–d);
- b) 3 % łącznego rocznego obrotu osoby prawnej ustalonego na podstawie ostatniego dostępnego sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez organ zarządzający w odniesieniu do naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a);
- c) 5 % łącznego rocznego obrotu osoby prawnej ustalonego na podstawie ostatniego dostępnego sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez organ zarządzający w odniesieniu do naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. d);
- d) 12,5 % łącznego rocznego obrotu osoby prawnej ustalonego na podstawie ostatniego dostępnego sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez organ zarządzający w odniesieniu do naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) i c).

W przypadku gdy osoba prawna, o której mowa w akapicie pierwszym lit. a)–d), jest jednostką dominującą lub jednostką zależną jednostki dominującej, która jest zobowiązana do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z dyrektywą 2013/34/UE, za stosowny łączny roczny obrót uznaje się łączny roczny obrót lub odpowiadający mu rodzaj dochodu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii w dziedzinie rachunkowości, ustalony na podstawie ostatniego dostępnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez organ zarządzający jednostki dominującej najwyższego szczebla.

4. Oprócz kar administracyjnych i innych środków administracyjnych oraz administracyjnych kar pieniężnych, o których mowa w ust. 2 i 3 państwa członkowskie zapewniają, zgodnie z prawem krajowym, aby właściwe organy w razie wystąpienia naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. d), miały uprawnienia do nakładania, na dowolnego członka organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub na dowolną inną osobę fizyczną, których uznano za odpowiedzialnych za naruszenie, tymczasowego zakazu sprawowania funkcji kierowniczych w podmiocie będącym dostawcą usług w zakresie kryptoaktywów.

5. Państwa członkowskie zapewniają, zgodnie z prawem krajowym, aby w razie wystąpienia naruszeń, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. e), właściwe organy miały uprawnienia do nakładania co najmniej następujących kar administracyjnych i stosowania co najmniej następujących środków administracyjnych:

- a) podania do wiadomości publicznej informacji wskazującej osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za naruszenie oraz charakter naruszenia;
- b) nakazu zobowiązującego odpowiedzialną osobę fizyczną lub prawną do zaprzestania określonego postępowania stanowiącego naruszenie oraz do powstrzymania się od jego powtarzania;
- c) wydania korzyści uzyskanych lub wyrównania strat unikniętych w wyniku naruszenia, o ile możliwe jest ich ustalenie;
- d) cofnięcia lub zawieszenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów;

- e) tymczasowego zakazu pełnienia funkcji kierowniczych w przedsiębiorstwach dostawców usług w zakresie kryptoaktywów wobec dowolnego członka organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub dowolnej innej osoby fizycznej, których uznano za odpowiedzialnych za naruszenie;
- f) w razie ponownego naruszenia art. 89, 90, 91 lub 92 – co najmniej 10-letniego zakazu pełnienia funkcji kierowniczych w przedsiębiorstwie dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów wobec dowolnego członka organu zarządzającego dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub dowolnej innej osoby fizycznej, których uznano za odpowiedzialnych za naruszenie;
- g) tymczasowego zakazu zawierania transakcji na własny rachunek wobec dowolnego członka organu zarządzającego przedsiębiorstwem dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub wobec dowolnej innej osoby fizycznej, których uznano za odpowiedzialnych za naruszenie;
- h) administracyjnych kar pieniężnych w maksymalnej wysokości co najmniej trzykrotności kwoty korzyści uzyskanych lub strat unikniętych w wyniku naruszenia, o ile można je określić, nawet jeżeli wysokość ta przekracza kwoty maksymalne określone, zależnie od przypadku, w lit. i) lub j);
- i) w przypadku osoby fizycznej – administracyjnych kar pieniężnych w maksymalnej wysokości co najmniej 1 000 000 EUR za naruszenia art. 88 i 5 000 000 EUR za naruszenia art. 89–92 lub – w państwach członkowskich, których walutą urzędową nie jest euro – równowartości tych kwot w walucie urzędowej na dzień 29 czerwca 2023 r.;
- j) w przypadku osób prawnych – administracyjnych kar pieniężnych w maksymalnej wysokości co najmniej 2 500 000 EUR za naruszenia art. 88 i 15 000 000 EUR za naruszenia art. 89–92 lub 2 % łącznego rocznego obrotu tej osoby prawnej według ostatniego dostępnego sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez organ zarządzający za naruszenia art. 88 oraz 15 % tej kwoty za naruszenia art. 89–92 lub – w państwach członkowskich, których walutą urzędową nie jest euro – równowartości tych kwot w walucie urzędowej na dzień 29 czerwca 2023 r.

Do celu akapitu pierwszego lit. j), w przypadku gdy osoba prawna jest jednostką dominującą lub jednostką zależną jednostki dominującej, która jest zobowiązana do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE, za stosowny łączny roczny obrót uznaje się łączny roczny obrót lub odpowiadający mu rodzaj dochodu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii w dziedzinie rachunkowości, ustalony na podstawie ostatniego dostępnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez organ zarządzający jednostki dominującej najwyższego szczebla.

6. Państwa członkowskie mogą przyznać właściwym organom dodatkowe uprawnienia poza uprawnieniami wymienionymi w ust. 2–5 oraz ustanowić wyższe poziomy kar niż poziomy ustanowione w tych ustępach w odniesieniu do zarówno osób fizycznych, jak i prawnych odpowiedzialnych za naruszenie.

Artykuł 112

Wykonywanie uprawnień nadzorczych i uprawnień do nakładania kar

1. Określając rodzaj i poziom kary administracyjnej lub innych środków administracyjnych, które mają zostać nałożone zgodnie z art. 111, właściwy organ bierze pod uwagę wszystkie odpowiednie okoliczności, w tym w stosownych przypadkach:
 - a) wagę naruszenia i czas jego trwania;
 - b) kwestię, czy naruszenie jest wynikiem działania umyślnego czy zanedbania;
 - c) stopień odpowiedzialności osoby fizycznej lub prawnej odpowiedzialnej za dane naruszenie;
 - d) sytuację finansową osoby fizycznej lub prawnej odpowiedzialnej za naruszenie, której wyznacznikiem jest wysokość łącznego obrotu odpowiedzialnej osoby prawnej lub rocznego dochodu oraz aktywów netto odpowiedzialnej osoby fizycznej;
 - e) skalę korzyści uzyskanych lub strat unikniętych przez osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za naruszenie, o ile można je ustalić;
 - f) straty poniesione przez osoby trzecie w wyniku naruszenia, o ile można je ustalić;
 - g) poziom współpracy osoby fizycznej lub prawnej odpowiedzialnej za naruszenie z właściwym organem, bez uszczerbku dla konieczności zapewnienia wydania korzyści uzyskanych lub wyrównania strat unikniętych przez tę osobę;
 - h) poprzednie naruszenia niniejszego rozporządzenia popełnione przez osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za naruszenie;

- i) środki zastosowane przez osobę odpowiedzialną za naruszenie w celu zapobieżenia jego powtórzeniu się;
- j) wpływ naruszenia na interesy posiadaczy kryptoaktywów i klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych.

2. Przy wykonywaniu swoich uprawnień do nakładania kar administracyjnych i innych środków administracyjnych na podstawie art. 111 właściwe organy ściśle współpracują w celu zapewnienia, aby wykonywanie przez nie uprawnień nadzorczych i dochodzeniowych oraz nakładane przez nie kary administracyjne i inne środki administracyjne były skuteczne i odpowiednie. Koordynują one swoje działania w celu uniknięcia powtarzania i pokrywania się działań przy wykonywaniu przysługujących im uprawnień nadzorczych i dochodzeniowych oraz przy nakładaniu kar administracyjnych i innych środków administracyjnych w sprawach transgranicznych.

Artykuł 113

Prawo do odwołania

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby decyzje podejmowane przez właściwe organy na podstawie niniejszego rozporządzenia były właściwie uzasadnione i podlegały prawu do odwołania się przed sądem. Prawo do odwołania się przed sądem przysługuje również w przypadku, gdy w terminie sześciu miesięcy od daty złożenia wniosku o zezwolenie zawierającego wszystkie wymagane informacje zgodnie z obowiązującymi przepisami nie zostanie wydana żadna decyzja.

2. Państwa członkowskie stanowią, że jeden lub więcej z następujących organów określonych przez prawo krajowe może – w interesie konsumentów i zgodnie z prawem krajowym – wszcząć postępowanie przed sądem lub właściwym organem administracyjnym w celu zapewnienia stosowania niniejszego rozporządzenia:

- a) organy publiczne lub ich przedstawiciele;
- b) organizacje konsumenckie mające uzasadniony interes w ochronie posiadaczy kryptoaktywów;
- c) organizacje zawodowe mające uzasadniony interes w ochronie swoich członków.

Artykuł 114

Publikacja decyzji

1. Właściwy organ publikuje na swojej urzędowej stronie internetowej decyzję nakładającą kary administracyjne i inne środki administracyjne za naruszenie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 111 bez zbędnej zwłoki po poinformowaniu o tej decyzji osoby fizycznej lub prawnej, wobec której wydano tę decyzję. Taka publikacja obejmuje co najmniej informacje na temat rodzaju i charakteru naruszenia oraz tożsamości odpowiedzialnych osób fizycznych lub prawnych. Nie ma obowiązku publikowania decyzji nakładających środki o charakterze dochodzeniowym.

2. W przypadku gdy właściwy organ uzna, że publikacja informacji o tożsamości osób prawnych bądź tożsamości lub danych osobowych osób fizycznych byłaby nieproporcjonalna w oparciu o indywidualną ocenę proporcjonalności publikacji takich danych, lub w przypadku gdy taka publikacja zagroziłaby prowadzonym czynnościom dochodzeniowym, właściwy organ podejmuje jedną z następujących czynności:

- a) odracza publikację decyzji o nałożeniu kary administracyjnej lub innego środka administracyjnego do momentu ustania powodów nieopublikowania;
- b) publikuje decyzję o nałożeniu kary administracyjnej lub innego środka administracyjnego w sposób zanonimizowany, który jest zgodny z prawem krajowym, jeżeli taka anonimowa publikacja zapewnia skuteczną ochronę odnośnych danych osobowych;
- c) nie publikuje decyzji o nałożeniu kary administracyjnej lub innego środka administracyjnego, jeżeli możliwości określone w lit. a) i b) uznaje się za niewystarczające, aby zapewnić:
 - (i) brak zagrożeń dla stabilności rynków finansowych;
 - (ii) proporcjonalność publikacji takiej decyzji w odniesieniu do środków, których charakter uznaje się za drugorzędny.

W przypadku podjęcia decyzji o publikacji informacji o karze administracyjnej lub innym środku administracyjnym w sposób zanonimizowany, o czym mowa w akapicie pierwszym lit. b), publikacja odnośnych danych może zostać odroczone o rozsądny okres, jeżeli przewiduje się ustanie powodów uzasadniających anonimową publikację.

3. W przypadku gdy od decyzji o nałożeniu kary administracyjnej lub innego środka administracyjnego przysługuje odwołanie do odpowiednich sądów lub do organów administracyjnych, właściwy organ niezwłocznie publikuje na swojej urzędowej stronie internetowej taką informację oraz wszelkie późniejsze informacje na temat wyniku takiego odwołania. Ponadto publikuje się również ewentualną decyzję uchylającą wcześniejszą decyzję o nałożeniu kary administracyjnej lub innego środka administracyjnego.

4. Właściwe organy zapewniają, aby wszelkie informacje opublikowane zgodnie z niniejszym artykułem pozostawały dostępne na ich urzędowych stronach internetowych przez co najmniej pięć lat po ich opublikowaniu. Dane osobowe zawarte w opublikowanych informacjach pozostawia się na urzędowej stronie internetowej właściwego organu jedynie przez okres, który jest niezbędny zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych.

Artykuł 115

Zgłaszanie ESMA i EUNB kar administracyjnych i innych środków administracyjnych

1. Właściwy organ corocznie przekazuje ESMA i EUNB zbiorcze informacje dotyczące wszystkich kar administracyjnych i innych środków administracyjnych nałożonych zgodnie z art. 111. ESMA publikuje te informacje w sprawozdaniu rocznym.

W przypadku gdy państwa członkowskie, zgodnie z art. 111 ust. 1 akapit drugi, przewidują sankcje karne za naruszenia przepisów, o których mowa w tym akapicie, ich właściwe organy co roku przedstawiają EUNB i ESMA zanonimizowane i zagregowane dane dotyczące wszystkich odpowiednich wszczętych postępowań przygotowawczych i nałożonych sankcji karnych. ESMA publikuje dane dotyczące nałożonych sankcji karnych w sprawozdaniu rocznym.

2. W przypadku gdy właściwy organ podał informacje o karach administracyjnych, innych środkach administracyjnych lub sankcjach karnych do wiadomości publicznej, zgłasza je równocześnie ESMA.

3. Właściwe organy informują EUNB i ESMA o wszystkich karach administracyjnych oraz innych środkach administracyjnych, które nałożono, lecz których nie opublikowano, w tym o wszelkich dotyczących ich odwołaniach oraz o wyniku takich odwołań. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy otrzymywały informacje i prawomocne orzeczenia dotyczące wszelkich nałożonych sankcji karnych oraz aby przekazywały je EUNB i ESMA. ESMA prowadzi centralną bazę danych zawierającą informacje o zgłoszonych mu karach i środkach administracyjnych wyłącznie na potrzeby wymiany informacji między właściwymi organami. Ta baza danych jest dostępna wyłącznie dla EUNB i ESMA oraz dla właściwych organów i podlega aktualizacji na podstawie informacji przekazywanych przez właściwe organy.

Artykuł 116

Zgłaszanie naruszeń i ochrona osób dokonujących zgłoszeń

W odniesieniu do przypadków zgłaszania naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz w kwestiach ochrony osób zgłaszających takie naruszenia zastosowanie mają przepisy dyrektywy (UE) 2019/1937.

ROZDZIAŁ 4

Uprawnienia nadzorcze EUNB w odniesieniu do emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądem oraz kolegia organów nadzoru

Artykuł 117

Uprawnienia nadzorcze EUNB w odniesieniu do emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądem

1. Jeżeli token powiązany z aktywami sklasyfikowano jako znaczący token zgodnie z art. 43 lub 44, emitent takiego tokena powiązanego z aktywami prowadzi działalność pod nadzorem EUNB.

Bez uszczerbku dla uprawnień właściwych organów krajowych na mocy ust. 2 niniejszego artykułu EUNB wykonuje uprawnienia przysługujące właściwym organom zgodnie z art. 22–25, 29, 33, art. 34 ust. 7 i 12, art. 35 ust. 3 i 5, art. 36 ust. 10 oraz art. 41, 42, 46 i 47 w ramach nadzoru nad emitentami znaczących tokenów powiązanych z aktywami.

2. Jeżeli emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami świadczy również usługi w zakresie kryptoaktywów lub emituje kryptoaktywa, które nie są znaczącymi tokenami powiązanimi z aktywami, nadzór nad tymi usługami i nad tą działalnością sprawuje nadal właściwy organ macierzystego państwa członkowskiego.

3. Jeżeli token powiązany z aktywami sklasyfikowano jako znaczący zgodnie z art. 43, EUNB przeprowadza ponowną ocenę nadzorczą w celu zapewnienia, aby emitent spełniał wymogi tytułu III.

4. Jeżeli token będący e-pieniądzem, wydany przez instytucję pieniądza elektronicznego, sklasyfikowano jako znaczący zgodnie z art. 56 lub 57, EUNB nadzoruje przestrzeganie art. 55 i 58 przez emitenta takiego znaczącego tokena będącego e-pieniądzem.

W ramach sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem art. 55 i 58 EUNB wykonuje uprawnienia przysługujące właściwym organom zgodnie z art. 22 i 23, art. 24 ust. 3, art. 35 ust. 3 i 5, art. 36 ust. 10 oraz art. 46 i 47 w odniesieniu do instytucji pieniądza elektronicznego emitujących znaczące tokeny będące e-pieniądzem.

5. EUNB wykonuje uprawnienia nadzorcze przewidziane w ust. 1–4 w ścisłej współpracy z innymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie emitenta, w szczególności:

- a) z organem sprawującym nadzór ostrożnościowy, w tym w stosownych przypadkach z EBC, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1024/2013;
- b) w stosownych przypadkach z odpowiednimi właściwymi organami na mocy krajowych przepisów transponujących dyrektywę 2009/110/WE;
- c) z właściwymi organami, o których mowa w art. 20 ust. 1.

Artykuł 118

Komitet EUNB ds. kryptoaktywów

1. EUNB powołuje stały komitet wewnętrzny zgodnie z art. 41 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 w celu przygotowania decyzji EUNB podejmowanych zgodnie z art. 44 tego rozporządzenia, w tym decyzji dotyczących zadań nadzorczych powierzonych EUNB na mocy niniejszego rozporządzenia.
2. Komitet ds. kryptoaktywów może również przygotowywać decyzje dotyczące projektów regulacyjnych standardów technicznych i projektów wykonawczych standardów technicznych w odniesieniu do zadań nadzorczych powierzonych EUNB na mocy niniejszego rozporządzenia.
3. EUNB zapewnia, aby komitet ds. kryptoaktywów wykonywał wyłącznie działania, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz inne zadania niezbędne do wykonywania jego działań związanych z kryptoaktywami.

Artykuł 119

Kolegia właściwe dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniądzem

1. W terminie 30 dni kalendarzowych od dnia podjęcia decyzji o sklasyfikowaniu tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniądzem jako znaczącego tokena na podstawie art. 43, 44, 56 lub 57 EUNB powołuje doradcze kolegium organów nadzoru dla każdego emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub znaczącego tokena będącego e-pieniądzem, zarządza pracami tego kolegium i przewodniczy jego obradom, aby usprawnić wykonywanie zadań nadzorczych na podstawie niniejszego rozporządzenia i służyć jako koordynator działań nadzorczych.
2. W skład kolegium, o którym mowa w ust. 1, wchodzi:
 - a) EUNB;
 - b) ESMA;
 - c) właściwe organy macierzystego państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub znaczącego tokena będącego e-pieniądzem;
 - d) organy właściwe dla najistotniejszych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub firm inwestycyjnych odpowiedzialnych za przechowywanie aktywów rezerwowych zgodnie z art. 37 lub środków pieniężnych otrzymanych w zamian za znaczące tokeny będące e-pieniądzem;
 - e) w stosownych przypadkach, organy właściwe dla najistotniejszych platform obrotu kryptoaktywami, na których dopuszczono do obrotu znaczące tokeny powiązane z aktywami lub znaczące tokeny będące e-pieniądzem;
 - f) organy właściwe dla najistotniejszych dostawców usług płatniczych, którzy świadczą usługi płatnicze w odniesieniu do znaczących tokenów będących e-pieniądzem;

- g) w stosownych przypadkach, organy właściwe dla podmiotów zapewniających funkcje, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy, lit. h);
- h) w stosownych przypadkach, organy właściwe dla najistotniejszych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów zapewniających przechowywanie aktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów w odniesieniu do znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- i) EBC;
- j) jeżeli emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami ma siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą urzędową nie jest euro, lub jeżeli waluta urzędowa inna niż euro jest powiązana ze znaczącym tokenem powiązany z aktywami – bank centralny tego państwa członkowskiego;
- k) jeżeli emitent znaczącego tokena będącego e-pieniędzem ma siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą urzędową nie jest euro, lub jeżeli waluta urzędowa inna niż euro jest powiązana ze znaczącym tokenem będącym e-pieniędzem – bank centralny tego państwa członkowskiego;
- l) na ich wniosek – właściwe organy państw członkowskich, w których na szeroką skalę wykorzystuje się token powiązany z aktywami lub token będący e-pieniędzem;
- m) odpowiednie organy nadzoru państw trzecich, z którymi EUNB zawarł umowy administracyjne zgodnie z art. 126.

3. EUNB może zaprosić inne organy do członkostwa w kolegium, o którym mowa w ust. 1, jeżeli podmioty podlegające nadzorowi tych organów mają znaczenie dla prac kolegium.

4. Właściwy organ państwa członkowskiego, który nie jest członkiem kolegium, może zwrócić się do kolegium o udostępnienie wszelkich informacji istotnych dla wykonywania obowiązków nadzorczych spoczywających na nim na mocy niniejszego rozporządzenia.

5. Bez uszczerbku dla obowiązków właściwych organów wynikających z niniejszego rozporządzenia kolegium, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zapewnia:

- a) opracowanie niewiążącej opinii, o której mowa w art. 120;
- b) wymianę informacji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;
- c) zawarcie porozumienia w sprawie dobrowolnego podziału zadań pomiędzy członków kolegium.

W celu ułatwienia wykonywania zadań powierzonych kolegium na podstawie akapitu pierwszego niniejszego ustępu członkowie kolegium, o których mowa w ust. 2, mogą brać udział w ustalaniu porządku posiedzeń kolegium, w szczególności przez dodawanie punktów do porządku obrad.

6. Podstawą powołania i funkcjonowania kolegium, o którym mowa w ust. 1, jest umowa na piśmie zawarta pomiędzy wszystkimi jego członkami.

Umowa, o której mowa w akapicie pierwszym, reguluje praktyczne kwestie związane z funkcjonowaniem kolegium i zawiera szczegółowe postanowienia dotyczące:

- a) procedur głosowania, o których mowa w art. 120 ust. 3;
- b) procedur ustalania porządku posiedzeń kolegium;
- c) częstotliwości posiedzeń kolegium;
- d) stosownych minimalnych terminów na dokonanie oceny odpowiedniej dokumentacji przez członków kolegium;
- e) sposobów komunikacji między członkami kolegium;
- f) utworzenia kilku kolegiów, po jednym dla każdego konkretnego kryptoaktywa lub każdej konkretnej grupy kryptoaktywów.

W umowie tej można również określić zadania, które mają zostać powierzone EUNB lub innemu członkowi kolegium.

7. EUNB, pełniąc funkcję przewodniczącego każdego kolegium:

- a) określa pisemne uzgodnienia i procedury dotyczące funkcjonowania kolegium, po konsultacji z pozostałymi członkami kolegium;
- b) koordynuje wszystkie działania kolegium;

- c) zwołuje wszystkie jego posiedzenia, a także przekazuje z wyprzedzeniem członkom kolegium wyczerpujące informacje dotyczące organizacji posiedzeń kolegium, głównych kwestii, które mają być omawiane, i zagadnień, które mają być rozpatrywane;
- d) informuje członków kolegium o planowanych posiedzeniach, aby mogli zgłosić chęć wzięcia w nich udziału;
- e) terminowo informuje członków kolegium o decyzjach podjętych w trakcie tych posiedzeń i o ich wynikach.

8. Aby zapewnić konsekwentne i spójne funkcjonowanie kolegiów, EUNB – we współpracy z ESMA i EBC – opracowuje projekty standardów regulacyjnych określających:

- a) warunki, na jakich podmioty, o których mowa w ust. 2 lit. d), e), f) i h), uznaje się za najistotniejsze;
- b) warunki, na jakich uznaje się, że tokeny powiązane z aktywami lub tokeny będące e-pieniędzem są wykorzystywane na szeroką skalę, o czym mowa w ust. 2 lit. l); oraz
- c) szczegółowe informacje na temat kwestii praktycznych, o których mowa w ust. 6.

EUNB przedstawi Komisji projekty standardów regulacyjnych, o których mowa w akapicie pierwszym, do dnia 30 czerwca 2024 r.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia poprzez przyjmowanie regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 120

Niewiążące opinie kolegiów właściwych dla emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i znaczących tokenów będących e-pieniędzem

1. Kolegium, o którym mowa w art. 119 ust. 1, może wydać niewiążącą opinię dotyczącą:
 - a) ponownej oceny nadzorczej, o której mowa w art. 117 ust. 3;
 - b) decyzji zobowiązującej emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub tokena będącego e-pieniędzem do utrzymywania wyższej kwoty funduszy własnych zgodnie z art. 35 ust. 2, 3 i 5, art. 45 ust. 5 oraz art. 58 ust. 1, stosownie do przypadku;
 - c) aktualizacji planu naprawy i planu wykupu emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub znaczącego tokena będącego e-pieniędzem na podstawie art. 46, 47 i 55, stosownie do przypadku;
 - d) zmian modelu biznesowego emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami na podstawie art. 25 ust. 1;
 - e) projektu zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa sporządzonego zgodnie z art. 25 ust. 2;
 - f) planowanych odpowiednich środków naprawczych na podstawie art. 25 ust. 4;
 - g) planowanych środków nadzorczych na podstawie art. 130;
 - h) planowanej umowy administracyjnej o wymianie informacji z organem nadzoru państwa trzeciego zgodnie z art. 126;
 - i) przekazania przez EUNB zadań nadzorczych właściwemu organowi na podstawie art. 138;
 - j) planowanych zmian zezwolenia członków kolegium, o których mowa w art. 119 ust. 2 lit. d)–h), lub wszelkich środków nadzorczych, jakie planuje się w odniesieniu do nich zastosować;
 - k) projektu zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa sporządzonego zgodnie z art. 51 ust. 12.

2. W przypadku gdy kolegium wydaje opinię zgodnie z ust. 1, można w niej zawrzeć – na wniosek dowolnego członka kolegium i po przyjęciu większością głosów kolegium zgodnie z ust. 3 – zalecenia służące wyeliminowaniu niedociągnięć w środku planowanym przez EUNB lub właściwe organy.

3. Opinia kolegium przyjmowana jest zwykłą większością głosów jego członków.

Jeżeli w kolegium zasiada kilku członków z danego państwa członkowskiego, tylko jeden z tych członków dysponuje głosem.

W przypadku gdy członek kolegium reprezentujący EBC pełni kilka funkcji, w tym funkcje nadzorcze, dysponuje on tylko jednym głosem.

Organom nadzoru państw trzecich, o których mowa w art. 119 ust. 2 lit. m), nie przysługuje prawo głosu w odniesieniu do opinii kolegium.

4. EUNB albo, w odpowiednim przypadku, właściwe organy należycie uwzględniają opinię kolegium wydaną zgodnie z ust. 3, w tym wszelkie zalecenia służące wyeliminowaniu niedociągnięć w środku nadzorczym, jaki planuje się zastosować w odniesieniu do emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub znaczącego tokena będącego e-pieniędzem, podmiotu lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, o których mowa w art. 119 ust. 2 lit. d)–h). W przypadku gdy EUNB lub właściwy organ nie zgadzają się z opinią kolegium, w tym z którymkolwiek z zaleceń służących wyeliminowaniu niedociągnięć w planowanym środku nadzorczym, decyzja EUNB lub właściwego organu musi zawierać uzasadnienie oraz wyjaśnienie każdego znaczącego odstępstwa od tej opinii lub od tych zaleceń.

ROZDZIAŁ 5

Uprawnienia i kompetencje EUNB w odniesieniu do emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem

Artykuł 121

Prawnicza tajemnica zawodowa

Uprawnienia powierzone EUNB na podstawie art. 122–125, urzędnikowi lub innej osobie upoważnionej przez EUNB nie mogą być wykorzystywane do żądania ujawnienia informacji, które są objęte prawniczą tajemnicą zawodową.

Artykuł 122

Wniosek o udzielenie informacji

1. Na potrzeby wykonywania uprawnień nadzorczych na podstawie art. 117 EUNB może – w drodze zwykłego wniosku lub w drodze decyzji – zobowiązać następujące osoby do udzielenia wszelkich informacji niezbędnych, aby umożliwić EUNB wykonywanie jego obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia:

- a) emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub osobę kontrolującą emitenta znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub osobę bezpośrednio lub pośrednio kontrolowaną przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami;
- b) osobę trzecią, o której mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h), z którą emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami zawarł ustalenia umowne;
- c) dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów, instytucję kredytową lub firmę inwestycyjną, odpowiedzialnych za przechowywanie aktywów rezerwowych zgodnie z art. 37;
- d) emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem lub osobę kontrolującą emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem lub osobę bezpośrednio lub pośrednio kontrolowaną przez emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem;
- e) dostawcę usług płatniczych, który świadczy usługi płatnicze w odniesieniu do znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- f) osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za dystrybucję znaczących tokenów będących e-pieniędzem w imieniu emitenta znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- g) dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów świadczącego usługi w zakresie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów, w odniesieniu do znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- h) operatora platformy obrotu kryptoaktywami, która dopuściła do obrotu znaczący token powiązany z aktywami lub znaczący token będący e-pieniędzem;
- i) organy zarządzające osobami, o których mowa w lit. a)–h).

2. W zwykłym wniosku o udzielenie informacji, o którym mowa w ust. 1:

- a) przywołuje się niniejszy artykuł jako podstawę prawną wniosku;
- b) podaje się cel wniosku;
- c) określa się wymagane informacje;
- d) określa się termin przekazania informacji;
- e) informuje się osobę, która ma udzielić informacji, że udzielenie ich nie jest obowiązkowe, ale że przekazane dobrowolnie informacje muszą być zgodne z prawdą i nie mogą wprowadzać w błąd; oraz
- f) wskazuje się karę pieniężną przewidzianą w art. 131, w przypadku gdy odpowiedzi na zadane pytania są niezgodne z prawdą lub wprowadzają w błąd.

3. Wzywając do udzielenia informacji w drodze decyzji na podstawie ust. 1, EUNB:

- a) przywołuje niniejszy artykuł jako podstawę prawną wniosku;
- b) podaje cel wniosku;
- c) określa wymagane informacje;
- d) wyznacza termin przekazania informacji;
- e) wskazuje okresowe kary pieniężne przewidziane w art. 132, jeżeli przekazanie informacji jest wymagane;
- f) wskazuje karę pieniężną przewidzianą w art. 131, w przypadku gdy odpowiedzi na zadane pytania są niezgodne z prawdą lub wprowadzają w błąd;
- g) informuje o prawie do odwołania od decyzji do Komisji Odwoławczej EUNB i prawie zaskarżenia tej decyzji do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z art. 60 i 61 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

4. Do udzielenia wymaganych informacji zobowiązane są osoby, o których mowa w ust. 1, lub ich przedstawiciele, a w przypadku osób prawnych lub stowarzyszeń niemających osobowości prawnej – osoby uprawnione zgodnie z prawem do ich reprezentowania.

5. EUNB niezwłocznie przesyła kopię zwykłego wniosku lub swojej decyzji właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym osoby objęte wnioskiem o udzielenie informacji mają miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Artykuł 123

Ogólne uprawnienia dochodzeniowe

1. Na potrzeby wykonywania uprawnień nadzorczych na podstawie art. 117 EUNB może prowadzić dochodzenia dotyczące emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądzem. W tym celu urzędnicy EUNB i inne osoby upoważnione przez EUNB mają prawo do:

- a) wglądu we wszelkie dokumenty, dane, procedury i inne materiały istotne z punktu widzenia realizacji zadań EUNB, niezależnie od nośnika, na jakim są one przechowywane;
- b) sporządzenia lub uzyskania uwierzytelnionych kopii lub wyciągów z takich dokumentów, danych, procedur i innych materiałów;
- c) wezwania dowolnego emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub znaczącego tokena będącego e-pieniądzem, członków organu zarządzającego takiego emitenta lub członków jego personelu w celu złożenia ustnych lub pisemnych wyjaśnień na temat sytuacji faktycznej lub dokumentów związanych z przedmiotem i celem dochodzenia oraz do zaprotokołowania odpowiedzi;
- d) prowadzenia rozmów z wszelkimi innymi osobami fizycznymi lub prawnymi, które wyrażą na to zgodę, w celu pozyskania informacji dotyczących przedmiotu dochodzenia;
- e) żądania rejestrów połączeń telefonicznych i przesyłu danych.

Kolegium, o którym mowa w art. 119 ust. 1, jest bez zbędnej zwłoki informowane o ustaleniach, które mogą być istotne dla wykonywania jego zadań.

2. Urzędnicy EUNB i inne osoby upoważnione przez EUNB do prowadzenia dochodzenia, o którym mowa w ust. 1, wykonują swoje uprawnienia po okazaniu pisemnego upoważnienia określającego przedmiot i cel tego dochodzenia. W upoważnieniu tym wskazuje się również okresowe kary pieniężne przewidziane w art. 132 nakładane w przypadku, gdy wymagane dokumenty, dane, procedury lub inne materiały bądź odpowiedzi na pytania zadane emitentom znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub emitentom znaczących tokenów będących e-pieniądzem nie zostaną przekazane bądź udzielone lub są niepełne, a także kary pieniężne przewidziane w art. 131 nakładane w przypadku, gdy odpowiedzi na pytania zadane emitentom znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub emitentom znaczących tokenów będących e-pieniądzem są niezgodne z prawdą lub wprowadzają w błąd.

3. Emitenci znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz emitenci znaczących tokenów będących e-pieniądzem mają obowiązek poddać się dochodzeniom wszczętym na podstawie decyzji EUNB. W decyzji określa się przedmiot i cel dochodzenia, wskazuje się okresowe kary pieniężne przewidziane w art. 132, środki odwoławcze dostępne na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 oraz prawo do zaskarżenia decyzji do Trybunału Sprawiedliwości.

4. W rozsądnym terminie przed rozpoczęciem dochodzenia, o którym mowa w ust. 1, EUNB informuje właściwy organ państwa członkowskiego, w którym ma być prowadzone dochodzenie, o dochodzeniu i o tożsamości upoważnionych osób. Na wniosek EUNB urzędnicy danego właściwego organu udzielają tym upoważnionym osobom pomocy w wykonywaniu ich zadań. Na żądanie urzędnicy danego właściwego organu mogą być obecni podczas dochodzeń.

5. Jeżeli żądanie udostępnienia rejestrów połączeń telefonicznych lub przesyłu danych, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. e), wymaga uzyskania zezwolenia sądu na podstawie mającego zastosowanie prawa krajowego, EUNB występuje o takie zezwolenie. O wydanie takiego zezwolenia można również wystąpić zapobiegawczo.

6. W przypadku gdy sąd w państwie członkowskim otrzyma wniosek o zezwolenie na wystosowanie żądania udostępnienia rejestrów połączeń telefonicznych lub przesyłu danych, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. e), sąd ten sprawdza, czy:

a) decyzja EUNB, o której mowa w ust. 3, jest autentyczna;

b) środki, które mają być zastosowane, są proporcjonalne i nie są arbitralne ani nadmierne.

7. Do celów ust. 6 lit. b) sąd może zwrócić się do EUNB o szczegółowe wyjaśnienia, w szczególności dotyczące przesłanek, na podstawie których EUNB podejrzewa, że doszło do naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia, a także powagi zarzucanego naruszenia oraz charakteru, w jakim osoba, wobec której stosowane są środki przymusu, uczestniczyła w danym naruszeniu. Sąd ten nie może jednak oceniać konieczności przeprowadzenia dochodzenia ani żądać dostępu do informacji zawartych w aktach sprawy EUNB. Zgodność z prawem decyzji EUNB podlega kontroli jedynie ze strony Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 124

Kontrole na miejscu

1. Na potrzeby wykonywania swoich uprawnień nadzorczych na podstawie art. 117 EUNB może prowadzić wszelkie konieczne kontrole na miejscu w dowolnych lokalach stanowiących miejsce prowadzenia działalności gospodarczej emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądzem.

Kolegium, o którym mowa w art. 119, jest bez zbędnej zwłoki informowane o ustaleniach, które mogą być istotne dla wykonywania powierzonych mu zadań.

2. Urzędnicy EUNB i inne osoby upoważnione przez EUNB do przeprowadzenia kontroli na miejscu mogą wejść do dowolnych lokali stanowiących miejsce prowadzenia działalności gospodarczej osób, których dotyczy decyzja o dochodzeniu przyjęta przez EUNB, i mają wszelkie uprawnienia określone w art. 123 ust. 1. Mają oni również prawo do pieczętowania wszelkich lokali stanowiących miejsce prowadzenia działalności gospodarczej oraz wszelkich ksiąg lub dokumentów na czas kontroli i w zakresie koniecznym do jej przeprowadzenia.

3. Z odpowiednim wyprzedzeniem przed kontrolą EUNB powiadamia o niej właściwy organ państwa członkowskiego, w którym kontrola ma być przeprowadzona. Jeżeli jest to wymagane do odpowiedniego i sprawnego przeprowadzenia kontroli na miejscu, EUNB – po poinformowaniu tego właściwego organu – może przeprowadzić ją bez uprzedniego powiadomienia emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądzem.

4. Urzędnicy EUNB i inne osoby upoważnione przez EUNB do przeprowadzenia kontroli na miejscu wykonują swoje uprawnienia po okazaniu pisemnego upoważnienia określającego przedmiot i cel kontroli oraz okresowe kary pieniężne określone w art. 132, które podlegają nałożeniu w przypadku, gdy zainteresowane osoby nie poddadzą się kontroli.
5. Emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitent znaczącego tokena będącego e-pieniędzem ma obowiązek poddać się kontrolom na miejscu zarządzonym na podstawie decyzji EUNB. W decyzji tej określa się przedmiot i cel kontroli, datę jej rozpoczęcia oraz wskazuje okresowe kary pieniężne przewidziane w art. 132, środki odwoławcze dostępne na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 oraz prawo do zaskarżenia decyzji do Trybunału Sprawiedliwości.
6. Urzędnicy właściwego organu państwa członkowskiego, w którym ma być przeprowadzana kontrola, a także osoby upoważnione bądź wyznaczone przez ten organ na żądanie EUNB aktywnie pomagają urzędnikom EUNB i innym osobom upoważnionym przez EUNB. Urzędnicy właściwego organu danego państwa członkowskiego mogą również brać udział w kontrolach na miejscu.
7. EUNB może również zwrócić się do właściwych organów o przeprowadzenie w jego imieniu konkretnych czynności dochodzeniowych i kontroli na miejscu przewidzianych w niniejszym artykule i w art. 123 ust. 1.
8. W przypadku gdy urzędnicy i inne osoby towarzyszące upoważnione przez EUNB stwierdzą, że osoba sprzeciwia się kontroli zarządzanej na podstawie niniejszego artykułu, właściwy organ danego państwa członkowskiego udziela im niezbędnej pomocy, zwracając się w razie potrzeby o pomoc policji lub równorzędnego organu ścigania, aby umożliwić im przeprowadzenie kontroli na miejscu.
9. Jeżeli kontrola na miejscu przewidziana w ust. 1 lub pomoc przewidziana w ust. 7 wymagają zezwolenia wydanego przez sąd na podstawie prawa krajowego, EUNB występuje z wnioskiem o takie zezwolenie. O wydanie takiego zezwolenia można również wystąpić zapobiegawczo.
10. W przypadku gdy sąd w państwie członkowskim otrzyma wniosek o zezwolenie na kontrolę na miejscu przewidzianą w ust. 1 lub pomoc przewidzianą w ust. 7, sąd ten sprawdza, czy:
 - a) przyjęta przez EUNB decyzja, o której mowa w ust. 4, jest autentyczna;
 - b) środki, które mają być zastosowane, są proporcjonalne i nie są arbitralne ani nadmierne.
11. Do celów ust. 10 lit. b) sąd może zwrócić się do EUNB o szczegółowe wyjaśnienia, w szczególności dotyczące przesłanek, na podstawie których EUNB podejrzewa, że doszło do naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia, a także powagi zarzucanego naruszenia oraz charakteru, w jakim osoba, wobec której stosowane są środki przymusu, uczestniczyła w danym naruszeniu. Sąd ten nie może jednak oceniać konieczności przeprowadzenia dochodzenia ani żądać dostępu do informacji zawartych w aktach sprawy EUNB. Zgodność z prawem decyzji EUNB podlega kontroli jedynie ze strony Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu (UE) nr 1093/2010.

Artykuł 125

Wymiana informacji

1. Do celów wykonywania uprawnień nadzorczych EUNB na mocy art. 117 i bez uszczerbku dla art. 96, i właściwe organy udostępniają sobie nawzajem, bez zbędnej zwłoki, informacje wymagane na potrzeby wykonywania obowiązków spoczywających na nich na podstawie niniejszego rozporządzenia. W tym celu właściwe organy i EUNB wymieniają wszelkie informacje dotyczące:
 - a) emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub osoby kontrolującej emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub osoby kontrolowanej, bezpośrednio lub pośrednio, przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami;
 - b) osoby trzeciej, o której mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h), z którą emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami zawarł ustalenia umowne;
 - c) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej odpowiedzialnych za przechowywanie aktywów rezerwowych zgodnie z art. 37;
 - d) emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem lub osoby kontrolującej emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem lub osoby bezpośrednio lub pośrednio kontrolowanej przez emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem;
 - e) dostawcy usług płatniczych, który świadczy usługi płatnicze w odniesieniu do znaczących tokenów będących e-pieniędzem;

- f) osoby fizycznej lub prawnej odpowiedzialnej za dystrybucję znaczących tokenów będących e-pieniędzem w imieniu emitenta znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- g) dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów zapewniającego przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, w odniesieniu do znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- h) platformy obrotu kryptoaktywami, na której dopuszczono do obrotu znaczący token powiązany z aktywami lub znaczący token będący e-pieniędzem;
- i) organów zarządzających osób, o których mowa w lit. a)–h).

2. Właściwy organ może odmówić podjęcia działań na wniosek dotyczący wymiany informacji przewidziany w ust. 1 niniejszego artykułu lub wniosek o współpracę w prowadzeniu dochodzenia lub kontroli na miejscu, o których mowa odpowiednio w art. 123 i 124, tylko jeżeli:

- a) pozytywne rozpatrzenie wniosku może mieć niekorzystny wpływ na jego własne czynności dochodzeniowe, czynności związane z egzekwowaniem przepisów lub, w stosownych przypadkach, na postępowanie przygotowawcze;
- b) przed sądem państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, wszczęto już postępowanie sądowe w odniesieniu do tych samych czynów i przeciwko tym samym osobom fizycznym lub prawnym;
- c) w państwie członkowskim, do którego skierowano wniosek, wydano już prawomocne orzeczenie w odniesieniu do takiej osoby fizycznej lub prawnej w związku z tymi samymi czynami.

Artykuł 126

Umowy administracyjne o wymianie informacji między EUNB a państwami trzecimi

1. Na potrzeby wykonywania swoich uprawnień nadzorczych na mocy art. 117 EUNB może zawierać umowy administracyjne o wymianie informacji z organami nadzoru państw trzecich tylko wówczas, gdy ujawniane informacje są objęte gwarancjami zachowania tajemnicy zawodowej co najmniej równoważnymi z gwarancjami określonymi w art. 129.
2. Wymianę informacji prowadzi się w celu zapewnienia EUNB lub organom nadzoru, o których mowa w ust. 1 możliwości wykonywania powierzonych im zadań.
3. W kwestiach dotyczących przekazywania danych osobowych państwu trzeciemu EUNB stosuje przepisy rozporządzenia (UE) 2018/1725.

Artykuł 127

Ujawnianie informacji otrzymanych od państw trzecich

1. EUNB może ujawnić informacje otrzymane od organów nadzoru państw trzecich tylko wówczas, gdy EUNB lub właściwy organ, który przekazał informacje EUNB, uzyskał wyraźną zgodę organu nadzoru państwa trzeciego, który przesłał informacje, oraz – w stosownych przypadkach – gdy informacje są ujawniane wyłącznie do celów, na które ten organ nadzoru wyraził zgodę, lub gdy takie ujawnienie jest niezbędne do celów postępowania sądowego.
2. Wymóg wyraźnej zgody, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do innych organów nadzoru Unii, jeżeli informacje, o które się zwracają, są niezbędne do wykonywania ich zadań, i nie ma zastosowania do sądów, jeżeli informacje, o które się zwracają, są niezbędne do prowadzenia postępowań w odniesieniu do naruszeń podlegających sankcjom karnym.

Artykuł 128

Współpraca z innymi organami

Jeżeli emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitent znaczącego tokena będącego e-pieniędzem prowadzą działalność inną niż ta objęta niniejszym rozporządzeniem, EUNB współpracuje z organami odpowiedzialnymi za sprawowanie nadzoru nad tą inną działalnością zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii lub prawa krajowego, w tym z organami podatkowymi i odpowiednimi organami nadzoru państw trzecich, które nie są członkami kolegium, o których mowa w art. 119 ust. 2 lit. m).

Artykuł 129

Tajemnica zawodowa

Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej ma zastosowanie do EUNB i wszystkich osób, które pracują lub pracowały dla EUNB, a także do wszelkich osób, którym EUNB powierzył realizację określonych zadań, w tym do audytorów i biegłych zaangażowanych przez EUNB.

Artykuł 130

Środki nadzorcze stosowane przez EUNB

1. Jeżeli EUNB stwierdzi, że emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami dopuścił się naruszenia wymienionego w załączniku V, może zastosować co najmniej jeden z poniższych środków:
 - a) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami do zaprzestania postępowania stanowiącego naruszenie;
 - b) przyjąć decyzję nakładającą karę pieniężną lub okresową karę pieniężną na podstawie art. 131 i 132;
 - c) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami do przekazania dodatkowych informacji, jeżeli jest to konieczne, by zapewnić ochronę posiadaczy tego tokena powiązanego z aktywami, w szczególności posiadaczy detalicznych;
 - d) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami do zawieszenia oferty publicznej kryptoaktywów na okres jednorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, w przypadku gdy istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
 - e) przyjąć decyzję zakazującą oferty publicznej znaczącego tokena powiązanego z aktywami, jeżeli stwierdzi, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, lub jeżeli ma uzasadnione powody, aby podejrzewać, że może do niego dojść;
 - f) przyjąć decyzję zobowiązującą dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów prowadzącego platformę obrotu kryptoaktywami, która dopuściła znaczący token powiązany z aktywami do obrotu, do zawieszenia obrotu takim kryptoaktywem na okres jednorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, w przypadku gdy istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
 - g) przyjąć decyzję zakazującą obrotu znaczącym tokenem powiązanym z aktywami za pośrednictwem platformy obrotu kryptoaktywami, jeżeli stwierdzi, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
 - h) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami do zmiany materiałów marketingowych, jeżeli stwierdzi, że materiały te nie są zgodne z art. 29;
 - i) przyjąć decyzję o zawieszeniu lub zakazaniu wykorzystywania materiałów marketingowych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
 - j) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami do ujawnienia wszystkich istotnych informacji, które mogą mieć wpływ na ocenę znaczącego tokena powiązanego z aktywami będącego przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczonego do obrotu, aby zapewnić ochronę konsumentów lub sprawne działanie rynku;
 - k) wydać ostrzeżenie informujące, że emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami nie wypełnia swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia;
 - l) cofnąć zezwolenie udzielone emitentowi znaczącego tokena powiązanego z aktywami;
 - m) przyjąć decyzję nakazującą usunięcie osoby fizycznej z organu zarządzającego emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami;
 - n) zobowiązać emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami podlegającego jego nadzorowi do wprowadzenia minimalnej kwoty nominalnej w odniesieniu do tego znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub do ograniczenia kwoty emitowanego znaczącego tokena powiązanego z aktywami, zgodnie z art. 23 ust. 4 i art. 24 ust. 3.

2. Jeżeli EUNB stwierdzi, że emitent znaczącego tokena będącego e-pieniądem dopuścił się naruszenia wymienionego w załączniku VI, może zastosować co najmniej jeden z poniższych środków:

- a) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem do zaprzestania postępowania stanowiącego naruszenie;
- b) przyjąć decyzję nakładającą karę pieniężną lub okresową karę pieniężną na podstawie art. 131 i 132;
- c) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem do przekazania dodatkowych informacji, jeżeli jest to konieczne, by zapewnić ochronę posiadaczy tokena będącego e-pieniądem, w szczególności posiadaczy detalicznych;
- d) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem do zawieszenia oferty publicznej kryptoaktywów na okres jednorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
- e) przyjąć decyzję zakazującą oferty publicznej znaczącego tokena będącego e-pieniądem, jeżeli stwierdzi, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, lub jeżeli ma uzasadnione powody, aby podejrzewać, że może do niego dojść;
- f) przyjąć decyzję zobowiązującą danego dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów prowadzącego platformę obrotu kryptoaktywami, która dopuściła znaczące tokeny będące e-pieniądem do obrotu, do zawieszenia obrotu takimi kryptoaktywami na okres jednorazowo nie dłuższy niż 30 kolejnych dni roboczych, w przypadku gdy istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
- g) przyjąć decyzję zakazującą obrotu znaczącymi tokenami będącymi e-pieniądem za pośrednictwem platformy obrotu kryptoaktywami, jeżeli stwierdzi, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia;
- h) przyjąć decyzję zobowiązującą emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem do ujawnienia wszystkich istotnych informacji, które mogą mieć wpływ na ocenę znaczącego tokena będącego e-pieniądem, który jest przedmiotem oferty publicznej lub został dopuszczony do obrotu, aby zapewnić ochronę konsumentów lub sprawne działanie rynku;
- i) wydać ostrzeżenie informujące, że emitent znaczącego tokena będącego e-pieniądem nie wypełnia swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia;
- j) zobowiązać emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem podlegającego jego nadzorowi do wprowadzenia minimalnej kwoty nominalnej w odniesieniu do tego znaczącego tokena będącego e-pieniądem lub do ograniczenia kwoty emitowanego znaczącego tokena będącego e-pieniądem, w wyniku zastosowania art. 58 ust. 3.

3. Wprowadzając środki, o których mowa w ust. 1 lub 2, EUNB bierze pod uwagę charakter i powagę naruszenia, uwzględniając:

- a) czas trwania i częstotliwość naruszenia;
- b) kwestię, czy naruszenie doprowadziło do przestępstwa finansowego bądź też ułatwiło przestępstwo finansowe lub jest z nim związane w inny sposób;
- c) czy naruszenie doprowadziło do ujawnienia poważnych lub systemowych braków w procedurach, politykach i środkach zarządzania ryzykiem stosowanych przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem;
- d) czy naruszenie jest wynikiem umyślnego działania czy zaniedbania;
- e) stopień odpowiedzialności emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem za naruszenie;
- f) sytuację finansową emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądem odpowiedzialnego za naruszenie, której wyznacznikiem jest wysokość łącznego obrotu odpowiedzialnej osoby prawnej lub rocznego dochodu oraz aktywów netto odpowiedzialnej osoby fizycznej;
- g) wpływ naruszenia na interesy posiadaczy znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniądem;

- h) skalę korzyści uzyskanych lub strat unikniętych przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem odpowiedzialnego za naruszenie lub straty poniesione przez osoby trzecie w wyniku naruszenia, o ile można je ustalić;
- i) poziom współpracy z EUNB emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem odpowiedzialnego za naruszenie, bez uszczerbku dla konieczności zapewnienia wyrównania zysków osiągniętych lub strat unikniętych przez tę osobę;
- j) poprzednie naruszenia popełnione przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta tokena będącego e-pieniędzem odpowiedzialnego za naruszenie;
- k) środki, jakie emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitent znaczącego tokena będącego e-pieniędzem zastosowali po popełnieniu naruszenia, aby zapobiec jego powtórzeniu się.

4. Przed podjęciem któregokolwiek ze środków, o których mowa w ust. 1 lit. d)–g) oraz j), EUNB informuje ESMA oraz – w przypadku gdy znaczące tokeny powiązane z aktywami są powiązane z euro lub z walutą urzędową państwa członkowskiego inną niż euro – odpowiednio EBC lub bank centralny danego państwa członkowskiego emitującego tę walutę.

5. Przed podjęciem któregokolwiek ze środków, o których mowa w ust. 2, EUNB informuje o nich organ właściwy dla emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem oraz bank centralny państwa członkowskiego, z którego walutą urzędową jest powiązany znaczący token będący e-pieniędzem.

6. EUNB bez zbędnej zwłoki powiadamia emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem odpowiedzialnego za naruszenie o wszelkich środkach zastosowanych na podstawie ust. 1 lub 2 oraz informuje o nich zainteresowane właściwe organy i Komisję. EUNB podaje do wiadomości publicznej każdą taką decyzję na swojej stronie internetowej w terminie 10 dni roboczych od dnia jej przyjęcia, chyba że podanie tej decyzji do wiadomości publicznej poważnie zagrażałoby stabilności finansowej lub wyrządziłoby nieproporcjonalną szkodę stronom, których dotyczy. Ujawniane informacje nie mogą zawierać danych osobowych.

7. Informacje podane do wiadomości publicznej, o których mowa w ust. 6, zawierają następujące elementy:

- a) pouczenie o prawie do wniesienia odwołania od decyzji do Trybunału Sprawiedliwości przysługującym osobie odpowiedzialnej za naruszenie;
- b) w stosownych przypadkach informację potwierdzającą wniesienie odwołania oraz wyjaśnienie, że takie odwołanie nie ma skutku zawieszającego;
- c) informację o możliwości zawieszenia przez Komisję Odwoławczą EUNB zgodnie z art. 60 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 stosowania decyzji, od której wniesiono odwołanie.

Artykuł 131

Kary pieniężne

1. EUNB przyjmuje decyzję o nałożeniu kary pieniężnej zgodnie z ust. 3 lub 4 niniejszego artykułu, jeżeli na podstawie art. 134 ust. 8 stwierdzi, że:

- a) emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub członek jego organu zarządzającego umyślnie lub wskutek zaniedbania dopuścił się naruszenia wymienionego w załączniku V;
- b) emitent znaczącego tokena będącego e-pieniędzem lub członek jego organu zarządzającego umyślnie lub wskutek zaniedbania dopuścił się naruszenia wymienionego w załączniku VI.

Uznaje się, że naruszenie popełniono umyślnie, jeżeli EUNB zgromadził obiektywne dowody świadczące o tym, że taki emitent lub członek jego organu zarządzającego działał z zamiarem popełnienia naruszenia.

2. Podejmując decyzję, o której mowa w ust. 1, EUNB bierze pod uwagę charakter i powagę naruszenia, uwzględniając:

- a) czas trwania i częstotliwość naruszenia;
- b) czy naruszenie doprowadziło do przestępstwa finansowego bądź też ułatwiło przestępstwo finansowe lub jest z nim związane w inny sposób;
- c) czy naruszenie doprowadziło do ujawnienia poważnych lub systemowych braków w procedurach, politykach i środkach zarządzania ryzykiem stosowanych przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem;

- d) czy naruszenie jest wynikiem działania umyślnego czy zaniechania;
- e) stopień odpowiedzialności emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądzem za naruszenie;
- f) sytuację finansową emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądzem odpowiedzialnego za naruszenie, której wyznacznikiem jest wysokość łącznego obrotu odpowiedzialnej osoby prawnej lub rocznego dochodu oraz aktywów netto odpowiedzialnej osoby fizycznej;
- g) wpływ naruszenia na interesy posiadaczy znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniądzem;
- h) skalę korzyści uzyskanych lub strat unikniętych przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądzem odpowiedzialnego za naruszenie lub strat poniesionych przez osoby trzecie w wyniku naruszenia, o ile można je ustalić;
- i) poziom współpracy z EUNB emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądzem odpowiedzialnego za naruszenie, bez uszczerbku dla konieczności zapewnienia wyrównania zysków osiągniętych lub strat unikniętych przez tę osobę;
- j) poprzednie naruszenia popełnione przez emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniądzem odpowiedzialnego za naruszenie;
- k) środki, jakie emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitent znaczącego tokena będącego e-pieniądzem zastosowali po popełnieniu naruszenia, aby zapobiec jego powtórzeniu się.

3. W odniesieniu do emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami maksymalna kwota kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, wynosi do 12,5 % rocznego obrotu osiągniętego w poprzednim roku obrotowym lub dwukrotność kwoty zysków osiągniętych lub strat unikniętych w wyniku naruszenia, o ile można je ustalić.

4. W odniesieniu do emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądzem maksymalna kwota kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, wynosi do 10 % rocznego obrotu osiągniętego w poprzednim roku obrotowym lub dwukrotność kwoty zysków osiągniętych lub strat unikniętych w wyniku naruszenia, o ile można je ustalić.

Artykuł 132

Okresowe kary pieniężne

1. EUNB przyjmuje decyzję nakładającą okresowe kary pieniężne, aby zmusić:
 - a) do zaprzestania postępowania stanowiącego naruszenie zgodnie z decyzją podjętą na podstawie art. 130;
 - b) osobę, o której mowa w art. 122 ust. 1:
 - (i) do dostarczenia kompletnych informacji, których zażądano w drodze decyzji na podstawie art. 122;
 - (ii) do poddania się dochodzeniu, a w szczególności do przedłożenia kompletnych dokumentów, danych, procedur lub wszelkich innych żądanych materiałów, oraz do uzupełnienia i skorygowania innych informacji przekazanych w toku dochodzenia wszczętego w drodze decyzji na podstawie art. 123;
 - (iii) do poddania się kontroli na miejscu zarządzonej decyzją na podstawie art. 124.
2. Okresowa kara pieniężna musi być skuteczna i proporcjonalna. Okresową karę pieniężną nakłada się za każdy dzień opóźnienia.
3. Niezależnie od ust. 2 kwota okresowej kary pieniężnej wynosi 3 % średniego dziennego obrotu w poprzednim roku obrotowym lub, w przypadku osób fizycznych, 2 % średniego dziennego dochodu w poprzednim roku kalendarzowym. Nalicza się ją od dnia określonego w decyzji EUNB o nałożeniu okresowej kary pieniężnej.
4. Okresową karę pieniężną nakłada się na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy od dnia powiadomienia o decyzji EUNB. Na koniec tego okresu EUNB dokonuje przeglądu tego środka.

Artykuł 133

Podawanie do wiadomości publicznej informacji o karach pieniężnych i okresowych karach pieniężnych oraz ich charakter, egzekucja i przypisywanie

1. EUNB podaje do wiadomości publicznej informacje o każdej karze pieniężnej i okresowej karze pieniężnej, które nałożono zgodnie z art. 131 i 132, chyba że podanie do wiadomości publicznej tych informacji poważnie zagrażałoby stabilności finansowej lub wyrządziłoby nieproporcjonalną szkodę stronom, których dotyczy. Ujawniane informacje nie mogą zawierać danych osobowych.
2. Kary pieniężne i okresowe kary pieniężne nałożone zgodnie z art. 131 i 132 mają charakter administracyjny.
3. Kary pieniężne i okresowe kary pieniężne nałożone zgodnie z art. 131 i 132 podlegają egzekucji zgodnie z przepisami dotyczącymi postępowania cywilnego obowiązującymi w państwie, na którego terytorium jest prowadzona jest egzekucja kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnej.
4. Kwoty kar pieniężnych i okresowych kar pieniężnych przypisuje się do budżetu ogólnego Unii.
5. Jeżeli niezależnie od art. 131 i 132 EUNB postanowi nie nakładać kar pieniężnych ani okresowych kar pieniężnych, informuje Parlament Europejski, Radę, Komisję i właściwe organy danego państwa członkowskiego oraz podaje przyczyny swojej decyzji.

Artykuł 134

Przepisy proceduralne regulujące stosowanie środków nadzorczych i nakładanie kar pieniężnych

1. Jeżeli w trakcie wykonywania przez EUNB uprawnień nadzorczych wynikających z art. 117 istnieją jasne i wyraźne podstawy do podejrzeń, że doszło lub dojdzie do naruszenia wymienionego w załączniku V lub VI, EUNB powołuje w swoich strukturach niezależnego urzędnika prowadzącego dochodzenie, który wyjaśnia tę sprawę. Urzędnikiem prowadzącym dochodzenie nie może być osoba, która jest lub była w przeszłości bezpośrednio ani pośrednio zaangażowana w sprawowanie nadzoru nad zainteresowanymi emitentami znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub znaczących tokenów będących e-pieniędzem; urzędnik prowadzący dochodzenie wykonuje swoje funkcje niezależnie od EUNB.
2. Urzędnik prowadzący dochodzenie bada zarzucane naruszenia, z uwzględnieniem uwag przedstawionych przez osoby objęte dochodzeniem, i przedkłada EUNB kompletne akta sprawy zawierające dokonane przez niego ustalenia.
3. Aby móc wykonywać swoje zadania, urzędnik prowadzący dochodzenie może korzystać z prawa do występowania o informacje zgodnie z art. 122 oraz z prawa do prowadzenia dochodzeń i kontroli na miejscu zgodnie z art. 123 i 124. Korzystając z tych uprawnień, urzędnik prowadzący dochodzenie przestrzega art. 121.
4. W trakcie wykonywania swoich zadań urzędnik prowadzący dochodzenie ma dostęp do wszystkich dokumentów i informacji zgromadzonych przez EUNB w toku prowadzonych działań nadzorczych.
5. Urzędnik prowadzący dochodzenie – po zakończeniu dochodzenia i przed przekazaniem EUNB akt sprawy zawierających jego ustalenia – daje osobom objętym dochodzeniem możliwość przedstawienia stanowiska na temat spraw będących przedmiotem dochodzenia. Podstawę ustaleń urzędnika prowadzącego dochodzenie mogą stanowić wyłącznie fakty, do których zainteresowane osoby miały możliwość się odnieść.
6. W trakcie dochodzeń prowadzonych na podstawie niniejszego artykułu w pełni przestrzega się prawa do obrony przysługującego osobom objętym dochodzeniem.
7. Urzędnik prowadzący dochodzenie przedkładając EUNB akta sprawy zawierające swoje ustalenia powiadamia o tym fakcie osoby objęte dochodzeniem. Osobom objętym dochodzeniem przysługuje prawo dostępu do akt sprawy, z zastrzeżeniem prawnie uzasadnionego interesu innych osób w zakresie ochrony ich tajemnicy handlowej. Prawo dostępu do akt sprawy nie obejmuje informacji poufnych wywierających wpływ na osoby trzecie ani wewnętrznych dokumentów przygotowawczych EUNB.
8. Na podstawie akt sprawy zawierających ustalenia urzędnika prowadzącego dochodzenie oraz – na wniosek osób objętych dochodzeniem – po zapoznaniu się ze stanowiskiem tych osób zgodnie z art. 135 EUNB decyduje, czy emitent znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub emitent znaczącego tokena będącego e-pieniędzem, objęty dochodzeniem, dopuścił się naruszenia wymienionego w załączniku V lub VI, a jeżeli tak – stosuje środek nadzorczy zgodnie z art. 130 lub nakłada karę pieniężną zgodnie z art. 131.
9. Urzędnik prowadzący dochodzenie nie bierze udziału w obradach EUNB ani nie uczestniczy w żaden inny sposób w procesie podejmowania decyzji przez EUNB.

10. Komisja przyjmie akty delegowane zgodnie z art. 139 do dnia 30 czerwca 2024 r. w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez doprecyzowanie przepisów proceduralnych dotyczących wykonywania prawa do nakładania kar pieniężnych lub okresowych kar pieniężnych, w tym przepisów dotyczących prawa do obrony, przepisów tymczasowych, pobierania kar pieniężnych lub okresowych kar pieniężnych, a także dotyczących terminów przedawania w zakresie nakładania i egzekwowania kar pieniężnych i okresowych kar pieniężnych.

11. EUNB przekazuje sprawy odpowiednim organom krajowym w celu zbadania i, w stosownych przypadkach, wszczęcia postępowania karnego, jeżeli w toku wykonywania swoich obowiązków na podstawie niniejszego rozporządzenia stwierdzi, że istnieją wiarygodne przesłanki wskazujące na możliwość zajścia okoliczności noszących znamiona przestępstwa. Ponadto EUNB odstępuje od nałożenia kar pieniężnych lub okresowych kar pieniężnych, jeżeli posiada informacje o prawomocnym wyroku uniewinniającym lub skazującym wydanym w toku postępowania karnego przeprowadzonego na mocy prawa krajowego w odniesieniu do takich samych lub zasadniczo takich samych okoliczności faktycznych.

Artykuł 135

Wysłuchanie zainteresowanych stron

1. Przed podjęciem decyzji na podstawie art. 130, 131 lub 132 EUNB zapewnia osobom objętym dochodzeniem możliwość przedstawienia swojego stanowiska odnośnie do ustaleń EUNB. Podstawę decyzji EUNB stanowią wyłącznie ustalenia, co do których osoby objęte takim dochodzeniem mogły przedstawić swoje stanowisko.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli konieczne jest podjęcie pilnych działań w celu zapobieżenia istotnym i bezpośrednio zagrażającym szkodom w odniesieniu do stabilności finansowej lub stratom posiadaczy kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych. W takim przypadku EUNB może przyjąć decyzję tymczasową i zapewnia osobom objętym postępowaniem możliwość przedstawienia swojego stanowiska jak najszybciej po podjęciu decyzji.

3. Zapewnia się pełne poszanowanie prawa do obrony przysługującego osobom objętym dochodzeniem. Osoby te mają prawo dostępu do gromadzonych przez EUNB akt sprawy, z zastrzeżeniem prawnie uzasadnionego interesu innych osób w zakresie ochrony ich tajemnicy handlowej. Prawo dostępu do akt sprawy EUNB nie obejmuje informacji poufnych ani wewnętrznych dokumentów przygotowawczych EUNB.

Artykuł 136

Kontrola ze strony Trybunału Sprawiedliwości

Trybunał Sprawiedliwości ma nieograniczone prawo orzekania w sprawie decyzji EUNB nakładających karę pieniężną, okresową karę pieniężną, karę administracyjną lub inny środek administracyjny zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Może on uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną karę pieniężną lub okresową karę pieniężną.

Artykuł 137

Oplaty nadzorcze

1. EUNB pobiera opłaty od emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami i emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem. Opłaty te pokrywają wydatki EUNB związane z wykonywaniem swych uprawnień nadzorczych wobec emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem zgodnie z art. 117 i 119 a także zwrot kosztów, jakie mogą ponieść właściwe organy, wykonując czynności przewidziane na mocy niniejszego rozporządzenia, w szczególności w wyniku przekazania zadań zgodnie z art. 138.

2. Wysokość opłaty pobieranej od pojedynczego emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami jest proporcjonalna do wielkości jego aktywów rezerwowych i pozwala na pokrycie wszystkich kosztów poniesionych przez EUNB w związku z wykonywaniem zadań nadzorczych powierzonych mu na mocy niniejszego rozporządzenia.

Wysokość opłaty pobieranej od pojedynczego emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędzem jest proporcjonalna do kwoty emisji tokenów będących e-pieniędzem w zamian za środki pieniężne i obejmuje wszystkie koszty wynikające z wykonywania przez EUNB zadań nadzorczych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w tym zwrot wszelkich kosztów poniesionych w wyniku wykonywania tych zadań.

3. Komisja przyjmie akt delegowany zgodnie z art. 139 do dnia 30 czerwca 2024 r. w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez dalsze określenie rodzaju opłat, czynności, za które są one pobierane, ich wysokości oraz sposobu ich uiszczania, a także metody obliczania maksymalnej kwoty, jaką EUNB może pobrać od każdego podmiotu, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu.

Artykuł 138

Przekazywanie zadań właściwym organom przez EUNB

1. Jeżeli jest to niezbędne do należytego wykonania zadania nadzorczego wobec emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami lub emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem, EUNB może przekazać określone zadania nadzorcze właściwemu organowi. Takie określone zadania nadzorcze mogą obejmować prawo do wystosowywania wniosków o informacje zgodnie z art. 122 oraz do prowadzenia dochodzeń i kontroli na miejscu zgodnie z art. 123 lub 124.
2. Przed przekazaniem zadania, o którym mowa w ust. 1, EUNB konsultuje się z odpowiednim właściwym organem w sprawie:
 - a) zakresu zadania, które ma zostać przekazane;
 - b) harmonogramu wykonania tego zadania; oraz
 - c) przekazania niezbędnych informacji EUNB i przez EUNB.
3. EUNB zwraca właściwemu organowi koszty poniesione w wyniku wykonywania przekazanych mu zadań zgodnie z aktem delegowanym w sprawie opłat przyjętym przez Komisję na podstawie art. 137 ust. 3 i art. 139.
4. EUNB dokonuje przeglądu przekazania zadań w odpowiednich odstępach czasu. Takie przekazanie może zostać w każdej chwili odwołane.

TYTUŁ VIII

AKTY DELEGOWANE

Artykuł 139

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 3 ust. 2, art. 43 ust. 11, art. 103 ust. 8, art. 104 ust. 8, art. 105 ust. 7, art. 134 ust. 10 i art. 137 ust. 3, powierza się Komisji na okres 36 miesięcy od dnia 29 czerwca 2023 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem 36-miesięcznego okresu. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 2, art. 43 ust. 11, art. 103 ust. 8, art. 104 ust. 8, art. 105 ust. 7, art. 134 ust. 10 i art. 137 ust. 3, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 3 ust. 2, art. 43 ust. 11, art. 103 ust. 8, art. 104 ust. 8, art. 105 ust. 7, art. 134 ust. 10 i art. 137 ust. 3 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie trzech miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o trzy miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

TYTUŁ IX

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 140

Sprawozdania dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia

1. Do dnia 30 czerwca 2027 r. i po konsultacji z EUNB i ESMA Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym. Do dnia 30 czerwca 2025 r. przedkłada się sprawozdanie okresowe, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym.
2. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, zawierają następujące elementy:
 - a) liczbę emisji kryptoaktywów w Unii, liczbę dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów przedłożonych lub zgłoszonych właściwym organom, rodzaj wyemitowanych kryptoaktywów oraz ich kapitalizację rynkową i liczbę kryptoaktywów dopuszczonych do obrotu;
 - b) opis doświadczeń z klasyfikacją kryptoaktywów, w tym ewentualnych rozbieżności w podejściach właściwych organów;
 - c) ocenę, czy konieczne jest wprowadzenie mechanizmu zatwierdzania w odniesieniu do dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów dla kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniędzem;
 - d) oszacowanie liczby mieszkańców Unii, którzy posługują się kryptoaktywami wyemitowanymi w Unii lub w nie inwestują;
 - e) o ile to możliwe, oszacowanie liczby mieszkańców Unii, którzy posługują się kryptoaktywami wyemitowanymi poza Unią lub w nie inwestują, oraz wyjaśnienie dostępności danych w tym zakresie;
 - f) liczbę i wartość przypadków zgłoszonych w Unii nadużyć, wyłudzeń, ataków hakerskich, wykorzystania kryptoaktywów do płatności związanych z atakami z użyciem oprogramowania typu ransomware, cyberataków, kradzieży lub utraty kryptoaktywów, rodzaje nieuczciwych zachowań, liczbę skarg otrzymanych przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów i emitentów tokenów powiązanych z aktywami, liczbę skarg otrzymanych przez właściwe organy oraz informacje na temat przedmiotu otrzymanych skarg;
 - g) liczbę emitentów tokenów powiązanych z aktywami oraz analizę kategorii aktywów rezerwowych, wielkość rezerw aktywów i wolumen płatności z wykorzystaniem tokenów powiązanych z aktywami;
 - h) liczbę emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz analizę kategorii aktywów rezerwowych, wielkość rezerw aktywów i wolumen płatności z wykorzystaniem znaczących tokenów powiązanych z aktywami;
 - i) liczbę emitentów tokenów będących e-pieniędzem oraz analizę walut urzędowych, z którymi powiązane są tokeny będące e-pieniędzem, skład i wielkość środków pieniężnych zdeponowanych lub zainwestowanych zgodnie z art. 54 i wolumen płatności z wykorzystaniem tokenów będących e-pieniędzem;
 - j) liczbę emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem oraz analizę walut, z którymi powiązane są znaczące tokeny będące e-pieniędzem oraz, w odniesieniu do instytucji pieniądza elektronicznego emitujących znaczące tokeny będące e-pieniędzem, analizę kategorii aktywów rezerwowych, wielkość rezerw aktywów i wolumen płatności z wykorzystaniem znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
 - k) liczbę znaczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów;
 - l) ocenę funkcjonowania rynków usług w zakresie kryptoaktywów w Unii, w tym ocenę rozwoju rynku i tendencji rynkowych, z uwzględnieniem doświadczeń organów nadzoru, liczby dostawców usług w zakresie kryptoaktywów posiadających zezwolenie oraz średniego udziału poszczególnych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów w rynku;
 - m) ocenę poziomu ochrony posiadaczy kryptoaktywów i klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych;
 - n) ocenę nieuczciwych materiałów marketingowych i oszustw związanych z kryptoaktywami pojawiających się za pośrednictwem mediów społecznościowych;

- o) ocenę wymogów mających zastosowanie do emitentów kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów oraz ocenę ich wpływu na odporność operacyjną, integralność rynku, stabilność finansową oraz ochronę klientów i posiadaczy kryptoaktywów;
- p) ocenę stosowania art. 81 oraz możliwości wprowadzenia testów adekwatności do art. 78, 79 i 80 w celu lepszej ochrony klientów dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, w szczególności posiadaczy detalicznych;
- q) ocenę kwestii, czy zakres usług w zakresie kryptoaktywów objętych niniejszym rozporządzeniem jest właściwy i czy konieczne jest dostosowanie definicji zawartych w niniejszym rozporządzeniu, a także czy należy objąć zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia dodatkowe innowacyjne formy kryptoaktywów;
- r) ocenę, czy wymogi ostrożnościowe wobec dostawców usług w zakresie kryptoaktywów są odpowiednie i czy należy je dostosować do wymogów dotyczących kapitału założycielskiego i funduszy własnych mających zastosowanie do firm inwestycyjnych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2033 ⁽⁴⁶⁾ oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2034 ⁽⁴⁷⁾;
- s) ocenę stosowności progów klasyfikowania tokenów powiązanych z aktywami i tokenów będących e-piędzdem jako znaczące, jak określono w art. 43 ust. 1 lit. a), b) i c), oraz ocenę, czy progi te należy poddawać okresowej ocenie;
- t) ocenę rozwoju zdecentralizowanego finansowania na rynkach kryptoaktywów i odpowiedniego traktowania regulacyjnego zdecentralizowanych systemów kryptoaktywów;
- u) ocenę stosowności progów pozwalających uznać dostawców usług w zakresie kryptoaktywów za znaczących zgodnie z art. 85 oraz ocenę, czy progi te należy poddawać okresowej ocenie;
- v) ocenę, czy na podstawie niniejszego rozporządzenia należy ustanowić system równoważności w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi w zakresie kryptoaktywów, emitentów tokenów powiązanych z aktywami lub emitentów tokenów będących e-piędzdem z państw trzecich;
- w) ocenę, czy zwolnienia na podstawie art. 4 i art. 16 są odpowiednie;
- x) ocenę wpływu niniejszego rozporządzenia na właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego w odniesieniu do kryptoaktywów, w tym wpływu na dostęp MŚP do finansowania oraz na rozwój nowych środków płatniczych, w tym instrumentów płatniczych;
- y) opis zmian modeli biznesowych i technologii na rynkach kryptoaktywów, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu nowych technologii na środowisko i klimat, jak również ocenę opcji politycznych i, w razie potrzeby, wszelkich dodatkowych środków, które mogą być uzasadnione w celu złagodzenia niekorzystnego wpływu na klimat i innych niekorzystnych wpływów na środowisko technologii stosowanych na rynkach kryptoaktywów, a w szczególności mechanizmów konsensusu wykorzystywanych do zatwierdzania transakcji na kryptoaktywach;
- z) ocenę kwestii, czy konieczne są zmiany w środkach określonych w niniejszym rozporządzeniu w celu zapewnienia ochrony klientów i posiadaczy kryptoaktywów, integralności rynku i stabilności finansowej;
- aa) informacje na temat stosowania kar administracyjnych i innych środków administracyjnych;
- ab) ocenę współpracy między właściwymi organami, EUNB i ESMA, bankami centralnymi, a także innymi odpowiednimi organami, w tym w odniesieniu do wzajemnego oddziaływania ich obowiązków lub zadań, oraz ocenę zalet i wad systemu, w którym odpowiedzialność za nadzór na podstawie niniejszego rozporządzenia spoczywa na właściwych organach i EUNB;

⁽⁴⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2033 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla firm inwestycyjnych oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, (UE) nr 575/2013, (UE) nr 600/2014 i (UE) nr 806/2014 (Dz.U. L 314 z 5.12.2019, s. 1).

⁽⁴⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2034 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi oraz zmieniająca dyrektywy 2002/87/WE, 2009/65/WE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE i 2014/65/UE (Dz.U. L 314 z 5.12.2019, s. 64).

- ac) ocenę współpracy między właściwymi organami a ESMA w zakresie nadzoru nad znaczącymi dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów, a także ocenę zalet i wad tego, że odpowiednio właściwe organy państw członkowskich i ESMA są odpowiedzialne za nadzór nad znaczącymi dostawcami usług w zakresie kryptoaktywów na mocy niniejszego rozporządzenia;
 - ad) informacje o kosztach ponoszonych przez emitentów kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniędzem w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem, wyrażonych jako odsetek kwoty pozyskanej w wyniku emisji kryptoaktywów;
 - ae) informacje o kosztach zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem ponoszonych przez emitentów tokenów powiązanych z aktywami oraz emitentów tokenów będących e-pieniędzem, wyrażonych jako odsetek ich kosztów operacyjnych;
 - af) informacje o kosztach zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem ponoszonych przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, wyrażonych jako odsetek ich kosztów operacyjnych;
 - ag) liczbę i kwoty administracyjnych kar pieniężnych i sankcji karnych nałożonych przez właściwe organy i EUNB w związku z przypadkami naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia.
3. W stosownych przypadkach sprawozdania, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, obejmują również tematy poruszone w sprawozdaniach, o których mowa w art. 141 i 142.

Artykuł 141

Roczne sprawozdanie ESMA na temat rozwoju sytuacji na rynku

Do dnia 31 grudnia 2025 r., a następnie co roku ESMA, w ścisłej współpracy z EUNB, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia oraz rozwoju sytuacji na rynkach kryptoaktywów. Sprawozdanie podaje się do wiadomości publicznej.

Sprawozdanie zawiera:

- a) liczbę emisji kryptoaktywów w Unii, liczbę dokumentów informacyjnych dotyczących kryptoaktywów przedłożonych lub zgłoszonych właściwym organom, rodzaj wyemitowanych kryptoaktywów oraz ich kapitalizację rynkową i liczbę kryptoaktywów dopuszczonych do obrotu;
- b) liczbę emitentów tokenów powiązanych z aktywami oraz analizę kategorii aktywów rezerwowych, wielkość rezerw aktywów i wolumen transakcji z wykorzystaniem tokenów powiązanych z aktywami;
- c) liczbę emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz analizę kategorii aktywów rezerwowych, wielkość rezerw aktywów i wolumen transakcji z wykorzystaniem znaczących tokenów powiązanych z aktywami;
- d) liczbę emitentów tokenów będących e-pieniędzem oraz analizę walut urzędowych, z którymi powiązane są tokeny będące e-pieniędzem, skład i wielkość środków pieniężnych zdeponowanych lub zainwestowanych zgodnie z art. 54 i wolumen płatności dokonanych z wykorzystaniem tokenów będących e-pieniędzem;
- e) liczbę emitentów znaczących tokenów będących e-pieniędzem oraz analizę walut urzędowych, z którymi powiązane są znaczące tokeny będące e-pieniędzem, oraz, w odniesieniu do instytucji pieniądza elektronicznego, analizę kategorii aktywów rezerwowych, wielkość rezerw aktywów i wolumen płatności z wykorzystaniem znaczących tokenów będących e-pieniędzem;
- f) liczbę dostawców usług w zakresie kryptoaktywów i liczbę znaczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów;
- g) oszacowanie liczby mieszkańców Unii, którzy posługują się kryptoaktywami wyemitowanymi w Unii lub w nie inwestują;
- h) jeżeli to możliwe, oszacowanie liczby mieszkańców Unii, którzy posługują się kryptoaktywami wyemitowanymi poza Unią lub w nie inwestują oraz wyjaśnienie dostępności danych w tym zakresie;
- i) informacje na temat lokalizacji geograficznej nieposiadających zezwolenia giełd świadczących usługi w zakresie kryptoaktywów na rzecz rezydentów Unii oraz stosowania przez nie zasady „znaj swojego klienta” oraz procedur należytej staranności wobec klienta, w tym informacje na temat liczby giełd bez jasno określonej siedziby oraz liczby giełd zlokalizowanych w jurysdykcjach znajdujących się na liście państw trzecich wysokiego ryzyka na potrzeby przepisów Unii w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i zwalczania finansowania terroryzmu lub w wykazie jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych, sklasyfikowanych według poziomu zgodności z odpowiednimi procedurami dotyczącymi zasady „znaj swojego klienta”;

- j) informacje na temat procentowego udziału transakcji kryptoaktywów, które dokonywane są za pośrednictwem dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów lub nieposiadającego zezwolenia dostawcy usług lub na zasadzie peer-to-peer, oraz informacje o ich wolumenie transakcji;
- k) liczbę i wartość zgłoszonych w Unii przypadków nadużyć, wyłudzeń, ataków hakerskich, wykorzystania kryptoaktywów do płatności związanych z atakami z użyciem oprogramowania typu ransomware, cyberataków, kradzieży lub utraty kryptoaktywów, rodzaje nieuczciwych zachowań, liczbę skarg otrzymanych przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów i emitentów tokenów powiązanych z aktywami, liczbę skarg otrzymanych przez właściwe organy oraz informacje na temat przedmiotu otrzymanych skarg;
- l) liczbę skarg otrzymanych przez dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, emitentów i właściwe organy w związku z fałszywymi i wprowadzającymi w błąd informacjami zawartymi w dokumentach informacyjnych dotyczących kryptoaktywa lub w materiałach marketingowych, w tym w mediach społecznościowych;
- m) możliwe podejścia i warianty, oparte na najlepszych praktykach i sprawozdaniach odpowiednich organizacji międzynarodowych, mające na celu ograniczenie ryzyka obchodzenia niniejszego rozporządzenia, w tym w odniesieniu do świadczenia w Unii bez zezwolenia usług w zakresie kryptoaktywów przez podmioty z państw trzecich.

Właściwe organy przekazują ESMA informacje niezbędne do przygotowania sprawozdania. W celu przygotowania sprawozdania ESMA może zwrócić się do organów ścigania o udzielenie informacji.

Artykuł 142

Sprawozdanie dotyczące rozwoju sytuacji w zakresie kryptoaktywów

1. Do dnia 30 grudnia 2024 r. Komisja, po konsultacji z EUNB i ESMA, przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące rozwoju sytuacji w zakresie kryptoaktywów, w szczególności w kwestiach, które nie zostały uwzględnione w niniejszym rozporządzeniu, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym.
2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:
 - a) ocenę rozwoju zdecentralizowanego finansowania na rynkach kryptoaktywów oraz odpowiedniego traktowania pod względem regulacyjnym zdecentralizowanych systemów kryptoaktywów bez emitenta lub dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, w tym ocenę konieczności i wykonalności regulacji zdecentralizowanego finansowania;
 - b) ocenę konieczności i wykonalności regulacji udzielania i zaciągania pożyczek w kryptoaktywach;
 - c) ocenę traktowania usług związanych z przenoszeniem tokenów będących e-piędzdem, jeżeli kwestia ta nie zostanie uwzględniona w kontekście przeglądu dyrektywy (UE) 2015/2366;
 - d) ocenę rozwoju rynków unikalnych i niezamiennych kryptoaktywów oraz odpowiedniego traktowania regulacyjnego takich kryptoaktywów, w tym ocenę konieczności i wykonalności regulacji prawnej oferujących unikalne i niezamienne kryptoaktywa oraz dostawców usług związanych z takimi kryptoaktywami.

Artykuł 143

Środki przejściowe

1. Art. 4–15 nie mają zastosowania do ofert publicznych kryptoaktywów, które zakończyły się przed dniem 30 grudnia 2024 r.
2. Na zasadzie odstępstwa od przepisów tytułu II, w odniesieniu do kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-piędzdem, które zostały dopuszczone do obrotu przed 30 grudnia 2024 r., stosuje się wyłącznie następujące wymogi:
 - a) art. 7 i 9 stosuje się do materiałów marketingowych opublikowanych po dniu 30 grudnia 2024 r.;
 - b) operatorzy platform obrotu zapewniają do dnia 31 grudnia 2027 r. sporządzenie, zgłoszenie i opublikowanie dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, w przypadkach wymaganych przez niniejsze rozporządzenie, zgodnie z art. 6, 8 i 9, oraz jego aktualizację zgodnie z art. 12.
3. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, którzy świadczyli swoje usługi zgodnie z obowiązującym prawem przed dniem 30 grudnia 2024 r., mogą w dalszym ciągu świadczyć swoje usługi do dnia 1 lipca 2026 r. lub do momentu uzyskania przez nich zezwolenia zgodnie z art. 63 lub do momentu odmowy udzielenia im takiego zezwolenia, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu przewidzianych w akapicie pierwszym uregulowań przejściowych w odniesieniu do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów lub o skróceniu okresu ich obowiązywania, jeżeli uznają, że ich krajowe ramy regulacyjne mające zastosowanie przed dniem 30 grudnia 2024 r. są mniej rygorystyczne niż niniejsze rozporządzenie.

Do dnia 30 czerwca 2024 r. państwa członkowskie powiadamiają Komisję i ESMA o tym, czy skorzystały z możliwości przewidzianej w akapicie drugim, oraz o okresie obowiązywania systemu przejściowego.

4. Emitenci tokenów powiązanych z aktywami inni niż instytucje kredytowe, którzy wyemitowali tokeny powiązane z aktywami zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami przed dniem 30 czerwca 2024 r., mogą w dalszym ciągu je emitować aż do momentu uzyskania przez nich zezwolenia zgodnie z art. 21 lub do momentu odmowy udzielenia im takiego zezwolenia, o ile wystąpili o zezwolenie przed dniem 30 lipca 2024 r.

5. Instytucje kredytowe, które wyemitowały tokeny powiązane z aktywami zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami przed dniem 30 czerwca 2024 r., mogą je w dalszym ciągu emitować do czasu zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa lub odmowy jego zatwierdzenia zgodnie z art. 17, o ile powiadomiły swój właściwy organ zgodnie z ust. 1 tego artykułu przed dniem 30 lipca 2024 r.

6. Na zasadzie odstępstwa od art. 62 i 63 państwa członkowskie mogą stosować procedurę uproszczoną w odniesieniu do wniosków o udzielenie zezwolenia składanych w okresie między dniem 30 grudnia 2024 r. a dniem 1 lipca 2024 r. przez podmioty, które dnia 30 grudnia 2024 r. posiadały udzielone na podstawie prawa krajowego zezwolenie na świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów. Właściwe organy zapewniają, aby przed udzieleniem zezwolenia na podstawie takich procedur uproszczonych były przestrzegane przepisy tytułu V rozdziały 2 i 3.

7. EUNB wykonuje swoje uprawnienia nadzorcze zgodnie z art. 117 od dnia rozpoczęcia stosowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 43 ust. 11.

Artykuł 144

Zmiana rozporządzenia (UE) nr 1093/2010

Art. 1 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 otrzymuje brzmienie:

„Urząd działa w ramach uprawnień przyznanych niniejszym rozporządzeniem i w zakresie przepisów dyrektywy 2002/87/WE, dyrektywy 2008/48/WE (*), dyrektywy 2009/110/WE, rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (**), dyrektywy 2013/36/UE (***) , dyrektywy 2014/49/UE (****), dyrektywy 2014/92/UE (*****), dyrektywy (UE) 2015/2366 (*****), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 (*****) oraz – w zakresie, w jakim akty te mają zastosowanie do instytucji kredytowych i finansowych oraz właściwych organów sprawujących nad nimi nadzór – stosownych części dyrektywy 2002/65/WE, w tym wszystkich dyrektyw, rozporządzeń i decyzji wydanych na podstawie tych aktów, oraz wszelkich przyszłych prawnie wiążących aktów unijnych powierzających zadania Urzędowi. Urząd działa również zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1024/2013 (*****)

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66).

(**) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

(***) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

(****) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 149).

(*****) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 214).

(*****) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

(*****) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 40).

(*****) Rozporządzenie Rady (UE) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r. powierzające Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi (Dz.U. L 287 z 29.10.2013, s. 63).”.

Artykuł 145

Zmiana rozporządzenia (UE) nr 1095/2010

Art. 1 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 otrzymuje brzmienie:

„Urząd działa w ramach uprawnień przyznanych niniejszym rozporządzeniem i w zakresie przepisów dyrektyw 97/9/WE, 98/26/WE, 2001/34/WE, 2002/47/WE, 2004/109/WE, 2009/65/WE, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE (*), rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE (**), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 (***), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 (****), a także – w zakresie, w jakim akty te mają zastosowanie do przedsiębiorstw świadczących usługi inwestycyjne lub do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania wprowadzających do obrotu swoje jednostki lub udziały, emitentów kryptoaktywów lub oferujących kryptoaktywa, osób ubiegających się o dopuszczenie do obrotu lub dostawców usług w zakresie kryptoaktywów oraz do właściwych organów nadzorujących takie przedsiębiorstwa – w zakresie stosownych części dyrektyw 2002/87/WE i dyrektywy 2002/65/WE, w tym wszystkich dyrektyw, rozporządzeń i decyzji wydanych na podstawie tych aktów oraz wszelkich przyszłych prawnie wiążących aktów Unii powierzających zadania Urzędowi.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 1).

(**) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

(***) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE (Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 12).

(****) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 40).”.

Artykuł 146

Zmiana dyrektywy 2013/36/UE

Pkt 15 załącznika I do dyrektywy 2013/36/UE zastępuje się następującymi punktami:

„15. Emisja pieniądza elektronicznego, w tym tokenów będących pieniądzem elektronicznym zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 (*).

16. Emisja tokenów powiązanych z aktywami zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia (UE) 2023/1114.

17. Usługi związane z kryptoaktywami zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia (UE) 2023/1114.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 40).”.

Artykuł 147

Zmiana dyrektywy (UE) 2019/1937

W części I.B załącznika do dyrektywy (UE) 2019/1937 dodaje się punkt w brzmieniu:

„(xxii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 40).”.

Artykuł 148

Transpozycja zmian dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, do dnia 30 grudnia 2024 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 146 i 147.
2. Państwa członkowskie przekazują Komisji, EUNB i ESMA tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej art. 116.

Artykuł 149

Wejście w życie i stosowanie

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 30 grudnia 2024 r.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 przepisy tytułów III i IV stosuje się od dnia 30 czerwca 2024 r.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, art. 2 ust. 5, art. 3 ust. 2, art. 6 ust. 11 i 12 art. 14 ust. 1 akapit drugi, art. 17 ust. 8, art. 18 ust. 6 i 7, art. 19 ust. 10 i 11, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 6 i 7, art. 31 ust. 5, art. 32 ust. 5, art. 34 ust. 13, art. 35 ust. 6, art. 36 ust. 4, art. 38 ust. 5, art. 42 ust. 4, art. 43 ust. 11, art. 45 ust. 7 i 8, art. 46 ust. 6, art. 47 ust. 5, art. 51 ust. 10 i 15, art. 60 ust. 13 i 14, art. 61 ust. 3, art. 62 ust. 5 i 6, art. 63 ust. 11, art. 66 ust. 6, art. 68 ust. 10, art. 71 ust. 5, art. 72 ust. 5, art. 76 ust. 16, art. 81 ust. 15, art. 82 ust. 2, art. 84 ust. 4, art. 88 ust. 4, art. 92 ust. 2 i 3, art. 95 ust. 10 i 11, art. 96 ust. 3, art. 97 ust. 1, art. 103 ust. 8, art. 104 ust. 8, art. 105 ust. 7, art. 107 ust. 3 i 4, art. 109 ust. 8 i art. 119 ust. 8, art. 134 ust. 10, art. 137 ust. 3 oraz art. 139 stosuje się od dnia 29 czerwca 2023 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 31 maja 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

R. METSOLA

Przewodnicząca

W imieniu Rady

P. KULLGREN

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

INFORMACJE PODLEGAJĄCE UJAWNIENIU W DOKUMENCIE INFORMACYJNYM DOTYCZĄCYM KRYPTOAKTYWA SPORZĄDZANYM DLA KRYPTOAKTYWÓW INNYCH NIŻ TOKENY POWIĄZANE Z AKTYWAMI LUB TOKENY BĘDĄCE E-PIENIĄDZEM

Część A: Informacje o oferującym lub osobie ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu

1. Nazwa.
2. Forma prawna.
3. Adres siedziby i siedziba zarządu, jeżeli są różne.
4. Data rejestracji.
5. identyfikator podmiotu prawnego lub inny identyfikator wymagany zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.
6. Kontaktowy numer telefonu i adres e-mail oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu oraz liczba dni, w ciągu których inwestor kontaktujący się z oferującym lub osobą ubiegającą się o dopuszczenie do obrotu za pośrednictwem tego numeru telefonu lub adresu e-mail otrzyma odpowiedź.
7. W stosownych przypadkach – nazwa jednostki dominującej.
8. Tożsamość, adresy służbowe i funkcje osób będących członkami organu zarządzającego oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu.
9. Działalność gospodarcza lub zawodowa oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu oraz, w stosownych przypadkach, ich jednostki dominującej.
10. Kondycja finansowa oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu w ostatnich trzech latach lub, w przypadku gdy oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu nie prowadzili działalności gospodarczej w ostatnich trzech latach, ich kondycja finansowa od daty rejestracji.

Kondycję finansową ocenia się na podstawie rzetelnego przeglądu rozwoju i wyników działalności oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu oraz ich sytuacji w każdym roku i okresie śródrocznym, dla których wymagane są historyczne informacje finansowe, w tym przyczyny istotnych zmian.

Przegląd ten ma formę wyważonej i kompleksowej analizy rozwoju i wyników działalności oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu oraz ich sytuacji w każdym roku, stosownie do rozmiarów i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Część B: Informacje o emitencie, jeżeli nie jest nim oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu

1. Nazwa.
2. Forma prawna.
3. Adres siedziby i siedziba zarządu, jeżeli są różne.
4. Data rejestracji.
5. Identyfikator podmiotu prawnego lub inny identyfikator wymagany zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.
6. W stosownych przypadkach – nazwa jednostki dominującej.
7. Tożsamość, adresy służbowe i funkcje osób będących członkami organu zarządzającego emitenta.
8. Działalność gospodarcza lub zawodowa emitenta oraz, w stosownych przypadkach, jego jednostki dominującej.

Część C: Informacje na temat operatora platformy obrotu w przypadkach, gdy sporządza on dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa

1. Nazwa.
2. Forma prawna.
3. Adres siedziby i siedziba zarządu, jeżeli są różne.
4. Data rejestracji.
5. Identyfikator podmiotu prawnego lub inny identyfikator wymagany zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.
6. W stosownych przypadkach – nazwa jednostki dominującej.
7. Powód, dla którego dany operator sporządził dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa.
8. Tożsamość, adresy służbowe i funkcje osób będących członkami organu zarządzającego operatora.
9. Działalność gospodarcza lub zawodowa operatora oraz, w stosownych przypadkach, jego jednostki dominującej.

Część D: Informacje o projekcie kryptoaktywa

1. Nazwa projektu kryptoaktywa oraz nazwa kryptoaktywów, jeżeli jest inna niż nazwa oferującego lub osoby ubiegającej się o dopuszczenie do obrotu, oraz skrót lub kod.
2. Krótki opis projektu kryptoaktywa.
3. Dane wszystkich osób fizycznych lub prawnych (w tym adresy służbowe lub siedziba przedsiębiorstwa) zaangażowanych w realizację projektu kryptoaktywa, w tym doradcy, zespół ds. rozwoju i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.
4. Jeżeli projekt kryptoaktywa dotyczy tokenów użytkowych, najważniejsze cechy towarów lub usług, które mają zostać opracowane.
5. Informacje na temat projektu kryptoaktywa, zwłaszcza przeszłych i przyszłych celów pośrednich projektu oraz – w stosownych przypadkach – zasobów już przydzielonych na potrzeby projektu.
6. W stosownych przypadkach – informacje na temat planowanego wykorzystania zgromadzonych środków pieniężnych lub innych kryptoaktywów.

Część E: Informacje na temat oferty publicznej kryptoaktywów lub ich dopuszczenia do obrotu

1. Określenie, czy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa dotyczy oferty publicznej kryptoaktywów czy ich dopuszczenia do obrotu.
2. Powody zorganizowania oferty publicznej lub ubiegania się o dopuszczenie do obrotu.
3. W stosownych przypadkach – kwota, którą planuje się pozyskać w ramach oferty publicznej w środkach pieniężnych lub w innych kryptoaktywach, w tym, w stosownych przypadkach, wszelkie minimalne i maksymalne zakładane cele subskrypcji określone dla oferty publicznej kryptoaktywów, a także informacja, czy akceptowana jest nadsubskrypcja i w jaki sposób odbywa się przydział w przypadku jej wystąpienia.
4. Cena emisyjna kryptoaktywów będących przedmiotem oferty publicznej (wyrażona w walucie urzędowej lub w innych kryptoaktywach), wszelkie mające zastosowanie opłaty z tytułu subskrypcji lub metody, według których zostanie określona cena sprzedaży.
5. W stosownych przypadkach – całkowita liczba kryptoaktywów, które mają być przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.
6. Wskazanie potencjalnych posiadaczy, do których kieruje się ofertę publiczną kryptoaktywów lub dopuszczenie takich kryptoaktywów do obrotu, w tym wszelkich ograniczeń dotyczących rodzaju posiadaczy takich kryptoaktywów.

7. Szczególna informacja o tym, że nabywcy uczestniczący w ofercie publicznej kryptoaktywów będą w stanie uzyskać zwrot w przypadku nieosiągnięcia minimalnego zakładanego celu subskrypcji na koniec oferty publicznej, gdyby skorzystali z prawa do odstąpienia przewidzianego w art. 13 lub w przypadku anulowania oferty, oraz szczegółowy opis mechanizmu zwrotu środków, w tym oczekiwany termin dokonania takich zwrotów.
8. Informacja na temat poszczególnych etapów oferty publicznej kryptoaktywów, w tym informacje na temat ceny nabycia z dyskontem dla nabywców dokonujących nabycia kryptoaktywów w przedsprzedaży (sprzedaż poprzedzająca sprzedaż publiczną); w przypadku cen nabycia z dyskontem dla niektórych nabywców – wyjaśnienie, dlaczego ceny nabycia mogą być inne, i opis wpływu na pozostałych inwestorów.
9. W przypadku ofert ograniczonych czasowo – okres subskrypcji, w którego trakcie oferta publiczna jest otwarta.
10. Rozwiązania służące zabezpieczeniu środków pieniężnych lub innych kryptoaktywów, o których mowa w art. 10, podczas oferty publicznej ograniczonej czasowo lub w okresie obowiązywania prawa do odstąpienia.
11. Metody płatności w celu nabycia oferowanych kryptoaktywów i metody przekazywania nabywcom wartości kryptoaktywów, gdy mają oni prawo do uzyskania zwrotu.
12. W przypadku ofert publicznych – informacje na temat prawa do odstąpienia, o którym mowa w art. 13.
13. Informacje na temat sposobu i harmonogramu przekazania posiadaczom nabytych kryptoaktywów.
14. Informacje na temat wymogów technicznych, jakie musi spełnić nabywca, by móc posiadać kryptoaktywa.
15. W stosownych przypadkach – nazwa dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów odpowiedzialnego za plasowanie kryptoaktywów i forma takiego plasowania (z gwarancją przejęcia emisji lub bez niej).
16. W stosownych przypadkach – nazwa platformy obrotu kryptoaktywami, której dotyczy wnioski o dopuszczenie do obrotu, oraz informacje na temat sposobu, w jaki inwestorzy mogą uzyskać dostęp do takich platform, i związanych z tym kosztów.
17. Wydatki związane z ofertą publiczną kryptoaktywów.
18. Potencjalne konflikty interesów osób zaangażowanych w ofertę publiczną lub ubieganie się o dopuszczenie do obrotu, powstałe w związku z ofertą lub dopuszczeniem do obrotu.
19. Prawo obowiązujące w odniesieniu do oferty publicznej kryptoaktywów, a także właściwy sąd.

Część F: Informacje na temat kryptoaktywów

1. Rodzaj kryptoaktywów, które będą przedmiotem oferty publicznej lub wniosku o dopuszczenie do obrotu.
2. Opis właściwości, w tym dane niezbędne do sklasyfikowania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa w rejestrze, o którym mowa w art. 109, określone zgodnie z ust. 8 tego artykułu, i funkcji kryptoaktywów będących przedmiotem oferty lub dopuszczenia do obrotu, w tym informacje na temat planowanego momentu rozpoczęcia stosowania tych funkcji.

Część G: Informacje na temat praw i obowiązków związanych z kryptoaktywami

1. Opis praw przysługujących nabywcy i ewentualnych obowiązków, jakim podlega, oraz trybu i warunków wykonywania tych praw.
2. Opis warunków, na jakich prawa i obowiązki mogą być modyfikowane.

3. W stosownych przypadkach – informacje na temat przyszłych ofert publicznych kryptoaktywów emitenta oraz liczby kryptoaktywów zatrzymywanych przez samego emitenta.
4. W przypadku gdy oferta publiczna kryptoaktywów lub ich dopuszczenie do obrotu dotyczy tokenów użytkowych, informacje na temat jakości i ilości towarów lub usług, do których tokeny użytkowe dają dostęp.
5. W przypadku gdy oferta publiczna kryptoaktywów lub ich dopuszczenie do obrotu dotyczy tokenów użytkowych, informacje na temat sposobu wymiany – w drodze wykupu – tokenów użytkowych na towary lub usługi, z którymi są związane.
6. W przypadku nieubiegania się o dopuszczenie do obrotu – informacje na temat tego, w jaki sposób i gdzie można nabyć lub sprzedać kryptoaktywa po zakończeniu oferty publicznej.
7. Ograniczenia dotyczące zbywalności kryptoaktywów będących przedmiotem oferty lub dopuszczenia do obrotu.
8. W przypadku gdy kryptoaktywa wykorzystują protokoły, które służą zwiększeniu lub zmniejszeniu ich podaży w odpowiedzi na zmiany popytu – opis funkcjonowania takich protokołów.
9. W stosownych przypadkach – opis systemów ochrony chroniących wartość kryptoaktywów i systemów rekompensat.
10. Prawo mające zastosowanie do kryptoaktywów, a także właściwy sąd.

Część H: Informacje na temat technologii bazowej

1. Informacje na temat zastosowanej technologii, w tym technologii rozproszonego rejestru, protokołów i wykorzystanych standardów technicznych.
2. Mechanizm konsensusu, w stosownych przypadkach.
3. Mechanizmy zachęt w celu zabezpieczenia transakcji i wszelkie obowiązujące opłaty.
4. W przypadku gdy kryptoaktywa są emitowane, przenoszone i przechowywane przy wykorzystaniu technologii rozproszonego rejestru obsługiwanej przez emitenta, oferującego lub osobę trzecią działającą w ich imieniu – szczegółowy opis funkcjonowania takiej technologii rozproszonego rejestru.
5. Informacje na temat wyników audytu zastosowanej technologii, jeżeli przeprowadzono taki audyt.

Część I: Informacje na temat ryzyka

1. Opis czynników ryzyka związanych z ofertą publiczną kryptoaktywów lub ich dopuszczeniem do obrotu.
 2. Opis czynników ryzyka związanych z emitentem, jeżeli nie jest nim oferujący lub osoba ubiegająca się o dopuszczenie do obrotu.
 3. Opis czynników ryzyka związanych z kryptoaktywami.
 4. Opis czynników ryzyka związanych z realizacją projektu.
 5. Opis czynników ryzyka związanych z zastosowaną technologią oraz ewentualnych środków ograniczających ryzyko.
-

ZAŁĄCZNIK II

**INFORMACJE PODLEGAJĄCE UJAWNIENIU W DOKUMENCIE INFORMACYJNYM DOTYCZĄCYM
KRYPTOAKTYWA SPORZĄDZANYM DLA TOKENA POWIĄZANEGO Z AKTYWAMI**

Część A: Informacje o emitencie tokena powiązanego z aktywami

1. Nazwa.
2. Forma prawna.
3. Adres siedziby i siedziba zarządu, jeżeli są różne.
4. Data rejestracji.
5. Identyfikator podmiotu prawnego lub inny identyfikator wymagany zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.
6. W stosownych przypadkach tożsamość jednostki dominującej.
7. Tożsamość, adresy służbowe i funkcje osób będących członkami organu zarządzającego emitenta.
8. Działalność gospodarcza lub zawodowa emitenta oraz, w stosownych przypadkach, jego jednostki dominującej.
9. Kondycja finansowa emitenta w ostatnich trzech latach lub, w przypadku gdy emitent nie prowadził działalności gospodarczej w ostatnich trzech latach, jego kondycja finansowa od dnia rejestracji.

Kondycję finansową ocenia się na podstawie rzetelnego przeglądu rozwoju i wyników działalności emitenta oraz jego sytuacji w każdym roku i okresie śródrocznym, dla których wymagane są historyczne informacje finansowe, w tym przyczyny istotnych zmian.

Przeгляд ten ma formę wyważonej i kompleksowej analizy rozwoju i wyników działalności emitenta oraz jego sytuacji, stosownie do rozmiarów i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

10. Szczegółowy opis zasad zarządzania przyjętych przez emitenta.
11. Z wyjątkiem emitentów tokenów powiązanych z aktywami, którzy są zwolnieni z obowiązku uzyskania zezwolenia zgodnie z art. 17 – szczegółowe informacje na temat zezwolenia na emisję tokena powiązanego z aktywami oraz nazwa właściwego organu, który udzielił takiego zezwolenia.

W przypadku instytucji kredytowych – nazwa właściwego organu macierzystego państwa członkowskiego.

12. W przypadku gdy emitent tokena powiązanego z aktywami emituje również inne kryptoaktywa lub prowadzi również działalność związaną z innymi kryptoaktywami, należy to wyraźnie zaznaczyć; emitent powinien również określić, czy istnieją jakiegokolwiek powiązania między emitentem a podmiotem prowadzącym technologię rozproszonego rejestru wykorzystywaną do emisji kryptoaktywa, w tym czy protokoły są prowadzone lub kontrolowane przez osobę blisko związaną z uczestnikami projektu.

Część B: Informacje na temat tokena powiązanego z aktywami

1. Nazwa i skrót lub kod tokena powiązanego z aktywami.
2. Opis właściwości tokena powiązanego z aktywami, w tym dane niezbędne do sklasyfikowania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa w rejestrze, o którym mowa w art. 109, określone zgodnie z ust. 8 tego artykułu.
3. Dane wszystkich osób fizycznych lub prawnych (w tym adresy służbowe lub siedziba przedsiębiorstwa) zaangażowanych w operacjonalizację tokena powiązanego z aktywami, takich jak doradcy, zespół ds. rozwoju i dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów.

4. Opis roli, obowiązków i zakresu odpowiedzialności podmiotów zewnętrznych, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h).
5. Informacje na temat planów dotyczących tokenów powiązanych z aktywami, w tym opis przeszłych i przyszłych celów pośrednich oraz – w stosownych przypadkach, już przydzielonych zasobów.

Część C: Informacje na temat oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczenia go do obrotu

1. Określenie, czy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa dotyczy oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami czy dopuszczenia go do obrotu.
2. W stosownych przypadkach – kwota, którą planuje się pozyskać w ramach oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami w środkach pieniężnych lub w innych kryptoaktywach, w tym, w stosownych przypadkach, wszelkie minimalne i maksymalne zakładane cele subskrypcji określone dla oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami, a także informacja, czy akceptowana jest nadsubskrypcja i w jaki sposób odbywa się przydział w przypadku jej wystąpienia.
3. W stosownych przypadkach – całkowita liczba jednostek tokena powiązanego z aktywami, które mają być przedmiotem oferty lub dopuszczenia do obrotu.
4. Wskazanie potencjalnych posiadaczy, do których kieruje się ofertę publiczną tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczenie takiego tokena powiązanego z aktywami do obrotu, w tym wszelkich ograniczeń dotyczących rodzaju posiadaczy takiego tokena powiązanego z aktywami.
5. Szczególna informacja o tym, że nabywcy uczestniczący w ofercie publicznej tokena powiązanego z aktywami będą w stanie uzyskać zwrot w przypadku nieosiągnięcia minimalnego zakładanego celu subskrypcji na koniec oferty publicznej, w tym oczekiwany termin dokonania takich zwrotów; należy wyraźnie określić konsekwencje przekroczenia maksymalnego zakładanego celu subskrypcji.
6. Informacje na temat poszczególnych etapów oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami, w tym informacje na temat ceny nabycia z dyskontem dla nabywców dokonujących nabycia tokena powiązanego z aktywami w przedsprzedaży (sprzedaż poprzedzająca sprzedaż publiczną), a w przypadku cen nabycia z dyskontem dla niektórych nabywców – wyjaśnienie, dlaczego ceny nabycia mogą być inne, i opis wpływu na pozostałych inwestorów.
7. W przypadku ofert ograniczonych czasowo – okres subskrypcji, w którego trakcie oferta publiczna jest otwarta.
8. Metody płatności w celu nabycia i wykupu oferowanych tokena powiązanego z aktywami.
9. Informacje na temat metody i harmonogramu przekazania posiadaczom nabytego tokena powiązanego z aktywami.
10. Informacje na temat wymogów technicznych, jakie musi spełnić nabywca, by móc posiadać tokeny powiązane z aktywami.
11. W stosownych przypadkach – nazwa dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów odpowiedzialnego za plasowanie tokena powiązanego z aktywami i forma takiego plasowania (z gwarancją przejęcia emisji lub bez niej).
12. W stosownych przypadkach – nazwa platformy obrotu kryptoaktywami, której dotyczy wnioski o dopuszczenie do obrotu, oraz informacje na temat sposobu, w jaki inwestorzy mogą uzyskać dostęp do takich platform, i związanych z tym kosztów.
13. Wydatki związane z ofertą publiczną tokena powiązanego z aktywami.
14. Potencjalne konflikty interesów osób zaangażowanych w ofertę publiczną lub ubieganie się o dopuszczenie do obrotu, powstałe w związku z ofertą lub dopuszczeniem do obrotu.
15. Prawo mające zastosowanie do oferty publicznej tokena powiązanego z aktywami, a także właściwy sąd.

Część D: Informacje na temat praw i obowiązków związanych z tokenem powiązany z aktywami

1. Opis właściwości i funkcji tokena powiązanego z aktywami będącego przedmiotem oferty lub dopuszczenia do obrotu, w tym informacje na temat planowanego momentu rozpoczęcia stosowania tych funkcji.
2. Opis praw przysługujących nabywcy i ewentualnych obowiązków, jakim podlega, oraz trybu i warunków wykonywania tych praw.
3. Opis warunków, na jakich prawa i obowiązki mogą być modyfikowane.
4. W stosownych przypadkach – informacje na temat przyszłych ofert publicznych tokena powiązanego z aktywami emitenta oraz liczby jednostek tokena powiązanego z aktywami zatrzymywanych przez samego emitenta.
5. W przypadku nieubiegania się o dopuszczenie do obrotu – informacje na temat tego, w jaki sposób i gdzie można nabyć lub sprzedać token powiązany z aktywami po zakończeniu oferty publicznej.
6. Wszelkie ograniczenia dotyczące zbywalności tokena powiązanego z aktywami będącego przedmiotem oferty lub dopuszczenia do obrotu.
7. W przypadku gdy token powiązany z aktywami wykorzystuje protokoły, które służą zwiększeniu lub zmniejszeniu jego podaży w odpowiedzi na zmiany popytu – opis funkcjonowania takich protokołów.
8. W stosownych przypadkach – opis systemów ochrony chroniących wartość tokena powiązanego z aktywami i systemów rekompensat.
9. Informacje na temat charakteru i wykonalności praw, w tym stałych praw do żądania wykupu i wszelkich roszczeń, które posiadacze i wszelkie osoby prawne lub fizyczne, o których mowa w art. 39 ust. 2, mogą posiadać wobec emitenta, w tym informacje na temat sposobu traktowania takich praw w przypadku postępowania upadłościowego, informacje o tym, czy różne prawa są przydzielane różnym posiadaczom oraz niedyskryminujące powody takiego odmiennego traktowania.
10. Szczegółowy opis roszczenia, jakie przysługuje posiadaczom tokena powiązanego z aktywami, w tym:
 - a) opis każdego powiązanego aktywa i określenie proporcji poszczególnych aktywów;
 - b) stosunek między wartością powiązanych aktywów a kwotą roszczenia oraz rezerwy aktywów; oraz
 - c) opis tego, w jaki sposób dokonywana jest rzetelna i przejrzysta wycena składników roszczenia, z określeniem, w stosownych przypadkach, niezależnych stron.
11. W stosownych przypadkach – informacje na temat mechanizmów wprowadzonych przez emitenta w celu zapewnienia płynności tokena powiązanego z aktywami, w tym nazwy podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie takiej płynności.
12. Dane kontaktowe do celów składania skarg oraz opis procedury rozpatrywania skarg i mechanizmu rozstrzygnięcia sporów lub procedury odwoławczej ustanowionych przez emitenta tokena powiązanego z aktywami.
13. Opis praw posiadaczy, w przypadku gdy emitent nie jest w stanie wywiązać się ze swoich obowiązków, w tym w przypadku niewypłacalności.
14. Opis praw w kontekście realizacji planu naprawy.
15. Opis praw w kontekście realizacji planu wykupu.
16. Szczegółowe informacje na temat sposobu wykupu tokenów powiązanych z aktywami, w tym informacje o tym, czy posiadacz będzie mógł wybrać formę wykupu, formę przeniesienia lub walutę urzędową wykupu.
17. Prawo mające zastosowanie do tokena powiązanego z aktywami, a także właściwy sąd.

Część E: Informacje na temat technologii bazowej

1. Informacje na temat zastosowanej technologii, w tym technologii rozproszonego rejestru, a także protokołów i wykorzystanych standardów technicznych umożliwiających posiadanie, przechowywanie i przenoszenie tokenów powiązanych z aktywami.
2. Mechanizm konsensusu, w stosownych przypadkach.
3. Mechanizmy zachęt w celu zabezpieczenia transakcji i wszelkie obowiązujące opłaty.
4. W przypadku gdy tokeny powiązane z aktywami są emitowane, przenoszone i przechowywane przy wykorzystaniu technologii rozproszonego rejestru obsługiwanej przez emitenta lub osobę trzecią działającą w imieniu emitenta – szczegółowy opis funkcjonowania takiej technologii rozproszonego rejestru.
5. Informacje na temat wyników audytu zastosowanej technologii, jeżeli przeprowadzono taki audyt.

Część F: Informacje na temat ryzyka

1. Czynniki ryzyka związane z rezerwą aktywów, w przypadku gdy emitent nie jest w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań.
2. Opis czynników ryzyka związanych z emitentem tokena powiązanego z aktywami.
3. Opis czynników ryzyka związanych z ofertą publiczną tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczeniem go do obrotu.
4. Opis czynników ryzyka związanych z tokenem powiązanym z aktywami, zwłaszcza w odniesieniu do powiązanych aktywów.
5. Opis czynników ryzyka związanych z operacjonalizacją projektu dotyczącego tokena powiązanego z aktywami.
6. Opis czynników ryzyka związanych z zastosowaną technologią oraz ewentualnych środków ograniczających ryzyko.

Część G: Informacja na temat rezerwy aktywów

1. Szczegółowy opis mechanizmu mającego na celu dostosowanie wartości rezerwy aktywów do roszczenia związanego z tokenem powiązanym z aktywami, w tym aspektów prawnych i technicznych.
2. Szczegółowy opis rezerwy aktywów i ich struktury.
3. Opis mechanizmów, za których pomocą emituje się i wykupuje tokeny powiązane z aktywami.
4. Informacje na temat ewentualnego inwestowania części aktywów rezerwowych oraz – w stosownych przypadkach – opis polityki inwestycyjnej dotyczącej tych aktywów rezerwowych.
5. Opis rozwiązań w zakresie przechowywania aktywów rezerwowych, w tym ich wydzielenia, oraz nazwa dostawców usług w zakresie kryptoaktywów zapewniających przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych, które wyznaczono na powierników aktywów rezerwowych.

ZAŁĄCZNIK III

**INFORMACJE PODLEGAJĄCE UJAWNIENIU W DOKUMENCIE INFORMACYJNYM DOTYCZĄCYM
KRYPTOAKTYWA SPORZĄDZANYM DLA TOKENA BĘDĄCEGO E-PIENIĄDZEM**

Część A: Informacje o emitencie tokena będącego e-pieniądzem

1. Nazwa.
2. Forma prawna.
3. Adres siedziby i siedziba zarządu, jeżeli są różne.
4. Data rejestracji.
5. Identyfikator podmiotu prawnego, jeżeli jest dostępny, lub inny identyfikator wymagany zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.
6. Kontaktowy numer telefonu i adres e-mail emitenta oraz liczba dni, w ciągu których inwestor kontaktujący się z emitentem za pośrednictwem tego numeru telefonu lub adresu e-mail otrzyma odpowiedź.
7. W stosownych przypadkach tożsamość jednostki dominującej.
8. Tożsamość, adres służbowy i funkcje osób będących członkami organu zarządzającego emitenta.
9. Działalność gospodarcza lub zawodowa emitenta oraz, w stosownych przypadkach, jego jednostki dominującej.
10. Potencjalne konflikty interesów.
11. W przypadku gdy emitent tokena będącego e-pieniądzem emituje również inne kryptoaktywa lub prowadzi również inną działalność związaną z kryptoaktywami, należy to wyraźnie zaznaczyć; emitent powinien również określić, czy istnieją jakiegokolwiek powiązania między emitentem a podmiotem prowadzącym technologię rozproszonego rejestru wykorzystywaną do emisji kryptoaktywa, w tym czy protokoły są prowadzone lub kontrolowane przez osobę blisko związaną z uczestnikami projektu.
12. Kondycja finansowa emitenta w ostatnich trzech latach lub, w przypadku gdy emitent nie prowadził działalności gospodarczej w ostatnich trzech latach, kondycja finansowa emitenta za okres od daty rejestracji.

Kondycję finansową ocenia się na podstawie rzetelnego przeglądu rozwoju i wyników działalności emitenta oraz jego sytuacji w każdym roku i okresie śródrocznym, dla których wymagane są historyczne informacje finansowe, w tym przyczyny istotnych zmian.

Przegląd ten ma formę wyważonej i kompleksowej analizy rozwoju i wyników działalności emitenta oraz jego sytuacji, stosownie do rozmiarów i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

13. Z wyjątkiem emitentów tokenów będących e-pieniądzem, którzy są zwolnieni z uzyskania zezwolenia zgodnie z art. 48 ust. 4 i 5, szczegółowe informacje na temat zezwolenia na emisję tokena będącego e-pieniądzem oraz nazwa właściwego organu, który udzielił zezwolenia.

Część B: Informacje na temat tokena będącego e-pieniądzem

1. Nazwa i skrót.
2. Opis właściwości tokena będącego e-pieniądzem, w tym dane niezbędne do sklasyfikowania dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa w rejestrze, o którym mowa w art. 109, określone zgodnie z ust. 8 tego artykułu.
3. Dane wszystkich osób fizycznych lub prawnych (w tym adresy służbowe lub siedziba przedsiębiorstwa) zaangażowanych w opracowywanie i rozwój, w tym doradców, zespołu ds. rozwoju i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.

Część C: Informacje na temat oferty publicznej tokena będącego e-piędzdem lub dopuszczenia go do obrotu

1. Określenie, czy dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa dotyczy oferty publicznej tokena będącego e-piędzdem czy dopuszczenia go do obrotu.
2. W stosownych przypadkach – całkowita liczba jednostek tokena będącego e-piędzdem, które mają być przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.
3. W stosownych przypadkach – nazwy platform obrotu kryptoaktywami, których dotyczy wnioski o dopuszczenie do obrotu tokena będącego e-piędzdem.
4. Prawo obowiązujące w odniesieniu do oferty publicznej tokena będącego e-piędzdem, a także właściwy sąd.

Część D: Informacje na temat praw i obowiązków związanych z tokenami będącymi e-piędzdem

1. Szczegółowy opis praw przysługujących posiadaczowi tokenów będących e-piędzdem, i ewentualnych obowiązków, jakim podlega, w tym prawa do żądania wykupu według wartości nominalnej, a także trybu i warunków wykonywania tych praw.
2. Opis warunków, na jakich prawa i obowiązki mogą być modyfikowane.
3. Opis praw posiadaczy, w przypadku gdy emitent nie jest w stanie wywiązać się ze swoich obowiązków, w tym w przypadku niewypłacalności.
4. Opis praw w kontekście realizacji planu naprawy.
5. Opis praw w kontekście realizacji planu wykupu.
6. Dane kontaktowe do celów składania skarg oraz opis procedur rozpatrywania skarg i mechanizmu rozstrzygnięcia sporów lub procedury odwoławczej ustanowionych przez emitenta tokena będącego e-piędzdem.
7. W stosownych przypadkach – opis systemów ochrony chroniących wartość kryptoaktywa i systemów rekompensat.
8. Prawo mające zastosowanie do tokena będącego e-piędzdem, a także właściwy sąd.

Część E: Informacje na temat technologii bazowej

1. Informacje na temat zastosowanej technologii, w tym technologii rozproszonego rejestru, a także protokołów i wykorzystanych standardów technicznych umożliwiających posiadanie, przechowywanie i przenoszenie tokenów będących e-piędzdem.
2. Informacje na temat wymogów technicznych, jakie musi spełnić nabywca, by uzyskać kontrolę nad tokenem będącym e-piędzdem.
3. Mechanizm konsensusu, w stosownych przypadkach.
4. Mechanizmy zachęt w celu zabezpieczenia transakcji i wszelkie obowiązujące opłaty.
5. W przypadku gdy token będący e-piędzdem jest emitowany, przekazywany i przechowywany przy wykorzystaniu technologii rozproszonego rejestru obsługiwanej przez emitenta lub osobę trzecią działającą w jego imieniu – szczegółowy opis funkcjonowania takiej technologii rozproszonego rejestru.
6. Informacje na temat wyników audytu zastosowanej technologii, jeżeli przeprowadzono taki audyt.

Część F: Informacje na temat ryzyka

1. Opis czynników ryzyka związanych z emitentem tokena będącego e-piędzdem.
 2. Opis czynników ryzyka związanych z tokenem będącym e-piędzdem.
 3. Opis czynników ryzyka związanych z zastosowaną technologią oraz ewentualnych środków ograniczających ryzyko.
-

ZAŁĄCZNIK IV

MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE DLA DOSTAWCÓW USŁUG W ZAKRESIE KRYPTOAKTYWÓW

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów	Rodzaj usług w zakresie kryptoaktywów	Minimalne wymogi kapitałowe zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. a)
Klasa 1	Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów posiadający zezwolenie na świadczenie następujących usług w zakresie kryptoaktywów: <ul style="list-style-type: none">— wykonywanie zleceń w imieniu klientów;— plasowanie kryptoaktywów;— świadczenie usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów;— przyjmowanie i przekazywanie zleceń związanych z kryptoaktywami w imieniu klientów;— doradztwo w zakresie kryptoaktywów; lub— zarządzanie portfelem kryptoaktywów.	50 000 EUR
Klasa 2	Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów posiadający zezwolenie na świadczenie jakichkolwiek usług w zakresie kryptoaktywów objętych zakresem klasy 1 oraz następujących usług: <ul style="list-style-type: none">— zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów;— wymiana kryptoaktywów na środki pieniężne; lub— wymiana kryptoaktywów na inne kryptoaktywa.	125 000 EUR
Klasa 3	Dostawca usług w zakresie kryptoaktywów posiadający zezwolenie na świadczenie jakichkolwiek usług w zakresie kryptoaktywów objętych zakresem klasy 2 oraz następujących usług: <ul style="list-style-type: none">— Prowadzenie platformy obrotu kryptoaktywami.	150 000 EUR

ZAŁĄCZNIK V

**WYKAZ NARUSZEŃ, O KTÓRYCH MOWA W TYTULE III I VI W ODNIESIENIU DO EMITENTÓW
ZNACZĄCYCH TOKENÓW POWIĄZANYCH Z AKTYWAMI**

1. Emitent narusza art. 22 ust. 1, jeżeli nie przekazuje EUNB co kwartał informacji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a)–d) tego ustępu, w odniesieniu do każdego znaczącego tokena powiązanego z aktywami, którego wartość emisji przekracza 100 000 000 EUR.
2. Emitent narusza art. 23 ust. 1, jeżeli nie zaprzestaje emisji znaczącego tokena powiązanego z aktywami po osiągnięciu progów przewidzianych w tym ustępie lub nie przedkłada EUNB planu w terminie 40 dni roboczych od osiągnięcia tych progów w celu zapewnienia utrzymania szacowanej w ujęciu kwartalnym średniej dziennej liczby i średniej łącznej wartości transakcji poniżej tych progów.
3. Emitent narusza art. 23 ust. 4, jeżeli nie stosuje się do zmian planu, o których mowa w ust. 1 lit. b) tego artykułu, zgodnie z wymogami EUNB.
4. Emitent narusza art. 25, jeżeli nie powiadamia EUNB o planowanej zmianie swojego modelu biznesowego, która może mieć istotny wpływ na decyzję posiadacza lub potencjalnego posiadacza znaczących tokenów powiązanych z aktywami o nabyciu, lub jeżeli nie opisuje takiej zmiany w dokumencie informacyjnym dotyczącym kryptoaktywa.
5. Emitent narusza art. 25, jeżeli nie stosuje się do środka wymaganego przez EUNB zgodnie z art. 25 ust. 4.
6. Emitent narusza art. 27 ust. 1, jeżeli nie działa w sposób uczciwy, rzetelny i profesjonalny.
7. Emitent narusza art. 27 ust. 1, jeżeli nie przekazuje posiadaczom i potencjalnym posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami rzetelnych, jasnych i niewprowadzających w błąd informacji.
8. Emitent narusza art. 27 ust. 2, jeżeli nie działa w najlepszym interesie posiadaczy znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub jeżeli traktuje preferencyjnie określonych posiadaczy, co nie zostało ujawnione w dokumencie informacyjnym emitenta dotyczącym kryptoaktywa lub, w stosownych przypadkach, w materiałach marketingowych.
9. Emitent narusza art. 28, jeżeli nie publikuje na swojej stronie internetowej zatwierdzonego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, o którym mowa w art. 21 ust. 1, oraz, w stosownych przypadkach, zmienionego dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa, o którym mowa w art. 25.
10. Emitent narusza art. 28, jeżeli nie zapewnia publicznego dostępu do dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa przed dniem rozpoczęcia oferty publicznej znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub przed dniem dopuszczenia tego tokena do obrotu.
11. Emitent narusza art. 28, jeżeli nie zapewnia, aby dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa i, w stosownych przypadkach, zmieniony dokument informacyjny dotyczący kryptoaktywa pozostał dostępny na jego stronie internetowej dopóty, dopóki znaczący token powiązany z aktywami pozostaje w posiadaniu ogółu inwestorów.
12. Emitent narusza art. 29 ust. 1 i 2, jeżeli publikuje materiały marketingowe dotyczące oferty publicznej znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub dopuszczenia takiego znaczącego tokena powiązanego z aktywami do obrotu, które to materiały nie spełniają wymogów określonych w ust. 1 lit. a)–d) oraz w ust. 2 tego artykułu.
13. Emitent narusza art. 29 ust. 3, jeżeli nie publikuje na swojej stronie internetowej materiałów marketingowych i ewentualnych zmian do nich.
14. Emitent narusza art. 29 ust. 5, jeżeli nie przekazuje EUNB materiałów marketingowych na żądanie.

15. Emitent narusza art. 29 ust. 6, jeżeli rozpowszechnia materiały marketingowe przed publikacją dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa.
16. Emitent narusza art. 30 ust. 1, jeżeli nie ujawnia w jasny, dokładny i przejrzysty sposób w publicznie i łatwo dostępnym miejscu na swojej stronie internetowej informacji na temat kwoty znaczącego tokena powiązanego z aktywami znajdującego się w obiegu oraz wartości i struktury rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36, lub jeżeli nie aktualizuje wymaganych informacji przynajmniej co miesiąc.
17. Emitent narusza art. 30 ust. 2, jeżeli nie publikuje możliwie najszybciej w publicznie i łatwo dostępnym miejscu na swojej stronie internetowej krótkiego, jasnego, dokładnego i przejrzystego podsumowania raportu z audytu, jak również pełnego i nieredagowanego raportu z audytu w odniesieniu do rezerwy aktywów, o której mowa w art. 36.
18. Emitent narusza art. 30 ust. 3, jeżeli nie ujawnia w publicznie i łatwo dostępnym miejscu na swojej stronie internetowej możliwie najszybciej w jasny, właściwy i przejrzysty sposób informacji na temat dowolnego zdarzenia, które ma lub może mieć istotny wpływ na wartość znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub aktywów rezerwowych, o których mowa w art. 36.
19. Emitent narusza art. 31 ust. 1, jeżeli nie ustanawia ani nie utrzymuje skutecznych i przejrzystych procedur szybkiego, sprawiedliwego i spójnego rozpatrywania skarg otrzymywanych od posiadaczy znaczącego tokena powiązanego z aktywami i innych zainteresowanych stron, w tym organizacji konsumenckich reprezentujących posiadaczy znaczących tokenów powiązanych z aktywami, i jeżeli – w przypadku gdy znaczący token powiązany z aktywami jest dystrybuowany, w całości lub częściowo, przez podmioty zewnętrzne – nie ustanawia procedur mających na celu także ułatwienie rozpatrywania skarg między posiadaczami tokenów powiązanych z aktywami a takimi podmiotami zewnętrznymi, jak określono w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h).
20. Emitent narusza art. 31 ust. 2, jeżeli nie umożliwia posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami bezpłatnego składania skarg.
21. Emitent narusza art. 31 ust. 3, jeżeli nie opracowuje ani nie udostępnia posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami wzoru na potrzeby składania skarg oraz jeżeli nie prowadzi rejestru wszystkich otrzymanych skarg oraz wszelkich środków wprowadzonych w odpowiedzi na te skargi.
22. Emitent narusza art. 31 ust. 4, jeżeli nie rozpatruje wszystkich skarg w sposób terminowy i sprawiedliwy lub jeżeli nie informuje posiadaczy swojego znaczącego tokena powiązanego z aktywami o wyniku rozpatrzenia skargi w rozsądnym terminie.
23. Emitent narusza art. 32 ust. 1, jeżeli nie wdraża ani nie utrzymuje skutecznej polityki i skutecznych procedur w celu identyfikowania konfliktów interesów, zapobiegania im, zarządzania nimi i ujawniania konfliktów interesów, do jakich dochodzi między samym emitentem a jego akcjonariuszami lub udziałowcami, między emitentem a akcjonariuszem lub udziałowcem – niezależnie od tego, czy bezpośrednim, czy pośrednim – posiadającym znaczny pakiet akcji lub znaczne udziały w emitencie, między emitentem a jego organem zarządzającym, między emitentem a jego pracownikami, między emitentem a posiadaczami znaczącego tokena powiązanego z aktywami lub między emitentem a osobą trzecią realizującą jedną z funkcji, o których mowa w art. 34 ust. 5 akapit pierwszy lit. h).
24. Emitent narusza art. 32 ust. 2, jeżeli nie podejmuje wszystkich odpowiednich działań w celu identyfikowania konfliktów interesów, zapobiegania im, zarządzania nimi i ujawniania konfliktów interesów, które powstają w związku z zarządzaniem rezerwą aktywów i inwestowaniem jej, jak określono w art. 36.
25. Emitent narusza art. 32 ust. 3 i 4, jeżeli nie ujawnia w widocznym miejscu na swojej stronie internetowej posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami ogólnego charakteru i źródeł konfliktów interesów oraz działań podjętych w celu ograniczenia tych zagrożeń lub jeżeli ujawnione informacje nie są wystarczająco precyzyjne, aby umożliwić potencjalnym posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami podjęcie świadomej decyzji o nabyciu takiego tokena.

26. Emitent narusza art. 33, jeżeli nie powiadamia niezwłocznie EUNB o wszelkich zmianach w swoim organie zarządzającym lub jeżeli nie przekazuje EUNB wszystkich informacji niezbędnych do oceny zgodności z art. 34 ust. 2.
27. Emitent narusza art. 34 ust. 1, jeżeli nie posiada solidnych zasad zarządzania, włącznie z jasną strukturą organizacyjną z dobrze określonymi, przejrzystymi i spójnymi obszarami odpowiedzialności, skutecznych procesów służących rozpoznawaniu ryzyka, na które jest lub może być narażony, zarządzaniu tym ryzykiem, monitorowaniu i zgłaszaniu tego ryzyka oraz odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej obejmujących prawidłowe procedury administracyjne i procedury z zakresu rachunkowości.
28. Emitent narusza art. 34 ust. 2, jeżeli członkowie jego organu zarządzającego nie posiadają wystarczająco dobrej opinii lub nie posiadają, zarówno indywidualnie, jak i kolektywnie, odpowiedniej wiedzy, umiejętności i doświadczenia potrzebnych do wykonywania swoich obowiązków lub nie wykazują, że są w stanie poświęcić wystarczająco dużo czasu na skuteczne wykonywanie swoich obowiązków.
29. Emitent narusza art. 34. ust. 3, jeżeli jego organ zarządzający nie ocenia lub nie dokonuje okresowego przeglądu skuteczności ustaleń dotyczących polityki i procedur wprowadzonych w celu wypełnienia obowiązków określonych w rozdziałach 2, 3, 5 i 6 tytułu III lub nie stosuje odpowiednich środków w celu wyeliminowania wszelkich niedociągnięć w tym względzie.
30. Emitent narusza art. 34 ust. 4, jeżeli posiada akcjonariuszy lub udziałowców – niezależnie od tego, czy bezpośrednich, czy pośrednich – posiadających znaczne pakiety akcji lub znaczne udziały, którzy nie mają wystarczająco dobrej opinii.
31. Emitent narusza art. 34 ust. 5, jeżeli nie przyjmuje strategii i procedur dostatecznie skutecznych, aby zapewnić przestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia, zwłaszcza jeżeli nie ustanawia, nie utrzymuje i nie wdraża którychkolwiek z zasad i procedur, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a)–k) tego ustępu.
32. Emitent narusza art. 34 ust. 5, jeżeli nie zawiera ustaleń umownych z podmiotami zewnętrznymi, o których mowa w akapicie pierwszym lit. h) tego ustępu, w których określa się role, zadania, prawa i obowiązki zarówno emitenta, jak i zainteresowanego podmiotu zewnętrznego, lub jeżeli nie wskazuje jednoznacznie prawa mającego zastosowanie.
33. Emitent narusza art. 34 ust. 6, jeżeli nie wprowadził planu, o którym mowa w art. 47, jeżeli nie stosuje odpowiednich i proporcjonalnych systemów, zasobów lub procedur w celu zapewnienia ciągłego i regularnego wykonywania swoich usług i działalności oraz jeżeli nie utrzymuje wszystkich swoich systemów i protokołów bezpiecznego dostępu w zgodności z odpowiednimi unijnymi normami.
34. Emitent narusza art. 34 ust. 7, jeżeli nie przedkłada EUNB planu zaprzestania świadczenia usług i działalności do zatwierdzenia takiego zaprzestania.
35. Emitent narusza art. 34 ust. 8, jeżeli nie identyfikuje źródeł ryzyka operacyjnego ani nie minimalizuje ich poprzez opracowywanie odpowiednich systemów, mechanizmów kontroli i procedur.
36. Emitent narusza art. 34 ust. 9, jeżeli nie ustanawia polityki i planów ciągłości działania zapewniających, w przypadku przerwy w funkcjonowaniu jego systemów ICT i procedur, zachowanie istotnych danych i funkcji oraz utrzymanie jego działalności lub, jeżeli nie jest to możliwe, odpowiednio szybkie przywrócenie takich danych i funkcji oraz odpowiednio szybkie przywrócenie działalności.
37. Emitent narusza art. 34 ust. 10, jeżeli nie posiada mechanizmów kontroli wewnętrznej i skutecznych procedur zarządzania ryzykiem, w tym skutecznych mechanizmów kontroli i zabezpieczeń w zakresie zarządzania systemami ICT zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu (UE) 2022/2554.
38. Emitent narusza art. 34 ust. 11, jeżeli nie posiada systemów i procedur, które są odpowiednie do zapewnienia dostępności, autentyczności, integralności i poufności danych, zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu (UE) 2022/2554 i stosownie do rozporządzenia (UE) 2016/679.

39. Emitent narusza art. 34 ust. 12, jeżeli nie zapewnia, aby emitent był przedmiotem regularnych audytów przeprowadzanych przez niezależnych audytorów.
40. Emitent narusza art. 35 ust. 1, jeżeli nie dysponuje przez cały czas funduszami własnymi równymi co najmniej najwyższej z kwot określonych w lit. a) lub c) tego ustępu lub w art. 45 ust. 5.
41. Emitent narusza art. 35 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, jeżeli jego fundusze własne nie składają się z pozycji i instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, o których mowa w art. 26–30 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, po dokonaniu w całości odliczeń zgodnie z art. 36 tego rozporządzenia, bez stosowania progowych wyłączeń, o których mowa w art. 46 ust. 4 i art. 48 tego rozporządzenia.
42. Emitent narusza art. 35 ust. 3, jeżeli nie spełnia wymogu EUNB dotyczącego utrzymywania wyższej kwoty funduszy własnych w następstwie oceny przeprowadzonej zgodnie z lit. a)–g) tego ustępu.
43. Emitent narusza art. 35 ust. 5, jeżeli nie przeprowadza regularnie testów warunków skrajnych uwzględniających groźne, choć realistyczne scenariusze finansowych warunków skrajnych, takie jak wstrząsy związane ze stopami procentowymi, oraz elementy pozafinansowe, takie jak ryzyko operacyjne.
44. Emitent narusza art. 35 ust. 5, jeżeli nie spełnia wymogu EUNB dotyczącego utrzymywania wyższej kwoty funduszy własnych na podstawie wyników testów warunków skrajnych.
45. Emitent narusza art. 36 ust. 1, jeżeli nie ustanawia i nie utrzymuje w każdym czasie rezerwy aktywów.
46. Emitent narusza art. 36 ust. 1, jeżeli nie zapewnia, aby rezerwa aktywów miała taką strukturę i była zarządzana w taki sposób, aby zapewniała pokrycie ryzyka związanego z aktywami powiązanymi z danym znaczącym tokenem powiązaniem z aktywami.
47. Emitent narusza art. 36 ust. 1, jeżeli nie zapewnia, aby rezerwa aktywów miała taką strukturę i była zarządzana w taki sposób, aby uwzględnić ryzyko płynności związane ze stałymi prawami do żądania wykupu przysługującymi posiadaczom.
48. Emitent narusza art. 36 ust. 3, jeżeli nie zapewnia, aby rezerwa aktywów była operacyjnie oddzielona od majątku emitenta, a także od rezerwy aktywów innych tokenów powiązanych z aktywami.
49. Emitent narusza art. 36 ust. 6, jeżeli jego organ zarządzający nie zapewnia skutecznego i ostrożnego zarządzania rezerwą aktywów.
50. Emitent narusza art. 36 ust. 6, jeżeli nie zapewnia, aby emisji i wykupowi znaczącego tokena powiązanego z aktywami zawsze towarzyszyło odpowiadające im zwiększenie lub zmniejszenie rezerwy aktywów.
51. Emitent narusza art. 36 ust. 7, jeżeli nie ustala łącznej wartości rezerwy aktywów na podstawie cen rynkowych i jeżeli jej łączna wartość nie jest zawsze co najmniej równa łącznej wartości roszczeń wobec emitenta ze strony posiadaczy znajdującego się w obiegu znaczącego tokena powiązanego z aktywami.
52. Emitent narusza art. 36 ust. 8, jeżeli nie posiada jasnej i szczegółowej polityki określającej mechanizm stabilizacji znaczącego tokena powiązanego z aktywami, która to polityka spełnia warunki określone w lit. a)–g) tego ustępu.
53. Emitent narusza art. 36 ust. 9, jeżeli nie zleca niezależnego audytu rezerwy aktywów co sześć miesięcy od dnia udzielenia zezwolenia lub od dnia zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17.
54. Emitent narusza art. 36 ust. 10, jeżeli nie powiadamia EUNB o wynikach audytu zgodnie z tym ustępem lub jeżeli nie publikuje wyników audytu w terminie dwóch tygodni od daty powiadomienia EUNB.

55. Emitent narusza art. 37 ust. 1, jeżeli nie ustanawia, nie utrzymuje lub nie wdraża zasad, procedur i ustaleń umownych dotyczących przechowywania, które przez cały czas zapewniają zgodność z warunkami wymienionymi w akapicie pierwszym lit. a)–e) tego ustępu.
56. Emitent narusza art. 37 ust. 2, jeżeli – w przypadku gdy emituje co najmniej dwa znaczące tokeny powiązane z aktywami – nie posiada polityki przechowywania dla każdej puli rezerw aktywów.
57. Emitent narusza art. 37 ust. 3, jeżeli nie zapewnia, aby aktywa rezerwowe były przechowywane w depozycie przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów zapewniającego przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, przez instytucję kredytową lub firmę inwestycyjną nie później niż w terminie pięciu dni roboczych od daty emisji znaczącego tokena powiązanego z aktywami.
58. Emitent narusza art. 37 ust. 4, jeżeli nie wykazuje się należyłą fachowością, dbałością i starannością przy wyborze, wyznaczaniu i kontroli dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych wyznaczonych na powierników aktywów rezerwowych lub jeżeli nie zapewnia, aby powiernik był osobą prawną inną niż emitent.
59. Emitent narusza art. 37 ust. 4, jeżeli nie zapewnia, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne wyznaczeni na powierników aktywów rezerwowych posiadali wiedzę fachową i reputację rynkową, które są niezbędne do działania w charakterze powierników takich aktywów rezerwowych.
60. Emitent narusza art. 37 ust. 4, jeżeli nie zapewnia w ustaleniach umownych z powiernikami ochrony przechowywanych aktywów rezerwowych przed roszczeniami wierzycieli powierników.
61. Emitent narusza art. 37 ust. 5, jeżeli nie określa w zasadach i procedurach przechowywania kryteriów wyboru stosowanych przy wyznaczaniu dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych na powierników aktywów rezerwowych lub jeżeli nie określa procedury przeglądu takich wyznań.
62. Emitent narusza art. 37 ust. 5, jeżeli nie dokonuje regularnie przeglądu wyznaczenia dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych na powierników aktywów rezerwowych, jeżeli nie ocenia swoich ekspozycji wobec takich powierników lub nie monitoruje na bieżąco kondycji finansowej takich powierników.
63. Emitent narusza art. 37 ust. 6, jeżeli nie zapewnia przechowywania aktywów rezerwowych zgodnie z akapitem pierwszym lit. a)–d) tego ustępu.
64. Emitent narusza art. 37 ust. 7, jeżeli nie wyznacza dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej jako powiernika aktywów rezerwowych potwierdzonych umową lub jeżeli nie reguluje za pomocą takiej umowy przepływu informacji niezbędnych w celu umożliwienia emitentowi znaczącego tokena powiązanego z aktywami, dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowej i firmie inwestycyjnej realizacji ich funkcji jako powierników.
65. Emitent narusza art. 38 ust. 1, jeżeli inwestuje rezerwy aktywów w produkty inne niż wysoce płynne instrumenty finansowe o minimalnym ryzyku rynkowym, minimalnym ryzyku kredytowym oraz minimalnym ryzyku koncentracji lub jeżeli takich inwestycji nie można upłynnić w krótkim terminie przy minimalnym negatywnym wpływie na cenę.
66. Emitent narusza art. 38 ust. 3, jeżeli nie przechowuje, zgodnie z art. 37, instrumentów finansowych, w które zainwestowano rezerwę aktywów.
67. Emitent narusza art. 38 ust. 4, jeżeli nie ponosi wszystkich zysków i strat oraz wszelkiego ryzyka kontrahenta lub ryzyka operacyjnego wynikających z inwestowania rezerwy aktywów.

68. Emitent narusza art. 39 ust. 1, jeżeli nie ustanawia, nie utrzymuje lub nie wdraża jasnych i szczegółowych zasad i procedur odnośnie do stałych praw do żądania wykupu przysługujących posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami.
69. Emitent narusza art. 39 ust. 1 i 2, jeżeli nie zapewnia, by posiadacze znaczącego tokena powiązanego z aktywami posiadali stałe prawa do żądania wykupu zgodnie z tymi ustępami, oraz jeżeli nie ustanawia polityki dotyczącej takich stałych praw do żądania wykupu, spełniającej warunki wymienione w art. 39 ust. 2 akapit pierwszy lit. a)–e).
70. Emitent narusza art. 39 ust. 3, jeżeli stosuje opłaty w przypadku wykupu znaczącego tokena powiązanego z aktywami.
71. Emitent narusza art. 40, jeżeli przyznaje odsetki w odniesieniu do znaczącego tokena powiązanego z aktywami.
72. Emitent narusza art. 45 ust. 1, jeżeli nie przyjmuje, nie wdraża lub nie prowadzi polityki wynagrodzeń promującej rozsądne i skuteczne zarządzanie ryzykiem emitentów znaczących tokenów powiązanych z aktywami oraz niesprzyjającej rozluźnianiu standardów w zakresie zarządzania ryzykiem.
73. Emitent narusza art. 45 ust. 2, jeżeli nie zapewnia, aby jego znaczący token powiązany z aktywami mógł być przechowywany przez różnych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów posiadających zezwolenie na zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów na uczciwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych zasadach.
74. Emitent narusza art. 45 ust. 3, jeżeli nie ocenia lub nie monitoruje potrzeb w zakresie płynności w celu zrealizowania zleceń wykupu znaczącego tokena powiązanego z aktywami składanych przez jego posiadaczy.
75. Emitent narusza art. 45 ust. 3, jeżeli nie ustanawia, nie utrzymuje lub nie wdraża zasad i procedur zarządzania płynnością lub jeżeli nie zapewnia za pomocą tych zasad i procedur, aby aktywa rezerwowe miały charakteryzujący się odpornością profil płynności, który umożliwia emitentowi znaczącego tokena powiązanego z aktywami kontynuowanie normalnej działalności, w tym w scenariuszach zaburzenia płynności.
76. Emitent narusza art. 45 ust. 4, jeżeli nie przeprowadza regularnie testów warunków skrajnych dotyczących płynności lub nie zaostcza wymogów dotyczących płynności na wniosek EUNB na podstawie wyników takich testów.
77. Emitent narusza art. 46 ust. 1, jeżeli nie sporządza lub nie utrzymuje planu naprawy przewidującego środki, jakie ma podjąć emitent znaczących tokenów powiązanych z aktywami, by ponownie zapewnić zgodność z wymogami mającymi zastosowanie do rezerwy aktywów w przypadkach, gdy emitent nie spełnia tych wymogów, w tym w zakresie utrzymania usług związanych z wyemitowanym znaczącym tokenem powiązanym z aktywami, terminowego przywrócenia działalności i wywiązania się z obowiązków w przypadku zdarzeń stwarzających poważne ryzyko zakłócenia działalności.
78. Emitent narusza art. 46 ust. 1, jeżeli nie sporządza lub nie utrzymuje planu naprawy obejmującego odpowiednie warunki i procedury zapewniające terminową realizację działań naprawczych oraz szeroki wachlarz możliwości naprawy, jak wymieniono w trzecim akapicie tego ustępu.
79. Emitent narusza art. 46 ust. 2, jeżeli nie zgłasza planu naprawy EUNB i, w stosownych przypadkach, swoim organom ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i organom nadzoru ostrożnościowego w terminie sześciu miesięcy od dnia udzielenia zezwolenia zgodnie z art. 21 lub od dnia zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17.
80. Emitent narusza art. 46 ust. 2, jeżeli nie przeprowadza regularnych przeglądów lub regularnej aktualizacji planu naprawy.
81. Emitent narusza art. 47 ust. 1, jeżeli nie sporządza lub nie utrzymuje planu operacyjnego wspierającego uporządkowany wykup każdego znaczącego tokena powiązanego z aktywami.

82. Emitent narusza art. 47 ust. 2, jeżeli nie posiada planu wykupu, który wykazuje zdolność emitenta znaczącego tokena powiązanego z aktywami do dokonania wykupu pozostającego w obrocie wyemitowanego znaczącego tokena powiązanego z aktywami bez narażania jego posiadaczy na nadmierne straty ekonomiczne oraz bez narażania stabilności rynków aktywów rezerwowych.
 83. Emitent narusza art. 47 ust. 2, jeżeli nie posiada planu wykupu, który obejmuje ustalenia umowne, procedury lub systemy, w tym wyznaczenie tymczasowego administratora, aby zapewnić sprawiedliwe traktowanie wszystkich posiadaczy znaczącego tokena powiązanego z aktywami oraz zapewnić terminową wypłatę posiadaczom znaczącego tokena powiązanego z aktywami wpływów ze sprzedaży pozostałych aktywów rezerwowych.
 84. Emitent narusza art. 47 ust. 2, jeżeli nie posiada planu wykupu, który zapewnia ciągłość wszelkich krytycznych operacji prowadzonych przez emitenta lub dowolny podmiot zewnętrzny niezbędnych do przeprowadzenia uporządkowanego wykupu.
 85. Emitent narusza art. 47 ust. 3, jeżeli nie zgłasza planu wykupu EUNB w terminie sześciu miesięcy od dnia udzielenia zezwolenia zgodnie z art. 21 lub od dnia zatwierdzenia dokumentu informacyjnego dotyczącego kryptoaktywa zgodnie z art. 17.
 86. Emitent narusza art. 47 ust. 3, jeżeli nie przeprowadza regularnych przeglądów lub regularnej aktualizacji planu wykupu.
 87. Emitent narusza art. 88 ust. 1, z wyjątkiem przypadków gdy zostały spełnione warunki określone w art. 88 ust. 2, jeżeli nie podaje możliwie najszybciej do wiadomości publicznej informacji poufnych, o których mowa w art. 87, które go bezpośrednio dotyczą, w sposób umożliwiający szybki dostęp do takich informacji oraz ich pełną, prawidłową i terminową ocenę przez ogół osób.
-

ZAŁĄCZNIK VI

**WYKAZ NARUSZEŃ PRZEPISÓW, O KTÓRYCH MOWA W TYTULE IV, W POWIĄZANIU Z TYTUŁEM III,
W ODNIESIENIU DO EMITENTÓW ZNACZĄCYCH TOKENÓW BĘDĄCYCH E-PIENIĄDZEM**

1. Emitent narusza art. 22 ust. 1, jeżeli nie przekazuje EUNB co kwartał informacji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a)–d) tego ustępu, w odniesieniu do każdego znaczącego tokena będącego e-pieniądem, denominowanego w walucie, która nie jest walutą urzędową państwa członkowskiego, którego wartość emisji przekracza 100 000 000 EUR.
2. Emitent narusza art. 23 ust. 1, jeżeli nie zaprzestaje emisji znaczącego tokena będącego e-pieniądem, denominowanego w walucie, która nie jest walutą urzędową państwa członkowskiego, po osiągnięciu progów przewidzianych w tym ustępie lub nie przedkłada EUNB planu w terminie 40 dni roboczych od osiągnięcia tych progów w celu zapewnienia utrzymania szacowanej w ujęciu kwartalnym średniej dziennej liczby i średniej łącznej wartości transakcji poniżej tych progów.
3. Emitent narusza art. 23 ust. 4, jeżeli nie stosuje się do zmian planu, o których mowa w ust. 1 lit. b) tego artykułu, zgodnie z wymogami EUNB.
4. Emitent narusza art. 35 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, jeżeli jego fundusze własne nie składają się z pozycji i instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, o których mowa w art. 26–30 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, po dokonaniu w całości odliczeń zgodnie z art. 36 tego rozporządzenia, bez stosowania progowych wyłączeń, o których mowa w art. 46 ust. 4 i art. 48 tego rozporządzenia.
5. Emitent narusza art. 35 ust. 3, jeżeli nie spełnia wymogu EUNB dotyczącego utrzymywania wyższej kwoty funduszy własnych w następstwie oceny przeprowadzonej zgodnie z lit. a)–g) tego ustępu.
6. Emitent narusza art. 35 ust. 5, jeżeli nie przeprowadza regularnie testów warunków skrajnych uwzględniających groźne, choć realistyczne scenariusze finansowych warunków skrajnych, takie jak wstrząsy związane ze stopami procentowymi, oraz elementy pozafinansowe, takie jak ryzyko operacyjne.
7. Emitent narusza art. 35 ust. 5, jeżeli nie spełnia wymogu EUNB dotyczącego utrzymywania wyższej kwoty funduszy własnych na podstawie wyników testów warunków skrajnych.
8. Emitent narusza art. 36 ust. 1, jeżeli nie ustanawia lub nie utrzymuje przez cały czas rezerwy aktywów.
9. Emitent narusza art. 36 ust. 1, jeżeli nie zapewnia, aby rezerwa aktywów miała taką strukturę i była zarządzana w taki sposób, aby zapewniała pokrycie ryzyka związanego z walutą urzędową powiązaną z danym znaczącym tokenem będącym e-pieniądem.
10. Emitent narusza art. 36 ust. 1, jeżeli nie zapewnia, aby rezerwa aktywów miała taką strukturę i była zarządzana w taki sposób, aby uwzględnić ryzyko płynności związane ze stałymi prawami do żądania wykupu przysługującymi posiadaczom.
11. Emitent narusza art. 36 ust. 3, jeżeli nie zapewnia, aby rezerwa aktywów była operacyjnie oddzielona od majątku emitenta, a także od rezerwy aktywów innych tokenów będących e-pieniądem.
12. Emitent narusza art. 36 ust. 6, jeżeli jego organ zarządzający nie zapewnia skutecznego i ostrożnego zarządzania rezerwą aktywów.
13. Emitent narusza art. 36 ust. 6, jeżeli nie zapewnia, aby emisji i wykupowi znaczącego tokena będącego e-pieniądem zawsze towarzyszyło odpowiadające im zwiększenie lub zmniejszenie rezerwy aktywów.

14. Emitent narusza art. 36 ust. 7, jeżeli nie ustala łącznej wartości rezerwy aktywów na podstawie cen rynkowych lub jeżeli nie utrzymuje jej łącznej wartości w każdym momencie co najmniej na poziomie łącznej wartości roszczeń wobec emitenta ze strony posiadaczy znajdującego się w obiegu znaczącego tokena będącego e-pieniądem.
15. Emitent narusza art. 36 ust. 8, jeżeli nie określa jasnej i szczegółowej polityki określającej mechanizm stabilizacji znaczącego tokena będącego e-pieniądem, która to polityka spełnia warunki określone w lit. a)–g) tego ustępu.
16. Emitent narusza art. 36 ust. 9, jeżeli nie zleca niezależnego audytu rezerwy aktywów co sześć miesięcy od dnia rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.
17. Emitent narusza art. 36 ust. 10, jeżeli nie powiadamia EUNB o wynikach audytu zgodnie z tym ustępem lub jeżeli nie publikuje wyników audytu w terminie dwóch tygodni od daty powiadomienia EUNB.
18. Emitent narusza art. 37 ust. 1, jeżeli nie ustanawia, nie utrzymuje lub nie wdraża zasad, procedur i ustaleń umownych dotyczących przechowywania, które przez cały czas zapewniają zgodność z warunkami wymienionymi w akapicie pierwszym lit. a)–e) tego ustępu.
19. Emitent narusza art. 37 ust. 2, jeżeli – w przypadku gdy emituje co najmniej dwa znaczące tokeny będące e-pieniądem – nie posiada polityki przechowywania dla każdej puli rezerw aktywów.
20. Emitent narusza art. 37 ust. 3, jeżeli nie zapewnia, aby aktywa rezerwowe były przechowywane w depozycie przez dostawcę usług w zakresie kryptoaktywów zapewniającego przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów, przez instytucję kredytową lub firmę inwestycyjną nie później niż w terminie pięciu dni roboczych od emisji znaczącego tokena będącego e-pieniądem.
21. Emitent narusza art. 37 ust. 4, jeżeli nie wykazuje się należyta fachowością, dbałością i starannością przy wyborze, wyznaczeniu i kontroli dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych wyznaczonych na powierników aktywów rezerwowych lub jeżeli nie zapewnia, aby powiernik był osobą prawną inną niż emitent.
22. Emitent narusza art. 37 ust. 4, jeżeli nie zapewnia, aby dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne wyznaczeni na powierników aktywów rezerwowych posiadali wiedzę fachową i reputację rynkową, które są niezbędne do działania w charakterze powierników takich aktywów rezerwowych.
23. Emitent narusza art. 37 ust. 4, jeżeli nie zapewnia w ustaleniach umownych z powiernikami ochrony przechowywanych aktywów rezerwowych przed roszczeniami wierzycieli powierników.
24. Emitent narusza art. 37 ust. 5, jeżeli nie określa w zasadach i procedurach przechowywania kryteriów wyboru stosowanych przy wyznaczeniu dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych na powierników aktywów rezerwowych lub jeżeli nie określa procedury przeglądu takich wyzna-czeń.
25. Emitent narusza art. 37 ust. 5, jeżeli nie dokonuje regularnie przeglądu wyznaczenia dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowych lub firm inwestycyjnych na powierników aktywów rezerwowych oraz jeżeli nie ocenia swoich ekspozycji wobec takich powierników lub nie monitoruje na bieżąco kondycji finansowej takich powierników.
26. Emitent narusza art. 37 ust. 6, jeżeli nie zapewnia przechowywania aktywów rezerwowych zgodnie z akapitem pierwszym lit. a)–d) tego ustępu.
27. Emitent narusza art. 37 ust. 7, jeżeli nie wyznacza dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej jako powiernika aktywów rezerwowych potwierdzonych umową lub jeżeli nie reguluje za pomocą takiej umowy przepływu informacji niezbędnych w celu umożliwienia emitentowi znaczącego tokena będącego e-pieniądem oraz dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów, instytucji kredytowej i firmie inwestycyjnej realizacji ich funkcji jako powierników.

28. Emitent narusza art. 38 ust. 1, jeżeli inwestuje aktywa rezerwowe w produkty inne niż wysoce płynne instrumenty finansowe o minimalnym ryzyku rynkowym, minimalnym ryzyku kredytowym oraz minimalnym ryzyku koncentracji lub jeżeli takich inwestycji nie można upłynnić w krótkim terminie przy minimalnym negatywnym wpływie na cenę.
29. Emitent narusza art. 38 ust. 3, jeżeli nie przechowuje, zgodnie z art. 37, instrumentów finansowych, w które zainwestowano rezerwę aktywów.
30. Emitent narusza art. 38 ust. 4, jeżeli nie ponosi wszystkich zysków i strat oraz wszelkiego ryzyka kontrahenta lub ryzyka operacyjnego wynikających z inwestowania rezerwy aktywów.
31. Emitent narusza art. 45 ust. 1, jeżeli nie przyjmuje, nie wdraża lub nie prowadzi polityki wynagrodzeń promującej rozsądne i skuteczne zarządzanie ryzykiem emitentów znaczących tokenów będących e-pieniądem oraz niesprzyjającej rozluźnianiu standardów w zakresie zarządzania ryzykiem.
32. Emitent narusza art. 45 ust. 2, jeżeli nie zapewnia, aby jego znaczący token będący e-pieniądem mógł być przechowywany przez różnych dostawców usług w zakresie kryptoaktywów posiadających zezwolenie na zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów na uczciwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych zasadach.
33. Emitent narusza art. 45 ust. 3, jeżeli nie ocenia ani nie monitoruje potrzeb w zakresie płynności w celu zrealizowania zleceń wykupu znaczącego tokena będącego e-pieniądem składanych przez jego posiadaczy.
34. Emitent narusza art. 45 ust. 3, jeżeli nie ustanawia, nie utrzymuje lub nie wdraża zasad i procedur zarządzania płynnością lub jeżeli nie zapewnia za pomocą tych zasad i procedur, aby aktywa rezerwowe miały charakteryzujący się odpornością profil płynności, który umożliwi emitentowi znaczącego tokena będącego e-pieniądem kontynuowanie normalnej działalności, w tym w scenariuszach zaburzenia płynności.
35. Emitent narusza art. 45 ust. 4, jeżeli nie przeprowadza regularnie testów warunków skrajnych dotyczących płynności lub nie zaostrza wymogów dotyczących płynności na wniosek EUNB na podstawie wyników takich testów.
36. Emitent narusza art. 45 ust. 5, jeżeli nie przestrzega przez cały czas wymogu w zakresie funduszy własnych.
37. Emitent narusza art. 46 ust. 1, jeżeli nie sporządza i nie utrzymuje planu naprawy przewidującego środki, jakie ma podjąć emitent znaczących tokenów będących e-pieniądem, by ponownie zapewnić zgodność z wymogami mającymi zastosowanie do rezerwy aktywów w przypadkach, gdy emitent nie spełnia tych wymogów, w tym w zakresie utrzymania usług związanych z wyemitowanym znaczącym tokenem będącym e-pieniądem, terminowego przywrócenia działalności i wywiązania się z obowiązków w przypadku zdarzeń stwarzających poważne ryzyko zakłócenia działalności.
38. Emitent narusza art. 46 ust. 1, jeżeli nie sporządza lub nie utrzymuje planu naprawy obejmującego odpowiednie warunki i procedury zapewniające terminową realizację działań naprawczych oraz szeroki wachlarz możliwości naprawy, jak wymieniono w akapicie trzecim lit. a), b) i c) tego ustępu.
39. Emitent narusza art. 46 ust. 2, jeżeli nie zgłasza planu naprawy EUNB i, w stosownych przypadkach, swoim organom ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i organom nadzoru ostrożnościowego w terminie sześciu miesięcy od dnia rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.
40. Emitent narusza art. 46 ust. 2, jeżeli nie przeprowadza regularnych przeglądów lub regularnej aktualizacji planu naprawy.
41. Emitent narusza art. 47 ust. 1, jeżeli nie sporządza lub nie utrzymuje planu operacyjnego wspierającego uporządkowany wykup każdego znaczącego tokena będącego e-pieniądem.

42. Emitent narusza art. 47 ust. 2, jeżeli nie posiada planu wykupu, który wykazuje zdolność emitenta znaczącego tokena będącego e-pieniędзем do dokonania wykupu pozostającego w obrocie wyemitowanego znaczącego tokena będącego e-pieniędзем bez narażania jego posiadaczy na nadmierne straty ekonomiczne oraz bez narażania stabilności rynków aktywów rezerwowych.
 43. Emitent narusza art. 47 ust. 2, jeżeli nie posiada planu wykupu, który obejmuje ustalenia umowne, procedury lub systemy, w tym wyznaczenie tymczasowego administratora, aby zapewnić sprawiedliwe traktowanie wszystkich posiadaczy znaczącego tokena będącego e-pieniędзем oraz zapewnić terminową wypłatę posiadaczom znaczącego tokena będącego e-pieniędзем wpływów ze sprzedaży pozostałych aktywów rezerwowych.
 44. Emitent narusza art. 47 ust. 2, jeżeli nie posiada planu wykupu, który zapewnia ciągłość wszelkich krytycznych operacji prowadzonych przez emitentów lub dowolne podmioty zewnętrzne niezbędnych do przeprowadzenia uporządkowanego wykupu.
 45. Emitent narusza art. 47 ust. 3, jeżeli nie zgłasza planu wykupu EUNB w terminie sześciu miesięcy od dnia rozpoczęcia oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu.
 46. Emitent narusza art. 47 ust. 3, jeżeli nie przeprowadza regularnych przeglądów lub regularnej aktualizacji planu wykupu.
-

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/1115**z dnia 31 maja 2023 r.****w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Lasy zapewniają różnorodne korzyści środowiskowe, gospodarcze i społeczne, w tym drewno i inne nierzewne produkty leśne oraz zapewniają niezbędne dla ludzkości usługi ekosystemowe, gdyż są siedliskiem większości gatunków lądowych będących częścią różnorodności biologicznej Ziemi. Utrzymują one funkcje ekosystemów, pomagają chronić system klimatyczny, zapewniają czyste powietrze i odgrywają istotną rolę w oczyszczaniu wód i gleb, a także w retencji wody i zasilaniu wód gruntowych. Duże obszary leśne stanowią źródło wilgoci i pomagają zapobiegać pustynnieniu regionów kontynentalnych. Ponadto lasy zapewniają utrzymanie i dochód około jednej trzeciej ludności świata, a ich wyniszczenie drastycznie ogranicza środki utrzymania osób najbardziej narażonych na zagrożenia, w tym ludności rdzennej i społeczności lokalnych, które są w dużym stopniu uzależnione od ekosystemów leśnych. Ponadto wylesianie i degradacja lasów przyczyniają się do zmniejszenia ilości niezbędnych pochłaniaczy dwutlenku węgla. Wylesianie i degradacja lasów również zwiększają prawdopodobieństwo kontaktu dzikich zwierząt ze zwierzętami hodowlanymi i ludźmi, przez co wzrasta ryzyko rozprzestrzeniania się nowych chorób oraz ryzyko nowych epidemii i pandemii.
- (2) Wylesianie i degradacja lasów postępują w alarmującym tempie. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) szacuje, że w latach 1990–2020 na całym świecie utracono 420 mln hektarów lasów, co odpowiada około 10 % pozostałych lasów na świecie, stanowiąc obszar większy niż powierzchnia całej Unii Europejskiej. Wylesianie i degradacja lasów są z kolei ważnymi czynnikami powodującymi globalne ocieplenie i utratę różnorodności biologicznej – dwa najważniejsze wyzwania środowiskowe naszych czasów. Każdego roku na świecie wciąż ubywa jednak 10 mln hektarów lasów. Na lasy silnie oddziałuje również zmiana klimatu, dlatego należy podjąć szereg wyzwań, aby w nadchodzących dziesięcioleciach zapewnić zdolność dostosowawczą lasów i ich odporność.
- (3) Wylesianie i degradacja lasów w wieloraki sposób przyczyniają się do globalnego kryzysu klimatycznego. Co najważniejsze, powodują wzrost emisji gazów cieplarnianych wskutek związanych z nimi pożarów lasów, trwale pozbawiając dany obszar zdolności do pochłaniania dwutlenku węgla, zmniejszając jego odporność na zmianę klimatu i znacząco ograniczając jego różnorodność biologiczną oraz odporność na choroby i szkodniki. Samo wylesianie odpowiada za 11 % emisji gazów cieplarnianych, jak określono w sprawozdaniu specjalnego Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) w sprawie zmiany klimatu i gruntów z 2019 r.
- (4) Kryzys klimatyczny przyczynia się do globalnej utraty różnorodności biologicznej, która z kolei pogłębia zmianę klimatu – są to zatem zjawiska nierozdzielnie ze sobą powiązane, co potwierdzono w ostatnich badaniach. Różnorodność biologiczna i zdrowe ekosystemy mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju odpornego na zmianę klimatu. Owady, ptaki i ssaki pełnią funkcję zapylaczy i rozsiewaczy nasion, a także mogą bezpośrednio lub pośrednio przyczynić się do skuteczniejszego składowania dwutlenku węgla. Lasy zapewniają również stałe uzupełnianie zasobów wodnych oraz zapobiegają suszom i ich szkodliwym skutkom dla społeczności lokalnych, w tym ludności rdzennej. Drastyczne ograniczenie wylesiania i degradacji lasów oraz systematyczne odtwarzanie lasów i innych ekosystemów to najważniejsze oparte na zasobach przyrody rozwiązania umożliwiające łagodzenie zmiany klimatu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 275 z 18.7.2022, s. 88.⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 19 kwietnia 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 16 maja 2023 r.

- (5) Różnorodność biologiczna ma zasadnicze znaczenie dla odporności ekosystemów i ich usług zarówno na poziomie lokalnym, jak i globalnym. Ponad połowa światowego produktu krajowego brutto zależy od przyrody i jej usług. Trzy kluczowe sektory gospodarki – budownictwo, rolnictwo oraz żywność i napoje – są w wysokim stopniu zależne od przyrody. Utrata różnorodności biologicznej zagraża zrównoważonemu cyklowi hydrologicznemu oraz systemom żywnościowym, narażając na szwank bezpieczeństwo żywnościowe i żywieniowe. Ponad 75 % rodzajów upraw roślin spożywczych na świecie jest uzależnione od zapylenia przez zwierzęta. Ponadto różnorodność genetyczna i usługi ekosystemowe to krytyczne elementy wykorzystywane przez szereg sektorów przemysłu w procesie produkcji, przede wszystkim leków, w tym środków przeciwdrobnoustrojowych.
- (6) Zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej i wylesianie są problemami o najwyższym znaczeniu globalnym, które mają wpływ na przetrwanie ludzkości i zrównoważone warunki życia na Ziemi. Przyspieszenie zmiany klimatu, utrata różnorodności biologicznej i degradacja środowiska, w połączeniu z namacalnymi przykładami ich niszczących skutków dla przyrody, warunków życia ludzi i lokalnych gospodarek, doprowadziły do uznania zielonej transformacji za decydujący cel naszych czasów oraz za kwestię równouprawnienia płci i sprawiedliwości międzypokoleniowej.
- (7) obrońcy praw człowieka w dziedzinie środowiska, którzy dążą do ochrony i promowania praw człowieka związanych ze środowiskiem, w tym dostępu do czystej wody, powietrza i ziemi, często mogą stać się celem prześladowań i ataków śmiertelnych. Ataki te w nieproporcjonalny sposób dotyczą ludność rdzenną. Według sprawozdań z 2020 r. ponad dwie trzecie ofiar tych ataków pracowało na rzecz ochrony światowych lasów przed wylesianiem i rozwojem przemysłowym.
- (8) Konsumpcja w Unii jest istotnym czynnikiem powodującym wylesianie i degradację lasów w skali globalnej. W ocenie skutków niniejszego rozporządzenia oszacowano, że bez odpowiedniej interwencji regulacyjnej konsumpcja i produkcja w Unii tylko sześciu towarów (bydła, kakao, kawy, palmy olejowej, soi oraz drewna) spowodowałyby do 2030 r. wzrost do około 248 000 hektarów wylesionych obszarów rocznie.
- (9) Jeżeli chodzi o sytuację lasów w Unii, w sprawozdaniu pt. „Stan lasów Europy w 2020 r.” stwierdzono, że w latach 1990–2020 powierzchnia lasów w Europie zwiększyła się o 9 %, ilość dwutlenku węgla składowanego w biomasy wzrosła o 50 %, a podaż drewna wzrosła o 40 %. Zagroženiem dla lasów pierwotnych i naturalnie odnawiających się jest m.in. intensywne gospodarowanie, a ich unikatowa różnorodność biologiczna i cechy strukturalne są w niebezpieczeństwie. Ponadto Europejska Agencja Środowiska zauważyła, że mniej niż 5 % europejskich obszarów leśnych uznaje się obecnie za niezakłócone ludzką działalnością lub za naturalne, natomiast 10 % europejskich obszarów leśnych sklasyfikowano jako intensywnie gospodarowane. Ekosystemy leśne muszą radzić sobie z wieloma obciążeniami spowodowanymi zmianą klimatu, począwszy od ekstremalnych zjawisk pogodowych po szkodniki, a także z działalnością człowieka, która negatywnie oddziałuje na ekosystemy i siedliska. W szczególności intensywna gospodarka lasów jednowiekowych ze względu na zręby zupełne i usuwanie drewna posuszowego może wywierać poważny wpływ na całe siedliska.
- (10) W 2019 r. Komisja przyjęła szereg inicjatyw mających na celu zaradzenie kryzysowi środowiskowemu na świecie, w tym konkretne działania przeciwdziałające wylesianiu. W swoim komunikacie z dnia 23 lipca 2019 r. dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów (zwanym dalej „komunikatem dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”) Komisja wskazała jako priorytet zmniejszenie unijnego śladu gruntowego związanego z konsumpcją i zachęciła do konsumpcji w Unii produktów z łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania. W komunikacie z dnia 11 grudnia 2019 r. dotyczącym Europejskiego Zielonego Ładu Komisja przedstawiła nową strategię na rzecz wzrostu gospodarczego, której celem jest przekształcenie Unii w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, bazującej na zrównoważonym i opartym na zasadach wolnym handlu, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych, a żadna osoba ani miejsce nie zostanie pominięte. Jej celem jest również ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli i przyszłych pokoleń przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem. Ponadto celem Europejskiego Zielonego Ładu jest zapewnienie obywatelom i przyszłym pokoleniom między innymi świeżego powietrza, czystej wody, zdrowej gleby i różnorodności biologicznej. W tym celu komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. dotyczący „unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 - Przywracanie przyrody do naszego życia (zwanej dalej „unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030”), komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. dotyczący strategii Od pola do stołu na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego (zwanej dalej „strategią »Od pola do stołu“), komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. dotyczący nowej strategii leśnej UE 2030, komunikat Komisji z dnia 12 maja 2021 r. dotyczący drogi do zdrowej planety dla wszystkich, -Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby oraz innych odpowiednich strategiach, takich jak komunikat Komisji z dnia 30 czerwca 2021 r. dotyczący długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r., opracowanych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu podkreślono znaczenie działań na rzecz ochrony lasów i ich odporności. W szczególności celem unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 jest ochrona przyrody i odwrócenie

procesu degradacji ekosystemów. Ponadto komunikat Komisji z dnia 11 października 2018 r. dotyczący zrównoważonej biogospodarki dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem” przyczynia się do zwiększenia ochrony środowiska i ekosystemów, odpowiadając jednocześnie na rosnące zapotrzebowanie na żywność, paszę, energię, materiały i produkty poprzez poszukiwanie nowych sposobów produkcji i konsumpcji.

- (11) Państwa członkowskie wielokrotnie wyrażały zaniepokojenie z powodu utrzymującego się problemu wylesiania degradacji lasów. Podkreślały, że ponieważ obecna polityka i obecne działania na szczeblu globalnym w zakresie ochrony lasów, ich odtwarzania i zrównoważonej gospodarki leśnej nie wystarczają, aby powstrzymać wylesianie, degradację lasów i utratę różnorodności biologicznej, konieczne jest zintensyfikowanie działań Unii, aby skuteczniej przyczynić się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju w ramach Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, która została przyjęta w 2015 r. przez wszystkie państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ). W szczególności Rada poparła zapowiedź Komisji zawartą w jej komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, że dokona ona oceny dodatkowych środków regulacyjnych i nieregulacyjnych oraz że przedstawi wnioski dla obu rodzajów środków. Unia i państwa członkowskie zatwierdziły również oenazetowską Dekadę Działań na rzecz celów zrównoważonego rozwoju, Dekadę Restytucji Ekosystemów oraz Dekadę Rolnictwa Rodzinnego.
- (12) Parlament Europejski podkreślił, że postępujący proces wylesiania, degradacji i przekształcania lasów i ekosystemów naturalnych na świecie, jak również naruszenia praw człowieka, są w znacznym stopniu związane z rozwojem produkcji rolnej, w szczególności ze względu na przekształcanie lasów w grunty rolne przeznaczone do produkcji szeregu towarów i produktów, na które jest duży popyt. W dniu 22 października 2020 r., zgodnie z art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której zwrócił się do Komisji o przedstawienie, zgodnie z art. 192 ust. 1 TFUE, wniosku dotyczącego ram prawnych UE mających na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE w oparciu o obowiązkową należytą staranność.
- (13) Zwalczanie wylesiania i degradacji lasów stanowi istotną część pakietu środków niezbędnych do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz do wypełnienia zobowiązań Unii wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu, jak również z porozumienia klimatycznego z Paryża przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu ⁽³⁾ (zwanego dalej „porozumieniem paryskim”), z ósmego programu działań w zakresie środowiska przyjętego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 ⁽⁴⁾ oraz z prawnie wiążącego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 ⁽⁵⁾ zobowiązania do osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r. i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55 % w porównaniu do poziomów z 1990 r.
- (14) Zwalczanie wylesiania i degradacji lasów stanowi także ważną część pakietu środków potrzebnych do przeciwdziałania utracie różnorodności biologicznej i do wywiązywania się z zobowiązań Unii w ramach Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej (CBD) ⁽⁶⁾, Europejskiego Zielonego Ładu, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz towarzyszących celów Unii w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych.
- (15) Lasy pierwotne są wyjątkowe i niezastąpione. Plantacje leśne i lasy zasadzone przez człowieka mają inny skład różnorodności biologicznej i zapewniają inne usługi ekosystemowe w porównaniu z lasami pierwotnymi i naturalnie odnawiającymi się.
- (16) Ekspansja rolna odpowiada za blisko 90 % wylesiania na świecie, przy czym ponad połowa utraty zasobów leśnych spowodowana jest przekształcaniem lasów w grunty uprawne, zaś wypas zwierząt gospodarskich odpowiada za blisko 40 % utraty zasobów leśnych.
- (17) Produkcja paszy dla zwierząt gospodarskich może przyczynić się do wylesiania i degradacji lasów. Promowanie alternatywnych, zrównoważonych praktyk rolniczych może być sposobem na sprostanie wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym oraz zapobieganie wylesianiu i degradacji lasów na całym świecie. Zachęty do stosowania bardziej zrównoważonej, zdrowszej i bogatszej w składniki odżywcze diety oraz bardziej zrównoważonego stylu życia mogą zmniejszyć presję na grunty i zasoby.

⁽³⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁽⁴⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 z 6 kwietnia 2022 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. (Dz.U. L 114 z 12.4.2022, s. 22).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

⁽⁶⁾ Decyzja Rady 93/626/EWG z dnia 25 października 1993 r. dotycząca zawarcia Konwencji o różnorodności biologicznej (Dz.U. L 309 z 13.12.1993, s. 1).

- (18) W latach 1990–2008 Unia odpowiadała za przywóz i konsumpcję jednej trzeciej będących przedmiotem globalnego handlu produktów rolnych związanych z wylesianiem. W tym okresie konsumpcja w Unii odpowiadała za 10 % światowego wylesiania związanego z wytwarzaniem towarów lub świadczeniem usług. Nawet jeżeli zmniejsza się względny udział konsumpcji w Unii, konsumpcja w Unii jest nieproporcjonalnie dużym czynnikiem powodującym wylesianie. Unia powinna zatem podjąć działania w celu zminimalizowania wylesiania i degradacji lasów na świecie spowodowanych konsumpcją niektórych towarów i produktów, a tym samym dążyć do zmniejszenia swojego udziału w emisji gazów cieplarnianych i utracie różnorodności biologicznej na świecie, a także propagować zrównoważone struktury produkcji i konsumpcji w Unii i na świecie. Aby osiągnąć jak największy efekt, politykę Unii należy zorientować na wywieranie wpływu na rynek światowy, a nie tylko na łańcuchy dostaw do Unii. W tym zakresie zasadniczą rolę odgrywają partnerstwa i skuteczna współpraca międzynarodowa, w tym umowy o wolnym handlu, z krajami będącymi producentami i konsumentami.
- (19) Zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 37, który stanowi, że wysoki poziom ochrony środowiska i poprawa jakości środowiska mają być zintegrowane z politykami Unii i zapewnione zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, Unia jest zaangażowana w propagowanie i wdrażanie ambitnych polityk w zakresie środowiska i klimatu na całym świecie. W ramach zewnętrznego wymiaru Europejskiego Zielonego Ładu działania podejmowane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny uwzględniać znaczenie istniejących światowych porozumień, zobowiązań i ram przyczyniających się do ograniczenia wylesiania i degradacji lasów, takich jak Strategiczny plan ONZ dla lasów na lata 2017–2030 i jego globalne cele leśne, Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i porozumienie paryskie, CBD i jej globalne ramy różnorodności biologicznej na okres po 2020 r., globalny strategiczny plan na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011–2020 i jego cele z Aichi w zakresie ochrony różnorodności biologicznej oraz konwencja ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia, a także wielostronne ramy wspierające zwalczanie pierwotnych przyczyn wylesiania i degradacji lasów, takie jak cele zrównoważonego rozwoju ONZ i Deklaracja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej.
- (20) Powstrzymanie wylesiania i odtworzenie zdegradowanych lasów stanowi istotny element celów zrównoważonego rozwoju. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się w szczególności do osiągnięcia celów dotyczących życia na lądzie (cel zrównoważonego rozwoju nr 15), działań w dziedzinie klimatu (cel zrównoważonego rozwoju nr 13), odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji (cel zrównoważonego rozwoju nr 12), celu „zero głodu” (cel zrównoważonego rozwoju nr 2) oraz celu dotyczącego dobrego zdrowia i jakości życia (cel zrównoważonego rozwoju nr 3). Odpowiedni cel nr 15.2 dotyczący zatrzymania wylesiania do 2020 r. nie został osiągnięty, co świadczy o pilnej potrzebie podjęcia ambitnych i skutecznych działań.
- (21) Niniejsze rozporządzenie powinno również stanowić odpowiedź na deklarację nowojorską w sprawie lasów, niewiążącą prawnie deklarację polityczną, w której zatwierdzono światowy harmonogram działań zmierzających do zmniejszenia o połowę utraty lasów naturalnych do 2020 r. oraz zatrzymania tego procesu do 2030 r. Deklaracja została zatwierdzona przez dziesiątki rządów, wiele największych światowych przedsiębiorstw oraz wpływowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje ludności rdzennej. Wezwano w niej również sektor prywatny do osiągnięcia celu, jakim jest wyeliminowanie wylesiania z produkcji towarów rolnych, takich jak olej palmowy, soja, papier i wyroby z mięsa wołowego, nie później niż do 2020 r., który to cel nie został osiągnięty. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do realizacji Strategicznego planu ONZ na rzecz lasów na lata 2017–2030, którego globalnym celem leśnym nr 1 jest odwrócenie utraty zasobów leśnych na świecie poprzez zrównoważoną gospodarkę leśną, w tym ochronę, odtwarzanie, zalesianie i odnawianie lasu, oraz zwiększanie starań na rzecz zapobiegania degradacji lasów i wkład do globalnego wysiłku w przeciwdziałaniu zmianie klimatu.
- (22) Niniejsze rozporządzenie powinno również stanowić odpowiedź na wydaną w Glasgow w listopadzie 2021 r. podczas konferencji klimatycznej ONZ deklarację przywódców w sprawie lasów i użytkowania gruntów, w której uznano, że „osiągnięcie naszych celów w zakresie użytkowania gruntów, klimatu, różnorodności biologicznej i celów zrównoważonego rozwoju, zarówno na poziomie globalnym, jak i krajowym, będzie wymagało dalszych działań związanych z transformacją we wzajemnie powiązanych obszarach zrównoważonej produkcji i konsumpcji, rozwoju infrastruktury, handlu, finansów i inwestycji oraz wsparcia drobnych producentów rolnych, ludności rdzennej i społeczności lokalnych”. Sygnatariusze zobowiązali się do wspólnej pracy na rzecz zatrzymania i odwrócenia procesu utraty lasów i degradacji gruntów do 2030 r. oraz podkreślili, że wzmocnią swoje wspólne starania na rzecz ułatwienia polityki handlowej i rozwojowej na poziomie międzynarodowym i krajowym, która propaguje zrównoważony rozwój oraz zrównoważoną produkcję i konsumpcję towarów, a także przynosi krajom wzajemne korzyści.
- (23) Jako członek Światowej Organizacji Handlu (WTO) Unia jest zobowiązana do wspierania powszechnego, opartego na zasadach, otwartego, przejrzystego, przewidywalnego, włączającego, niedyskryminującego i sprawiedliwego wielostronnego systemu handlowego w ramach WTO, jak również otwartej, zrównoważonej i asertywnej polityki handlowej. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem obejmować towary i produkty wytwarzane w Unii, jak również towary i produkty przywożone do Unii.

- (24) Wyzwaniom, przed którymi stoi świat w związku ze zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej, można stawić czoła jedynie poprzez działania globalne. Unia powinna odgrywać silną rolę na arenie międzynarodowej, zarówno dając przykład, jak i przejmując inicjatywę we współpracy międzynarodowej w celu stworzenia otwartego i sprawiedliwego systemu wielostronnego, w którym zrównoważony handel będzie kluczowym czynnikiem umożliwiającym przejście na zieloną gospodarkę w celu zwalczania zmiany klimatu i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej.
- (25) Niniejsze rozporządzenie jest również zgodne z komunikatem Komisji z dnia 22 czerwca 2022 r. dotyczącym siły partnerstw handlowych: współpracy na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu oraz komunikatem Komisji z dnia 18 lutego 2021 r. dotyczącym przeglądu polityki handlowej - otwartej, zrównoważonej i asertywnej polityki handlowej, w których stwierdzono, że w obliczu nowych wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, a w szczególności nowego, bardziej zrównoważonego modelu rozwoju określonego przez Europejski Zielony Ład i europejską strategię cyfrową UE, zamieszczoną w komunikacie Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. dotyczącym kształtowania cyfrowej przyszłości Europy, Unia potrzebuje nowej strategii w zakresie polityki handlowej – takiej, która będzie wspierać osiąganie celów polityki wewnętrznej i zewnętrznej oraz promować bardziej zrównoważony rozwój zgodnie z zobowiązaniem do pełnej realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Polityka handlowa musi w pełni odegrać swoją rolę w procesie wychodzenia Unii z pandemii COVID-19 oraz w procesie ekologicznej i cyfrowej transformacji gospodarki, a także tworzenia bardziej odpornej Unii na świecie.
- (26) Zgodnie z komunikatem z dnia 22 czerwca 2022 r. dotyczącym siły partnerstw handlowych: wspólnie na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu Komisja intensyfikuje współpracę z partnerami handlowymi w celu wspierania zgodności z międzynarodowymi normami pracy i ochrony środowiska. W komunikacie przewidziano wprowadzanie obszernych rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju, zawierających klauzule dotyczące wylesiania i degradacji lasów. Zapewnienie egzekwowania obecnych i zawierania nowych umów handlowych zawierających takie rozdziały uzupełni cele niniejszego rozporządzenia.
- (27) Niniejsze rozporządzenie powinno stanowić uzupełnienie innych środków zaproponowanych w komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”, w szczególności nawiązywania partnerstw z krajami będącymi producentami w celu wspierania ich w eliminowaniu pierwotnych przyczyn wylesiania, takich jak słabe zarządzanie, nieskuteczne egzekwowanie prawa i korupcja, oraz rozwijania współpracy międzynarodowej z krajami będącymi największymi konsumentami poprzez, między innymi, wspieranie handlu produktami niepowodującymi wylesiania oraz przyjmowanie podobnych środków mających na celu unikanie wprowadzania do obrotu produktów z łańcuchów dostaw, z którymi wiąże się wylesianie i degradacja lasów.
- (28) Niniejsze rozporządzenie powinno uwzględniać zasadę spójności polityki na rzecz rozwoju i służyć promowaniu i ułatwianiu współpracy z krajami rozwijającymi się, w szczególności z krajami najsłabiej rozwiniętymi, między innymi poprzez udzielanie pomocy technicznej i finansowej, w miarę możliwości i w stosownych przypadkach.
- (29) W koordynacji z państwami członkowskimi Komisja powinna kontynuować współpracę w ramach partnerstw z krajami będącymi producentami i ogólniej współpracę z organizacjami i podmiotami międzynarodowymi, a także z aktywnymi w terenie odpowiednimi zainteresowanymi stronami poprzez dialog z udziałem wielu zainteresowanych stron. Komisja powinna oferować większe wsparcie i lepsze zachęty związane z ochroną lasów i przechodzeniem na produkcję niepowodującą wylesiania, uznawaniem i wzmacnianiem roli i praw ludności rdzennej, społeczności lokalnych, drobnych producentów rolnych oraz mikro-przedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), poprawą zarządzania i praw własności gruntów, poprawą egzekwowania prawa i propagowaniem zrównoważonej gospodarki leśnej z naciskiem na praktyki w zakresie leśnictwa bliższego przyrodzie, bazując na wskaźnikach i progach opartych na podstawach naukowych, ekoturystyki, rolnictwa odpornego na zmianę klimatu, dywersyfikacji, agroekologii oraz systemu rolno-leśnego. Komisja powinna przy tym w pełni uznawać rolę i prawa ludności rdzennej i społeczności lokalnych w ochronie lasów z uwzględnieniem zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody. Opierając się na doświadczeniach zdobytych i wnioskach wyciągniętych w kontekście istniejących inicjatyw, Unia i państwa członkowskie powinny współpracować na rzecz partnerstw z krajami będącymi producentami, na ich wniosek, i odpowiadać na globalne wyzwania, przy jednoczesnym – zgodnie z komunikatem dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów – zaspokajaniu lokalnych potrzeb i uwzględnianiu wyzwań stojących przed drobnymi producentami rolnymi. Podejście oparte na partnerstwie powinno pomóc krajom będącym producentami i ich częściom w ochronie, odtwarzaniu i zrównoważonym użytkowaniu lasów i przyczynić się w ten sposób do realizacji celu niniejszego rozporządzenia zakładającego ograniczenie wylesiania i degradacji lasów, w tym poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych, informacji geoprzestrzennych i budowanie potencjału.

- (30) Podmioty i podmioty handlowe powinny być związane obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia niezależnie od tego, czy udostępnianie na rynku odbywa się w sposób tradycyjny czy przez internet. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem zapewniać, aby w każdym łańcuchu dostaw był mający siedzibę w Unii podmiot w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, który może być pociągnięty do odpowiedzialności w przypadku niewypełnienia obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia. Komisja i państwa członkowskie powinny monitorować wdrażanie niniejszego rozporządzenia i określić, czy rozwój cyfrowy i technologiczny będzie w przyszłości wymagać, stosownie do przypadku, dalszych specyfikacji lub inicjatyw.
- (31) Kolejnym istotnym działaniem ogłoszonym w komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów jest ustanowienie unijnego obserwatorium wylesiania, degradacji lasów, zmian powierzchni terenów zalesionych na świecie oraz powiązanych czynników (zwanego dalej „unijnym obserwatorium”), które zainicjuje Komisja w celu lepszego monitorowania zmian powierzchni terenów zalesionych na świecie i powiązanych czynników. Opierając się na istniejących narzędziach służących monitorowaniu, w tym produktach programu Copernicus i innych źródłach dostępnych publicznie lub prywatnie, unijne obserwatorium powinno ułatwiać podmiotom publicznym, konsumentom i przedsiębiorcom uzyskiwanie dostępu do informacji dotyczących łańcuchów dostaw, przekazując przystępne dane i informacje ukazujące związki między wylesianiem, degradacją lasów i zmianami powierzchni zasobów leśnych na świecie a unijnym popytem na towary i produkty lub handlem towarami i produktami. Unijne obserwatorium powinno zatem wspierać wykonanie niniejszego rozporządzenia, dostarczając dowody naukowe dotyczące globalnego wylesiania i globalnej degradacji lasów oraz powiązanej z nimi wymiany handlowej. Unijne obserwatorium powinno zapewnić mapy pokrycia terenu, również z szeregiem czasowym od daty granicznej określonej w niniejszym rozporządzeniu, oraz szereg klas umożliwiających zbadanie struktury krajobrazu. Unijne obserwatorium powinno uczestniczyć w opracowywaniu systemu wczesnego ostrzegania łączącego zdolności w zakresie badań i monitorowania. W odniesieniu do niniejszego rozporządzenia, gdy technicznie wykonalne, należy dążyć do tego, by system wczesnego ostrzegania był elementem platformy mogącej wspierać właściwe organy, podmioty, podmioty handlowe i inne odpowiednie zainteresowane strony i zapewniać stałe monitorowanie i wczesne powiadomienie o ewentualnej działalności wylesiania lub degradacji lasów. Platforma ta powinna zacząć funkcjonować jak najszybciej. Unijne obserwatorium powinno współpracować z właściwymi organami, odpowiednimi organizacjami i organami międzynarodowymi, instytutami badawczymi, organizacjami pozarządowymi, podmiotami, podmiotami handlowymi, państwami trzecimi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
- (32) Obowiązujące ramy legislacyjne Unii koncentrują się na walce z nielegalnym pozyskiwaniem drewna i powiązaną z tym wymianą handlową, lecz nie zapewniają bezpośredniej odpowiedzi na problem wylesiania. Obejmują one rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010⁽⁷⁾ oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2173/2005⁽⁸⁾. Obydwa te rozporządzenia poddano ocenie adekwatności, w której wykazano, że chociaż prawodawstwo to ma pozytywny wpływ na gospodarkę leśną, nie osiągnięto celów tych dwóch rozporządzeń – a mianowicie ograniczenia nielegalnego pozyskiwania drewna i związanego z nim handlu oraz ograniczenia konsumpcji nielegalnie pozyskanego drewna w Unii – i stwierdzono, że koncentrowanie się wyłącznie na legalności drewna nie jest wystarczające do osiągnięcia wyznaczonych celów.
- (33) Z dostępnych sprawozdań wynika, że znaczna część trwających procesów wylesiania jest zgodna z prawem kraju produkcji. W najnowszym sprawozdaniu pt: Inicjatywa dotycząca handlu i finansowania polityki leśnej (ang. *Forest Policy Trade and Finance Initiative*) opublikowanej w maju 2021 r. oszacowano, że w latach 2013–2019 ok. 30 % wylesiania do celów komercyjnej działalności rolniczej w krajach tropikalnych było zgodne z prawem. Dostępne dane skupiają się zazwyczaj na krajach charakteryzujących się słabym zarządzaniem – globalny udział nielegalnego wylesiania może być niższy, dostarcza już jednak jasnych danych, które są sygnałem, że pomijanie legalnego wylesiania w kraju produkcji obniża skuteczność środków z zakresu polityki.
- (34) W ocenie skutków możliwych środków z zakresu polityki mających na celu rozwiązanie problemu wylesiania i degradacji lasów, w konkluzjach Rady z dnia 16 grudnia 2019 r. oraz w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 22 października 2020 r. jasno określono potrzebę uznania wylesiania i degradacji lasów za przewodnie kryteria na potrzeby przyszłych unijnych środków. Skupienie się wyłącznie na legalności mogłoby potencjalnie wiązać się z ryzykiem obniżenia norm środowiskowych w celu uzyskania dostępu do rynku. Nowe unijne ramy prawne powinny zatem uwzględniać zarówno problem legalności, jak i kwestię, czy produkcja odnośnych towarów i odnośnych produktów nie powoduje wylesiania.
- (35) Definicja pojęcia „niepowodujące wylesiania” powinna być wystarczająco szeroka, aby obejmować wylesianie i degradację lasów, powinna zapewniać jasność prawa oraz zakładać wymierność na podstawie ilościowych, obiektywnych i uznanych międzynarodowo danych.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT (Dz.U. L 347 z 30.12.2005, s. 1).

- (36) Do celów niniejszego rozporządzenia rolnicze użytkowanie należy zdefiniować jako użytkowanie gruntów do celów rolnictwa. W tym celu Komisja powinna opracować wytyczne w celu wyjaśnienia interpretacji tej definicji, w szczególności w odniesieniu do przekształcania lasów w grunty, które nie są przeznaczone do użytkowania rolniczego.
- (37) Zgodnie z definicjami FAO systemy rolno-leśne, w tym w przypadku upraw rosnących pod pokrywą drzew, a także systemy rolno-leśno-uprawowe, leśno-pastwiskowe i rolno-leśno-pastwiskowe, nie powinny być uznawane za lasy, lecz za użytkowanie rolnicze.
- (38) Niniejsze rozporządzenie powinno obejmować towary, których konsumpcja w Unii ma największy wpływ na globalne wylesianie i globalną degradację lasów oraz w przypadku których interwencja polityczna Unii mogłaby przynieść największe korzyści w przeliczeniu na jednostkę wartości handlu. Jako część badania wspierającego ocenę skutków niniejszego rozporządzenia przeprowadzono obszerny przegląd odnośnej literatury naukowej, tj. głównych źródeł, w których szacuje się wpływ konsumpcji w Unii na globalne wylesianie i łączy ten ślad środowiskowy z konkretnymi towarami, i dokonano kontroli krzyżowej tego przeglądu, przeprowadzając szeroko zakrojone konsultacje z zainteresowanymi stronami. Wynikiem tego procesu było stworzenie pierwszego wykazu zawierającego osiem towarów. Drewno włączono bezpośrednio do wykazu, gdyż zostało już ono ujęte w rozporządzeniu (UE) nr 995/2010. Zgodnie z jednym z najnowszych opracowań badawczych⁽⁹⁾ wykorzystanym do analizy wydajności, spośród ośmiu analizowanych w nim towarów siedem ma największy udział w wylesianiu powodowanym przez Unię: olej palmowy (34,0 %), soja (32,8 %), drewno (8,6 %), kakao (7,5 %), kawa (7,0 %), bydło (5,0 %) i kaczuk (3,4 %).
- (39) Aby niniejsze rozporządzenie osiągnęło swoje cele, ważne jest zapewnienie, aby produkcja paszy dla zwierząt gospodarskich objęta zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia nie prowadziła do wylesiania. W związku z tym podmioty wprowadzające do obrotu lub wywożące odnośne produkty zawierające lub wytworzone przy wykorzystaniu bydła, które było karmione odnośnymi produktami zawierającymi inne odnośne towary lub odnośne produkty lub wytworzonymi przy ich użyciu, powinny zapewnić, w ramach swojego systemu należytej staranności, aby pasza ta nie powodowała wylesiania. W takim przypadku wymogi dotyczące geolokalizacji określone w niniejszym rozporządzeniu powinny być ograniczone do podania położenia geograficznego każdego z zakładów, w których bydło było hodowane, i nie należy wymagać informacji geolokalizacyjnych dotyczących samej paszy. Jeżeli właściwy organ uzyska istotne informacje, w tym informacje oparte na uzasadnionych zastrzeżeniach przedstawionych przez strony trzecie, lub zostanie powiadomiony o takich informacjach, z których wynika, że istnieje ryzyko, iż pasza nie jest zgodna z niniejszym rozporządzeniem, właściwy organ powinien niezwłocznie zwrócić się o szczegółowe informacje na temat takiej paszy. Jeżeli pasza została już poddana procedurze należytej staranności na poprzednim etapie łańcucha dostaw, podmioty powinny wykorzystać jako dowód odpowiednie faktury, numery referencyjne odpowiednich oświadczeń o należytej staranności lub jakąkolwiek odpowiednią dokumentację wskazującą, że pasza nie powoduje wylesiania, i podmioty te mogą być zobowiązane do udostępnienia tych dowodów na żądanie właściwym organom. Dowody powinny obejmować okres życia zwierząt, maksymalnie do pięciu lat.
- (40) Z uwagi na to, że należy zachęcać do wykorzystywania odnośnych towarów i odnośnych produktów pochodzących z recyklingu oraz że włączenie takich towarów i produktów w zakres niniejszego rozporządzenia stanowiłoby nieproporcjonalne obciążenie dla podmiotów, zużyte towary i produkty, których cykl życia zakończył się i które w innym przypadku zostałyby usunięte jako odpady, zdefiniowane w art. 3 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽¹⁰⁾, należy wyłączyć z zakresu niniejszego rozporządzenia. Nie powinno to jednak mieć zastosowania do niektórych produktów ubocznych procesu produkcyjnego.
- (41) W niniejszym rozporządzeniu należy określić obowiązki w zakresie odnośnych towarów i odnośnych produktów, aby skutecznie zwalczać wylesianie i degradację lasów i propagować łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania, uwzględniając ochronę praw człowieka oraz praw ludności rdzennej i społeczności lokalnych zarówno w Unii, jak i w państwach trzecich.
- (42) Przy ocenie ryzyka wystąpienia niezgodności w przypadku odnośnych towarów i odnośnych produktów, w odniesieniu do których planowane jest wprowadzenie do obrotu lub dokonanie ich wywozu, należy uwzględnić naruszenia praw człowieka związane z wylesianiem lub degradacją lasów, w tym praw ludności rdzennej, społeczności lokalnych i posiadaczy zwyczajowego prawa własności ziemi.

⁽⁹⁾ Pendrill F., Persson U. M., Kastner, T. 2020. Deforestation risk embodied in production and consumption of agricultural and forestry commodities 2005-2017 (Version 1.0). Zenodo. (ang. Ryzyko wylesiania wynikające z produkcji i konsumpcji towarów rolnych i leśnych).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

- (43) W dziedzinie wylesiania i degradacji lasów, na których opierają się definicje ujęte w niniejszym rozporządzeniu działało wiele organizacji i podmiotów międzynarodowych, takich jak FAO, IPCC, Program ONZ ds. Ochrony Środowiska, oraz Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody, oraz zostały zawarte umowy międzynarodowe, takie jak porozumienie paryskie i CBD,.
- (44) Zasadnicze znaczenie ma to, aby w niniejszym rozporządzeniu uwzględnić również kwestię degradacji lasów. Definicja degradacji lasów powinna opierać się na pojęciach uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym i zapewniać możliwość łatwego wypełnienia odnośnych obowiązków przez podmioty i właściwe organy. Obowiązki te powinny być wymierne i weryfikowalne, a także jasne i jednoznaczne, aby zapewnić pewność prawa. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno koncentrować się na kluczowych elementach degradacji lasów, które zgodnie z najaktualniejszymi danymi naukowymi są wymierne i weryfikowalne oraz szczególnie istotne dla uniknięcia wpływu na środowisko. W tym celu definicja degradacji lasów powinna opierać się na uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym pojęciach zdefiniowanych przez FAO. Definicja degradacji lasów powinna zostać poddana przeglądowi, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, aby ocenić, czy należy ją rozszerzyć w celu objęcia nią szerszego zakresu czynników powodujących degradację lasów oraz ekosystemów leśnych na całym świecie, tak by dalej wspierać cele środowiskowe niniejszego rozporządzenia, z uwzględnieniem postępów poczynionych w trakcie międzynarodowych rozmów na ten temat, a także różnorodności ekosystemów i praktyk leśnych na całym świecie. Przegląd ten należy przeprowadzić na podstawie dogłębnej analizy, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz po zasięgnięciu opinii odpowiednich zainteresowanych stron, organizacji i organów międzynarodowych i środowiska naukowego.
- (45) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewnić właściwą równowagę między ochroną uzasadnionych oczekiwań podmiotów i podmiotów handlowych wprowadzających do obrotu odnośne towary i odnośne produkty lub dokonujących ich wywozu, przy jednoczesnym zminimalizowaniu nagłych zakłóceń w łańcuchach dostaw, a podstawowym prawem do ochrony środowiska ustanowionym w art. 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W tym celu należy ustalić datę graniczną stanowiącą podstawę oceny, czy na danym obszarze dochodzi do wylesiania lub degradacji lasów, aby po tej dacie żadne towary i produkty objęte zakresem niniejszego rozporządzenia nie mogły być wprowadzane do obrotu, ani wywożone, jeżeli zostały wyprodukowane na obszarze, na którym dochodzi do wylesiania lub degradacji lasów.
- (46) Data graniczna powinna odpowiadać określonym w celach zrównoważonego rozwoju i w deklaracji nowojorskiej w sprawie lasów istniejącym zobowiązaniom międzynarodowym, w których dąży się do powstrzymania wylesiania, odtworzenia zdegradowanych lasów oraz znacznego zwiększenia zalesiania i ponownego zalesiania na całym świecie do 2020 r.; zatem powinna ona zostać ustalona na dzień 31 grudnia 2020 r. Data ta jest spójna z ogłoszeniem przez Komisję zamiaru przeciwdziałania wylesianiu w komunikacie dotyczącym zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, w Europejskim Zielonym Ładzie, w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz w strategii Od pola do stołu. Zgodnie z zasadą ostrożności, data graniczna we wniosku Komisji dotyczącym niniejszego rozporządzenia poprzedza wejście w życie niniejszego rozporządzenia. Data graniczna została wybrana w celu zapobieżenia uprzedniemu przyspieszeniu – między ogłoszeniem we wniosku Komisji a dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia – działań prowadzących do wylesiania i degradacji lasów i zapobiec takiemu przyspieszeniu. W niniejszym rozporządzeniu należy uwzględnić realizowany cel środowiskowy i potwierdzić proponowaną datę graniczną w celu zapewnienia, aby producenci i podmioty, którzy w okresie negocjowania niniejszego rozporządzenia dokonali wylesiania i degradacji lasów, nie mogli wprowadzać do obrotu odnośnych towarów ani odnośnych produktów wytworzonych na tych gruntach ani ich wywozić.
- (47) Ograniczenia w wykonywaniu praw podstawowych i ochronie uzasadnionych oczekiwań podmiotów i podmiotów handlowych wynikające z wyboru daty granicznej powinny być proporcjonalne i ściśle niezbędne do osiągnięcia celu leżącego w interesie ogólnym, jakim jest ochrona środowiska. Aby przyczynić się do osiągnięcia tego celu, niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do odnośnych towarów i odnośnych produktów wyprodukowanych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Odroczone stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia regulujących obowiązki podmiotów i podmiotów handlowych, które zamierzają wprowadzić odnośne towary i odnośne produkty do obrotu lub je wywieźć, również daje im rozsądny termin na dostosowanie się do nowych wymogów niniejszego rozporządzenia.
- (48) W celu zwiększenia wkładu Unii w powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów oraz zapewnienia, aby nie wprowadzać do obrotu ani nie wywozić z tego rynku produktów pochodzących z łańcuchów dostaw związanych z wylesianiem i degradacją lasów, nie należy wprowadzać do obrotu, udostępniać na rynku odnośnych produktów ani ich z niego wywozić, chyba że nie powodują one wylesiania i zostały wytworzone zgodnie z właściwymi przepisami kraju produkcji. Aby potwierdzić taki stan rzeczy, należy zawsze dołączać do nich oświadczenie o należytej staranności.

- (49) Opierając się na podejściu systemowym, podmioty powinny podejmować odpowiednie kroki w celu zapewnienia, że odnośne produkty, które zamierzają wprowadzić do obrotu, są zgodne z wymogami dotyczącymi niepowodowania wylesiania i legalności określonymi w niniejszym rozporządzeniu. W tym celu podmioty powinny ustanowić i wdrożyć systemy należytej staranności. Te systemy należytej staranności powinny obejmować trzy elementy, a mianowicie wymogi informacyjne, ocenę ryzyka i środki zmniejszające ryzyko uzupełnione obowiązkami sprawozdawczymi. Systemy należytej staranności należy opracować w taki sposób, aby zapewniały dostęp do informacji na temat źródeł i dostawców towarów i produktów wprowadzanych do obrotu, w tym informacji wskazujących na spełnienie wymogów dotyczących niepowodowania wylesiania i degradacji lasów oraz wymogu legalności, m.in. dzięki określeniu kraju produkcji lub jego części, w tym i współrzędnych geolokalizacyjnych danych działek. Na potrzeby takich współrzędnych geolokalizacyjnych, które są zależne od czasu, pozycjonowania lub obserwacji Ziemi, można wykorzystywać dane satelitarne i usługi w ramach programu kosmicznego Unii (EGNOS/Galileo i program Copernicus). Na podstawie tych informacji podmioty powinny przeprowadzić ocenę ryzyka. Po określeniu ryzyka podmioty powinny podjąć działania zmniejszające to ryzyko, aby całkiem je wyeliminować lub obniżyć do poziomu, na którym będzie ono znikome. Podmiotowi można zezwolić na wprowadzenie odnośnego produktu do obrotu lub na jego wywóz tylko, gdy podmiot stwierdzi po przeprowadzeniu należytej staranności, że nie istnieje ryzyko, że odnośny produkt będzie niezgodny z przepisami niniejszego rozporządzenia, lub ryzyko takie jest znikome.
- (50) Przy pozyskiwaniu produktów należy podjąć rozsądne wysiłki w celu zapewnienia producentom, w szczególności małym producentom rolnym, uczciwej ceny, tak aby zapewnić im dochód pozwalający na utrzymanie i skutecznie przeciwdziałać ubóstwu będącemu podstawową przyczyną wylesiania.
- (51) Podmioty powinny formalnie przyjąć odpowiedzialność za zgodność odnośnych produktów, które zamierzają wprowadzić do obrotu lub je wywozić, przedstawiając oświadczenie o należytej staranności. Niniejsze rozporządzenie powinno określić wzór takiego oświadczenia. Oczekuje się, że takie oświadczenie o należytej staranności ułatwi właściwym organom i sądom egzekwowanie przepisów niniejszego rozporządzenia, a także zwiększy przestrzeganie tych przepisów przez podmioty.
- (52) Aby uznać dobre praktyki, w procedurze oceny ryzyka można wykorzystywać certyfikację lub inne systemy zweryfikowane przez osoby trzecie. Nie powinny one jednak zastępować odpowiedzialności podmiotu w zakresie należytej staranności.
- (53) Podmioty handlowe powinny odpowiadać za gromadzenie i przechowywanie informacji służących zapewnieniu przejrzystości łańcucha dostaw odnośnych produktów, które udostępniają na rynku. Duże podmioty handlowe, które nie są MŚP, mają znaczący wpływ na łańcuchy dostaw i odgrywają istotną rolę w zapewnianiu, aby łańcuchy dostaw nie powodowały wylesiania. Powinny one zatem mieć takie same obowiązki jak podmioty, przyjmować odpowiedzialność za zgodność odnośnych produktów z niniejszym rozporządzeniem oraz przed udostępnieniem na rynku odnośnych produktów zapewniać, aby w sposób spełniający odpowiednie wymogi dochowano wobec nich należytej staranności zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i stwierdziły, że nie ma żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z niniejszym rozporządzeniem.
- (54) Aby sprzyjać przejrzystości i ułatwić egzekwowanie przepisów, podmioty, które nie należą do kategorii MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstw ani osób fizycznych, powinny co roku składać publiczne sprawozdanie dotyczące ich systemu należytej staranności, w tym kroków podejmowanych w celu wykonania ich zobowiązań.
- (55) Podmioty powinny mieć możliwość otrzymywania uzasadnionych zastrzeżeń od zainteresowanych stron, w tym drogą elektroniczną, oraz powinny dokładnie zbadać wszystkie otrzymane uzasadnione zastrzeżenia.
- (56) Inne akty prawne Unii określają wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości w odniesieniu do niekorzystnego wpływu na prawa człowieka lub środowisko powinny mieć zastosowanie, o ile w niniejszym rozporządzeniu nie ma żadnych przepisów szczegółowych o tym samym celu, charakterze i skutku, które można by dostosować w świetle przyszłych zmian aktów prawnych Unii. Istnienie niniejszego rozporządzenia nie powinno wykluczać stosowania innych aktów prawnych Unii, w których ustanowiono wymogi dotyczące należytej staranności w łańcuchu wartości. W przypadku gdy w takich aktach prawnych Unii przewidziano bardziej szczegółowe przepisy lub dodano wymogi do przepisów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, przepisy takie należy stosować w związku z niniejszym rozporządzeniem. Ponadto w przypadku, gdy niniejsze rozporządzenie zawiera bardziej szczegółowe przepisy, nie należy ich interpretować w sposób, który osłabiałby skuteczne stosowanie innych aktów prawnych Unii dotyczących należytej staranności lub osiągnięcie ich ogólnego celu. Komisja powinna mieć możliwość wydawania jasnych i łatwych do zrozumienia wytycznych dotyczących przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez podmioty i podmioty handlowe, w szczególności MŚP.
- (57) Poszanowanie praw ludności rdzennej w odniesieniu do lasów oraz zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody, w tym zgodnie z Deklaracją ONZ o prawach ludności rdzennej, przyczynia się do ochrony różnorodności biologicznej, łagodzenia zmiany klimatu i ujęcia kwestii związanych z tym obaw co do interesu publicznego. Ludność rdzenna ma tradycyjną wiedzę o wartości ekologicznej i medycznej oraz bardzo często proponuje model zrównoważonego wykorzystania zasobów leśnych. Może to przyczynić się do ochrony in situ, zgodnie z celami

CBD. Ponadto z badań wynika, że ludność rdzenna zajmująca się leśnictwem odgrywa podwójną rolę w walce ze zmianą klimatu: po pierwsze, zazwyczaj sprzeciwia się zajmowaniu i wylesianiu gruntów, które zamieszkuje od pokoleń, a po drugie, niektóre społeczności rdzenne uznają za swoją odpowiedzialność ochronę lasów w celu łagodzenia zmiany klimatu.

- (58) Zasady ustanowione w deklaracji ONZ z Rio de Janeiro z 1992 r. w sprawie środowiska i rozwoju, w szczególności zasady nr 10 dotyczącej znaczenia świadomości i udziału społeczeństwa w zakresie zagadnień środowiskowych i zasady nr 22 dotyczącej istotnej roli odgrywanej przez ludność rdzenną w zakresie zarządzania środowiskiem i rozwoju są ważne w kontekście zrównoważonej gospodarki leśnej.
- (59) Koncepcja dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody ludności rdzennej jest rozwijana od czasu zatwierdzenia konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie ludności rdzennej i plemiennej (1989) (nr 169) i jest odzwierciedlona w Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej. Ma ona stanowić zabezpieczenie zapewniające, że potencjalny wpływ na ludność rdzenną będzie brany pod uwagę w procesie podejmowania decyzji w zakresie projektów, które jej dotyczą.
- (60) Podmioty objęte zakresem stosowania innych aktów prawnych Unii określających wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości w odniesieniu do niekorzystnego wpływu na prawa człowieka lub środowisko powinny być w stanie spełnić obowiązki sprawozdawcze wynikające z niniejszego rozporządzenia, podając wymagane informacje przy sporządzaniu sprawozdań na podstawie pozostałych aktów prawnych Unii.
- (61) Odpowiedzialność za egzekwowanie niniejszego rozporządzenia powinna spoczywać na państwach członkowskich, a właściwe organy państw członkowskich zapewniają pełne przestrzeganie niniejszego rozporządzenia. Jednolite egzekwowanie niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających można osiągnąć wyłącznie dzięki systematycznej wymianie informacji i współpracy między właściwymi organami, organami celnymi i Komisją.
- (62) Skuteczne i efektywne wdrożenie i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia jego celów. Z tego względu Komisja powinna ustanowić system informacyjny, który będzie wspierał podmioty i właściwe organy w przedstawianiu niezbędnych informacji dotyczących odnośnych produktów wprowadzanych do obrotu i w uzyskiwaniu dostępu do takich informacji, oraz zarządzać takim systemem. Podmioty powinny przedkładać poprzez system informacyjny oświadczenia o należytej staranności. System informacyjny powinien być dostępny dla właściwych organów i organów celných, aby ułatwić im wypełnianie ich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, oraz powinien ułatwiać przekazywanie informacji między państwami członkowskimi, właściwymi organami i organami celnymi. Dane nieobjęte tajemnicą handlową powinny być również dostępne dla szerszej opinii publicznej, z zastrzeżeniem, że dane powinny zostać zanonimizowane, z wyjątkiem informacji dotyczących wykazu ostatecznych wyroków wydanych przeciw osobom prawnym za naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz kar na nie nakładanych, i powinny być przedstawione w otwartym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie zgodnie z unijną polityką otwartych danych, określona w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 ⁽¹⁾.
- (63) W przypadku odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, na właściwych organach powinno spoczywać zadanie sprawdzenia zgodności odnośnych produktów z niniejszym rozporządzeniem na podstawie, między innymi, oświadczeń o należytej staranności przedłożonych przez podmioty. Rolą organów celných powinno być zapewnienie, aby w stosownych przypadkach podano im odniesienie do oświadczenia o należytej staranności. Dodatkowo, od chwili, w której dostępny będzie elektroniczny interfejs służący wymianie informacji między organami celnymi a właściwymi organami, organy celne powinny sprawdzić oznaczenie w systemie informacyjnym statusu oświadczenia o należytej staranności po przeprowadzeniu przez właściwe organy wstępnej analizy ryzyka. Organы celne powinny podjąć stosowne działanie, takie jak zawieszenie lub odmowa dotyczące odnośnego towaru lub odnośnego produktu, jeżeli istnieje taki wniosek na podstawie statusu oświadczenia o należytej staranności oznaczonego w systemie informacyjnym. Ta szczególna organizacja kontroli sprawia, że rozdział VII rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 ⁽²⁾ nie ma zastosowania w zakresie dotyczącym stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia.
- (64) Państwa członkowskie powinny zapewniać stałą dostępność odpowiednich zasobów finansowych, aby właściwe organy były odpowiednio obsadzone i wyposażone. Do prowadzenia efektywnych kontroli niezbędny jest wysoki poziom zasobów, dlatego w każdej chwili powinny być dostępne stabilne zasoby na poziomie odpowiednim do

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

potrzeb w zakresie egzekwowania przepisów. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość uzupełnienia finansowania publicznego dzięki odzyskiwaniu od odpowiednich podmiotów gospodarczych kosztów poniesionych podczas prowadzenia kontroli dotyczących odnośnych towarów i odnośnych produktów uznanych za niezgodne z wymogami.

- (65) Niniejsze rozporządzenie nie narusza innych aktów prawnych Unii dotyczących towarów i produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013⁽¹³⁾ w odniesieniu do uprawnień organów celnych i do kontroli celnej. Importerzy powinni pamiętać, że w myśl art. 220, 254, 256, 257 i 258 tego rozporządzenia produkty wprowadzane na rynek, które wymagają dalszego przetworzenia, mają podlegać odpowiedniej procedurze celnej umożliwiającej takie przetworzenie. Co do zasady dopuszczenia do obrotu lub wywozu nie należy uznawać za dowód zgodności z prawem Unii, gdyż takie dopuszczenie lub wywóz niekoniecznie obejmuje pełną kontrolę zgodności.
- (66) Aby zoptymalizować i odciążyć, w tym poprzez minimalizację obciążeń administracyjnych, proces kontroli odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, należy stworzyć międzyoperacyjny elektroniczny interfejs umożliwiający automatyczne przesyłanie danych między systemami celnymi a systemem informacyjnym właściwych organów. Unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł jest naturalnym kandydatem umożliwiającym obsługę takich transferów danych. Interfejsy powinny być wysoce zautomatyzowane i łatwe w obsłudze oraz ułatwiać działania organom celnym i podmiotom. Ponadto, mając na uwadze niewielkie różnice między danymi, które należy udostępnić organom celnym i które mają być umieszczone w oświadczeniu o należytej staranności, należy również zaproponować podejście w zakresie wymiany danych między przedsiębiorstwami a administracją publiczną, w ramach którego podmioty handlowe i podmioty gospodarcze będą udostępniały oświadczenie o należytej staranności odnośnego produktu za pośrednictwem krajowego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł, a oświadczenie to będzie automatycznie przekazywane do systemu informacyjnego na podstawie niniejszego rozporządzenia stosowanego przez właściwe organy. Organy celne i właściwe organy powinny brać udział w określeniu danych, jakie mają być przekazywane, i wszelkich innych wymogów technicznych.
- (67) Ryzyko wprowadzenia do obrotu produktów niezgodnych z wymogami lub ich wywozu różni się w zależności od towaru i produktu, a także od ich kraju pochodzenia i produkcji lub jego części. Podmioty pozyskujące towary i produkty z krajów lub ich części o niskim ryzyku uprawy, pozyskiwania lub produkowania odnośnych towarów z naruszeniem niniejszego rozporządzenia powinny mieć mniej obowiązków, co ograniczy koszty przestrzegania przepisów i obciążenie administracyjne, chyba że podmiot ten wie lub ma powody, aby przypuszczać, że istnieje ryzyko nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia. W przypadku gdy właściwy organ dowie się o ryzyku obchodzenia niniejszego rozporządzenia, np. gdy odnośny towar lub odnośny produkt wyprodukowany w kraju wysokiego ryzyka będzie następnie przetwarzany w kraju lub wywożony z kraju niskiego ryzyka, lub jego części, skąd wprowadzany jest do obrotu, wprowadzany na rynek lub opuszcza rynek, a zgłoszenie celne lub oświadczenie o należytej staranności wskazują, że odnośny towar lub odnośny produkt wyprodukowano w kraju niskiego ryzyka, właściwy organ powinien sprawdzić poprzez dalsze kontrole, czy istnieje jakakolwiek niezgodność, i w razie potrzeby podjąć odpowiednie działania, np. zająć odnośny towar lub odnośny produkt i zawiesić jego wprowadzanie do obrotu, a także przeprowadzić dalsze kontrole. Należy wymagać od właściwych organów stosowanie zaostrej kontroli towarów i produktów pochodzących z krajów lub ich części o wysokim ryzyku.
- (68) Ponadto Komisja powinna oceniać stopień wylesiania i degradacji lasów na poziomie kraju lub jego części, na podstawie szeregu kryteriów odzwierciedlających ilościowe, obiektywne i uznane międzynarodowo dane, jak i wskazania, że kraje te angażują się aktywnie w zwalczanie wylesiania i degradacji lasów. Takie informacje oparte na systemie wskaźników powinny ułatwiać podmiotom w Unii stosowanie należytej staranności oraz właściwym organom monitorowanie i egzekwowanie zgodności z wymogami, dając jednocześnie zachętę dla krajów będących producentami do zwiększania zrównoważonego charakteru ich systemów produkcji rolnej i ograniczania ich wpływu na wylesianie. Powinno to pomóc w zwiększeniu przejrzystości i zrównoważonego charakteru łańcuchów dostaw. Taki system wskaźników powinien opierać się na trzystopniowym systemie klasyfikacji krajów, jako kraje o niskim, standardowym lub wysokim ryzyku. Aby zapewnić odpowiedni stopień przejrzystości i jasności, Komisja powinna w szczególności udostępniać publicznie dane wykorzystywane do celów systemu wskaźników, uzasadnienie proponowanej zmiany klasyfikacji i odpowiedź kraju, którego dotyczy analiza. W odniesieniu do odnośnych produktów pochodzących z krajów o niskim ryzyku lub ich części należy umożliwić podmiotom stosowanie uproszczonej należytej staranności. W odniesieniu do odnośnych produktów pochodzących z krajów o wysokim ryzyku lub ich części od właściwych organów należy wymagać stosowania wzmocnionej kontroli. Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych służących określeniu wykazu krajów lub ich części, w których występuje niskie lub wysokie ryzyko.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

- (69) Komisja powinna współpracować z krajami, które zostały sklasyfikowane lub mogą zostać sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku, oraz z odpowiednimi zainteresowanymi stronami w tych krajach, aby działać na rzecz obniżenia poziomu ryzyka.
- (70) Właściwe organy powinny przeprowadzać kontrole podmiotów i podmiotów handlowych w regularnych odstępach czasu w celu sprawdzenia, czy skutecznie wypełniają one obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto właściwe organy powinny przeprowadzać kontrole na podstawie posiadania stosownych informacji, w tym zgłoszonych uzasadnionych zastrzeżeń przez osoby trzecie. Aby zidentyfikować kontrole, które należy przeprowadzić, właściwe organy powinny opierać się na podejściu opartym na analizie ryzyka. W odniesieniu do odnośnych produktów z krajów sklasyfikowanych jako kraje o wysokim ryzyku, lub ich części, odpowiednich podmiotów i podmiotów handlowych oraz wielkości ich udziału w odnośnych towarach i produktach, należy zastosować dwojakie podejście, które zapewni kompleksowe uwzględnienie. Właściwe organy powinny być zatem zobowiązane do prowadzenia kontroli określonego odsetka podmiotów i podmiotów handlowych, przy jednoczesnym uwzględnieniu również konkretnego odsetka odnośnych produktów. W odniesieniu do odpowiednich produktów z krajów lub ich części sklasyfikowanych jako kraje o niskim lub standardowym ryzyku właściwe organy powinny być zobowiązane do kontrolowania co najmniej określonego odsetka podmiotów i podmiotów handlowych. Poziom kontroli powinien być wyższy w przypadku odnośnych produktów pochodzących z krajów o wysokim ryzyku lub ich części, natomiast może być niższy w przypadku krajów o standardowym lub niskim ryzyku lub ich części. Podczas przeglądu niniejszego rozporządzenia Komisja powinna ocenić i określić cele ilościowe dotyczące corocznych kontroli przeprowadzanych przez właściwe organy, które to cele są odpowiednie do zapewnienia egzekwowania niniejszego rozporządzenia i zharmonizowanego podejścia w całej Unii.
- (71) Kontrole podmiotów i podmiotów handlowych prowadzone przez właściwe organy powinny obejmować systemy należytej staranności i zgodność odnośnych produktów z niniejszym rozporządzeniem. Podstawą kontroli powinien być plan kontroli oparty na analizie ryzyka. Plany takie powinny zawierać kryteria ryzyka umożliwiające właściwym organom przeprowadzenie analizy ryzyka na podstawie oświadczeń o należytej staranności przedłożonych przez podmioty i podmioty handlowe. W kryteriach ryzyka należy uwzględnić ryzyko wylesiania związane z odnośnymi produktami w kraju produkcji, historię niewypełniania przez podmioty i podmioty handlowe obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia i wszelkie inne istotne informacje dostępne właściwym organom. Analiza ryzyka na podstawie oświadczeń o należytej staranności powinna umożliwić właściwym organom zidentyfikowanie podmiotów, podmiotów handlowych i odnośnych produktów, które należy poddać kontroli. Tę analizę ryzyka należy przeprowadzać, stosując techniki elektronicznego przetwarzania danych w systemie informacyjnym, za pośrednictwem którego składa się oświadczenia o należytej staranności. W przypadku gdy będzie to konieczne i technicznie możliwe, właściwe organy, po konsultacji i w ścisłej współpracy z organami państw trzecich, powinny być w stanie również przeprowadzać kontrole na miejscu.
- (72) Jeżeli analiza ryzyka na podstawie oświadczeń o należytej staranności wykaże wysokie ryzyko niezgodności konkretnych odnośnych produktów, właściwe organy powinny być w stanie wprowadzić niezwłoczne środki tymczasowe w celu zapobieżenia wprowadzenia tych towarów i produktów do obrotu lub udostępnienia tych produktów na rynku, bądź też ich wywozu. Jeżeli takie odnośne produkty zostały wprowadzane na rynek lub go opuściły, właściwe organy powinny zwrócić się z wnioskiem do organów celnych o zawieszenie dopuszczenia do obrotu lub wywozu, aby umożliwić właściwym organom przeprowadzenie niezbędnych kontroli. Wniosek taki należy przekazać przy pomocy systemu będącego interfejsem między organami celnymi i właściwymi organami. Zawieszenie wprowadzania do obrotu na rynek lub udostępniania na nim, dopuszczenia do obrotu lub wywozu powinno ograniczać się do trzech dni roboczych lub 72 godzin w przypadku odnośnych produktów łatwo psujących się, poza sytuacjami, w których właściwe organy potrzebują dodatkowego czasu, by ocenić zgodność odnośnych towarów i odnośnych produktów z przepisami niniejszego rozporządzenia. W takich przypadkach właściwe organy powinny wprowadzić dodatkowe środki tymczasowe, aby wydłużyć ten okres zawieszenia, lub – w przypadku wprowadzania odnośnych produktów na rynek lub opuszczenia go – zwrócić się do organów celnych z wnioskiem o takie wydłużenie.
- (73) Właściwe organy powinny regularnie aktualizować swoje plany kontroli w oparciu o wyniki dotyczące realizacji tych kontroli. Podmioty wykazujące się stałą zgodnością z przepisami można rzadziej poddawać kontrolom.
- (74) Aby zapewnić wdrożenie i skuteczne egzekwowanie niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny być uprawnione do wycofania i odzyskania odnośnych produktów niezgodnych z wymogami oraz podjęcia odpowiednich działań naprawczych. Powinny one również zapewnić, aby stosowano skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje za naruszenia niniejszego rozporządzenia przez podmioty i podmioty handlowe.
- (75) Aby zwiększyć odpowiedzialność podmiotów i podmiotów handlowych, Komisja powinna opublikować na swojej stronie internetowej wykaz prawomocnych wyroków wydanych wobec osób prawnych za naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz nałożonych na nie kar. Informacje te mogłyby pomóc właściwym organom, innym podmiotom i podmiotom handlowym w przeprowadzaniu ich ocen ryzyka oraz zwiększyć świadomość konsumentów i społeczeństwa obywatelskiego na temat podmiotów i podmiotów handlowych naruszających niniejsze rozporządzenie.

- (76) Wdrożenie niniejszego rozporządzenia będzie wymagało wystarczających zasobów i zdolności. W związku z tym, dodatkowo do zasobów krajowych, państwa członkowskie powinny w jak największym stopniu wykorzystywać możliwości i opcje wsparcia dostępne na poziomie Unii i za pomocą innych środków, w tym funduszy spójności i instrumentów budowania zdolności, zwłaszcza w kontekście Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 ⁽¹⁴⁾.
- (77) Ze względu na międzynarodowy charakter wylesiania i degradacji lasów oraz związanego z nimi handlu właściwe organy powinny współpracować ze sobą oraz z organami celnymi państw członkowskich, Komisją oraz z organami administracyjnymi państw trzecich. Właściwe organy powinny również współpracować z właściwymi organami odpowiedzialnymi za nadzór i egzekwowanie innych aktów prawnych Unii określających wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości w odniesieniu do niekorzystnego wpływu na prawa człowieka lub środowisko.
- (78) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zadaniem sądów państw członkowskich jest zapewnienie ochrony sądowej praw osób na mocy prawa Unii. Ponadto art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii. W tym względzie państwa członkowskie powinny zapewnić, aby społeczeństwo, w tym osoby fizyczne lub prawne zgłaszające uzasadnione zastrzeżenia zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, miały dostęp do wymiaru sprawiedliwości zgodnie ze zobowiązaniami, na jakie te państwa członkowskie zgodziły się jako strony Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska podpisanej dnia 25 czerwca 1998 r. (zwaną dalej „konwencją z Aarhus”).
- (79) W celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie pozostało aktualne i zgodne z rozwojem handlu, nauki i technologii, należy zgodnie z art. 290 TFUE przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów w odniesieniu do wykazu kodów CN odnośnych produktów określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami ustanowionymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹⁵⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji powinni systematycznie brać udział w posiedzeniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (80) W rozporządzeniu (UE) nr 995/2010 zakazuje się wprowadzania do obrotu w Unii nielegalnie pozyskanego drewna oraz produktów pochodzących z takiego drewna. Ustanowiono w nim w odniesieniu do podmiotów wprowadzających drewno po raz pierwszy do obrotu obowiązki w zakresie przeprowadzania procedury należytej staranności, oraz w odniesieniu do podmiotów handlowych – w zakresie prowadzenia rejestru umożliwiającego zidentyfikowanie ich dostawców i klientów. W niniejszym rozporządzeniu należy utrzymać obowiązek zapewnienia legalności odnośnych produktów, w tym drewna i produktów z drewna, wprowadzanych do obrotu, i uzupełnić ten obowiązek o wymóg dotyczący zrównoważonego charakteru. Rozporządzenie (UE) nr 995/2010 i powiązane rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 607/2012 ⁽¹⁶⁾ stają się zatem zbędne w świetle niniejszego rozporządzenia i należy je uchylić. Drewno i produkty z drewna zdefiniowane w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 995/2010 są odpowiednikami drewna i produktów z drewna, które są wymienione w załączniku I do niniejszego rozporządzenia oraz które zawierają drewno lub zostały wytworzone przy użyciu drewna.
- (81) Rozporządzenie (WE) nr 2173/2005 (ustanawia system zezwoleń w zakresie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) na przywóz drewna do Unii. System zezwoleń jest wdrażany w oparciu o umowy o dobrowolnym partnerstwie z krajami produkującymi drewno, których celem jest powstrzymanie nielegalnego pozyskiwania drewna oraz poprawa zarządzania lasami i związanego z tym handlu. Niniejsze rozporządzenie powinno opierać się na pozytywnych wynikach osiągniętych zgodnie z FLEGT, w szczególności pod względem większego udziału zainteresowanych stron i lepszego zarządzania lasami. W szczególnych przypadkach dobrowolne umowy o partnerstwie mogłyby uzupełniać niniejsze rozporządzenie w odniesieniu do legalności produktów z drewna. W celu poszanowania obowiązujących zobowiązań dwustronnych oraz utrzymania osiągniętego z krajami partnerskimi posiadającymi system operacyjny (etap wydawania zezwoleń FLEGT) postępu i – w stosownych i uzgodnionych przypadkach – trwających prac z obecnymi partnerami w ramach dobrowolnej

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 607/2012 z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowych przepisów dotyczących systemu zasad należytej staranności oraz częstotliwości i charakteru kontroli organizacji monitorujących, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 ustanawiającym obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 177 z 7.7.2012, s. 16).

umowy o partnerstwie na rzecz osiągnięcia tego etapu niniejsze rozporządzenie powinno zawierać przepis uznający drewno i produkty z drewna objęte ważnym zezwoleniem FLEGT za spełniające wymóg legalności na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2173/2005.

- (82) Chociaż niniejsze rozporządzenie odnosi się do wylesiania i degradacji lasów, jak przewidziano w komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, ochrona lasów nie powinna prowadzić do przekształcania ani degradacji innych ekosystemów naturalnych. Ekosystemy, w tym ekosystemy zarządzane, takie jak tereny podmokłe, sawanny i torfowiska, mają szczególne znaczenie dla globalnych starań na rzecz zwalczania zmiany klimatu i kryzysu różnorodności biologicznej, jak również dla realizacji innych celów zrównoważonego rozwoju, a ich przekształcanie lub degradacja wymagają szczególnie pilnego działania i należy im zapobiegać. Z uwagi na ślad środowiskowy Unii w odniesieniu do innych niż leśne naturalnych ekosystemów Komisja powinna ocenić i, w stosownych przypadkach, przedstawić wniosek ustawodawczy w sprawie rozszerzenia zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na inne tereny zalesione najpóźniej rok po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Ponadto nie później niż dwa lata po tym dniu wejścia w życie Komisja powinna ocenić i, w stosownych przypadkach, przedstawić wniosek ustawodawczy w celu rozszerzenia zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na inne ekosystemy naturalne, w tym na inne tereny zasobne w węgiel pierwiastkowy i mające wysoką wartość z punktu widzenia różnorodności biologicznej, takie jak użytki zielone, torfowiska i tereny podmokłe. Ekosystemy są również coraz bardziej narażone na przekształcanie i degradację w związku z produkcją towarów na rynek unijny. Najpóźniej dwa lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja powinna również ocenić potrzebę i wykonalność rozszerzenia zakresu stosowania na dodatkowe towary. Jednocześnie Komisja powinna również dokonać przeglądu wykazu kodów CN odnośnych produktów określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia.
- (83) Biorąc pod uwagę wniosek Parlamentu Europejskiego zawarty w rezolucji z dnia 22 października 2020 r. pt. „Unijne ramy prawne mające na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE” oraz zdanie zdecydowanej większości spośród prawie 1,2 mln uczestników konsultacji publicznych Komisji, Komisja powinna skoncentrować swoją ocenę i jakikolwiek przyszły wniosek ustawodawczy na rozszerzenie zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na ekosystemy nieleśne oraz ich przekształcanie i degradację.
- (84) W przypadku gdy do celów niniejszego rozporządzenia konieczne będzie przetwarzanie danych osobowych, dane te należy przetwarzać zgodnie z prawem Unii w zakresie ochrony danych osobowych. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych na potrzeby niniejszego rozporządzenia podlega, odpowiednio, przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽¹⁷⁾ i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽¹⁸⁾.
- (85) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wspieranie walki z wylesianiem i degradacją lasów poprzez ograniczenie wpływu konsumpcji w Unii, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (86) Podmiotom, podmiotom handlowym i właściwym organom należy dać rozsądny termin na przygotowanie się do spełniania wymogów niniejszego rozporządzenia,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku unijnym, a także wywozu z Unii odnośnych produktów wymienionych w załączniku I, które zawierają odnośne towary, a mianowicie bydło, kakao, kawa, palma olejowa, kauczuk, soja i drewno, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu – w celu:

- a) zminimalizowania wpływu Unii na wylesianie i degradację lasów na całym świecie, a tym samym przyczynienia się do ograniczenia globalnego wylesiania;

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

b) zmniejszenia wkładu Unii w emisje gazów cieplarnianych i globalną utratę różnorodności biologicznej.

2. Z wyjątkiem sytuacji przewidzianej w art. 37 ust. 3 niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do odnośnych produktów wymienionych w załączniku I wyprodukowanych przed datą wskazaną w art. 38 ust. 1.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „odnośne towary” oznaczają bydło, kakao, kawę, palmę olejową, soję, kaczuk i drewno;
- 2) „odnośne produkty” oznaczają produkty wymienione w załączniku I, które zawierają odnośne towary, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu;
- 3) „wylesianie” oznacza przekształcanie lasu do celów użytkowania rolniczego, bez względu na to, czy dzieje się to na skutek działań człowieka, czy nie;
- 4) „las” oznacza teren o powierzchni ponad 0,5 hektara, pokryty drzewami o wysokości ponad 5 metrów i zwarciu drzewostanu wynoszącym ponad 10 % lub drzewami, które są w stanie osiągnąć te wartości graniczne *in situ*, z wyłączeniem terenów, na których przeważa rolnicze i miejskie użytkowanie gruntów;
- 5) „użytkowanie rolnicze” oznacza użytkowanie gruntów do celów rolniczych, w tym do celów plantacji rolnych oraz odłogowanych obszarów rolnych i chowu zwierząt gospodarskich;
- 6) „plantacja rolna” oznacza grunt z drzewostanami w systemach produkcji rolnej, takie jak plantacje drzew owocowych, plantacje palmy olejowej, sady oliwne i systemy rolno-leśne, w których uprawy rosną pod pokrywą drzew; obejmują one wszystkie plantacje odnośnych towarów innych niż drewno; plantacje rolne są wyłączone z definicji „lasu”;
- 7) „degradacja lasów” oznacza zmiany strukturalne w pokrywie leśnej, polegające na przekształcaniu:
 - a) lasów pierwotnych lub lasów naturalnie odnawiających się w plantacje leśne lub inne grunty zalesione; lub
 - b) lasów pierwotnych w lasy zasadzone przez człowieka;
- 8) „las pierwotny” oznacza naturalnie odnowiony las z gatunkami rodzimymi, w którym nie ma wyraźnie widocznych śladów działalności człowieka, a procesy ekologiczne nie zostały w istotny sposób zaburzone;
- 9) „las naturalnie odnawiający się” oznacza las składający się głównie z drzew powstałych w wyniku odnowienia naturalnego; obejmuje on jeden z następujących rodzajów:
 - a) lasy, w przypadku których nie jest możliwe rozróżnienie, czy są zasadzone czy naturalnie odnowione;
 - b) lasy z mieszką naturalnie odnowionych rodzimych gatunków drzew oraz drzew zasadzonych lub zasianych, w przypadku których to lasów oczekuje się, że na etapie dojrzałości drzewa naturalnie odnowione będą stanowiły główną część drzewostanu;
 - c) lasy odroślowe z drzew pierwotnie powstałych w wyniku odnowienia naturalnego;
 - d) obejmuje drzewa naturalnie odnowione gatunków introdukowanych;
- 10) „las zasadzony przez człowieka” oznacza las składający się głównie z drzew pochodzących z sadzenia lub siewu celowego, pod warunkiem że drzewa posadzone lub wysiane mają na etapie dojrzałości stanowić ponad 50 % drzewostanu; obejmuje on las odroślowy pochodzący od drzew, które pierwotnie zasadzono lub wysiano;
- 11) „plantacja leśna” oznacza las zasadzony przez człowieka, który jest intensywnie gospodarowany i który na etapie sadzenia i dojrzałości drzewostanu spełnia wszystkie następujące kryteria: jeden gatunek lub dwa gatunki drzew jednowiekowych i w regularnych odstępach; obejmuje ona plantacje o krótkiej rotacji przeznaczone do produkcji drewna, włókna i energii, nie obejmuje natomiast lasów zasadzonych w celu ochrony lub odtworzenia ekosystemu, jak również lasów powstałych w wyniku sadzenia lub siewu, które na etapie dojrzałości drzewostanu są lub będą zbliżone do naturalnie odnawiających się lasów;

- 12) „inne grunty zalesione” oznaczają teren niesklasyfikowany jako „las”, o powierzchni ponad 0,5 hektara, pokryty drzewami o wysokości ponad 5 metrów i zwarciu drzewostanu wynoszącym od 5 do 10 % lub drzewami, które są w stanie osiągnąć te wartości graniczne in situ, lub pokryty krzewami i drzewami łącznie w ponad 10 %, z wyłączeniem terenów, na których przeważa rolnicze lub miejskie użytkowanie gruntów;
- 13) „niepowodujące wylesiania” oznacza:
 - a) że odnośne produkty zawierają towary wyprodukowane na terenie, który nie podlegał wylesianiu po dniu 31 grudnia 2020 r., były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu; oraz
 - b) w przypadku odnośnych produktów, które zawierają drewno lub zostały wytworzone z drewna – że drewno to zostało pozyskane z lasu bez powodowania degradacji lasów po dniu 31 grudnia 2020 r.;
- 14) „wyprodukowany” oznacza uprawiany, pozyskany lub hodowany na odpowiednich działkach lub, w przypadku bydła, w zakładach;
- 15) „podmiot” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach działalności handlowej wprowadza odnośne produkty do obrotu lub je wywozi;
- 16) „wprowadzenie do obrotu” oznacza udostępnienie odnośnego towaru lub odnośnego produktu na rynku unijnym po raz pierwszy;
- 17) „podmiot handlowy” oznacza każdą osobę w łańcuchu dostaw inną niż podmiot, która w ramach działalności handlowej udostępnia odnośne produkty na rynku;
- 18) „udostępnianie na rynku” oznacza każde odpłatne lub nieodpłatne dostarczanie odnośnego produktu do celów dystrybucji, konsumpcji lub używania na rynku unijnym w ramach działalności handlowej;
- 19) „w ramach działalności handlowej” oznacza do celów przetwarzania, dystrybucji wśród konsumentów komercyjnych lub niekomercyjnych, lub do wykorzystania w działalności samego podmiotu lub podmiotu handlowego;
- 20) „osoba” oznacza osobę fizyczną, osobę prawną lub stowarzyszenie osób nieposiadające osobowości prawnej, ale uznawane – na mocy prawa unijnego lub krajowego – za mające zdolność do czynności prawnych;
- 21) „osoba mająca siedzibę w Unii” oznacza:
 - a) w przypadku osoby fizycznej – każdą osobę, która ma miejsce zamieszkania w Unii;
 - b) w przypadku osoby prawnej lub stowarzyszenia osób – każdą osobę, której siedziba statutowa, siedziba główna lub inna stała siedziba znajduje się w Unii;
- 22) „upoważniony przedstawiciel” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ma siedzibę w Unii i zgodnie z art. 6 otrzymała od podmiotu lub podmiotu handlowego pisemne upoważnienie do występowania w jego imieniu w zakresie określonych zadań w odniesieniu do obowiązków podmiotu lub podmiotu handlowego wynikających z niniejszego rozporządzenia;
- 23) „kraj pochodzenia” oznacza kraj lub terytorium, o którym mowa w art. 60 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 24) „kraj produkcji” oznacza kraj lub terytorium, gdzie wyprodukowano odnośny towar lub odnośny towar wykorzystany do wytworzenia odnośnego produktu lub zawarty w takim produkcie;
- 25) „produkty niezgodne z wymogami” oznaczają odnośne produkty, które nie są zgodne z art. 3;
- 26) „znikome ryzyko” oznacza poziom ryzyka mający zastosowanie do odnośnych towarów i odnośnych produktów, w przypadku gdy, na podstawie pełnej oceny zarówno specyficznych dla danego produktu, jak i ogólnych informacji oraz, w razie potrzeby, w wyniku stosowania odpowiednich środków zmniejszających ryzyko, te towary lub produkty nie dają powodów do obaw, że są niezgodne z art. 3 lit. a) lub b);
- 27) „działka” oznacza obszar położony w obrębie jednej nieruchomości, określonej przepisami kraju produkcji, na którym to obszarze występują wystarczająco jednorodne warunki umożliwiające ocenę zagregowanego poziomu ryzyka wylesiania i degradacji lasów związanego z odnośnymi towarami produkowanymi na tym obszarze;
- 28) „geolokalizacja” oznacza położenie geograficzne działki opisane za pomocą współrzędnych szerokości i długości geograficznej odpowiadających co najmniej jednemu punktowi szerokości i jednemu punktowi długości geograficznej i zawierających co najmniej sześć miejsc po przecinku; w odniesieniu do działek o powierzchni przekraczającej cztery hektary, używanych do produkcji odnośnych towarów innych niż bydło, podaje się je przy użyciu wieloboków, czyli liczby punktów szerokości i długości geograficznej wystarczającej do opisanie obwodu działki;
- 29) „zakład” oznacza wszelkie pomieszczenia, struktury lub, w przypadku chowu na świeżym powietrzu, środowisko lub miejsce, w którym tymczasowo lub na stałe trzymane są zwierzęta gospodarskie;

- 30) „mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznacza mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa zdefiniowane w art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁽¹⁹⁾;
- 31) „uzasadnione zastrzeżenie” oznacza należycie uzasadnione twierdzenie oparte na obiektywnych i możliwych do sprawdzenia informacjach dotyczących niezgodności z niniejszym rozporządzeniem, które może wymagać interwencji właściwych organów;
- 32) „właściwe organy” oznaczają organy wyznaczone na podstawie art. 14 ust. 1;
- 33) „organy celne” oznaczają organy celne zdefiniowane w art. 5 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 34) „obszar celny” oznacza terytorium określone w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 35) „państwo trzecie” oznacza kraj lub terytorium poza obszarem celnym Unii;
- 36) „dopuszczenie do obrotu” oznacza procedurę określoną w art. 201 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 37) „wywóz” oznacza procedurę określoną w art. 269 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 38) „odnośne produkty wprowadzane na rynek” oznaczają odnośne produkty pochodzące z państw trzecich objęte procedurą celną „dopuszczenie do obrotu”, które są przeznaczone do wprowadzenia do obrotu w Unii, a nie są przeznaczone do użytku prywatnego ani do konsumpcji własnej na obszarze celnym Unii;
- 39) „odnośne produkty opuszczające rynek” oznaczają odnośne produkty objęte procedurą celną „wywozu”;
- 40) „właściwe przepisy kraju produkcji” oznaczają mające zastosowanie w kraju produkcji przepisy dotyczące statusu prawnego obszaru produkcji pod względem:
- praw do użytkowania gruntów;
 - ochrony środowiska;
 - przepisów związanych z leśnictwem, obejmujących gospodarkę leśną i ochronę różnorodności biologicznej, w przypadku gdy regulacje te są bezpośrednio związane z pozyskiwaniem drewna;
 - praw osób trzecich;
 - praw pracowniczych;
 - praw człowieka chronionych prawem międzynarodowym;
 - zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody, jak np. tej określonej w Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej;
 - regulacji podatkowych, antykorupcyjnych, handlowych i celnych.

Artykuł 3

Zakaz

Odnośne towary i odnośne produkty nie mogą być wprowadzane do obrotu ani udostępniane na rynku ani z niego wywożone, o ile nie spełniają wszystkich następujących warunków:

- nie powodują wylesiania;
- zostały wyprodukowane zgodnie z właściwymi przepisami kraju produkcji; oraz
- przedłożono w ich sprawie oświadczenie o należytej staranności.

ROZDZIAŁ 2

OBOWIĄZKI PODMIOTÓW I PODMIOTÓW HANDLOWYCH

Artykuł 4

Obowiązki podmiotów

1. Przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub przed ich wywozem podmioty zachowują należyta staranność zgodnie z art. 8, aby udowodnić, że odnośne produkty są zgodne z art. 3.

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

2. Podmioty nie wprowadzają odnośnych produktów do obrotu ani ich nie wywożą, jeżeli nie złożą wcześniej oświadczenia o należytej staranności. Podmioty, które w oparciu o procedurę należytej staranności, o której mowa w art. 8, stwierdzą, że odnośne produkty są zgodne z art. 3, przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub ich wywiezieniem udostępniają właściwym organom oświadczenie o należytej staranności, za pomocą systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33. Takie dostępne i przekazywane elektronicznie oświadczenie o należytej staranności zawiera określone w załączniku II informacje dotyczące odnośnych produktów oraz oświadczenie podmiotu, że zachował on należyłą staranność oraz że nie istnieje ryzyko lub istniejące ryzyko jest znikome.

3. Udostępniając właściwym organom oświadczenie o należytej staranności, podmiot przyjmuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3. Podmioty przechowują oświadczenia o należytej staranności przez okres pięciu lat od dnia złożenia oświadczeń za pośrednictwem systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33.

4. Podmioty nie mogą wprowadzać odnośnych produktów do obrotu ani ich wywozić, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących przesłanek:

- a) odnośne produkty są niezgodne z wymogami;
- b) podczas przeprowadzania procedury należytej staranności wykazano istnienie znacznego ryzyka, że odnośne produkty są niezgodne z wymogami;
- c) podmiot nie był w stanie wypełnić obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Podmioty, które uzyskają nowe, istotne informacje, w tym uzasadnione zastrzeżenia – lub zostaną o nich powiadomione – sugerujące, że zachodzi ryzyko, iż wprowadzony przez nie do obrotu odnośny produkt nie jest zgodny z wymogami niniejszego rozporządzenia, niezwłocznie informują o tym właściwe organy państw członkowskich, w których wprowadziły odnośny produkt do obrotu, a także podmioty handlowe, którym dostarczyły odnośny produkt. W przypadku wywozu podmioty informują właściwy organ państwa członkowskiego będącego krajem produkcji.

6. Podmioty udzielają wszelkiej pomocy koniecznej do ułatwienia właściwym organom przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 18, w tym w zakresie dostępu do budynków i udostępniania dokumentacji i zapisów.

7. Podmioty przekazują podmiotom i podmiotom handlowym znajdującym się na dalszych etapach łańcucha dostaw odnośnych produktów, które wprowadziły do obrotu lub wywoziły, wszystkie informacje niezbędne do wykazania, że zachowano należyłą staranność oraz że nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko, a także przekazują numery referencyjne oświadczeń o należytej staranności związanych z tymi produktami.

8. W drodze odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu od podmiotów będących MŚP (zwanych dalej „podmiotami będącymi MŚP”) nie wymaga się zachowania należytej staranności w odniesieniu do odnośnych produktów zawartych w odnośnym produkcie lub z niego wytworzonych, w odniesieniu do których przeprowadzono już badanie należytej staranności zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu i złożono już oświadczenie o należytej staranności zgodnie z art. 33. W takich przypadkach podmioty będące MŚP przekazują właściwym organom numer referencyjny istniejącego oświadczenia o należytej staranności na ich żądanie. W przypadku części odnośnych produktów, które nie zostały poddane badaniu należytej staranności, podmioty będące MŚP przeprowadzają badanie należytej staranności zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

9. Podmioty niebędące MŚP (zwane dalej „podmiotami niebędącymi MŚP”) mogą powoływać się na oświadczenia o należytej staranności, które już zostały złożone zgodnie z art. 33, dopiero po upewnieniu się, że zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu zachowano należyłą staranność co do odnośnych produktów zawartych w odnośnym produkcie lub z niego wyprodukowanych. W składanych na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu oświadczeniach o należytej staranności podają one numery referencyjne takich oświadczeń o należytej staranności, które zostały już złożone zgodnie z art. 33. W przypadku części odnośnych produktów, które nie zostały poddane procedurze należytej staranności, podmioty niebędące MŚP zachowują należyłą staranność zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

10. Podmiot, który przed wprowadzeniem takich odnośnych produktów do obrotu lub przed ich wywozem, powołuje się na oświadczenie o należytej staranności, które już zostało złożone zgodnie z art. 33, zachowuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3, w tym w odniesieniu do niestwierdzenia żadnego ryzyka lub stwierdzenia jedynie znikomego ryzyka.

Artykuł 5

Obowiązki podmiotów handlowych

1. Podmioty handlowe niebędące MŚP (zwane dalej „podmiotami handlowymi niebędącymi MŚP”) są uznawane za podmioty niebędące MŚP i w odniesieniu do odnośnych towarów i odnośnych produktów, które udostępniają na rynku, podlegają obowiązkowi i przepisom określonym w art. 3, 4 i 6, art. 8–13, art. 16 ust. 8 – 11 oraz art. 18.

2. Podmioty handlowe będące MŚP (zwane dalej „podmiotami będącymi MŚP”) udostępniają na rynku odnośne produkty wyłącznie wówczas, gdy mają informacje wymagane na podstawie ust. 3.
3. Podmioty handlowe będące MŚP gromadzą i przechowują następujące informacje dotyczące odnośnych produktów, które zamierzają udostępnić na rynku:
 - a) nazwę, zarejestrowaną nazwę handlową lub zarejestrowany znak towarowy, adres pocztowy, adres e-mail i, jeżeli jest dostępny, adres strony internetowej podmiotów lub podmiotów handlowych, które dostarczyły im odnośne produkty, jak również numery referencyjne oświadczeń o należytej staranności dotyczących tych produktów;
 - b) nazwę, zarejestrowaną nazwę handlową lub zarejestrowany znak towarowy, adres pocztowy, adres e-mail i, jeżeli jest dostępny, adres strony internetowej podmiotów lub podmiotów handlowych, którym dostarczyły one odnośne produkty.
4. Podmioty handlowe będące MŚP przechowują informacje, o których mowa w ust. 3, przez co najmniej pięć lat od daty udostępnienia na rynku i przekazują te informacje właściwym organom na ich żądanie.
5. Podmioty handlowe będące MŚP, które uzyskają nowe istotne informacje, w tym uzasadnione zastrzeżenia – lub zostaną o nich powiadomione – sugerujące, że zachodzi ryzyko, iż udostępniony przez nie na rynku odnośny produkt, nie jest zgodny z niniejszym rozporządzeniem, niezwłocznie informują o tym właściwe organy państw członkowskich, w których udostępniły odnośny produkt na rynku, a także podmioty handlowe, którym dostarczyły odnośny produkt.
6. Podmioty handlowe, niezależnie od tego, czy są MŚP czy też nie, udzielają wszelkiej pomocy koniecznej do ułatwienia właściwym organom przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 18 i 19, w tym dostęp do budynków i udostępnienie dokumentacji i zapisów.

Artykuł 6

Upoważnieni przedstawiciele

1. Podmioty lub podmioty handlowe mogą wyznaczyć upoważnionego przedstawiciela do złożenia w ich imieniu oświadczenia o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 2. W takim przypadku podmiot lub podmiot handlowy zachowuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3.
2. Upoważniony przedstawiciel na żądanie właściwego organu przedstawia mu kopię swojego upoważnienia w jednym z języków urzędowych Unii oraz kopię w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym składane jest oświadczenie o należytej staranności, lub, w przypadku braku takiej możliwości, w języku angielskim.
3. Podmiot będący osobą fizyczną lub mikroprzedsiębiorstwem może upoważnić kolejny – niebędący osobą fizyczną ani mikroprzedsiębiorstwem – podmiot lub podmiot handlowy na dalszym etapie łańcucha dostaw o występowanie w charakterze upoważnionego przedstawiciela. Taki kolejny podmiot lub podmiot handlowy na dalszym etapie łańcucha dostaw nie wprowadza odnośnych produktów do obrotu, nie udostępnia ich na rynku ani ich nie wywozi bez złożenia w imieniu tego podmiotu oświadczenia o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 2. W takich przypadkach podmiot będący osobą fizyczną lub mikroprzedsiębiorstwem zachowuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3 i przekazuje temu kolejnemu podmiotowi lub podmiotowi handlowemu na dalszym etapie łańcucha dostaw wszelkie informacje niezbędne do potwierdzenia, że zachowano należyłą staranność oraz że nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko.

Artykuł 7

Wprowadzanie do obrotu przez podmioty mające siedzibę w państwach trzecich

W przypadku gdy osoba fizyczna lub prawna mająca siedzibę poza Unią wprowadza odnośne produkty do obrotu, za podmiot w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uznaje się pierwszą mającą siedzibę w Unii osobę fizyczną lub prawną, która udostępnia takie odnośne produkty na rynku.

Artykuł 8

Należyta staranność

1. Przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub ich wywozem podmioty zachowują należyłą staranność względem wszystkich odnośnych produktów dostarczanych przez każdego konkretnego dostawcę.
2. Należyta staranność obejmuje:
 - a) gromadzenie informacji, danych i dokumentów koniecznych do spełnienia wymogów określonych w art. 9;
 - b) środki oceny ryzyka, o których mowa w art. 10;

c) środki zmniejszające ryzyko, o których mowa w art. 11.

Artykuł 9

Wymogi dotyczące informacji

1. Podmioty gromadzą informacje, dokumenty i dane potwierdzające, że odnośne produkty są zgodne z art. 3. W tym celu podmiot gromadzi, organizuje i przechowuje przez okres pięciu lat od daty wprowadzenia do obrotu lub wywozu odnośnych produktów następujące informacje, wraz z dowodami, dotyczące każdego odnośnego produktu:

- a) opis, w tym nazwę handlową i rodzaj odnośnych produktów, jak również, w przypadku odnośnych produktów, które zawierają drewno lub zostały wytworzone z drewna, nazwę zwyczajową gatunków i ich pełną nazwę naukową. Opis produktu zawiera wykaz odnośnych towarów lub odnośnych produktów zawartych w nim lub użytych do wytworzenia tych produktów;
- b) ilość, odnośnych produktów; dla odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub je opuszczających, ilość ma być wyrażona jako masa netto w kilogramach oraz, w stosownych przypadkach, w uzupełniających jednostkach miary określonych w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 ⁽²⁰⁾ dla wskazanego kodu systemu zharmonizowanego lub, we wszystkich innych przypadkach, ilość ma być wyrażona jako masa netto, lub w stosownych przypadkach, jako objętość lub liczba jednostek; uzupełniająca jednostka miary ma zastosowanie, w przypadku, gdy jest ona konsekwentnie podana dla wszystkich możliwych podpozycji danego kodu systemu zharmonizowanego, o którym mowa w oświadczeniu o należytej staranności.
- c) kraj produkcji i, w stosownych przypadkach, jego części;
- d) geolokalizację wszystkich działek, gdzie wyprodukowano odnośne towary, które zawiera odnośny produkt lub z użyciem których został wytworzony, a także datę lub przedział czasowy produkcji; w przypadku gdy odnośny produkt zawiera odnośne towary wyprodukowane na różnych działkach lub został z takich towarów wyprodukowany, podaje się geolokalizację wszystkich poszczególnych działek; jakiegokolwiek wylesienie lub degradacja lasów na danych działkach automatycznie dyskwalifikują wszystkie odnośne towary i odnośne produkty pochodzące z tych działek z wprowadzenia ich do obrotu lub udostępnienia na rynku lub ich wywozu; w przypadku odnośnych produktów zawierających lub wytworzonych przy wykorzystaniu bydła oraz w przypadku takich odnośnych produktów, które były karmione odnośnymi produktami, geolokalizacja odnosi się do wszystkich zakładów, w których trzymano to bydło; w przypadku wszystkich pozostałych odnośnych produktów wymienionych w załączniku I geolokalizacja odnosi się do działek;
- e) nazwę, adres pocztowy i adres e-mail każdego przedsiębiorstwa lub każdej osoby, od których pochodziły dostawy odnośnych produktów;
- f) nazwę, adres pocztowy i adres e-mail każdego przedsiębiorstwa, podmiotu lub podmiotu handlowego, którym dostarczał odnośne produkty;
- g) odpowiednio rozstrzygające i możliwe do zweryfikowania informacje świadczące o tym, że odnośne produkty nie powodują wylesiania;
- h) odpowiednio rozstrzygające i możliwe do zweryfikowania informacje świadczące o tym, że odnośne towary zostały wyprodukowane zgodnie z właściwymi przepisami kraju produkcji, w tym wszelkie uzgodnienia przyznające prawo do użytkowania danego obszaru do celów produkcji odnośnego towaru.

2. Podmiot udostępnia właściwym organom na żądanie informacje, dokumenty i dane zgromadzone na podstawie niniejszego artykułu.

Artykuł 10

Ocena ryzyka

1. Podmioty weryfikują i analizują informacje zgromadzone zgodnie z art. 9 i wszelkie inne istotne dokumenty. Na podstawie tych informacji i dokumentów podmioty przeprowadzają ocenę ryzyka w celu ustalenia, czy istnieje ryzyko, że odnośne produkty przeznaczone do wprowadzenia do obrotu lub do wywozu są niezgodne z wymogami. Podmioty nie wprowadzają odnośnego produktu do obrotu ani go nie wywożą, chyba że taka ocena ryzyka wykaże, że nie istnieje żadne ryzyko lub istnieje jedynie znikome ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

2. W ocenie ryzyka uwzględnia się w szczególności następujące kryteria:
- a) przypisanie ryzyka do danego kraju produkcji lub jego części zgodnie z art. 29;
 - b) obecność lasów w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - c) obecność ludności rdzennej w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - d) konsultacje i współpraca w dobrej wierze z ludnością rdzenną w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - e) istnienie należycie uzasadnionych roszczeń ludności rdzennej opartych na obiektywnych i możliwych do zweryfikowania informacjach dotyczących użytkowania lub własności obszaru wykorzystywanego do produkcji odnośnego towaru;
 - f) powszechność wylesiania lub degradacji lasów w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - g) źródło, wiarygodność, ważność i powiązania informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1, z innymi dostępnymi dokumentami;
 - h) zastrzeżenia dotyczące kraju produkcji i pochodzenia lub jego części, takie jak poziom korupcji, powszechność fałszowania dokumentów i danych, nieegzekwowanie prawa, naruszenia międzynarodowych praw człowieka, konflikt zbrojny lub obecność sankcji nałożonych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej;
 - i) złożoność danego łańcucha dostaw i etap przetwarzania odnośnych produktów, szczególnie trudności w połączeniu odnośnych produktów z działką, na której odnośne towary zostały wyprodukowane;
 - j) ryzyko obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub mieszania z odnośnymi produktami nieznanego pochodzenia lub produkowanymi na obszarach, na których występowały lub występują wylesianie lub degradacja lasów;
 - k) wnioski ze spotkań grup ekspertów Komisji wspierających wdrażanie niniejszego rozporządzenia, publikowane w rejestrze grup ekspertów Komisji;
 - l) uzasadnione zastrzeżenia przedłożone na podstawie art. 31 oraz informacje na temat historii nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia przez podmioty lub podmioty handlowe w danym łańcuchu dostaw;
 - m) wszelkie informacje, które wskazywałyby na ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z wymogami;
 - n) informacje uzupełniające dotyczące zgodności z niniejszym rozporządzeniem, które mogą obejmować informacje dostarczone w ramach certyfikacji lub innych systemów zweryfikowanych przez osoby trzecie, w tym dobrowolnych systemów uznanych przez Komisję na podstawie art. 30 ust. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego (UE) 2018/2001 ⁽²¹⁾, o ile informacje te spełniają wymogi określone w art. 9 niniejszego rozporządzenia.
3. Produkty z drewna objęte zakresem stosowania rozporządzenia (WE) nr 2173/2005, które są objęte ważnym zezwoleniem FLEGT w ramach operacyjnego systemu zezwoleń, uznaje się za zgodne z art. 3 lit. b) niniejszego rozporządzenia.
4. Podmioty dokumentują i przeglądają oceny ryzyka co najmniej raz na rok i udostępniają je na żądanie właściwym organom. Podmioty są w stanie wykazać, w jaki sposób zgromadzone informacje zostały sprawdzone pod kątem kryteriów oceny ryzyka określonych w ust. 2 oraz w jaki sposób określiły one stopień ryzyka.

Artykuł 11

Zmniejszanie ryzyka

1. Z wyjątkiem sytuacji, gdy ocena ryzyka przeprowadzona zgodnie z art. 10 wskazuje, że nie istnieje żadne ryzyko, aby odnośne produkty były niezgodne z wymogami, lub że ryzyko takie jest znikome, podmiot, przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub ich wywozem przyjmuje procedury i środki zmniejszania ryzyka odpowiednie do osiągnięcia poziomu zerowego lub znikomego ryzyka. Takie procedury i środki mogą obejmować następujące elementy:
- a) wymaganie dodatkowych informacji, danych lub dokumentów;

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

- b) prowadzenie niezależnych badań lub audytów;
- c) podejmowanie innych środków dotyczących wymogów informacyjnych określonych w art. 9.

Takie procedury i środki mogą również obejmować wspieranie przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez dostawców tego podmiotu, w szczególności drobnych producentów rolnych, poprzez budowanie potencjału i inwestycje.

2. Podmioty muszą mieć wdrożone odpowiednie i proporcjonalne polityki, kontrole i procedury służące skutecznemu zmniejszaniu stwierdzonego ryzyka niezgodności odnośnych produktów z wymogami oraz skutecznemu zarządzaniu takim ryzykiem. Te polityki, kontrole i procedury obejmują:

- a) modelowe praktyki zarządzania ryzykiem, sprawozdawczość, przechowywanie zapisów, kontrolę wewnętrzną i zarządzanie zgodnością, w tym wyznaczanie urzędnika odpowiedzialnego za zgodność na poziomie zarządzania w odniesieniu do podmiotów niebędących MŚP;
- b) funkcję niezależnego audytu służącą sprawdzaniu wewnętrznych polityk, kontroli i procedur, o których mowa w lit. a), w odniesieniu do wszystkich podmiotów niebędących MŚP.

3. Decyzje w sprawie procedur i środków zmniejszających ryzyko są dokumentowane, nie rzadziej niż raz na rok poddawane przeglądowi i udostępniane przez podmioty na żądanie właściwym organom. Podmioty powinny być w stanie wykazać, w jaki sposób podjęto decyzje w sprawie procedur i środków zmniejszających ryzyko.

Artykuł 12

Ustanowienie i prowadzenie systemów należytej staranności, sprawozdawczość i przechowywanie zapisów

1. W celu zachowania należytej staranności zgodnie z art. 8 podmioty wprowadzają i aktualizują zestaw procedur i środków, aby zapewnić zgodność odnośnych produktów, które wprowadzają do obrotu lub wywożą z art. 3 („system należytej staranności”).

2. Podmioty poddają system należytej staranności przeglądowi co najmniej raz w roku. Gdy podmioty dowiadują się o nowych zmianach, które mogą mieć wpływ na zachowanie systemu należytej staranności, aktualizują one system należytej staranności celem uwzględnienia w nim takich zmian. Podmioty przechowują zapisy takich zmian w swoich systemach należytej staranności przez okres pięciu lat.

3. Podmioty nienależące do kategorii MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwa lub osoby fizyczne, corocznie, w jak najszerszym zakresie, także w internecie, podają do wiadomości publicznej sprawozdanie dotyczące ich systemu należytej staranności, w tym podejmowanych przez nie kroków w zakresie spełnienia swych obowiązków określonych w art. 8. Podmioty objęte również zakresem stosowania innych aktów prawnych Unii określających wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości mogą wypełniać swoje obowiązki sprawozdawcze wynikające z niniejszego ustępu, podając wymagane informacje przy sporządzaniu sprawozdań w kontekście tych innych aktów prawnych Unii.

4. Bez uszczerbku dla unijnych przepisów o ochronie danych sprawozdawczość, o której mowa w ust. 3 zawiera następujące informacje dotyczące odnośnych towarów i odnośnych produktów:

- a) podsumowanie informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 lit. a), b) i c);
- b) wnioski z oceny ryzyka przeprowadzonej zgodnie z art. 10 i środki podjęte na podstawie art. 11 oraz opis informacji i dowodów uzyskanych i wykorzystanych do oceny ryzyka;
- c) w stosownych przypadkach, opis procesu konsultacji z ludnością rdenną, społecznościami lokalnymi i innymi posiadaczami zwyczajowego prawa własności ziemi lub organizacjami społeczeństwa obywatelskiego obecnymi na obszarze produkcji odnośnych towarów i odnośnych produktów.

5. Podmioty przechowują wszelką dokumentację związaną z należytą starannością, taką jak wszystkie zapisy, środki i procedury zgodne z art. 8, przez okres co najmniej pięciu lat. Udostępniają tę dokumentację na żądanie właściwych organów.

Artykuł 13

Uproszczona należyta staranność

1. Wprowadzając odnośne produkty do obrotu lub je wywożąc, podmioty nie są zobowiązane do wypełniania obowiązków wynikających z art. 10 i 11, w przypadku gdy, po przeprowadzeniu oceny złożoności danego łańcucha dostaw i ryzyka obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub mieszania z produktami nieznanego pochodzenia lub pochodzenia z krajów o wysokim lub standardowym ryzyku lub ich części potwierdziły, że wszystkie odnośne towary i odnośne produkty wyprodukowano w krajach lub ich częściach, które sklasyfikowano jako kraje o niskim ryzyku zgodnie z art. 29. W takich przypadkach podmiot udostępnia właściwemu organowi na żądanie odpowiednią dokumentację wykazującą, że istnieje znikome ryzyko obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub mieszania z produktami o nieznanym pochodzeniu lub pochodzeniu z krajów o wysokim lub standardowym ryzyku lub ich części.
2. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu, jeżeli jednak podmiot uzyska jakiegokolwiek istotne informacje, w tym w wyniku oceny przeprowadzonej na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu i uzasadnionych zastrzeżeń przedłożonych na podstawie art. 31, które wskazywałyby na ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z niniejszym rozporządzeniem lub że niniejsze rozporządzenie jest obchodzone, lub zostanie o tym powiadomiony, operator wypełnia wszystkie obowiązki wynikające z art. 10 i 11 i niezwłocznie przekazuje wszelkie istotne informacje właściwemu organowi.
3. W przypadku gdy właściwy organ uzyska informacje wskazujące na ryzyko obchodzenia niniejszego rozporządzenia, w tym w przypadkach, w których odnośne towary lub odnośne produkty wyprodukowane w kraju o standardowym lub wysokim ryzyku lub w jego części, a następnie przetwarzane w kraju o niskim ryzyku lub w jego części i z tego kraju są wprowadzane do obrotu lub opuszczają rynek” właściwy organ podejmuje natychmiastowe działanie zgodnie z art. 17 ust. 1 i w razie potrzeby przyjmuje środki tymczasowe zgodnie z art. 23.

ROZDZIAŁ 3

OBOWIĄZKI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I ICH WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Artykuł 14

Właściwe organy

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwy organ lub właściwe organy odpowiedzialne za wypełnienie obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.
2. Najpóźniej do dnia 30 grudnia 2023 r. państwa członkowskie zgłaszają Komisji nazwy, adresy i informacje kontaktowe właściwych organów, o których mowa w ust. 1. Państwa członkowskie niezwłocznie informują Komisję o wszelkich zmianach tych informacji.
3. Bez zbędnej zwłoki Komisja podaje do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej wykaz właściwych organów. Komisja regularnie aktualizuje ten wykaz na podstawie aktualizacji otrzymanych od państw członkowskich.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy miały odpowiednie uprawnienia, były funkcjonalnie niezależne i miały zasoby do wypełnienia swoich obowiązków określonych w niniejszym rozdziale.

Artykuł 15

Pomoc techniczna, doradztwo i wymiana informacji

1. Bez uszczerbku dla obowiązku podmiotów w zakresie zachowania należytej staranności, jak określono w art. 8, państwa członkowskie mogą zapewniać pomoc techniczną i inne wsparcie doradztwo na rzecz podmiotów. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, może również, w razie potrzeby, udzielać doradztwa podmiotom i właściwym organom. Pomoc techniczna i inne wsparcie oraz doradztwo uwzględniają sytuację MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstw i osób fizycznych, aby ułatwić podmiotom osiągnięcie zgodności z niniejszym rozporządzeniem, w tym w odniesieniu do konwersji danych z odpowiednich systemów w celu określenia geolokalizacji do wykorzystania w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33.. Uwzględniają one także odpowiednie obecne i przyszłe akty prawne Unii zawierające obowiązki w zakresie należytej staranności.
2. Państwa członkowskie ułatwiają wymianę i rozpowszechnianie stosownych informacji, w szczególności w celu wsparcia podmiotów w przeprowadzaniu oceny ryzyka, jak określono w art. 10, i w odniesieniu do najlepszych praktyk dotyczących wykonania niniejszego rozporządzenia.
3. Właściwe organy i Komisja stale monitorują wszelkie istotne zmiany w strukturze handlu odnośnymi produktami mogące prowadzić do obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia i wymieniają informacje na temat.

4. Pomoc jest zapewniana w sposób, który nie prowadzi do narażenia na szwank niezależności, zobowiązań prawnych lub obowiązków właściwych organów w egzekwowaniu niniejszego rozporządzenia.
5. Komisja może ułatwiać zharmonizowane wykonanie niniejszego rozporządzenia, wydając odpowiednie wytyczne oraz wspierając odpowiednią wymianę informacji, koordynację i współpracę między właściwymi organami, między właściwymi organami a organami celnymi oraz między właściwymi organami a Komisją.

Artykuł 16

Obowiązek przeprowadzania kontroli

1. Właściwe organy przeprowadzają na swoim terytorium kontrole, aby ustalić, czy podmioty i podmioty handlowe mające siedzibę w Unii wykonują niniejsze rozporządzenie. Właściwe organy przeprowadzają kontrole na ich terytorium, aby ustalić czy podmiot lub podmiot handlowy, który wprowadził odnośne produkty do obrotu lub zamierza je wprowadzić do obrotu, udostępnił na rynku lub zamierza je udostępnić na tym rynku lub je wywiózł lub zamierza je wywieźć są zgodne z niniejszym rozporządzeniem.
2. Kontrole, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przeprowadza się zgodnie z art. 18 i 19.
3. Właściwe organy korzystają z podejścia opartego na ryzyku, aby dokonać identyfikacji kontroli, które należy przeprowadzić. Kryteria ryzyka określa się na podstawie analizy ryzyka nieprzestrzegania przepisów niniejszego rozporządzenia, biorąc pod uwagę w szczególności odnośne towary, złożoność i długość łańcuchów dostaw, w tym to, czy następuje w nich mieszanie odnośnych produktów, oraz etap przetwarzania odnośnego produktu, czy dane działki przylegają do lasów, przypisanie ryzyka krajom lub ich częściom zgodnie z art. 29, ze zwróceniem szczególnej uwagi na sytuację krajów lub ich części sklasyfikowanych jako o wysokim ryzyku, historię nieprzestrzegania przez podmioty lub podmioty handlowe przepisów niniejszego rozporządzenia, ryzyko obchodzenia przepisów i wszelkie inne istotne informacje. Analiza ryzyka opiera się na informacjach, o których mowa w art. 9 i 10, oraz może opierać się na informacjach zawartych w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, i pomocniczo także na innych odnośnych źródłach, takich jak dane z monitorowania, profile ryzyka uzyskane od organizacji międzynarodowych, uzasadnione zastrzeżenia przedłożone na podstawie art. 31 lub wnioski z posiedzeń grup ekspertów Komisji.
4. Komisja ustanawia, w stosownych przypadkach, orientacyjne kryteria ryzyka na szczeblu unijnym oraz dokonuje ich regularnego przeglądu i aktualizacji, zgodnie z ust. 3, a także przekazuje je właściwym organom.
5. Do celów przeprowadzania kontroli, o których mowa w ust. 1, właściwe organy ustanawiają roczne plany zawierające co najmniej, co następuje:
 - a) krajowe kryteria ryzyka, ustanowione zgodnie z ust. 3, do celów określenia niezbędnych kontroli, które opierają się o wszelkie orientacyjne kryteria ryzyka na szczeblu unijnym, ustanowione przez Komisję zgodnie z ust. 4 oraz systematycznie obejmujące kryteria ryzyka w odniesieniu do krajów lub ich części sklasyfikowanych jako kraje o wysokim ryzyku;
 - b) wybranie podmiotów i podmiotów handlowych, które mają zostać poddane kontroli; wyboru tego dokonuje się na podstawie krajowych kryteriów ryzyka, o których mowa w lit. a), z wykorzystaniem między innymi informacji zawartych w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, oraz technik elektronicznego przetwarzania danych; w przypadku każdego podmiotu lub podmiotu handlowego, który ma zostać poddany kontroli, właściwe organy mogą określić konkretne oświadczenia o należytej staranności, które mają zostać poddane kontroli.
6. W corocznym przeglądzie planów przeprowadzanych przez właściwe organy systematycznie wykorzystuje się wyniki kontroli i doświadczenia we wdrażaniu planów, o których mowa w ust. 5, w celu poprawy ich skuteczności.
7. Właściwe organy przekazują swoje plany kontroli, jak również ich aktualizacje, innym właściwym organom i Komisji. Właściwe organy wymieniają informacje oraz koordynują opracowywanie i stosowanie kryteriów ryzyka, o których mowa w ust. 5, z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z Komisją, w celu poprawy skuteczności egzekwowania niniejszego rozporządzenia.
8. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby coroczne kontrole przez jego właściwe organy przeprowadzane zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu obejmowały co najmniej 3 % podmiotów wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku lub wywożących z niego odnośne produkty, które zawierają odnośne towary wyprodukowane w kraju lub jego częściach sklasyfikowanego jako kraju o standardowym ryzyku zgodnie z art. 29, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów.

9. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby coroczne kontrole przeprowadzane zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu przez jego właściwe organy obejmowały co najmniej 9 % podmiotów wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku lub wywożących z niego odnośne produkty, które zawierają odnośne towary, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów, a także 9 % ilości każdego z odnośnych produktów, które zawierają odnośne towary, wyprodukowane w kraju lub jego częściach sklasyfikowanego jako kraj o wysokim ryzyku zgodnie z art. 29, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów.

10. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby coroczne kontrole przeprowadzane przez jego właściwe organy zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu obejmowały co najmniej 1 % podmiotów wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku lub wywożących z niego odnośne produkty, które zawierają odnośne towary wyprodukowane w kraju lub jego częściach sklasyfikowanego jako kraj o niskim ryzyku zgodnie z art. 29, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów.

11. Określone ilościowo cele kontroli, które mają zostać przeprowadzone przez właściwe organy, należy realizować oddzielnie dla każdego z odnośnych towarów. Określone ilościowo cele oblicza się w odniesieniu do całkowitej liczby podmiotów, które w poprzednim roku wprowadziły odnośne produkty do obrotu lub udostępniły je na rynku lub je z niego wywoziły, i w odniesieniu do objętości, w stosownych przypadkach. Podmioty uznaje się za skontrolowane, w przypadku gdy właściwy organ poddał kontroli elementy, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a) i b).

12. Bez uszczerbku dla kontroli zaplanowanych z wyprzedzeniem zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu właściwe organy przeprowadzają kontrole, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, gdy uzyskają istotne informacje – lub zostaną o nich powiadomione – w tym na podstawie uzasadnionych zastrzeżeń zgłoszonych przez strony trzecie na podstawie art. 31, dotyczące potencjalnego przypadku niezgodności z niniejszym rozporządzeniem.

13. Kontrole przeprowadza się bez wcześniejszego uprzedzenia podmiotu lub podmiotu handlowego, z wyjątkiem sytuacji, kiedy wcześniejsze powiadomienie podmiotu lub podmiotu handlowego jest konieczne do zapewnienia skuteczności kontroli.

14. Właściwe organy przechowują zapisy kontroli, wskazujące w szczególności ich charakter i wyniki, jak również środki wprowadzone w przypadku niezgodności. Zapisy wszystkich kontroli są przechowywane przez co najmniej dziesięć lat.

15. Zapisy kontroli przeprowadzonych na mocy niniejszego rozporządzenia oraz sprawozdania z ich wyników stanowią informacje o środowisku do celów dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²²⁾ i są udostępniane na żądanie.

Artykuł 17

Odnosne produkty wymagające natychmiastowego działania

1. Właściwe organy identyfikują sytuacje, w których odnośne produkty stwarzają tak duże ryzyko niezgodności z art. 3, że przed wprowadzeniem tych odnośnych produktów do obrotu, udostępnieniem ich na rynku lub wywozem niego, wymagają natychmiastowego działania właściwych organów. Właściwe organy rejestrują takie zidentyfikowane sytuacje w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33.

2. Gdy właściwe organy zidentyfikują sytuacje, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym w przypadku złożenia przez podmiot oświadczenia o należytej staranności dotyczącego takich odnośnych produktów, system informacyjny, o którym mowa w art. 33, identyfikuje wysokie ryzyko niezgodności z art. 3 i informuje właściwe organy, które:

- a) wprowadzają natychmiastowe środki tymczasowe na podstawie art. 23 w celu zawieszenia wprowadzania tych odnośnych produktów do obrotu lub udostępniania ich na rynku; lub
- b) po wprowadzeniu elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, w przypadku odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, występują do organów celnych o zawieszenie dopuszczenia do obrotu lub wywozu odnośnych produktów na podstawie art. 26 ust. 7.

3. Zawieszenia, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, kończą się w terminie trzech dni roboczych lub 72 godzin w przypadku odnośnych produktów łatwo psujących się, licząc od momentu, w którym w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, stwierdzono wysokie ryzyko niezgodności. W przypadku gdy właściwe organy na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w tym okresie, stwierdzą, że potrzebują dodatkowego czasu, aby ustalić, czy odnośne produkty są zgodne z art. 3, przedłużają okres zawieszenia o dodatkowe okresy trzech dni roboczych za pomocą dodatkowych środków tymczasowych wprowadzonych na mocy art. 23 lub – w przypadku odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających – w drodze powiadomienia organów celnych o konieczności utrzymania zawieszenia na podstawie art. 26 ust. 7.

⁽²²⁾ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

*Artykuł 18***Kontrole podmiotów i podmiotów handlowych niebędących MŚP**

1. Kontrole podmiotów i podmiotów handlowych niebędących MŚP obejmują:
 - a) analizę ich systemu należytej staranności, w tym ocenę ryzyka i procedury zmniejszania ryzyka, oraz analizę dokumentacji i zapisów wykazujących właściwe funkcjonowanie systemu zasad należytej staranności;
 - b) analizę dokumentacji i zapisów wykazujących zgodność konkretnego odnośnego produktu, który podmiot wprowadził do obrotu lub zamierza wprowadzić do obrotu lub zamierza go wywieźć lub konkretnego odnośnego produktu, który podmiot handlowy niebędący MŚP udostępnił na rynku lub zamierza go udostępnić na rynku, z niniejszym rozporządzeniem, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez zastosowanie środków zmniejszających ryzyko, a także kontrolę odpowiednich oświadczeń o należytej staranności.
2. W stosownych przypadkach, w szczególności gdy analizy, o których mowa w ust. 1, wzbudziły wątpliwości, kontrole podmiotów i podmiotów handlowych niebędących MŚP mogą również obejmować:
 - a) kontrolę na miejscu odnośnych towarów lub odnośnych produktów w celu stwierdzenia ich zgodności z dokumentacją stosowaną do celów zachowania należytej staranności;
 - b) analizę środków naprawczych podjętych na mocy art. 24;
 - c) wszelkie środki techniczne i naukowe odpowiednie do określenia gatunku lub dokładnego miejsca, w którym wyprodukowano odnośny towar lub odnośny produkt, w tym analizę anatomiczną i chemiczną lub analizę DNA;
 - d) wszelkie środki techniczne i naukowe odpowiednie do ustalenia, czy odnośne produkty nie powodują wylesiania, w tym dane z obserwacji Ziemi, takie jak dane z programu i narzędzi Copernicus, lub z innych dostępnych odnośnych źródeł publicznych lub prywatnych; oraz
 - e) kontrole wrywkowe, w tym kontrole w terenie, także, w stosownych przypadkach, w państwach trzecich, pod warunkiem że te państwa trzecie wyrażą na to zgodę, w drodze współpracy z organami administracyjnymi tych państw trzecich.

*Artykuł 19***Kontrole podmiotów handlowych będących MŚP**

1. Kontrole podmiotów handlowych będących MŚP obejmują analizę dokumentacji i zapisów wykazujących zgodność z art. 5 ust. 2, 3 i 4.
2. W stosownych przypadkach, w szczególności gdy analizy, o których mowa w ust. 1, wzbudziły wątpliwości, kontrole podmiotów handlowych będących MŚP mogą również obejmować kontrole wrywkowe, w tym kontrole w terenie.

*Artykuł 20***Odzyskiwanie kosztów przez właściwe organy**

1. Państwa członkowskie mogą upoważnić swoje właściwe organy do odzyskiwania od podmiotów lub podmiotów handlowych całości kosztów działań tych organów podejmowanych w związku z przypadkami niezgodności.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować koszty przeprowadzenia badania, koszty przechowywania i działań, jakie organy podjęły w związku z odnośnymi produktami uznanymi za niezgodne z wymogami i objętym działaniem naprawczym przed dopuszczeniem tych odnośnych produktów do obrotu, wprowadzeniem ich do obrotu lub ich wywozem.

*Artykuł 21***Współpraca i wymiana informacji**

1. Właściwe organy współpracują ze sobą, z organami celnymi ich państwa członkowskiego, z właściwymi organami i organami celnymi innych państw członkowskich, z Komisją oraz, w razie potrzeby, z organami administracyjnymi państw trzecich w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem, w tym w zakresie przeprowadzania kontroli w terenie.
2. Właściwe organy dokonują z Komisją uzgodnień administracyjnych dotyczących przekazywania informacji o dochodzeniach i prowadzenia dochodzeń.

3. Właściwe organy prowadzą między sobą wymianę informacji niezbędnych do egzekwowania niniejszego rozporządzenia, w tym za pośrednictwem systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33. Obejmuje to udostępnianie informacji dotyczących podmiotów i podmiotów handlowych, w tym oświadczeń o należytej staranności, oraz charakteru przeprowadzonych kontroli i ich wyników, właściwym organom innych państw członkowskich oraz wymianę z nimi tych danych w celu ułatwienia egzekwowania niniejszego rozporządzenia.

4. Właściwe organy niezwłocznie powiadamiają właściwe organy innych państw członkowskich i Komisję o wykryciu wszelkich możliwych niezgodności z niniejszym rozporządzeniem oraz poważnych niedociągnięć, które mogą dotyczyć więcej niż jednego państwa członkowskiego. Właściwe organy informują w szczególności właściwe organy innych państw członkowskich w przypadku wykrycia na rynku odnośnego produktu uznanego przez nie za niezgodny, aby umożliwić wycofanie lub odzyskanie takiego produktu ze sprzedaży we wszystkich państwach członkowskich.

5. Na wniosek właściwego organu państwa członkowskie przekazują mu informacje niezbędne do zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 22

Sprawozdawczość

1. Do dnia 30 kwietnia każdego roku państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej oraz przekazują Komisji informacje na temat stosowania niniejszego rozporządzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Informacje te obejmują:

- a) plany kontroli i kryteria ryzyka, na których zostały oparte te plany;
- b) liczbę i wyniki kontroli przeprowadzonych u podmiotów, podmiotów handlowych niebędących MŚP i innych podmiotów handlowych względem łącznej liczby podmiotów, podmiotów handlowych niebędących MŚP i innych podmiotów handlowych, w tym rodzaje stwierdzonych niezgodności,
- c) ilość odnośnych produktów poddanych kontroli względem całkowitej ilości odnośnych produktów wprowadzonych do obrotu lub wywożonych oraz kraje produkcji; dla odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, ilość ma być wyrażona jako masa netto w kilogramach oraz, w stosownych przypadkach, w uzupełniających jednostkach miary określonych w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 dla wskazanego kodu systemu zharmonizowanego; we wszystkich innych przypadkach ilość ma być wyrażona jako masa netto lub, w stosownych przypadkach jako objętość lub liczba jednostek; uzupełniająca jednostka miary ma zastosowanie, jeżeli jest ona konsekwentnie podana dla wszystkich możliwych podpozycji danego kodu systemu zharmonizowanego, o którym mowa w oświadczeniu o należytej staranności.
- d) w przypadkach niezgodności – działania naprawcze podjęte zgodnie z art. 24 i kary nałożone zgodnie z art. 25,
- e) odsetek kontroli przeprowadzonych z uprzednimi ostrzeżeniami zgodnie z art. 16 ust. 13, których zastosowanie jest uzasadnione przez właściwe organy w ich sprawozdaniach z kontroli.

2. Do dnia 30 października każdego roku służby Komisji, podają do wiadomości publicznej ogólnounijny przegląd stosowania niniejszego rozporządzenia w oparciu o dane przekazane przez państwa członkowskie na podstawie ust. 1.

Artykuł 23

Środki tymczasowe

Państwa członkowskie zapewniają swoim właściwym organom możliwość podjęcia natychmiastowych środków tymczasowych, w tym zajęcia odnośnych towarów lub odnośnych produktów lub zawieszenia ich wprowadzania do obrotu lub ich udostępniania na rynku lub ich wywozu, w przypadku wykrycia potencjalnych niezgodności z niniejszym rozporządzeniem na podstawie jednego z poniższych:

- a) analizy dowodów lub innych istotnych informacji, w tym informacji wymienianych na podstawie art. 21 lub uzasadnionych zastrzeżeń przedstawionych na podstawie art. 31,
- b) w wyniku kontroli, o których mowa w art. 18 i 19,

c) stwierdzenia ryzyka za pomocą systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33.

W razie potrzeby państwa członkowskie natychmiast informują Komisję i właściwe organy innych państw członkowskich.

Artykuł 24

Działania naprawcze podejmowane w przypadku niezgodności

1. Bez uszczerbku dla art. 25, w przypadku gdy właściwe organy ustalą, że podmiot lub podmiot handlowy nie wypełnił swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, lub że odnośny produkt wprowadzony do obrotu lub udostępniony na rynku lub z niego wywieziony jest niezgodny z niniejszym rozporządzeniem, niezwłocznie żądają od danego podmiotu lub podmiotu handlowego podjęcia właściwych i proporcjonalnych działań naprawczych w celu usunięcia niezgodności w określonym i rozsądnym terminie.

2. Do celów ust. 1 działania naprawcze, których podjęcia wymaga się od podmiotu lub podmiotu handlowego, obejmują co najmniej jeden z następujących elementów, stosownie do przypadku:

- a) usunięcie wszelkich niezgodności formalnych, w szczególności z wymogami rozdziału 2;
- b) uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu lub udostępnienia na rynku lub wywozu odnośnego produktu;
- c) natychmiastowe wycofanie lub odzyskanie odnośnego produktu;
- d) przekazanie odnośnego produktu na cele charytatywne lub cele pożytku publicznego lub, jeżeli nie jest to możliwe, jego utylizację zgodnie z prawem Unii dotyczącym gospodarowania odpadami.

3. Niezależnie od działań naprawczych podjętych na mocy ust. 2 podmiot lub podmiot handlowy eliminuje wszelkie niedociągnięcia w systemie należytej staranności, w celu zapobieżenia ryzyku dalszych niezgodności z niniejszym rozporządzeniem.

4. Jeżeli podmiot lub podmiot handlowy nie podejmie działań naprawczych, o których mowa w ust. 2, w terminie określonym przez właściwy organ na podstawie ust. 1 lub gdy niezgodność, o której mowa w ust. 1, nadal się utrzymuje, po tym terminie właściwe organy wszelkimi środkami dostępnymi im na mocy prawa danego państwa członkowskiego zapewniają zastosowanie wymaganych działań naprawczych, o których mowa w ust. 2.

Artykuł 25

Kary

1. Bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE⁽²³⁾ państwa członkowskie określają zasady dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszeń niniejszego rozporządzenia przez podmioty i podmioty handlowe i wprowadzają wszelkie środki niezbędne do ich wdrożenia. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych zasadach i środkach i niezwłocznie przekazują informacje o wszelkich późniejszych zmianach ich dotyczących.

2. Kary przewidziane w ust. 1 są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Kary te obejmują:

- a) grzywny proporcjonalne do szkód dla środowiska, do wartości odnośnych towarów lub odnośnych produktów, których to dotyczy; poziom takich grzywien wylicza się w taki sposób, aby zapewnić, by skutecznie pozbawiały one podmioty, które są odpowiedzialne za naruszenia, korzyści ekonomicznych uzyskanych w wyniku dopuszczenia się przez nie naruszeń, oraz stopniowo zwiększa się poziom takich grzywien w przypadku powtarzających się naruszeń; w przypadku osoby prawnej maksymalna kwota takiej grzywny wynosi co najmniej 4 % łącznego rocznego obrotu osiągniętego przez podmiot lub podmiot handlowy w całej Unii w roku finansowym poprzedzającym decyzję o nałożeniu grzywny, obliczonej zgodnie z wyliczeniem całkowitego obrotu dla przedsiębiorstw ustanowionym w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004⁽²⁴⁾, i zostaje, w razie potrzeby, podwyższona, aby przekraczała potencjalnie uzyskaną korzyść ekonomiczną;
- b) konfiskatę odnośnych produktów, których to dotyczy, od podmiotu lub podmiotu handlowego;
- c) konfiskatę dochodów uzyskanych przez podmiot lub podmiot handlowy z transakcji obejmujących odnośne produkty, których to dotyczy;

⁽²³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1).

- d) czasowe wykluczenie na okres maksymalnie 12 miesięcy z procedur udzielania zamówień oraz z dostępu do finansowania publicznego, w tym procedur przetargowych, dotacji i koncesji;
- e) czasowy zakaz wprowadzania do obrotu lub udostępniania odnośnych towarów i odnośnych produktów na rynku lub wywozu odnośnych towarów i odnośnych produktów, w przypadku poważnego naruszenia lub powtarzających się naruszeń;
- f) zakaz stosowania uproszczonej należytej staranności określonej w art. 13 w przypadku poważnego naruszenia lub powtarzających się naruszeń.

3. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o prawomocnym wyroku przeciwko osobom prawnym w sprawie naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz o nałożonych na nie karach w terminie 30 dni od daty prawomocnego wyroku, z uwzględnieniem odpowiednich przepisów o ochronie danych. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej wykaz takich wyroków, który zawiera następujące elementy:

- a) nazwę osoby prawnej;
- b) datę wydania prawomocnego wyroku;
- c) podsumowanie działań, w odniesieniu do których stwierdzono, że dana osoba prawna naruszyła niniejsze rozporządzenie; oraz
- d) rodzaj i kwotę nałożonej kary, w przypadku kary finansowej.

ROZDZIAŁ 4

PROCEDURY DOTYCZĄCE ODNOŚNYCH PRODUKTÓW WPROWADZANYCH NA RYNEK LUB GO OPUSZCZAJĄCYCH

Artykuł 26

Kontrole

1. Odnośne produkty objęte procedurą celną „dopuszczenia do obrotu” lub „wywozu” podlegają kontrolom i środkom ustanowionym w niniejszym rozdziale. Stosowanie niniejszego rozdziału pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich innych przepisów niniejszego rozporządzenia oraz innych aktów prawnych Unii regulujących dopuszczenie towarów do obrotu lub ich wywóz, w szczególności rozporządzenia (UE) nr 952/2013 i jego art. 46, 47, 134 i 267. Rozdział VII rozporządzenia (UE) 2019/1020 nie ma jednak zastosowania do kontroli odnośnych produktów wprowadzanych na rynek w zakresie dotyczącym stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia.

2. Właściwe organy są odpowiedzialne za ogólne egzekwowanie niniejszego rozporządzenia względem odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających. W szczególności właściwe organy są odpowiedzialne, zgodnie z art. 16, za określenie kontroli, które należy przeprowadzić w oparciu o podejście oparte na analizie ryzyka, oraz za ustalenie, w drodze kontroli, o których mowa w art. 16, czy każdy taki odnośny produkt jest zgodny z art. 3. Właściwe organy wykonują te obowiązki zgodnie z właściwymi przepisami rozdziału 3.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2 niniejszego artykułu organy celne przeprowadzają kontrole zgłoszeń celnych złożonych w odniesieniu do odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających zgodnie z art. 46 i 48 rozporządzenia (UE) nr 952/2013. Takie kontrole opierają się przede wszystkim na analizie ryzyka, zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

4. Numer referencyjny oświadczenia o należytej staranności jest udostępniany organom celnym przed dopuszczeniem do obrotu lub wywozem odnośnego produktu wprowadzanego na rynek lub go opuszczającego. W tym celu, z wyjątkiem przypadków, w których oświadczenie o należytej staranności jest udostępniane za pośrednictwem elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 2, osoba składająca zgłoszenie celne dotyczące dopuszczenia do obrotu lub wywozu tego odnośnego produktu udostępnia organom celnym przypisany przez system informacyjny, o którym mowa w art. 33, numer referencyjny oświadczenia o należytej staranności dla takiego odnośnego produktu.

5. W celu uwzględnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem przy zezwalaniu na dopuszczenie do obrotu lub wywóz odnośnego produktu:

- a) do czasu uruchomienia elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, ust. 6–9 niniejszego artykułu nie mają zastosowania, a organy celne wymieniają informacje i współpracują z właściwymi organami zgodnie z art. 27 oraz, w razie potrzeby, uwzględniają taką wymianę informacji i współpracę przy zezwalaniu na dopuszczenie do obrotu lub wywóz odnośnych produktów;
- b) po uruchomieniu elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, zastosowanie mają ust. 6–9 niniejszego artykułu, a powiadomienia i wnioski na podstawie ust. 6–9 niniejszego artykułu są przekazywane za pośrednictwem tego elektronicznego interfejsu.

6. Podczas przeprowadzania kontroli zgłoszenia celnego do dopuszczenia do obrotu lub wywozu odnośnego produktu wprowadzanego na rynek lub go opuszczającego organy celne sprawdzają, przy użyciu elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, status nadany przez właściwe organy odpowiedniemu oświadczeniu o należytej staranności w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33.

7. W przypadku gdy status, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, wskazuje, że odnośny produkt wprowadzany na rynek lub go opuszczający został zgodnie z art. 17 ust. 2 uznany za wymagający kontroli przed wprowadzeniem go do obrotu lub, udostępnieniem na rynku lub jego wywozem, organy celne zawieszają dopuszczenie do obrotu lub wywóz tego odnośnego produktu.

8. W przypadku spełnienia wszystkich pozostałych wymogów i formalności związanych z dopuszczeniem do obrotu lub wywozu na podstawie prawa Unii lub krajowego, organy celne zezwalają na dopuszczenie do obrotu lub wywóz odnośnego produktu wprowadzanego na rynek lub go opuszczającego w każdym z następujących przypadków:

- a) gdy status, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, nie wskazuje, że odnośny produkt został zgodnie z art. 17 ust. 2 uznany za wymagający kontroli przed wprowadzeniem go do obrotu, udostępnieniem go na rynku lub przed jego wywozem;
- b) w przypadku gdy dopuszczenie do obrotu lub wywozu zostało zawieszona zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu, a właściwe organy nie wystąpiły o utrzymanie tego zawieszenia zgodnie z art. 17 ust. 3;
- c) w przypadku gdy dopuszczenie do obrotu lub wywozu zostało zawieszona zgodnie z ust. 7, i właściwe organy powiadomiły organy celne, że zawieszenie dopuszczenia do obrotu lub wywozu odnośnych produktów może zostać zniesione.

9. W przypadku gdy właściwe organy stwierdzą, że odnośny produkt wprowadzany na rynek lub opuszczający go jest niezgodny, powiadamiają o tym organy celne, a organy celne nie zezwalają na dopuszczenie do obrotu lub wywóz tego produktu.

10. Dopuszczenia do obrotu lub wywozu nie uznaje się za dowód zgodności z prawem Unii, a w szczególności z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 27

Współpraca i wymiana informacji między organami

1. Aby umożliwić stosowanie podejścia opartego na analizie ryzyka, o którym mowa w art. 16 ust. 5, wobec odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających oraz aby zapewnić skuteczność kontroli i ich przeprowadzanie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, Komisja, właściwe organy i organy celne ściśle ze sobą współpracują i wymieniają informacje.

2. Organы celne i właściwe organy współpracują zgodnie z art. 47 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013 i prowadzą wymianę informacji niezbędnych do wypełniania swoich funkcji na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym za pośrednictwem środków elektronicznych.

3. Organы celne mogą przekazać właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma podmiot, podmiot handlowy lub upoważniony przedstawiciel zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 952/2013 informacje poufne uzyskane przez organy celne podczas wykonywania przez nie swoich obowiązków lub dostarczone na zasadzie poufności organom celnym.

4. W przypadku gdy właściwe organy otrzymały informacje zgodnie z niniejszym artykułem, mogą one przekazać te informacje właściwym organom innych państw członkowskich zgodnie z art. 21 ust. 3.

5. Informacje na temat ryzyka są wymieniane w następujących przypadkach:

- a) między organami celnymi – zgodnie z art. 46 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- b) między organami celnymi a Komisją – zgodnie z art. 47 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- c) między organami celnymi a właściwymi organami, w tym właściwymi organami innych państw członkowskich – zgodnie z art. 47 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

Artykuł 28

Elektroniczny interfejs

1. Komisja opracowuje elektroniczny interfejs w oparciu o unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł, ustanowione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2399⁽²⁵⁾, aby umożliwić przekazywanie danych, w szczególności powiadomień i wniosków, o których mowa w art. 26 ust. 6–9 niniejszego rozporządzenia, między krajowymi systemami celnymi a systemem informacyjnym, o którym mowa w art. 33. Ten elektroniczny interfejs zostanie wdrożony do dnia 30 czerwca 2028 r.
2. Komisja opracowuje elektroniczny interfejs zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2022/2399, aby umożliwić:
 - a) podmiotom i podmiotom handlowym spełnienie obowiązku przedstawienia oświadczeń o należytej staranności w odniesieniu do odnośnego towaru lub odnośnego produktu na podstawie art. 4 niniejszego rozporządzenia, udostępniając go za pośrednictwem krajowego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł, o którym mowa w art. 8 (UE) 2022/2399, oraz otrzymanie informacji zwrotnej na ten temat od właściwych organów; oraz
 - b) przekazanie oświadczenia o należytej staranności do systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33.
3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające szczegóły ustaleń dotyczących wdrożenia ust. 1 i 2 niniejszego artykułu oraz w szczególności określające dane, w tym ich format, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu. W akcie wykonawczym wyjaśnia się również, w jaki sposób jakiegokolwiek zmiany statusu nadanego przez właściwe organy oświadczeniom o należytej staranności w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, są niezwłocznie i automatycznie przekazywane odpowiednim organom celnym za pośrednictwem elektronicznego interfejsu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. W aktach wykonawczych można również określić, że niektóre szczegółowe dane dostępne w oświadczeniu o należytej staranności i niezbędne do działań organów celnych, w tym nadzoru i zwalczania oszustw, są przekazywane i rejestrowane w unijnych i krajowych systemach celnym. Akty te przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 2.

ROZDZIAŁ 5

SYSTEM WSKAŹNIKÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW I WSPÓŁPRACA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

Artykuł 29

Ocena krajów

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się trzystopniowy system oceny krajów lub ich części. W tym celu państwa członkowskie i państwa trzecie, lub ich części, są klasyfikowane w jednej z następujących kategorii ryzyka:
 - a) „o wysokim ryzyku” odnosi się do krajów, lub ich części, w przypadku których ocena, o której mowa w ust. 3, prowadzi do stwierdzenia wysokiego ryzyka produkcji w tych krajach, lub w ich częściach, odnośnych towarów powodujących niezgodność odnośnych produktów z art. 3 lit. a);
 - b) „o niskim ryzyku” odnosi się do krajów, lub ich części, w przypadku których ocena, o której mowa w ust. 3, prowadzi do stwierdzenia, że istnieje wystarczająca pewność, że przypadki produkcji odnośnych towarów powodujących niezgodność odnośnych produktów z art. 3 lit. a) są w tych krajach lub w ich częściach rzadkością;
 - c) „o standardowym ryzyku” odnosi się do krajów, lub ich części, nienależących do kategorii „o wysokim ryzyku” ani do kategorii „o niskim ryzyku”.
2. Z dniem 29 czerwca 2023 r. wszystkim krajom przypisuje się standardowy poziom ryzyka. Komisja dokona klasyfikacji krajów, lub ich części, które zgodnie z ust. 1 są krajami o niskim lub wysokim ryzyku. Wykaz krajów, lub ich części, o niskim lub wysokim ryzyku jest publikowany w drodze aktów wykonawczych przyjmowanych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 34 ust. 2, nie później niż dnia 30 grudnia 2024 r. Wykaz ten jest poddawany przeglądowi i w stosownych przypadkach aktualizowany tak często, jak to potrzebne, w świetle nowych dowodów.

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2399 z dnia 23 listopada 2022 r. ustanawiające unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 952/2013 (Dz.U. L 317 z 9.12.2022, s. 1).

3. Klasyfikacja krajów lub ich części jako krajów o niskim i wysokim ryzyku zgodnie z ust. 1 opiera się na przeprowadzonej przez Komisję obiektywnej i przejrzystej ocenie uwzględniającej najnowsze dowody naukowe i źródła uznane na poziomie międzynarodowym. Klasyfikacja ta opiera się przede wszystkim na następujących kryteriach oceny:

- a) wskaźnik wylesiania i degradacji lasów;
- b) tempo ekspansji gruntów rolnych w przypadku odnośnych towarów;
- c) tendencje w produkcji odnośnych towarów i odnośnych produktów.

4. W ocenie, o której mowa w ust. 3 można również uwzględnić:

- a) informacje przedłożone przez zainteresowany kraj, zainteresowane władze regionalne, podmioty, organizacje pozarządowe i strony trzecie, w tym ludność rdzenną, społeczności lokalne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, dotyczące skutecznego uwzględnienia emisji i pochłaniania z rolnictwa, leśnictwa i użytkowania gruntów w ustalonym na poziomie krajowym wkładzie do UNFCCC;
- b) umowy i inne instrumenty między zainteresowanym krajem a Unią lub jej państwami członkowskimi, dotyczące problemu wylesiania i degradacji lasów oraz ułatwiające osiągnięcie zgodności odnośnych towarów i odnośnych produktów z art. 3, a także skuteczne wdrożenie tych wymogów;
- c) czy zainteresowany kraj ma krajowe lub regionalne przepisy, w tym zgodne z art. 5 porozumienia paryskiego, i czy stosuje skuteczne środki egzekwowania w celu wyeliminowania wylesiania i degradacji lasów oraz w celu unikania i karania działań prowadzących do wylesiania i degradacji lasów, a w szczególności, czy stosuje wystarczająco surowe kary, aby pozbawić sprawców tych działań korzyści płynących z wylesiania lub degradacji lasów;
- d) czy zainteresowany kraj w przejrzysty sposób udostępnia odpowiednie dane; oraz, w stosownych przypadkach, istnienie, przestrzeganie lub skuteczne egzekwowanie przepisów chroniących prawa człowieka, prawa ludności rdzennej, społeczności lokalnych i innych zwyczajowych posiadaczy praw własności;
- e) sankcje nałożone przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej na przywóz i wywóz odnośnych towarów i odnośnych produktów.

5. Komisja prowadzi specjalny dialog ze wszystkimi krajami, które zostały sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku, lub mogą zostać sklasyfikowane jako takie, tak aby pomóc im w obniżeniu poziomu ryzyka.

6. Bez uszczerbku dla ust. 5 Komisja oficjalnie powiadamia zainteresowany kraj o swoim zamiarze dokonania zmiany w klasyfikacji tego kraju, lub jego części do innej kategorii ryzyka i zwraca się do niego o dostarczenie wszelkich informacji uznanych za przydatne w tym zakresie. Komisja informuje o takim zamiarze również właściwe organy.

Komisja podaje w powiadomieniu informacje na temat:

- a) powodu lub powodów zamiaru zmiany klasyfikacji dotyczącej ryzyka kraju lub jego części;
- b) zaproszenia do udzielenia Komisji pisemnej odpowiedzi dotyczącej zamiaru zmiany klasyfikacji ryzyka kraju lub jego części;
- c) konsekwencji klasyfikacji jako kraju o wysokim lub niskim ryzyku.

7. Komisja udziela zainteresowanemu krajowi wystarczający czas na udzielenie odpowiedzi na powiadomienie. W przypadku gdy powiadomienie dotyczy zamiaru ze strony Komisji sklasyfikowania kraju lub jego części jako kraju o wyższym ryzyku, w swojej odpowiedzi zainteresowany kraj może dostarczyć Komisji informacje na temat środków wprowadzonych przez dany kraj w celu poprawy sytuacji.

8. Komisja bezzwłocznie powiadamia zainteresowany kraj oraz właściwe organy o włączeniu kraju lub jego części do wykazu, o którym mowa w ust. 2, oraz usunięciu go z tego wykazu.

Artykuł 30

Współpraca z państwami trzecimi

1. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Komisja, w imieniu Unii, i zainteresowane państwa członkowskie podejmują – w ramach skoordynowanego podejścia z krajami będącymi producentami i ich częściami, których dotyczy niniejsze rozporządzenie, w szczególności tymi, które zostały sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku zgodnie z art. 29 – za pośrednictwem istniejących i przyszłych partnerstw i innych odpowiednich mechanizmów współpracy działania umożliwiające wspólne zajęcie się pierwotnymi przyczynami wylesiania i degradacji lasów. Komisja opracowuje kompleksowe ramy strategiczne Unii dotyczące takiego zaangażowania i rozważa mobilizację odpowiednich instrumentów unijnych. Takie partnerstwa i mechanizmy współpracy koncentrują się na ochronie, odbudowie i zrównoważonym wykorzystaniu lasów, problemie wylesiania i degradacji lasów oraz przechodzeniu na zrównoważone metody produkcji, konsumpcji i przetwarzania towarów oraz handlu nimi. Partnerstwa i mechanizmy współpracy mogą obejmować zorganizowane dialogi, porozumienia administracyjne i istniejące umowy lub ich postanowienia, a także wspólne plany działania, które umożliwiają przejście na produkcję rolną ułatwiającą zgodność z niniejszym rozporządzeniem, ze zwróceniem szczególnej uwagi na potrzeby ludności rdzennej, społeczności lokalnych i drobnych producentów rolnych oraz z zapewnieniem udziału wszystkich zainteresowanych stron.
2. Partnerstwa i współpraca umożliwiają pełne uczestnictwo wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczeństwa obywatelskiego, ludności rdzennej, społeczności lokalnych, kobiet, sektora prywatnego, w tym mikroprzedsiębiorstw i innych MŚP, oraz drobnych producentów rolnych. Ponadto partnerstwa i współpraca wspierają lub inicjują integracyjny i partycypacyjny dialog na temat krajowych procesów reformy prawa i zarządzania w celu poprawy zarządzania lasami i przeciwdziałania krajowym czynnikom przyczyniającym się do wylesiania.
3. Partnerstwa i współpraca wspierają rozwój zintegrowanych procesów zagospodarowania przestrzennego, odpowiednich przepisów krajów produkcji, procesów z udziałem wielu zainteresowanych stron, zachęt podatkowych lub handlowych i innych właściwych narzędzi służących poprawie ochrony lasów i różnorodności biologicznej, zrównoważonemu gospodarowaniu i odbudowie lasów, rozwiązaniu problemu przekształcania lasów i wrażliwych ekosystemów w inne formy użytkowania gruntów, optymalizacji korzyści dla krajoobrazu, bezpieczeństwa praw własności gruntów, wydajności i konkurencyjności rolnictwa oraz przejrzystych łańcuchów dostaw, wzmocnieniu praw społeczności zależnych od lasów, w tym drobnych producentów rolnych, społeczności lokalnych i ludności rdzennej, której prawa określono w Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej, oraz zapewnieniu publicznego dostępu do dokumentów dotyczących gospodarki leśnej i innych istotnych informacji.
4. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Komisja, w imieniu Unii, lub państwa członkowskie, lub wspólnie angażują się w międzynarodowe dwustronne i wielostronne dyskusje dotyczące polityki i działań mających na celu powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów, w tym na forach wielostronnych, takich jak CBD, FAO, Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia, Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska, Forum Narodów Zjednoczonych ds. Lasów, UNFCCC, WTO, grupa G-7 i grupa G-20. Zaangażowanie to polega na wspieraniu przechodzenia na zrównoważoną produkcję rolną i zrównoważoną gospodarkę leśną oraz rozwoju przejrzystych i zrównoważonych łańcuchów dostaw, a także dalszych staraniach na rzecz określenia i uzgodnienia obszernych norm i definicji zapewniających wysoki poziom ochrony lasów i innych naturalnych ekosystemów oraz powiązanych z nimi praw człowieka.
5. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Komisja, w imieniu Unii, i zainteresowane państwa członkowskie angażują się w dialog i współpracę z innymi krajami będącymi głównymi konsumentami, aby wspierać przyjęcie ambitnych wymogów mających na celu zminimalizowanie udziału tych krajów w wylesianiu i degradacji lasów oraz aby zapewnić równe warunki działania na całym świecie.

ROZDZIAŁ 6

UZASADNIONE ZASTRZEŻENIA

Artykuł 31

Uzasadnione zastrzeżenia osób fizycznych lub prawnych

1. Osoby fizyczne lub prawne mogą zgłosić właściwym organom uzasadnione zastrzeżenia, gdy uznają, że co najmniej jeden podmiot lub podmiot handlowy nie przestrzega niniejszego rozporządzenia.
2. Właściwe organy, bez zbędnej zwłoki, z należytą starannością i bezstronnie oceniają uzasadnione zastrzeżenia, w tym to, czy twierdzenia są oparte na solidnych podstawach, i podejmują niezbędne kroki, w tym przeprowadzanie kontroli i przesłuchania podmiotów i podmiotów handlowych, w celu wykrycia potencjalnych przypadków nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzają środki tymczasowe na podstawie art. 23, aby zapobiec wprowadzaniu do obrotu lub udostępnianiu na rynku i wywozowi odnośnych produktów objętych dochodzeniem.

3. W ciągu 30 dni od otrzymania uzasadnionego zastrzeżenia, jeżeli prawo krajowe nie stanowi inaczej, właściwy organ informuje osoby określone w ust. 1, które zgłosiły uzasadnione zastrzeżenia, o podjętych w następstwie ich zgłoszenia działaniach wraz z podaniem przyczyn.
4. Bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 ⁽²⁶⁾ państwa członkowskie przewidują środki mające na celu ochronę tożsamości osób fizycznych lub prawnych, które zgłaszają uzasadnione zastrzeżenia lub które prowadzą dochodzenia w celu sprawdzenia przestrzegania przez podmioty lub podmioty handlowe niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 32

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

1. Każda osoba fizyczna lub prawna mająca wystarczający interes, określony zgodnie z istniejącymi krajowymi systemami środków odwoławczych, w tym w przypadku gdy takie osoby spełniają ewentualne kryteria ustanowione w prawie krajowym, w tym osoby, które zgłosiły uzasadnione zastrzeżenia zgodnie z art. 31, mają dostęp do procedur administracyjnych lub sądowych w celu kontroli legalności decyzji, aktów lub zaniechań właściwych organów na podstawie niniejszego rozporządzenia.
2. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które regulują dostęp do wymiaru sprawiedliwości, a także dla tych, które wymagają wyczerpania administracyjnych procedur odwoławczych przed skorzystaniem z prawnej procedury sądowej.

ROZDZIAŁ 7

SYSTEM INFORMACYJNY

Artykuł 33

System informacyjny

1. Do dnia 30 grudnia 2024 r. Komisja ustanawia i następnie utrzymuje system informacyjny zawierający oświadczenia o należytej staranności udostępniane zgodnie z art. 4 ust. 2.
2. Bez uszczerbku dla spełnienia obowiązków ustanowionych w rozdziałach 2 i 3 system informacyjny zapewnia co najmniej następujące funkcje:
 - a) rejestrację podmiotów i podmiotów handlowych oraz ich upoważnionych przedstawicieli w Unii; w przypadku podmiotów obejmujących odnośne produkty procedurą celną „dopuszczenia do obrotu” lub „wywozu”, numer rejestracyjny i identyfikacyjny przedsiębiorcy (numer EORI), ustanowiony na podstawie art. 9 rozporządzenia (UE) nr 952/2013, umieszcza się w ich profilu rejestrowym;
 - b) rejestrację oświadczeń o należytej staranności, w tym zakomunikowanie danemu podmiotowi lub podmiotowi handlowemu numeru referencyjnego dla każdego oświadczenia o należytej staranności przedłożonego za pomocą systemu informacyjnego;
 - c) udostępnianie numerów referencyjnych istniejących oświadczeń o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 8 i 9;
 - d) w miarę możliwości konwersję danych z odpowiednich systemów w celu określenia geolokalizacji;
 - e) rejestrację wyników kontroli oświadczeń o należytej staranności;
 - f) połączenie z organami celnymi za pośrednictwem unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł, zgodnie z art. 28, m.in. w celu umożliwienia dokonywania powiadomień i składania wniosków, o których mowa w art. 26 ust. 6–9;
 - g) przekazywanie istotnych informacji – w tym wyników kontroli – wspomagających tworzenie profili ryzyka do celów planu kontroli, o którym mowa w art. 16 ust. 5, tworzenie profili ryzyka podmiotów, podmiotów handlowych oraz odnośnych towarów i odnośnych produktów w celu identyfikacji – w oparciu o techniki elektronicznego przetwarzania danych – podmiotów i podmiotów handlowych, które mają zostać poddane kontroli, o której mowa w art. 16 ust. 5, oraz odnośnych produktów, które mają zostać poddane kontroli przez właściwe organy;
 - h) ułatwianie wsparcia administracyjnego i współpracy między właściwymi organami oraz między właściwymi organami a Komisją w zakresie wymiany informacji i danych;

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).

i) wspieranie komunikacji między właściwymi organami a podmiotami i podmiotami handlowymi do celów wykonania niniejszego rozporządzenia, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez wykorzystanie cyfrowych narzędzi zarządzania dostawami.

3. Komisja ustanawia, w drodze aktów wykonawczych, przepisy dotyczące funkcjonowania systemu informacyjnego na podstawie niniejszego artykułu, w tym przepisy dotyczące ochrony danych osobowych i wymiany danych z innymi systemami informatycznymi. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 2.

4. Komisja zapewnia dostęp do tego systemu informacyjnego organom celnym, właściwym organom, podmiotom i podmiotom handlowym oraz, w stosownych przypadkach, ich upoważnionym przedstawicielom, zgodnie z ich odpowiednimi obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia.

5. Zgodnie z unijną polityką otwartych danych Komisja zapewnia szerszemu gronu odbiorców dostęp do kompletnych, zanonimizowanych zbiorów danych systemu informacyjnego w otwartym formacie nadającym się do odczytu maszynowego i zapewniającym interoperacyjność, ponowne wykorzystanie i dostępność.

ROZDZIAŁ 8

PRZEGLĄD

Artykuł 34

Przegląd

1. Nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r. Komisja przedstawi ocenę skutków wraz z, w stosownych przypadkach, wnioskiem ustawodawczym mającym na celu rozszerzenie zakresu niniejszego rozporządzenia na inne grunty zalesione. Ocena obejmuje między innymi datę graniczną, o której mowa w art. 2, w celu zminimalizowania wkładu Unii w przekształcanie i degradację ekosystemów naturalnych. Przegląd obejmuje ocenę wpływu odnośnych towarów na wylesianie i degradację lasów.

2. Nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r. Komisja przedstawi ocenę skutków wraz z, w stosownych przypadkach, wnioskiem ustawodawczym mającym na celu rozszerzenie zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na inne ekosystemy naturalne, w tym na inne tereny zasobne w węgiel pierwiastkowy i o wysokiej wartości różnorodności biologicznej, takie jak użytki zielone, torfowiska i tereny podmokłe. Ocena obejmuje potencjalną ekspansję ekosystemu, w tym na podstawie daty granicznej, o której mowa w art. 2, w celu zminimalizowania wkładu Unii w przekształcanie i degradację ekosystemów naturalnych. Przegląd dotyczy również potrzeby i wykonalności rozszerzenia zakresu niniejszego rozporządzenia na kolejne towary, w tym kukurydzę. Przegląd obejmuje ocenę wpływu odnośnych towarów na wylesianie i degradację lasów, na podstawie dowodów naukowych, i uwzględnia zmiany w konsumpcji.

3. Ocena skutków, o której mowa w ust. 2, obejmuje również ocenę, czy należy zmienić lub rozszerzyć wykaz odnośnych produktów wymienionych w załączniku I, aby zapewnić włączenie do tego wykazu najistotniejszych odnośnych produktów, które zawierają odnośne towary, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu. W ocenie tej szczególną uwagę zwraca się na ewentualne włączenie biopaliw (kod HS 382600) do załącznika I.

4. W ocenie skutków, o której mowa w ust. 2 ocenia się również rolę instytucji finansowych w zapobieganiu przepływowi finansowemu przyczyniającym się bezpośrednio lub pośrednio do wylesiania i degradacji lasów oraz ocenia się potrzebę ustanowienia w aktach prawnych Unii wszelkich szczególnych obowiązków instytucji finansowych w tym zakresie, z uwzględnieniem wszelkich stosownych obowiązujących przepisów horyzontalnych i sektorowych.

5. Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 35 w celu zmiany załącznika I w odniesieniu do kodów CN odnośnych produktów, które zawierają odnośne towary, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu.

6. Do dnia 30 czerwca 2028 r., a następnie nie rzadziej niż co pięć lat, Komisja przeprowadzi ogólny przegląd niniejszego rozporządzenia i przedstawi sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym. Pierwsze ze sprawozdań będzie zawierało w szczególności opartą na szczegółowych badaniach ocenę:

a) potrzeby i wykonalności dodatkowych ułatwień w handlu – a w szczególności w przypadku krajów najsłabiej rozwiniętych, na które niniejsze rozporządzenie ma duży wpływ, i krajów lub ich części sklasyfikowanych jako kraje o standardowym lub wysokim ryzyku – aby wspierać osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia;

- b) wpływu niniejszego rozporządzenia na rolników, w szczególności drobnych producentów rolnych, ludność rdzenną i społeczności lokalne oraz ewentualnej potrzeby dodatkowego wsparcia w celu przejścia na zrównoważone łańcuchy dostaw oraz ułatwienia drobnym producentom rolnym wypełniania wymogów niniejszego rozporządzenia;
- c) kwestii dalszego rozszerzenia definicji „degradacji lasów” na podstawie dogłębnej analizy i z uwzględnieniem postępów poczynionych w międzynarodowych dyskusjach na ten temat;
- d) progu obowiązkowego używania wieloboków, o których mowa w art. 2 pkt 28, z uwzględnieniem jego wpływu na przeciwdziałanie wylesianiu i degradacji lasów;
- e) zmian w strukturze handlu odnośnymi towarami i odnośnymi produktami objętymi zakresem niniejszego rozporządzenia, gdy te zmiany mogłyby wskazywać na praktykę obchodzenia przepisów;
- f) oceny skuteczności przeprowadzonych kontroli w celu zapewnienia zgodności odnośnych towarów i odnośnych produktów udostępnianych na rynku lub z niego wywożonych z art. 3.

ROZDZIAŁ 9

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 35

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 34 ust. 5, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 29 czerwca 2023 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż sześć miesięcy przed końcem tego pięcioletniego okresu. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 34 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami ustanowionymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 34 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 36

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁷⁾.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011, z uwzględnieniem jego art. 11.

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

*Artykuł 37***Uchylenia**

1. Rozporządzenie (UE) nr 995/2010 traci moc ze skutkiem od dnia 30 grudnia 2024 r.
2. Rozporządzenie (UE) nr 995/2010 ma jednak nadal zastosowanie do dnia 31 grudnia 2027 r. do drewna i produktów z drewna określonych w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 995/2010, które zostały wyprodukowane przed dniem 29 czerwca 2023 r. i wprowadzone do obrotu od dnia 30 grudnia 2024 r. lub później.
3. W drodze odstępstwa od art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia drewno i produkty z drewna określone w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 995/2010, które zostały wyprodukowane przed dniem 29 czerwca 2023 r. i wprowadzone do obrotu od dnia 31 grudnia 2027 r., zgodnie z art. 3 niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 38***Wejście w życie i data rozpoczęcia stosowania**

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego artykułu, art. 3–13, art. 16–24 oraz art. 26, 31 i 33 stosuje się od dnia 30 grudnia 2024 r.
3. Z wyjątkiem produktów objętych załącznikiem do rozporządzenia (UE) nr 995/2010, w odniesieniu do podmiotów, które do dnia 31 grudnia 2020 r. były utworzone, odpowiednio, jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa zgodnie z art. 3 ust. 1 lub 2 dyrektywy 2013/34/UE, artykuły, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, stosuje się od dnia 30 czerwca 2025 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 31 maja 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

R. METSOLA

Przewodnicząca

W imieniu Rady

P. KULLGREN

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Oдноśne towary i oдноśne produkty, o których mowa w art. 1

Następująca tabela stanowi wykaz towarów sklasyfikowanych w Nomenklaturze scalonej przedstawionej w załączniku I do rozporządzenia (EWG) nr 2658/87, o których mowa w art. 1 niniejszego rozporządzenia.

Z wyjątkiem produktów ubocznych procesu wytwarzania, w przypadku gdy w procesie tym użyto materiału niebędącego odpadem w rozumieniu art. 3 pkt 1) dyrektywy 2008/98/WE, niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do towarów, jeżeli są one produkowane w całości z materiału, który zakończył swój cykl życia i w innym przypadku pozbyto by się go jako odpadu w rozumieniu art. 3 pkt 1) tej dyrektywy.

Oдноśny towar	Oдноśne produkty
Bydło	0102 21 0102 29 Bydło żywe ex 0201 Mięso z bydła, świeże lub schłodzone ex 0202 Mięso z bydła, zamrożone ex 0206 10 Jadalne podroby z bydła, świeże lub schłodzone ex 0206 22 Jadalne wątroby z bydła, zamrożone ex 0206 29 Jadalne podroby z bydła (z wyłączeniem języków i wątróbek), ex 1602 50 Pozostałe mięso, podroby, krew z bydła, przetworzone lub zakonserwowane ex 4101 Skóry i skórki bydlęce, surowe (świeże lub solone, suszone, wapnione, piklowane lub inaczej konserwowane, ale niegarbowane, niewyprawione na pergamin lub dalej nieprzetworzone), nawet odwłoszone lub dwojone ex 4104 Skóry i skórki garbowane lub „crust” bydlęce, bez włosa, nawet dwojone, ale dalej nieprzetworzone ex 4107 Skóra wyprawiona dalej przetworzona po garbowaniu lub kondycjonowaniu, włączając skórę wyprawioną na pergamin, bez włosa, nawet dwojona, inna niż skóra w pozycji 4114
Kakao	1801 Ziarna kakao, całe lub łamane, surowe lub palone 1802 Łuski kakao, łupiny, osłonki i pozostałe odpady kakao 1803 Pasta kakaowa, nawet odtłuszczona 1804 Masło, tłuszcz i olej, kakaowe 1805 Proszek kakaowy, niezawierający dodatku cukru lub innego środka słodzącego 1806 Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao
Kawa	0901 Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji

Odnosny towar	Odnosne produkty
Palma olejowa	<p>1207 10 Orzechy palmowe i jądra</p> <p>1511 Olej palmowy i jego frakcje, nawet rafinowany, ale niemodyfikowany chemicznie</p> <p>1513 21 Olej surowy z ziaren palmowych lub olej babassu oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie</p> <p>1513 29 Olej z ziaren palmowych lub olej babassu (inny niż surowy) oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie</p> <p>2306 60 Makuchy i inne pozostałości stałe z orzechów palmowych lub ich jąder, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji orzechów palmowych lub ich jąder, tłuszczów lub olejów</p> <p>ex 2905 45 Gliceryna o czystości 95 % lub wyższej (obliczona na podstawie masy suchego produktu)</p> <p>2915 70 Kwas palmitynowy, kwas stearynowy, ich sole i estry</p> <p>2915 90 Nasycone alifatyczne kwasy monokarboksylowe, ich bezwodniki, halogenki, nadtlenki i nadtlenokwasy; ich fluorowcowane, sulfonowane, nitrowane lub nitrozowane pochodne (z wyłączeniem kwasu mrówkowego, kwasu octowego, kwasu mono-, di- lub trichlorooctowego, kwasu propionowego, kwasu butanowego, kwasu pentanowego, kwasu palmitynowego, kwasu stearynowego, ich soli i estrów i bezwodnika octowego)</p> <p>3823 11 Kwas stearynowy, przemysłowy</p> <p>3823 12 Kwas oleinowy, przemysłowy</p> <p>3823 19 Przemysłowe monokarboksylowe kwasy tłuszczowe; kwaśne oleje z rafinacji (z wył. kwasu stearynowego, kwasu oleinowego i kwasów tłuszczowych oleju talowego)</p> <p>3823 70 Przemysłowe alkohole tłuszczowe</p>
Kauczuk	<p>4001 Naturalny kauczuk, balata, gutaperka, guayule, chicle i podobne żywice naturalne; w formach podstawowych lub w płytach, arkuszach lub taśmach</p> <p>ex 4005 Mieszanki kauczukowe (gumowe), niewulkanizowane, w formach podstawowych lub w płytach, arkuszach lub taśmach</p> <p>ex 4006 Kauczuk niewulkanizowany w innych formach (na przykład pręty, rury i kształtowniki) oraz artykuły (na przykład krążki i pierścienie)</p> <p>ex 4007 Nić i sznurek, gumowe</p> <p>ex 4008 Płyty, arkusze, taśmy, pręty i kształtowniki, z gumy, innej niż ebonit</p> <p>ex 4010 Pasy lub taśmy, przenośnikowe lub napędowe, z gumy</p> <p>ex 4011 Opony pneumatyczne, nowe, gumowe</p> <p>ex 4012 Opony pneumatyczne bieżnikowane lub używane, gumowe; opony pełne lub z poduszką powietrzną, bieżniki opon, ochroniacze dętek, gumowe</p>

Odnosny towar	Odnosne produkty
	<p>ex 4013 Dętki gumowe</p> <p>ex 4015 Artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe (włącznie z rękawiczkami, mitenkami i rękawicami z jednym palcem), dowolnego przeznaczenia, z gumy innej niż ebonit</p> <p>ex 4016 Pozostałe artykuły z gumy innej niż ebonit, gdzie indziej niewymienione w rozdziale 40</p> <p>ex 4017 Ebonit we wszystkich postaciach, włączając odpady i złom; wyroby z ebonitu</p>
Soja	<p>1201 Nasiona soi, nawet łamane</p> <p>1208 10 Mąka i mączka z nasion soi</p> <p>1507 Olej sojowy i jego frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie</p> <p>2304 Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulki, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego</p>
Drewno	<p>4401 Drewno opałowe w postaci kłód, szczap, gałęzi, wiązek chrustu lub w podobnych postaciach; drewno w postaci wiórów lub kawałków; trociny, odpady i ścinki drewniane, nawet aglomerowane w kłody, brykiety, granulki lub w podobne postacie</p> <p>4402 Węgiel drzewny, (włączając węgiel drzewny z łupin lub orzechów), nawet aglomerowany</p> <p>4403 Drewno surowe, nawet pozbawione kory lub bieli, lub zgrubnie obrobione</p> <p>4404 Obręcze drewniane; żerdzie rozszczepione; pale, paliki i kołki z drewna, zaostrome, ale nieprzetarte wzdłużnie; tyczki drewniane, zgrubnie przycięte, ale nietoczone, niewygięte lub w inny sposób obrobione, nadające się do produkcji lasek, parasoli, rękojeści do narzędzi lub tym podobne; wióry i tym podobne</p> <p>4405 Wełna drzewna; mączka drzewna</p> <p>4406 Podkłady kolejowe lub tramwajowe, z drewna</p> <p>4407 Drewno przetarte lub strugane wzdłużnie, skrawane warstwami lub obwodowo, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo, o grubości przekraczającej 6 mm</p> <p>4408 Arkusze na forniry (włącznie z otrzymanymi przez cięcie drewna warstwowego), na sklejkę lub na podobne drewno warstwowe i inne drewno, przetarte wzdłużnie, skrawane warstwami lub obwodowo, nawet strugane, szlifowane, łączone na długość lub łączone stykowo, o grubości nieprzekraczającej 6 mm</p> <p>4409 Drewno (włącznie z klepkami i listwami na parkiet, niepołączonymi), kształtowane w sposób ciągły (z wypustem, rowkiem, ze ściętymi krawędziami, zaokrąglone, ze złączami w jaskółczy ogon i tym podobne) wzdłuż dowolnej krawędzi, końców lub powierzchni, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo</p> <p>4410 Płyta wiórowa, płyta o wiórach zorientowanych („oriented strand board” OSB) i podobna płyta (na przykład płyta płatkowa (płyta ze średniodużych wiórów „waferboard”) z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet aglomerowanych żywicami lub innymi organicznymi substancjami wiążącymi</p> <p>4411 Płyta pilśniowa, z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet związana za pomocą żywicy lub innych substancji organicznych</p>

Odnosny towar	Odnosne produkty
	<p>4412 Sklejka, płyty fornirowane i podobne drewno warstwowe</p> <p>4413 Drewno utwardzone w postaci bloków, płyt, desek lub kształtowników profilowanych</p> <p>4414 Ramy do obrazów, fotografii, luster lub podobnych przedmiotów, drewniane</p> <p>4415 Skrzynie, pudła, klatki, bębny i podobne opakowania, z drewna; bębny do kabli, z drewna; palety, palety skrzyniowe i pozostałe platformy załadunkowe, z drewna;</p> <p>nadstawki do palet płaskich, z drewna</p> <p>(materiały nieprzeznaczone do pakowania stosowane wyłącznie jako materiał do pakowania w celu wspierania, ochrony lub transportu innych produktów wprowadzanych na rynek)</p> <p>4416 Beczki, baryłki, kadzie, cebry i pozostałe wyroby bednarskie oraz ich części, z drewna, włącznie z klepkami</p> <p>4417 Narzędzia, oprawy narzędzi, rękojeści narzędzi, oprawy lub trzonki mioteł, szczotek i pędzli, z drewna; kopyta lub prawidła do obuwia, z drewna</p> <p>4418 Wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, z drewna, włącznie z drewnianymi płytami komórkowymi, połączonymi płytami podłogowymi, dachówkami i gontami</p> <p>4419 Naczynia stołowe i naczynia kuchenne, z drewna</p> <p>4420 Intarsje i mozaiki, z drewna; kasety i szkatułki na biżuterię lub sztucce i podobne artykuły, z drewna; statuetki i pozostałe ozdoby, z drewna; drewniane artykuły meblarskie nieobjęte działem 94</p> <p>4421 Pozostałe artykuły z drewna</p> <p>Ścier z drewna i papier określone w rozdziałach 47 i 48 Nomenklatury scalonej, z wyjątkiem produktów z bambusa i produktów z odzysku (makulatura i odpady)</p> <p>49 Książki, gazety, obrazki i pozostałe drukowane wyroby przemysłu poligraficznego, manuskrypty, maszynopisy i plany, z papieru</p> <p>ex 9401 Siedzenia (inne niż te objęte pozycją 9402), nawet zmieniane w łóżka, oraz ich części, z drewna</p> <p>9403 30, 9403 40, 9403 50, 9403 60 i 9403 91 Meble drewniane, i ich części</p> <p>9406 10 Budynki prefabrykowane z drewna</p>

ZAŁĄCZNIK II

Oświadczenie o należytej staranności

Informacje, które należy podać w oświadczeniu o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 2:

1. Nazwa podmiotu, jego adres oraz, w przypadku odnośnych towarów i odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub opuszczających go, numer rejestracyjny i identyfikacyjny przedsiębiorcy (numer EORI) zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.
2. Kod systemu zharmonizowanego, opis tekstowy, w tym nazwa handlowa, a także, w stosownych przypadkach, pełna nazwa naukowa, oraz ilość odnośnego produktu, który podmiot ma zamiar wprowadzić do obrotu lub którego wywozu ma dokonać. Dla odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających ilość ma być wyrażona jako masa netto w kilogramach oraz, w stosownych przypadkach, w uzupełniających jednostkach miary określonych w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 dla wskazanego kodu systemu zharmonizowanego, lub we wszystkich innych przypadkach ilość ma być wyrażona jako masa netto lub, w stosownych przypadkach jako objętość lub liczba jednostek. Uzupełniająca jednostka miary ma zastosowanie, jeżeli jest ona konsekwentnie podana dla wszystkich możliwych podpozycji danego kodu systemu zharmonizowanego, o którym mowa w oświadczeniu o należytej staranności.
3. Kraj produkcji i geolokalizacja wszystkich działek, na których wyprodukowano odnośne towary. W przypadku odnośnych produktów zawierających lub wytworzonych przy wykorzystaniu bydła oraz w przypadku takich odnośnych produktów, które były karmione odnośnymi produktami, geolokalizacja odnosi się do wszystkich zakładów, w których trzymano to bydło. W przypadku gdy odnośny produkt zawiera towary wyprodukowane na różnych działkach lub został wyprodukowany z użyciem takich towarów, podaje się geolokalizację wszystkich działek zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. d).
4. Dla podmiotów odnoszących się do istniejącego oświadczenia o należytej staranności na podstawie art. 4 ust. 8 i 9, numer referencyjny takiego oświadczenia o należytej staranności.
5. Tekst: „Przedstawiając niniejsze oświadczenie o należytej staranności, podmiot potwierdza, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2023/1115 zachowano należytą staranność i nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z art. 3 lit. a) lub b) tego rozporządzenia.”
6. Podpis w następującym formacie:
„Podpisano w imieniu:
Data:
Imię i nazwisko oraz stanowisko: Podpis:”.

ISSN 1977-0766 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5139 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL